

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om aktiebolag och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Denna proposition innehåller de förslag till ändring av lagen om aktiebolag och annan lagstiftning som har samband med den som krävs för att genomföra Europeiska gemenskapernas bolagsrättsliga direktiv. Propositionen innehåller ytterligare ett antal ändringsförslag som följer av nationella behov.

Nya begrepp som föreslås i lagen är indelningen av aktiebolagen i privata och publika aktiebolag samt delning av aktiebolag. Ytterligare föreslås att utbudet av finansieringsinstrument som står till bolagens förfogande utvidgas och att ändringar av bolagsstrukturerna görs lättare. Det föreslås att aktieägarnas likställdhet och borgenärernas ställning förbättras genom att förtydliga stadgandena om beslutsfattande och skydd av borgenärer vid anskaffning av medel åt bolaget och utdelning av medel. Förslagen om betalning av aktiekapitalet och om en utvidgad informationskyldighet för bolagen syftar till att förebygga ekonomisk brottslighet som utövas i aktiebolagsform.

Det föreslås att aktiekapitalet i ett privat aktiebolag skall uppgå till minst 50 000 mark och i ett publikt aktiebolag till minst 500 000 mark. Enligt förslaget kan endast publika aktiebolags aktier eller andra värdepapper vara föremål för handel på den offentliga värdepappersmarknaden. Stadgandena om aktieägarnas likställdhet och skyddet av borgenärer gäller såväl privata som publika aktiebolag. Det föreslås emellertid att privata aktiebolag inte skall omfattas av de stadganden om information som syftar till att säkra investerarnas tillgång till information. I ett privat aktiebolag kan beslut i vissa situationer göras med tillämpning av lindrigare stadganden om kvalificerad majoritet än i ett publikt aktiebolag.

Stadgandena om delning gör det möjligt att utan likvidationsförfarande dela ett aktie-

bolag i flera bolag så att aktieägarna kan fortsätta som aktieägare i de nya bolagen. Med tanke på aktieägarnas och borgenärernas ställning motsvarar stadgandena i stor utsträckning stadgandena om fusion, vilka enligt förslaget också ändras.

I propositionen ingår förslag till tre nya finansieringsinstrument, nämligen optionsrätt, preferensaktie och kapitallån. Med optionsrätt avses en självständig rätt att senare teckna bolagets aktier. Enligt gällande lag har en dylik optionsrätt inte varit ett formellt självständigt finansieringsinstrument utan den har alltid varit kopplad till ett lån. En preferensaktie igen medför rösträtt endast i vissa ärenden som nämns i lagen och i bolagsordningen. Villkoren för en preferensaktie kan även uppställas så att aktien inte medför rätt till bolagets samtliga tillgångar. Genom ett kapitallån, som i stor utsträckning motsvarar ett s.k. konsolideringslån som rättspraxis känner till, kan bolaget skaffa kapital som med tanke på beräkningen av soliditeten kan jämföras med eget kapital. Ett kapitallån medför emellertid enligt lagen inte någon beslutsrätt i bolaget.

Beslutsfattandet vid anskaffning av medel åt bolaget och utbetalning av bolagets medel förenhetligas. Det föreslås att beslut om nedläggning av aktiekapitalet, förvärv av egna aktier, frivillig likvidation, fusion, delning och ombildning av publikt aktiebolag till privat som regel skall göras med samma kvalificerade majoritet. I det fall då en aktieägares rättigheter i förhållande till övriga aktieägare kan förändras väsentligt med anledning av beslut om utbetalning krävs för beslut att en kvalificerad majoritet av aktieägarna understöder beslutet aktieslagsvis och ofta även samtycke av en viss del av aktieägarna inom varje aktieslag. Det föreslås också att ett enhetligt förfarande för att

skydda borgenärerna skall tillämpas oberoende av hur utdelningen av bolagets medel går till.

Enligt förslaget skärps stadgandena om betalning av aktiekapitalet så att om betalning som sker på annat sätt än med pengar skall inhämtas ett utlåtande av en oberoende sakkunnig. Hela aktiekapitalet skall dessutom vara betalt före registreringen.

I propositionen ingår flera förslag till ändring av bolagens informationsskyldighet. Kallelsen till bolagsstämman skall innehålla mera detaljerade uppgifter än förr om de ärenden som skall behandlas på bolagsstämman. I beslutsförslagen skall nämnas grunderna för bestämmande av aktiens pris vid nyemission och vid inlösen och förvärv av

aktier samt grunderna för bestämmande av vederlaget vid fusion och delning. Den bolagsstämma som skall fatta beslut om nedläggning av aktiekapitalet, om att bolaget skall träda i likvidation, om fusion och om delning av bolaget skall ges aktuellare uppgifter om bolagets ekonomiska ställning än tidigare. Det föreslås att publika aktiebolag skall bli skyldiga att göra upp delårsrapporter.

I fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen finns inga övergångsbestämmelser för de bolagsrättsliga EG-rättsakterna. Emedan Finland blivit medlem i unionen avses lagarna träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sidan
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	6
1. Inledning	6
2. Nuläge	6
2.1. Lagstiftningen	6
2.2. Den internationella utvecklingen och utländsk lagstiftning	7
2.2.1. Fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen — bindande verkan hos de bolagsrättsliga direktiven och rådets förordning	7
2.2.2. Europeiska gemenskapernas bolagsrättsliga rättsakter	8
2.2.3. Revideringen av aktiebolagslagstiftningen i övriga nordiska länder	9
2.2.4. Ändring av ett aktieslags rättigheter enligt vissa rättsordningar	12
2.3. Bedömning av nuläget	16
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	18
3.1. Allmänna mål och medel	18
3.1.1. Genomförandet av EG:s rättsakter	18
3.1.2. Nationella mål	19
Aktiebolagens finansiering	19
Utbetalning av aktiebolagets medel	20
Uppgifter som skall ges om bolaget	20
Lagens uppbyggnad	21
3.2. De viktigaste förslagen	22
3.2.1. Indelningen i privata och publika aktiebolag samt minimiaktiekapital ..	22
3.2.2. Koncern och närmaste krets	23
Koncern	23
Närmaste krets	24
3.2.3. Anskaffning av medel	25
Finansieringsinstrument	25
Beslutsfattande	26
Betalning och teckning av aktier	27
3.2.4. Utbetalning av bolagets medel	28
Utdelningsbara medel	28
Inlösen av aktier	28
Förvärv av egna aktier	30
Olaglig utbetalning av bolagets medel	31
3.2.5. Ändring av bolagsform	31
Fusion och inlösen av minoritetsaktier	31
Delning	34
3.2.6. Ändring av bolagsordningen	34
3.2.7. Likvidation	35
3.2.8. Utvidgning av informationsskyldigheten	36
Revision och särskild granskning	36
Regelbunden informationsskyldighet	36
Annan informationsskyldighet	37

3.2.9. Övriga förslag	38
Aktier som fogats till värdeandelssystemet	38
Bolagets ledning och företrädare för bolaget	38
Bolagsstämma	39
4. Propositionens verkningar	40
4.1. Ekonomiska verkningar	40
Den offentliga ekonomin	40
Privata hushåll	40
Näringslivet	40
4.2. Verkningar i fråga om personal och organisation	41
5. Beredningen av propositionen	41
5.1. 1990-års aktiebolagskommission	41
5.2. Utlåtanden	41
5.3. Den fortsatta beredningen	42
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	43
6.1. Samband med andra propositioner	43
6.2. Samband med internationella avtal och förpliktelser	43
6.3. Frågor som inte upptas i propositionen	43
DETALJMOTIVERING	44
1. Motivering till lagförslagen	44
1.1. Aktiebolagslagen	44
1 kap. Allmänna stadganden	44
2 kap. Aktiebolags bildande	52
3 kap. Aktie, aktiebrev och aktiebok	60
3 a kap. Aktier som hör till värdeandelssystemet	68
4 kap. Ökning av aktiekapitalet	71
5 kap. Kapitallån	86
6 kap. Nedsättning av aktiekapitalet samt aktier med inlösningsvillkor	89
7 kap. Egna aktier	100
8 kap. Bolagets ledning	107
9 kap. Bolagsstämma	111
10 kap. Revision och särskild granskning	118
11 kap. Bokslut och koncernbokslut	120
12 kap. Vinstutdelning och annan användning av bolagets tillgångar	129
13 kap. Likvidation, sanering och upplösning	135
14 kap. Fusion och inlösen av minoritetsaktier	140
14 a kap. Delning	162
15 kap. Skadeståndsskyldighet	169
16 kap. Särskilda stadganden	170
17 kap. Ändring av aktiebolagsform	172
Övergångsstadganden	175
1.2. Värdepappersmarknadslagen	185
1.3. Lagen om värdepappersförmedlingsrörelse	189
1.4. Handelsregisterlagen	189
1.5. Firmalagen	192
1.6. Företagsinteckningslagen	193
1.7. Lagen om bostadsaktiebolag	195
1.8. Lagen om öppna bolag och kommanditbolag	196
1.9. Lagen om andelslag	197
1.10. Lagen om värdeandelskonton	197
1.11. Lagen om handel med standardiserade optioner och terminer	197

1.12. Lagen om granskning av sådana aktiebolags verksamhet, i vilka staten innehar aktiemajoriteten	197
2. Närmare stadganden och bestämmelser	198
3. Ikraftträdande	198
LAGFÖRSLAGEN (1-12)	199
BILAGOR	252
Paralleltexter (1-12)	252
Förordning om ändring av handelsregisterförordningen	356
Förordning om ändring av företagsinteckningsförordningen	357

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Mätt med antalet bolag och omfattningen av näringsverksamheten är aktiebolaget den klart populäraste bolagsformen i Finland. I vårt land finns över 200 000 registrerade aktiebolag, av vilka enligt skattemyndigheternas uppgifter för år 1994 cirka 70 000 idkar näringsverksamhet. På 20 år har antalet registrerade aktiebolag tredubblats.

Aktiebolagens storlek och den näringsverksamhet de idkar samt deras ägarförhållanden varierar. Det är vanligt i Finland att småföretagarverksamhet idkas i aktiebolagsform. Detta syns även av att huvuddelen av aktiebolagen har bildats med ett minimiak-tiekapital om 15 000 mark. Samtidigt är också våra allra största företag aktiebolag. Den ökade bolagiseringen av de offentliga samfundens, närmast statens och kommunernas, funktioner under den senaste tiden har lett till uppkomsten av betydande aktiebolag som delvis handhar offentliga uppgifter.

Att olika funktioner utövas i aktiebolagsform visar att den gällande lagen är flexibel. Då företagsverksamheten specialiseras, då finansieringen blir en allt viktigare faktor i den nationella och internationella konkurrensen, samt den allt större ekonomiska brottsligheten under depressionen förutsätter emellertid en revidering av lagen om aktiebolag (734/78), vilken som helhet sett har fungerat bra. Även den europeiska integration-sutvecklingen ställer krav på vår aktiebolagsrätt.

I de reformer som nu föreslås strävar man efter att bevara och t.o.m. öka aktiebolagslagstiftningens användbarhet i olika former av företagsverksamhet. Parternas avtalsfrihet betonas framför allt i stadgandena om finansiella instrument. Genom stadganden som ökar informationen strävar man efter att förebygga ekonomisk brottslighet. Dessa stadganden begränsar inte utövandet av hederlig företagsverksamhet och förorsakar inte märkbara merkostnader. Man har också strävat efter att genomföra de reformer som främjar aktieägarnas likställdhet så att de ökar intresset för att placera medel i före-

tagsverksamheten, och de är således också förenliga med bolagets egna intressen.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftningen

Den gällande lagen om aktiebolag gavs år 1978 (RP 27/1977 rd) och trädde i kraft den 1 januari 1980. Lagen om aktiebolag gäller såväl små som stora aktiebolag. Den är en allmän lag som också gäller vissa aktiebolag som faller under speciallagstiftning, om inte annat stadgas i lagen för berörda bransch. Sådana speciallagar är t.ex. lagen om försäkringsbolag (1062/79) och affärs-bankslagen (1269/90).

Lagen om aktiebolag har ändrats ett flertal gånger. Stadgandet om beviljande av penninglån ändrades redan år 1981 (248/81), och ett större antal ändringar gjordes ett par år senare (687/83). Syftet med dessa ändringar var att avlägsna tolkningsproblem och oklarheter som framkommit i tillämpningen av lagen efter att den trätt i kraft. Samtidigt strävade man efter att underlätta bolagens verksamhet i praktiken t.ex. genom att förlänga vissa tidsfrister. Man strävade efter att förbättra finansieringsmöjligheterna för stora bolag genom att tillåta s.k. blandemission som ett sätt att öka aktiekapitalet.

Nordiska medborgares deltagande i bildandet av aktiebolag och deras förvaltning underlättades i mitten av 1980-talet (701/85), och skyldigheten att sända in bokslut ändrades år 1988 (501/88). En större förändring skedde år 1991 då ett nytt 3 a kap. (832/91) fogades till lagen om aktiebolag i samband med att lagarna om värdeandelssystemet stiftades. Nämnade kapitel innehåller stadganden om aktier som hör till värdeandelssystemet.

Följande större ändring gjordes redan 1992. Då ändrades stadgandena om ökning av aktiekapitalet samt om upptagande av konvertibla skuldebrev och optionslån med avvikelser från aktieägares företrädesrätt vid tecknande av lån (504/92). I samband med att avtalet om Europeiska ekonomiska sam-

arbetsområdet (EES-avtalet) trädde i kraft ändrades medborgarkaps- och hemortskraven för ett aktiebolags stiftare samt för bolagets styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmar, verkställande direktören och revisorerna (92/93; ikrafträdelseförordning 1487/93). Stadgandena om delgivning av stämning specificerades 1993 (516/93).

I lagen om aktiebolag har dessutom gjorts flera ändringar som har samband antingen med större ändringar i andra lagar eller med helt nya lagar. I samband med en ändring av bokföringslagen (655/73) som trädde i kraft den 1 januari 1993 (1572/92) överfördes de centralaste stadgandena om uppgörande av koncernbokslut från lagen om aktiebolag till bokföringslagen. Samtidigt ändrades begränsningarna angående moderbolagets vinstutdelning i lagen om aktiebolag. I samband med att lagen om företagsanering (47/93) stiftades gjordes i 13 kap. lagen om aktiebolag ändringar som gäller förhållandet mellan saneringsförfarandet och likvidation (48/93). 10 kap. lagen om aktiebolag minskade märkbart i omfattning då ett stort antal stadganden överflyttades till den nya revisionslagen (936/94). Utöver dessa har mindre ändringar i lagen om aktiebolag gjorts i samband med ändringar av lagen om andelslag (247/54), banklagarna, företagsintekningslagen (634/84), personalfondslagen (814/89) och lagen om skiljeförfarande (967/92).

Andra ändringar som påverkat aktiebolagen och deras verksamhet var för det första upphävandet av lagen om utlänningars samt vissa sammanslutningars rätt att äga och besitta fast egendom och aktier (1612/92), dvs. den s.k. begränsningslagen. Som en följd härav blev utlänningsklausulerna i aktiebolagens bolagsordningar ogiltiga. Samtidigt försvann uppdelningen av aktiebolagens aktier i s.k. bundna och fria aktier. En annan betydande ändring i verksamhetsomgivningen som särskilt gällde offentligt noterade aktiebolag skedde då värdepappersmarknadslagen (495/89) stiftades. Värdepappersmarknadslagen medför ett stort antal förpliktelser för offentligt noterade aktiebolag, t.ex. en omfattande informationsskyldighet. I värdepappersmarknadslagen har även aktieägarna i dylika bolag påförts skyldigheter, såsom aktieägarnas inlösningskyldighet i vissa situationer och den s.k. flaggningsskyldigheten. År 1993 (740/93) ändrades värdepappersmarknadslagen så att den motsvarar Eu-

ropeiska gemenskapernas rättsakter, varvid bl.a. bolagens informationsskyldighet utvidgades.

2.2. Den internationella utvecklingen och utländsk lagstiftning

2.2.1. Fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen — bindande verkan hos de bolagsrättsliga direktiven och rådets förordning

Europeiska gemenskaperna, medlemsstaterna i dem och Europeiska frihandelsammanslutningens medlemsstater (EFTA-staterna) med undantag för Schweiz undertecknade den 2 maj 1992 EES-avtalet, som trädde i kraft vid ingången av 1994. Redan detta avtal innebar att EFTA-staterna måste anpassa sin bolagsrättsliga lagstiftning till Europeiska gemenskapernas regelverk. EES-avtalets betydelse för Finland och de övriga EFTA-staterna låg däri att genom avtalet tryggades företagens och privatpersonernas likställdhet med företag och medborgare i EG:s medlemsstater på den europeiska inre marknaden inom de områden som avtalet omfattar. Beträffande bolagsrätten beviljades Finland i EES-avtalet en övergångsperiod på två år.

Fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (EU), nedan EU-anslutningsfördraget trädde i kraft den 1 januari 1995. Varken i EES-avtalet eller i EU-anslutningsfördraget beviljades EFTA-staterna bestående undantag från den bolagsrättsliga regleringen, varför fördraget i sin helhet är bindande för Finland. Huvuddelen av EG:s bolagsrättsliga regelverk ingår i EG-rådets direktiv.

Direktiven är inte direkt tillämplig rätt, utan i dem uppställs för medlemsstaterna en skyldighet att anpassa innehållet i sin lagstiftning så att den motsvarar direktivet. De bolagsrättsliga direktiven är till största delen från slutet av 1970-talet och början av 1980-talet. De bolagsrättsliga direktiven har inneburit tillnärmning och harmonisering av såväl medlemsstaternas nationella lagstiftning som de principer som omfattats i lagstiftningen.

För tillfället är nio bolagsrättsliga direktiv i kraft. Dessutom har det utfärdats ändringar av dessa direktiv. Förutom direktiven har rådet utfärdat en bolagsrättslig förordning. En förordning är direkt bindande för medborgarna och företagen i medlemsstaterna.

2.2.2. Europeiska gemenskapernas bolagsrättsliga rättsakter

En detaljerad redogörelse för innehållet i direktiven ingår i betänkandet avgivet av 1990-års aktiebolagskommission (kommittébetänkande 1992:32), medan en redogörelse för innehållet i förordningen ingår i regeringens proposition (RP 229/1994 rd) med förslag till lag om europeiska ekonomiska intressegrupperingar (1299/94). I det följande beskrivs därför endast rättsakternas grundinnehåll.

1) Rådets första direktiv av den 9 mars 1968 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen (68/151/EEG), nedan *publicitetsdirektivet*.

Publicitetsdirektivet gäller offentliggörande av uppgifter rörande aktiebolag samt rättsverkan av offentliggörandet. Dessutom finns i direktivet bestämmelser om giltigheten av förpliktelser som ingåtts för bolagets räkning och om de grunder på vilka ett bolag får förklaras ogiltigt. Direktivet har som mål att genom harmonisering av bestämmelserna skydda tredje mans intressen.

2) Rådets andra direktiv av den 13 december 1976 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag samt att bevara och ändra dettas kapital, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga (77/91/EEG), nedan *kapitaldirektivet*.

Kapitaldirektivet innehåller bestämmelser om bildande av ett s.k. publikt aktiebolag, om bolagets kapital och dess bevarande samt om skydd för kapitalinvestorerna. De betydelsefullaste bestämmelserna i direktivet gäller kravet på minimiaktiekapital i publika bolag, ökning av aktiekapitalet och aktieägarnas företrädesrätt till nya aktier, nedsättning av aktiekapitalet, vinstutdelning samt förvärv av egna aktier. Genom direktivet harmoniseras således de grundläggande bestämmelserna såväl i fråga om relationerna mellan aktieägarna som mellan aktieägarna och utomstående i kapitalbolag som i sin kapitalanskaffning vänder sig till allmänheten.

3) Rådets tredje direktiv av den 9 oktober 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget

om fusioner av aktiebolag (78/855/EEG), nedan *fusionsdirektivet*.

Objektet för regleringen i fusionsdirektivet är nationella fusioner av publika aktiebolag. Direktivet innehåller bestämmelser om tre typer av fusion, nämligen fusion genom förvärv eller absorption, fusion genom bildande av ett nytt bolag eller kombination samt dotterbolagsfusion. Utgångspunkten för direktivet är att aktieägarna i det överlåtande bolaget blir aktieägare i det övertagande bolaget eller i det nya bolag som bildas. Genom direktivet strävar man efter att skydda aktieägarna så att de får tillräcklig information och att skydda borgenärerna samt att skydda tredje mans möjligheter att få information om fusionen.

4) Rådets fjärde direktiv av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag (78/660/EEG), sådant det lyder ändrat genom rådets direktiv 90/604/EEG och rådets direktiv 90/605/EEG, nedan *årsbokslutsdirektivet*.

Direktivet gäller upprättandet av ett enskilt aktiebolags och vissa personbolags årsbokslut, dess innehåll och offentliggörande samt till vissa delar revision.

5) Rådets sjätte direktiv av den 17 december 1982 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om delning av aktiebolag (82/891/EEG), nedan *fissionsdirektivet*.

Direktivet reglerar tre olika slag av delning av publika aktiebolag, nämligen delning genom förvärv, delning genom bildande av nya bolag samt en kombination av ovannämnda. Syftet med direktivet är desamma som ifråga för fusionsdirektivet.

6) Rådets sjunde direktiv av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning (83/349/EEG), sådant det lyder ändrat genom direktivet 90/604/EEG och direktivet 90/605/EEG, nedan *koncernredovisningsdirektivet*.

Syftet med direktivet är att utveckla bestämmelser om finansiell information om företagsgrupperingar. Direktivet innehåller detaljerade bestämmelser om förutsättningarna för och principerna vid upprättande av sammanställd redovisning, om sammanställd förvaltningsberättelse, om offentliggörande av den sammanställda redovisningen samt om revision av den sammanställda redovisningen.

7) Rådets åttonde direktiv av den 10 april 1984 grundat på artikel 54.3 g i fördraget

om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper (84/353/EE), nedan *revisorsdirektivet*.

Direktivet definierar principerna för en revisors kvalifikationskrav och praktiska erfarenhet samt för förvaltningen av revisionsbolag, som medlemsstaterna måste införa i sin nationella lagstiftning om godkännande av revisorer i syfte att säkra revisorernas yrkeskunskap och oberoende. Syftet med direktivet är att förbättra den finansiella informationen om bolag.

8) Rådets elfte direktiv av den 21 december 1989 om krav på offentlighet i filialer som har öppnats i en medlemsstat av vissa typer av bolag som lyder under lagstiftningen i en annan stat (89/666/EEG), nedan *filialdirektivet*.

Direktivet innehåller bestämmelser om offentliggörande av uppgifter och handlingar om filialer till aktiebolag från andra medlemsstater eller till bolag från ett tredje land samt om uppgifter om filialer i bolagets förvaltningsberättelse. Syftet med direktivet är att skydda såväl aktieägarna i det bolag som öppnat en filial som dem som kommer i kontakt med filialen. Avsikten är också att underlätta öppnandet av filialer i medlemsstaterna.

9) Rådets tolfte direktiv av den 21 december 1989 på bolagsrättens område om enmansbolag med begränsat ansvar (89/667/EEG).

Syftet med direktivet är att tillåta bildandet av enmansbolag med begränsat ansvar för delägaren. Direktivet innehåller bestämmelser om offentliggörande av bolagsmannens identitet, om beslutsfattande i bolaget samt om avtal mellan den ende bolagsmannen och bolaget.

10) Rådets förordning (EEG) nr 2137/85 av den 25 juli 1985 om europeiska ekonomiska intressegrupperingar (EÉIG).

Genom förordningen skapades en europeisk associationsform med vars hjälp företag och fysiska personer i olika medlemsstater kan samarbeta över gränserna.

Förutom de direktiv som har satts i kraft har EG-kommissionen utarbetat flera förslag till direktiv och förordningar som har presenterats i statsrådets skrivelser till Riksdagen: förslaget till rådets förordning om Europabolag samt därtill anslutna direktiv (I 11/1994 rd), förslaget till rådets tionde bolagsrättsliga direktiv dvs. direktivet om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag (I

12/1994 rd), förslaget till rådets femte bolagsrättsliga direktiv dvs. strukturdirektivet (I 13/1994 rd), förslaget till rådets trettonde bolagsrättsliga direktiv dvs. direktivet om offentliga köpeanbud (I 14/1994 rd) samt förslagen till rådets förordningar om Europaförening, Europa-andelslag och inbördes Europabolag och därtill anslutna direktiv (I 15/1994 rd). Beträffande det trettonde direktivet har kommissionen efter skrivelserna gett ett nytt förslag den 7 februari 1996, KOM (95) 655 slutlig.

2.2.3. Revideringen av aktiebolagslagstiftningen i övriga nordiska länder

Aktiebolagslagarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige bereddes på 1960-talet inom ramen för det nordiska lagstiftningssamarbetet att i stor utsträckning motsvara varandra. Efter att lagarna sattes i kraft har de i alla nordiska länder ändrats ett flertal gånger. Dessa ändringar har inte genomförts inom ramen för det nordiska lagstiftningssamarbetet. De största ändringarna har gjorts i Danmark, vars aktiebolagslag sedan 1970-talet har anpassats till EG:s krav.

I Finland, Norge och Sverige började man nästan samtidigt utreda de behov av ändringar som ställs på aktiebolagen dels som en följd av harmoniseringen av EG:s bolagsrätt, dels som en följd av samhällsutvecklingen.

I det följande redogörs för beredningsskedet i de övriga nordiska länderna samt i förteckningsform de betydelsefullaste skillnaderna jämfört med denna proposition.

Sverige. Hösten 1990 tillkallades en kommitté (Aktiebolagskommittén) med uppdrag att först lämna förslag till de ändringar i aktiebolagslagen som föranleds av den europeiska integrationsutvecklingen. Kommittén skulle därefter utreda vissa andra aktiebolagsrättsliga frågor som ansågs viktiga ur nationell synvinkel, bl.a. aktiebolagets organisation och minoritetsskyddets utformning.

Kommittén avlämnade år 1992 sitt betänkande om de ändringar som föranleds av integrationsutvecklingen (SOU 1992:83, Aktiebolagslagen och EG). Utgående från kommitténs betänkande avlät regeringen en proposition i mars 1994 (Prop. 1993/94:196, Ändringar i aktiebolagslagen (1975:1385) m.m.). De i propositionen föreslagna ändringarna i aktiebolagslagen trädde huvudsak-

ligen i kraft den 1 januari 1995 (SFS 1994:802).

Efter att ändringarna trätt i kraft indelas aktiebolagen i publika och privata aktiebolag. Endast publika aktiebolag kan vända sig till allmänheten för kapitalanskaffning och endast värdepapper i dessa bolag kan vara föremål för offentlig handel. Kravet på aktiekapital i publika aktiebolag höjdes till 500 000 kronor och i privata aktiebolag till 100 000 kronor.

Ändringarna innebar också att stadgandena om fusion, företrädesrätt vid teckning, nedsättning av aktiekapitalet, aktiebolags ställföreträdare och registrering harmoniserades med kraven i publicitetsdirektivet, kapitaldirektivet och fusionsdirektivet samt direktivet om enmansbolag med begränsat ansvar.

De ändringar i lagstiftningen som genomfördes i Sverige genom att EG:s bolagsrättsliga bestämmelser sattes i kraft skiljer sig till vissa delar från de ändringar som föreslås i denna proposition. De svenska stadgandena om beslutsfattande vid utbetalning av medel är inte lika detaljerade som de som föreslås ingå i lagen om aktiebolag. Enligt lagstiftning som redan tidigare införts i Sverige krävs å andra sidan kvalificerad majoritet för ett beslut som ändrar rättsförhållandet mellan aktieägarna, och motsvarande stadgande har intagits bland annat i stadgandena om nedsättning av aktiekapital och om fusion.

Enligt den ändring av den svenska aktiebolagslagen som redan trätt i kraft får värdepapper i ett privat aktiebolag inte alls bjudas ut till allmänheten. Det är alltså inte bara förbjudet att göra dessa värdepapper till föremål för offentlig handel. Till skillnad från vad som föreslås i denna proposition kan man enligt den tolkning av kapitaldirektivet som omfattats i Sverige avvika från en aktieägars primära företrädesrätt genom en bestämmelse i bolagsordningen, om aktieslagen skiljer sig från varandra i fråga om förmögenhetsrätt eller rösträtt. Till sin typ kan undantaget endast vara sådant att ett visst aktieslag har primär företrädesrätt till aktier inom samma aktieslag. Den subsidiära företrädesrätten skall då vara lika för alla.

I denna proposition föreslås noggrannare stadganden om beslutsfattandet vid nedsättning av aktiekapitalet och förvärv av egna aktier än i gällande svenska aktiebolagslag. Enligt aktiebolagslagen i Sverige blir bolaget bundet av en rättshandling som en i aktie-

bolagslagen avsedd bolagets ställföreträdare företagit oberoende av bolagets verksamhetsföremål. I den svenska aktiebolagslagen har inte intagits särskilda stadganden om en överkursfond.

Stadgandena om fusion i den svenska aktiebolagslagen reviderades också i övrigt utöver vad EG:s rättsakter nödvändigtvis förutsatte. De svenska stadgandena skiljer sig från vad som föreslås i denna proposition bl.a. i fråga om att fusionsvederlaget endast får bestå av aktier och pengar. Enligt den svenska lagen kan man inte överenskomma om något annat vederlag. Enligt denna proposition kan också innehavare av särskilda rättigheter avtala om förfarandet vid en fusion, vilket inte är möjligt i Sverige. I Sverige förutsätter godkännandet av fusionsplanen en särskild kvalificerad majoritet om rättsförhållandet mellan aktieägarna rubbas, men en aktieägare har inte rätt att yrka på inlösen av sina aktier. Även procedurstadgandena skiljer sig i viss mån från stadgandena i detta förslag. I Sverige bevarades de särskilda stadgandena om dotterbolagsfusion, och stadgandena om en majoritetsägars inlösningsrätt och inlösningssskyldighet gäller där endast moderbolaget.

I den svenska aktiebolagslagen har inte ännu intagits stadganden om delning. Stadgandena om byte av bolagskategori skiljer sig från vad som föreslagits i Finland så att då ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat aktiebolag har en aktieägare inte rätt att yrka på inlösen av sina aktier.

Den kommitté som bereder ändringar av den svenska aktiebolagslagen gav i april 1995 ett betänkande om aktiebolagets administration (SOU 1995:44) och kommitténs arbete fortsätter i fråga om bolags finansieringsmedel, minoritetsskydd samt förvärv av egna aktier. Kommittén har även på nytt ålagts att lämna förslag till regler om s.k. ansvarsgenombrott. Kommittén skall ha slutfört sitt uppdrag före utgången av juni 1996.

Norge. I januari 1989 tillsattes en arbetsgrupp (Aksjelovsgruppen) med uppgift att göra en allmän omvärdering av och uppdatera aktiebolagslagen, anpassa den till den övriga lagstiftningen samt att jämföra EG:s reglering av aktiebolag och aktiebolagslagen i Norge. Arbetsgruppen avlät sitt betänkande i september 1992 (NOU 1992:29, Lov om aksjeselskaper). Arbetsgruppens förslag innehöll både anpassningsåtgärder för den nor-

ska aktiebolagslagstiftningen som föranleds av integrationsutvecklingen och ett antal förslag till ändring av lagstiftningen med utgångspunkt i nationella synpunkter.

Utgående från betänkandet avläts i mars 1994 en regeringsproposition med förslag till en ny aktiebolagslag (Ot prp nr 36 (1993—94) Om lov om aksjeselskaper). Propositionen följde rätt långt arbetsgruppens betänkande. Till skillnad från den proposition som vid samma tidpunkt avläts i Sverige innehöll propositionen också materiella och lagtekniska ändringsförslag som byggde på nationella utgångspunkter.

Propositionen innehöll en indelning av aktiebolagen i privata och publika bolag samt en höjning av minimiaktiekapitalet till 100 000 respektive 1 000 000 kronor. I propositionen ingick dessutom förslag om att upphäva stadgandena om successivteckning, skärpning av stadgandena om apport, krav om tillräckligt eget kapital, ändring av rättsverkningarna i fråga om besittning av aktiebrev, underlättande av förvärv av egna aktier, ändringar av stadgandena om bolagets ledning, stadganden om särskilda teckningsrätter samt stadganden om fusion och delning. Propositionen innehöll betydande lagtekniska ändringar.

Propositionen godkändes emellertid inte av stortinget. Den kommitté vid stortinget (justiskomiteen) som behandlade ärendet beslöt föreslå att ärendet återsänds för fortsatt beredning närmast på grund av att det enligt kommitténs åsikt i propositionen uppställdes skyldigheter som i alltför hög grad försvårar verksamheten i små företag. Enligt beslutet skulle regeringen bereda ett nytt förslag före den 1 november 1995 i vilket i lagen föreslås av EES-avtalet beroende nödvändiga ändringar. Samtidigt skulle utarbetas förslag till två nya aktiebolagslagar av vilka den ena lagen skall gälla små och den andra lagen stora aktiebolag. Dessa förslag skall vara färdiga före utgången av 1996.

Norska regeringen gav i oktober 1995 en regeringsproposition angående ändringar som beror på EES-avtalet, Ot prp nr 4 (1995—96) Om lov om endringer i lov 4 juni 1976 nr 59 om aksjeselskaper m v (E-OS-tilpasning). I propositionen föreslogs att aktiebolagen skall indelas i publika och privata. Som minimikapital för publika aktiebolag föreslogs en miljon kronor och som minimikapital för privata bolag 50 000 kronor. Enligt propositionen kan endast ett publikt

aktiebolag bjuda ut sina aktier till teckning bland allmänheten.

Med avvikelse från de finska och svenska propositionerna innehöll propositionen endast de minimiändringar som följer av EG:s bolagsrättsliga direktiv. Således blev enligt propositionen endast publika aktiebolag föremål för de nya stadgandena om utlåtande av oberoende sakkunnig angående apportgendom, efterrapport och inlösen av aktier. Både publika och privata aktiebolag omfattas av förslaget till närmare stadganden om teckning av egna aktier, bolagets bundenhet av rättshandlingar som bolagets företrädare företagit samt om antecknande i styrelsens protokoll av rättshandlingar mellan ett bolags enda aktieägare och bolaget. Även stadgandena om likvidation och fusion föreslogs bli ändrade. Dessutom föreslogs nya stadganden om ändring av aktiebolagsform. Propositionen antogs i huvudsak oförändrad (lov 22.12.1995 nr 80).

Den kommission som berett en uppdelning av aktiebolagslagen på två lagar (Aksjelovsutvalget) gav sitt förslag den 1 mars 1996 (NOU 1996:3, Ny aksjelovgivning). De i förslaget ingående stadgandena angående privata aktiebolag (aksjeselskap) och publika bolag (allmennaksjeselskap) grundar sig på den uppdelning av bolagsformerna som bringats i kraft genom lagen den 22.12.1995 nr 80. Dessutom bygger förslagen i hög grad på den förkastade regeringspropositionen Ot prp nr 36 (1993—1994) samt på kommittébetänkande NOU 1992:29. Förslagen avviker till framställningstekniken avsevärt från gällande lag, som grundar sig på nordiskt samarbete. De föreslagna lagarna har delats in i tre avdelningar: en allmän del, ändringar som gäller bolaget och andra stadganden. Av denna anledning har kapitelordningen och kapitelindelningen förändrats i jämförelse med gällande lag.

Förslagen som gäller privata och publika aktiebolag har uppgjorts så att de till sin systematik och sitt skrivsätt motsvarar varandra. I förslagen har man dock försökt beakta de olika bolagsformernas särdrag. Dessutom har man försökt förenkla lagarna och göra dem mer flexibla. Till sin omfattning motsvarar båda lagarna rätt exakt den finska lagen om aktiebolag sådan den skulle lyda ändrad genom denna proposition.

I propositionen föreslås för båda aktiebolagsformerna ett minimiaktiekapital på 200 000 norska kronor. Det föreslås att be-

slut skall fattas senare när det gäller retroaktiviteten för det höjda minimiaktekapitalet i privata aktiebolag. Dessutom föreslås det att bolagens eget kapital skall stå i proportion till den risk som bolagets verksamhet är förknippad med. Stadganden om successivteckning föreslås inte ingå i någondera bolagsformen. Även simultanbildning föreslås bli förenklad.

Enligt förslaget kan endast publika aktiebolag skaffa finansiering hos allmänheten. Å andra sidan har strävan varit att förenkla stadgandena om ombildande av privat bolag till publikt. Aktierna i publika aktiebolag skall registreras i det norska system som motsvarar värdeandelsystemet. Det föreslås att möjligheterna att överföra aktier i privata aktiebolag skall begränsas på olika sätt. Det föreslås även att minoritetsskyddet för aktieägare i privata aktiebolag skall förbättras så att för bolaget skall uppställas en skyldighet att i vissa fall inlösa minoritetens aktier.

Det föreslås att stadgandena om bolagsförvaltning skall bli flexiblar. Samtidigt har dock definitionen av ansvaret för medlemmarna i ledningen preciserats och skadeståndsstadgandena utvecklats. Det föreslås även att i stadgandena om bevarande av aktiekapitalet och skifte av tillgångarna skall göras vissa ändringar, t.ex. om till vilket belopp det bundna egna kapitalet skall uppgå. Stadgandena föreslås vara likadana i båda bolagsformerna. För båda bolagsformerna föreslås begränsad rätt att förvärva egna aktier. De förslag till stadganden som gäller fusion motsvarar långt de stadganden som bringats i kraft genom lagen 22.12.1995 nr 80. Förslagen som gäller delning grundar sig å sin sida på det förfallna förslaget, Ot prp nr 36 (1993—1994).

Danmark. Den bolagsrättsliga lagstiftningen i Danmark har redan harmoniserats i enlighet med EG:s rättsakter. Ett permanent bolagsrättsligt lagberedningsorgan i Danmark (Industriministeriets Selskabsretspanel) har under den senaste tiden koncentrerat sig på att förenkla bolagslagstiftningen. I ett betänkande om små aktiebolag som avläts 1993 (Industriministeriet 1251/93, *Förenklning af anpartsselskabsloven*) föreslås att delägarnas avtalsfrihet i allmänhet ökas och i synnerhet i fråga om användningen av finansieringsinstrument. Betänkandet förespråkar att den särskilda lagen om små aktiebolag bibehålls.

En redogörelse för den nordiska lagbe-

redningen ingår också i betänkandet avgivet av 1990-års aktiebolagskommission.

2.2.4. *Ändring av ett aktieslags rättigheter enligt vissa rättsordningar*

I propositionen föreslås det att stadgandena om beslutsfattande i fråga om utdelning av medel och ändring av bolagsstrukturen skall revideras. Man har strävat efter att för enhetliga dessa stadganden med stadgandena om ändring av ett aktieslags rättigheter, eftersom verkningarna av dessa beslut för en aktieägare i stor utsträckning kan vara samma. I det följande ges en kort beskrivning av stadgandena om ändring av ett aktieslags rättigheter i vissa rättsordningar. För målet för beskrivningen är stadgandena om ändring av bolagsordningen i Sverige, Danmark, Frankrike, Tyskland, Storbritannien och Förenta Staterna. De lösningar som dessa stater har stannat för skiljer sig från varandra med tanke på sin struktur. Även om skyddet av aktieägarna består av samma byggstenar betonas de olika medlen på olika sätt. Även betydelsen av skyddet på förhand och i efterskott varierar nästan från en rättsordning till en annan. Dessutom bör man lägga märke till att nedsättning eller ökning av aktiekapitalet i de berörda staterna också alltid innebär att bolagsordningen måste ändras eftersom bolagen i dessa stater har ett fast aktiekapital. Detta gäller dock inte Sverige, Storbritannien och Förenta Staterna.

Sverige. För ändring av bolagsordningen krävs enligt huvudregeln två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädde aktierna. I vissa situationer som räknas upp i lagen krävs emellertid en större kvalificerad majoritet för ett beslut om ändring av bolagsordningen. Dessutom kompletteras huvudregeln med speciella stadganden om kvalificerad majoritet som syftar till att skydda de aktieägare som förlorar sin rätt. Det strängare kravet på kvalificerad majoritet har motiverats med att ändringen har en betydande inverkan på den rätt som tidigare utgivna aktier medför. Generalklausulen om majoritetens maktmissbruk motsvarar generalklausulen i lagen om aktiebolag i Finland.

En större majoritet än enligt huvudregeln krävs för det första för en ändring av bolagsordningen om genom ändringen 1) aktieägarnas rätt till bolagets vinst eller övriga tillgångar minskas, 2) rätten att förvärva ak-

tier i bolaget inskränks genom en lösningsklausul som är tillåten enligt lag eller 3) rättsförhållandet mellan aktier rubbas. I dessa situationer krävs att beslutet har biträts av samtliga vid bolagsstämman närvarande aktieägare företrädande minst nio tiondedelar av aktierna. Samma särskilda majoritetskrav gäller i fråga om nedsättning av aktiekapitalet, fusion och ombildande av publikt aktiebolag till privat i sådana fall när beslutet leder till att rättsförhållandet mellan aktierna rubbas.

Genom ändringen minskas aktieägarnas rätt till bolagets vinst eller övriga tillgångar om bolagets verksamhet genom ändringen helt eller delvis skall ha annat syfte än att bereda vinst åt aktieägarna. Som en dylik ändring har ansetts bl.a. att utomstående ges rätt till bolagets vinst eller till bolagets tillgångar när bolaget upplöses. Specialstadgandet om rubbandet av rättsförhållandet mellan aktier har igen ansetts vara ett uttryck för likställighetsprincipen. Enligt denna princip har alla aktier lika rätt i bolaget om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. Som rubbing av rättsförhållandet mellan aktier anses också att aktier av olika slag enligt gällande bolagsordning ändras till aktier av samma slag. Specialstadgandet om rubbing av rättsförhållandet mellan aktier tillämpas inte på aktier som utges senare, t.ex. på bildandet av ett nytt aktieslag.

För det andra krävs för ett beslut om ändring av bolagsordningen en majoritet som är större än huvudregeln och som utgörs av två tredjedelar av de avgivna rösterna och nio tiondedelar av de på stämman företrädade aktierna, om ändringen av bolagsordningen innebär att 1) det antal aktier, för vilka aktieägare kan rösta på bolagsstämman, begränsas, 2) av nettovinsten för räkenskapsåret, efter avdrag för vad som går åt för att täcka balanserad förlust, mer än tio procent skall avsättas till reservfond eller på annat sätt hållas inne, eller 3) användningen av bolagets vinst eller dess behållna tillgångar vid dess upplösning regleras genom annan bestämmelse än en reservfondsbestämmelse eller på annat sätt än som avses ovan vilka kräver en kvalificerad majoritet som är större än huvudregeln. Med rösträttsbegränsning avses en bestämmelse om begränsning av rösträtten som tas in i bolagsordningen. Med fonderingsskyldighet avses en bestämmelse i bolagsordningen enligt vilken en viss del av bolagets årsvinst skall avsättas till reserv-

fond utöver den minimidel som fastställs i lagen. En annan ändring i bolagsordningen om innehållning av medel kan t.ex. vara en bestämmelse om maximividend eller en bestämmelse enligt vilken bolagets tillgångar vid dess upplösning fördelas på annat sätt än i förhållande till aktieägandet. I denna punkt avses också sådana bestämmelser i bolagsordningen om användningen av bolagets vinst som inte försämrar aktieägarnas ställning.

Ovan avsedda stadganden om kvalificerad majoritet kompletteras av stadganden enligt vilka när ändringen endast försämrar vissa aktiers eller ett visst aktieslags rätt krävs det för ett giltigt beslut att det har biträts av en kvalificerad majoritet av de aktieägare eller det aktieslag som ändringen berör.

Om ändringen av bolagsordningen endast försämrar viss eller vissa aktiers rätt krävs för beslutet förutom den vanliga majoriteten för en ändring av bolagsordningen också att samtliga vid stämman närvarande ägare av dessa aktier företrädande nio tiondedelar av alla sålunda berörda aktier samtycker till ändringen. Genom detta stadgande lindras stadgandet om kvalificerad majoritet som är strängare än den ovan först nämnda huvudregeln, eftersom den särskilda kvalificerade majoriteten inte räknas utgående från bolagets samtliga aktier. I fråga om det senare, dvs. det lindrigare, stadgandet om kvalificerad majoritet uppställer stadgandet delvis ett tilläggskrav, eftersom kravet på nio tiondedelars understöd beräknas utgående från alla de aktier vilkas rätt ändringen gäller.

Om ändringen av bolagsordningen igen försämrar ett helt aktieslags rätt krävs för ett giltigt beslut förutom den kvalificerade majoriteten för en vanlig ändring av bolagsordningen också att ägare till hälften av alla aktier av detta slag och nio tiondedelar av de på stämman företrädade aktierna av detta slag samtycker till ändringen. På motsvarande sätt som ovan utgör detta stadgande delvis en lindring och delvis en skärpning av de allmänna stadgandena om kvalificerad majoritet.

Enligt lagen får bolagsstämman inte fatta beslut som är ägnat att bereda otillbörlig fördel åt aktieägare eller annan till nackdel för bolaget eller annan aktieägare. En aktieägare, styrelsen, en styrelseledamot eller verkställande direktören kan inom tre månader från ett bolagsstämmobeslut väcka talan

om upphävande av beslutet. Stadgandena om bolagsstämmobesluts ogiltighet motsvarar vad som i Finland stadgas i lagen om aktiebolag.

Danmark. För ändring av bolagsordningen krävs enligt huvudregeln två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna och av det vid stämman företrädde röstberättigade aktiekapitalet. Om aktieägarnas skyldigheter gentemot bolaget ökas genom ändringen av bolagsordningen krävs samtliga aktieägares samtycke för ett giltigt beslut. Nio tiondedelars majoritet av de avgivna rösterna och av det vid stämman företrädde aktiekapitalet krävs för ett giltigt beslut när genom beslutet aktieägarnas rätt vid vinstutdelning eller aktieägarnas rätt att låna bolagets medel minskas och detta sker till förmån för andra än aktieägarna eller bolagets eller dess dotterbolags personal. Samma förhöjda kvalificerade majoritet krävs också för ett beslut genom vilket aktiernas överlåtbarhet begränsas, ökas aktieägarnas skyldighet att underkasta sig inlösen av sina aktier i andra fall än när bolaget upplöses, begränsas aktieägarnas rätt att utöva den rösträtt som följer av aktierna eller fördelas delningsvederlaget så att en aktieägars röstandel eller andel av aktiekapitalet i varje övertagande bolag inte motsvarar hans tidigare ägarandel. Om genom ändringen av bolagsordningen emellertid ändras förhållandet mellan ett helt aktieslag och de övriga aktieslagen räcker för ett giltigt beslut förutom ett vanligt beslut om ändring av bolagsordningen två tredjedelars majoritet av de vid stämman företrädde aktierna av det aktieslag vars rättigheter minskas. En aktieägare som på bolagsstämman har motsatt sig ovan beskrivna ändring av bolagsordningen, för vilken krävs nio tiondedelars majoritet, kan kräva att bolaget löser in hans aktier. Bolaget måste köpa aktierna till deras gängse pris. Kan en överenskommelse om inlösningspriset inte nås bestäms det av en värderare. Vardera parten kan vid domstolen på bolagets hemort ansöka om att en sådan värderare tillsätts. Kravet på samtycke av aktieägare med över hälften av aktierna av detta slag avskaffades år 1982. Lindringen motiverades med bolagens behov att ändra bestämmelserna om företrädesrätt vid teckning i sina bolagsordningar så att de motsvarar kapitaldirektivets bestämmelser om företrädesrätt vid teckning.

Enligt lagen får bolagsstämman inte fatta beslut som uppenbarligen är ägnat att bereda

otillbörlig fördel åt viss aktieägare eller annan till nackdel för bolaget eller annan aktieägare. En aktieägare, styrelseledamot eller direktör kan inom tre månader från ett bolagsstämmobeslut väcka talan om upphävande av beslutet. En aktieägare kan väcka talan ännu inom två år efter beslutet om han kan visa att han har haft godtagbart skäl för dröjsmålet och det är uppenbart att beslutet är uppenbart oskäligt för hans del. Stadgandena om bolagsstämmobesluts ogiltighet motsvarar vad som i Finland stadgas i lagen om aktiebolag.

Frankrike. Beslut om ändring av ett aktiebolags (la société anonyme) bolagsordning kan endast fattas av en extraordinarie bolagsstämman. Bolagsordningen kan emellertid inte ändras så att aktieägarnas skyldigheter i förhållande till bolaget eller tredje man skulle öka. En aktieägare kan inte genom en bestämmelse i bolagsordningen förvägras att utöva sin rösträtt, överlåta sina aktier eller vidta rättsliga åtgärder mot bolaget. Genom en bestämmelse i bolagsordningen kan han heller inte fräntas rätten till dividend eller stängas ut ur bolaget. Aktieägarnas rättigheter kan emellertid minskas genom en ändring av bolagsordningen.

Ett beslut om ändring av bolagsordningen förutsätter både en viss minimirepresentation av röstberättigade aktier på stämman (quorum) och en kvalificerad majoritet av de på stämman företrädde rösterna. Ett beslut om ändring av bolagsordningen kan fattas vid den första extraordinarie bolagsstämman som sammankallats för att behandla ärendet, om minst hälften av bolagets röstberättigade aktier är företrädde på stämman. Om mindre än hälften av bolagets röstberättigade aktier är företrädde på den första bolagsstämman kan behandlingen av ärendet fortsätta på följande bolagsstämman. Ett beslut om ändring av bolagsordningen kan då fattas om minst en fjärdedel av bolagets röstberättigade aktier är företrädde på stämman. För ett giltigt beslut krävs att det understöds av aktieägare med minst två tredjedelar av de på stämman företrädde aktierna. Om ändringen av bolagsordningen innebär att ett helt aktieslags rättigheter ändras krävs förutom bolagsstämmobeslutet ett motsvarande beslut på ett möte för berörda aktieslag. Kraven i fråga om beslutförhet och kvalificerad majoritet på aktieslagsmötet är de samma som för en extraordinarie bolagsstämman.

Det skall vara möjligt att post- och full-

maktsrösta i samtliga frågor. I praktiken kan en aktieägare välja om han ger fullmakt åt mötesordföranden som röstar för ledningens förslag, åt en särskilt namngiven person eller om han röstar på ett alternativ som finns på fullmaktsblanketten.

I bolag med begränsat ansvar (la société à la responsabilité limitée) kräver ett beslut om ändring av bolagsordningen ett särskilt beslut för vilket förutsättningen är att det understöds av aktieägare med tre fjärdedelar av aktierna. Allas samtycke krävs för en ökning av aktieägarnas skyldigheter.

Aktieägarminoriteten skyddas av möjligheten att åberopa majoritetens maktmissbruk (l'abus de majorité). Som sådant missbruk anses ett beslut som strider mot bolagets fördel och vars enda syfte är att gynna majoriteten på minoritetens bekostnad. Det väsentliga är att beslutet innebär en uppsätlig kränkning av aktieägarnas likställdhet.

Tyskland. Ändring av ett aktiebolags (Aktiengesellschaft) bolagsordning förutsätter att det understöds av åtminstone de aktieägare vilkas aktier representerar minst tre fjärdedelar av det på stämman företrädde aktiekapitalet och minst hälften av de på stämman avgivna rösterna. I bolagsordningen kan emellertid föreskrivas om en mindre kvalificerad majoritet i fråga om aktiekapitalet. I bolagsordningen kan således föreskrivas att ett beslut om ändring av den kan fattas med enkel majoritet av såväl det företrädde aktiekapitalet som de avgivna rösterna med undantag för en ändring av syftet med bolagets verksamhet (Gegenstand). Undantag från denna huvudregel utgörs av sådana ändringar av bolagsordningen för vilka krävs samtycke av vissa bestämda aktieägare eller ett beslut av ett helt aktieslag.

För en minskning av särrättigheter knutna till enskilda aktier, t.ex. större rösträtt än för andra aktier, företrädesrätt till dividend eller till en större andel då bolaget upplöses, krävs samtycke av ägaren till aktien i fråga. Om genom ändringen av bolagsordningen däremot ändras förhållandet mellan aktieslagen till nackdel för ett helt aktieslag krävs för ett giltigt bolagsstämmobeslut förutom majoriteter som skall uppnås på bolagsstämman en omröstning bland aktieägarna i det aktieslag vars rättigheter minskas. Det måste finnas ett direkt samband mellan ändringen av bolagsordningen och minskningen av rättigheterna. Omröstningen inom aktieslaget kan ske vid ett särskilt möte eller som en

särskild omröstning före bolagsstämmobeslutet eller efter det. För ett beslut krävs samma majoriteter som för ett bolagsstämmobeslut. Ett bolagsstämmobeslut som fattats utan en särskild omröstning inom aktieslaget är inte giltigt utan det blir giltigt om samtycke av aktieslaget erhålls. Stadgandet utgör en lindring av principen enligt vilken det alltid krävs samtycke av en aktieägare om hans ställning försämras.

En aktieägare kan befullmäktiga en bank, en aktieägarförening eller någon annan person att verka som sitt ombud på bolagsstämman. Banker och föreningar företräder i allmänhet över hälften av aktiekapitalet på bolagsstämmorna. Enligt huvudregeln måste banken förfara i enlighet med det förslag som den har sänt till aktieägaren. Om banken emellertid kan bedöma att aktieägaren skulle ha gett annorlunda instruktioner om han hade känt till sakernas rätta tillstånd måste banken avvika från förslaget.

Ett bolagsstämmobeslut är ogiltigt om det inte överensstämmer med aktiebolagets väsen (Wesen). Som exempel på detta nämns att det avviker från principen om lika behandling av aktieägarna. Ogiltigheten kan åberopas av vem som helst och ingen tidsgräns har uppställts för åberopandet. Även ett ogiltigt beslut rättas till om det är fråga om ett beslut som enligt lag skall registreras och beslutet har varit registrerat över tre år. Om beslutet inte skall registreras kan det heller inte rättas till.

Bolagsstämman för ett bolag med begränsat ansvar (Gesellschaft mit beschränkter Haftung) beslutar enligt huvudregeln om ändring av bolagsavtalet med tre fjärdedelar av de avgivna rösterna. I bolagsavtalet kan finnas bestämmelser om en större kvalificerad majoritet. En bolagsmans samtycke krävs om hans skyldigheter enligt bolagsavtalet ökas. Ändringen av bolagsavtalet skall fastställas av en notarie.

Eftersom lagen om bolag med begränsat ansvar inte innehåller stadganden om ett felaktigt besluts nullitet eller ogiltighet som är beroende av klander tillämpas ovan nämnda stadganden om aktiebolag även på bolag med begränsat ansvar.

Storbritannien. En ändring av bolagsordningen kräver att det understöds av minst tre fjärdedelar av de på stämman avgivna rösterna. Det förfarande som skall iakttagas vid beslutsfattandet när ett helt aktieslags rättigheter ändras beror på om aktieslagets rättig-

heter fastställts i stiftelseurkunden eller bolagsordningen samt om stiftelseurkunden eller bolagsordningen innehåller bestämmelser om ändring av bestämmelserna om aktieslaget. Samtycke av samtliga aktieägare krävs om aktieslagets rättigheter endast har fastställts i stiftelseurkunden och om varken i den eller i bolagsordningen finns bestämmelser om ändring av villkoren. Om villkoren för en aktieserie har fastställts i bolagsordningen utan att det samtidigt har bestämts hur dessa kan ändras krävs för en ändring av villkoren förutom ett bolagsstämmobeslut antingen ett skriftligt samtycke av de aktieägare vilkas aktier representerar tre fjärdedelar av detta aktieslags aktier eller ett beslut av ett möte för detta aktieslag. Vid det första mötet för berörda aktieslag som sammakallats för att behandla ärendet kan ett beslut fattas endast om minst en tredjedel av aktierna av detta slag är företrädde på mötet. I fråga om ett andra möte som behandlar samma ärende finns inga krav på beslutförhet. Vid mötet för berörda aktieslag finns samma krav på kvalificerad majoritet som villkor för ett giltigt beslut som för en bolagsstämma dvs. minst tre fjärdedelar av de avgivna rösterna. Om villkoren för aktieslaget har bestämts i stiftelseurkunden och bolagsordningen innehåller fortfarande en bestämmelse om ändring av villkoren som har tagits in i dem i det skede då bolaget bildades kan villkoren ändras med iakttagande av berörda bestämmelse i bolagsordningen. På motsvarande sätt kan villkoren ändras när bolagsordningen innehåller bestämmelser om villkoren för ett aktieslag och om ändring av dem.

En minoritetsaktieägare kan väcka talan med hänvisning till att ett beslut om ändring av bolagsordningen inte fattades i god tro (good faith) med tanke på hela bolagets bästa även om det formellt tillkom i rätt ordning.

Förenta Staterna. På bolagens interna frågor så som ändring av bolagsordningen tillämpas i allmänhet lagstiftningen i bolagets hemdelstat. Frågor med anknytning till ledningens och en aktieägares med bestämmanderätt lojalitets- eller aktsamhetsplikt avgörs emellertid delvis på grundval av common law och inte på grundval av skriven lag. Delstaternas rättssystem skiljer sig från varandra också i fråga om stadgandena om ändring av bolagsordningen, men vissa allmänna drag kan skisseras upp.

En förutsättning för giltiga bolagsstämmobeslut är i flera delstater en bestämd minirepresentation av antalet aktier på bolagsstämman (quorum). Denna kan utgöras av hälften eller en mindre del av samtliga aktier. Kravet på s.k. absolut majoritet är allmänt vid ändring av bolagsordningen i stället för quorum-stadgandena, och t.ex. i den för bolagsrätten centrala lagstiftningen i Delaware vid sidan av dem. En förutsättning för ett giltigt beslut är då att det understöds av aktieägare med minst hälften av alla aktier och inte endast av de på stämman företrädde aktierna. I äldre delstatslagar krävs för en ändring av bolagsordningen ofta två tredjedelars majoritet av bolagets samtliga aktier. Kravet på absolut majoritet gäller bl.a. enligt lagstiftningen i Delaware alla ändringar av bolagsordningen som är väsentliga för en aktieägare. Om det i bolaget finns aktier av olika slag krävs ifrågavarande majoritet vanligtvis också inom respektive aktieslag. Motsvarande majoritet krävs också bland en grupp aktier som är mindre än ett aktieslag om ändringen inverkar negativt på denna grupps rättigheter. Om t.ex. en bestämmelse som begränsar en akties överlåtbarhet avses tas in i bolagsordningen förutsätter detta i allmänhet samtycke av de aktieägare som har förvärvat sina aktier före en sådan bestämmelse tas in i bolagsordningen. Enligt den i Förenta Staterna uppgjorda modellbolagslagen (Revised Model Business Corporation Act) och lagstiftningen i Delaware får även aktieägare med aktier utan rösträtt delta i beslutsfattandet om ändringen inverkar negativt på de rättigheter som är förknippade med aktierna.

Aktieägarna skyddas i vissa situationer av stadganden om inlösen av aktier. Vid fusioner är inlösen det huvudsakliga minoritetsskyddet. Den liberala inställningen till fusioner har i vissa fall gjort det möjligt att kringgå stadgandena om ändring av bolagsordningen med hjälp av en fusion. De allmänna principerna om lika bemötande av aktieägarna utgör emellertid också i dessa fall ett tilläggsskydd för en aktieägare.

2.3. Bedömning av nuläget

Gällande lag om aktiebolag är resultatet av en lång och noggrann samnordisk beredning och den har i praktiken visat sig vara en fungerande helhet. Den europeiska integ-

rationen och den allmänna samhällsutvecklingen, särskilt utvecklingen inom finansieringsverksamheten, har emellertid lett till att lagen inte längre fyller alla de krav som ställs på den. Ändringsbehoven beror på EG:s rättsakter men också på olägenheter vid tillämpningen av lagen.

Av direktiv som i EG:s systematik klassificeras som bolagsrättsliga har vissa genomförts i annan lagstiftning. Årsbokslutsdirektivet och koncernredovisningsdirektivet genomfördes huvudsakligen genom lagen om ändring av bokföringslagen (1572/92) och genom författningar på lägre nivå. Revisionslagen och stadganden som utfärdats med stöd av den uppfyller för sin del kraven i direktivet om godkännande av revisorer. Filioldirektivet har genomförts genom en lag om ändring av handelsregisterlagen (1716/95). De ändringar som förädlades av den enda bolagsrättsliga förordningen genomfördes genom lagen om europeiska ekonomiska intressegrupperingar.

Nödvändiga ändringar i lagen om aktiebolag förädlades av publicitetsdirektivet, kapitaldirektivet, fusionsdirektivet och direktivet om enmansbolag med begränsat ansvar. De betydelsefullaste ändringsbehoven som förädlades av direktiven hänför sig till bolagets kapital och dess bevarande samt till likställtheten bland aktieägarna. Fissionsdirektivet förutsätter inte att medlemsstaterna inför stadganden om delning och det kräver därför inte nödvändiga ändringar i lagen om aktiebolag. Om stadganden om delning emellertid införas måste de överensstämma med direktivet.

Under den tid lagen om aktiebolag varit i kraft har otaliga enskilda ändringar gjorts i den. Dessa ändringar har antingen berott på enskilda missförhållanden som uppdragats i praktiken och som krävt omedelbar rättelse eller på utvecklingen inom övrig lagstiftning. Som ett exempel på en enskild ändring kan nämnas stadgandena om s.k. riktade emissioner. Även bokföringslagstiftningens utveckling och stiftandet av revisionslagen har orsakat ändringsbehov. Lagen om aktiebolag har däremot inte varit föremål för en omfattande helhetsöversyn.

Trots att lagen som helhet visat vara fungerande har man i den kunnat lägga märke till vissa t.o.m. betydande inkonsekvenser och brister med tanke på likställtheten bland aktieägarna och borgenärsskyddet. Dessutom har oklarheter i tillämpningen av lagen lett

till osäkerhet, något som är skadligt för utövandet av ekonomisk verksamhet och beslutsfattandet inom denna verksamhet. Även ett allmänt samhälleligt mål, nämligen minskningen av den ekonomiska brottsligheten, kräver en revidering av lagen om aktiebolag och av de stadganden om registrering som har samband med den.

En av de grundläggande principerna i lagen om aktiebolag är aktieägarnas likställthet. Syftet med stadgandena om borgenärsskydd i lagen är att skydda borgenärerna då ett beslut om bolagets bundna egna kapital kan äventyra borgenärernas ställning. Dessa principer förverkligas emellertid inte konsekvent i gällande lag. T.ex. i stadgandena om utbetalning av medel finns skillnader i fråga om beslutsfattandet och förfarandet i borgenärsskyddet enligt sättet på vilket medlen utbetalas även i sådana fall då utbetalningen av medel har samma inverkan på aktieägarnas och borgenärernas ställning oberoende av utbetalningssättet.

Som exempel på oklarheter i tillämpningen av lagen som lett till osäkerhet kan nämnas tillämpningen av stadgandena om en koncern och kännetecknen för ett s.k. konsolideringslån med tanke på stadgandena om likvidation. Problematiske är också de förbud i lagen som synes vara absoluta och som har ett snävt tillämpningsområde eller som är förknippade med ett flertal undantagsmöjligheter. T.ex. förvärv av egna aktier är i lagen uttryckligen förbjudet, varför inte heller avyttring av egna aktier som förvärvats till bolaget har reglerats. På grund av undantag i lagen kan ett bolag emellertid ha i sin besittning egna aktier. Avyttringen av dessa aktier har i stor utsträckning samma inverkan på aktieägarnas ställning som då nya aktier utges. Motsvarande problem hänger också samman med återbetalningen av lån till ett bolags s.k. närmaste krets.

Stadgandena om inbetalning av ett aktiebolags aktiekapital i kombination med det begränsade ansvaret i ett aktiebolag har delvis gjort det möjligt att idka brottslig verksamhet i aktiebolagsform. Bolaget har kunnat inleda sin verksamhet och registrera sig innan hela dess aktiekapital har inbetalats. För att betala aktiekapitalet har man dessutom kunnat använda samma medel flera gånger genom att cirkulera dem. Det har också varit svårt att få tillräcklig information om ett bolags ekonomiska ställning eftersom skyldigheten att sända in bokslutshandlingar

inte varit täckande och eftersom man inte effektivt har kunnat övervaka att dessa handlingar har sänts in. Stadgandena om tvångslikvidation, som syftar till att förhindra att verksamheten fortsätts i händelse av minskning av kapitalet, har dessutom inte fyllt sitt syfte.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Allmänna mål och medel

3.1.1. Genomförandet av EG:s rättsakter

EG:s direktiv förutsätter många ändringar i lagen om aktiebolag. Största delen av dessa är emellertid justeringar av enskilda stadganden. En täckande beskrivning av behovet av ändringar ingår i betänkandet avgivet av 1990-års aktiebolagskommission. I detaljmotiveringen nedan nämns dessutom i samband med paragrafmotiveringen den bestämmelse i berörda direktiv som den föreslagna ändringen grundar sig på. Här presenteras i korthet de viktigaste nya begreppen och den nya reglering som tas in i lagen om aktiebolag för genomförande av direktiven. Nya begrepp är privat och publikt aktiebolag samt yttrande av en oberoende sakkunnig. Även stadgandena om delning av ett aktiebolag som baserar sig på fissionsdirektivet är helt och hållet nya. Kravet på understöd aktieslagvis i de fall då man i bolag med olika slags aktier fattar vissa beslut om utbetalning av medel grundar sig delvis på direktivens bestämmelser.

I EG:s medlemsstater känner man sedan gammalt till en indelning av bolagen i två typer i vilka samtliga delägares ansvar begränsar sig till det belopp som de har placerat i bolaget. Även i Danmark, vars bolagsrättsliga lagstiftning har byggt på det nordiska samarbetet, har man i samband med genomförandet av de bolagsrättsliga direktiven stannat för att införa stadganden om två olika typer av aktiebolag. Största delen av de EG-direktiv som kräver ändring av aktiebolagslagen gäller s.k. publika bolag som skaffar finansiering av allmänheten. Publicitetsdirektivet och direktivet om enmansbolag med begränsat ansvar gäller emellertid också privata aktiebolag.

Till åtskillnad från situationen i Danmark men på samma sätt som i Sverige föreslås

att lagen om aktiebolag också i fortsättningen skall täcka vardera typen av aktiebolag. De grundläggande lösningarna i lagen om aktiebolag med avseende på tryggheten av aktieägarnas ställning och borgenärerna är desamma oberoende av storleken på bolaget. Av denna orsak utsträcks enligt förslaget också största delen av de stadganden som baserar sig på direktiven till att gälla också privata bolag. I enskilda stadganden beaktas likväl skillnaderna mellan privata och publika aktiebolag. Privata bolag kan inte göra sina värdepapper till föremål för handel på den organiserade värdepappersmarknaden. Av denna orsak är det heller inte nödvändigt att de skall omfattas av sådana kostnadskrävande informationsstadganden vilkas syfte är att säkerställa information om den ekonomiska ställningen i bolag som skaffar finansiering av allmänheten. Dessutom strävar man efter att genomföra bestämmelserna i direktiven så att de förorsakar bolagen så små kostnader som möjligt.

Enligt förslaget skall minimiaktiekapitalet i ett privat aktiebolag vara 50 000 mark. Av ett publikt bolag krävs igen ett aktiekapital om minst 500 000 mark. Det krav som uppställs för publika bolag överskrider minimikravet i direktivet (25 000 ecu) men placerar sig — liksom också kravet på minimiaktiekapital i ett privat bolag — i mitten bland de lösningar som medlemsstaterna har valt att tillämpa.

I Finland blev under det senaste decenniet aktieserier med olika rösträtt vanliga även i fusionerade bolag. Enligt kapitaldirektivet, fusionsdirektivet och fissionsdirektivet skall vissa i dem avsedda beslut, t.ex. beslut om nedsättning av aktiekapitalet och fusion, i aktiebolag med olika slags aktier fattas genom omröstning aktieslagvis när beslutet inverkar på rättigheterna inom aktieslaget. För tryggheten av rättssäkerheten föreslås i lagen ingå detaljerade procedurstadganden om understöd och samtycke aktieslagvis i stället för en generalklausul enligt direktiven. De föreslagna procedurstadgandena gäller beslut om nedsättning av aktiekapitalet, förvärv av egna aktier, försättande av bolaget i frivillig likvidation, bolagets fusionering med ett annat bolag, delning av bolaget och ombildande av ett publikt aktiebolag till privat.

På kapitaldirektivet baserar sig skyldigheten att inhämta utlåtande av en oberoende sakkunnig om den egendom som sätts in i

bolaget som aktiekapital. En sakkunnig skall alltså anlitas då bolagets aktier eller värdepapper som berättigar till aktier tecknas mot apportegendom. Ett utlåtande av en oberoende sakkunnig skall föreläggas bolagsstämman och fogas till registreringshandlingarna också då det inom två år efter bolagets bildande hos bolagets stiftare eller en aktieägare eller någon som hör till deras närmaste krets som s.k. efterrapport förvärvas egendom som inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet. Vid fusion igen skall det inhämtas ett utlåtande av en oberoende sakkunnig över varje överlåtande och övertagande bolag och i fråga om delning över det ursprungliga bolaget och varje bolag som därvid bildas. Ett utlåtande krävs också över ett privat bolag då det ombildas till ett publikt bolag. Syftet med användningen av en oberoende sakkunnig är att säkra att den egendom som sätts in i ett bolag som aktiekapitalinvestering till sitt värde minst motsvarar det vederlag som utges för egendomen.

Som en oberoende sakkunnig kan enligt förslaget fungera endast en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor. Också bolagets egen godkända revisor kan avge utlåtandet förutsatt att han inte är jävlig med avseende på den egendom som sätts in i bolaget och dess överlåtare. För bolaget är den föreslagna lösningen delvis lättare än de förfaringsätt som tillämpas i vissa medlemsstater, men den är tillräcklig för att säkra det mål som uppställts för stadgandet, dvs. att uppgifterna om bolagets aktiekapital som antecknats i registret är tillförlitliga.

I gällande lag om aktiebolag finns inga stadganden om delning av ett bolag. I syfte att underlätta en ändring av bolagsstrukturen föreslås stadganden som baserar sig på fusionsdirektivet och som säkrar såväl aktieägarnas som borgenärernas ställning då ett bolag delas. Dessa stadganden motsvarar i stor utsträckning den reglering som gäller för fusion.

3.1.2. Nationella mål

De viktigaste nationella målen för propositionen hänger för det första samman med behovet att öka aktiebolagens finansieringsalternativ och att ge möjlighet till en smidig ändring av bolagsstrukturerna. För det andra

har en betydande del av ändringarna som mål att säkra aktieägarnas likställdhet och borgenärernas ställning. I stället för påbud och förbud föreslås stadganden som preciserar beslutsprocessen och ökar bolagets informationskyldighet. På detta sätt säkras möjligheten att utöva effektiv företagsverksamhet i aktiebolagsform utan att bolagets intressegrupperings ställning äventyras. Enligt förslaget ändras lagens uppbyggnad så att sambandet mellan omständigheter som på samma sätt påverkar aktieägarnas eller borgenärernas ställning kommer till uttryck på ett tydligare sätt.

Aktiebolagens finansiering

Gällande lag om aktiebolag innehåller redan stadganden om optionslån och konvertibla skuldebrev, vilka som finansieringsinstrument kan placeras mellan eget och främmande kapital. Det föreslås att bolagets finansieringsalternativ ytterligare ökas genom att tillåta preferensaktier som inte medför rösträtt i samtliga ärenden som behandlas på bolagsstämman. Emitteringen av särskilda optionsrätter utan samband med optionslån avlägsnar igen behovet att skapa konstgjorda villkor utan samband med ett optionslån, där syftet med en låneandel som fastställs som ett obetydligt belopp endast är att uppfylla lagens ordalydelse. I detta sammanhang görs även regleringen av konvertibla skuldebrev tydligare. De föreslagna stadgandena om kapitallån igen gör det möjligt att förstärka bolagets kapitalstruktur utan att samtidigt ge avkall på beslutsrätten i större utsträckning än önskat. Bolagets finansieringsalternativ ökas även av förslaget om en utvidgad rätt för bolaget att förvärva egna aktier.

På grund av att kapitalmarknaden hela tiden utvecklas är det inte ändamålsenligt att alltför detaljerat reglera de nya finansieringsinstrumenten. Stadgandena får inte i onödan försvåra bolagens kapitalservice, utan bolaget och finansiären skall så långt som möjligt kunna avtala om instrumentens villkor. Det är emellertid viktigt att samtidigt trygga parternas berättigade intressen. Enligt förslaget ordnas detta så att det för det första krävs att det i bolagsordningen skall bestämmas om de rättigheter som hänger samman med dessa rättigheter i sådana situationer som gäller bolagets finansiering eller struktur då finansiärens ställning väsentligen kan

ändras. För det andra föreslås presumtiva stadganden för vissa finansieringsinstrument och situationer som ger lösningen i fall av att annat inte bestäms i bolagsordningen.

Utbetalning av aktiebolagets medel

Det vanligaste sättet att betala ut ett bolags medel är vinstutdelning i form av dividendutdelning. Men bolagets medel utbetalas också då aktier inlöses eller då deras nominella belopp minskas mot vederlag eller då bolagets egna aktier förvärvas mot vederlag. Även då det vederlag som erbjuds aktieägarna vid fusion och delning av ett bolag utgörs av annat än det övertagande bolagets aktier övergår medel från bolaget till dess aktieägare.

I gällande lag är stadgandena om beslutsfattandet och borgenärsskyddet vid utdelning av medel olika delvis beroende på hur medlen utdelas. Inlösen av aktier kräver enligt huvudregeln enkel majoritet på bolagsstämman. Styrelsen kan igen besluta om inlösen av aktier med inlösningsvillkor liksom även förvärv av egna aktier på basis av aktieägarers anbud. Beslut om fusionsvederlag fattas igen med två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna i det överlåtande bolaget och av de vid stämman företrädde aktierna. Eftersom en aktieägare enligt huvudregeln har rätt att få sin andel av bolagets nettoegendom då bolaget upplöses krävs hans samtycke för en avvikande utdelning av medlen.

Enligt förslaget ändras stadgandena om utbetalning av bolagets medel så att de i så stor utsträckning som möjligt sinsemellan är lika och så detaljerade att det inte uppstår problem vid tillämpningen av dem. Då ett beslut om utdelning av medel inte ändrar en aktieägarers ställning i relation till övriga aktieägare eller minskar hans relativa andel av bolagets tillgångar, kan beslutet i ett privat aktiebolag fattas med enkel majoritet och i ett publikt bolag med två tredjedelars kvalificerad majoritet av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna. I sådana fall då det föreligger fara för att beslutet kan ändra den relativa ställningen för aktieägare med ett visst slags aktier föreslås att beslutet skall fattas med samma kvalificerade majoriteter som vid en försämring av hela aktieslagets rättigheter enligt bolagsordningen. Avsikten är att garantera smidighe-

ten vid beslutsfattandet genom att i alla andra situationer, då vissa aktieägarers ställning ändras i relation till de övriga, förutom ovannämnda majoriteter krävs endast deras samtycke och inte samtliga aktieägarers samtycke.

Inom borgenärsskyddet sammanförs alla situationer som gäller utdelning av bolagets medel och som leder till att bolagets bundna egna kapital minskar, med undantag av sådan nedsättning av aktiekapitalet som sker för omedelbar täckning av förlust. Detta innebär bl.a. att det inte längre görs någon skillnad mellan situationer då inlösen av aktier baserar sig på ett uttryckligt beslut på bolagsstämman eller på en bestämmelse i bolagsordningen om aktier med inlösningsvillkor.

Uppgifter som skall ges om bolaget

Såväl aktieägarnas som bolagets övriga intressegrupperings, t.ex. borgenärernas och personalens, ställning kan effektivt skyddas endast om det finns tillgång till tillräcklig information om bolaget. Flera av ändringsförslagen i propositionen syftar till att öka möjligheterna att få uppgifter om bolaget. Vissa av förslagen om informationskyldighet förbättrar aktieägarnas möjligheter att ta del i beslutsfattandet. Andra stadganden igen leder till att de uppgifter om bolaget som är allmänt tillgängliga är exaktare och aktuella än tidigare. Vissa av de föreslagna stadgandena leder till en ökning av de uppgifter som antecknas i handelsregistret och deras pålitlighet och förbättrar således såväl nuvarande som kommande borgenärers möjligheter att bedöma ett aktiebolags ekonomiska situation.

De föreslagna preciseringarna i fråga om innehållet i möteskallelsen ökar aktieägarnas möjligheter att bedöma behovet av att ta del i behandlingen av ärendena på bolagsstämman. Grunderna för bestämmande av tecknings-, inlösnings- eller förvärvspriset vilka skall anges i förslagen till beslut om nyemission samt inlösen och förvärv av aktier ger aktieägarna bättre förutsättningar att ta ställning till styrelsens förslag. För att kunna bedöma styrelsens förslag om nedsättning av aktiekapitalet, fusion, delning eller om att bolaget skall träda i likvidation behöver en aktieägare aktuella uppgifter om bolagets ekonomiska situation. Denna tillgång till

information säkras genom förslaget om att bolaget skall göra upp ett mellanbokslut, om tiden mellan utgången av föregående räkenskapsperiod och den bolagsstämma som beslutar om nedsättning av aktiekapitalet överskrider den tidsgräns som bestäms i lagen, och genom förslaget om att bolaget skall göra upp en likvidationsbalansräkning då bolagets eget kapital understiger den gräns som bestäms i lagen. Dessa uppgifter förbättrar också borgenärens möjligheter att reda ut ledningens ansvar. Stadgandena om beslutsfattande som gäller utbetalning av medel i en koncern blir igen klarare genom att skyldigheten att göra upp koncernbokslut gäller moderbolaget alltid då utbetalning av medel föreslås, trots att bolaget inte uppfyller de villkor om skyldigheten att göra upp ett koncernbokslut som avses i bokföringslagen. En enskild aktieägares rätt att få uppgifter om bolaget förbättras av att aktieägarnas frågerätt preciseras, och i fåmansbolag, av rätten att bekanta sig med bolagets handlingar. Förslaget om att en aktieslagsminoritet i ett publikt aktiebolag med olika slag av aktier kan kräva särskild granskning är också ägnat att öka informationen om bolaget.

Förslaget om att publika aktiebolag skall göra upp delårsrapporter ökar möjligheten att få aktuell ekonomisk information om dessa bolag. Tillgången till uppgifter och deras tillförlitlighet förbättras av flera ändringsförslag. Tillgången till ekonomisk information om ett bolag förbättras av att skyldigheten att årligen sända bokslutshandlingarna till registermyndigheten utsträcks till att gälla samtliga aktiebolag. Genom hotet om likvidation som följer av åsidosättande av skyldigheten syftar man till att effektivera att det iakttas.

Tillförlitligheten av de uppgifter som ges om bolaget samt speciellt av de uppgifter som antecknas i register ökas av förslaget om att ett publikt aktiebolag alltid skall ha åtminstone en av Centralhandelskammaren godkänd revisor. Riktigheten av de uppgifter som antecknas i register säkras igen av kravet att aktiekapitalet skall vara helt betalt före registreringen och av stadgandena om att utlåtande av en oberoende sakkunnig som är godkänd revisor skall fogas till registeranmälningar som gäller egendom som sätts in i bolaget såsom aktiekapitalinvestering eller egendom som överläts till en aktieägare såsom inlösningsvederlag.

Lagens uppbyggnad

Lagens uppbyggnad ändras närmast av två orsaker. För det första föreslås att två helt nya kapitel fogas till lagen. Dessutom föreslås att alla stadganden i ett gällande kapitel upphävs och att stadganden om en tidigare i lag oreglerad omständighet tas in i stället för de stadganden som upphävs. För det andra eftersträvas konsekvens i fråga om stadgandena om ökning av aktiekapitalet och utbetalning av bolagets tillgångar genom att med hänvisningsstadganden påvisa deras inbördes sammanhang. Syftet med ändringarna inom kapitlen är att göra stadgandena klarare samtidigt som de förfaringsätt som avses i dem beskrivs mer detaljerat.

I 5 kap. i gällande lag stadgas om konvertibla skuldebrev och optionslån. Stadgandena om dessa grundar sig nästan helt och hållet på stadgandena i 4 kap. som gäller ökning av aktiekapitalet genom nyemission. I syfte att göra regleringen klarare föreslås att stadgandena om konvertibla skuldebrev och optionslån flyttas till nämnda kapitel. I stället för dessa föreslås att i 5 kap. intas stadganden om kapitallån som är ett av de nya finansieringsinstrument som föreslås i lagen.

Det föreslås att stadganden om delning intas i ett nytt 14 a kap.

Indelningen av aktiebolagen i privata och publika bolag föranleder inga stora ändringar i lagens uppbyggnad. Såsom tidigare konstateras föreslås att lagen om aktiebolag skall gälla såväl privata som publika aktiebolag, medan skillnaderna mellan dessa framgår av enskilda stadganden. Med anledning av denna indelning föreslås emellertid ett nytt 17 kap. om ombildande av privat aktiebolag till publikt och vice versa.

I 6 kap. som gäller nedsättning av aktiekapitalet strävar man efter att allt tydligare föra fram att aktieägarnas informationsbehov i denna fråga i stor utsträckning motsvarar behovet av information om nyemission enligt 4 kap. trots att det delvis är större. Å andra sidan har nyemission och nedsättning av aktiekapitalet i vissa situationer samma slags inverkan på aktieägarnas ställning. T.ex. inlösen av aktier på annat sätt än med samma villkor av samtliga aktieägare kan på samma sätt försämra en aktieägares ställning i bolaget som en riktad emission. I stadgandena om information i 6 kap. hänvisas därför alltmot konsekvent till 4 kap.

Eftersom en aktieägares relativa ställning i bolaget påverkas på samma sätt av inlösen av aktier som av förvärv av bolagets aktier hänvisas i 7 kap., som gäller förvärv av egna aktier, till 6 kap., som gäller nedsättning av aktiekapitalet. På grundval av denna hänvisning blir även stadgandena om information i 4 kap. tillämpliga i samband med förvärv av egna aktier. Avyttring av egna aktier motsvarar igen för en aktieägare utgivning av nya aktier, varför det även i fråga om avyttring av aktier hänvisas till 4 kap. som gäller nyemission.

Motsvarande strävan efter konsekvens gäller också för stadgandena om borgenärskydd som ingår i kapitlen om nedsättning av aktiekapitalet, vinstutdelning, fusion, delning och ändring av aktiebolagsform. Om registermyndighetens tillstånd och därtill hörande förfarande stadgas i 6 kap., som gäller nedsättning av aktiekapitalet. Till detta kapitel hänvisas i samtliga övriga ovan nämnda kapitel. Sambandet mellan stadgandena om utdelning av bolagets tillgångar kommer till uttryck även genom att det i 12 kap. som en form av utbetalning av bolagets tillgångar också nämns fusion och delning, vilket inte är fallet i gällande lag.

3.2. De viktigaste förslagen

3.2.1. *Indelningen i privata och publika aktiebolag samt minimiaktiekapital*

Det föreslås att aktiebolagen skall indelas i privata och publika aktiebolag (1 kap.), varefter endast värdepapper i ett publikt aktiebolag kan vara föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen eller motsvarande förfarande. Denna indelning har två syften. Genom den vill man för det första öka förtroendet för den offentliga värdepappersmarknaden. För det andra vill man bevara möjligheten att bedriva också småskalig affärsverksamhet i aktiebolagsform. Existensen av två aktiebolagstyper gör det möjligt att på bolag som skaffar finansiering av allmänheten tillämpa strängare normer som också uppfyller kraven i EG:s lagstiftning.

För att garantera förtroendet för värdepappersmarknaden föreslås att ett publikt aktiebolag skall ha ett betydligt högre minimiaktiekapital än ett privat bolag. Aktiekapitalet i ett publikt aktiebolag skall uppgå till

minst 500 000 mark. I ett privat aktiebolag föreslås att aktiekapitalet skall vara minst 50 000 mark, vilket krav enligt övergångsstadgandet skall gälla med fem års övergångstid även de bolag som har grundats före lagen trädde i kraft.

Dessutom föreslås att ett publikt bolag skall ha en något mer omfattande upplysningsplikt än ett privat bolag. Ett publikt bolag skall t.ex. göra upp delårsrapporter och i ett tidigare skede än ett privat bolag registrera bolagsstämmans beslut om nyemission. För det tredje är vissa stadganden om beslutsfattande och minoritetsskydd olika för publika och privata bolag. Ett beslut t.ex. om nedsättning av aktiekapitalet kan i ett privat bolag under vissa förutsättningar fattas med enkel majoritet, medan motsvarande beslut i ett publikt bolag igen kräver två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna och de på stämman företrädde aktierna. I ett publikt aktiebolag där det finns olika slag av aktier kan aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier av ett visst slag eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna av ett visst slag kräva särskild granskning.

Den viktigaste funktionella skillnaden jämfört med ett privat aktiebolag är likväl att endast värdepapper i ett publikt aktiebolag enligt förslaget kan vara föremål för offentlig handel på den organiserade värdepappersmarknaden. Den som bjuder ut ett värdepapper i ett privat aktiebolag är enligt förslaget skyldig att anmäla att värdepapperet inte kan vara föremål för offentlig handel eller motsvarande förfarande.

Genom att begränsa den offentliga handeln endast till värdepapper i bolag med ett tillräckligt högt aktiekapital strävar man efter att föremålet för handeln inte blir värdepapper i eget kapital vilka på grund av deras ringa antal inte kan få tillräckligt stor omsättning och således inte ett tillförlitligt pris. Syftet är också att förhindra att det på den offentliga värdepappersmarknaden kommer ut av aktiebolag emitterade värdepapper i främmande kapital vilka på grund av emitentens ringa eget kapital är förknippade med risker som äventyrar värdepappersmarknadens trovärdighet. Informationsskyldigheten som förutsätts av värdepappersmarknaden kan samtidigt begränsas till bolag som har ekonomiska förutsättningar att fullgöra denna skyldighet.

Enligt förslaget kan ett privat aktiebolag

ombildas till ett publikt bolag och vice versa (17 kap.). Förutom ett bolagsstämmobeslut som biträts av två tredjedelars majoritet krävs dessutom utlåtande av en oberoende sakkunnig som är revisor om att det finns täckning för bolagets bundna eget kapital då ett privat aktiebolag ombildas till ett publikt. Då ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat bolag försämras aktieägarnas möjligheter att lösgöra sig från bolaget. Det föreslås därför att understöd och samtycken skall utverkas aktieslagsvis. Dessutom föreslås att en aktieägare i ett publikt aktiebolag skall ha samma rätt att yrka på inlösen av sina aktier som när bolaget fusioneras med ett annat bolag.

Enligt uppgift från skattemyndigheterna har av ca 70 000 år 1994 verksamma aktiebolag ca 63 000 bolag ett aktiekapital som ligger under den föreslagna gränsen om 500 000 mark för publika aktiebolag. Det föreslås därför att de bolag som bildats innan lagen träder i kraft enligt huvudregeln är privata aktiebolag. Undantag är de aktiebolag vilkas värdepapper är föremål för offentlig handel då lagen träder i kraft. Enligt förslaget skall stadgandena om publika aktiebolag genast tillämpas på dessa bolag, och de måste inom en övergångsperiod ändra sin bolagsordning så att den motsvarar de krav som ställs på ett publikt aktiebolag.

Förhållandet till EG:s direktiv. De direktiv som i Finland skall genomföras på bolagsrättens område gäller endast publika aktiebolag med undantag för publicitetsdirektivet och direktivet om enmansbolag med begränsat ansvar. Årsbokslutsdirektivet och koncernredovisningsdirektivet som delvis redan genomförts i stadgandena om handelsregister och bokslut gäller båda publika och privata aktiebolag. Kravet på minimiaktiekapital för ett publikt aktiebolag i förslaget överstiger minimikravet enligt kapitaldirektivet.

Skillnaderna jämfört med betänkandet av-givet av 1990-års aktiebolagskommission. Propositionen skiljer sig från kommissionens betänkande på två viktiga punkter.

För det första föreslås inte att bolagets ledning och aktieägarna skall vara personligen ansvariga för bolagets förpliktelser under två år efter att bolaget inlett sin affärsverksamhet. Enligt betänkandet skulle ansvaret för bolagets skulder ha varit subsidiärt och gällt endast sådana privata aktiebolag vars aktiekapital är mindre än 500 000

mark. Trots att de syften med anknytning till borgenärsskyddet som framfördes som motivering för ansvaret är goda kan det framföras tvivel om vilken faktisk betydelse den första tidens ansvar kunde ha för att förhindra missbruk. Ansvaret kunde minska villigheten att bli aktieägare eller medlem av ledningen i ett privat aktiebolag, vilket skulle göra det svårare för nya företag att skaffa finansiering och få kompetenta personer till sina styrelser. Dessutom skulle det vara rätt enkelt att kringgå det kategoriska två års ansvaret genom att förvärva bolag som bildats innan lagen trätt i kraft. De ändringar som förelås i stadgandena om tvångslikvidation och informationsskyldighet samt de ändringar av bokföringslagen som redan genomförts och som är under beredning leder för sin del till de uppställda målen bl.a. genom att förbättra förutsättningarna för kreditupplysningsverksamheten.

För det andra föreslås inte ett förbud att bjuda ut ett privat aktiebolags värdepapper till allmänheten utan endast ett förbud att bedriva offentlig handel med värdepapper i privata aktiebolag. Dessutom föreslås en skyldighet för den som bjuder ut ett privat aktiebolags värdepapper till allmänheten att upplysa om eftermarknadsförbudet. Ett förbud att bjuda ut värdepapper till allmänheten skulle begränsa aktieägarens rätt att använda möjligast effektiva, och även med tanke på målen för lagstiftningen godtagbara, sätt att överlåta sina aktier vidare. Det skulle göra det svårt att genomföra företagsköp med hjälp av allmänna informationsmedier. Det skulle också förhindra bildandet av sådana bolag med ett aktiekapital under 500 000 mark i vilka allmänheten erbjuds möjlighet till ägarandel i form av en understödsavgift.

3.2.2. Koncern och närmaste krets

Koncern

Koncerndefinitionen i lagen om aktiebolag (1 kap.) har två syften. Med koncernstadgandena vill man för det första säkra olika intressegrupperingars möjlighet till information om bolagets ekonomiska situation. Trots att en stor del av stadgandena med detta syfte flyttades till bokföringslagen i samband med revideringen av denna lag innehåller förslaget ännu vissa stadganden om bokslut med anknytning till en aktiebo-

lagsrättslig koncern (11 kap.). Det andra syftet med koncernstadgandena är att förhindra att principerna i lagen om aktiebolag kringgås med hjälp av en koncernstruktur. I detta syfte ingår koncernstadganden bl.a. i stadgandena om förvärv av egna aktier (7 kap.) och utbetalning av bolagets medel (12 kap.).

Trots att det i gällande koncerndefinition används begreppet bestämmanderätt har tyngdpunkten i tillämpningen av koncernstadgandet i praktiken legat vid rösträtt som bygger på ägande. Dessutom gäller gällande koncernstadgande enbart koncerner där också dotterbolagen är aktiebolag. Av nämnda orsaker har koncernregleringen inte uppfyllt avsedda syften.

Enligt förslaget ändras koncerndefinitionen på två sätt. För det första föreslås att det avgörande för uppkomsten av en koncern är bestämmanderätten och för det andra att till en koncern enligt definitionen också hör andra samfund i vilka ett aktiebolag har bestämmanderätt än aktiebolag.

Enligt förslaget kan bestämmanderätten grunda sig antingen på röstmajoritet i samfundet eller på rätt att utse majoriteten av medlemmarna i samfundets ledning antingen direkt eller indirekt. Såväl rösträtten som utnämningssrätten kan för sin del grunda sig antingen på ägande, medlemskap, samfundets stadgar eller på avtal.

Enligt definitionen kan alltså också ett annat samfund än ett aktiebolag vara dottersamfund till ett aktiebolag, t.ex. ett andelslag, ett öppet bolag eller ett kommanditbolag. Även en förening kan höra till en aktiebolagskoncern. Enligt definitionen hör en stiftelse däremot inte till en aktiebolagskoncern. Den nämns emellertid särskilt i vissa stadganden i lagen om aktiebolag. Genom detta vill man förhindra att syftet med stadgandet kringgås genom en stiftelse i vilken aktiebolaget kan utöva bestämmanderätt. Rösträtt vid bolagets bolagsstämma får t.ex. inte utövas med aktier som tillhör en stiftelse i vilken bolaget har bestämmanderätt (9 kap.). Genom stadgandet förhindras att bolagets ledning eller en ägare i bestämmande position utövar makt i bolaget via en stiftelse i vilken de har bestämmanderätt.

Förhållandet till EG:s direktiv. Ändringen av koncerndefinitionen fyller de krav som ställs i kapitaldirektivet och koncernredovisningsdirektivet.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av-givet av 1990-års aktiebolagskommission.

Koncerndefinitionen skiljer sig närmast till ordalydelsen från den definition som föreslås i betänkandet.

Närmaste krets

I gällande lag ingår i stadgandena om riktade emissioner (4 kap.) och beviljande av penninglån (12 kap.) en förteckning över den krets i fråga om vilken möjligheten till riktad emission och beviljande av penninglån är begränsad. Syftet med stadgandena är att minska möjligheterna att vidta åtgärder som kränker aktieägarnas likställighet och borgenärernas ställning. Dessa syften har kunnat uppnås endast delvis eftersom förteckningarna bl.a. på grund av den snäva koncerndefinitionen inte täcker alla de personer med motsvarande ställning som de i förteckningarna nämnda personerna. Som en följd av samhällsutvecklingen och ändringarna i familjestrukturen motsvarar å andra sidan de förbud i förteckningarna som bygger på vissa mer avlägsna släktskapsförhållanden inte längre sitt syfte.

Enligt förslaget sammanställs förteckningarna i en enda definition på bolagets närmaste krets som delvis är mer omfattande och delvis snävare än motsvarande stadganden i gällande lag. Definitionen täcker inte endast ledningen för dotter- eller moderbolag i aktiebolagsform, utan på grund av den föreslagna ändringen av koncerndefinitionen utvidgas den till att täcka även ledningen för andra samfund i vilka bolaget har bestämmanderätt eller vilka har bestämmanderätt i bolaget. Definitionen omfattar även personer i ledningen för stiftelser med motsvarande ställning. Definitionen utvidgas också så att förutom äkta makar även personer i äktenskapsliknande förhållanden kan höra till den närmaste kretsen. Å andra sidan begränsas denna krets genom att de i lagen avsedda förbuden inte längre gäller syskonbarn till de personer som avses i stadgandet och deras nära släktingar. Definitionen blir delvis tillämplig även i fråga om regleringen av s.k. efterappor som anknyter till bildandet av ett bolag.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av-givet av 1990-års aktiebolagskommission. Betänkandet innehåller inte någon särskild definition på begreppet närmaste krets, men i det stadgande om riktad emission som har anknytning till nyemission hänvisas till för-

teckningen i stadgandet som gäller efterrapport och som anknyter till bildandet.

3.2.3. Anskaffning av medel

Finansieringsinstrument

Aktier av olika slag. Enligt gällande lag kan i ett bolag finnas aktier av olika slag. I bolagsordningen skall då anges olikheterna mellan de olika slagen av aktier, antalet aktier av varje slag och den företrädesrätt till teckning som de medför. Eftersom förslaget innehåller stadganden om röstning enligt aktieslag preciseras definitionen av aktier av olika slag (3 kap.). Definitionen av aktier av olika slag förtydligar dessutom sättet på vilket en akties företrädesrätt till teckning bestäms. Syftet med stadgandet är emellertid inte att inskränka på friheten att i bolagsordningen bestämma om rättigheter och skyldigheter för olika slags aktier med undantag för företrädesrätten till teckning.

Med aktier av olika slag avses i lagen enligt förslaget aktier som skiljer sig från varandra antingen med avseende på det röstetal som varje aktie medför eller den rätt som varje aktie medför till bolagets tillgångar. I bolagsordningen kan emellertid bestämmas att också aktier som skiljer sig från varandra i andra avseenden utgör ett aktieslag på vilket tillämpas stadgandena om aktier av olika slag. En aktie kan också under de förutsättningar och i den ordning som föreskrivs i bolagsordningen omvandlas till en aktie av annat slag.

Förhållandet till EG:s direktiv. Definitionen på aktier av olika slag har härletts ur kapitaldirektivets bestämmelser om företrädesrätt till nya aktier och röstning enligt aktieslag. Enligt dessa bestämmelser anses som aktier av olika slag åtminstone aktier som skiljer sig från varandra beträffande rösträtt eller rätt till utbetalning av bolagets medel.

Preferensaktie. I propositionen föreslås att det skall skapas ett nytt finansieringsinstrument, preferensaktie (3 kap.). Enligt förslaget kan det förutom aktier som medför allmän rösträtt i ett bolag också finnas preferensaktier som medför rösträtt endast i de ärenden som nämns i lagen eller i bolagsordningen. Dessutom skall en preferensaktie medföra i bolagsordningen angiven särskild ekonomisk förmån ur bolagets tillgångar jämfört med de röstberättigade aktierna.

Syftet med stadgandena om preferensaktier är att utvidga och underlätta bolagens möjligheter att skaffa finansiering i eget kapital. På de utvecklade finansieringsmarknaderna har ett motsvarande finansieringsinstrument använts redan länge.

Enligt lagen medför en preferensaktie rösträtt endast när bolagsstämman beslutar om ändring av bolagsordningen, ifall ändringen gäller den rätt som en preferensaktieägare har. I bolagsordningen kan dessutom bestämmas i vilka andra fall en preferensaktie medför rösträtt. I ärenden där en preferensaktie medför rösträtt ger den också de övriga rättigheter som på bolagsstämman tillkommer en aktieägare.

Den särskilda ekonomiska förmån som en preferensaktie medför jämfört med de aktier som medför allmän rösträtt kan i bolagsordningen bestämmas antingen som en andelslös rätt eller en rätt till andel vid utbetalning av bolagets medel eller som en kombination av dessa. Med en andelslös rätt avses preferensaktiens rätt till en viss på förhand överenskommen gottgörelse oberoende av bolagets resultat före de övriga aktieägarna. En rätt till andel innebär igen en större andel av bolagets tillgångar än för de övriga aktieägarna. Om den för en preferensaktie överenskomna ordinarie andelslösa gottgörelsen för en viss tid inte betalas inom stadgad tid medför preferensaktien en allmän rösträtt till dess att hela gottgörelsen har betalats.

Enligt förslaget regleras inte uttömmande alla de rättigheter som en preferensaktie medför, utan parterna har till stor del möjlighet av avtala om dem. Propositionen innehåller emellertid vissa stadganden med presumtioner och ett stadgande om de rättigheter i anslutning till en preferensaktie vilka skall nämnas i bolagsordningen. Stadganden med presumtion som hänför sig till en andelslös preferensaktie skall tillämpas om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. Presumptionerna gäller företrädesrätt till teckning som aktien medför, inlösen, kumulering av gottgörelsen och den tidsfrist som hänger samman med uppköpet av en allmän rösträtt. För det andra nämns i lagen de situationer som påverkar rättigheterna för en preferensaktieägare och som särskilt måste bestämmas i bolagsordningen. Med avseende på principerna motsvarar detta regleringen av förfarandet vid emittering av optionslån och lån mot konvertibla skuldebrev i 5 kap. i gällande lag. I bolagsordningen skall sär-

skilt föreskrivas vilka rättigheter en preferensaktie medför t.ex. när bolaget fusioneras med ett annat bolag eller när bolaget delas eller träder i likvidation.

Skillnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommission. Propositionen skiljer sig från betänkandet på två sätt. För det första har även bolag med ett fast aktiekapital rätt att emittera preferensaktier. För detta föreligger inget hinder så länge bolaget alltid har så många aktier med allmän rösträtt att de motsvarar minimiaktiekapitalet. För det andra fastställs i propositionen inte de situationer som medför rösträtt i samma omfattning som i betänkandet. Propositionen strävar däremot efter att belysa de situationer som är förknippade med rättigheter som särskilt måste regleras i bolagsordningen. I villkoren för en preferensaktie kan t.ex. avtalas huruvida aktieägarens rättigheter vid en fusion säkras genom inlösen eller rösträtt eller huruvida ett beslut om fusion inte kan fattas utan samtycke av preferensaktieägaren. På detta sätt kan bolagets mål och preferensaktieägarens rättigheter bättre beaktas i samtliga situationer.

Kapitallån. Propositionen innehåller också stadganden om ett annat nytt finansieringsinstrument, nämligen kapitallån (5 kap.), som i stor utsträckning motsvarar ett s.k. konsolideringslån som rättspraxis känner till. Syftet med stadgandena är att förenhetliga praxisen kring konsolideringslån. Propositionen innehåller endast den bolagsrättsliga regleringen av kapitallån och den löser inte frågor med anknytning till bokföringen eller beskattningen av lånet, som bör lösas med stöd av vederbörande lagstiftning.

Med kapitallån avses i lagen om aktiebolag ett lån på vilket betalning av amortering och ränta är möjligt endast under de förutsättningar som nämns i lagen. Lånet har sämre förmånsrätt än alla andra skulder då bolaget upplöses eller försätts i konkurs. Bolaget eller ett samfund som hör till samma koncern om detta får inte ställa säkerhet för betalning av ett kapitallån eller av ränta eller annan gottgörelse på lånet. Då bolagets verksamhet fortsätter får ett kapitallåns kapital återbetalas endast om det finns full täckning för det bundna egna kapitalet och andra icke utdelningsbara poster enligt den balansräkning som kommer att fastställas för den senast avslutade räkenskapsperioden. Ränta eller annan gottgörelse på lånet får betalas endast om det belopp som skall beta-

las kan användas för vinstutdelning enligt bolagets balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden. Är bolaget ett moderbolag bestäms förutsättningarna för betalning av kapitalet och ränta även enligt koncernens balansräkning. Lånet skall upptas i balansräkningen som en särskild post av det egna kapitalet. Stadgandena om kapitallån tillämpas dock inte på tillståndsförfarande i anslutning till nedsättning av aktiekapitalet, fusion eller delning.

Skillnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommission. Förutsättningarna för betalning av amortering på ett kapitallån har skärpts i propositionen. Eftersom kapitallånet är en post som kan jämföras med det egna kapitalet och eftersom lånet i allmänhet utnyttjas för att förhindra en likvidationssituation och för att förbättra bolagets soliditet bör lånet vara bestående till naturen. Enligt propositionen förutsätter återbetalning av lånekapitalet förutom täckning för aktiekapitalet enligt kommissionens betänkande också täckning för det övriga bundna egna kapitalet och för andra icke utdelningsbara poster som begränsar det belopp som kan användas för vinstutdelning. Till skillnad från betänkandet är det enligt propositionen under vissa förutsättningar möjligt att återbetala lånet även med samtycke av andra borgenärer när bolaget nedsätter sitt aktiekapital, fusioneras med ett annat bolag eller delas.

På grund av det ekonomiska sambandet mellan samfund som hör till samma koncern föreslås till skillnad från betänkandet att begränsningen av rätten att ställa säkerhet skall gälla alla samfund som tillsammans med bolaget hör till samma koncern och inte endast bolagets dottersamfund.

Optionsrätter. Enligt förslaget kan optionsrätter emitteras utan den låneandel som lagen förutsätter. Optionsrätter kan alltså emitteras som sådana eller till villkoren för dem kan fogas lämpliga villkor. Syftet med även denna ändring är att ge bolaget och dess finansörer en möjlighet att avtala om finansieringsinstrument som bäst lämpar sig för respektive situation.

Beslutsfattande

I propositionen skärps stadgandena som gäller avvikelse från företrädesrätten till teckning vid nyemission, emittering av optionsrätter och upptagande av lån mot kon-

vertibla skuldebrev. De föreslagna stadgandena förhindrar att man genom en bestämmelse i bolagsordningen kan avvika från företrädesrätten till teckning.

Propositionen innehåller också flera ändringar som gäller informationsskyldigheten och som syftar till att trygga aktieägarnas möjlighet att i god tid före bolagsstämman bilda sig en motiverad åsikt om nödvändigheten att delta i stämman samt om villkoren för ökningen av aktiekapitalet och deltagande i teckningen.

Enligt propositionen skall bolagets styrelse i sitt förslag till beslut om ökning av aktiekapitalet ange hur den har stannat för att föreslå ett visst teckningspris. Informationen om grunderna för bestämmande av teckningspriset har betydelse särskilt då det i bolaget finns aktier av olika slag eller då det föreslås avvikelser från företrädesrätten till teckning. En väsentlig uppgift vid bedömningen av teckningspriset är dess förhållande till aktiens gängse pris. Med hjälp av detta kan en aktieägare bedöma villkoren för ökningen och sitt deltagande i teckningen. Då grunderna för bestämmande av teckningspriset offentliggörs blir det lättare att bedöma såväl huruvida styrelsen har förfarit opartiskt som huruvida bolagsstämmans beslut är ägnat att ge en aktieägare eller någon annan person orättmätig fördel på bolagets eller de andra aktieägarnas bekostnad.

Enligt förslaget skall innehållet i bolagsstämmans beslut varmed styrelsen bemyndigas att besluta om nyemission definieras i lagen. I stadgandet definieras också innehållet i styrelsens förslag till beslut. Syftet med stadgandet är förutom att förbättra aktieägarnas möjligheter till information också att göra rättsläget klarare. Styrelsen är skyldig i beslutsförslaget att definiera grunderna för bestämmande av teckningspriset också när den bemyndigas att besluta om nyemission, om styrelsen inte uttryckligen ges rätt att besluta om teckningspriset.

Enligt propositionen skall i kallelsen till bolagsstämma nämnas de huvudsakliga uppgifterna om beslutet om nyemission. I praktiken innebär detta att ett sammandrag av teckningsvillkoren skall fogas till möteskallelsen.

Förhållandet till EG:s direktiv. I fråga om publika aktiebolag baserar sig stadgandena om avvikelser från företrädesrätten till teckning på kapitaldirektivet. Enligt direktivet kan en medlemsstat tillåta att aktier av ett

aktieslag ges ut så att ägarna till aktier av annat slag utövar sin teckningsrätt först i andra hand, om aktierna har olika röstvärde eller olika rätt till utdelning av bolagets medel. Det föreslås inte att denna möjlighet skall utnyttjas eftersom undantagsstadgandet skulle möjliggöra missbruk och också i övrigt gälla endast en liten del av teckningssituationerna. I förslaget ingår den av direktivet anvisade möjligheten att förvägra företrädesrätt till teckning för andelslösa preferensaktier.

Skillnaderna jämfört med betänkandet av-givet av 1990-års aktiebolagskommission. Till skillnad från betänkandet förutsätts inte omröstning aktieslagvis vid en ökning av aktiekapitalet. Ett sådant stadgande kunde göra det svårare att skaffa kapital speciellt i bolag med små aktieserier, eftersom ägarna av dessa aktieserier kunde missbruka en omröstning aktieslagvis. Däremot strävar man efter att skydda rättigheterna för de olika aktieslagens ägare bl.a. genom skyldigheten för styrelsen att ange grunderna för bestämmande av teckningspriset. Kommissionen föreslog inte att innehållet i det beslut varigenom styrelsen bemyndigas skulle definieras i lag eller att det huvudsakliga innehållet i ett förslag om ökning av aktiekapitalet skulle tas in i möteskallelsen.

Betalning och teckning av aktier

Syftet med propositionens stadganden om betalning av aktiekapitalet är att säkerställa att aktiekapitalet kommer till bolagets användning och att tillgångarna till beloppet motsvarar det som anmälts till registret. Stadgandena tryggar speciellt borgenärernas ställning genom att de får bättre möjligheter att bedöma bolagets ekonomiska situation. Samtidigt tryggar stadgandena också aktieägarnas ställning.

Stadgandena om betalning av aktiekapitalet gäller såväl då bolaget bildas som då aktiekapitalet ökas. Enligt förslaget kan endast ett aktiekapital som betalats i sin helhet registreras. Aktiekapitalet skall betalas på bolagets konto i en bank i Finland. Dessutom föreslås att en oberoende sakkunnig som är godkänd revisor skall värdera egendom som sätts in i bolaget som apport eller som i övrigt sätts in i bolaget i samband med teckningen. Apportegodomen skall vara av värde för bolaget och den kan inte bestå av en förbindelse att utföra en arbetsprestation el-

ler tillhandahålla en tjänst. Det föreslås att bolagets styrelse uttryckligen är skyldig att driva in obetalda aktiekapitalsprestationer. Vidare föreslås att ersättningskyldigheten för obetalda prestationer höjs för den som tecknat aktier.

Då ett bolag bildas samt då ett privat aktiebolag ombildas till ett publikt bolag tillämpas under två års tid särskilda stadganden om efterrapport som syftar till att förhindra att stadgandena om apport kringgås. Då ett bolag bildas får aktiekapitalet enligt förslaget inte användas förrän styrelsen har valts.

I propositionen föreslås också stadganden om teckning och betalning av optionsrätter och lån mot konvertibla skuldebrev. I dessa stadganden skall hänvisas till stadgandena om nyemission. Målet är att förenhetliga regleringen av bolagets medelanskaffning. Vid teckning och betalning av optionsrätter och lån mot konvertibla skuldebrev föreligger samma behov att skydda aktieägarna och bolagets intressegrupperingar samt samma behov av allmän rättssäkerhet som vid nyemission.

Förhållandet till EG:s direktiv. Den föreslagna regleringen av betalningstiden för aktiekapitalet är strängare än kraven enligt kapitaldirektivet. I stadgandena om efterrapport har kapitaldirektivets lindringsmöjligheter utnyttjats.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommissionen. I lagen föreslås inte ett stadgande om att aktiekapitalet skall vara betalt i sin helhet innan det kan användas för bolagets behov, vilket föreslogs i kommissionens betänkande. Som ett följd av ett sådant stadgande skulle styrelsen i vissa situationer bli tvungen att med egna medel föra bolagets talan vid domstol samt driva in teckningsfordringar, vilket inte kan anses lämpligt med tanke på rättssäkerheten för styrelsens medlemmar. Användningen av medlem föreslås bli knuten till valet av styrelse. Med stöd av förbudet att låna ut medel för förvärv av egna aktier (12 kap.) är det också i fortsättningen förbjudet att betala bolagets aktiekapital i delar så att medlen cirkuleras som lån åt ett bolag som tecknar aktierna.

Den person som fungerar som oberoende sakkunnig skall enligt förslaget väljas av bolaget självt och inte utses av Centralhandelskammaren vilket kommissionen föreslog. Som sakkunnig kan även anlitas bolagets

egen revisor. Den av kommissionen föreslagna valproceduren skulle vara rätt tung och dyr. Problem skulle uppstå särskilt om besvär skulle anföras över valet av sakkunnig.

3.2.4. Utbetalning av bolagets medel

Utdelningsbara medel

I propositionen definieras de utdelningsbara tillgångarna allt noggrannare så att de bättre motsvarar den som ett resultat av verksamheten uppkomna egendom som är i bolagets besittning. Definitionen begränsar också utdelningen av medel till aktieägarna som s.k. minimidividend. Till regleringen av de utdelningsbara tillgångarna hör också ett förslag enligt vilket medel som utlånats till bolagets närmaste krets skall återkrävas om deras sammanlagda belopp inte hålls inom ramen för de utdelningsbara tillgångarna.

I propositionen definieras som icke utdelningsbara poster sådana som slutgiltigt gått förlorade eller som kan jämföras med utdelning av medel men som ännu inte har beaktats som minskning av det fria egna kapitalet. Dyliga poster är förutom poster vilka med stöd av bolagsordningen skall lämnas outdelade också aktiverade kostnader för bildande av bolaget, anskaffningsutgiften för egna aktier som antecknats i balansräkningen samt eventuell ränta eller annan gottgörelse för kapitallån. Motsvarande stadganden begränsar också vinstutdelningen i en koncern.

Förhållandet till EG:s direktiv. I fråga om aktiverade kostnader för bildande av bolaget fyller förslaget kraven i årsboks-lutsdirektivet samt i fråga om anskaffningsutgiften för egna aktier och betalning av s.k. minimidividend kraven i kapitaldirektivet.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommissionen. Kommissionen föreslog inte sådana ändringar. Däremot föreslog kommissionen att medel som utlånats till bolagets närmaste krets skulle minska den utdelningsbara förmögenheten.

Inlösen av aktier

I propositionen föreslås förbättringar i borgenärsskyddet och aktieägarnas likställdhet vid inlösen av aktiekapitalet (6 kap.). Genom ändringarna förenhetligas och preci-

seras stadgandena om utbetaning av bolagets tillgångar. Dessutom föreslås att registermyndigheten i stället för en domstol skall ge ett tillstånd till nedsättning av aktiekapitalet som har betydelse för borgenärsskyddet. Syftet med ändringen är att göra förfarandet enklare och minska myndigheternas kostnader. Förslagen hör nära ihop med stadgandena om förvärv av egna aktier (7 kap.), utbetalning av medel (12 kap.), fusion (14 kap.) och delning (14 a kap.). I fråga om nedsättning av reservfonden och överkursfonden (12 kap.) tillämpas huvudsakligen motsvarande förfarande som i fråga om nedsättning av aktiekapitalet.

Nedsättning av aktiekapitalet kan ske mot betalning, dvs. genom att bolagets tillgångar delas ut till aktieägarna, eller utan att erlägga betalning till dem. Utdelning av medel kan också ske ur de utdelningsbara tillgångarna varvid bolagets bundna eget kapital inte minskar, eftersom ett belopp som motsvarar nedsättningsbeloppet skall avsättas till överkursfonden från aktiekapitalet. I propositionen förbättras borgenärernas ställning genom att ett myndighetstillstånd för nedsättning av aktiekapitalet behövs i alla situationer då bolagets bundna egna kapital minskar med undantag för nedsättning av aktiekapitalet för omedelbar täckning av fastställd förlust.

För att trygga aktieägarnas likställdhet föreslås att beslutsfattandet vid nedsättning av aktiekapitalet ändras så att i stadgandena beaktas vilken inverkan olika slags nedsättningsbeslut har på en aktieägars ställning. Om beslutet inte ändrar en aktieägars ställning i förhållande till de andra aktieägarna kan det fattas lättare än ett beslut som kan påverka ägarförhållandena eller en aktieägars relativa rätt till bolagets tillgångar. För det första kan ett beslut om nedsättning av aktiekapitalet i förhållande till aktieinnehavet genom ogiltigförklaring av aktier eller genom minskning av deras nominella belopp i ett privat bolag enligt huvudregeln fattas med enkel majoritet och i ett publikt bolag med två tredjedelars majoritet. Bolagets medel utdelas då inte till aktieägarna. För det andra kan med nämnda majoriteter beslutas om inlösen av aktier till ett och samma pris i förhållande till aktieinnehavet i ett aktiebolag med aktier av endast ett slag.

I bolag med olika slags aktier krävs för beslut om inlösen av aktier i proportion till aktieägarnas innehav och aktieslagsvis till samma pris, utöver den kvalificerade majo-

ritet som krävs för ändring av bolagsordningen, dessutom samtycke av de aktieägare som har hälften av aktierna inom varje aktieslag, och understöd från de aktieägare som har minst två tredjedelar av de vid stämman företrädda aktierna inom varje aktieslag. De aktieslagsvisa kvalificerade majoriteterna är nödvändiga, eftersom man genom ett beslut om inlösen av aktier kan betala ut såsom vinst utdelningsbara medel på andra grunder än vid vinstutdelning och beslutet således kan ändra en aktieägars relativa ställning i bolaget. I övriga fall krävs förutom nämnda majoriteter samtycke av de aktieägare, vilkas ställning förändras som en följd av beslutet.

Enligt propositionen ändras stadgandena om aktier med inlösningsvillkor både i fråga om borgenärsskyddet och förfarandet vid beslutsfattandet. Enligt propositionen är det i regel bolagsstämman som beslutar om inlösen av dylika aktier. Styrelsen kan bemyndigas att besluta om inlösningsstidpunkten men inte om villkoren för inlösningsen. Om en bestämmelse i bolagsordningen som gäller dessa aktier uppställer en skyldighet för bolaget att lösa in aktierna beslutar styrelsen om nedsättning av aktiekapitalet och om åtgärder som inlösningsen förutsätter.

Då behörigheten att besluta om tillstånd till nedsättning av aktiekapitalet överförs på registermyndigheten leder detta till att principen om en lucka förverkligas i alla situationer då borgenärerna inte motsätter sig en nedsättning. Tillståndet söks hos registermyndigheten som också registrerar nedsättningen. Om en borgenär motsätter sig nedsättningen kan bolaget föra frågan om borgenärens fordran till domstol. För underrättelsen till borgenärerna svarar registermyndigheten genom att publicera ansökan och bolaget genom att sända en kallelse till sina kända borgenärer.

Förhållandet till EG:s direktiv. Förslaget uppfyller kraven enligt kapitaldirektivet.

Skilnaderna jämfört med betänkandet avgiven av 1990-års aktiebolagskommission. I propositionen föreslås att beslutsfattandet vid nedsättning av aktiekapitalet regleras betydligt noggrannare än vad som föreslogs i betänkandet. Det föreslås även att stadgandena om de kvalificerade majoriteter som krävs för beslutsfattande skall skärpas. I betänkandet föreslogs heller inte att tillståndsförfarandet skulle överföras från domstol till registermyndigheten.

Förvärv av egna aktier

Syftet med ändringen av regleringen av förvärv av egna aktier (7 kap.) är att göra användningen av bolagets utdelningsbara tillgångar mer flexibel, att samordna beslutsfattandet med andra beslut om användningen av bolagets medel samt att göra regleringen tydligare. I stället för gällande förbud mot förvärv av egna aktier som delvis visat sig vara ineffektivt föreslås stadgat om gränser inom vilka förvärven är lagliga. Väsentligt är att aktieägarnas likställdhet eller borgenärernas ställning inte kränks genom förvärv av egna aktier eller att tilltron till värdepappersmarknaden inte äventyras.

Endast utdelningsbara tillgångar kan användas för förvärv av egna aktier, om förvärvet inte sker i samband med en fusion eller ett företagsköp, i vissa inlösningsituationer eller då en utmätt aktie ropas in på auktion. Till denna del motsvarar förslaget gällande reglering. För ett privat bolag föreslås inga andra kvantitativa begränsningar för förvärv av egna aktier. Ett publikt bolag får däremot inte fatta ett beslut om att förvärva egna aktier, om beslutet leder till att bolaget i sin besittning har aktier som motsvarar över fem procent av bolagets aktiekapital eller röstetal. Begränsningen gäller emellertid inte ett beslut om förvärv av egna aktier i samband med en fusion, ett företagsköp eller en tvångsauktion, men till dylika förvärv som leder till att femprocentgränsen överskrids hör en skyldighet att inom utsatt tid avyttra aktierna.

Vid beslutsfattandet tillämpas enligt huvudregeln samma majoritetsbestämmelser som vid inlösen av aktier. Det skall under vissa förutsättningar vara möjligt att med lägre kvalificerad majoritet besluta om förvärv av aktier som är föremål för offentlig handel. Ett publikt aktiebolag kan enligt förslaget såväl förvärva som avyttra egna aktier via offentlig handel. I syfte att trygga aktieägarnas likställdhet föreslås emellertid att handel inte kan bedrivas förrän en vecka har förflutit från det att bolaget i enlighet med värdepappersmarknadslagets stadganden om offentliggörande har offentliggjort sina köp- eller säljavsikter. Dessutom kan bolaget bedriva handel med sina egna aktier endast på en marknadsplats vars regler garanterar aktieägarna lika möjligheter att ge anbud och delta i handeln.

Då ett bolag säljer sina egna aktier har

detta samma inverkan på aktieägarnas ställning som emittering av nya aktier. Det föreslås därför att stadgandena om nyemission i stor utsträckning skall tillämpas på avyttring av aktier. I detta sammanhang förelås inte att dottersamfunden får en utvidgad rätt att förvärva moderbolagets aktier. Tryggheten av likställdheten för moderbolagets aktieägare i samband med försäljning av aktier skulle förutsätta en inblandning i dotterbolagets beslutsfattande som väsentligen avviker från gällande principer. En reglering av denna typ har samband med en frågeställning som kräver vidare utredning, nämligen spørgsmålet om för vilka slags situationer man kan göra upp stadganden genom vilka man överskrider gränserna mellan i bolagsrättsligt avseende skilda samfund.

Samtidigt som det föreslås att bolagets rätt att förvärva egna aktier skall utvidgas vill man säkra aktieägarnas, borgenärernas och andra intressegrupperingars möjligheter att bedöma vilken inverkan på bolagets ekonomiska ställning som följer av att bolaget i sin besittning har egna aktier. Enligt förslaget skall stadgandena om bokslut (11 kap.) kompletteras så att det inte endast i bilagorna utan också i själva balansräkningen kan uppges de egna aktier som bolaget har i sin besittning och som har ett marknadspris som följd av offentlig handel. Samtidigt skall motsvarande belopp antecknas såsom avdrag från de utdelningsbara tillgångarna. I verksamhetsberättelsen skall också ges detaljerade uppgifter om egna aktier som bolaget har erhållit eller avyttrat.

Förhållandet till EG:s direktiv. Den föreslagna regleringen uppfyller kraven enligt kapitaldirektivet.

Skilnaderna jämfört med betänkandet avgiven av 1990-års aktiebolagskommission. Enligt betänkandet skulle förvärv av egna aktier vara tillåtet endast av vägande ekonomiska skäl. Det är för det första svårt att bedöma vad som ur bolagets synvinkel kan anses som vägande skäl. För det andra är det inte ändamålsenligt att på olika sätt reglera skilda förfaranden som leder till samma slutresultat. Det förutsätts ju heller inte vägande skäl för inlösen av aktier med utdelningsbara tillgångar. För det tredje skulle en förteckning i lagen över godtagbara skäl vara ägnad att förorsaka svåra gränsdragningsproblem. T.ex. frågan om det är godtagbart att stöda bolagets aktiekurs beror på marknadssituationen och förvärsättet. Till

åtskillnad från vad som föreslås i betänkandet skall beslut om anskaffning av egna aktier i allmänhet fattas med samma majoriteter som när man beslutar om inlösen av egna aktier. I båda fallen är det fråga om utbetalning av medel till delägarna.

Olaglig utbetalning av bolagets medel

I propositionen föreslås att tillämpningsområdet för återbetalningsskyldigheten samt skadestånds- och straffstadgandena som har samband med olaglig utdelning av bolagets medel skall utvidgas. Efter ändringen gäller dessa stadganden förutom vinstutdelning och nedsättning av aktiekapitalet också återbetalning av kapitallån, förvärv av egna aktier och mottagning av egna aktier som pant samt fusion och delning. Ändringen syftar till att stadgandena om olaglig utdelning av bolagets medel på samma sätt skall gälla samtliga situationer då bolagets medel utbetalas. Ändringen anknyter till den allmänna principen i propositionen att olika situationer då bolagets medel utbetalas skall regleras lika.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommission. Kommissionen föreslog inte uttryckligen att fusion och delning skulle behandlas i samband med andra åtgärder som innebär utdelning av bolagets medel, men i övrigt går de föreslagna stadgandena i samma riktning som kommissionens förslag.

3.2.5. Ändring av bolagsform

Ändringarna av ett aktiebolags bolagsform regleras förutom i aktiebolagslagen även i bl.a. skatte-, arbets- och konkurrenslagstiftningen. Det föreslås att stadgandena om fusion av aktiebolag reformeras och som en ny reglering föreslås stadganden om delning av bolag. På grund av de olika mål som ställs för lagstiftningen avviker de definitioner som föreslås ingå i lagen om aktiebolag bl.a. från definitionerna i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/68). I lagen om aktiebolag föreslås inte några uttryckliga stadganden om sådan överlåtelse av rörelse som regleras i ovannämnda skattelag.

Fusion och inlösen av minoritetsaktier

Fusion. Syftet med ändringen av stadgan-

dena om fusion (14 kap.) är att förenhetliga aktieägarnas och borgenärernas ställning i enlighet med de allmänna principerna i lagen och att göra stadgandena tydligare. Beroende på villkoren för en fusion kan den med tanke på aktieägarna påminna om ökning av aktiekapitalet och utvidgning av verksamheten i det övertagande bolaget eller i det överlåtande bolaget om ett företagsköp där köpesumman till stor del betalas med aktier. För aktieägarna i det överlåtande bolaget kan en fusion också jämföras med inlösen av egna aktier eller upplösning av bolaget, om fusionsvederlaget till stor del utgörs av pengar.

De ändringar som gäller fusionsvederlaget, innehållet i fusionsplanen och beslutsfattandet syftar framför allt till att trygga aktieägarnas ställning. Stadgandena om fusionsplanen är också ägnade att förbättra borgenärernas möjligheter att besluta om sin inställning till ansökan om tillstånd att verkställa fusionen.

Enligt propositionen skall regleringen av fusionsvederlaget kompletteras så att då vederlaget är annat än aktier i det övertagande bolaget har en aktieägare i det överlåtande bolaget rätt att få denna andel av vederlaget i kontanter. Om mer än en tiondel av hela vederlaget utgörs av dylikt vederlag krävs för ett beslut i det överlåtande bolaget utöver den majoritet som behövs för normal ändring av bolagsordningen dessutom aktieslagsvis understöd från två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag och samtycke av de aktieägare som har minst hälften av samtliga aktier inom ett aktieslag med rösträtt. Syftet är att fusionsvederlaget också i fortsättningen skall kunna fastställas på ett flexibelt sätt och å andra sidan att säkra att aktieägarna i det överlåtande bolaget, om de önskar det, kan fortsätta som aktieägare i det övertagande bolaget.

Enligt propositionen skall fusionsavtalet ersättas med en fusionsplan som regleras detaljerat och ingående särskilt i fråga om uppgifter som gäller den ekonomiska situationen för de bolag som deltar i fusionen och bestämmande av fusionsvederlaget. Till fusionsplanen skall t.ex. för vardera bolagets del fogas ett utlåtande av en oberoende sakkunnig samt ett mellanbokslut, om över sex månader har förflutit från utgången av den föregående räkenskapsperioden. Fusionsplanen omfattar också nödvändiga förslag till

nyemission som behövs för betalning av fusionsvederlaget samt förslag till avyttring av egna aktier, ändring av bolagsordningen samt bildande av det övertagande bolaget och val av medlemmarna i dess förvaltningsorgan. Förutom vederlaget som tillkommer det överlåtande bolagets aktieägare skall fusionsplanen innehålla bestämmelser om det vederlag som tillkommer innehavare av värdepapper som emitterats av det överlåtande bolaget och som berättigar till bolagets aktier och innehavare av andra rättigheter som kan jämföras med en aktieägars rättigheter. Det föreslås att planen snabbare skall ges offentlighet.

Enligt propositionen ändras stadgandena om ett beslut om fusion så att beslutet också i det övertagande bolaget skall fattas med två tredjedelars majoritet, om bolagsstämman beslutar om fusion. Detta kan krävas av aktieägare som har minst fem procent av det övertagande bolagets aktier. I annat fall kan beslutet i det övertagande bolaget fattas av styrelsen, eftersom en fusion i princip har samma inverkan på bolagets ställning som ett företagsköp. Vid en dotterbolagsfusion kan beslutet dock fattas av det överlåtande dotterbolagets styrelse.

För att de bolag som deltar i fusionen samt deras aktieägare och borgenärer på förhand bättre skall kunna bedöma vilken inverkan de yrkanden på inlösen som framförs av aktieägare som motsätter sig fusionen kommer att få föreslås att grunderna för fastställande av inlösningspriset och inlösningsförfarandet ändras. Vid fastställande av inlösningspriset beaktas inte faktorer eller omständigheter som har uppkommit efter den bolagsstämma som beslutat om fusionen. Också skyldigheterna i fråga om ränta förtydligas. Ett skiljemannaförfarande som avgör inlösningsstvisten skall igen påbörjas inom tre månader från bolagsstämman. En aktieägare som yrkar på inlösen kan inte efter det att skiljemannaförfarandet påbörjats yrka på fusionsvederlag om han har rätt att få sina aktier inlösta.

Propositionen förbättrar också ställningen för den som innehar sådana värdepapper i det överlåtande bolaget som berättigar till bolagets aktier eller som innehar andra rättigheter som kan jämföras med en aktieägars rättigheter. Denne har rätt att kräva att hans särskilda rättighet inlöses, om inte annat har avtalats. På borgenären vid kapitallån tillämpas i huvudsak normalt borgenärs-

skyddsförfarande.

Enligt propositionen beviljas tillstånd att verkställa fusion av registermyndigheten på motsvarande sätt som ovan framfördes om nedsättning av aktiekapitalet. Det föreslås att rättsverkningarna av fusion förenhetligas så att det överlåtande bolaget vid fusionsögonblicket upplöses, dess tillgångar och skulder övergår till det övertagande bolaget och aktieägarna i det överlåtande bolaget får rätt till vederlag. Registreringen av verkställande av fusionen bestämmer fusionsögonblicket. Enligt förslaget ändras stadgandena om klander av ett beslut om fusion så att talan rörande ogiltigförklarande av bolagsstämmans beslut alltid skall väckas inom viss tid. Den föreslagna tidsfristen är sex månader, varvid de eventuella grunderna för att fusionen förfaller kommer till bolagens och registermyndighetens kännedom innan fusionen registreras.

Förhållandet till EG:s direktiv. Propositionen uppfyller i fråga om publika aktiebolag kraven enligt fusionsdirektivet. Direktivets bestämmelser är detaljerade varför det föreslås att även strukturen i kapitlet som gäller fusion revideras. Vid utarbetandet av direktivet på finska har det i fråga om artikel 19.2 skett ett fel. Enligt den finska ordalydelsen får som fusionsvederlag inte användas aktier som de bolag som deltar i fusionen äger i det övertagande bolaget, då enligt direktivet igen aktier i det överlåtande bolaget vilka innehas av bolag som deltar i fusionen inte medför rätt till fusionsvederlag.

Skillnaderna jämfört med betänkandet avgiven av 1990-års aktiebolagskommission. Propositionen skiljer sig från betänkandet i fråga om stadgandena om fusion genom att vederlaget inte alltid behöver vara minst en aktie i det övertagande bolaget och genom att förutom aktier också annat än pengar kan användas som vederlag. Minoritetsaktieägarnas ställning tryggas genom att vederlag av annat slag kan användas endast med deras medverkan. I de fall då över en tiondel av vederlaget är annat än aktier i det övertagande bolaget krävs det enligt förslaget samtycke av de aktieägare som har hälften av aktierna i varje aktieslag. Stadgandena om ställningen för innehavaren av en rättighet jämförbar med aktieägar rätt har ändrats så att regleringen utöver de rättigheter som följer av optionsrätt och konvertibelt skuldebrev även gäller andra motsvarande rättigheter. Kommissionens förslag enligt vilket in-

nehavaren av en dylik rättighet borde ges åtminstone motsvarande rättigheter i det övertagande bolaget har strukits på grund av problemen i anslutning till definitionen av motsvarande rättigheter.

Till skillnad från betänkandet fattas beslutet om fusion i det övertagande bolaget enligt förslaget i allmänhet av styrelsen. Om beslutet om fusion på yrkande av en minoritet fattas av bolagsstämman, krävs för beslutet en mot riktad emission svarande kvalificerad majoritet om två tredjedelar. I propositionen ingår inte något uttryckligt stadgande om skyldighet för styrelsen för ett bolag som deltar i fusionen att till den bolagsstämman som beslutar om fusionen och till de övriga bolag som deltar i fusionen anmäla om väsentliga ändringar i omständigheterna efter undertecknandet av fusionsplanen. Denna skyldighet följer av styrelsens allmänna omsorgsplikt i förhållande till aktieägarna och av den allmänna lojalitetsplikten i förhållande till avtalsparterna, dvs. de övriga bolag som deltar i fusionen.

Till skillnad från betänkandet kan fusionsplanen endast ändras så att man i ett överlåtande bolag beslutar att ändra fördelningen av vederlaget mellan aktieägarna. En större möjlighet till ändringar skulle förutsätta att planen registreras på nytt och att den godkänns i de övriga bolagen.

I fråga om ogiltighetsgrunderna föreslås att möjligheten att klandra bolagsstämmans beslut om fusion skall begränsas genom ett uttryckligt stadgande.

Inlösen av minoritetsaktier. I syfte att förbättra minoritetsaktieägarnas ställning och samordna inlösningsstadgandena med principerna i värdepappersmarknadslagen föreslås ändringar i stadgandet som definierar inlösningsrätten och inlösningskyldigheten. Avsikten är att bättre ta i beaktande de verkliga maktförhållandena och de ekonomiska rättigheterna som man avser reglera genom inlösningsstadgandena.

Enligt förslaget skall tillämpningsområdet för stadgandena om inlösen av minoritetsaktier utvidgas så att inlösningsrätten och inlösningskyldigheten gäller alla juridiska och fysiska personer som äger mer än nio tiondelar av bolagets aktier och av det röstetal som samtliga aktier medför. Vid beräkningen av det totala antalet aktier och det totala röstetalet i ett bolag beaktas enligt förslaget inte sådana aktier som inte medför rätt att delta i bolagsstämman. Till en juridisk per-

sons aktieantal och röstetal hänförs å andra sidan också aktier som ägs av samfund som hör till bolagets koncern. Till en fysisk persons ägoandel och röstetal hänförs också aktier som direkt eller indirekt ägs av ett samfund eller en stiftelse där personen har bestämmanderätt som motsvarar ett koncernförhållande.

Enligt förslaget skall bolaget utan dröjsmål underrättas om att inlösningsrätt och inlösningskyldighet uppkommit. Bolaget skall å sin sida anmäla saken för registrering för att ägarna till minoritetsaktierna så snabbt som möjligt får kännedom om att en inlösningsituation uppstått. Det föreslås att ställningen för innehavare av konvertibla skuldebrev och optionsrätter förbättras och förtydligas genom att det i villkoren för dessa värdepapper också skall ingå bestämmelser om inlösen av minoritetsaktier.

I propositionen föreslås också närmare stadganden om inlösen som sker på yrkande av en majoritetsaktieägare. Det föreslås att ställningen för god man som bevakar okända aktieägares fördel vid inlösningsförfarandet ändras så att han också kan företräda övriga aktieägare som inte själv vill delta i inlösningsförfarandet. Gode mannen kan under vissa förutsättningar avtala om inlösen. Å andra sidan föreslås i lagen stadganden om gode mannens redovisningskyldighet som betonar hans ansvar.

Enligt ett övergångsstadgande tillämpas de nya stadgandena inte på rösträtts- och äganderättskoncentrationer som finns till då lagen träder i kraft och som omfattas av den nya regleringen.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommission. Till skillnad från betänkandet gäller de föreslagna stadgandena om inlösen av minoritetsaktier också situationer då huvudaktieägaren är en fysisk person. Till den inlösningskyldiges aktieantal och röstetal räknas också aktier som ägs av en stiftelse där han har bestämmanderätt. Kommissionen föreslog inte någon skyldighet att offentliggöra inlösningsrätten. Stadgandena om inlösningsförfarandet och gode mannens ställning är mer detaljerade än i betänkandet. Till skillnad från kommissionens betänkande finns det i propositionen inte några tvingande stadganden om ställningen för innehavare av konvertibla skuldebrev och optionsrätter i en inlösningsituation.

Delning

Det föreslås att till lagen fogas stadganden om delning (14 a kap.). För tillfället verkställs delning av bolag med stöd av skatterättsliga stadganden och stadganden om nedsättning av aktiekapitalet och fusion samt i form av företagsköp och företagsbyten. I syfte att undvika skattepåföljder som upplevs som skadliga kan man vara tvungen att ge delningen en civilrättslig form som avviker från det verkliga syftet, vilket kan leda till att aktieägarnas och borgenärernas ställning äventyras.

Enligt propositionen kan delning för det första verkställas så att ett överlåtande bolags alla tillgångar och skulder överförs till ett eller flera övertagande bolag som bildas och att det överlåtande bolaget upplöses utan likvidationsförfarande. För det andra kan delning verkställas så att en del av det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övergår till ett eller flera övertagande bolag som bildas. De föreslagna stadgandena möjliggör en så smidig ändring av bolagsstrukturerna som möjligt utan att aktieägarnas och borgenärernas bolagsrättsliga ställning avviker från de allmänna principerna i lagen. Delningsförfarandet och dess rättsverkningar kan beskrivas som en spegelbild av fusion. Även delning anses utgöra universalsucces-sion.

De föreslagna stadgandena om delning skiljer sig från stadgandena om fusion huvudsakligen på två sätt. Med tanke på aktieägarna och borgenärerna är det nödvändigt att de tillgångar och skulder som överförs på skilda bolag specificeras i delningsplanen. Av samma orsak måste man reglera överföringen av medel som inte har beaktats eller kunnat beaktas i delningsplanen. Stadgandena täcker också situationer där inte heller det överlåtande bolagets alla skulder antecknats i delningsplanen eller där det efter delningen framkommer nya skulder som det överlåtande bolaget svarar för.

För en aktieägare motsvarar fördelningen av det överlåtande bolagets medel mellan de olika bolagen utdelning av bolagets medel när bolaget fortsätter sin verksamhet. Ett beslut om delning skall därför i allmänhet fattas i den ordning som gäller för nedsättning av aktiekapitalet.

Förhållandet till EG:s direktiv. De föreslagna stadgandena uppfyller kraven enligt fissionsdirektivet. Lagstiftningen i en med-

lemsstat måste uppfylla minimikraven enligt direktivet, om den nationella lagstiftningen innehåller stadganden om bolagsrättslig delning.

Skillnaderna jämfört med betänkandet av-givet av 1990-års aktiebolagskommissionen. Till skillnad från betänkandet begränsas inte arten av delningsvederlaget, utan den föreslagna regleringen motsvarar vad som föreslås om vederlaget vid en fusion. Det övertagande bolaget behöver heller inte fortsätta det överlåtande bolagets affärsverksamhet, eftersom ett sådant krav inte är nödvändigt med tanke på den bolagsrättsliga regleringen av delning. Det skulle också vara svårt att konstatera om kravet på att affärsverksamheten skall fortsätta har uppfyllts, och detta skulle leda till tolkningsproblem t.ex. i fråga om hur länge det övertagande bolaget måste fortsätta en verksamhet som tidigare utövats med produktionsmedel som överförts till bolaget. I den skatterättsliga regleringen av delning har det ställts upp tilläggsvillkor i syfte att bevara enhetliga skattepåföljder i fråga om utdelning av bolagets medel.

Förslaget om den majoritet som krävs för ett beslut om delning är delvis mer detaljerat än i kommissionens betänkande och överensstämmer med de stadganden om beslutsfattande som gäller sådana ändringar av bolagsordningen som påverkar aktieägarens ställning på samma sätt.

3.2.6. Ändring av bolagsordningen

I praktiken kan man genom vissa beslut som gäller utbetalning av medel och bolagsstrukturen förändra en aktieägares ekonomiska ställning i förhållande till andra aktieägare på ett sätt som till sina verkningar kan motsvara ändring av de bestämmelser i bolagsordningen som gäller rättigheterna i avslutning till en aktie. Endast inlösen av vissa aktier i samband med nedsättning av aktiekapitalet eller anskaffning endast av aktier som hör till ett visst aktieslag kan leda till samma slutresultat som en sådan ändring av bolagsordningen genom vilken man ökar eller minskar de rättigheter som anknuter till en aktie. Därför eftersträvas i propositionen ett förenhetligande av sådana beslutsstadganden som å ena sidan gäller ändring av bolagsordningen och andra sidan utbetalning av medel och ändring av bolagsstrukturen då ändringen på motsvarande sätt påverkar ak-

tieägarnas ställning.

Enligt gällande lag kräver en sådan ändring av bolagsordningen att förhållandet mellan rättigheterna för aktier av samma slag förändras samtycke av samtliga aktieägare eller utöver ett beslut om ändring av bolagsordningen dessutom samtycke av dem vars aktier berörs av förändringen. Om åter rättigheterna för ett helt aktieslag försvagas i förhållande till övriga aktieslag, kräver beslutet utöver den kvalificerade majoriteten för ändring av bolagsordningen samtycke av de aktieägare som har minst hälften av alla aktier i det aktieslag som förlorar rättigheter och mer än nio tiondelar av de vid bolagsstämman företrädde aktierna av detta slag. Samtidigt som syftet med propositionen är att förenhetliga stadgandena om utbetalning av medel och ändring av bolagsstrukturen föreslås det att det krav på kvalificerad majoritet som gäller minskning av hela aktieslagets rättigheter skall göras lindrigare. Det i gällande lag ingående kravet på nio tiondelars majoritet av de vid stämman företrädde aktierna kan anses vara exceptionellt högt internationellt sett. Det föreslås att kravet skall vara två tredjedelar.

Med avvikelse från gällande lag krävs det i bolag med olika slags aktier enligt förslaget för vissa beslut såsom fusion kvalificerad majoritet i varje vid bolagsstämman företrätt aktieslag. För att avhjälpa de problem som eventuellt orsakas av detta föreslås det att sammanslagning av aktieslag skall underlättas under en övergångsperiod på tre år. Enligt förslaget kräver ett beslut om sammanslagning av aktieslag utöver beslut om ändring av bolagsordningen samtycke av de aktieägare som har en tredjedel av aktierna i det aktieslag som skall sammanslås och mer än två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna av det slaget. Enligt gällande lag skall samtycke krävas av hälften av alla och nio tiondelar av de vid stämman företrädde aktierna av det slag som sammanslås.

Skilnaderna jämfört med betänkandet avgiven av 1990-års aktiebolagskommission. Kommissionen föreslog inga permanenta förändringar i stadgandena om ändring av bolagsordningen.

3.2.7. Likvidation

Det föreslås att stadgandena om såväl frivillig likvidation som tvångslikvidation (13 kap.) skall ändras. Enligt förslaget skall

ett beslut om frivillig likvidation vid bolagsstämman fattas aktieslagsvis, om det i bolaget finns aktier av olika slag. Det föreslås å ena sidan att stadgandena om tvångslikvidation skall skärpas på flera sätt, men å andra sidan föreslås att bolagsstämmans behörighet under likvidationen skall utvidgas. Genom ändringarna ökas styrelsens ansvar, men samtidigt förtydligas ansvaret genom att procedurstadgandena preciseras. Genom att bolagsstämmans behörighet ökas möjliggörs också att bolaget fortsätter sådan verksamhet som är förenlig med borgenärernas intressen.

Stadgandena om tvångslikvidation skärps enligt förslaget för det första så att procedurstadgandena blir tillämpliga redan när bolagets eget kapital understiger hälften av aktiekapitalet. För det andra skärps ledningens skyldighet att följa ändringarna i det egna kapitalet under räkenskapsperioden, och för ledningen uppställs en skyldighet att göra upp en särskild likvidationsbalansräkning. I praktiken är det möjligt att exakt uppskatta det resterande egna kapitalet endast på grundval av en balansräkning. För det tredje uppställs en tidsfrist inom vilken en bolagsstämman som behandlar frågan om likvidation skall hållas. Samtidigt förkortas den tidsfrist inom vilken det egna kapitalets andel av aktiekapitalet antingen skall återgå till den nivå som lagen förutsätter eller bolaget skall träda i likvidation. Dessutom åläggs också ett bolag i likvidation att göra upp ett koncernbokslut, vilket är nödvändigt för att få en riktig bild av den ekonomiska situationen för ett bolag i likvidation.

Enligt förslaget skall bolagsstämman ha rätt att besluta om nyemission och om emittering av andra värdepapper som berättigar till aktier också när bolaget är i likvidation samt om ändring av bolagsordningen när en ändring är nödvändig för att avsluta likvidationen.

Förhållandet till EG:s direktiv. Förslaget uppfyller i fråga om publika aktiebolag kraven enligt kapitaldirektivet.

Skilnaderna jämfört med betänkandet avgiven av 1990-års aktiebolagskommission. Propositionen skiljer sig från betänkandet närmast på två sätt. I betänkandet ingår inte något förslag om likvidationsbalansräkning. I propositionen ingår för sin del inte det i betänkandet föreslagna stadgandet om skyldighet att oaktat besvär iakttä ett domstolsutslag genom vilket en utredningsman tillsatts för bolaget. Detta stadgande kunde ha

lett till att bolaget skulle ha haft konkurrerande företrädare, dvs. å ena sidan utredningsmannen och å andra sidan en styrelse eller en annan firmatecknare som på giltigt sätt valts av bolagstämman. Efter att betänkandet avläts har dessutom en ändring av stadgandena om delgivning av stämning (16 kap.) trätt i kraft. De nya stadgandena gäller situationer då bolaget saknar en laglig företrädare. Ändringen gör det möjligt att rikta i utsökningslagen avsedda säkringsåtgärder mot ett dylikt bolag och att söka bolaget i konkurs.

3.2.8. Utvidgning av informationsskyldigheten

Revision och särskild granskning

I propositionen föreslås att stadgandena om revisorer (10 kap.) ändras så att i alla publika aktiebolag en av de revisorer som bolagsstämman väljer skall vara godkänd av Centralhandelskammaren. Enligt propositionen skall dessutom en s.k. extra revisor som förordnas av länsstyrelsen vara en revisor eller revisionssammanslutning som godkänts av Centralhandelskammaren eller en handelskammare. I ett publikt aktiebolag där det finns olika slag av aktier kan enligt propositionen också en kvalificerad minoritet av varje aktieslag kräva förrättande av särskild granskning. Syftet med behörighetskraven för en revisor i ett publikt aktiebolag är att säkra tillgången till riktiga uppgifter om publika aktiebolag samt tillförlitligheten av granskningen av förvaltningen av dylika bolag för att en riktig och tillräcklig bild av resultatet av bolagets verksamhet och dess ekonomiska situation skall erhållas. Minoritetsaktieägarnas möjligheter att följa om principen om likvärdigt bemötande iakttas är speciellt i publika aktiebolag i hög grad beroende av uppgifter som fås av bolagets revisorer i revisionsberättelsen och vid bolagsstämman. Propositionen strävar efter att förbättra minoritetens ställning i dessa bolag genom att också en kvalificerad minoritet av ett aktieslag kan kräva förrättande av särskild granskning.

Genom att uppställa behörighetskrav för en extra revisor som tillsätts på yrkande av en kvalificerad minoritet strävar man efter att förhindra att denna rätt används på ett för bolagets skadligt sätt t.ex. för att minoriteten skall få kännedom om affärshemligheter.

Ändringen är också ägnad att underlätta samarbetet mellan den revisor som förordnas på initiativ av minoriteten och företagsledningen som valts av majoriteten.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommission. I betänkandet föreslås inga ändringar i stadgandena som gäller extra revisor eller särskild granskning.

Regelbunden informationsskyldighet

Skyldighet att registrera bokslutshandlingar. I propositionen utvidgas bolagens skyldighet att publicera sina bokslutsuppgifter (11 kap.). Enligt denna skall alla bolag tillstålla registermyndigheten sina bokslutshandlingar, om vilka görs en anteckning i bolagets registeruppgifter. Patent- och registerstyrelsen kan meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter ur bokslutet som antecknas i registret och kungörs. I registret skall antecknas och kungöras årminstone uppgift om att bolaget sänt in sina bokslutshandlingar för den räkenskapsperiod som gått ut. Det föreslås att handelsregisterlagen (129/79) samtidigt ändras så att också bolagets räkenskapsperiod antecknas i registret, varvid även bolagets olika intressegrupperingar kan följa att bokslutsuppgifterna publiceras.

Förhållandet till EG:s direktiv. Förslaget uppfyller kraven enligt publicitetsdirektivet.

Delårsrapport och årsrapport. Också för sådana publika aktiebolag vars aktier eller till sådana berättigande värdepapper inte är föremål för offentlig handel föreslås en skyldighet att göra upp delårsrapporter och årsrapporter som avses i värdepappersmarknadslagen (11 kap.). Eftersom alla publika aktiebolag har möjlighet att vända sig till allmänheten i syfte att anskaffa medel är det med tanke på skyddet av investerare motiverat att av dem kräva delårsrapporter och årsrapporter av samma kvalitet som av bolag som redan är på värdepappersmarknaden.

Ett publikt aktiebolag skall för varje räkenskapsperiod som är över sex månader lång upprätta en i värdepappersmarknadslagen avsedd delårsrapport för antingen de sex första eller för de fyra och åtta första månaderna. Om bolagets räkenskapsperiod har förlängts skall bolaget upprätta en årsrapport för de 12 första månaderna av räkenskapsperioden. En delårsrapport enligt lagen om aktiebolag skiljer sig från en delårsrapport

enligt värdepappersmarknadslagen huvudsakligen i fråga om offentliggörandet av rapporten. Enligt lagen om aktiebolag sker offentliggörandet med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena om offentliggörande av bokslut. Dessutom utfärdas bestämmelser om offentliggörande av rapporterna av bokföringsnämnden, som också beviljar undantag, eftersom finansinspektionen övervakar bolag som redan noteras på värdepappersmarknaden.

Skyldigheten att uppgöra koncernbokslut. I propositionen utvidgas skyldigheten att uppgöra koncernbokslut till att gälla alla publika aktiebolag och moderbolag som delar ut medel till aktieägarna, ger sådant penninglån eller ställer sådan säkerhet som avses i 12 kap. eller återbetalar kapitallåns kapital eller betalar ränta eller annan gottgörelse för det (11 kap.). Även ett bolag i likvidation skall uppgöra koncernbokslut.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommission. Betänkandet innehåller inget motsvarande förslag. I fråga om publika aktiebolag baserar sig skyldigheten på deras större informationskyldighet. I praktiken leder stadgandet inte till ökade skyldigheter för ett moderbolag som delar ut vinst, eftersom iakttagandet av begränsningen om vinstutdelning i gällande lag redan nu förutsätter att koncernbokslut uppgörs.

Uppgivande av egna aktier i bokslutet. Till skillnad från gällande lag får enligt propositionen de egna aktier och aktier i moderbolaget som ett bolag har i sin besittning uppges i balansräkningen, om aktierna är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen och om ett belopp som motsvarar anskaffningsutgiften inte kan användas för vinstutdelning (11 kap.). Stadgandet gäller endast aktier som är föremål för offentlig handel, eftersom deras värde kan bestämmas på ett pålitligare sätt. I verksamhetsberättelsen eller som bilaga till den skall ges närmare uppgifter om egna aktier som under räkenskapsperioden inlösts, förvärvats eller erhållits utan vederlag samt avyttrats. Stadgandena anknyter till den utvidgade rätten för ett bolag att förvärva egna aktier, och syftet med dem är att förbättra bokslutsinformationen och göra det lättare att följa att stadgandena om innehav och avyttrande av egna aktier iaktas.

Förhållandet till EG:s direktiv. De föreslagna stadgandena uppfyller kraven enligt

kapitaldirektivet.

Skilnaderna jämfört med betänkandet av givet av 1990-års aktiebolagskommission. I betänkandet föreslogs inga ändringar i fråga om upptagande av egna aktier i balansräkningen.

Annan informationsskyldighet

Effektivering av aktieägares frågerätt och utvidgning av rätten att erhålla uppgifter i fåmansbolag. Enligt propositionen skall den frågerätt som utövas på bolagsstämman (9 kap.) förstärkas så att bolagets styrelse inte längre utan att höra revisorerna kan vägra lämna ut uppgifter som enligt styrelsens uppfattning kan åsamka bolaget väsentligt men. Styrelsen skall lämna revisorerna en sådan upplysning som begärts av en aktieägare. Revisorerna skall bedöma uppgiftens inverkan på revisionsberättelsen eller på ett annat utlåtande som revisorerna givit till bolagsstämman. Stadgandet reducerar styrelsens möjligheter att ogrundat vägra lämna upplysningar och främjar erhållandet av sådan information om bolaget som utgör grund för beslutsfattande.

Enligt propositionen har en aktieägare i ett fåmansbolag med högst tio aktieägare rätt att ta del av bolagets bokföring och andra handlingar för att få uppgifter om omständigheter som faller inom ramen för frågerätten. Stadgandet utvidgar aktieägarnas rätt till information att gälla även utanför bolagsstämman. Genom stadgandet tillnärmas i viss mån regleringen av fåmansbolag regleringen av öppna och kommanditbolag.

Uppgifter som skall ges i brev och blanketter. I syfte att underlätta individualiseringen av bolaget skall i bolagets brev och på dess blanketter anges bolagets registrerade firma, hemort och adress samt dess handelsregisternummer och uppgift om bolaget eventuellt har trätt i likvidation (16 kap.).

Förhållandet till EG:s direktiv. Stadgandet uppfyller kraven enligt publicitetsdirektivet.

Registrering av skiljedomar som gäller inlösningsvister. I och med den nya lagen om skiljeförfarande avskaffades deponeringen av skiljedomar i underrätterna. I lagen om aktiebolag ingår en skyldighet att föra vissa inlösningsvister till skiljemän för avgörande, om någon annan överenskommelse inte nås. Det föreslås därför att skiljemännen i handelsregistret skall registrera skiljedomar

i inlösningsstämman som hänför sig till fusion och till ombildande av ett publikt aktiebolag till privat. Offentliggörandet av skiljedomarna inverkar på tolkningen av stadgandena om fastställande av inlösningspriset och förbättrar på detta sätt aktieägarnas rättsskydd.

Riktigheten av uppgifter som skall antecknas i handelsregistret. En betydande del av förslagen som gäller bolagets medelanskaffning utökar den information som offentliggörs via handelsregistret och dess riktighet (2 och 4 kap.). Sådana förslag är särskilt stadgandena enligt vilka endast ett aktiekapital som har betalats i sin helhet kan registreras och att utlåtande av en godkänd revisor som är oberoende sakkunnig skall fogas till registeranmälan. I propositionen preciseras också de uppgifter som om stiftarna skall anmälas till handelsregistret.

3.2.9. Övriga förslag

Aktier som fogats till värdeandelssystemet

Värdeandelar på gemensamt konto. I propositionen föreslås ett stadgande som gör det möjligt att för ägarnas räkning sälja värdeandelar som finns på ett gemensamt konto (3 a kap.). Stadgandet gör det lättare att slutföra övergången till värdeandelssystemet. Rätten till medel som utdelas ur bolaget och rätten att delta i ökning av aktiekapitalet som tillhör aktier som antecknats på kontot förorsakar bolaget kostnader. Rättigheterna preskriberas enligt stadganden som skiljer sig från varandra, vilket komplicerar situationen.

På det gemensamma kontot antecknas aktier som inte före anmälningsdagen tillställts värdeandelsregistret för notering av äganderätten. Enligt propositionen kan bolagsstämman besluta sälja de aktier av ett visst slag som finns på det gemensamma kontot, om 99 procent av de aktier som hör till aktieslaget har anmälts för registrering. Försäljningen sker för aktieägarnas räkning efter ett kungörelseförfarande. Om de medel som influtit genom försäljningen inte krävs inom tio år från kungörelsen, tillfaller medlen bolaget.

Syftet med stadgandena är att trygga aktieägarnas ställning, och principerna och tidsfristerna motsvarar regleringen av fondemission. Syftet med regleringen av försäljningen av aktierna är att man genom försäljningen inte skall kunna påverka bolagets ägarförhållanden.

Flyttning av dag som avgör rätten att delta i bolagsstämma. Den dag som avgör rätten att delta i bolagsstämman i ett bolag som tillhör värdeandelssystemet föreslås bli flyttad från den tionde till den femte dagen före bolagsstämman. Samtidigt föreslås ett undantag i fråga om stadgandena om utfärdande av kallelse till bolagsstämma, enligt vilket kallelse till bolagsstämma i ett bolag som fogats till värdeandelssystemet skall utfärdas senast sju dagar för den utsatta dagen. Syftet med stadgandet är att de aktieägare som innehavarregisterats i samtliga situationer skall ha möjlighet att registrera sitt ägande och på så sätt delta i bolagets förvaltning.

Försäljning av teckningsrätter, fondemission och teckning genom betalning. Med stöd av de föreslagna stadgandena kan bolagsstämman i samband med ett beslut om aktieemission besluta, att aktierna tecknas genom betalning eller att bolaget säljer eventuella återstående teckningsrätter som inte räcker till för att teckna en aktie och att medlen redovisas åt aktieägarna. En fondemission kan också ske så att det antal aktier som motsvarar teckningsrätterna registreras på respektive värdeandelskonto utan någon särskild viljeförklaring av aktieägaren.

Genom stadgandena ges bolagen en möjlighet att minska kostnaderna för bolaget och tecknarna vid ökning av aktiekapitalet genom att bolagen kan utnyttja egenskaperna i värdeandelssystemet. Syftet med stadgandena är att trygga aktieägarnas ställning.

Skilnaderna jämfört med betänkandet avgiven av 1990-års aktiebolagskommission. Kommissionen föreslog inga ändringar i stadgandena om värdeandelssystemet.

Bolagets ledning och företrädare för bolaget

Bolagets ledning. Stadgandena om organiseringen av bolagets ledning i s.k. stora bolag förelås gälla bolag med ett aktiekapital över 500 000 mark (8 kap.). Syftet med ändringen är att inrikta regleringen på publika bolag samt sådana privata bolag som har ett aktiekapital som motsvarar kravet på minimiaktiekapital i publika bolag. Stadgandena gäller tillsättande av förvaltningsråd och verkställande direktör samt antalet medlemmar i bolagets styrelse.

Innan en medlem eller suppleant av bolagets styrelse eller förvaltningsråd, verkstäl-

lande direktören, hans suppleant samt revisor eller revisorssuppleant väljs till sitt uppdrag skall han ge skriftligt samtycke till att ta emot uppdraget (8 kap.). Syftet med kravet på samtycke är att försöka förhindra missbruk som uppdragats i registerpraxis.

Bindande verkan för rättshandling som företagits av en företrädare för bolaget. Enligt propositionen skall bolagets ansvar för en rättshandling som en företrädare för bolaget har företagit ändras. I lagen föreslås även stadganden om bindande verkan för en rättshandling som en företrädare för bolaget har företagit med överskridande av sin behörighet (8 kap.). Enligt propositionen är en rättshandling som på bolagets vägnar har företagits av en företrädare för bolaget inte bindande för bolaget, om företrädaren har förfarit i strid med en i lagen om aktiebolag angiven begränsning av sin behörighet eller i strid med en sådan begränsning som baserar sig på lagen och som antecknats i handelsregistret, enligt vilken två eller flera personer endast gemensamt har rätt att teckna firman. Rättshandlingen binder heller inte bolaget, om företrädaren har överskridit sin befogenhet och bolaget visar att den gentemot vilken rättshandlingen företogs insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds. Registrering och kungörelse av befogenhetsbegränsningar räcker i sig inte till för att påvisa att den gentemot vilken en rättshandling företagits kände till begränsningarna.

Förhållandet till EG:s direktiv. Enligt publicitetsdirektivet kan sådana begränsningar i ett bolagsorgans rätt att företråda bolaget som grundar sig på bolagsordningen eller på beslut av ett bolagsorgan inte åberopas mot tredje man, även om begränsningarna har offentliggjorts. I de övriga medlemsstaterna har man ansett att avtalsrättsliga stadganden dock kan begränsa rättshandlingens förpliktande verkan gentemot bolaget bland annat när motparten är i god tro. Det föreslås att i lagen om aktiebolag tas in ett uttryckligt stadgande som leder till samma slutresultat. I överensstämmelse med bestämmelserna i direktivet begränsas i propositionen dock bolagets möjligheter att åberopa anteckningar i handelsregistret som enbart gäller befogenheten.

Skillnaderna jämfört med betänkandet avgivet av 1990-års aktiebolagskommission. I betänkandet föreslogs inte något stadgande om bindande verkan för rättshandlingar som

företagits med överskridande av befogenheten.

Bolagsstämma

Särskilt fullmaktsförfarande. Syftet med stadgandena om ett fullmaktsförfarande (9 kap.) är att minska de kostnader som en aktieägare åsamkas av att han deltar i bolagsstämman och således att öka aktieägarnas villighet att delta i beslutsfattandet. I det föreslagna fullmaktsförfarandet svarar bolaget självt för kostnaderna för förfarandet, och som ombud kan också verka bolagets styrelse. Syftet med förfarandet är att trygga aktieägarnas möjlighet att framföra beslutsförslag samt att garantera att dessa förslag får en likvärdig ställning i förhållande till styrelsens förslag.

Lagen om aktiebolag känner redan sedan gammalt till fullmaktsförfarandet. Till skillnad från exempelvis s.k. poströstning har ombudet i ett medbestämmandesystem som bygger på bemyndigande möjlighet och skyldighet att på bolagsstämman i en förändrad situation verka i enlighet med aktieägarens intressen trots att detta innebär avvikelser från givna direktiv. Åtgärder med anknytning till bemyndigandet som företagits före bolagsstämman utgör heller inte en del av bolagsstämman, och de utgör således heller inte en grund för talan om ogiltighet eller nullitet.

Skillnaderna jämfört med betänkandet avgivet av 1990-års aktiebolagskommission. Kommissionen föreslog inte något särskilt fullmaktsförfarande utan ett poströstningssystem som endast skulle regleras i liten omfattning.

I lagen föreslås inte ett stadgande som ingick i betänkandet enligt vilket aktieägarna i ett privat aktiebolag enhälligt kan fatta beslut utan att hålla bolagsstämma. Med tanke på sina verkningar skulle ett sådant stadgande inte väsentligen skilja sig från bolagspraxis som har möjliggjort att dylika enhälliga beslut har fattats.

Röstningsföreskrifter. I lagen föreslås ett stadgande som förhindrar att stadgandet om största tillåtna skillnad i röstetal kringgås genom s.k. röstningsföreskrifter. Enligt stadgandet kan det röstetal som en aktieägars aktier medför inte vara större än tjugo gånger det röstetal som samma antal aktier ger en annan aktieägare.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Den offentliga ekonomin

Enligt propositionen får patent- och registerstyrelsen ökade uppgifter. För det första ökar anmälningarna till ämbetsverket i och med att skyldigheten att lämna in bokslutshandlingar utvidgas till att omfatta samtliga aktiebolag. Det i lagen föreslagna hotet som syftar till att effektivisera anmälningsskyldigheten och som går ut på att försummelse av skyldigheten kan leda till att bolaget på registermyndighetens initiativ förordnas att träda i likvidation kräver att anmälningsskyldigheten övervakas för att hotet skall vara effektivt. Övervakningen kan ske med hjälp av patent- och registerstyrelsens automatiska databehandling, vilket emellertid förutsätter att patent- och registerstyrelsens datasystem utvecklas vidare. För det andra föreslås att registermyndigheten skall få nya uppgifter i anslutning till nedsättning av aktiekapitalet och ändringar av bolagsstrukturerna. Enligt propositionen söks tillstånd till nedsättning av aktiekapitalet, fusion, delning och ändring av bolagsform hos registermyndigheten och inte hos en domstol. Det årliga antalet sådana ansökningar om tillstånd är emellertid inte betydande.

Då bokslutsärendenas andel mångdubblas krävs det att patent- och registerstyrelsens personalresurser ökas, i synnerhet i övergångsskedet, trots att datasystemet utvecklas. Utökade sakkunnskrafter behövs även för att tillståndsansökning av ny typ samt i synnerhet anmälningar som gäller aktiekapitalet och som är mera varierande än tidigare skall kunna behandlas som sig bör och flexibelt. Under övergångsperioden, som torde ligga mellan tre och fem år, kan behovet av ytterligare personal vara mellan åtta och tio personer årligen. Den årliga ökningen av lönekostnaderna torde ligga vid 1—1,5 miljoner mark.

Det beräknas att ändringarna och utvecklandet av datasystemet så att det motsvarar ändringarna av lagen om aktiebolag kräver sju miljoner mark. Denna utgift hänför sig till reformens hela ikraftträdelseperiod. I kalkylen har beaktats de övergångstider som ingår i förslaget.

Patent- och registerstyrelsen har varit ett

nettobudgeterat ämbetsverk sedan 1994. Som ett nettobudgeterat ämbetsverk kan den finansiera kostnaderna för förändringarna och behövliga tilläggsresurser med inkomsterna av serviceverksamheten utan att belasta statens budgetekonomi. Förändringarna beräknas inte leda till höjningar av de nuvarande behandlingsavgifterna.

I samma mån som de ovan nämnda ansökningsärendena ökar registermyndighetens uppgifter, minskar de också domstolarnas uppgifter enligt gällande lag. De totala kostnaderna för den offentliga ekonomin blir emellertid mindre på grund av att det enligt propositionen är sökanden, och inte myndigheten, som svarar för det arbetsdrygaste skedet, dvs. att sända ut de meddelanden som i ovan nämnda situationer skall tillställas borgenärerna.

Privata hushåll

De föreslagna ändringarna har inga omedelbara ekonomiska verkningar för privata hushåll.

Näringslivet

Propositionen har å ena sidan vissa verkningar som ökar bolagens direkta kostnader, men å andra sidan också verkningar som minskar deras indirekta kostnader. Direkta kostnader förorsakas framför allt av kravet på minimiaktiekapital för privata aktiebolag. Enligt propositionen skall också bolag som har bildats innan lagen träder i kraft höja sitt aktiekapital till minst 50 000 mark inom fem år efter lagens ikraftträdandet. Enligt skattemyndigheterna hade år 1994 ca 48 000 verksamma aktiebolag ett aktiekapital som är mindre än 50 000 mk. Ökningen av aktiekapitalet förbättrar å andra sidan bolagens soliditet, vilket minskar risken för andra finansärer och därigenom finansieringskostnaderna.

För det andra ökar bolagens kostnader av den föreslagna utvidgningen av informationsskyldigheten, särskilt skyldigheten för publika bolag att göra upp delårsrapporter. Eftersom bolag som är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen redan nu skall göra upp delårsrapporter, kommer denna skyldighet sannolikt att gälla endast ett litet antal bolag som vill ombildas

till publikt bolag utan att deras aktier eller andra värdepapper samtidigt blir föremål för offentlig handel. Inlämnandet av bokslutsuppgifter till registermyndigheten åsamkar inte bolagen några nämnvärda tilläggskostnader. Däremot kan användningen av en oberoende sakkunnig i enstaka fall öka kostnaderna för ett bolags bildande och kostnaderna för ökning av aktiekapitalet.

Indirekt leder propositionen till minskade kostnader för näringslivet närmast på tre sätt. För det första tillkommer nya finansieringsalternativ, vilket gör det möjligt för ett aktiebolag att skaffa finansiering på det sätt som det anser vara fördelaktigast för bolaget. För det andra leder utvidgningen av informationskyldigheten till att möjligheterna till en tillförlitlig och effektiv kreditupplysningsverksamhet ökar, vilket är ägnat att på förhand minska uppkomsten av kreditförluster. För det tredje leder indelningen av aktiebolagen i publika och privata bolag till att den organiserade värdepappersmarknadens ställning blir klarare och förtroendet för värdepappersmarknaden ökar, vilket för sin del ger bättre möjligheter för publika bolag att skaffa kapital på marknaden.

4.2. Verknningar i fråga om personal och organisation

Förslaget om att alla aktiebolag skall tillstålla registermyndigheten sina bokslutsuppgifter och överföringen av vissa tillståndsärenden från domstolarna till registermyndigheten kan påverka storleken av patent- och registerstyrelsens personal samt anskaffningen av utrymmen, inventarier och maskiner.

Under övergångsperioden beräknas att bokslutsärendena mångdubblas och att antalet andra anmälningar till handelsregistret fördubblas. De nya uppgifterna, såsom skyldigheten att registrera revisorerna och redovisningsperioderna berör alla bolag som antecknats i handelsregistret. Det är dock troligt att antalet bolag i fortsättningen minskar väsentligt, eftersom en försummelse av att ge in bokslut leder till att bolaget försätts i likvidation.

5. Beredningen av propositionen

5.1. 1990-års aktiebolagskommission

1990-års aktiebolagskommission avgav sitt betänkande (kommittébetänkande

1992:32) i november 1992. Kommissionens förslag grundade sig både på ett inhemskt ändringsbehov och på EES-avtalets ikraftträdande. Kommissionen ansåg att den gällande lagen om aktiebolag är tillräckligt täckande till sin grundstruktur och således fortfarande aktuell. Kommissionen ansåg därför att dess förslag kunde genomföras i form av ändringar i och kompletteringar till den gällande lagen om aktiebolag, även om antalet ändringar var stort.

I betänkandet föreslogs betydande principiella ändringar i lagen om aktiebolag, helt ny reglering i vissa fall samt ett stort antal mindre ändringar. Största delen av förslagen grundade sig på behovet att anpassa lagen om aktiebolag till EG:s bolagsrättsliga direktiv. De viktigaste principiella förslagen gällde indelning av aktiebolagen i privata och publika aktiebolag samt den första tidens personliga ansvar i vissa privata aktiebolag. Utöver dessa kan förslagen om koncerndefinition och röstning aktieslagsvis i vissa frågor vid bolagsstämman betraktas som betydande ändringsförslag. Helt nya stadganden föreslogs bl.a. i fråga om ett bolags finansieringsinstrument (aktie med begränsad rösträtt, kapitallån), handel med egna aktier och delning av bolag. Kommissionens övriga förslag gällde bl.a. betalning av aktiekapitalet inbegripet apport, aktier av olika slag, optionsrätter, fusion, användningen av utdelningsbara medel och tvångslikvidation.

Kommissionen stod i nära kontakt med motsvarande kommissioner i Sverige och Norge. Bland annat på grund av de olika målsättningarna försökte man denna gång inte ens utarbeta en gemensam nordisk lagstiftning.

5.2. Utlåtanden

I början av 1993 begärdes närmare 50 utlåtanden om 1990-års aktiebolagskommissionens betänkande av representanter för myndigheter, vetenskapssamfund, arbetsmarknadsparter, industrin och handeln, banker, försäkringsbolag, revisionssamfund, företagare och advokater.

Utlåtandena om kommissionens förslag var i huvudsak positiva. Den största uppmärksamheten fick förslaget om att aktieägarna och ledningen i ett nygrundat aktiebolag under en viss tid skall vara personligen ansvariga för bolagets skulder. Förslaget understöddes i allmänhet av myndigheterna,

medan de övriga remissinstanserna motsatte sig det. Enligt motståndarna stred den föreslagna regleringen mot de grundläggande aktiebolagsprinciperna, den var orimligt kategorisk och samtidigt lätt att kringgå. Dessutom ansågs att förslaget skulle leda till minskat intresse bland professionella ledare och konsulter att leda nya bolag.

I flera utlåtanden trodde man att många av ändringsförslagen skulle inverka positivt på värdepappersmarknaden och man stödde diversifieringen av finansieringsinstrumenten. Utvidgningen och effektiveringen av informationsskyldigheten samt aktieägarnas ökade påverkningsmöjligheter ansågs positiva. Revideringen av lagen om aktiebolag så att den motsvarar internationell lagstiftning och praxis understöddes.

Anmärkningarna mot lagens uppbyggnad kunde indelas i sådana som understödde en enda aktiebolagslag och sådana som ansåg att publika aktiebolag bör ha en egen lag. I fråga om lagens ikraftträdande önskade man att lagen skulle behandlas i brådskande ordning och snabbt sättas i kraft. Å andra sidan betonades att företagen måste ges tillräcklig tid att anpassa sig till förändringarna och att de ändringar i registren som förslagen leder till måste kunna skötas smidigt.

Ett sammandrag av utlåtandena har sammanställts (justitieministeriets lagberedningsavdelnings publikation 6/1993).

5.3. Den fortsatta beredningen

Förslaget till proposition har beretts vid justitieministeriet som tjänsteuppdrag, men under beredning har ordnats två möten där deltagarna kunnat framföra sina synpunkter. Under den fortsatta beredningen har dessutom hörts de mest centrala myndigheterna och andra sakkunniga samt beaktats de förslag som en arbetsgrupp vid handels- och industriministeriet har gjort.

På grund av det blandade mottagande som den föreslagna principen om den första tidens ansvar fick anordnades på senhösten 1993 ett stort möte på justitieministeriet under vilket framlades alternativa förslag till hur det enligt kommissionens åsikt viktiga borgenärsskyddet kunde förverkligas. Som ett alternativ till den första tidens ansvar föreslogs att stadgandena om tvångslikvidation skulle skärpas och att kravet på ett minimiaktiekapital om 50 000 mark skulle utvidgas till att gälla också gamla bolag.

I november 1993 tillsatte handels- och industriministeriet en arbetsgrupp (eget kapital-arbetsgruppen) med uppgift att reda ut vilka interna finländska och internationella behov det finns att ändra definitionerna av eget kapital och utdelningsbara medel enligt bokföringslagen och lagen om aktiebolag med beaktande av de ändringar av bokföringslagen och lagen om aktiebolag som trädde i kraft i början av 1993 samt de ändringar i lagen om aktiebolag som 1990-års aktiebolagskommission hade föreslagit. Arbetsgruppen föreslog i sin rapport (handels- och industriministeriets arbetsgrupps- och kommissionsrapporter 6/1994) bl.a. att grupperingen av eget kapital i ett aktiebolags balansräkning skall ändras så att en särskild emissionsvinstfond upptas som en post bland bolagets bundna egna kapital. Dessutom föreslogs att bolagets ekonomiska situation och verksamhetens kontinuitet skall tas i beaktande i stadgandena om vinstutdelning i lagen om aktiebolag. Arbetsgruppen föreslog också stadganden om det av aktiebolagskommissionen föreslagna kapitallånet.

Hösten 1995 framfördes närmast från industrins och bankernas håll att i lagen om aktiebolag borde tas in stadganden om röstning aktieslagsvis endast till den del de är nödvändiga för genomförande av direktiven. Samtidigt ansåg närmast bankerna det nödvändigt att underlätta sammanslagning av aktieslag. I november ordnades ett omfattande möte, där understöd gavs tanken att det borde vara möjligt att besluta om medelsankaffning utan omröstning aktieslagsvis. I fråga om andra beslut som förutsätter omröstning aktieslagsvis betonades det att lagen inte borde innehålla stadganden som oskäligt försvårar beslutsfattandet.

Propositionen motsvarar till sina huvudprinciper 1990-års aktiebolagskommissions förslag. Kommissionens förslag till ett stadgande om stiftarnas, aktieägarnas och ledningens personliga ansvar under den första tiden föreslås emellertid inte. Däremot föreslås en skärpning av stadgandena om likvidation, vilket skyddar borgenärerna, och utvidgning av kravet på ett minimiaktiekapital om 50 000 mark till att omfatta samtliga bolag med en övergångstid på fem år. Till skillnad från kommissionens förslag föreslås att omröstning aktieslagsvis inte skall tillämpas vid ökning av aktiekapitalet. Stadgandena om utbetalning av medel har preciserats och förhålligats i jämförelse med vad

kommissionen framfört. Dessutom skiljer sig propositionen från kommissionens förslag i fråga om fastställande av vederlag som vid en fusion betalas till aktieägarna i det överlåtande bolaget. Skillnaderna behandlas närmare ovan i vederbörande punkter i den allmänna motiveringen. Utgående från eget kapital-arbetsgruppens förslag föreslås att en överkursfond skall upptas som en post i aktiebolagets bundna egna kapital. Förslaget om att ett kapitallån skall upptas som en särskild post i bundet eget kapital grundar sig delvis på arbetsgruppens förslag.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

Enligt övergångsstadgandena i denna proposition skall också ett sådant privat aktiebolag som bildats innan lagen träder i kraft höja sitt aktiekapital till minst 50 000 mark inom fem år efter det lagen trätt i kraft. Om bolagets aktiekapital inte höjs inom fem år efter det lagen trätt i kraft eller om bolaget inte har trätt i likvidation, kan det enligt huvudregeln i förslaget fortsätta sin verksamhet genom att ombildas till ett öppet bolag eller ett kommanditbolag. Om det bara finns en aktieägare i bolaget, kan han också fortsätta bolagets verksamhet genom att registrera sig som en privat näringsidkare. I annat fall skall bolaget förordnas att träda i likvidation.

Enligt övergångsstadgandena stadgas särskilt genom lag om tidsfristerna vid förordnande om att bolaget skall träda i likvidation, styrelsens förpliktelser i samband med ett beslut om att bolaget skall träda i likvidation, registermyndighetens tillstånd till ändring av bolagsform och om tidpunkten då en ändring av bolagsformen träder i kraft. Med beaktande av att denna proposition innehåller förslag till ändringar för att sätta i kraft EG-rättsakter samt att övergångstiden i fråga om aktiekapitalet är fem år, har det inte varit ändamålsenligt att bereda dessa stadganden i detta skede. Beredningen kräver noggrannare utredningar i samarbete med patent- och registerstyrelsen för att de krav som ett beslut om att bolaget skall träda i likvidation ställer på databehandlings-systemen skall kunna beaktas i stadgandena. I detta sammanhang bör man även i övrigt utreda möjligheten att i övrigt utveckla stad-

gandena om ett beslut om att bolaget skall träda i likvidation.

Till riksdagen har avlåtits regeringens proposition med förslag till lag om värdepappersföretag och till lagstiftning som har samband med den (RP 7/1996 rd). I propositionen föreslås att det skall stiftas en allmän lag om värdepappersföretag och att samtidigt skall upphävas lagen om värdepappersförmedlingsrörelse (499/89). Det i den föreslagna lagen ingående stadgandet om värdepappersföretags affärsverksamhet har skrivits så att ett dylikt företag enligt stadgandet inte kan sköta uppdrag som gäller ett i föreliggande proposition avsett privat aktiebolags värdepapper de i förslaget. I propositionen om investeringstjänster föreslås även att 3 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen skall ändras. Om lagarna enligt propositionen som gäller investeringstjänster godkänns innan ändringarna enligt föreliggande proposition antas, bör 3 kap. 13 § 2 mom. i föreliggande proposition fogas till den reviderade paragrafen.

6.2. Samband med internationella avtal och förpliktelser

I fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen finns inga bestämmelser om övergångsperioder som gäller EG:s bolagsrättsliga rättsakter. Flera av de ändringsförslag som ingår i denna proposition borde därför ha satts i kraft redan från början av 1995.

6.3. Frågor som inte upptas i propositionen

Propositionen innehåller inga helt nya stadganden om korsäggande, om ansvarsfördelningen mellan bolag i samma koncern eller om ansvarsgenombrott. Den senaste tidens konkurser och saneringar, vilka drabbat bolag som ur nationalekonomisk synpunkt har hört till betydande koncerner, har visat att det föreligger ett fortsatt behov av reglering. Utredandet av de olika regleringsalternativen kan påbörjas inom en nära framtid.

Att den föreslagna koncernregleringen är effektiv kan tryggas endast genom en reglering av vinstutdelningen i ett annat samfund än aktiebolaget då detta hör till samma koncern som aktiebolaget. Avsikten är att påbörja beredningen av denna reglering efter att denna proposition har avlåtits.

Det föreslås heller inte stadganden om organiseringen av förvaltningen av ett bolag och en koncern som skulle basera sig på nya ansvarssystem och rättsskyddsmedel. Den ekonomiska recessionen, den ökade ekonomiska brottsligheten och den internationella utvecklingen har visat att behovet av att justera regleringen måste utredas även till denna del.

Propositionen innehåller inte förslag till en definition av utdelningsbara medel i den omfattning som eget kapital-arbetsgruppen föreslog. Det motstridiga mottagande som arbetsgruppens förslag fick utvisar att förslaget måste beredas vidare. Enligt planerna skall denna beredning påbörjas inom den

närmaste framtiden. Definitionen har betydelse för tillämpningen av stadgandena om utdelning av medel i lagen om aktiebolag, och omformuleringen av den har också samband med den pågående reformen av bokföringslagstiftningen, i vilken syftet är att utreda till vilka delar de bokförings- och bokslutsstadganden som alltjämt ingår i lagen om aktiebolag skall överföras till bokföringslagen. Inom ramen för detta projekt är syftet å andra sidan också att utreda hur de lättnader i informationskyldigheten som EG-direktiven tillåter borde utsträckas till små företag i syfte att reducera de administrativa kostnaderna för företagsverksamheten och trygga konkurrensförutsättningarna.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Aktiebolagslagen

1 kap. Allmänna stadganden

I lagens första kapitel stadgas om vad som kännetecknar ett aktiebolag, om lagens tillämpningsområde samt fastslås vad som avses med en aktiebolagsrättslig koncern. I kapitlet föreslås tre betydande ändringar och en ny definition. För det första föreslås det att aktiebolagen skall indelas i privata och publika aktiebolag. Av kapitlet framgår även den viktigaste konsekvensen av indelningen, nämligen att värdepapper i ett privat aktiebolag inte kan vara föremål för handel på värdepappersmarknaden. Förbudet kompletteras med en förpliktelse att uppge denna begränsning av omsättningsmöjligheterna då värdepapper i ett privat aktiebolag bjuds ut till allmänheten. För det andra föreslås det att aktiekapitalets minimibelopp höjs. För det tredje utvidgas koncerndefinitionen, vilket medför ändringar av innehållet i de stadganden i aktiebolagslagen där begreppet koncern förekommer. Som en nyhet föreslås att i lagen tas in en definition av bolagets närmaste krets. I den gällande lagens 4 och 12 kap. ingår en nästan likadan förteckning över den närmaste kretsen.

Till stadgandena om indelningen av aktiebolag i privata och publika samt om aktie-

kapitalets minimibelopp ansluter sig ett övergångsstadgande.

1 §. I paragrafen, som gäller om aktiebolagslagens tillämpningsområde, föreslås ett stadgande om en indelning av aktiebolagen i privata och publika aktiebolag samt ett stadgande om bolagens minimiaktiekapital. Vidare föreslås det att aktiekapitalet inte längre behöver fördelas på flera aktier. I övrigt gäller de föreslagna ändringarna av denna paragraf tekniska justeringar till följd av ovan nämnda förslag samt språkliga moderniseringar.

Enligt paragrafens *1 mom.* skall lagen fortsättningsvis tillämpas på alla aktiebolag, om inte annat stadgas särskilt. Aktiebolagslagen skall fortfarande tillämpas som en bakgrundslag även på sådana aktiebolag som i övrigt regleras genom speciallagstiftning, såsom bostadsaktiebolagen och kreditinrättningar av aktiebolagstyp samt försäkringsbolag. Stadgandena om privata aktiebolag tillämpas som bakgrundslag på alla de speciallagstiftning underkastade aktiebolag, om vilka det inte i en speciallag konstateras att stadgandena om publika aktiebolag skall tillämpas. Detta är en följd av att de bolag som bildats före lagens ikraftträdande enligt huvudregeln i övergångsstadgandena är privata aktiebolag som kan ombildas till publika aktiebolag endast med iakttagande av det förfarande som stadgas i 17 kap. Om ett stadgande skall tillämpas uteslutande på den

ena bolagstypen framgår detta av stadgandet.

I 3 mom. stadgas det om publika och privata aktiebolags minimikapital. Aktiekapitalet i ett privat aktiebolag skall uppgå till minst 50 000 mark och i ett publikt bolag till minst 500 000 mark. Kravet på minimikapitalet i privata aktiebolag kommer genom ett övergångsstadgande att utsträckas till att omfatta även aktiebolag som bildats förelagens ikraftträdande. Övergångstiden föreslås bli fem år.

Eftersom aktiebolag kan bildas och ägas också av en enda person har det inte ansetts nödvändigt att kräva att aktiekapitalet fördelas på flera aktier, utan stadgandet om detta har slopats. I 3 mom. stadgas däremot fortfarande att aktierna skall lyda på lika belopp, om aktiekapitalet är fördelat på flera aktier.

Det föreslagna kravet på aktiekapitalet i publika bolag baserar sig delvis på artikel 6 i kapitaldirektivet.

2 §. Av den föreslagna paragrafen framgår den viktigaste funktionella skillnaden mellan privata och publika aktiebolag, nämligen förbudet mot att göra värdepapper i privata aktiebolag till föremål för offentlig handel. Syftet med stadgandet är att tillsammans med den begränsning av tillämpningsområdet som föreslagits ingå i värdepappersmarknadslagen genomföra en indelning i dels aktiebolag, vars värdepapper kan vara föremål för offentlig handel på de offentliga värdepappersmarknaderna, dels i aktiebolag som är tvungna att ordna sin finansiering på annat sätt. Indirekt påverkar förbudet även värdepapperens primärmarknad.

Paragrafen föreslås inte begränsa rätten för den som äger värdepapper i ett privat aktiebolag att överlåta värdepapperen, men uppställer en särskild upplysningsskyldighet för den som bjuder ut sådana värdepapper till allmänheten. Av offerten skall framgå att de värdepapper som bjuds ut inte kan vara föremål för handel på värdepappersmarknaden. Syftet med anmälningsskyldigheten är att säkerställa att allmänheten är medveten om indelningen i olika typer av aktiebolag och följderna därav, samtidigt som möjligheterna att skapa förbjudna eftermarknader minskas. Förbudet och anmälningsskyldigheten är inte avsedda att tillämpas på s.k. konsumentskooperativa aktiebolag.

I paragrafens 1 mom. ingår ett förbud mot att göra värdepapper i ett privat aktiebolag till föremål för sådan offentlig handel

som avses i värdepappersmarknadslagen eller för motsvarande förfarande. Med värdepapper avses i stadgandet sådana i 1 kap. 2 § 1 mom. 1—3 punkten värdepappersmarknadslagen avsedda värdepapper som ett aktiebolag kan emittera. Förbudet att bedriva handel gäller värdepapper i eget och främmande kapital, såsom aktier och skuldebrev samt kombinationer av dessa, t.ex. konvertibla skuldebrev. Nedan i 4 kap. föreslås stadganden enligt vilka bolaget även kan emittera optionsrätter till vilka inte hänförs någon låneandel. Även dessa omfattas av förbudet i denna paragraf.

Enligt 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen bedrivs offentlig handel med ett värdepapper, om det är föremål för handel på en fondbörs eller i ett förfarande som ordnats genom en värdepappersförmedlare eller en sammanslutning av värdepappersförmedlare och som baserar sig på bindande köpe- och säljanbud, eller om ett kursförmedlingsavtal ingåtts om värdepapperet. I värdepappersmarknadslagen föreslås en ändring, enligt vilken ett privat aktiebolags värdepapper inte faller inom värdepappersmarknadslagens tillämpningsområde. Detta innebär att ett privat aktiebolags värdepapper inte kan vara föremål för sådan handel på fondbörsen eller avtalsmarknaden eller för annan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen. För klarhetens skull föreslås det att denna centrala skillnad mellan privata och publika aktiebolag även skall framgå av aktiebolagslagen.

Med ett förfarande som motsvarar sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen avses ett förfarande som skulle anses som i värdepappersmarknadslagen nämnd offentlig handel, om den skulle bedrivas med värdepapper som emitterats av ett publikt aktiebolag. Förslaget betyder i praktiken att ett privat aktiebolags värdepapper inte kan vara föremål för handel som ordnats på ett sätt som motsvarar börshandel eller för annan offentlig handel. Det är inte heller möjligt att ingå avtal som baserar sig på fortgående bindande köpe- och säljanbud på ett privat aktiebolags värdepapper.

Enligt lagen om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88) får till andra än näringsidkare inte bjudas ut andra än sådana standardiserade optioner och terminer som avses i lagen (1 kap. 1 §). Med standardiserade options- och terminsavtal avses i lagen sådana optioner och terminer

vars villkor har bestämts i optionsföretagets reglemente. Endast en sådan aktie som har tagits upp på börslistan eller en skuldförbindelse för vilken med beaktande av handelns omfattning och handelsförfarandet kan noteras tillförlitliga kurser kan utgöra underliggande egendom för en sådan option eller termin (3 kap. 2 §). Ett värdepapper som har emitterats av ett privat aktiebolag kan inte med stöd av vad som sagts ovan heller utgöra underliggande egendom för ett standardiserat options- eller terminsavtal.

Enligt undantaget i paragrafens 2 mom. kan värdepapper som berättigar till konsumtionsnyttigheter i kooperativa privata aktiebolag vara föremål för ett förfarande som motsvarar offentlig handel, om bolagets affärsverksamhet begränsar sig till utbud av konsumtionsnyttigheter och om utbudet huvudsakligen riktar sig till innehavarna av ovan nämnda värdepapper. Handel med bolagets till konsumtionsnyttigheter berättigande värdepapper kan bedrivas så att deras pris fastställs genom ett regelbundet auktionsförfarande.

Som ett kooperativt aktiebolag kan anses ett bolag vars huvudsakliga syfte är att mot vederlag eller en bruksavgift erbjuda dem som innehar värdepapper i bolaget varor, tjänster eller prestationer som det själv producerat eller skaffat av underentreprenörer. Den ekonomiska nyttan av en aktie hänförs sig i allmänhet endast till dessa tjänster eller prestationer. En aktie i ett kooperativt aktiebolag uppfattas i allmänhet inte som ett värdepapper och anskaffningen av aktien ses sällan som en investering utan sker i syfte att få tillgång till vissa tjänster eller att få en nyttjanderätt. I kooperativa aktiebolag förpliktas aktieägaren i allmänhet genom en föreskrift i bolagsordningen att erlagga årsavgifter, vederlag, hyra eller andra serviceavgifter för att han utnyttjat bolagets egendom eller tjänster. Bolagsrättsligt motsvarar aktierna dock en kalkylerad andel av bolagets aktiekapital, och aktionärens ansvar för bolagets skulder begränsas till det belopp han placerat i aktien samt till eventuella serviceavgifter.

Typexempel på kooperativa aktiebolag är bostadsaktiebolag och fastighetsbolag. Aktier i ett sådant bolag berättigar till besittning av en viss lägenhet i bolaget samt till utnyttjande av annan basservice som hänger samman med boendet eller lägenheten. Ett kooperativt aktiebolag kan även upprätthålla ett lo-

kalt telefonnät eller elverk. Sådana aktiebolag kan även producera tjänster för rekreation och fritid, såsom rätt att använda en golfbana eller tennisplan eller hyra ut fritidsbostäder med därtill hörande förmåner. De kan även producera bokföringstjänster och motsvarande tjänster, leverera varor på samma sätt som partihandlare eller utgöra servicesammanslutningar som grundats av yrkesutövare på ett visst område, såsom läkarcentralerna.

I stadgandet avses endast sådana kooperativa aktiebolag vilka producerar konsumtionsnyttigheter av det slag som avses i konsumentskyddslagen (38/78). Enligt 1 kap. 3 § konsumentskyddslagen avses med konsumtionsnyttigheter varor, tjänster och andra nyttigheter som utbjuds eller i väsentlig omfattning används för enskild konsumtion. Med konsument avses enligt 4 § i samma lag en person som anskaffar konsumtionsnyttigheter huvudsakligen för annat bruk än för sin näringsverksamhet. De kontorstjänster, rätt att använda utrustning och arbetsutrymmen som t.ex. en läkarcentral erbjuder sina läkardelägare kan inte anses som sådana nyttigheter som avses i konsumentskyddslagen. Inte heller dataöverförings- och telefoncentralstjänster som ett telefonbolag erbjuder näringsidkare kan anses som sådana nyttigheter. Värdepapperen i en läkarcentral som verkar som ett privat aktiebolag eller i ett telefonbolag som erbjuder nämnda tjänster kan således inte vara föremål för ett förfarande som motsvarar offentlig handel. Där emot kan ett aktiebolag som erbjuder golf- rättigheter vara ett i paragrafen avsett privat aktiebolag också då dessa till spel berättigande aktier bjuds ut både till konsumenter och till företag.

Om ett aktiebolag bedriver annan affärsverksamhet än försäljning, utbudande eller annan marknadsföring av konsumtionsnyttigheter eller därtill ansluten verksamhet bör det vara ett publikt aktiebolag för att dess värdepapper skall kunna vara föremål för handel på den organiserade eftermarknaden. Exempelvis utbildning, uthyrning och underhåll av utrustning samt restaurang- och hotellverksamhet kan anses som verksamhet som ansluter sig till utbudande av konsumtionsnyttigheter för fritidsbruk. Som sådan verksamhet kan däremot inte anses det att ett bolag som erbjuder golf- rättigheter också börjar sälja maskiner som är avsedda för underhåll av golfbanor och som inte kan anses

anskaffade för fysiska personers privatekonomiska behov. Av samma orsak kan stadgandet inte heller tillämpas på telefonbolag i vars affärsverksamhet ingår att erbjuda företag telefoncentraltjänster.

Det i 2 mom. avsedda undantaget tillämpas inte heller på ett bolags värdepapper om de konsumtionstjänster som bolaget tillhandahåller huvudsakligen bjuds ut till utomstående och inte till innehavare av bolagets värdepapper.

Avsikten med paragrafens 3 mom. är att garantera att indelningen i två aktiebolagstyper leder till önskat resultat. För att den stora allmänheten skall känna till att det inte längre är möjligt att bedriva handel på den offentliga värdepappersmarknaden med ett privat aktiebolags värdepapper, föreslås en särskild upplysningsplikt för den som erbjuder värdepapper till allmänheten. Enligt förslaget skall den som bjuder ut värdepapper i offerten upplysa allmänheten om att värdepapperen inte har något eftermarknadsvärde i det avseendet att handel med dem inte kan bedrivas på den offentliga värdepappersmarknaden. Det kan inte anses räcka med endast en upplysning om att det rör sig om ett privat aktiebolag.

Enligt förslaget gäller upplysningsplikten både när ett bolag erbjuder värdepapper till allmänheten och när en innehavare av värdepapper i ett privat aktiebolag bjuder ut sina värdepapper till allmänheten. Stadgandet gäller inte utbudande till allmänheten av värdepapper i konsumtionskooperativa bolag, såsom t.ex. bostadsaktiebolag.

Upplysningsskyldigheten skall gälla endast situationer där värdepapper i ett privat aktiebolag bjuds ut till allmänheten. Frågan om när det skall anses att värdepapperen bjuds ut till allmänheten beror bl.a. på vem som har möjlighet att förvärva de utbudna värdepapperen och sättet på vilket de bjuds ut. Grundprinciperna för bedömningen av dessa faktorer är de samma som gäller i fråga om skyldigheten att ge ut emissionsprospekt enligt 2 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen. Eftersom den föreslagna upplysningskyldigheten är schematisk och inte orsakar några tilläggskostnader för den som bjuder ut värdepapperen, finns det ingen anledning att göra en snäv tolkning av begreppet bjuda ut till allmänheten.

Om värdepapper i ett privat aktiebolag bjuds ut till en snäv krets, är det inte fråga om att bjuda ut dem till allmänheten. Om

t.ex. ett privat familjeföretag vidgar sin ägarbas genom att erbjuda en på förhand begränsad krets möjlighet att teckna aktier, uppkommer inte en sådan upplysningskyldighet som avses i 3 mom. Det kan inte heller anses att värdepapper bjuds ut till allmänheten när en ideell förening bolagiserar sin verksamhet och bjuder ut sina aktier till en begränsad medlemskår. Om aktierna i ett sådant fall skulle bjudas ut allmänt också till andra intresserade än medlemskåren, uppkommer däremot upplysningskyldighet.

I paragrafen föreslås inte ingå något stadgande om att en offert till en grupp personer som överstiger ett visst antal alltid skall anses som en offert till allmänheten. Saken måste avgöras från fall till fall.

Ett sådant offentligt erbjudande att sälja ett helt företaget som syftar till att hitta någon som fortsätter företagets verksamhet och som genomförs så att alla aktier i ett privat affärsidkande aktiebolag säljs till köparen skall inte betraktas som sådant utbudande av värdepapper till allmänheten som avses i stadgandet. I detta fall är det affärsverksamheten som är köpobjekt, inte värdepapperen.

Det föreslås att i lagens 16 kap. 8 och 9 §§ tas in stadganden om följderna av brott mot förbudet i denna paragraf samt av underlåtelse att uppfylla anmälningsplikten.

3 §. Det föreslås att aktiebolagslagens allmänna koncernstadgande skrivs om helt så att en koncern som definieras i aktiebolagslagen täcker en betydligt mera omfattande samfundsgruppen för närvarande. För det första föreslås det att lagens stadganden om dotterbolag också skall gälla andra samfund än aktiebolag. För det andra skall det anses att ett koncernförhållande har uppkommit då de kriterier för bestämmanderätt som definieras i lagen har uppfyllts. Bestämmanderätten kan enligt förslaget grunda sig antingen på röstmajoritet eller på rätten att utse flertalet medlemmar i samfundets ledning. För det tredje föreslås det ett uttryckligt stadgande om att vissa stadganden i lagen tillämpas även på sådana koncerner där moderbolaget är ett utländskt samfund.

Även om det är fråga om ett allmänt koncernstadgande, bör frågan om huruvida en aktiebolagsrättslig koncern har uppkommit granskas särskilt med avseende på de olika tillämpliga stadgandena. Stadgandets syfte inverkar på bedömningen. En sådan varaktighet som bokföringslagen kräver förutsätts sålunda inte vid bedömning t.ex. av

om det har uppkommit ett sådant koncernförhållande som med stöd av den föreslagna 2 a § i 4 kap. begränsar möjligheterna att rikta nyemission till ett bolag som hör till koncernen eller där bestämmanderätten utövas av en annan nära krets eller som förpliktat koncernens moderbolag att inlösa minoritetsaktieägarnas aktier i enlighet med 14 kap. 19 § som föreslås bli ändrad.

Enligt gällande lag skall koncernstadgandena tillämpas endast på sådana koncerner, där alla bolag är aktiebolag eller därmed jämförbara utländska bolag. I 1 mom. föreslås en utvidgning av koncerndefinitionen så att den gäller även sådana koncernförhållanden, där moderbolaget är ett aktiebolag som har bestämmanderätt i något annat samfund såsom i ett andelslag, kommanditbolag eller öppet bolag eller i en förening. Med annat samfund som dotterbolag avses även utländska samfund. Utvidgningen till andra samfund står i överensstämmelse med lagen (1572/92) om ändring av bokföringslagen (655/73), genom vilken bl.a. stadgandena om koncernbokslut reviderades. Med avvikelse från bokföringslagen skall aktiebolagslagens koncernbegrepp däremot inte omfatta stiftelser. Med aktiebolag avses i denna lag finska aktiebolag.

Aktiebolagslagens koncernstadganden har två syften. För det första, vilket även är syftet med bokföringslagens koncernstadganden, vill man trygga att olika intressegrupper får kännedom om omständigheter som rör en koncern. Ett annat allmänt syfte är att förhindra att aktiebolagen kringgås med hjälp av en koncernstruktur. För stiftelsernas vidkommande tillfredsställs informationsbehovet i stor utsträckning av bokföringsstadgandena. De problem som hänger samman med möjligheterna att med hjälp av stiftelser kringgå vissa aktiebolagsrättsliga stadganden kan avhjälpas genom att stadgandena utsträcks till att omfatta även sådana stiftelser, i vilka ett aktiebolag har bestämmanderätt. I detta syfte nämns stiftelserna i 9 kap. 1 § gällande lag om utnyttjande av rösträtt som hänför sig till bolagets egna aktier. Nu föreslås det att förbudet skall utsträckas till att omfatta även andra stiftelser som ett aktiebolag har bestämmanderätt i. Det föreslås att begreppet stiftelse där ett aktiebolag har bestämmanderätt skall tas in i 14 kap. 19 §, i vilken stadgas om rätten att lösa in minoritetsaktier.

I den gällande lagen förekommer begrep-

pet bestämmanderätt i koncerndefinitionen, men regleringen har koncentrerats på rösträtt som grundar sig på direkt ägande. Denna utgångspunkt föreslås bli ändrad så att avgörande för uppkomsten av en koncern är bestämmanderätten. Ett aktiebolag som utövar bestämmanderätt är moderbolag, och koncernen består av moderbolaget och dess dottersamfund.

Enligt paragrafens 2 mom. kan bestämmanderätt uppkomma på två olika sätt. Enligt 1 punkten kan bestämmanderätten basera sig på röstmajoritet i bolaget. Om återigen ett aktiebolag har rätt att utse flertalet av medlemmarna i ett annat samfunds ledande organ eller flertalet av de personer som i sin tur utser ledningsorganets medlemmar, har aktiebolaget enligt 2 punkten bestämmanderätt i det andra bolaget.

För klarhetens skull skall i 2 mom. uppräknas de omständigheter på vilka röstmajoriteten eller utnämningssrätten kan grunda sig.

I ett aktiebolag räknas röstmajoriteten i regel utgående från det sammanlagda röstetal som samtliga aktier medför. I aktiebolag där en aktie kan medföra flera röster kan således röstövertikt uppnås genom en mindre ägarandel än hälften av bolagets aktiekapital. Eftersom de aktier som avses i förslaget till ett nytt 1 a § 2 mom. i 3 kap. i regel inte medför någon rösträtt alls, skall de i allmänhet inte heller beaktas vid beräkning av det sammanlagda röstetalet i bolaget. I andelslag räknas röstmajoriteten på basis av det sammanlagda röstetal som andelslagets medlemmar representerar. Ett aktiebolag som är medlem i ett andelslag kan ha bestämmanderätt på den grunden att bolaget och de samfund som ingår i dess koncern har röstmajoritet i andelslaget. I ett sådant andelslag som avses i 53 § lagen om andelslag där en samfundsmedlem kan rösta med mer än en röst, kan ett aktiebolag ha bestämmanderätt direkt på grundvalen av sin egen röstandel. I ett öppet bolag eller ett kommanditbolag vars bolagsavtal tillåter majoritetsbeslut, kan rösträtten bindas t.ex. till respektive bolagsmans insats i bolaget. Sålunda kan ett aktiebolag inneha majoriteten av bolagsmännens sammanlagda röstetal.

Uppkomsten av en koncern förutsätter röstmajoritet. Om en aktieägare alltså har precis hälften av röstetalet uppkommer inget koncernförhållande enbart på den grunden. Inte heller om bolaget endast har två aktieä-

gare och vardera innehar 50 procent av de röster som aktierna medför.

Röstmajoriteten kan basera sig på direkt ägande eller på medlemskap och dessutom på avtal. Även ett avtal utan delägarskap eller medlemskap som baserar sig på ägande kan medföra rätt att använda flertalet av samfundets röster. På ett sådant avtal ställs inga formkrav, men det bör ha en faktisk betydelse med avseende på maktutövningen i bolaget. Avtalet bör medföra rätt att använda rösträtten i sådana ärenden som behandlas på bolagsstämman och som är av avgörande betydelse då beslut fattas om bolagets verksamhet.

Precis som röstmajoriteten kan även rätten att utse flertalet av medlemmarna i ett annat samfunds ledande organ basera sig på delägarskap, medlemskap eller avtal. Därutöver kan utnämningrätten delvis även grundas sig på en i bolagsordningen, stadgarna eller bolagsavtalet eller i en förening också helt och hållet på en i därmed jämförbara stadgar intagen rätt att utse en del av medlemmarna i det ledande organet.

I ett aktiebolags bolagsordning kan det med stöd av 8 kap. 1 § 2 mom., som föreslås bli ändrat, bestämmas att av styrelsens medlemmar mindre än hälften skall tillsättas i annan ordning än genom beslut av bolagsstämman. I 68 § lagen om andelslag ingår ett motsvarande stadgande. Ett koncernförhållande kan emellertid inte uppkomma direkt med stöd av en bolagsordning eller andelslagets stadgar, eftersom utnämningrätten enligt dem kan gälla endast mindre än hälften av de ledande organens medlemmar. I ett öppet bolag kan i bolagsavtalet överenskommas att en bolagsman inte har rätt att delta i skötseln av bolagets angelägenheter. I så fall saknar bolagsmannen sådan förbuds rätt som avses i 2 kap. 3 § 1 mom. lagen om öppna bolag och kommanditbolag, nedan personbolagslagen och som ger de andra bolagsmannen bestämmanderätt. Det har ansetts att även en bestämmelse i ett bolagsavtal som utestänger en bolagsman från styrelsearbetet innebär att han fräntas förbuds rätten.

Om ett aktiebolag inte har absolut röstmajoritet i ett annat aktiebolag eller andelslag kan dess rätt att på grundvalen av sin rösträtt utnämna en del av medlemmarna i det andra bolagets förvaltningsorgan garanteras endast när det i bolagsordningen eller stadgarna bestämts att förvaltningsorganen

skall väljas med iakttagande av proportionellt valsät. I annat fall kan en aktieägare trots en betydande rösträtt bli tvungen att underkasta sig majoritetsbeslut genom vilka förvaltningsorganen väljs. Enbart den omständigheten att en aktieägare med stor rösträtt kan påverka valet av vissa medlemmar räcker inte ens i kombination med samma aktieägares på stadgarna grundade utnämningrätt till för att åstadkomma en sådan bestämmanderätt som avses i denna punkt.

Frågan om en på avtal baserad utnämningrätt bör vara i viss utsträckning permanent för att en koncern kan anses ha uppkommit bör bedömas utgående från det stadgande som skall tillämpas och där koncernbegreppet används. Vid beräkning av t.ex. den ägarandel som avses i förslaget till 14 kap. 19 § skall till bolagets egendom hänföras även aktier som ägs av ett annat sådant bolag i vilket bolaget med stöd av ett delägaravtal kan utöva bestämmanderätt under en viss tid, även om ingen bokföringsmässig koncern uppkommer mellan bolagen.

I den gällande lagen eller i motiveringen till den har det inte tagits ställning till hur man vid beräkning av en sådan röstmajoritet som leder till att en koncern uppkommer skall beakta en på lag eller bolagsordning baserad begränsning, enligt vilken en aktieägare inte vid bolagsstämman får utnyttja ett röstetal som överstiger en viss andel, trots att hans ägarandel skulle berättiga till en större rösträtt. Ett stadgande om detta föreslås ingå i 3 mom.

I den juridiska litteraturen har det konstaterats att röstningsbegränsningar som intagits i lag eller bolagsordning i allmänhet skall beaktas vid avgörandet av om en koncern uppkommit. I ett bolag, vars bolagsordning innehåller en röstningsbegränsning som gäller alla aktieägare, leder enligt denna tolkning en på aktier baserad röstmajoritet inte till att en koncern uppkommer enbart på basis av aktieägandet. I praktiken har en koncern emellertid i sådana fall ansetts kunna uppstå med stöd av sådana regler som kompletterar definitionen av koncernbegreppet. Bedömningsgrunden har i dessa fall kunnat vara den faktiska beslutanderätten och en betydande ekonomisk intressegemenskap.

Enligt förslaget till 3 mom. skall röstningsbegränsningar som följer av lag, bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgar inte beaktas när röstmajorite-

ten beräknas. Från ett aktiebolags röstetal vid ett samfunds möte skall således inte enligt förslaget avdras aktiebolagets andel till den del den överstiger det röstetal som med beaktande av röstningsbegränsningen tillkommer. En i aktiebolagslagen avsedd koncern uppkommer sålunda även då ett aktiebolag har mer än hälften av de röster som samtliga aktier i ett annat aktiebolag medför, även om speciallagstiftning eller bolagsordningen förbjuder en aktieägare att använda mer än en femtedel av det röstetal som är företrätt på stämman. Med röstningsbegränsning avses i 3 mom. mot alla aktieägare riktade begränsningar av inflytandet. Som röstningsbegränsningar anses inte avtal aktieägarna emellan, genom vilka aktieägarna begränsar sin egen rösträtt genom att överlåta den till någon annan.

I paragrafens 3 mom. föreslås också ingå ett stadgande enligt vilken vid beräkning av ett samfunds sammanlagda röstetal de aktier som tillhör samfundet eller dess dottersamfund eller en stiftelse där samfundet eller dess dottersamfund har bestämmanderätt inte skall beaktas. Ett koncernförhållande kan därmed uppkomma med en mindre röstandel än hälften av alla röster. Stadgandet begränsar sig emellertid inte enbart till koncerner där dottersamfundet är aktiebolag. Från det sammanlagda röstetal som är företrätt vid en andelsstämma skall sålunda avdras de röster som hänför sig till andelslagets sådana dottersamfund som har formen av aktiebolag och som samtidigt är medlemmar av andelslaget. Även i ett öppet bolag kan det uppkomma en situation där en bolagsman är ett samfund i vilket bolaget har bestämmanderätt. I dessa fall skall från det sammanlagda röstetalet avdras den rösträtt som samfundet kunde utöva genom sitt eget dottersamfund.

Enligt den gällande regleringen av koncerner har en koncern uppkommit även då moderbolaget tillsammans med sina dottersamfund eller dottersamfunden sinsemellan utövar på ägande baserad bestämmanderätt i något bolag. På motsvarande sätt skall enligt det föreslagna 4 mom. ett aktiebolag anses ha bestämmanderätt i ett bolag där det tillsammans med ett eller flera av sina dottersamfund eller dottersamfunden tillsammans har bestämmanderätt. Till åtskillnad från den nuvarande regleringen kommer detta att innebära dels att ett indirekt koncernförhållande kan uppkomma även i relation till ett annat samfund än ett aktiebolag, dels att ett

indirekt koncernförhållande också kan basera sig på ett delägaravtal som ingåtts med en fullständigt utomstående eller t.ex. en stiftelse i vilken samfundet har bestämmanderätt och inte enbart på ägande.

I motiveringen till den nuvarande lagen (RP 27/77 rd) konstateras det att med moderbolag i samband med en koncern i första hand avses finska aktiebolag. Det föreslås att lagens tillämpningsområde preciserats i 5 mom. så att stadgandena i 12 kap. 7 § 1 och 2 mom. om beviljande av penninglån för personer som hör till bolagets närmaste krets, i 11 kap. 7 § om information om sådana lån samt i 11 kap. 12 § 3 mom. om upplysningar i verksamhetsberättelsen för dottersamfund även skall tillämpas på utländska moderbolag. Betydelsen av dessa preciseringar granskas närmare i motiveringen till dessa lagrum.

4 §. Det föreslås att i paragrafen tas in stadganden om förenhetligande av de i lagen ingående personförteckningarna som närmast gäller jäv och som definierar bolagets närmaste krets. Enligt 4 kap. 4 § i gällande lag förutsätter en emission som riktas till i paragrafen uppräknade personer eller samfund att i beslutsförslaget intas en redogörelse för hur stor del av bolagets aktiekapital dessa eventuellt kan få genom emissionen. Enligt 4 kap. 10 § kan styrelsen inte bemyndigas att rikta en emission till de i förteckningen nämnda personerna. Till denna förteckning hänvisades det också i 10 kap. 5 § om revisors jäv, som upphävdes i samband med stiftandet av revisionslagen. En förteckning ingår även i 12 kap. 7 § som begränsar bolagets möjligheter att bevilja personer eller samfund som hör till bolagets närmaste krets penninglån samt i 11 kap. 7 §, som gäller upplysningsskyldighet om sådana lån. I 11 kap. 9 a § 3 mom., som föreslås bli fogat till kapitlet och vari stadgas om vilka uppgifter som skall ingå i verksamhetsberättelsen, hänvisas likaså till en sådan närmaste krets som avses i förslaget. Med vissa undantag motsvarar förslaget till definition av begreppet närmaste krets förteckningen i gällande 4 kap. 4 §.

Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen hör till ett bolags närmaste krets den som har bestämmanderätten i bolaget. Med bestämmanderätt avses i detta stadgande detsamma som i 3 § 2—4 mom. Till den närmaste kretsen hör alltså enligt denna punkt också den vars bestämmanderätt inte grundar sig

på ägande utan på någon annan rätt att utnyttja röstmajoriteten i bolaget eller utse majoriteten av bolagets ledning. Till den närmaste kretsen hör alltså enligt denna punkt för det första ett bolag som hör till samma aktiebolagsrättsliga koncern som bolaget. För det andra hör till den närmaste kretsen också någon annan än ett aktiebolag som har bestämmanderätt i bolaget. För det tredje utgörs den närmaste kretsen av samfund och stiftelser i vilka denna någon annan, som har bestämmanderätt i bolaget, har bestämmanderätt i.

Enligt 2 punkten begränsas den närmaste kretsen inte till aktiebolagets aktieägare utan till kretsen hänförs även de som med stöd av optionsrätt eller konvertibelt skuldebrev kan bli delägare i bolaget. Till den närmaste kretsen anses då höra den vars ägarandel skulle vara mer än en procent av aktiekapitalet, om alla de aktier som optionsrätterna eller lånen mot konvertibla skuldebrev avser skulle tecknas.

Enligt 2 punkten hör till ett bolags närmaste krets även sådana delägare och medlemmar i ett annat samfund än ett aktiebolag som hör till bolagets koncern och som äger minst en hundraedel av samfundets andelar eller av det röstetal som medlems- eller bolagsandelarna medför. Ändringen grundar sig på den föreslagna utvidgningen av koncernbegreppet.

Det är svårare att definiera en andel som motsvarar en procent i ett annat till koncernen hörande samfund än i ett aktiebolag. I ett andelslag med färre än hundra medlemmar hör alla medlemmar till den närmaste kretsen på det sätt som avses i stadgandet. I ett sådant bolag som avses i 53 § lagen om andelslag kan en medlem ha flera röster. I dessa andelslag skall den hänföras till den närmaste kretsen, vars röstetal skulle vara minst en procent av alla medlemmars röster. Kommanditbolagens ansvariga bolagsmän och bolagsmännen i öppna bolag är i regel sådana personer som avses i 1 mom. Eftersom den tysta bolagsmannen i ett kommanditbolag genom ett avtal mellan bolagsmännen kan få förvaltningsmakt, bör bedömningen av den tysta bolagsmannens ställning bedömas från fall till fall efter utredning.

Till åtskillnad från gällande lag hör enligt förslaget till ett bolags närmaste krets inte personer som äger mer än en procent av aktierna i bolagets dotterbolag. Enligt förslaget hör en sådan ägare till bolagets närmaste

krets endast i ett samfund som har bestämmanderätt i bolaget eller i ett samfund som hör till bolagets egen koncern.

I momentets 3 punkt används på motsvarande sätt begreppet samfund och inte enbart bolag, vilket är en följd av förslaget till utvidgning av koncernbegreppet och det att utvidgningen har beaktats i 1 punkten.

Det föreslås att begreppet närmaste krets utvidgas i 4 punkten i jämförelse med förteckningarna i gällande lag sålunda att även den som lever i äktenskapsliknande förhållanden med en person som nämns i 1 och 2 punkten hänförs till kretsen. Begreppet närmaste krets beaktar på detta sätt den samhälleliga förändringen i familjeförhållandena och närmar sig i detta avseende begreppet närstående i lagen om återvinning till konkursbo (758/91), enligt vilket såsom närstående betraktas personer som står varandra särskilt nära. Enligt regeringens proposition med förslag till nämnda lag (RP 102/1990 rd) kan till dessa personer hänföras personer som lever i äktenskapsliknande förhållande.

Även den föreslagna inskränkningen i begreppet närmaste krets avspeglar den samhälleliga utvecklingen i familjeförhållandena. Den nuvarande lagens förteckningar uppstår även syskons barn samt barnbarn och dessas makar. Avsikten med begreppet närstående krets i lagen om aktiebolag är närmast att begränsa bolagets rätt att ge penninglån och styrelsens fullmakt att genomföra riktade emissioner. Syftet med stadgandet kräver inte att släktingar som inte är mycket närstående, såsom t.ex. syskonbarn och dessas makar, hänförs till bolagets närmaste krets.

På grund av den föreslagna utvidgningen av definitionen på koncern nämns i momentets 5 punkt i allmänna ordalag samfund och stiftelser och inte bara bolag. Det föreslås att ordet "tillsammans" i gällande 4 kap. 4 § 3 mom. 4 punkten skall strykas. Av stadgandet kommer således tydligare att framgå att den äganderätt som leder till att det uppstår ett närmaste krets-förhållande inte bedöms genom en sammanräkning av aktieägarnas andelar, utan man beaktar de aktier som ägs tillsammans.

Enligt paragrafens 2 mom. skall när innehav i bolaget eller i ett till samma koncern hörande samfund beräknas stadgandet i 3 § 3 mom., enligt vilket röstningsbegränsningar inte beaktas, tillämpas. Vid beräkning av ett samfunds sammanlagda röstetal skall enligt samma moment avdras aktier och andelar

som hör till samfundet eller dess dottersamfund.

2 kap. Aktiebolags bildande

Stadgandena om aktiebolags bildande föreslås bli ändrade särskilt vad beträffar inbetalningen av aktiekapitalet. Enligt de föreslagna stadgandena skall en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd oberoende revisor ge bolaget ett yttrande om apportegendomens värde. Yttrandet skall fogas till stiftelseurkunden. Det föreslås även att till kapitlet fogas stadganden enligt vilka för betydande förvärv som bolaget inom två år efter registreringen har gjort hos bolagets aktieägare och stiftare samt vissa dem närstående skall utverkas bolagsstämmans godkännande samt ett yttrande av en godkänd revisor. Bolagsstämmans beslut och revisorns yttrande skall anmälas till handelsregistret för registrering.

Enligt förslaget kan obetalda aktier inte längre anmälas för registrering. Sålunda skall hela aktiekapitalet betalas före anmälan. För att effektivisera indrivningen av betalning hos aktietecknarna föreslås ett stadgande i 12 §, enligt vilken styrelsen åläggs att driva in teckningspriset. Vidare föreslås det att den som tecknat en aktie som ogiltigförklarats på grund av utebliven betalning åläggs en förhöjd skadeståndsskyldighet som uppgår till en tredjedel av aktiens teckningspris. Det föreslås att 9 § ändras så att det är möjligt att på ett exaktare sätt konstatera att aktiekapitalet är i bolagets besittning. Enligt förslaget får aktiekapitalet inte användas förrän en styrelse valts. Stadgandena kompletteras med ett övergångsstadgande.

I kapitlet föreslås ett stadgande om att justitieministeriet kan fastställa en basbolagsordning. Avsikten är att underlätta bildandet av bolag. Vidare föreslås preciseringar av vilka uppgifter som skall intas i stiftelseurkunden. Kostnaderna för bolagets bildande skall alltid uppges i stiftelseurkunden. I stadgandena som föreslås bli ändrade har dessutom språkdräkten moderniserats och lagstiftningstekniska ändringar gjorts.

2 §. Förteckningen i paragrafens 2 mom. om vilka uppgifter som skall intas i stiftelseurkunden föreslås bli kompletterad. Enligt 1 punkten skall i stiftelseurkunden förutom stiftarens fullständiga namn och adress anges fysisk persons boningsort och finländska personbeteckning eller, i avsaknad av sådan,

födelsestid. För juridiska personers del skall i stiftelseurkunden utöver namn och adress anges hemort, registernummer och registret där den juridiska personen har införts. I stiftelseurkunden behöver inte längre anges stiftarens yrke eller medborgarskap.

Med juridiska personers registernummer avses i första hand handelregisternumret. Om sådant inte finns skall något annat registernummer nämnas, t.ex. en förenings föreningsregisternummer och en stiftelses stiftelseregisternummer. I fråga om bolag som registrerats inom EES avses med register i första hand ett sådant register som nämns i artikel 3.1 i publicitetsdirektivet.

Det föreslås att till momentet fogas en ny 5 punkt, enligt vilken i stiftelseurkunden skall nämnas samtliga kostnader som bolaget skall betala för bolagsbildningen. Sådana kostnader är t.ex. kostnader för aktieteckning, för den konstituerande stämman och för anmälningen till handelsregistret samt eventuella arvoden för uppsättande av bolagshandlingarna och för andra åtgärder i samband med bildandet. Om de exakta kostnaderna inte är klara vid den tidpunkt då stiftelseurkunden undertecknas, skall en kostnadskalkyl läggas fram. Ett omnämnande av kostnaderna skall intas i stiftelseurkunden också när det särskilt redogörs för sådana särskilda kostnader som avses i 4 § 1 mom. 3 punkten.

Ändringen i momentets 5 punkt baserar sig i fråga om publika bolag på artikel 3 j i kapitaldirektivet.

3 §. Till paragrafen föreslås fogat ett nytt 3 mom., enligt vilket justitieministeriet genom sitt beslut kan fastställa en basbolagsordning för privata aktiebolag. Ett privat bolag kan till registret såsom sin bolagsordning ge in en basbolagsordning i enlighet med beslutet, kompletterad med uppgifter om bolaget, i första hand dess namn, hemort, verksamhetsområde och aktiekapital.

Det kan finnas flera olika basbolagsordningar. Bolaget anmäler de uppgifter om bolaget som behövs vid grundanmälan samt därutöver vilken basbolagsordning det valt. Texten för den valda basbolagsordningen antecknas i handelsregistret. Om basbolagsordningen ändras eller upphävs skall detta inte inverka på bolagsordningens innehåll.

4 §. Det föreslås att i paragrafen tas in ett moment om apportegendomens art och dessutom föreslås det att antalet uppgifter som skall lämnas om apportegendomen

ökas. Om bolaget tillförs egendom på det sätt som avses i 1 mom. 1 eller 2 punkten skall till stiftelseurkunden dessutom enligt 4 a §, som föreslås bli fogad till kapitlet, fogas ett utlåtande av en i paragrafen avsedd godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig. Beträffande egendom som sätts in i bolaget efter att stiftelseurkunden undertecknats, gäller stadgandena om efterrapport i 15 §, som föreslås bli fogad till kapitlet. Vidare föreslås att paragrafens ordalydelse förtydligas.

Sakinnehållet i *punkterna 1—4 i paragrafens 1 mom.* bibehålls oförändrat men det föreslås att omnämmandet av en överenskommelse i paragrafens inledande stycke slopas. Inte heller enligt den nuvarande lagen behöver det vara fråga om en överenskommelse som gjorts med tredje man, utan också stiftarnas ensidiga föreskrifter i stiftelseurkunden kan ha de rättsverkningar som avses i momentet. Om det med tredje man uppgjorts en särskild skriftlig överenskommelse eller givits en skriftlig förbindelse, t.ex. en bindande offert, om en omständighet som avses i 1 mom., skall denna enligt 3 mom. fogas till stiftelseurkunden. Enligt 2 mom. skall det i stiftelseurkunden redogöras för muntliga överenskommelser samt för villkoren i muntliga förbindelser. I alla de situationer där beslut de facto fattats i ett sådant ärende som avses i 1 mom., skall en i 1 mom. avsedd bestämmelse intas i stiftelseurkunden. Sålunda skall t.ex. ett villkor vid aktieteckningen, enligt vilket bolaget förbinder sig att förvärva egendom av tecknaren efter teckningen, med stöd av slutet i 1 mom. 1 punkten intas i stiftelseurkunden. Om villkoret inte intas i stiftelseurkunden är avtalet eller förbindelsen enligt paragrafens 5 mom. utan verkan mot bolaget. Denna brist kan inte korrigeras genom det förfarande med efterrapport som regleras i den föreslagna 15 §.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli förtydligat så att den redogörelse som där avses krävs uttryckligen för värdering av sådan egendom som erhålls med stöd av en sådan bestämmelse som avses i 1 mom. Till denna del föreslås inga innehållsmässiga ändringar i momentet. Dock skall om den tecknare som avses i bestämmelsen anges de uppgifter som nämns i 2 § 2 mom. 1 punkten, vilket innebär en precisering jämfört med nuvarande läge.

Formuleringen av paragrafens 3 mom. föreslås bli ändrad så att den överensstämmer

med det inledande stycket i 1 mom. Innehållet i momentet föreslås bli ändrat så att även sådana skriftliga förbindelser som härrör av en bestämmelse enligt 1 mom., t.ex. en offert som lämnats för bolagets räkning, skall fogas till stiftelseurkunden.

Momentet föreslås bli ändrat så att till stiftelseurkunden skall fogas även de delårsrapporter som beträffande en rörelse som sätts in i bolaget gjorts efter det senaste bokslutet. Nytt i jämförelse med gällande lag är att en redogörelse för rörelsens resultat och ekonomiska ställning skall ges för tiden efter bokslutets eller delårsrapportens uppgörande och inte för tiden efter räkenskapsperiodens utgång. Utredning skall självfallet gälla tiden efter den senast uppgjorda handlingen. Om bolaget inte är skyldigt att uppgöra delårsrapporter, skall uppgifterna ges för tiden efter bokslutets uppgörande. Också om det inte finns några bokslutshandlingar för rörelsen, skall i stiftelseurkunden redogöras för dess ekonomiska ställning.

Det föreslås att i 4 mom. tas in en begränsning av apportegendomens art. Apportegendomen skall ha ekonomiskt värde uttryckligen för det mottagande bolaget. Det är närmast likvida finansieringstillgångar samt i bolagets egentliga produktionsprocess användbar egendom som har ekonomisk värde för det mottagande bolaget. Rättsläget skall förtydligas genom att stadga att arbetsprestationer eller förbindelser att utföra tjänster inte kan utgöra apportegendom. Då det gäller gjort arbete, t.ex. i samband med produktutveckling, kan som apportegendom beaktas endast arbetsresultatet, dvs. värdet av slutprodukten men inte de kostnader som framtagningen av produkten har medfört. I den redogörelse som avses i paragrafens 2 mom. skall det motiveras varför egendomen uppskattats till ett visst värde. Apportegendomens värde för bolaget skall bedömas från fall till fall.

Ordalydelsen i det föreslagna 5 mom. föreslås bli ändrad som att den överensstämmer med andra ändringar i momentet. I momentet hänvisas även till den föreslagna 4 a § om sakkunnigutlåtande. Om sålunda ett sådant sakkunnigutlåtande som avses i 4 a § saknas eller är felaktigt, kan detta leda till att avtalet eller förbindelsen är utan verkan mot bolaget. Denna bristande verkan gäller dock endast ett fel som hänger samman med själva utlåtandet eller avgivandet av detsamma. Som ett sådant fel betraktas t.ex. revi-

sors jäv men inte ett obetalt revisorsarvode.

Förslaget till 4 mom. baserar sig i fråga om publika bolag på artikel 7 i kapitaldirektivet.

4 a § I paragrafen föreslås stadganden om ett nytt förfarande vid bolagsbildning. Syftet är att säkerställa att den egendom som tillkommer bolaget i samband med bildandet bedöms så opartiskt som möjligt. I paragrafen förutsätts det att en särskild oberoende godkänd revisor ger sitt utlåtande om sådana egendomsposter. Utlåtandet skall fogas till stiftelseurkunden som igen enligt 12 § handelsregisterförordningen (208/79) jämte bilagor skall fogas till bolagets grundanmälan. En i denna paragraf avsedd oberoende revisor som är sakkunnig skall likaså ge ett utlåtande om sådan apportegendom som sätts in i bolaget i samband med en ökning av aktiekapitalet (4 kap. 6 §), om egendom som i samband med en fusion överförs till det övertagande bolaget och vederlaget (14 kap. 6 §), samt om värderingen av ett ursprungligt bolags egendom och vederlaget i samband med en delning (14 a kap. 2 §) samt om bolagets bundna egna kapital vid ombildande av privat aktiebolag till publikt (17 kap. 1 §).

Enligt paragrafens 1 mom. skall bolaget skaffa ett yttrande av minst en oberoende sakkunnig som är godkänd revisor om sådan egendom som i enlighet med 4 § 1 mom. 1 eller 2 punkten förvärvas till bolaget. Enligt den hänvisning till 2 kap. revisionslagen som föreslås bli fogad till 10 kap. 1 § i denna lag är godkända revisorer sådana revisorer som godkänts av Centralhandelskammaren eller en handelskammare. Stadgandet i 4 § 1 mom. 1 punkten om kvalificerat bildande gäller särskilda villkor vid aktieteckning. Det kan vara fråga om apportvillkor eller t.ex. ett villkor, enligt vilket tecknaren får en viss ställning i bolaget. Enligt 1 mom. 2 punkten i samma paragraf skall i stiftelseurkunden även intas sådana villkor som inte hänför sig till aktieteckningen men med stöd av vilka bolaget erhåller egendom. Villkoret kan t.ex. gälla en framtida anskaffning av en viss fastighet till bolaget.

Det kan finnas en eller flera godkända revisorer såsom oberoende sakkunniga. Om egendomen är av sådant slag att dess värdering förutsätter särskild sakkunskap, skall den revisor som avses i paragrafen anlita en sakkunnig. Personer med speciell sakkunskap på sitt eget område och som revisorer-

na kan anlita kan vara t.ex. varugranskare eller auktoriserade fastighetsförmedlare. Det kan vara nödvändigt för den i paragrafen avsedda revisorn att anlita särskilda sakkunniga för att det skall kunna anses att han fullgjort sitt uppdrag på behörigt sätt. Oberoende av om specialsakkunniga anlitas, skall revisorn vara ansvarig för utlåtandets innehåll och han skall se till att också den sakkunnige som anlitas är oberoende med avseende på värderingsuppdraget och det företag som ger uppdraget. Bolagets egen revisor är emellertid inte bunden av den oberoende sakkunnigas utlåtande t.ex. när han utfärdar ett sådant intyg över betalning av aktiekapitalet som avses i 2 kap. 9 §.

Också bolagets egen revisor kan vara en sådan oberoende revisor som avses i paragrafen, förutsatt att han uppfyller de villkor som gäller behörighet, sakkunskap och oberoende. Förutom en fysisk person kan som sakkunnig utses en av Centralhandelskammaren eller handelskammare godkänd revisionsammanslutning. Om en revisionsammanslutning utses till godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig skall enligt 15 § revisionslagen samtidigt bestämmas den fysiska person som från sammanslutningens sida bär det huvudsakliga ansvaret för verkställandet av revisionen.

I 23 och 24 §§ revisionslagen fastställs vilket slags oberoende som allmänt krävs av revisorer. Dessa paragrafer skall även tillämpas på en sådan revisor som handhar i den föreslagna paragrafen avsedda uppgifter. Enligt 23 § revisionslagen skall en revisor ges förutsättningar att verkställa revisionen på ett oberoende sätt och om det inte finns förutsättningar för en sådan revision, skall revisorn avstå från uppdraget. Enligt motiveringen till den proposition som lett till stiftandet av lagen (RP 295/93 rd) innebär oberoende att revisorn är fri att uttala sin åsikt om ett tvärt uppdrag oberoende av yttre faktorer. Enligt revisionslagen föreligger ett beroendeförhållande alltid mellan personer som står i ett sådant förhållande till varandra som avses i 24 §.

På en revisor som är i denna paragraf avsedd oberoende sakkunnig ställs särskilda villkor på ojävighet i förhållande till den egendomspost som tillförs bolaget samt till överlåtaren. Revisorn är jävig om de medel som skall överlätas ägs av någon, till vilken revisorn står i ett sådant förhållande som avses i 23 och 24 §§ revisionslagen. Revi-

sorn är likaså jävig att ge ett utlåtande om han eller honom närstående kretsar annars skulle ha att vänta ekonomisk fördel eller nackdel av överlåtelsen eller om han förmedlat överlåtelsen av medlen eller deltagit i eller planerat åtgärder i anslutning till överlåtelsen. Ojävigheten kan även tänkas äventyrad om uppdragsgivaren är särskilt betydelsefull för sakkunnigrevisorn t.ex. på så sätt att han ger revisorn andra uppdrag. Revisorn skall vara ojävig både då överlåtelsevillkoren bestäms och då utlåtandet ges.

Enligt förslaget skall utlåtandet under-tecknas och dateras. Det skall innehålla åtminstone de utredningar och värderingar som avses i 1 mom. Enligt *1 punkten* i momentet skall en utredning ges om sådan egendom som skall tillföras bolaget. Egendomen skall beskrivas och särskilt sådana omständigheter som påverkar dess värde skall föras fram och vid behov anges vilka faktorer som påverkar dem. För olika egendomsposter skall ges särskilda utredningar. Om flera rörelser sätts in i bolaget mot aktier eller anskaffas till bolaget på det sätt som avses i 4 § 1 mom. 2 punkten, skall en särskild utredning ges för varje rörelse. Omständigheter som inverkar på egendomens värde skall nämnas i behövlig utsträckning. Om det är fråga om säsongvaror bör detta alltid nämnas ävensom vilken betydelse detta har för varans värde. I fråga om investeringstillgångar skall det nämnas vilka risker de medför. Vid överlåtelse av en rörelse är det väsentliga vilket värde rörelsen har för det mottagande bolagets egentliga affärsverksamhet.

Enligt *2 punkten* i momentet skall revisorn redogöra för de värderingsmetoder som har använts vid värderingen av egendomen. Detta kan innebära uppgifter om att vissa aktier har värderats enligt börskursen, beskattningsvärdet, avkastningsvärdet eller substansvärdet. Revisorn skall även redogöra för motiven för att en viss metod tillgripits, särskilt i sådana fall när den har varit exceptionell eller där olika värderingsmetoder kan leda till väsentligt avvikande resultat. Detta kan förutsätta att resultaten av alternativa värderingsmetoder läggs fram i redogörelsen. Redogörelsen skall gälla värderingsmetodernas ändamålsenlighet i de enskilda fallen. Om en viss metod valts bland flera möjliga, skall den revisor som är sakkunnig uttala sig om huruvida valet gjorts på sakliga grunder. Om det är fråga om en kombina-

tion av olika värderingsmetoder skall revisorn även uttala sig om vilket avseende som fästs vid de olika metoderna samt om hur detta avgörande har motiverats. Om värderingsmetoden baserat sig på marknadspriset, skall uppgifter lämnas om faktorer som inverkar på metodens tillförlitlighet. Detta är nödvändigt ifall apportegendomens värde har uppskattats enligt ett marknadsvärde som rått under en högkonjunktur och priset därefter sjunkit väsentligt. För att revisorn skall kunna lämna ovan nämnda uppgifter förutsätts det i regel att egendomens gängse värde bestäms. Detta utgör även grunden för fastställandet av bokföringsvärdet.

Revisorn skall utreda om värderingsgrunden också i övrigt har tillämpats på ett sakligt sätt. Detta innebär bl.a. en bedömning av riktigheten i utgångsvärdena och räknesätten för marknadsvärdet eller för matematiska värderingsmetoder.

I *3 punkten* i momentet förutsätts att det ges en redogörelse för vederlag som skall ges för egendomen. Revisorn skall yttra sig åtminstone om vederlagets belopp, art och fördelning. Alla de uppgifter skall ges om vederlaget som skulle ges om egendom som erhålls mot vederlaget.

I *4 punkten* krävs det att revisorn så objektivt som möjligt uppskattar vederlaget i relation till den egendom som tillförs bolaget. Egendomen skall värderas från bolagets synpunkt. Den revisor som är oberoende sakkunnig skall föra fram olika synpunkter som inverkar på jämförelsen mellan egendomen och vederlaget. Med stöd av redogörelserna för egendomen och värderingsmetoderna skall revisorn jämföra sin egen syn med den syn som stiftarna företräder. Om aktier ges mot egendomen, skall en del av utlåtandet utgöras av revisorns bedömning av om egendomen motsvarar det sammanlagda beloppet av dessa aktiers nominella belopp och eventuella överkurs.

De krav som kan ställas på värderingen varierar beroende på vilken betydelse det objekt som skall värderas har för det mottagande bolaget och dess borgenärer. Värderingskostnaderna skall stå i proportion till objektets och vederlagets värde. Vid värderingen av en rörelse kan revisorn i allmänhet utgå från bokslutshandlingarna. Väsentligt är emellertid vilket värde rörelsen har för det mottagande bolaget. Värderingen av en rörelse borde därför i stort sett motsvara den värdering som görs i samband med ett före-

tagköp. I de bokslutshandlingar som används som grund för värderingen skall även göras behövliga korrigeringar. Det blir i allmänhet fråga om korrigeringar av balansposter, bl.a. av avskrivningar och reserveringar. Om särskilda skäl finns skall sådana omsättnings- och anläggningstillgångar som överförs med rörelsen värderas särskilt. Patent och andra immaterialrätter, betydande konstverk och andra tillgångar som inte värderas separat i rörelsens bokslut och som är av väsentlig betydelse för värderingen, skall i allmänhet värderas särskilt. Om verksamheten, lönsamheten eller den ekonomiska ställningen i den rörelse som skall övertas har undergått förändringar efter att bokslutet uppgjordes, skall dessa beaktas i utlåtandet.

Enligt paragrafens 2 *mom.* skall revisorn utföra värderingen omedelbart före den konstituerande bolagsstämman, för att den skall vara aktuell.

Om enligt paragrafens 3 *mom.* en av de revisorer som bolagsstämman väljer skall vara godkänd av Centralhandelskammaren skall också den revisor som är oberoende sakkunnig ha samma behörighet. Kravet på att bolagets revisor skall vara en person med CGR-behörighet eller en CGR-sammanslutning kan basera sig t.ex. på 10 kap. 4 § eller på bolagsordningen. Enligt momentet har en oberoende sakkunnigrevisor rätt till arvode av bolaget. Stadgandet motsvarar till sitt innehåll vad som stadgas om den persons rätt till arvode av bolaget som utför en i 10 kap. 14 § stadgad särskild granskning.

Med stöd av 1 § 1 *mom.* 2 punkten revisionslagen tillämpas i övrigt på revisorerna nämnda lag. Enligt 16 § revisionslagen är en revisor skyldig att i enlighet med god revisionsd göra den värdering som krävs för att ett utlåtande skall kunna ges. Stiftarna och bolaget skall enligt 22 § revisionslagen ge revisorn den utredning och hjälp som han begär för att kunna fullgöra uppdraget. Eftersom det ankommer på revisorn att yttra sig om apportegendomen har han inte i regel rätt att värdera eller få uppgifter om bolagets övriga medel eller affärsverksamhet. Om emellertid det värde som apportegendomen uppges ha överstiger dess gängse värde för att den uppges öka värdet på bolagets övriga tillgångar eller affärsverksamhet, är revisorn skyldig att verkställa värdering, varvid han har rätt att få utredningar och hjälp i den omfattning som utlåtandet förutsätter.

I revisionslagen stadgas vidare om revi-

sorns tystnadsplikt och skadeståndsskyldighet. Enligt 44 § revisionslagen svarar en revisor för skada som hans biträde vållat uppsåtligen eller av vårdslöshet. En special-sakkunnig som revisorn anlitat, t.ex. en fastighetsförmedlare, är ett sådant biträde som avses i revisionslagen.

I fråga om de publika bolagen baserar sig förslaget på artikel 10 i kapitaldirektivet.

6 §. I paragrafens 1 *mom.* föreslås ingå ett stadgande om stiftarnas skyldighet att till stiftelseurkunden foga ett eventuellt beslut om godkännande av sådana aktieteckningar som inte har gjorts i stiftelseurkunden. Beslutet om godkännande skall tillsammans med stiftelseurkunden även fogas till registeranmälan. Ett separat beslut om godkännande korrigerar dock inte på ett för tecknaren bindande sätt ett eventuellt formfel vid teckningen.

I fråga om de publika bolagen baserar sig förslaget på artikel 2 c i kapitaldirektivet.

9 §. Det föreslås att paragrafens 1 *mom.* moderniseras och förenhetligas med lagens övriga stadganden om registrering.

Paragrafens 2 *mom.* skall innehålla en definition på registreringsbart aktiekapital samt ett stadgande enligt vilket det aktiekapital som registreras skall uppgå till minst bolagets minimikapital.

Stadgandet om inbetalning av aktiekapitalet som för närvarande ingår i paragrafens 2 *mom.* och som skall tas in i 3 *mom.* föreslås bli skärpt så att aktiekapitalet skall vara till fullo inbetalt innan registeranmälan görs. Detta gäller både aktiekapital i pengar och i form av apport. Om inte stadgandena om inbetalning av aktiekapital iakttas, får bolaget inte registreras.

Enligt den föreslagna ordalydelsen skall det belopp som skall betalas för aktierna vara både i bolagets ägo och dess besittning innan bolaget anmäls för registrering. Stadgandet gäller både apport och belopp som betalas i pengar. Med det belopp som skall betalas för aktierna avses hela teckningspriset, d.v.s aktiernas sammanlagda nominella värde och en eventuell överkurs. Det belopp som skall betalas i pengar skall inbetalas på ett för bolaget räkning öppnat konto i en sådan depositionsbank i Finland som avses i 2 § 2 *mom.* kreditinstitutslagen (1607/93) eller i ett sådant kreditinstitut som avses i 2 § 1 punkten lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/93) och som kan motta depo-

sitioner av allmänheten. De medel som insatts på kontot anses vara i bolagets besittning när de fritt kan disponeras av bolaget, dvs. då dess rätt att använda medlen inte har begränsats genom villkor i kontoavtalet eller på någon annan grund. Eventuella allmänt tillämpade begränsningar av rätten att göra engångsuttag eller motsvarande är emellertid tillåtna. Syftet med den formulering som föreslås är att understryka att bolaget skall ha möjlighet att de facto disponera hela aktiekapitalet.

Apportegendom och pengar skall bedömas på enahanda grunder vad beträffar frågan om när egendom är i bolagets besittning och fritt kan disponeras av bolaget. Också pantsatt apportegendom måste kunna disponeras av bolaget. Av pantsatt egendom krävs att bolaget kan disponera egendomen t.ex. för efterpantättning och att bolagets rätt att frigöra panten inte har begränsats. Även realiseringen av panten måste kunna ske så att bolagets borgenärer kan dra nytta av den del av realiseringspriset som motsvarar det värde som egendomen gavs i aktiekapitalet och överkursfonden. Särskild uppmärksamhet måste fästas vid värderingen av pantsatt apportegendom. Bl.a. måste en eventuell värdeminskning vid realiseringen av panten beaktas i detta sammanhang.

I momentet föreslås vidare ett stadgande som förbjuder användning av det belopp som betalats för aktierna innan en styrelse valts för bolaget. Det ankommer på styrelsen att övervaka användningen av bolagets medel.

Det föreslås att stadgandena i 3 mom. vilka skall tas in som 4 mom. skall kompletteras. För det första föreslås det att vid sidan av styrelsemedlemmarna även bolagets verkställande direktör skall avge en försäkran om att aktiebolagslagens stadganden har iakttagits vid bolagets bildande och att det belopp som inbetalts för aktierna är i bolagets ägo och besittning. Detta stadganden skall fogas till 1 punkten i momentet.

För det andra utsträcks det intyg av revisorerna som avses i 2 punkten och som skall fogas till registeranmälan till att omfatta iakttagande av samtliga stadganden om inbetalning av aktiekapitalet. I den anmälan som avses här bör bildandet av bolaget bedömas som en helhet. Revisorerna bör bl.a. försäkra sig om att sådana arrangemang inte genomförs i bolaget vars syfte är att kringgå stadgandena om finansiering av teckning av

egna aktier. Ett sådant arrangemang föreligger i allmänhet när kapitalet betalas i rater och motsvarande rater efter inbetalningen ges tillbaka till tecknaren i form av lån. Revisorerna skall, så som även gällande lag förutsätter, likaså försäkra sig om att stadgandena i 3 mom. om inbetalning av aktiekapitalet följs. Detta skall innefatta även övervakning av att stiftelseurkunden följs.

Revisorerna skall i allmänhet inte behöva ta ställning till innehållet i ett utlåtande om apportegendom. Det blir uppenbarligen sällan aktuellt att en revisor i bolaget, som inte har givit något utlåtande om egendomen, skulle uppvisa betydande felaktigheter eller brister i oberoende sakkunnigrevisors utlåtande. En sådan situation kan dock uppstå t.ex. när apportegendomens värde sjunker kraftigt efter det att utlåtandet har givits.

12 §. Stadgandena om följderna av underlåtelse att betala teckningspriset föreslås bli ändrade för det första så att det uttryckligen stadgas om styrelsens skyldighet att vidta indrivningsåtgärder för att få in utestående teckningspris. För det andra föreslås det att obetalda aktier skall ogiltigförklaras innan registeranmälan görs och att styrelsens beslut om ogiltigförklaring av aktier fogas till stiftelseurkunden. För det tredje föreslås det att det skadeståndsansvar gentemot bolaget som åvilar aktietecknaren och den nya tecknare som eventuellt kommit i stället för den tecknare som försummat betalningen skall höjas från en tiondel till en tredjedel av teckningspriset.

Genom de ändringar som föreslås i 1 mom. åläggs bolagets styrelse att utan dröjsmål driva in det försenade beloppet för en aktieteckning. Styrelsen skall vidta behövliga åtgärder med anledning av alla betalningsförsummelse. Styrelsen får således inte favorisera tecknarna eller vissa tecknare genom att fördröja indrivningsåtgärderna, så att skyldigheten att betala teckningspriset förfaller t.ex. för att aktiens marknadsvärde sjunker eller teckningen av någon annan orsak blir ofördelaktig för tecknaren. Valet av indrivningsmetod skall ske på samma grunder som i andra indrivningssituationer. Vid valet av metod skall avseende emellertid fästas vid att fordran förfaller redan inom ett halvt år efter det att stiftelseurkunden har undertecknats. I teckningsvillkoren kan fortsättningsvis bestämmas om dröjsmålsränta och eventuella andra indrivningskostnader. Bolaget har rätt till den dröjsmålsränta

(633/82) som stadgas i rättelagen på försummad betalning av teckningspris.

Enligt förslaget kan styrelsen förklara rätten till en aktie förverkad, om inte det utestående beloppet jämte ränta betalas senast en månad från förfallodagen. Enligt det föreslagna stadgandet behöver styrelsen inte ge en särskild betalningsuppmaning. Det föreslås att ordalydelsen i gällande 12 § 1 mom. förtydligas så att själva aktien inte ogiltigförklaras utan endast tecknarens rätt till aktien. En tecknarens rätt till en aktie kan förklaras förverkad utan att det finns någon ny tecknare. När styrelsen godkänner en ny tecknare är den bunden av aktiebolagslagens allmänna stadganden om jämlikhet mellan aktieägarna samt om styrelsens omsorgsplikt och skadeståndsansvar.

Enligt den ändring som föreslås i paragrafens 2 mom. skall styrelsen innan den anmäler bolaget för registrering ogiltigförklara de aktier som inte är till fullo betalda. Stadgandet gäller även aktier som ogiltigförklarats på grund av betalningsförsummelse och som därefter givits till en ny tecknare. En förutsättning för ogiltigförklaringen är att teckningspriset inte före utgången av den tid som stadgas för inlämnande av registeranmälan om bildande av bolaget kan drivas in hos den ursprungliga eller den nya tecknaren. Eftersom det kan bli nödvändigt att reservera tid för att fatta beslutet om ogiltigförklaring och för uppgörande av registeranmälan, kan indrivningsåtgärderna i praktiken avbrytas några dagar före utgången av den tid som stadgas för inlämnande av registeranmälan. I entydiga fall av betalningsoförmåga är det möjligt att redan tidigare avstå från indrivningsåtgärder. I momentet föreslås vidare stadgat att styrelsens beslut om ogiltigförklaring skall fogas till stiftelseurkunden, varvid den även fogas till registeranmälan.

Enligt den ändring som föreslås i paragrafens 3 mom. är den som ursprungligen tecknat en ogiltigförklarad aktie och den eventuella nya tecknaren, ifall bolaget har varit tvunget att på det sätt som avses i 2 mom. ogiltigförklara en aktie, båda skyldiga att till bolaget som ersättning betala en tredjedel och inte bara en tiondedel av det ursprungliga teckningspriset.

I fråga om publika bolag baserar sig de i paragrafen föreslagna ändringarna på stadgandena i artikel 12 i kapitaldirektivet, enligt vilka aktieägare inte får befrias från be-

talningsskyldighet om inte annat följer av stadgandena om nedsättning av aktiekapitalet.

13 §. Den paragraf som reglerar betalning av teckningspriset efter registreringen föreslås upphävd såsom obehövlig, då aktiekapitalet enligt den föreslagna ändringen av 9 § skall betalas till fullo innan bolaget registreras. Ett övergångsstadgande hänför sig till upphävandet av paragrafen.

15 §. I förslaget till ny paragraf stadgas om s.k. efterrapport. Med efterrapport avses kringgående av apportstadgandena så att de medel som inflyter till företaget i samband med aktieteckningen används till att förvärva egendom av tecknaren. Till sina verkningar motsvarar förfarandet tecknande av aktier med apportegendom. Enligt förslaget skall bolagsstämmans godkännande utverkas för förvärv av egendom till bolaget av en stiftare eller aktieägare samt vissa dem närstående inom två år från registreringen, om det vederlag som bolaget erlägger är minst en tiondel av aktiekapitalet och förvärvet inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet. Stadgandena tillämpas inte på förvärv genom offentlig handel på fondbörs eller motsvarande marknadsplats. Stadgandena skall tillämpas oberoende av om bolaget ger vederlaget i form av aktier, pengar eller på annat sätt. Över förvärvet skall för bolagsstämman läggas fram ett sådant i 4 a § avsett utlåtande av en godkänd revisor som är oberoende sakkunnig samt en skriftlig redogörelse av styrelsen.

Stadgandet tillämpas på förvärv som sker efter att stiftelseurkunden har undertecknats. Det är inte möjligt att genom iakttagande av stadgandena om efterrapport kringgå stadgandena i 4 § om egentlig apport. Med stöd av 4 § 1 mom. 1 punkten skall på villkor som avtalats i samband med aktieteckning tillämpas de stadganden som avses i 4 §.

Enligt paragrafens 1 mom. gäller paragrafen all egendom som tillfaller bolaget, dock inte pengar. Om inte annat följer av bolagsordningen kan ett förvärv godkännas på bolagsstämman genom ett normalt majoritetsbeslut.

Enligt 1 punkten i momentet gäller detta stadgande förvärv av egendom av en stiftare eller aktieägare. Stadgandet gäller också förvärv av personer som i stiftaren eller aktieägaren har sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 § 2—4 mom. Stadgandet gäller också förvärv av en sådan nära anhörig till

en stiftare eller delägare som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten. Dessutom kommer i fråga förvärv av samfund eller stiftelser i vilka en stiftare eller aktieägare har bestämmanderätt, förvärv av samfund eller stiftelser i vilka personer som har bestämmanderätt i en stiftare eller aktieägare har bestämmanderätt i eller förvärv av samfund eller stiftelser i vilka nära släktingar till en stiftare eller aktieägare har bestämmanderätt.

Enligt 2 punkten gäller stadgandet om efterrapport alla på avtal baserade förvärv som skett efter att stiftelseurkunden under-tecknats men innan två år förflutit från registrering av bolaget. Tidpunkten för förvärvet anses oberoende av prestations- eller leveransögonblicket vara den tidpunkt då förvärvet avtalats. Om detta skall för klarhetens skull tas in ett stadgande i paragrafens 2 mom.

Enligt 1 mom. 3 punkten skall vederlaget vara minst en tiondel av bolagets registrerade aktiekapital. Vederlaget jämförs med det vid anskaffningstidpunkten registrerade aktiekapitalet. Före registreringen beräknas tiondelen utgående från det sammanlagda aktiekapitalet för tecknade aktier, från vilket avdras ogiltigförklarade aktier. Vederlaget kan vara sammansatt av olika delfaktorer. Även en förbindelse att i framtiden handla på ett visst sätt eller t.ex. ställande av säkerhet kan betraktas som ett vederlag. Prissättningen av säkerheter i finansieringsverksamhet kan ge en uppfattning om säkerhetens värde som vederlag.

Om två eller flera i 1 punkten avsedda personer tillsammans eller i samråd överlåter egendom till bolaget, skall överlåtelserna betraktas som en helhet. På motsvarande sätt kan en person upprepade gånger överlåta egendom till bolaget på så sätt att för ingen enskild överlåtelse ges ett vederlag som överstiger en tiondel av aktiekapitalet. Om de sammanlagda överlåtelserna inom den utsatta tiden omfattande två år överstiger vederlagsgränsen, skall det med beaktande av de rådande omständigheterna i det enskilda fallet prövas om överlåtelserna med tanke på tillämpningen av stadgandet skall betraktas som en helhet och om styrelsen är skyldig att utverka bolagsstämman samtycke till överlåtelserna. Om det registrerade aktiekapitalet ändras under den tid inom vilken överlåtelserna skett, beräknas tiondelen av aktiekapitalet på det aktiekapital som var registrerat vid tidpunkten för den sista över-

låtelserna.

Enligt 4 punkten i momentet tillämpas stadgandena endast om det är fråga om förvärv som inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet. Med sedvanlig affärsverksamhet avses här alla slag av verksamhet som med beaktande av bolagets storlek och verksamhet, dess finansiella ställning samt risker kan anses som normalt. Ett förvärv till klart överpris eller annars på villkor som är oförmånliga för bolaget skall inte anses kunna som sedvanlig affärsverksamhet. Ett förvärv utanför bolagets verksamhetsområde skall undantagslöst anses som ett förvärv som inte hör till bolagets sedvanliga verksamhet.

Med stöd av 5 punkten tillämpas paragrafen inte på värdepapper som förvärvats genom i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen avsedd offentlig handel. Med detta avses numera förvärv som gjorts utgående från fondbörs, den s.k. OTC-listan samt bl.a. mäklarlistan. Om en betydande mängd sådana värdepapper anskaffas på villkor som klart avviker från marknadspriset, kan situationen emellertid prövas i skenet av aktiebolagslagens stadganden om aktieägarnas jämställdhet.

Enligt paragrafens 3 mom. skall bolagets styrelse för bolagsstämman lägga fram ett sådant i 4 a § nämnt utlåtande av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig sam styrelsens egen skriftliga redogörelse över efterrapporten. Innehållet i ett sådant utlåtande som avses i den föreslagna 4 a § samt revisorns rättigheter och skyldigheter har behandlats i motiveringen till 4 a §. Styrelsens redogörelse motsvarar till sitt innehåll en sådan redogörelse som avses i 4 § 2 mom. och till den skall fogas ett eventuellt skriftligt avtal om förvärvet samt andra i 4 § 3 mom. avsedda handlingar. Redogörelsen och utlåtandet skall på bolagets huvudkontor hållas tillgängliga för aktieägarna i minst en veckas tid före bolagsstämman och utan dröjsmål sändas till aktieägare som ber om det samt framläggas på bolagsstämman. I övrigt tillämpas stadgandena i 9 kap. 9 § samt bolagsordningens bestämmelser om sammankallande av bolagsstämman.

Enligt paragrafens 4 mom. skall ett sådant bolagsstämmobeslut som avses i 1 mom. anmälas för registrering inom en månad. Till anmälan skall fogas styrelsens redogörelse och ett utlåtande av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig.

Den föreslagna nya paragrafen baserar sig i fråga om de publika bolagen på artikel 11 i kapitaldirektivet. Paragrafen skall ha ett vidare tillämpningsområde än den minimireglering som direktivet förutsätter.

3 kap. Aktie, aktiebrev och aktiebok

Det föreslås att två betydande ändringar görs i lagens 3 kap. För det första föreslås det att i 1 § definieras skillnaderna mellan aktier av olika slag och hur skillnaderna skall beaktas lagen om aktiebolag. Med aktier av olika slag avses enligt definitionen sådana aktier som avviker från varandra i fråga om det röstetal som aktien medför eller den rätt som aktien medför vid utbetalning av bolagets medel. Enligt förslaget är definitionen av aktieslag av större betydelse än tidigare, eftersom det på annat ställe i lag föreslås stadganden om röstning enligt aktieslag i vissa frågor som skall avgöras på bolagsstämman samt närmare stadganden om företrädesrätt till teckning vid ökning av aktiekapitalet, emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev.

För det andra föreslås helt nya stadganden som tillåter emission av sådana aktier som medför rösträtt endast i vissa ärenden som behandlas på bolagsstämman. Dessa aktier kallas preferensaktier och de skall vara förenade med en särskild ekonomisk förmån vid utbetalning av bolagets medel jämfört med sådana aktier som medför rösträtt i alla frågor. Den ekonomiska förmånen kan bestämmas på många olika sätt, varför det inte är ändamålsenligt att i denna lag uttömmande reglera vilka rättigheter en preferensaktie medför. Det föreslås att i lagen utöver allmänna stadganden om preferensaktier intas stadganden med presumtioner endast rörande sådana preferensaktier som medför rätt till andelslös gottgörelse eller som inte medför rätt till andel vid utdelning av bolagets medel.

Vidare föreslås det att till kapitlet överförs stadgandet från 7 kap. 2 § om bolagets rätt att inlösa en aktie som övergår till en ny ägare. Stadgandet föreslås samtidigt bli ändrat så att bolagets inlösningsrätt enligt bolagsordningen också kan vara primär och att de inlösta aktierna får överlåtas vidare.

Till nedsättning av aktiekapitalet till den del den gäller aktier som inlösts till bolaget, anteckningar som skall göras på interimsbe-

vis och till ett bolags enda aktieägares skyldighet att anmäla aktieinnehavet till bolaget hänförs sig ett övergångsstadgande.

1 §. I paragrafen föreslås nya stadganden om aktier av olika slag. Dessutom skall stadgandet om att aktieägare i bolagsordningen kan åläggas att göra särskilda betalningar till bolaget flyttas till denna paragraf från 5 § som gäller aktiebrevets form.

Enligt huvudregeln i paragrafens 1 mom. medför alla aktier i ett aktiebolag lika rätt i bolaget. I bolagsordningen kan dock föreskrivas att i bolaget kan finnas aktier som medför olika rätt. Aktierna kan vara av olika slag på det sätt som nämns i 2 mom. eller avvika från varandra i något annat avseende. I bolagsordningen skall alltid nämnas antalet aktier eller minimi- och maximiantal samt på vilket sätt de avviker från varandra.

Det föreslås att i momentet stryks omnämmandet av vilken företrädesrätt till teckning som tillkommer ägare av olika slags aktier, eftersom företrädesrätten bestäms enligt 4 kap. 2 §.

I det föreslagna 2 mom. fastställs vilka aktier som enligt aktiebolagslagen anses vara av olika slag. Enligt förslaget är aktier av olika slag om de skiljer sig från varandra i fråga om någonda av följande i bolagsordningen bestämda rättigheter: det röstetal som en aktie medför eller den rätt som en aktie medför vid utbetalning av bolagets medel. Enligt förslaget kan det inte på annat sätt än i bolagsordningen avtalas eller bestämmas att aktier är av olika slag.

Enligt 1 punkten i momentet anses aktier vara av olika slag, om de röstetal som de enligt bolagsordningen medför avviker från varandra. Sådana aktier är t.ex. de, där användningen av det röstetal som aktierna medför genom en sådan röstningsföreskrift i bolagsordningen som avses i det stadgande som föreslås bli intaget i 9 kap. 3 § 1 mom., har begränsats på ett sätt som inte gäller för andra aktier. Röstningsföreskriften är ofta en s.k. röstklippare. En röstningsbegränsning som har samma verkan på alla aktier och alla aktieägares röstetal utgör däremot inte någon grund för att anse att aktierna är av olika slag. Aktierna kan anses vara av olika slag också på grund av en föreskrift i bolagsordningen, enligt vilken aktier medför ett annat röstetal i en viss persons eller en viss persongrupps ägo än i någon annans ägo.

Enligt 2 punkten i momentet anses aktier vara av olika slag om den rätt de medför vid

utbetalning av bolagets medel skiljer sig från andra aktiers. Utbetalning av bolagets medel definieras i 12 kap. 1 §. Däremot betyder inte nödvändigtvis en nyttjanderätt som avser egendom i bolaget att aktierna är av olika slag, om inte så bestäms i bolagsordningen. Den rätt vid utbetalning av bolagets medel som en aktie medför kan vara annorlunda när räkenskapsperiodens vinst eller andra i 12 kap. 2 § avsedda utdelningsbara tillgångar delas ut jämfört med när bolagets nettoegendom skiftas t.ex. vid upplösning av bolaget. Rätten vid utbetalning av bolagets medel är annorlunda t.ex. när enligt bolagsordningen till ägaren av vissa aktier såsom dividend betalas ett visst belopp innan de andra aktieägarna får sina andelar eller när till vissa aktieägare betalas en större dividend än till andra. Dividenden kan vara fastställd till en viss storlek eller beräknas enligt en bestämd grund eller göras avhängig av en av bolaget oberoende grund, såsom den allmänna räntenivån. Avvikelsen kan även anta formen av en s.k. kumulativ andelslös gottgörelse, varvid preferensaktien medför rätt till gottgörelse även för räkenskapsperioder för vilka det fastställda bokslutet inte utvisar några utdelningsbara tillgångar.

En aktie är av avvikande slag också när den enligt bolagsordningen medför en primär eller större rätt till bolagets tillgångar när aktiekapitalet, överkursfonden eller reservfonden nedsätts, när egna aktier inlöses eller förvärvas, när bolaget fusioneras med ett annat bolag eller när det delas eller upplöses. Av annat slag anses även sådana aktier vara vilkas rätt till vinst vid utbetalning av bolagets medel skall uppfyllas innan till andra aktier hänförliga aktiekapitalsprestationer återbetalas.

De aktier med inlösningsvillkor som avses i 6 kap. 9 § är av annat slag än aktier som saknar inlösningsvillkor. Om bolagsordningens bestämmelser om aktier med inlösningsvillkor avviker från varandra t.ex. i fråga om inlösningsrätt eller inlösningsplikt, inlösningsstidpunkt eller inlösningspris, anses de även vara av olika slag sinsemellan.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan det föreskrivas i bolagsordningen att aktierna skiljer sig från varandra också i andra avseenden än vad som avses i 2 mom. Aktierna kan t.ex. avvika i fråga om den betalningskyldighet som avses i 5 mom., inlösningsrätten enligt 3 §, samtyckesklausulen enligt 4 § eller med avseende på rätten att utnyttja

bolagets egendom. De kan även vara knutna till en särskild rätt att utnyttja eller få sådan service som bolaget erbjuder. Enligt förslaget kan i bolagsordningen då bestämmas att dessa aktier utgör ett aktieslag, på vilka tillämpas de nu föreslagna stadganden om aktier av olika slag. I avsaknad av en uttrycklig bestämmelse i bolagsordningen anses dessa aktier vara av samma slag som andra aktier som medför motsvarande rösträtt och motsvarande rätt vid utbetalning av bolagets medel. De anses alltså också vara av samma slag då det vid bolagsstämman enligt 9 kap. 15 § beslutas om ändring av det inbördes förhållandet mellan aktier som medför likadana rättigheter och mellan olika aktieslag.

Stadgandena om omvandling av aktier av ett visst slag till ett annat slag föreslås bli flyttade från 2 mom. till 4 mom. Stadgandena föreslås bli preciserade så att omvandling som grundar sig på bolagsordningen kan ske endast under de förutsättningar och genom det förfarande som bestäms i bolagsordningen. I bolagsordningen kan sålunda inte bestämmas att omvandlingen av aktier till ett annat slag skall ske t.ex. på grunder som fastställts av styrelsen, utan förutsättningarna för omvandling och omvandlingsproceduren skall framgå av bolagsordningen. Bolagets styrelse eller bolagsstämman kan sålunda inte mera efter egen prövning uppställa förutsättningar för omvandlingen. Om det inte finns någon föreskrift i bolagsordningen om omvandling av aktier till ett annat slag, kan bolagsstämman omvandla aktierna endast genom ändring av bolagsordningen och med iakttagande av de majoritetsstadganden som ingår i 9 kap. 14 och 15 §§.

Enligt det 5 mom. som föreslås ingå i paragrafen kan det i ett aktiebolags bolagsordning föreskrivas att aktieägarna är skyldiga att göra särskilda betalningar till bolaget. Denna bestämmelse föreslås bli flyttad till detta mom. från 5 § 3 mom., som reglerar aktiebrevets form. Till sistnämnda lagrum fogas i stället en hänvisning till detta moment.

1 a §. I förslaget till denna paragraf har intagits allmänna stadganden om den rösträtt en aktie medför. Det föreslås att stadgandena från 9 kap. 3 § 1 mom. angående den rösträtt som en aktie medför överförs till denna paragraf. Dessutom fastställs i paragrafen vad som avses med preferensaktie, som medför rösträtt endast i vissa av de ärenden

som behandlas på bolagsstämman. Om den rösträtt som hänför sig till en preferensaktie stadgas även i 1 b §.

I paragrafens 1 mom. görs inga ändringar i sak. Det föreslås att till momentet flyttas stadgandena i 9 kap. 3 § 1 mom., enligt vilka det i ett bolag kan finnas aktier med en eller flera röster som medför allmän rösträtt i alla ärenden som behandlas på bolagsstämman. På grund av regleringen av de nya preferensaktierna föreslås det att ordalydelsen preciseras med en hänvisning till alla ärenden som behandlas på bolagsstämman. En akties röstetal skall inte få överstiga en annan akties röstetal mer än tjugofaldigt.

Enligt gällande lag får ett bolag inte emittera andra än i 1 mom. avsedda aktier som medför allmän rösträtt. I paragrafens 2 mom. föreslås ingå ett stadgande enligt vilket det i bolagsordningen kan föreskrivas att ett bolag även kan ha preferensaktier, som medför rösträtt endast i vissa ärenden som behandlas på bolagsstämman. En preferensaktie avviker från aktier med allmän rösträtt även i det avseendet att den alltid måste medföra en särskild ekonomisk förmån vid utbetalning av bolagets medel. Utbetalning av medel definieras i 12 kap. 1 §.

Stadgandena i paragrafens 1 mom. om den rösträtt en aktie medför tillämpas även på preferensaktier. I sådana ärenden där preferensaktien medför rösträtt, är rösträttens omfattning alltid en röst, om inte bolagsordningen föreskriver ett större röstetal. Röstetalet kan emellertid inte vara större än tjugogångs röstetalet för en annan aktie. Föreskrifterna i bolagsordningen om preferensaktiernas röstetal skall även överensstämma med de stadganden om utnyttjande av röstetalet på bolagsstämman som nu föreslås bli flyttade till 9 kap. 3 § 1 mom.

Preferensaktiens särskilda ekonomiska förmån vid utbetalning av bolagets medel kommer sannolikt att i bolagsordningen definieras som en särskild rätt till dividend. Bolagsordningen kan emellertid innehålla föreskrifter också om annan förmån vid utbetalning av utdelningsbara medel. Förmånen kan t.ex. hänföra sig till inlösning av aktier med utdelningsbara medel. Preferensaktieägarna kan ha företrädesrätt framom andra aktieägare att få sin aktie inlöst till ett i bolagsordningen fastställt pris, som motsvarar t.ex. det belopp som vid upplösning av bolaget skall utbetalas för en aktie. En särskild förmån vid utbetalning av bolagets

tillgångar kan även gälla utbetalning av medel och erläggande av betalningar då aktiekapitalet eller reservfonden annars nedsätts eller bolaget upplöses.

En aktieägars företrädesrätt att skaffa eller använda bolagets produkter eller tjänster eller sälja sina egna produkter till bolaget är inte en sådan särskild ekonomisk förmån vid utbetalning av bolagets medel som avses i momentet.

En särskild ekonomisk förmån kan definieras antingen som en andelslös rätt eller en rätt som medför andel vid utbetalning av bolagets medel eller som en kombination av dessa. En preferensaktieägare har företrädesrätt före de andra aktieägarna till den andelslösa gottgörelse som aktien medför.

En andelslös rätt vid utbetalning av bolagets medel kan för det första definieras som rätt att för en viss tid få en andelslös gottgörelse som utbetalas av bolagets utdelningsbara medel. Dess belopp är inte beroende av räkenskapsperiodens vinst eller storleken på andra utdelningsbara medel, utan den fastställs på förhand till ett visst belopp eller till en avkastning som beräknas på ett visst sätt. En preferensaktie kan medföra rätt till andelslös gottgörelse också för sådana räkenskapsperioder som inte utvisar några utdelningsbara medel alls. I de stadganden som gäller preferensaktier används därför termen "gottgörelse" i stället för "rätt till vinst" eller "dividend", eftersom dessa i allmänhet avser räkenskapsperiodens vinst. En andelslös gottgörelse kan t.ex. fastställas till ett bestämt markbelopp ("varje akties årliga dividend är 10 mark) eller på motsvarande sätt som en fast årlig ränta ("den årliga dividenden är 10 % av aktiens nominella belopp") eller den kan bindas vid en växlande referensränta som bestäms av utomstående eller vid någon motsvarande grund ("den årliga dividenden är en procentenhet större än 12 månaders heliborränta den dag räkenskapsperioden utgår"). Det är lättare att redan vid tecknings- och förvärvstidpunkten på basis av bolagsordningens föreskrifter på förhand bedöma beloppet av den andelslösa gottgörelsen för en preferensaktie än det är att bedöma framtida dividender på andra aktier.

En andelslös rätt vid utbetalning av bolagets medel kan även innebära rätt att då bolaget upplöses få ut aktiens nominella belopp eller teckningspris innan tillgångarna skiftas på de andra aktierna.

Den rätt till andel vid utbetalning av bolagets medel som en preferensaktie medför kan fastställas i relation till räkenskapsperiodens vinst, så att andelen till vinst är större än den vinst som enligt bolagsstämmans beslut skall utdelas till de övriga aktieägarna (t.ex. "den årliga dividenden är två procentenheter större än den dividend som utdelas på de andra aktierna"). Det måste emellertid avgöras från fall till fall om en förmån är avsedd att vara andelslös eller att medföra rätt till andel när rätten fastställts till ett fast markbelopp högre än den vinst som de andra aktierna avkastar (t.ex. "den årliga dividenden är två mark större än den dividend som betalas på övriga aktier"). En rätt till andel vid utbetalning av bolagets övriga medel kan definieras t.ex. att vara i en viss proportion eller till ett visst belopp större än övriga aktieägarers rätt.

Eftersom det alltid måste föreskrivas i bolagsordningen om en särskild ekonomisk förmån, uppfyller inte förmåner som baserar sig på teckningsvillkoren, delägaravtal, bolagsstämmans beslut eller motsvarande lagens krav.

I aktiebolagslagen föreslås inga stadganden om hur betydande en särskild ekonomisk förmån med avseende utbetalning av bolagets medel skall vara jämfört med andra aktier. Sålunda behöver registermyndigheten inte ta ställning till detta i samband med registreringen. Förmånens värde kan däremot vara betydelsefull då det gäller att bedöma lagligheten i marknadsföringen av värdepapper. Värdepappersmarknadslagen och konsumentskyddslagen förbjuder vilseledande marknadsföring när värdepapper bjuds ut till allmänheten eller konsumenterna. I samband med granskningen av börsprospekt och emissionsprospekt samt vid annan tillsyn över marknadsföringen bör det från fall till fall avgöras om beskrivningen av de aktier som bjuds ut samt marknadsföringen i övrigt ger en korrekt bild av de rättigheter som en preferensaktie medför samt av aktiens värde.

Enligt paragrafens 3 mom. skall i bolaget alltid finnas ett mot minimiaktiekapitalet enligt lag svarande antal sådana röstberättigade aktier som avses i 1 mom. Å andra sidan får det sammanlagda kapital som motsvarar bolagets samtliga aktier inklusive preferensaktierna inte överstiga maximikapitalet enligt bolagsordningen.

1 b §. En preferensaktie medför rösträtt endast i de ärenden som nämns i denna pa-

ragraf och i bolagsordningen. Utgångspunkten är att preferensaktierna inte alls medför rösträtt i ärenden som gäller bolagets egentliga affärsverksamhet, förvaltning, bokslut och revision, vinstutdelning samt kapitalanskaffning. I de ärenden som preferensaktien medför rösträtt, ger den också på bolagsstämman de övriga rättigheter som tillkommer aktieägare. En preferensaktie som medför andelslös gottgörelse ger allmän rösträtt, om inte för aktien inom den tid som anges i lag eller bolagsordningen har betalats den gottgörelse som enligt bolagsordningen tillkommer den.

Enligt paragrafens 1 mom. medför preferensaktien rösträtt i de ärende som bestäms i bolagsordningen. I den kan man bl.a. bestämma att en preferensaktie har rösträtt i alla eller i vissa av de situationer som avses i 1 c § 4 mom. Om bolagsordningen saknar bestämmelser om rösträtt, medför en preferensaktie rösträtt endast när en ändring av bolagsordningen berör en preferensaktieägarers rättigheter. Ändringen av bolagsordningen kan gälla preferensaktieägarers ekonomiska rättigheter eller någon annan rättighet som denne har givits i bolagsordningen, t.ex. röst-, utnämnings- eller närvarorätt. En preferensaktie medför rösträtt också när ändringen av bolagsordningen hänför sig till den rätt som sammanhänger med preferensaktien på basis av 1 c § 4 mom.

Ett beslut att t.ex. ändra bolagsordningen så att bolaget kan emittera nya aktier som har motsvarande eller bättre rätt till bolagets vinst eller andra tillgångar än ägaren av preferensaktier är en sådan ändring som kan inverka på preferensaktieägarers rättigheter. Även ett sådant beslut om ändring av bolagsordningen som avses i 9 kap. 15 § kan inverka på preferensaktieägarers rättigheter. Preferensaktieägaren kan t.ex. förlora sin rätt till andel till vinsten om man beslutar att överföra mer än 10 procent av räkenskapsperiodens vinst till reservfonden eller låta bli att dela ut motsvarande del av vinsten. På samma sätt inverkar en sänkning av aktiens nominella värde på andelslösa ekonomiska förmåner som bestäms på basis av det nominella värdet.

Utgångspunkten är att en preferensaktie medför rösträtt också då det efter att preferensaktierna har emitterats genom en ändring av bolagsordningen fattas beslut om emission av nya i 6 kap. 9 § avsedda aktier med inlösningsvillkor. Nya föreskrifter i bolag-

sordningen om aktier med inlösningsvillkor kan äventyra den särskilda ekonomiska förmån som preferensaktierna medför.

Paragrafens 2 *mom.* behandlar den situationen när en preferensaktie undantagsvis medför allmän rösträtt. I allmänhet anses det att de ekonomiska förmåner som preferensaktien medför ersätter bristen på rösträtt i ärenden som gäller skötseln av bolagets egentliga affärsverksamhet. Om bolaget inte förmår betala eller av någon annan orsak underlåter att betala en andelslös dividend eller annan gottgörelse inom stadgad tid, är det motiverat att ge preferensaktieägaren samma möjligheter som de andra aktieägarna att påverka de ärenden som avgörs på bolagsstämman. Det viktigaste medlet här är allmän rösträtt i alla ärenden som ankommer på bolagsstämman. Genom sin allmänna rösträtt kan preferensaktieägaren t.ex. försöka påverka valet av styrelsemedlemmar så att de ekonomiska förmåner som tillkommer preferensaktien i framtiden utbetalas. Med tanke på att aktiekapitalinvesteringarna bör vara av bestående natur kan preferensaktieägarna inte ges rätt att kräva att deras investeringar skall återbetalas på den grunden att de ekonomiska förmåner som hänför sig till aktierna har uteblivit, såvida det inte i bolagsordningen med stöd av inlösningsstadgandena i 6 kap. 9 § särskilt föreskrivs annat eller annat följer av 13 kap. 3 §.

Om för en preferensaktie inte inom sex månader efter räkenskapsperiodens utgång har betalats en sådan andelslös gottgörelse som enligt bolagsordningen bestäms för en viss tid, medför preferensaktien i regel rösträtt i alla de ärenden som behandlas på bolagsstämman och dessutom alla övriga rättigheter som tillkommer aktieägare. Begynnelseöretidpunkten kan i bolagsordningen uppskjutas med högst två räkenskapsperioder. Den allmänna rösträtten och de därtill anslutna rättigheterna kvarstår ända tills gottgörelsen till fullo betalats. Rättigheterna bibehålls alltså också om endast en del av den inestående gottgörelsen betalas. Den allmänna rösträtt som följer av underlåtelserna påverkar inte på något sätt preferensaktieägarens ekonomiska rättigheter i bolaget.

I bolagsordningen kan intas föreskrifter som ger större rättigheter än lagens minimibestämmelser. Genom en föreskrift i bolagsordningen kan en preferensaktie medföra allmän rösträtt t.ex. på grund av att bolaget under en viss tid har förvärvat eller inlöst

sina egna aktier till minst ett visst antal eller mot ett visst vederlag. Ytterligare kan det i bolagsordningen bestämmas att allmän rösträtt följer även när bolaget underlåter att betala gottgörelser som har definierats som andel i vinsten.

Den allmänna rösträtt som en preferensaktie medför uppkommer direkt med stöd av lag eller bolagsordningen, och förutsätter inga åtgärder från preferensaktieägarens eller bolagets sida. Om preferensaktien har utgivits av ett noterat bolag, är den omständigheten att aktien medför rösträtt i allmänhet något som bolaget enligt 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen på grund av sin ständiga informationsskyldighet skall informera om.

Enligt paragrafens 3 *mom.* medför preferensaktien också övriga rättigheter som tillkommer aktieägare i sådana ärenden där till aktien hänförs rösträtt antingen med stöd av lag eller bolagsordningen. Med övriga rättigheter som tillkommer aktieägare avses allmänna till förvaltningen av bolaget hänförliga rättigheter som röstberättigade aktier medför. Som exempel kan nämnas rätt att få möteskallelse, närvaro- och yttranderätt på bolagsstämman, förslagsrätt samt sådan fråge- och klanderrätt som tillkommer aktieägare. När ett sådant beslut fattas som förutsätter samtycke av aktieägarna skall också preferensaktier med rösträtt beaktas.

Eftersom också preferensaktierna är aktier tillämpas på dem förutom andra stadganden som gäller aktier även de allmänna stadgandena om skydd för aktieägare, såsom t.ex. 8 kap 14 §, 9 kap. 16 § och 13 kap 3 §. Det föreslås att i momentet för tydlighetens skull skall stadgas att en ägare av en preferensaktie i de fall som avses i 9 kap. 16 § även har klanderrätt enligt 9 kap. 17 §.

Även aktieägarens rätt att i bolaget yrka att särskild granskning skall utföras sammanhänger i allmänhet med rösträtten. Då det kan vara svårt att avgöra om en viss, i bolagsordningen bestämd rätt är förknippad med rätten att yrka på särskild granskning i andra ärende än sådana som ger rösträtt, är det lämpligt att bestämma om detta på förhand i bolagsordningen.

Vid beräkning av majoriteten vid beslutfattandet på bolagsstämman beaktas preferensaktierna endast i sådana ärenden där aktierna medför rösträtt. Preferensaktieägarna har inte rösträtt i andra ärenden som behandlas på samma bolagsstämma. Enligt paragra-

fens 4 mom. beaktas en preferensaktie som inte medför rösträtt inte heller när sådan beslut fattas som förutsätter samtycke av aktieägaren. Stadgandet tillämpas, såsom 9 kap. 1 § 3 mom., även när det utanför bolagstämman krävs en kvalificerad minoritet.

1 c §. I denna paragraf föreslås ingå stadganden om preferensaktieägarers rättigheter. En preferensaktie kan genom en bestämmelse i bolagsordningen förenas även med andra rättigheter, såsom t.ex. i 3 § avsedd rätt att inlösa en aktie som övergår till en ny ägare. I paragrafens 2 mom. föreslås dispositiva stadganden som endast gäller sådana preferensaktier som medför rätt till andelslös dividend eller annan gottgörelse. Stadgandena gäller tidpunkten för när rättigheter uppkommer och skall utbetalas.

Enligt 1 mom. skall av bolagsordningen alltid framgå vilken rätt vid utbetalningen av bolagets medel en preferensaktie medför utöver den särskilda ekonomiska förmånen enligt 1 a § 2 mom.. Om t.ex. den särskilda ekonomiska förmånen hänför sig till vinstutdelningen, skall det i bolagsordningen föreskrivas vilken rätt preferensaktien medför vid annan utbetalning av bolagets övriga medel. I bolagsordningen skall sålunda alltid föreskrivas dels om preferensaktiens rätt till vinstutdelning samt om dess rätt vid utbetalning av bolagets medel i sådana situationer som avses i 4 mom. En bolagsordning som saknar en föreskrift om vilken rätt en preferensaktie medför vid utbetalning av bolagets medel kan inte registreras.

Paragrafens 2 mom. gäller preferensaktier vars särskilda ekonomiska förmån definieras i bolagsordningen som en rätt att för en viss tid få andelslös dividend eller annan gottgörelse och som betalas av de utdelningsbara tillgångarna. Stadgandet är dispositivt och i bolagsordningen kan finnas andra föreskrifter. Enligt stadgandet uppkommer rätten till andelslös gottgörelse per räkenskapsperiod och skall betalas omedelbart efter fastställandet av ett bokslut som uppvisar utdelningsbara tillgångar, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen. Rätten uppkommer alltså även för sådana räkenskapsperioder, för vilka bolagets bokslut inte utvisar utdelningsbara tillgångar. För sådana räkenskapsperioder kumuleras rätten till gottgörelse och förfaller till betalning så snart ett bokslut fastställts som uppvisar utdelningsbara medel. Om de utdelningsbara medlen inte förslår till betalning av den senaste räk-

skapsperiodens gottgörelse och all den gottgörelse som kumulerats under tidigare räkenskapsperioder, skall en framskjuten gottgörelse betalas först i ordningen, om inte bolagsordningen föreskriver annat.

Om den överenskomna gottgörelsen inte betalas trots att ett bokslut som uppvisar utdelningsbara tillgångar har fastställts, har aktieägaren rätt att hos bolaget kräva in sin på bolagsordningen baserade fordran. Där emot kan preferensaktieägaren inte med stöd av lag kräva in sin fordran, om bolagets verksamhet är så olönsam att bolaget inte får utdelningsbara tillgångar ens för att betala ut andelslös gottgörelse. Också i sådana fall kumuleras rätten till gottgörelsen, om inte bolagsordningen föreskriver annat. Vidare får ägaren till en preferensaktie på grund av obetald gottgörelse allmän rösträtt, ifall de förutsättningar som stadgas i 1 b § 2 mom. uppfylls.

Den rätt till nya aktier vid höjning av aktiekapitalet som ägaren till en preferensaktie har bestäms enligt 4 kap. 2 §. Det föreslås att i paragrafens 3 mom. skall stadgas att sådana preferensaktier som inte ger rätt till andel i bolagets tillgångar skall kunna fråntas företrädesrätt till teckning genom en bestämmelse i bolagsordningen. Det föreslagna stadgandet gäller utöver nyemission även emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev.

Om den med en preferensaktie förknippade rätten till vinst och tillgångar är andelslös och har företrädesrätt, inverkar inte de förändringar i andelarna som sker vid emission omedelbart på aktieägarnas ekonomiska rättigheter. I fråga om regleringen av företrädesrätten till teckning jämföras ägarna av andelslösa preferensaktier således rätt långt med bolagets borgenärer. Den relativa vikten av den rösträtt som i vissa situationer tillfaller även andelslösa preferensaktier försvagas visserligen, om innehavare av aktier inom andra aktieslag tecknar aktier.

Enligt 4 mom. skall i bolagsordningen alltid föreskrivas vilka rättigheter en preferensaktie medför när bolagets aktiekapital ökas, optionsrätter ges ut eller lån mot konvertibla skuldebrev tas, aktiekapitalet ned-sätts, egna eller moderbolagets aktier förvärvas, bolaget träder i likvidation eller upplöses, fusioneras med ett annat bolag eller delas eller när det uppkommer sådan lösningsrätt som avses i 14 kap. 19 § eller när ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat

aktiebolag. De situationer som avses i momentet är sådana där det är möjligt att omedelbart ingripa i preferensaktieägarens rättigheter. På en utvecklad kapitalmarknad är en preferensaktie i första hand ett investeringsobjekt som förväntas ge kontinuerlig avkastning. För den som tecknar en preferensaktie är det väsentligt att försäkra sig om vilka rättigheter aktien medför i sådana situationer där de ekonomiska förmånerna som aktien medför kan äventyras.

I bolagsordningen kan det t.ex. föreskrivas att en preferensaktie i de situationer som nämns ovan medför rösträtt, varvid preferensaktieägaren kan bidra till att hans ekonomiska förmåner bibehålls då beslut fattas i ärendet. Vid nedsättning av aktiekapitalet kan sålunda de andra aktieägarna inte utan att höra preferensaktieägarna besluta nedsätta aktiekapitalet med ett belopp som motsvarar deras aktier för att i överensstämmelse med 6 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten att täcka en förlust enligt fastställd balansräkning. Med tanke på en sådan situation kan det å andra sidan även bestämmas att den del av aktiekapitalet som motsvarar preferensaktierna inte alls kan användas för att täcka förlusten. Inlösen eller ogiltigförklarande av en andelslös preferensaktie som innehas av någon annan än bolaget eller dess dottersamfund är enligt 6 kap. 1 § 3 mom. möjligt endast på basis av en bestämmelse i bolagsordningen. Om en preferensaktie med stöd av en föreskrift i bolagsordningen medför rösträtt, medför den enligt 1 b § 3 mom. i dessa ärenden även de andra rättigheter som tillkommer en aktieägare.

I bolagsordningen kan det även föreskrivas att en preferensaktie medför företrädesrätt till teckning vid ökning av aktiekapitalet. Saknar bolagsordningen föreskrifter om företrädesrätt till teckning, har en preferensaktie enligt 4 kap. 2 § företrädesrätt till teckning. Om företrädesrätten till teckning för en preferensaktie, som inte medför rätt till andel i bolagets tillgångar kan dock fritt bestämmas i bolagsordningen. Däremot är det enligt huvudregeln i det nämnda lagrummet inte möjligt att eliminera en sådan preferensakties företrädesrätt till teckning som medför rätt till andel av bolagets tillgångar. I situationer som gäller ökning av aktiekapitalet kan en preferensaktie medföra rösträtt även med stöd av 1 b § 1 mom.

En preferensaktie kan även i vissa situationer, såsom när bolaget fusioneras med ett

annat bolag och ett publikt bolag omvandlas till ett privat aktiebolag, medföra rätt att yrka att bolaget inlöser aktien. Det är vidare möjligt att i bolagsordningen föreskriva att bolaget endast kan ingå ett sådant fusionsavtal, enligt vilket preferensaktieägarna alltid får motsvarande rättigheter i det övertagande bolaget. En preferensaktie kan genom en föreskrift i bolagsordningen medföra inlösningsrätt också vid delning av bolaget, även om andra aktieägare inte har motsvarande rätt. Med tanke på sådana inlösningsituationer som avses i 14 kap. 19 § kan det i bolagsordningen föreskrivas att i fråga om preferensaktier gäller motsvarande inlösningsrättighet och -skyldighet som i fråga om stamaktier, eller att de inte alls gäller preferensaktier.

2 §. Hänvisningen i den gällande paragrafen till 7 kap. 2 § föreslås bli slopad, eftersom dess stadganden om bolagets rätt att med eget fritt kapital inlösa aktier som övergår till en ny ägare föreslås flyttade till 3 §.

3 §. Den paragraf som gäller inlösningsklausul föreslås kompletterad så att den även täcker bolagets rätt att inlösa en aktie som övergått till en ny ägare. Enligt förslaget kan bolaget i bolagsordningen ges även primär rätt till inlösen. En aktie som bolaget inlöst skall enligt förslaget antingen överlåtas vidare eller ogiltigförklaras genom nedsättning av aktiekapitalet. Samtidigt föreslås det att paragrafens ordalydelse justeras.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. kompletteras så att där nämns bolagets rätt att lösa in en aktie som övergått till en ny ägare. Det finns inget skäl att beträffande föreskriften om bolagets inlösningsrätt avvika från de krav som sammanhänger med andra inlösningsföreskrifter i bolagsordningen.

Enligt 7 kap. 2 § i gällande lag kan i bolagsordningen föreskrivas att bolaget kan inlösa en aktie som övergår till en ny ägare, såvida inte någon av aktieägarna inlöser den. Eftersom ett bolag inte enligt huvudregeln i gällande lag kan förvärva egna aktier, har det ansetts att bolaget har kunnat ha endast sekundär inlösningsrätt. Paragrafen föreslås ändrad så att inlösningsrätten även kan vara primär, eftersom bolagets rätt att förvärva egna aktier också i övrigt förslås bli utvidgade i 7 kap. Enligt 12 § lagen om bostadsaktiebolag är bolagets inlösningsrätt primär, såvida inte annat bestäms i bolagsordningen. En sådan ändring av bolagsordningen, enligt vilken bolaget ges primär rätt att inlösa en

aktie som övergått till en ny ägare, skall göras på det sätt som stadgas i 9 kap. 15 §.

Momentet föreslås dessutom bli preciserat så att inlösningsrätten inte kan gälla en aktie som övergår från bolaget. Detta är inte nödvändigt eftersom vid överlåtelse av egna aktier som är i bolagets besittning enligt 7 kap. i tillämpliga delar skall iakttas stadganden i 4 kap. om ökning av aktiekapitalet och aktieägarnas företrädesrätt till teckning.

Det föreslås att momentets 6 punkt kompletteras så att i bolagsordningen också skall bestämmas när och hur styrelsen skall informera övriga lösningsberättigade om huruvida bolaget ämnar utnyttja sin inlösningsrätt. Syftet med stadgandet är för det första att förhindra dröjsmål i anslutning till bolagets inlösningsbeslut och för det andra att förbättra aktieägarnas möjligheter att följa användningen av bolagets medel. En ny ägares rätt att få inlösningspriset inom den tid som bestämts i bolagsordningen binder även bolaget.

De ändringar som föreslås i 2—4 mom. är tekniska och påverkar inte sakinnehållet. Hänvisningen i 3 mom. till den upphävda lagen om skiljemannaförfarande ändras till en hänvisning till den gällande lagen om skiljeförfarande

Enligt det föreslagna 5 mom. kan bolagets rätt att inlösa en aktie som övergår till en ny ägare ske endast med sådana utdelningsbara tillgångar som avses i 12 kap. 2 §. Bolaget kan med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 6 kap. 9 § fatta beslut om inlösningsrätt. I regel fattar bolagsstämman med enkel majoritet beslut om inlösningsrätten. Då beslut om inlösningsrätt fattas bör dock beaktas den tid om högst två månader inom vilken lösningsanspråk enligt 1 mom. 4 punkten skall framställas. Om inlösningspriset och övriga inlösningsvillkor fastställts i bolagsordningen eller i ett beslut om myndigandet såsom en formel som inte ger styrelsen någon prövningsrätt då det gäller att bestämma inlösningspriset, kan styrelsen årligen befullmäktigas att besluta om sådana inlösningsrätter som avses här.

På inlösningsklausuler i publika aktiebolag tillämpas 6 kap. 10 § 1 mom. En inlösningsklausul som intas i ett publikt aktiebolags bolagsordning genom ändring av den, får enligt kapitaldirektivet gälla endast sådana nya aktier som tecknas efter att beslutet fattats.

Enligt 7 kap. 2 § i den gällande lagen

skall aktier som inlösts hos en ny ägare ogiltigförklaras, men aktiekapitalet behöver inte samtidigt nedsättas. Enligt förslaget skall inlösta aktier antingen ogiltigförklaras genom nedsättning av aktiekapitalet eller överlåtas vidare.

I fråga om ogiltigförklaring av en inlöst aktie iakttas i tillämpliga delar stadgandena i 6 kap. Då aktier inlöses med utdelningsbara tillgångar skall det belopp med vilket aktiekapitalet nedsätts i enlighet med 12 kap. 3 a § överföras till överkursfonden, varvid bolagets bundna egna kapital inte minskar. Det behövs då inte heller något tillstånd av registermyndigheten för inlösningsförfarandet. Bolaget skall på det sätt som stadgas i 6 kap. 4 § 1 mom. försäkra sig om att de utdelningsbara tillgångarna räcker till. Ifall inlösningsrätten genomförs genom nedsättning av aktiekapitalet, skall inlösningsbeslutet fattas med iakttagande av stadgandena i 6 kap. 3 § om beslut om nedsättning av aktiekapitalet och om beslutsförslagets innehåll. De aktier som motsvarar nedsättningsbeloppet skall enligt 6 kap. 1 § 4 mom. avföras ur aktieförteckningen och makuleras. Nedsättningsbeslutet skall enligt 6 kap. 8 § anmälas för registrering inom en månad från beslutet, och aktiekapitalet är nedsatt när beslutet har registrerats.

Om en inlöst aktie inte ogiltigförklaras, kan den vidareöverlåtas med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 7 kap. 7 och 8 §§. Ett privat aktiebolag måste överlåta en inlöst aktie inom tre år från förvärvet. Stadgandet gäller även publika aktiebolag, om det sammanlagda nominella värdet eller rösttalet av bolagets eller dess dotterbolags aktier på grund av i 7 kap. 1 § 2 mom. avsedda eller vederlagsfria förvärv överstiger fem procent av bolagets aktiekapital eller av dess samtliga aktiers röstetal.

5 §. Paragrafens 2 mom. föreslås bli kompletterat med ett stadgande om att i aktiebrev skall anges även bolagets registernummer. Förslaget överensstämmer med de nya stadgandena som föreslås i 16 kap., enligt vilka bolagets registernummer skall anges i dess brev och blanketter.

Stadgandet i paragrafens 3 mom., enligt vilket en aktieägare i bolagsordningen kan åläggas att göra vissa betalningar till bolaget föreslås flyttat till 1 § 5 mom. Samtidigt justeras momentets hänvisningar så att de överensstämmer med gjorda ändringar.

8 §. Stadgandet om en anteckning på in-

terimsbeviset om att en aktie betalats föreslås bli preciserat så att beviset alltid skall förses med anteckning om huruvida aktien är helt betald. Om tecknaren eller den på vilken interimbeviset har transporterats så önskar, skall beviset ytterligare förses med anteckning om de betalningar som gjorts för aktien. Enligt förslagen till ändringar i lagens 2 och 4 kap. skall i samband med bolags bildande och ökning av aktiekapitalet aktien vara till fullo betald före registreringen.

10 §. Det föreslås att i den aktiebok som avses i paragrafens 1 mom. inte skall antecknas en aktieägarnas yrke, eftersom dessa uppgifter inte längre anses nödvändig. Motsvarande ändring föreslås i 2 kap. 2 § beträffande de uppgifter som i stiftelseurkunden skall antecknas som stiftarna.

11 §. Det föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en hänvisning till den lösningsrätt som bolaget enligt 3 § har. Dessutom föreslås det att momentets ordalydelse korrigeras.

I paragrafens 3 mom. föreslås ett stadgande om tvång att registrera aktieäggande i enmansbolag. Enligt den gällande lagen kan en aktieägare enligt egen prövning meddela sitt aktieinnehav för registrering i aktieboken och aktieägarförteckningen. Enligt förslaget skall aktieinnehavet registreras om en person, sammanslutning eller stiftelse äger samtliga aktier i bolaget. Registreringsplikten gäller emellertid inte t.ex. sådana ägarangemang, där bolagets alla aktier hör till olika bolag som alla hör till samma koncern eller till två eller flera bolag där en och samma person har bestämmanderätt. Aktieägaren är bunden av anmälningsplikten oberoende av om han har uppfyllt den i 14 kap. 19 § avsedda anmälningsplikt som gäller inlösningsrätt.

Stadgandet gör det lättare att uppfylla och följa den i 8 kap. 6 § 3 mom. stadgade skyldigheten att registrera mellan bolaget och dess enda aktieägare ingångna avtal och förbindelser. Nämnda moment föreslås bli fogat till paragrafen.

Förslaget baserar sig på artikel 3 i direktivet om enmansbolag.

3 a kap. Aktier som hör till värdeandels-systemet

I samband med övergången till värdeandelsystemet beslöts det att för bibehållande av den lagtekniska systematiken placera alla

stadganden i aktiebolagslagen som gäller aktier som hör till värdeandelsystemet i ett nytt 3 a kapitel. Det har inte funnits något behov av att i samband med denna proposition ändra denna praxis.

Enligt stadgandena i 16 och 17 §§, som föreslås bli fogande till kapitlet, kan bolaget inom värdeandelsystemet sälja utnyttjade teckningsrätter. Dessa stadgandena gör det även möjligt att teckna aktier, optionsrätter och konvertibla skuldebrev mot betalning. Enligt stadgandena förutsätts inte längre vid fondemission nödvändigtvis att aktieägaren meddelar sin önskan att teckna. Dessutom föreslås stadganden om bolagets möjligheter att för aktieägarnas räkning sälja aktier som noterats på ett gemensamt värdeandelskonto. Till förslaget hänför sig ett övergångsstadgande.

Tiden för anmälan för anteckning i aktieboken, vilket är en förutsättning för deltagande i bolagsstämman, föreslås förkortad så att anmälan till aktieboken skall ske senast fem dagar före bolagsstämman. Vidare föreslås det att kallelse till bolagsstämman alltid skall utfärdas minst en vecka före nämnda dag.

Syftet med de föreslagna stadgandena är att förbättra möjligheterna för bolag vars aktier hör till värdeandelsystemet att utnyttja den nya tekniken och därigenom minska kostnaderna för både aktieägarna och bolaget. I förslaget har det lagts vikt vid att inte försvaga aktieägarnas rättsskydd. Vidare föreslås vissa lagtekniska ändringar.

3 a §. I den nya paragrafen föreslås stadganden om rätt för de bolag vars aktier hör till värdeandelsystemet att sälja aktier som finns på ett sådant gemensamt värdeandelskonto som avses i 3 § 1 mom. Försäljningen sker för ägarnas räkning. Enligt gällande lag skall bolaget öppna ett gemensamt värdeandelskonto för de aktieägares räkning, som inte senast den anmälningsdag som nämns i 2 § 1 mom. har låtit notera sin äganderätt inom värdeandelsystemet. En ekonomisk rättighet som baserar sig på en aktie som noterats i värdeandelsregistret kan inte utnyttjas efter anmälningsdagen förrän aktiebrevet har tillställts värdeandelsregistret för notering av äganderätten. Den rätt att delta i förvaltningen som aktien medför kan utövas, om aktien före anmälningsdagen har antecknats i aktieboken eller om aktieägaren har styrkt sitt förvärv för bolaget. Bolaget åsamkas kostnader och administrativa pro-

blem på grund av de aktier som hör till kontot, ty vid ökning av aktiekapitalet samt vid emission av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev skall de aktier som finns på kontot ges teckningsrättigheter enligt samma grunder som andra aktier. Aktierna medför dessutom rätt till dividend. Enligt 4 § 1 mom. kan dessa rättigheter emellertid inte utövas förrän äganderätten har registrerats. Rättigheterna förfaller enligt olika stadganden.

De föreslagna stadgandena ger bolaget rätt att sälja aktier på det gemensamma värdeandelskontot tidigast sex år efter anmälningdagen. Därefter har den tidigare ägaren till en aktie eller någon annan rättsinnehavare inte några andra på aktien grundade rättigheter i bolaget än rätt till det belopp som försäljningen inbringat. Denna rätt förfaller inom tio år, varefter medlen tillfaller bolaget, om inte aktiens tidigare ägare eller någon annan rättsinnehavare framställer krav på dem. Medlen kan sålunda tillfalla bolaget tidigast 16 år efter anmälningdagen. Försäljningen påverkar dock inte aktieägarens rätt att lyfta sådan dividend på aktien som förfallit till betalning innan aktien sålts. Försäljningen påverkar inte heller preskriptionen i fråga om fondemissionsaktier som avses i 4 kap. 14 § och som emitteras före nämnda tidpunkt.

Det föreslås att i 1 mom. stadgas att beslut om försäljning fattas av bolagsstämman. Vid bolagsstämman kan under de förutsättningar som stadgas i 4 § 2 mom. röstas även med sådana aktier, som inte före anmälningdagen givits till värdeandelsregistret för notering av äganderätten. En förutsättning är att försäljningen gäller högst en procent av alla de aktier som hör till samma aktieslag. Detta innebär att nämnda aktier kan medföra högst en hundraedel av de röster som alla aktier av detta slag medför. Syftet med begränsningen är att förhindra betydande förskjutningar i ägarförhållandena inom bolaget. Tills vidare har i de flesta bolag som anslutit sig till värdeandelsystemet 99-procentsgränsen uppnåtts inom några månader från anmälningdagen.

Bolagsstämmans beslut skall enligt det föreslagna stadgandet publiceras i officiella tidningen och dessutom meddelas på det sätt som stadgas för kallelse till bolagsstämma. Om kallelse till bolagsstämma enligt bolagsordningen skall sändas till aktieägarna, skall kallelsen sändas endast till de i beslutet

avsedda aktieägarna, varvid beslutet inte behöver delges dem särskilt. I annat fall skall beslutet sändas för kännedom till sådana i beslutet avsedda aktieägare, vilkas namn och adress bolaget känner till. Beslutet skall alltid delges sådana i 2 § 2 mom. nämnda personer, vilkas namn och adress bolaget känner till. I ovan nämnda paragraf avsedda personer är i allmänhet de som innehar aktierna såsom pant.

För tillämpningen av det föreslagna 1 mom. saknar det betydelse hur bolaget har fått reda på i momentet avsedda personers namn och adresser. Namnet på ägaren av en aktie på ett gemensamt värdeandelskonto kan komma till bolagets kännedom bl.a. när någon i enlighet med 4 § 2 mom. utnyttjar sin rätt att delta i bolagsstämman. Bolaget är skyldigt att ta reda på i 2 § 2 mom. nämnda personers adresser, såvida detta kan ske utan oskäligen kostnader. Bolaget kan även tänkas ha tillgång till sådana aktie- och aktieägarlistor, som uppgjorts vid olika tidpunkter och som i kombination med varandra utan oskäligen kostnader med största sannolikhet kan ge information om vilka aktieägarna är trots att de inte har lämnat in sina aktier för registrering. Bolaget anses härvid känna till aktieägarnas namn och adresser.

Enligt förslaget till 2 mom. skall ägaren till en aktie och en annan i 2 § 2 mom. avsedd person inom ett år från uppmaningen yrka på registrering av sin rätt på det sätt som stadgas i 2 § 1 mom., vid äventyr av att rätten till aktien annars förverkas. Uppmaningen har givits när alla de delgivningsåtgärder som nämns i 1 mom. har vidtagits. Den tid inom vilken yrkandet skall framställas avbryts om det med stöd av den utredning som fogats till yrkandet kan göras en sådan tillfällig notering som nämns i 18 § lagen om värdeandelskonton (827/91). Aktieägaren och den som avses i 2 § 2 mom. har, efter att tiden för framställande av yrkande utgått, inte någon annan rätt än den att få ut försäljningspriset för aktierna av bolaget eller av överexekutor, om bolaget på det sätt som avses i 3 mom. har hunnit deponera försäljningspriset. Efter att fristen löpt ut har aktieägaren sålunda inte längre kvar några aktieägar rättigheter.

Bolaget skall genast efter att den frist som avses i 2 mom. löpt ut sälja aktierna. Vid försäljningen skall dock aktieägarens intressen beaktas. Försäljningen kan orsaka skada både för ägaren till de aktier som säljs

och andra aktieägare i samma bolag. Skadan kan t.ex. vara en följd av en nedgång av börskursen på aktien på grund av en plötslig försäljning av ett betydande antal aktier. Å andra sidan bör alltid så många aktier säljas att aktieägarna kan lyfta en försäljningsintäkt som motsvarar deras aktier. Bolaget får givetvis inte genom försäljningen försöka påverka maktstrukturen i bolaget. Försäljningen skall därför ske vid sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen. Försäljningen borde i allmänhet ske vid s.k. kontinuerlig försäljning, eftersom syftet med stadgandet är dels att garantera en marknadsbunden prissättning, dels att förhindra att aktierna koncentreras till en viss krets. Om försäljningen inte sker genom offentlig handel, skall de säljas på offentlig auktion.

Enligt det förslagna 3 mom. skall de pengar som försäljningen inbringat omedelbart deponeras i enlighet med lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet 281/31. Denna lag är enligt dess 8 § en allmän lag, vilkas stadganden åsidosätts av en specielllag. Enligt förslaget skall deponeringen ske hos länsstyrelsen på bolagets hemort. Bolaget får inte för deponeringen uppställa ett i lagens 3 § villkor, enligt vilken bolaget har rätt att återfå deponitionen om ingen har gjort anspråk på den. Med stöd av 7 § i nämnda lag får bolaget dock efter tio år tillbaka det deponerade beloppet även om inget i 3 § nämnt förbehåll har gjorts. Bolaget skall då inom natt och år yrka kräva att få ut beloppet. Ett villkor för att beloppet skall tillfalla bolaget är givetvis att ingen har gjort anspråk på deponitionen.

Aktieägaren eller en annan person som nämns i 2 § 2 mom. kan av de deponerade försäljningsintäkterna endast få ut en andel som motsvarar hans aktier. Enligt förslaget betalas medlen ut mot ett eventuellt aktiebrev. Då medlen överläts skall även anspraksframställarens förvärv utredas på det sätt som stadgas i 2 § 1 mom.

11 §. Paragrafen föreslås bli ändrad så att aktieägaren för att kunna delta i bolagsstämman senast fem dagar före stämman skall ha antecknats i aktieägarförteckningen. Enligt gällande lag skall motsvarande anteckning ha gjorts tio dagar före stämman.

Enligt paragrafens 2 mom., skall kallelse till bolagsstämman skall utfärdas senast en

vecka före den dag som avses i 1 mom. På detta sätt kan t.ex. de aktieägare som inneharregistrerats bedöma om det är skäl för dem att registrera sitt ägande för att kunna utöva sin rösträtt på bolagsstämman.

12 och 15 §§. I paragraferna föreslås vissa lagtekniska justeringar som föranleds av de föreslagna stadgandena i 4 kap. om optionsrätter samt teckning av konvertibla skuldebrev och optionsrätter. Även vissa ändringar som gäller språkdräkten föreslås.

16 §. Det föreslås att till kapitlet fogas en ny paragraf med stadganden om fondemission och nyteckning samt om teckning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev inom värdeandelssystemet. Stadgandena gör det möjligt att effektivare utnyttja teckningsrätten, vilket minskar både aktieägarnas och bolagens kostnader.

Enligt paragrafens 1 mom. kan bolaget i samband med ett beslut om emission bestämma att aktieägarna ges teckningsrätter endast till ett antal som är jämt delbart med det antal som behövs för teckningen. Om teckning av en ny aktie sålunda enligt teckningsvillkoren skall ske så att mot fem gamla aktier får tecknas två nya, ges aktieägaren teckningsrätter till ett antal som delbart med fem ligger närmast under antalet gamla aktier. En aktieägare som har 97 aktier skulle sålunda få 95 teckningsrättigheter med vilka han kan teckna 38 aktier. De 2 outnyttjade teckningsrätterna skall säljas av bolaget.

Eventuella outnyttjade teckningsrätter skall säljas av bolaget och till aktieägarna skall av försäljningsintäkterna redovisas ett belopp som motsvarar de teckningsrätter som sålts för deras räkning. Försäljningen skall ske på det sätt som stadgas i 3 a § 2 mom., dvs. genom offentlig handel eller, om sådan inte är möjlig, på offentlig auktion. På grund av de höga kostnaderna blir det sistnämnda alternativet knappast aktuellt. Vederlaget skall redovisas i samband med följande utdelning av medel. Detta är i allmänhet dividendutdelningen, men kan även vara t.ex. förvärv eller inlösning av aktier. Om utdelning av medel stadgas i 12 kap. 1 §.

Ett sådant beslut som avses i momentet kan fattas av bolagsstämman eller av styrelsen, om den bemyndigats att fatta beslut om nyteckning, emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev.

Det föreslås att i paragrafens 2 mom. beträffande fondemission stadgas att bolaget

kan fatta ett beslut enligt vilket teckningsrätterna på värdeandelskontona efter utgången av teckningstiden utan teckning omvandlas till nya aktier utan någon särskild viljetryckning från den som är berättigad till teckningen. På aktieägarens konto skall enligt förslaget registreras det antal aktier som de på kontona registrerade teckningsrätterna enligt villkoren för fondemissionen berättigar till.

17 §. I paragrafen, som föreslås bli fogad till kapitlet, stadgas om möjligheten att teckna inom värdeandelsystemet emitterade aktier, värdeandelar och konvertibla skuldebrev genom att betala teckningspriset till bolaget. Avsikten är att teckningen skall ske utan en sådan teckningslista som avses i 4 kap. 7 §. En förutsättning för teckning genom betalning är att det i bolagsordningen eller styrelsens ökningsbeslut finns en föreskrift om detta. Beslutet måste vara sådant att det förpliktar styrelsen att godkänna alla teckningar som gjorts av teckningsberättigade i enlighet med teckningsvillkoren. Dessutom måste bolagsordningen vara så formulerad att teckningarna kan godkännas. Teckningsvillkoren får inte leda till att den övre gränsen för aktiekapitalet överskrids och teckningen måste skäras ned, om alla de som är berättigade till teckning genom betalning tecknar aktier för hela det belopp som teckningsvillkoren tillåter. Syftet med stadgandena är att förhindra en situation där bolaget blir tvunget att återbetala inbetalda belopp. Vid behov kan bolagsordningen ändras i samband med beslutet om nyemission.

Eftersom teckning enligt förslaget skall kunna ske utan teckningslista föreslås det att de handlingar och uppgifter som avses i 4 kap. 4a § 1 mom. och 6 § 1 mom. skall hållas tillgängliga på bolagets huvudkontor och hos aktiecentralregistret samt sändas till de aktieägare som ber om det. I det först nämnda lagrummet avses bolagets bokslutsmaterial, som vid behov skall kompletteras med styrelsens redogörelse för sådana händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning som har inträffat efter att bokslutet gavs eller delårsrapporten upprättades samt revisorns och det eventuella förvaltningsrådets yttrande över redogörelsen. I det sistnämnda lagrummet avses särskilt en sådan redogörelse och vid behov ett utlåtande av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig, som skall ges i samband med teckning på särskilda villkor, t.ex. apportvillkor.

Det i paragrafen nämnda särskilda teckningssättet skall nämnas i samband med förslaget till ökning av aktiekapitalet eller till bemyndigande av styrelsen. I enlighet med 4 kap. 1 b § 1 mom. skall saken nämnas också i den kallelse till bolagsstämma som skall sändas till aktieägarna. Som i 2 kap. 2 § värdepappersmarknadslagen avsedda platser där aktier kan tecknas skall anses alla de betalningsställen som är möjliga enligt beslutet om höjning av aktiekapitalet.

4 kap. Ökning av aktiekapitalet

Det föreslås att stadgandena om ökning av aktiekapitalet ändras både till innehåll och struktur. För att göra strukturen klarare föreslås det att stadgandena i den gällande lagens 5 kap. om optionsrätter och lån mot konvertibla skuldebrev flyttas till 4 kap. Det är motiverat att behandla stadgandena om särskilda teckningsrätter i samband med andra stadganden om höjning av aktiekapitalet, eftersom användningen av optionsrätter och konvertibla skuldebrev avviker från en vanlig nyteckning närmast med avseende på den längre teckningstiden.

Stadgandena om ökning av aktiekapitalet behandlas i detta kapitel under fyra mellanrubriker: allmänna stadganden (1—3 §§), nyemission (4—12 §§), optionsrätt och lån mot konvertibla skuldebrev (12 a-12 c §§) samt fondemission (13 och 14 §§).

Det föreslås att regleringen av avvikelser från företrädesrätten till teckning samt bemyndigande av styrelsen att besluta om ökning flyttas till de allmänna stadgandena. Vidare föreslås stadgandena om nyemission bli ändrade så att de stadganden som gäller befullmäktigande av styrelsen att besluta om nyemission flyttas från 10 och 11 §§ till de paragrafer som reglerar beslutsfattandet på bolagsstämman. Därefter täcker hänvisningarna i de nya 12 a—12 c §§ till stadgandena i 4—7 §§ om nyemission tillsammans med de allmänna stadgandena i 1—3 §§ den reglering som gäller bemyndigande av styrelsen att besluta om emission av särskilda teckningsrätter.

Stadgandena om styrelsens förslag angående nyemission, möteskallelse, beslut och registrering av beslut skall enligt förslaget ingå i 4, 4a, 4 b, 5, 5 a och 5 b §§. I lagen föreslås även stadganden om ökningsfullmaktens innehåll och den i beslutsförslaget ingående redogörelsen för de grunder enligt

vilka aktiernas teckningspris har fastställts.

Stadgandena i 6 § om ökning av aktiekapitalet på särskilda villkor föreslås bli ändrade så, att ett sådant utlåtande av en godkänd revisor såsom obunden sakkunnig som krävs i samband med bildandet av ett bolag skall införskaffas också då egendom tillkommer bolaget i samband med nyemission.

De gällande stadgandena om betalning och registrering av aktiekapital föreslås bli ändrade både vad gäller innehåll och struktur. Enligt förslaget skall en ökning av aktiekapitalet som sker enligt beslutet om ökning anmälas för registrering och registreras endast till ett belopp som motsvarar antalet till fullo betalda aktier. Vidare föreslås det att ökningen av aktiekapitalet kan registreras i en eller flera poster. En till fullo betald minimiökning skall anmälas för registrering inom ett år från ökningsbeslutet och en underlåtenhet i detta avseende leder till att hela ökningsbeslutet förfaller. Återstoden av ökningen skall enligt förslaget anmälas för registrering inom ett år från registreringen av den ökningspost som motsvarar minimibeloppet. Ökningarna skall anmälas för registrering utan dröjsmål, dvs. i den ordning de betalas. I fråga om den ökning som överstiger minimiökningen förfaller ökningsbeslutet till den del en på beslutet baserad ökning inte har anmälts för registrering inom utsatt tid. Därefter står ökningsbeslutet fast till den del bolaget driver in sina på teckningspriset baserade fordringar och inom utsatt tid anmäler därom till registermyndigheten.

Den föreslagna regleringen av optionsrätter och lån mot konvertibla skuldebrev motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen gällande stadganden i 5 kap. om konvertibla skuldebrev och optionslån. Enligt förslaget skall bolaget dock kunna emittera optionsrätter utan den låneandel som de gällande stadgandena förutsätter. Regleringen av själva teckningen och betalningen av optionsrätter och konvertibla skuldebrev föreslås likaså bli preciserad, eftersom de viktiga rättsverkningarna ofta hänför sig just till teckningen. Enligt förslaget får aktieägarna vid nyteckning med stöd av optionsrätter och konvertibla skuldebrev rätt att delta i bolagets förvaltning först efter att ökningen har registrerats.

I kapitlet föreslås vidare vissa ändringar i språkdräkten. Till de föreslagna stadgandena hänför sig övergångsstadganden.

1 §. Av paragrafen framgår att nyemis-

sion och fondemission fortsättningsvis är de sätt på vilka aktiekapitalet kan ökas. Paragrafen föreslås dock bli ändrad så att i den också stadgas om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev, eftersom även dessa åtgärder kan användas för att öka aktiekapitalet. Enligt de föreslagna stadgandena om upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev och emission av optionsrätter samt om nyemission genom användning av dessa instrument skall stadgandena om nyemission tillämpas i högre grad än tidigare.

I paragrafens 1 mom. föreslås ingå definitioner av begreppen optionsrätt och konvertibelt skuldebrev, eftersom det föreslås att stadgandena om dem flyttas från 5 kap. till 12 a — 12 c §§ i detta kapitel. Samtidigt görs vissa förtydligande ändringar i definitionerna. Även definitionen av nyemission föreslås preciserad utan att innehållet dock ändras.

Enligt den definition som föreslås är optionsrätten en särskild rätt som berättigar till deltagande i nyemission. Bolaget förbinder sig att låta innehavaren av en optionsrätt teckna aktier på de villkor som avtalats på förhand. Med avvikelse från den gällande lagen kan optionsrätter ges utan låneandel. En optionsrätt kan dock förenas med ett lån som bolaget upptar eller med andra värdepapper som bolaget emitterar samt med avtal och förbindelser som bolaget ingår.

Ett beslut om att emittera optionsrätter avviker från ett vanligt beslut om nyemission närmast i det avseendet att teckningstiden vid nyemission som baserar sig på optionsrätter inte är begränsad i lagen. Därför kan optionsrätter användas för att skapa olika riskavkastningskombinationer, varför det ur tecknarens synvinkel kan vara motiverat att betala för en särskild teckningsrätt. Eftersom en optionsrätt berättigar till deltagande i nyemission och eftersom merparten av det totalpris som skall betalas för aktien kan erläggas genom betalning av optionsrätten, föreslås det att det i 12 a — 12 c §§ stadgas om emission av optionsrätter på ett sätt som motsvarar stadgandena om nyemission. Om optionsrättsägarens rätt att få ett bevis på optionsrätten och möjligheten att utfärda ett särskilt optionsbevis stadgas i 12 a §.

Över ett lån mot konvertibla skuldebrev skall enligt definitionen utfärdas ett skuldebrev. Det föreslås inte heller nu att ett sådant

lån skall uppfylla andra formkrav. Skuldebrevet kan sålunda vara ett vanligt eller ett löpande skuldebrev. På dem tillämpas de allmänna rättsreglerna rörande skuldebrev. Av definitionen på konvertibelt skuldebrev framgår att en aktieteckning som grundar sig på ett sådant lån skall betraktas som nyemission. Innehållsmässigt motsvarar definitionen gällande lag. I och med att nyemission omnämns blir kapitlets struktur klarare och gör hänvisningarna till nyemission i de paragrafer som behandlar lån mot konvertibla skuldebrev tydligare.

Det föreslås att hänvisningen i gällande 2 mom. stryks såsom obehövlig.

I paragrafens 2 mom. föreslås ett stadgande om att det i allmänhet är bolagsstämman som skall besluta om emission av optionsrätter eller om upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. Efter ändringen ingår huvudregeln för upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev och emission av optionsrätter genast i början av kapitlet. Ändringen är motiverad också med beaktande av att det i samband med de allmänna stadgandena om nyemission föreslås ett stadgande som gör det möjligt att bemyndiga styrelsen att besluta om nyemission, upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev samt emission av optionsrätter. I momentet föreslås också ingå ett tillägg om att beslut om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibelt skuldebrev inte får fattas förrän bolaget har registrerats. Förbudet mot att öka aktiekapitalet och emittera optionsrätter eller uppta lån mot konvertibelt skuldebrev före registreringen av bolaget gäller uttryckligen ett slutgiltigt beslut om att vidta den nämnda åtgärden, men inte ett beslut om bemyndigande.

2 §. Den föreslagna paragrafen om aktieägarens företrädesrätt till teckning motsvarar till sin struktur rätt långt nuvarande lag. I paragrafens 1 mom. fastställs huvudregeln för företrädesrätten och i 2 mom. stadgas om under vilka förutsättningar och på vilket sätt det är möjligt att genom bolagsstämmans beslut avvika från företrädesrätten till teckning. Stadgandet i nuvarande 5 § 4 punkten om minimtiden för utövande av företrädesrätten till teckning föreslås bli 3 mom. Stadgandet föreslås även ändrat i sak. Det föreslås att stadgandena om avvikelser från aktieägarnas företrädesrätt till teckning skärps vad gäller definitionen av avvikelserna. Det skall inte längre vara möjligt att med

stöd av en föreskrift i bolagsordningen avvika från den i paragrafen definierade företrädesrätten till teckning.

I paragrafens 1 mom. föreslås ingå ett uttryckligt stadgande om att aktieägarnas företrädesrätt till teckning gäller alla nya aktier. Det skall inte längre vara möjligt att i bolagsordningen föreskriva att företrädesrätten till teckning vid emission av aktier av ett visst slag gäller endast aktier av ett visst slag. Stadgandet omfattar även den sekundära företrädesrätten till teckning. Det är således inte heller möjligt att avvika från aktieägarens företrädesrätt till teckning när otecknade aktier fördelas eller när beslut fattas om hur aktierna skall fördelas vid överteckning. Oklarheter undviks om i beslutet om ökning av aktiekapitalet nämns hur aktieägarna skall meddela sitt intresse av att utnyttja en sekundär teckningsrätt eller hur aktierna skall fördelas i fall av överteckning.

Enligt 1 mom. skall det emellertid inte anses som avvikelser från företrädesrätten till teckning när olika slag av aktier emitteras enligt förhållandet mellan aktieslagen, i det fall att aktieägarna i förhållande till det antal aktier som de äger har företrädesrätt till aktier av samma slag och sekundär rätt till andra aktier. Det är fråga om en situation där aktier av alla slag emitteras i förhållande till innehavet av ett visst aktieslag. Den sekundära företrädesrätten till teckning skall vara lika för alla aktieslag och bestämmas på grundvalen av antalet aktier.

När de ovan nämnda villkoren uppfylls bibehålls aktieägarnas inbördes styrkeförhållande oförändrat. Om det i ett bolag finns t.ex. aktier av slaget A, B och C så fördelade att antalet A-aktier är 100, antalet B-aktier 200 och antalet C-aktier 1000, anses som en avvikelser från den i 1 mom. nämnda företrädesrätten till teckning inte ett bolagsstämmobeslut, enligt vilket aktieägarna får teckna nya aktier i relation till sitt tidigare ägande så att ägarna av A-aktier får teckna 10 A-aktier, ägarna till B-aktier 20 B-aktier och ägarna till C-aktier 100 C-aktier. En ytterligare förutsättning är att den sekundära rätten tillkommer alla aktieägare i relation till antalet aktier de äger och oberoende av aktieslag.

I enlighet med principen om likvärdigt bemötande av aktieägarna och särskilt mot bakgrunden av stadgandena i 9 kap. 16 § skall aktierna prissättas på ett godtagbart sätt. Det kan inte anses sakligt att sätta sam-

ma pris på aktier av olika slag, om deras marknadsvärde eller på annat sätt fastställda gängse värde avviker från varandra. Det är klart att prissättningen inte i något fall får favorisera vissa aktieägare.

Med uttrycket företrädesrätt till teckning avses uttryckligen den teckningsrätt som tillkommer aktieägarna att teckna nya aktier i förhållande till sitt tidigare ägande. Om en aktieägare har möjlighet att teckna aktier på någon annan grund, t.ex. ett arbetsförhållande, är det inte fråga om en teckning med stöd av företrädesrätt.

Enligt paragrafens 2 mom. kan bolagsstämman också i fortsättningen besluta om ökning av aktiekapitalet med avvikelse från den företrädesrätt till teckning som aktieägarna tillförsäkras i 1 mom. Stadgandena i detta moment gäller förutom nyemission även emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. Fondemission kan fortfarande inte genomföras på ett sätt som avviker från aktieägarnas företrädesrätt till teckning. Det föreslås att hänvisningen i momentet till stadgandena i 12 § 2 mom. om blandemission stryks. I riktad blandemission åsidosätts dock kravet på två tredjedels majoritet av det krav på nio tiondelars kvalificerad majoritet som stadgas i 12 § 2 mom.

Stadgandena om avvikelse från företrädesrätten till teckning gäller enligt förslaget till 2 a § 1 mom. även ett bemyndigande av styrelsen att öka aktiekapitalet med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt.

Det föreslås att om styrelsens skyldighet att informera om grunderna för bestämmandet av teckningspriset skall stadgas i 4 § 1 mom. Det är skäl att jämföra teckningspriset med aktiens gängse värde i det fall då förslag görs att man skall avvika från aktieägarens företrädesrätt till teckning. Relationen mellan gängse värde och teckningspris är av väsentlig betydelse vid bedömning av om generalklausulen i 9 kap. 16 § skall tillämpas på beslutet om höjning.

Det föreslås att det materiella stadgandet i 5 § 1 mom. 4 punkten om teckningstidens längd vid emission som genomförs med företrädesrätt flyttas till 3 mom. i denna paragraf. Efter detta finns alla stadganden om de faktorer som inverkar på företrädesrätten till teckning i samma paragraf.

Stadgandet föreslås bli ändrat för det första så att minimitiden för utnyttjande av företrädesrätten till teckning förkortas till två

veckor. För en förkortning av teckningstiden talar utvecklingen av kommunikationerna och preciseringen av stadgandena om kallelse till stämma. En kort teckningstid möjliggör också en sådan registrering av en nedläggning av aktiekapitalet som avses i 6 kap. 5 § 1 mom. inom den tid om en månad som nämns i 8 § i samma kapitel.

Det föreslås vidare att teckningstiden i publika bolag kan löpa ut tidigast två veckor efter det att registermyndigheten har kungör beslutet om nyemissionen. Den tid som reserverats för utnyttjande av företrädesrätten till teckning kan i ett offentligt bolag börja redan före kungörelsen, men den får inte upphöra förrän minst två veckor har löpt från kungörelsen. Tiden räknas från kungörelsen och inte från registreringen.

Stadgandena om aktieägarnas rätt att teckna aktier i förhållande till den andel som deras aktier utgör av aktiekapitalet samt stadgandena om tid som skall reserveras för utnyttjande av företrädesrätten till teckning baserar sig i fråga om publika bolag på artiklar 29.1, 3 och 6 i kapitaldirektivet.

2 a §. Det föreslås att stadganden om bemyndigande av styrelsen att besluta om ökning av aktiekapitalet koncentreras till den nya 2 a §. Stadganden föreslås bli överförda framförallt från gällande 10 och 11 §§. Till sitt innehåll avviker stadgandena endast i liten utsträckning från gällande lag. Då de överförs till de allmänna stadgandena är det inte nödvändigt att stadga om bemyndigande i de stadganden som gäller nyemission, emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev.

Det föreslås att i paragrafens 1 mom. tas in huvudregeln för bemyndigande, vilket omfattar stadgandena i gällande 10 § 1 mom. Bolagsstämman kan fortsättningsvis bemyndiga styrelsen för högst ett år i sänder att besluta om nyemission. Maximitiden, ett år, för bemyndigandet föreslås preciseras så att den räknas från tidpunkten för bolagsstämmans beslut. Med avvikelse från gällande 10 § 1 mom. föreslås stadgandet även gälla utgivning av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibelt skuldebrev. Sålunda behövs inget särskilt stadgande om bemyndigande i 12 a—12 c §§, vilka reglerar dessa finansieringsformer.

Om styrelsen med stöd av bemyndigandet kan avvika från företrädesrätten till teckning, skall på beslutet om bemyndigande tillämpas 2 § 2 mom. Beslutet skall i dessa

fall, precis som enligt gällande lag, fattas med två tredjedels majoritet. Ett sådant bemyndigande förutsätter att det finns från bolagets synpunkt vägande ekonomiska skäl därtill.

Det föreslås att i paragrafens 2 mom. intas stadganden om maximibeloppet av bemyndigandet för styrelsen att besluta om nyemission, emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev, i de fall då styrelsen får avvika från företrädesrätten till teckning. Stadgandet om maximibeloppet preciseras så att ökningsfullmakten inte till sitt sammanlagda belopp vid tidpunkten för beslutet om bemyndigande eller för styrelsens ökningsbeslut får överstiga en femtedel av bolagets registrerade aktiekapital och aktiernas sammanlagda röstetal. Ökningsbeslutet avser även beslut om emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. Vid uträkning av det maximibelopp som avses i stadgandet, sammanräknas de ökning av aktiekapitalet som besluten om nyemission, emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev möjliggör. Innan bolaget registreras beräknas maximibeloppet av beslutet om bemyndigande på det betalda aktiekapitalet.

Även preferensaktierna skall alltid beaktas när det registrerade aktiekapitalet och en femtedel därav bestäms. Däremot beaktas i allmänhet inte preferensaktier eller därtill berättigande optionsrätter eller konvertibla skuldebrev när totalbeloppet och femtedels maximiröstetalet uträknas. Sådana preferensaktier skall dock beaktas som medför röst rätt vid beslut om nyemission, emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. I bolagsordningen kan man dessutom överenskomma att även andra preferensaktier beaktas när dessa belopp räknas ut.

Det föreslås att till paragrafens 3 mom. flyttas stadgandet från gällande 10 § 2 mom., enligt vilket styrelsen får avvika från företrädesrätten till teckning endast om det med hänsyn till bolaget finns vägande ekonomiska skäl till detta. Motsvarande gäller bolagsstämman då den beslutar om bemyndigande, med stöd av vilket styrelsen kan avvika från företrädesrätten. Då styrelsen fattar ökningsbeslutet skall den överväga om det i den konkreta situation då ökningsbeslutet fattas finns vägande ekonomiska skäl att avvika från företrädesrätten.

I momentet skall enligt förslaget även stadgas att styrelsen inte får avvika från företrädesrätten till förmån för någon som tillhör bolagets närmaste krets. Begreppet närmaste krets definieras i den 4 § som föreslås bli fogad till 1 kap. Stadgandet påminner om stadgandet i gällande 4 kap. 10 § 2 mom., i vilket hänvisas till 4 § 3 mom. Enligt det föreslagna stadgandet är det förbjudet att rikta en emission till den närmaste kretsen. En person som tillhör den närmaste kretsen får dock ingå i deras krets som har teckningsrätt, om emissionen inte gynnar honom på bekostnad av de andra aktieägarna.

Vid bedömning av om avvikelser från företrädesrätten sker till förmån för någon som hör till den närmaste kretsen skall avseende fästas vid det syfte styrelsen har med sitt beslut samt vid de följder som emissionen medför. En emission som genomförs så att alla aktieägare kan delta i den gynnar i normala fall inte den närmaste kretsen. En till allmänheten riktad emission där alla intresserade kan teckna aktier och där man avviker från företrädesrätten kan sålunda inte anses gynna den närmaste kretsen. En allmän, till andra än den högsta ledningen riktad personalemission genomförs inte heller normalt i syfte att gynna den närmaste kretsen. Emissionsvillkoren och därtill anslutna finansierings- och andra arrangemang kan dock leda till att emissionen gynnar den närmaste kretsen på ett sätt som är förbjudet.

Vid bedömning av en avvikelse från företrädesrätten skall den anses ha skett i syfte att gynna den närmaste kretsen åtminstone när prissättningen vid emissionen är mycket förmånlig eller emissionen med hänsyn till maktutövningen bland aktieägarna har en effekt som väsentligt förbättrar den närmaste kretsens ställning i förhållande till de andra aktieägarna. Detta kan komma till uttryck t.ex. i att emissionen omintetgör betydande ändringar i maktutövningen till följd av aktieköp.

Stora företag som skaffar sin finansiering både på utländska och inhemska marknader har, särskilt då det gäller prissättningen vid aktieemissioner, övergått till ett särskilt anbudsemissionsförfarande, där i allmänhet de intressenter som valts ut av en av emittenten oberoende investeringsbank som biträder vid genomförandet av emissionen, ger anbud på de aktier som bjuds ut till teckning. Vid anbudsemission bereds ofta av praktiska skäl de största aktieplaceringarna en möjlighet att ge

en anbud. På de utländska marknaderna är det investeringsbankerna och motsvarande aktietecknande förmedlare som lämnar anbud. I hemlandet ges i allmänhet de viktigaste investerarkretsarna en möjlighet att lämna anbud. Aktieemissionen genomförs i allmänhet efter att anbudstiden har löpt ut såsom en riktad emission till anbudsgivarna och till ett pris som bestäms på basis av offerterna. Syftet är att priset skall motsvara aktiernas marknadspris. Det egentliga emissionsbeslutet fattas formellt först efter att bolaget fått in anbudet.

I samband med anbudsemission kan det uppstå situationer där bolaget vill ge intresserade inom den närmaste kretsen möjlighet att komma med anbud och teckna aktier, t.ex. för att dessa grupper äger mer än en procent av bolaget. En viktig faktor vid bedömningen av om anbudsemissionen har genomförts i syfte att gynna den närmaste kretsen på ett sätt som är förbjudet, är emissionens verkliga syfte samt teckningspriset och emissionens effekt på aktieägarnas inbördes inflytande. Ett ovan beskrivet förfarande vid ökning av aktiekapitalet behöver inte nödvändigtvis anses ske i syfte att gynna den närmaste kretsen, om kretsen av tecknare har begränsats för att effektivisera finansieringen. Emissionen kan anses acceptabel om den i fråga om villkoren och sättet för förverkligandet är ändamålsenlig med tanke på anskaffningen av finansiering och om teckningspriset är mycket nära aktiens marknadspris och syftet med emissionen inte är att påverka aktieägarnas inflytande i bolaget. För undvikande av oklarheter kan det i bolagsstämmans beslut om bemyndigande nämnas att en emission får genomföras med iakttagande av det förfarande som har beskrivits här.

3 §. I paragrafens 2 mom. föreslås språkliga ändringar.

4 §. Stadgandena i den gällande 4 § föreslås bli uppdelade på flera paragrafer. I paragrafen kvarstår stadgandena om innehållet i styrelsens förslag till beslut om nyemission. I paragrafen stadgas likaså om innehållet i styrelsens förslag till beslut om bemyndigande till nyemission. Stadgandena om styrelsens förslag föreslås dessutom bli ändrade både i fråga om sak och struktur.

I paragrafens 1 mom. föreslås stadganden om vad ett förslag till beslut om nyemission skall innehålla. Stadgandet fastställer uttryckligen att i förslaget skall nämnas de

omständigheter som enligt 5 § 1 mom. skall anges i beslutet. Stadgandet motsvarar gällande rätt. Enligt det förslagna stadgandet skall i styrelsens förslag dessutom anges grunderna för bestämmande av teckningspriset. Styrelsen skall sålunda redogöra för hur man kommit fram till det föreslagna teckningspriset. Eftersom det vid prissättningen av aktierna i allmänhet är väsentligt för aktieägarna i vilken relation teckningspriset står till aktiernas gängse värde, skall styrelsen i allmänhet uppge detta. Uppgifterna om grunderna för bestämmande av teckningspriset och teckningsprisets förhållande till aktiernas gängse pris är särskilt betydelsefulla i bolag med olika aktieslag samt vid avvikelser från aktieägarnas företrädesrätt till teckning.

Det föreslås vidare att till momentet överförs stadgandet i gällande 4 § 2 mom., enligt vilket förslaget till avvikelser från företrädesrätten till teckning skall innehålla en redogörelse för orsakerna till avvikelserna. Det föreslås också att till momentet överförs stadgandet i gällande 4 § 3 mom., enligt vilket vid förslag till avvikelser från företrädesrätten till teckning till förmån för någon som hör till bolagets närmaste krets, förslaget skall innehålla en redogörelse för hur stor del denne äger av bolagets aktiekapital och hur stor del av röstetalet för samtliga aktier i bolaget han förfogar över före och efter nyemissionen, om han tecknar samtliga aktier som erbjudits honom och nyemissionen också i övrigt tecknas i sin helhet. Definitionen av närmaste krets ingår i 1 kap. 4 § och stadgandet omfattar fortsättningsvis de juridiska personer som nämns däri, trots att språkliga ändringar har gjorts för att förbättra läsbarheten. I motiveringen till 2 a § 4 mom. redogörs för när en ökning har skett till förmån för någon som hör till bolagets närmaste krets.

I paragrafens 2 mom. föreslås stadganden om förslaget till beslut om att bemyndiga styrelsen. I beslutsförslaget skall ingå de uppgifter som enligt 5 a § skall nämnas i beslutet om bemyndigande. Dessa är ökningens maximibelopp aktieslagsvis, vem som har rätt att teckna aktier, såvida inte styrelsen ges rätt att besluta om detta, i vilket syfte bemyndigandet får användas då avvikelser från företrädesrätten sker, den tid bemyndigandet är i kraft samt grunderna för bestämmande av teckningspriset, såvida inte styrelsen bemyndigats att besluta om dem. Då styrelsen bemyndigats att besluta om nyemis-

sion avses med grunderna för bestämmande av teckningspriset antingen en redogörelse för grunderna för det teckningspris som föreslås eller fastställande av hur styrelsen får bestämma teckningspriset. Grunderna behöver inte uppges om styrelsen helt och hållet får besluta om teckningspriset. Innehållet i beslutet om bemyndigande behandlas närmare i motiveringen till 5 a §.

4 a §. Till 1 mom. i den 4 a § som föreslås bli fogad till kapitlet överförs förteckningen från nuvarande 4 § 1 mom. över vilka handlingar som skall fogas till det förslag som avses i 4 §. Språkliga ändringar föreslås i 1 punkten. I 2 punkten föreslås bli stadgat att även kopior av delårsrapporter som upprättats efter den senaste räkenskapsperioden skall fogas till beslutsförslaget, om bolaget är skyldigt att upprätta delårsrapporter. Om innehållet i en delårsrapport stadgas i 11 kap. 12 §. Enligt momentets 3 punkt skall styrelsens redogörelse för sådana händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning som har inträffat gälla tiden efter att antingen bokslutet uppgjordes eller delårsrapporten upprättades och inte efter att de gavs. Enligt momentets 4 punkt skall revisorerna och förvaltningsrådet yttra sig både om styrelsens redogörelse och delårsrapporterna, som därmed jämföras med styrelsens redogörelse.

Det föreslås att till 2 mom. flyttas stadgandet i gällande 4 § 2 mom., enligt vilket en revisor vid avvikelse från företrädesrätten till teckning skall ge ett utlåtande om grunderna för bestämmande av teckningspriset och om orsakerna till avvikelsen från företrädesrätten. Utlåtandet skall fogas till styrelsens beslutsförslag. Enligt vad som föreslås skall motsvarande utlåtande fogas till förslaget också när förslaget gäller bemyndigande för styrelsen att fatta sådant beslut om nyemission som innebär avvikelse från företrädesrätten till teckning. Revisorn skall då yttra sig om grunderna för bestämmande av teckningspriset samt om syftet med det bemyndigande som nämns i 5 a § 3 punkten.

4 b §. I den nya paragrafen föreslås stadganden om kallelse till stämma. Enligt 1 mom. skall i kallelsen till stämma alltid nämnas det huvudsakliga innehållet i beslutsförslaget. Enligt gällande 4 § 5 mom. skall det huvudsakliga innehållet nämnas i kallelsen bara när en avvikelse från företrädesrätten föreslås.

Det huvudsakliga innehållet i styrelsens förslag omfattar åtminstone uppgifter om

ökningens belopp, vilka aktieslag teckningen gäller, vem som är berättigad att teckna aktier, teckningstiden och teckningspriset. I kallelsen skall även uppges om sådan apportegendom som nämns i 6 § kan tillskjutas. Om nyemissionen innebär en avvikelse från företrädesrätten till teckning, skall i kallelsen nämnas orsakerna till avvikelsen samt grunderna för bestämmande av teckningspriset. I kallelsen skall enligt förslaget alltid nämnas hur aktieägaren skall förfara för att utöva sin rätt att teckna aktier. Stadgandet motsvarar gällande 4 § 5 mom. De omständigheter som enligt 5 § skall nämnas i ökningsbeslutet, skall således i korthet kort framgå redan av kallelsen till stämman.

Om kallelsen gäller ett bolagsstämmobeslut som innebär att styrelsen bemyndigas att besluta om nyemission, skall beslutets huvudsakliga innehåll anses omfatta ett sammandrag av de omständigheter som nämns i 5 a §.

Uppgifterna om nyemissionen skall vara så utförliga i kallelsen, att aktieägarna på basis av den kan avgöra om beslutsförslaget är sådant att det är skäl för dem att delta i stämman.

Det föreslås att till 2 mom. flyttas stadgandena i det inledande stycket i gällande 4 § 1 mom. om att styrelsens förslag skall hållas tillgängligt för aktieägarna samt sändas till dem.

5 §. I denna paragraf, som behandlar innehållet i ett beslut om nyemission samt hur beslutet fattas, föreslås lagtekniska och språkliga ändringar. Dessutom överförs stadgandet från 11 § 2 mom. enligt vilket styrelsen, när den beslutar om nyemission, alltid skall underrätta aktieägarna om rätten att teckna aktier.

I paragrafens 1 mom. föreslås närmast språkliga och lagtekniska ändringar. Syftet är att av förteckningen i momentet tydligare än förr skall framgå de omständigheter som skall anges i beslutet om nyemission.

Punkterna 1 och 5 bibehålls i det närmaste oförändrade och 2 och 3 punkten föreslås bli förkortade. Självklart är att aktieslagen behöver preciseras endast i bolag med olika slag av aktier. Som en teknisk ändring i 4 punkten föreslås att uttrycket företrädesrätt till teckning, som definieras i 2 §, införs. Det stadgande som ingår i den nuvarande 4 punkten och enligt vilket den tid under vilken aktieägarna kan utöva sin företrädesrätt skall vara minst en månad från teckningsti-

dens början föreslås bli ändrad och flyttad till 2 § 3 mom.

Till momentets nya 8 punkt flyttas stadgandena i den gällande paragrafens 2 mom. som gäller aktieägarnas skyldighet att erlagga särskilda betalningar till bolaget, omvandling av ett aktieslag till ett annat, samtyckes- och inlösningsklausuler samt bolagets rättighet eller skyldighet att lösa in aktier genom nedsättning av aktiekapitalet. Samtidigt föreslås det att hänvisningen i den gällande lagen till stadgandena i 3 kap. 1 § 2 mom. om omvandling av aktier av ett visst slag till aktier av annat slag ändras till en hänvisning till nämnda paragrafs 4 mom., eftersom de stadganden som hänvisningen gäller föreslås bli flyttade till detta moment. På motsvarande sätt föreslås det att den hänvisning som gäller inlösningsaktier ändras till en hänvisning till 6 kap. 9 §. Den föreslagna 8 punkten innehåller också en hänvisning till 3 kap. 1 § 5 mom. Denna hänvisning ersätter stadgandet i gällande 2 mom. om omnämmande av aktieägarnas skyldighet att erlagga särskilda betalningar till bolaget.

Gällande 3 mom. föreslås bli flyttad till 2 mom.. Ordalydelsen ändras så att den motsvarar de föreslagna ändringarna i detta kapitel.

Det föreslås att till 3 mom. flyttas stadgandet från gällande 4 kap. 11 § 2 mom., enligt vilket styrelsen, då den beslutar om nyemission, skall underrätta aktieägarna om rätten att teckna aktier. Stadgandet föreslås preciseras så att meddelandet om rätten att teckna aktier skall tillställas aktieägarna också vid avvikelser från företrädesrätten. Av meddelandet skall framgå hur en aktieägare skall förfara för att kunna utöva sin rätt.

5 a §. I paragrafen som föreslås bli fogad till kapitlet föreslås stadganden om innehållet i bolagsstämmans beslut när styrelsens bemyndigas att besluta om nyemission.

Enligt 1 punkten skall i beslutet nämnas ökningens maximibelopp per aktieslag. Enligt den föreslagna 2 punkten skall i beslutet nämnas vem som har rätt att teckna aktier. I beslutet kan de teckningsberättigade definieras på många sätt. Vid avvikelser från företrädesrätten till teckning är en snäv definition i allmänhet gynnsammast för aktieägarna. Om man inte i bolagsstämmans beslut på något sätt vill begränsa kretsen av tecknare, räcker det med ett konstaterande att styrelsen avgör vilka som har rätt att teckna akti-

er.

Enligt 3 punkten skall i beslutet nämnas för vilket ändamål bemyndigandet får utnyttjas i det fall att styrelsen får avvika från företrädesrätten till teckning. Syftet kan individualiseras i beslutet till att gälla t.ex. finansiering av ett företagsköp eller medelanskaffning från allmänheten. Syftet behöver inte uppges så detaljerat att detta äventyrar själva syftet eller på annat sätt åsamkar bolaget väsentlig skada.

Enligt den föreslagna 4 punkten förutsätts ett beslut om grunderna för bestämmande av teckningspriset, såvida det inte uttryckligen besluts att styrelsen har rätt att fastställa det. Grunderna för bestämmande av teckningspriset kan variera. De kan t.ex. utgöras av börskursen eller, vid ett bemyndigande att genomföra en anbudsemission, det pris som de på ett visst sätt skaffade anbuderna anger. Bestämningsskälerna kan även anges som ett högsta och lägsta pris, inom vilkas gränser styrelsen får utöva sin prövningsrätt.

Enligt 5 punkten skall av beslutet framgå bemyndigandets giltighetstid, som enligt 2 a § kan vara högst ett år räknat från beslutet.

5 b §. Det föreslås att i denna paragraf, som föreslås bli fogad till kapitlet, intas stadganden om registrering av beslut om nyemission och bemyndigande av styrelsen.

I paragrafens 1 mom. stadgas om ett publikt aktiebolags skyldighet att anmäla beslut om nyemission för registrering inom en månad efter att det fattades. Med beslut avses här både beslut av bolagsstämman och av styrelsen. Ökningsbeslutet skall framgå i sin helhet av anmälan.

Till paragrafens 2 mom. flyttas stadgandena från gällande 11 § 1 mom. om registrering av beslut om bemyndigande samt om styrelsens rätt att fatta ökningsbeslutet först efter registreringen. Det föreslås att ett nytt stadgande intas i momentet, enligt vilket ett publikt aktiebolag skall göra registeranmälan om bolagsstämmans beslut om bemyndigande senast en månad efter att beslutet fattades. Underlåtelser att göra anmälan kan enligt handelsregisterlagen leda till böter. Även skadeståndsskyldighet kan med stöd av 15 kap. 1 § bli aktuell.

Stadgandena om publika aktiebolags skyldighet att offentliggöra beslut om nyemission grundar sig på artikel 25.1 i kapitaldirektivet.

6 §. Det föreslås att till paragrafen fogas

hänvisningar till stadgandena i 2 kap. 4 a § om sakkunnigutlåtanden. I paragrafen skall enligt förslaget även intas stadganden som gäller bemyndigande av styrelsen att besluta om sådan nyemission där teckningen är förenad med apportvillkor, något annat särskilt villkor eller ett kvittningsvillkor. Vidare föreslås vissa lagtekniska och språkliga justeringar.

Den ändring som föreslås i paragrafens 1 mom. är ägnad att förtydliga rättsläget i och med att då styrelsen bemyndigas att fatta beslut om nyemission skall ett kvittningsvillkor jämföras med ett apportvillkor och andra särskilda villkor. Styrelsen kan därmed i samband med ökningsbeslutet på förhand ingå en förbindelse enligt vilken fordringar på bolaget kan användas för teckning av aktier.

Enligt förslaget skall styrelsen inhämta ett i 2 kap. 4 a § avsett utlåtande av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig om den egendom som tillförs bolaget i samband med teckningen. I praktiken gäller detta stadgande endast apportvillkor.

I allmänhet anses inte sådan egendom som motfordran vid teckningen som sådan egendom, om vilken ett utlåtande skall inhämtas. I undantagsfall kan det emellertid bli fråga om att bedöma grunden för den motfordran som används vid kvittning. Om en teknares motfordran som skall användas vid kvittning har uppkommit som en del av den räkna av åtgärder vari teckningen ingår, skall ett sakkunnigutlåtande företas över den egendom som eventuellt tillförs bolaget och som ligger till grund för den fordran som nyttjas vid kvittningen. Det är härvid fråga om en situation, där motfordran i själva verket baserar sig på en förapport, alltså på överlåtelse av apportegendom före teckningen.

Sakkunnigutlåtandet, den redogörelse av styrelsen som avses i 2 kap. 4 § 2 mom. och de andra handlingar som nämns i 2 kap. 4 § skall fogas till beslutsförslaget. Stadgandets materiella innehåll ändras inte, ty beslutsförslaget med bilagor skall enligt 4 b § hållas framlagt på bolagets huvudkontor under minst en vecka före bolagsstämman, sändas till de aktieägare som ber om det samt hållas framlagt under bolagsstämman. I 9 § stadgas närmare om vilka handlingar som skall fogas till registeranmälan om ökningen av aktiekapitalet.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett

nytt 2 mom., enligt vilket det krävs två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädda aktierna då styrelsen bemyndigas att besluta om nyemission på så sätt att aktier kan tecknas mot apportegendom eller annars på vissa villkor. Ett motsvarande stadgande ingår i gällande 10 § 4 mom.

De föreslagna stadgandena om sakkunnigutlåtande baserar sig i fråga om publika aktiebolag på artikel 27 i kapitaldirektivet.

7 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att ökningsbeslutet inte längre behöver tas in i sin helhet på teckningslistan. Enligt förslaget räcker det med att beslutet nämns, dvs. individualiseras på teckningslistan samt fogas till teckningslistan eller hålls tillgängligt på den plats som anges i listan. Individualiseringen av ökningsbeslutet innebär att av teckningslistan skall framgå åtminstone bolagets namn och datum för när bolagsstämman eller styrelsen har beslutat om ökningen. Om det gjorts flera ökningsbeslut på samma dag eller under en kort tid, skall beslutet individualisera närmare. Av listan skall dessutom framgå de aktieslag som bjuds ut till teckning, det belopp som skall betalas för aktierna, vid behov särskilt för varje aktieslag, samt betalningstiden. Genom de uppgifter som framgår av teckningslistan får aktieägaren veta vilket beslut och vilka villkor han blir bunden av då han tecknar aktierna.

I momentet föreslås dessutom lagtekniska och språkliga ändringar. Bolagsstämmans beslut om bemyndigande borde fogas till teckningslistan om ökningsbeslutet har fattats av styrelsen. Stadgandet motsvarar till innehållet gällande 4 kap. 11 § 3 mom. Hänvisningen i momentet till 4 § 1 mom. föreslås bli ändrad till en hänvisning till 4 a § 1 mom., där det enligt förslaget stadgas vilka handlingar som skall hållas tillgängliga. Av de ändringar som föreslås i 6 § 1 mom. följer att även utlåtandet av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig vid behov skall fogas till teckningslistan eller hållas tillgängligt för aktieägarna.

I paragrafens 2 och 3 mom. föreslås språkliga ändringar.

I förslaget 17 §, som föreslås bli fogad till 3 a kap. stadgas om teckning av aktier genom betalning.

8 §. Det föreslås att 8 § 1 mom. kvarstår i paragrafen och att vissa språkliga ändringar görs i den.

8 a §. I paragrafen föreslås stadganden om registrering av aktiekapitalet, registrering av ökningar som baserar sig på olika beslut, förutsättningarna för registrering av ökningar samt om de tider, inom vilka registeranmälan skall göras. I paragrafen används ordet ökning för en konkret ökning i penningvärde av aktiekapitalet.

I paragrafens 1 mom. stadgas i överensstämmelse med gällande 8 § 2 mom. att som ökning av aktiekapitalet registreras det sammanlagda beloppet av de nya aktier som tilldelats tecknarna, med avdrag för det sammanlagda nominella beloppet av de aktier som förklarats ogiltiga. Med avvikelse från gällande lag föreslås att det skall vara möjligt att anmäla ökningen för registrering även om en ökning som baserar sig på ett tidigare ökningsbeslut ännu inte är registrerad helt eller till någon del. Eftersom det i paragrafens 3 mom. uppställs en skyldighet att utan dröjsmål anmäla ökningen för registrering, är bolaget även skyldigt att göra en sådan anmälan som avses här så snart förutställningarna för registrering har uppfyllts.

I paragrafens 2 mom. föreslås det stadgat att hela den betalning som motsvarar ökningen skall vara i bolagets ägo och besittning innan ökningsbeloppet anmäls för registrering. Med betalningen för aktier avses både aktiernas nominella belopp och eventuella överkurs. Stadgandet gäller både belopp som betalas i pengar och apportegendom. Betalningen i pengar skall ske på bolagets konto i en sådan depositionsbank i Finland som avses i 2 § 2 mom. kreditinstitutslagen eller i ett sådant utländskt kreditinstitut som avses i 2 § 1 punkten lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland och som kan ta emot depositioner av allmänheten. De medel som insatts på kontot anses vara i bolagets besittning då de fritt kan disponeras av bolaget dvs. då bolagets rätt att använda medlen inte har begränsats genom villkor i kontoavtalet eller på någon annan grund. Stadgandena motsvarar de stadganden som föreslås ingå i 2 kap. 9 § 3 mom. om aktieteckning i samband med att ett bolag bildas. Stadgandena behandlas närmare i samband med motiven till ovan nämnda paragraf.

I paragrafens 3 mom. föreslås stadganden om de tider som skall iakttas då registeranmälan görs. Enligt förslaget skall registeranmälan om ökning av aktiekapitalet göras utan dröjsmål så snart teckningsvillkoren är

uppfyllda, dvs. i allmänhet så snart betalning av aktierna har skett. En minimiökning enligt beslut om nyemission skall alltid anmälas för registrering inom ett år från beslutet. Om anmälan inte görs eller registrering förvägras, förfaller ökningsbeslutet. Detta baserar sig på förslaget till 10 § 1 mom., enligt vilket underlåtelse att göra registeranmälan eller registreringsförvägran leder till att vad som stadgas i 8 § i tillämpliga delar skall iakttas. Syftet med stadgandena om minimiökning är att skydda aktietecknarna, och därför är de förbundna med att ökningsbeslutet, såsom i de situationer som avses i 8 §, förfaller om inte teckningarna uppgår till ett belopp som motsvarar minimiökningen.

En ökning som överstiger minimiökningen skall registreras inom ett år från registreringen av det ökningsbelopp som motsvarade minimiökningen. Även i dessa fall skall registreringen ske utan dröjsmål. Ökningen kan anmälas för registrering i en eller flera poster.

Aktieteckningarna skall anmälas för registrering i lämpliga poster i den ordning de betalas. Registreringsförutställningarna bedöms självständigt för varje ökningspost, utom när det är fråga om registrering av ökningsbeslutets maximibelopp och den första registrerings minimibelopp. I bolaget kan samtidigt finnas flera beslut om ökning av aktiekapitalet. Också i detta fall skall bolaget göra ökningsanmälningarna i den ordning ökningsposterna betalas. Bolaget skall avgöra när det finns så många betalda aktier att de skall anmälas för registrering. Vid denna bedömning skall avseende fästas vid de kostnader registreringen åsamkar bolaget samt vilken nytta registreringen medför för tecknarna. Den viktigaste konsekvensen av registreringen ur tecknarens synvinkel är att denne får de rättigheter som tillkommer aktieägare. Ökningsposter som motsvarar i sin helhet med stöd av gällande ökningsbeslut betalda aktier skall anmälas för registrering i tillräckligt god tid före bolagsstämman eller före någon annan tidpunkt som är viktig med tanke på utövandet av de rättigheter som följer av registreringen. Bolaget kan under inga omständigheter välja ut vilka aktieägares betalda aktier det vill anmäla för registrering.

Att anmälan sker utan dröjsmål är inte en förutsättning för registreringen av aktiekapitalet, vilket däremot iakttagandet av de tidsf-

rister som nämns i stadgandet är. Underlåtelse att iaktta ordningen för betalningen av ökningen kan inte heller leda till att registrering förvägras. I vardera fallet har emellertid de som handlat i strid med lagen ersättningsansvar gentemot den skadelidande enligt skadestånds stadgandena i lagen om aktiebolag.

Efter att den ovan nämnda tidsfristen om ett år har löpt ut är ökningsbeslutet i kraft ännu under fyra år, till den del en med anledning av beslutet uppkommen teckningsfordran krävs in på laglig väg hos tecknaren och detta inom utsatt tid meddelas registermyndigheten. Registermyndigheten skall underrättas om att fordran drivs in på rättslig väg inom den tid om ett år som uppställts för registrering av en ökning som överstiger ökningens minimibelopp. Denna tid räknas från registreringen av en ökning som motsvarar minimiökningen. Med inkrävning på laglig väg avses i första hand sådana i 4 § förordningen angående närmare bestämmande av löftesmans ansvarsskyldighet (391/73) nämnda indrivningsåtgärder som avbryter den särskilda preskriptionstiden.

Hänvisningarna i 4 kap. 12 § till 2 kap. 11 och 12 §§ inverkar fortsättningsvis på betalningen och indrivningen av teckningspriset. I 2 kap. 12 § föreslås det stadgat att bolagets styrelse skall åläggas att vidta indrivningsåtgärder samt att förfara opartiskt då fordringar drivs in. Bolaget skall även uppbära dröjsmålsränta på sin fordran samt ersättning för indrivningskostnaderna. Stadgandet i 2 kap. 12 § 3 mom. om tecknarens skadeståndsskyldighet tillämpas fortsättningsvis också på nyemission.

9 §. Det föreslås att i paragrafen tas in en förteckning över de handlingar som skall fogas till registeranmälan. Förteckningen motsvarar i stor utsträckning stadgandet i gällande 8 § 3 mom.

I paragrafen föreslås stadgat att till registeranmälan för varje ökningspost utöver den försäkran av styrelsemedlemmarna som nämns i gällande lag även skall fogas bolagets eventuella verkställande direktörs försäkran om att ökningen av aktiekapitalet har skett lagenligt och att beloppet av den ökning som skall registreras är i bolagets ägo och besittning och står till dess fria disposition. Vidare föreslås det att revisorn skall ge ett intyg om att denna lags stadganden om betalning av aktiekapitalet har iakttagits.

Ändringarna motsvarar de stadganden som föreslås i 2 kap. 9 § 4 mom. 1 och 2 punkter. Motiveringen till ändringarna ges i samband med dessa paragrafer.

Det föreslås även att till registeranmälan skall fogas en i 2 kap. 4 § 2 mom. nämnd redogörelse över en sådan ökning som har gjorts på de villkor som nämns i 6 §. Om aktierna har tecknats mot apportegendom eller om i bolaget annars insätts egendom i samband med ökningen, skall till anmälan även fogas ett utlåtande av en i 2 kap. 4 a § nämnd oberoende sakkunnig som är godkänd revisor. Uttalandet behandlas närmare i motiveringen till 6 § i detta kapitel och särskilt i motiveringen till 2 kap. 4 a §.

Skyldigheten att ge in till registermyndigheten ett sakkunnigutlåtande baserar sig för de publika bolagens del på artikel 27.2 i kapitaldirektivet.

10 §. För att förtydliga lagen och minska de interna hänvisningarna föreslås det att den i gällande 10 och 11 §§ ingående regleringen av det ökningsbemyndigande som bolagsstämman kan ge styrelsen flyttas till de allmänna stadgandena i kapitlets början och till de stadganden om nyemission som berörs av saken.

I paragrafens 1 mom. föreslås stadgat om när ökningen träder i kraft och om ökningsbeloppet samt om följderna av underlåtelse att göra anmälan. I 2 mom. stadgas om de aktieägarrättigheter som ökningen medför.

Enligt paragrafens 1 mom. har aktiekapitalet ökat med beloppet av ökningsposten när detta har registrerats. Stadgandets principer motsvarar gällande 9 § 2 mom. Skillnaden är att ökningen träder i kraft med en ökningspost i gången.

Enligt momentet skall, om ingen anmälan har gjorts eller registrering förvägrats, i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas i 8 § 1 mom. I sistnämnda paragraf stadgas om skyldighet att omedelbart återbetala det belopp som har betalats för aktierna i det fall att ökningsbeslutet förfaller. Dessutom stadgas det att en eventuell ändring av bolagsordningen förfaller. Hänvisningen till 8 1 mom. i fråga om minimiökningen enligt ökningsbeslutet innebär att lagrummet skall iaktas i sin helhet. Om minimiökningen inte anmäls eller dess registrering förvägras, innebär det att hela ökningsbeslutet förfaller. Då det gäller en ökning som överstiger minimiökningen enligt ökningsbeslutet innebär det att ökningsbeslutet förfaller till den del

som anmälan lämnats ogjord eller registrering förvägrats. Samtidigt skall motsvarande belopp som betalats för aktierna återbetalas. I allmänhet förfaller inte en ändring av bolagsordningen om det är fråga om den ökning som överstiger minimiökningen.

Ordalydelsen i det stadgande som föreslås flyttat från gällande 9 § 3 mom. till denna paragrafs 2 mom. föreslås bli preciserad så, att de nya aktierna vid nyemission medför aktieägarrättigheter i bolaget tidigast från den dag då ökningen registreras. Även beträffande gällande lag har det ansetts att ökningen kan träda i kraft tidigast från registreringen.

Det föreslås att i momentet tas in ett stadgande, enligt vilket de nya aktierna medför aktieägarrättigheter senast ett år efter registreringen. Syftet är att begränsa den tid under vilken aktieägarrättigheterna inte kan utnyttjas till fullo.

11 §. Paragrafen föreslås bli upphävd eftersom den blivit obehövlig.

12 §. Det föreslås att språkliga ändringar görs i 1 mom.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrat så att en förutsättning för genomförande av s.k. blandemission inte längre är att bolaget uppfyller de kriterier som nämns i 10 kap. 4 § 2 mom. Då revisionslagen stiftades ändrades det lagrum som stadgandet hänvisar till, så att därav inte längre framgår vilka faktorer som kännetecknar ett s.k. stort bolag. Det finns inte heller i övrigt något skäl att förbjuda blandemission just i små bolag. Blandemissionen, precis som alla andra emissioner, är i allmänhet problematisk med tanke på jämligheten mellan aktieägarna då den sker till ett teckningspris som är fördelaktigare än aktiens gängse pris och med avvikelser från företrädesrätten till teckning. På blandemission tillämpas i övrigt de allmänna stadgandena om nyemission.

Språkdräkten föreslås ändrad så att den överensstämmer med andra föreslagna ändringar i detta kapitel.

Det föreslås att 3 mom. i denna paragraf utgår, eftersom aktiekapitalet enligt det stadgande som föreslås i 8 a § skall betalas i sin helhet innan ökningen anmäls för registrering.

Upphävandet av 3 mom. baserar sig i fråga om de publika bolagen delvis på artikel 12 i kapitaldirektivet.

12 a §. Det föreslås att i paragrafens 1 mom. på motsvarande sätt som i gällande 5

kap. 1 § 2 mom. stadgas att villkoren vid nyemission som grundar sig på optionsrätt och lån mot konvertibla skuldebrev skall vara sådana att aktieteckningen kan ske utan ändring av bolagsordningen.

I momentet föreslås i enlighet med gällande 5 kap. 4 § 3 mom. stadgat att nyemission som grundar sig på optionsrätt skall ske till minst aktiernas nominella belopp. I fråga om konvertibla skuldebrev föreslås det att stadgandet i gällande 5 kap. 2 § 3 mom. bibehålls och flyttas till det föreslagna momentet. Enligt detta stadgande får det belopp som betalas för ett konvertibelt skuldebrev inte understiga det sammanlagda nominella beloppet av de aktier mot vilka skuldebrev kan utbytas, om inte skillnaden täcks genom betalning i pengar i samband med teckningen. I vartdera fallet skall nyemissionen betalas i pengar. Det har i förslaget ansetts att apportegendom inte kan tillåtas på grund av svårigheterna med värderingen av sådan egendom. Den tidpunkt då aktierna tecknas infaller ofta först en lång tid efter att beslut om emission av optionsrätter eller om upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev har fattats.

I paragrafens 2 mom. föreslås ingå stadganden om optionsbevis samt om särskilt bevis som kan utfärdas med stöd av en optionsrätt. En optionsrättsägare skall enligt förslaget alltid ha rätt att få ett särskilt bevis över sin rätt. Detta bevis har emellertid inte sådana värdepappersrättsliga egenskaper som ett optionsbevis. Stadgandet behövs eftersom till en optionsrätt inte längre enligt förslaget hör någon skuldandel, över vilken tecknaren enligt gällande lag skall få ett skuldebrev.

Ett egentligt optionsbevis är fortsättningsvis ett värdepapper som kan jämföras med ett löpande skuldebrev. För att stadgandet, som motsvarar 5 kap. 1 § 1 mom. i gällande lag, skall bli klarare föreslås en hänvisning till 3 kap. 9 § 2 mom., i vilket hänvisas till 13, 14 och 22 §§ lagen om skuldebrev (622/47). Stadgandena om konvertibla skuldebrev och ställningen för den som utfärdar ett konvertibelt skuldebrev bestäms fortsättningsvis utgående från obligationsrättsliga stadganden.

12 b §. I paragrafen föreslås stadgat om fattande av beslut på bolagsstämman om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev samt om beslutets innehåll. Vidare stadgas det om teckning och betalning av optionsrätter och

konvertibla skuldebrev. I paragrafens 1 mom. stadgas direkt om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. I paragrafens 2 mom. stadgas om de villkor som gäller vid nyemission med stöd av optionsrätt eller konvertibla skuldebrev och som skall intas i beslutet samt om de villkor som skall nämnas i beslutet och som gäller rättigheter med stöd av optionsrätter och konvertibla skuldebrev i vissa situationer. I paragrafens 3 mom. stadgas om betalning av optionsrätter och konvertibelt skuldebrev samt om därtill anslutna verkningar.

De föreslagna stadgandena motsvarar rätt långt stadgandena i gällande 5 kap. om konvertibla skuldebrev och optionslån. De viktigaste förändringarna i jämförelse med 5 kap. hänför sig till teckning och betalning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev, vilket inte alls regleras i den gällande lagen.

I paragrafens 1 mom. föreslås stadgat att stadgandena i 4—7 §§ om nyemission iaktas i tillämpliga delar vid beslut om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibelt skuldebrev samt om teckning av sådana. Utöver de i paragrafen nämnda paragraferna skall även de allmänna stadgandena i 1—3 §§ iaktas. Stadgandena avviker till denna del till framställningssättet från stadgandena i gällande 5 kap. 2 §. Sålunda kan t.ex. beslut att emittera optionsrätter eller uppta lån mot konvertibla skuldebrev inte fattas förrän bolaget har registrerats (1 § 2 mom.). Vad som föreslås bli stadgat i 2 och 2 a §§ om aktieägarnas företrädesrätt till teckning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev skall iaktas på motsvarande sätt. Stadgandena i 2 a § och stadgandena i 4—7 §§ om nyemission och bolagsstämmans rätt att bemyndiga styrelsen att fatta beslut om nyemission gäller i tillämpliga delar även emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. Bemyndigandet regleras inte genom särskilda stadganden.

På innehållet i den kallelse till bolagsstämma som skall tillställas aktieägarna inför en stämma som skall besluta om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev skall enligt förslaget tillämpas 4 b §. Vidare skall de allmänna stadgandena om sammankallande av bolagsstämma tillämpas.

På styrelsens förslag till emission av optionsrätter och upptagande av lån mot kon-

vertibla skuldebrev och på förslaget att bemyndiga styrelsen att besluta om detta tillämpas stadgandena i 4 och 4 a §§. Av styrelsens förslag skall framgå de i 5 § 1 mom. eller 5 a § förutsatta uppgifterna om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. Eftersom den ränta som skall betalas på ett lån mot konvertibla skuldebrev är en väsentlig del av de kostnader som bolaget åsamkas på grund av skuldebrevet och den aktie som tecknas med stöd därav, kan dess fastställande inte delegeras till styrelsen, om inte så uttryckligen beslutats med stöd av 5 a §. Den växlande räntan gör det ofta möjligt att på förhand fastställa räntenivån. Av förslaget skall, om det inte är fråga om bemyndigande av styrelsen framgå samma uppgifter också vid nyemission.

I 4 § förutsätts det att styrelsen i sitt förslag redogör för grunderna för bestämmande av teckningspriset. Styrelsen skall därför i sitt förslag redogöra för alla villkor i anslutning till teckningen av optionsrätter och lån mot konvertibla skuldebrev. Till dessa finansieringsformer hänför sig ofta olika slag av avtal och förbindelser, av vilka det mest typiska är det gäldsförhållande som per definition hör till ett lån mot konvertibelt skuldebrev. Motiverandet av teckningspriset förutsätter att teckningsvillkoren och övriga villkor jämförs med den ränta som skall betalas på lånet. Endast under dessa förutsättningar kan bolagsstämman göra en helhetsbedömning av det vederlag som bolaget får med stöd av ett konvertibelt skuldebrev.

Beträffande bolagsstämmans beslut om utfärdande av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev iaktas utöver vad som ovan sagts stadgandena i 5 § 1 mom. Stadgandet i 1 punkten om minimibelopp skall emellertid inte tillämpas, eftersom teckning av ett minimibelopp inte föreslås ha samma rättsverkningar som vid nyemission.

På teckning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev skall enligt förslaget tillämpas stadgandena i 7 §.

Teckning av optionsrätter kan ske genom betalning eller utan vederlag. Om teckningen sker genom betalning skall de medel som bolaget erhåller genom teckningen med stöd av 3 a §, som föreslås bli fogad till 12 kap., överföras till överkursfonden. På samma sätt förfars vid teckning av konvertibla skuldebrev, om en särskild betalning erlaggs för

teckningsrätten. Eftersom de medel som teckningen inbringas överförs till överkursfonden, kan de inte med stöd av ett villkor som hänför sig till optionsrätten eller till ett konvertibelt skuldebrev återbetalas till tecknaren. De medel som teckningen inbringas kan inte heller återbetalas till tecknarna genom det förfarande som stadgas i det föreslagna 6 kap. i samband med nedsättning av aktiekapitalet. Å andra sidan kan alla medel som överförs till överkursfonden återbetalas till aktieägarna genom det förfarande som stadgas i 6 och 12 kap.

På meddelandet till aktieägarna och anmälan av beslutet för registrering tillämpas 5 b § och 5 § 3 mom. Sålunda är publika bolag skyldiga att anmäla även ett beslut om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibelt skuldebrev för registrering.

Vidare föreslås det att stadgandena i 6 § om teckning på särskilda villkor skall iaktas. Enligt de föreslagna stadgandena kan både optionsrätter och konvertibla skuldebrev tecknas mot apportegendom. Däremot kan aktieteckning med stöd av optionsrätt eller konvertibelt skuldebrev inte enligt 12 a § 1 mom. betalas med apportegendom.

Stadgandena i 12 kap. 7 §, som föreslås bli ändrad, om finansiering av anskaffning av egna aktier gäller även optionsrätter och lån mot konvertibla skuldebrev.

I paragrafens 2 mom. föreslås stadgat att i beslut om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev skall anges villkoren för nyemission med stöd av optionsrätt eller konvertibla skuldebrev. Beslutet skall uppfylla de krav som framgår av 4 kap. 5 § 1 mom., som bl.a. förutsätter att teckningstiden nämns. På grund av optionsrätternas och de konvertibla skuldebrevens karaktär kan på nyemission emellertid inte ställas det krav på minimibelopp som nämns i 5 § 1 punkten, eftersom en sådan bestämmelse skulle försätta innehavarna av rätterna i en osäker ställning.

Enligt förslaget skall i ett beslut om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev anges vilka rättigheter som tillkommer innehavarna av ovan nämnda rätter i fall det fattas ett i 3 kap. 1 c § 4 mom. nämnt beslut om annat än fusion eller delning eller ifall en sådan situation uppstår som avses i lagrummet. Av hänvisningen följer att i beslutet skall nämnas vilka rättigheter som tillkommer inneha-

varna av rätterna, om aktiekapitalet ökas eller nedsätts före nyemissionen, om nya optionsrätter emitteras eller ett nytt lån mot konvertibla skuldebrev upptas, egna eller moderbolagets aktier förvärvas, bolaget upplöses, träder i likvidation eller det uppkommer en sådan inlösningsrätt som avses i 14 kap. 19 §. I beslutet skall även nämnas vilka rättigheter som tillkommer innehavarna av rätter när ett publikt aktiebolag blir privat. De beslut och situationer som avses i hänvisningen motsvarar i stor utsträckning gällande 5 kap. 2 § 1 mom. I förslaget till 14 kap. 3 § och 14 a kap. 1 § ingår en presumtion som skall iaktas vid fusion och delning och som gäller optionsrätt och konvertibla skuldebrev.

I paragrafens 3 mom. föreslås det stadgat om betalning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev. I momentet ingår en hänvisning till 2 kap. 11 § 2 och 3 mom. samt till 12 § 1 och 2 mom. Av hänvisningen följer att kvittning av en skuld som grundar sig på teckning av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev mot en fordran på bolaget är möjligt endast med styrelsens samtycke. En fordran som baseras sig på teckning får inte överlåtas eller pantsättas. Styrelsen är på det sätt som avses i 2 kap. 12 § skyldig att driva in ett utestående teckningspris. Styrelsen kan även konstatera att rätten till en optionsrätt eller ett konvertibelt skuldebrev har förverkats och ge den vidare till en ny tecknare. Styrelsen skall ogiltigförklara obetalda optionsrätter och konvertibla skuldebrev innan teckningen anmäls för registrering.

Det föreslås att stadgandet i 2 kap. 12 § 3 mom. om underlåtelse att betala inte skall tillämpas. Särskilt vid teckning av konvertibla skuldebrev kan det vara svårt att från lånet skilja åt det belopp som betalas för teckningsrätten. Om stadgandet skulle tillämpas så att ersättningen räknas på hela skuldebrevsbeloppet, skulle detta i flera fall leda till ett oskäligt resultat. Det är skäl att i beslutet om emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev särskilt stadga om följderna vid betalningsunderlåtelse.

I momentet föreslås vidare stadgat att optionsbevis över en optionsrätt eller löpan- de skuldebrev över lån mot konvertibelt skuldebrev inte får ges ut förrän teckningen har registrerats. Till följd av hänvisningen i 12 c §, som föreslås bli fogad till kapitlet, kan teckningen inte registreras förrän den

blivit till fullo betald. Det är inte möjligt att delta i nyemission med en oregistrerad optionsrätt eller ett oregistrerat konvertibelt skuldebrev.

Stadgandena om registrering av bolagsstämmans beslut om att emittera optionsrätter eller uppta lån mot konvertibla skuldebrev samt om företrädesrätt till teckning baserar sig för de publika bolagens del på artikel 25.4 och artikel 29.6 i kapitaldirektivet.

12 c §. I paragrafen föreslås det stadgat att tecknade optionsrätter och konvertibla skuldebrev skall anmälas för registrering, att en ökning av aktiekapitalet som motsvarar de aktier som tecknats med stöd av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev skall anmälas för registrering, om när en sådan ökning av aktiekapitalet träder i kraft samt om utgivning av aktiebrev. Stadgandena motsvarar i stor utsträckning gällande 5 kap. 5 §.

I paragrafens 1 mom. föreslås det stadgat att registeranmälan med anledning av tecknade optionsrätter och konvertibla skuldebrev skall göras utan dröjsmål, dock senast inom två år från beslutet om emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. Enligt motsvarande stadgande i gällande 5 kap. 5 § skall anmälan göras utan dröjsmål. Det föreslagna stadgandet begränsar tiden för teckning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev till två år. Detta motsvarar tämligen exakt den längsta teckningstiden vid nyemission. Av anmälan skall aktieslagsvis framgå det belopp varmed aktiekapitalet kan ökas genom de tecknade optionsrätterna och konvertibla skuldebrev samt den tid inom vilken aktieteckningen kan ske.

På registrering av teckning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev skall i övrigt i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas i 8 a § 1 och 2 mom., 9 § och 10 § 1 mom. Om optionsrätter eller konvertibla skuldebrev inte inom utsatt tid anmäls för registrering eller om registrering förvägras, förfaller beslutet. Samtidigt förfaller ett sådant beslut om ändring av bolagsordningen som fattats under förutsättning att optionsrätter emitteras eller lån mot konvertibla skuldebrev upptas. Det är i allmänhet fråga om en ändring av bolagsordningen till den del det gäller aktiekapitalets minimi- och maximibelopp. Det belopp som har betalats för en optionsrätt eller ett konvertibelt skuldebrev skall i dessa fall återbetalas till den som har tecknat rätten.

Enligt vad som stadgas i 8 a § om ökning av aktiekapitalet skall från de optionsrätter och konvertibla skuldebrev som skall registreras avdras de teckningar som ogiltigförklarats. Teckningar kan anmälas för registrering oberoende av när beslutet fattats. För registrering anmäls det belopp, med vilket aktiekapitalet kan ökas. Stadgandet i 3 mom. om minimiökning tillämpas inte. Stadgandena i 9 § om bilagor till registeranmälan iaktas i tillämpliga delar.

Det föreslås att i paragrafens 2 mom. stadgas att aktier som tecknats med stöd av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev skall anmälas för registrering utan dröjsmål efter teckningstidens utgång. Om teckningstiden är längre än ett år skall de tecknade aktierna dessutom utan dröjsmål anmälas för registrering efter utgången av varje sådan räkenskapsperiod, under vilken aktier har tecknats.

Om registreringen gäller i övrigt vad som stadgas i 8 a § 1 och 2 mom. samt 9 § och 10 § 1 mom. På grund av de stadganden som föreslås i 12 a § 1 mom. kan emellertid stadgandena om appotegendom inte bli tillämpliga. Inte heller tillämpas stadgandena i 8 a § 3 mom.

Aktiekapitalet anses ökat när registrering har skett. Enligt 3 kap. 5 § 1 mom. kan aktiebrevet inte ges ut förrän aktiekapitalet har registrerats. Enligt 3 kap. 8 § kan ett tillfälligt intyg utfärdas över aktieteckning som skett med stöd av optionsrätt.

Enligt 10 § 2 mom. erhåller aktieägaren aktieägarrättigheter i och med att ökningen har registrerats. På basis av nämnda lagrum kan det avtalas att rättigheterna uppkommer senast inom ett år från registreringen. Med stöd av den sista meningen i det föreslagna momentet får aktietecknaren dock rätt till andel i vinst och bolagets andra tillgångar senast ett år från det att aktierna har betalats eller från nyemission med stöd av konvertibelt skuldebrev, oberoende av om ökningen av aktiekapitalet har registrerats eller ej.

Stadgandet skyddar den som har tecknat aktier i situationer där bolaget av någon anledning inte har registrerat ökningen. Stadgandet avviker från gällande 5 kap. 6 § 2 mom. om erhållande av aktieägarrättigheter. Enligt motiveringstexten till den gällande lagen kan aktier som tecknats med stöd av lån mot konvertibla skuldebrev och optionslån medföra aktieägarrättigheter redan innan aktierna har registrerats, vilket inte annars är

möjligt vid nyemission. Enligt gällande lag får dessutom den som har tecknat aktier inom ett år fulla aktieägarrättigheter och inte bara rätt till andel i vinst, vilket nu föreslås.

Det föreslagna stadgandet om registrering av aktier som tecknats med stöd av optionsrätter och konvertibla skuldebrev baserar sig på artikel 2.1 e i offentlighetsdirektivet.

13 §. I stadgandena om fondemission föreslås endast små ändringar i sak. I kapitel 3 a föreslås stadganden om fondemission i bolag vilkas aktier hör till värdeandelssystemet.

Det föreslås att förteckningen i paragrafens 1 mom. om medel som kan användas vid fondemission stryks. Däremot skall det konstateras att vid fondemission överförs från det övriga egna kapitalet till aktiekapitalet ett belopp som motsvarar de emitterade aktiernas sammanlagda nominella belopp. Förslaget motsvarar vad som stadgas i 12 §.

De ändringar som föreslås i stadgandena i 12 kap. om vilka medel i ett aktiebolag som kan användas för vinstutdelning minskar inte möjligheterna att använda fritt eget kapital vid fondemission.

Företrädesrätten till teckning gäller sålunda inte heller vid fondemission sådana preferensaktier som enligt en sådan bestämmelse i bolagsordningen som avses i 3 kap. 1 c § 3 mom. inte medför andel i bolagets vinst eller övriga tillgångar.

I paragrafen föreslås dessutom vissa språkliga ändringar.

14 §. Det föreslås att stadgandena om uppmaning till sådan aktieägare som inte har gjort anspråk på sina aktier ändras. Uppmaningen skall enligt förslaget alltid publiceras i den officiella tidningen. Den skall dessutom sändas till den som har rätt till aktien och vars namn och adress bolaget har kännedom om. Uppmaningen skall dessutom tillkännages på samma sätt som kallelse till bolagsstämma. Om kallelse till bolagsstämma enligt bolagsordningen skall sändas till aktieägaren, skall kallelsen endast sändas till de i uppmaningen avsedda aktieägarna varefter uppmaningen inte längre behöver sändas till dem för kännedom. I annat fall skall uppmaningen sändas för kännedom till sådana i denna paragraf avsedda aktieägare, vilkas namn och adress bolaget känner till.

Aktien skall i första hand säljas vid sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen eller om detta inte är möjligt, på offentlig auktion. Försäljningen sker för

den persons räkning som uppmaningen har gällt.

I paragrafen föreslås dessutom vissa språkliga ändringar.

5 kap. Kapitallån

Det föreslås att stadgandena i 5 kap. om konvertibla skuldebrev och optionslån flyttas till 4 kap., som gäller ökning av aktiekapitalet, medan det i 5 kap. föreslås nya stadganden om kapitallån. Kännetecknen på ett kapitallån motsvarar dem som gäller för ett s.k. konsolideringslån och det huvudsakliga syftet med stadgandena är att förtydliga och precisera användningen av kapitallån. Konsolideringslån utnyttjas som en saneringsmetod för att undvika en sådan likvidationssituation som stadgas i 13 kap. 2 §. Ett kapitallån kan vara en saneringsmetod t.ex. när en långgivare som redan placerat medel i bolaget eller som har en fordran på bolaget gör den bedömningen att dess ekonomiska svårigheter är tillfälliga.

Ett kapitallån kan också tas upp i syfte att förbättra bolagets soliditet. Medelanskaffning särskilt på den internationella lånemarknaden förutsätter i allmänhet att bolagets solvens förbättras. I de villkor som ansluter sig till sådana lån avtalas i allmänhet att låntagarbolaget och dess största delägare eller moderbolaget förbinder sig att bibehålla bolagets egna kapital på en viss nivå. Om det egna kapitalet sjunker under den överenskomna nivån, kan detta berättiga långgivaren att höja räntan eller säga upp lånet på grund av avtalsbrott. Genom ett kapitallån kan bolagets huvuddelägare på ett smidigare sätt än genom aktiekapitalplaceringar bibehålla bolagets solvens på den överenskomna nivån.

I 5 kap. föreslås ingå endast en paragraf. I den stadgas om kännetecknen på ett kapitallån och om det inbördes förhållandet mellan flera kapitallån. I detaljmotiveringen till 11 kap. 6 § 3 mom. redogörs för hur ett kapitallån skall behandlas i balansen. I 11 kap. 8 § stadgas om vilka uppgifter som i bokslutets bilageuppgifter skall ges om lånet.

1 §. I paragrafens 1 mom. ingår kännetecknen på ett kapitallån. Enligt 1 punkten har borgenären vid ett kapitallån sämre rätt än alla andra borgenärer att få sin fordran betald då bolaget upplöses eller försätts i konkurs.

I dessa situationer betalas på kapitallån baserade fordringar, såsom lånekapitalet och

en eventuellt kumulerad ränta, först efter alla andra skulder men före betalningen av aktieägarnas andelar. På motsvarande sätt kan borgenären utnyttja en på lånet baserad fordran för kvittning mot bolagets fordran först efter att alla andra borgenärer än de som beviljat bolaget kapitallån har fått full betalning. Om det har avtalats om förmånsrätten mellan olika kapitallån, skall härvid alla kapitallånefordringar med bättre förmånsrätt vara betalda.

I annat fall kan kapitallån eller del därav enligt 2 punkten återbäras endast om det enligt balansräkningen för den senast avslutade räkenskapsperioden återstår full täckning för det bundna egna kapitalet och andra i 12 kap. 2 § avsedda icke utdelningsbara poster. Om bolaget är ett moderbolag, skall det bundna egna kapitalet och andra icke utdelningsbara poster också enligt koncernbalansräkning vara täckta.

Kapitallånet eller en del därav får inte amorteras förrän bokslutet fastställts, trots att det belopp som skall återbäras på basis av den preliminära balansräkningen har registrerats under främmande kapital. Om bolagets situation har försämrats efter den senast avslutade räkenskapsperioden och bolagets styrelse vid tidpunkten för fastställandet av bokslutet har grundad anledning att anta att det inte efter återbetalningen av kapitallånet återstår full täckning för det bundna egna kapitalet och andra icke utdelningsbara poster, får lånet inte återbetalas. Om en sådan situation uppkommer kan styrelsen inte med beaktande av sin omsorgsplikt föreslå att kapitallånet skall återbetalas.

Det föreslås inga regleringar i lag av lånetiden för kapitallån. I lånevillkoren kan det avtalas att kapitallånet skall återbetalas t.ex. efter en viss tid eller enligt en betalningsplan, dock med beaktande av ovan relaterade förutsättningar för återbetalning.

För att det belopp av lånet som återbetalas skall kunna bokföras under främmande kapital redan under den räkenskapsperiod då återbetalning sker, skall bolaget göra upp en preliminär balansräkning. Utgående från den kan man försäkra sig om att förutsättningar för att betala kapitalet och ränta också uppfylls då det slutliga bokslutet är klart. Bokslutet får inte med beaktande av amorteringen på kapitallånet, reserveringar och andra bokslutsdispositioner uppvisa ett sådant underskott att full täckning inte finns för bolagets egna bundna kapital och andra icke-ut-

delningsbara poster. Om låntagarbolaget är moderbolag i en koncern skall stadgandet tillämpas även på koncernbokslutet.

Ränta på och annan gottgörelse för ett kapitallån får enligt 3 punkten betalas endast om det belopp som skall betalas kan användas för vinstutdelning enligt den senast fastställda balansräkningen. Det är sålunda möjligt att avtala att räntan på lånet skall betalas ur bolagets framtida utdelningsbara tillgångar, förutsatt att stadgandena i 12 kap. tillåter att bolagets tillgångar delas ut som vinst till aktieägarna. En förutsättning för tryggandet av kapitallånets kapital är att lånet inte kan återbetalas i form av ränta.

Bolagets utdelningsbara resultat skall i första hand användas för att betala räntan på kapitallånet, om inte något annat avtalats i lånevillkoren. I lånevillkoren kan det likaså avtalas att av bolagets framtida utdelningsbara tillgångar en viss del används till räntebetalning och en viss del till t.ex. dividendutdelning. Ränta på ett kapitallån kan emellertid inte betalas ur bolagets vinst för innevarande räkenskapsperiod förrän reserveringarna gjorts och inte heller förrän de direkta skatterna avdragits, ifall tillämpningen av lånevillkoret i praktiken skulle leda till att räntan betalas i en situation där bolagets kapitalstruktur inte skulle tillåta en motsvarande stor vinstutdelning.

I övrigt kan det avtalas om ränta och annan gottgörelse i samband med ett kapitallån enligt allmänna avtalsrättsliga principer. Räntan kan fastställas som en fast årlig ränta eller bindas vid en sedvanlig referensränta. I enlighet med allmänna obligationsrättsliga principer skall ränta och annan gottgörelse räknas även för de räkenskapsperioder för vilka det fastställda bokslutet inte utvisar utdelningsbara tillgångar, såvida inte annat avtalats i lånevillkoren.

Räntan på ett kapitallån eller beloppet av annan gottgörelse kan även bindas till bolagets omfattning eller resultat. Ett sådant räntevillkor inverkar inte på bedömningen av lånet i den balansräkning som ingår i bokslutet eller i en sådan likvidationsberäkning som nämns i 13 kap. 2 §, om skyldigheten att betala ränta uppkommer först då bolagets ekonomiska situation medger det. Ett sådant villkor kan dock inverka på hur kapitallånet och gottgörelsen bedöms vid beskattningen.

Räntevillkoren och bokföringslagens stadganden avgör även hur räntan på ett kapitallån skall registreras i bokslutet. Obero-

ende av hur räntan registreras bestäms betalningsförutsättningarna enligt 3 punkten.

Enligt 4 punkten och 11 kap. 6 § 3 mom. skall ett kapitallån registreras i låntagarbolagets balans som en egen post under eget kapital. Ett kapitallån kan tas upp i mottagarbolagets balansräkning först när medlen står till bolagets förfogande. Motiveringen till detta behandlas i motiveringen till 11 kap. 6 § 3 mom. Det huvudsakliga innehållet i lånevillkoren skall framgå av bokslutets bilageuppgifter (11 kap. 8 § 1 mom. 3 punkten). Endast ett lån vars lånevillkor uppfyller alla de krav som uppställs i 1 mom. 1 — 4 punkten betraktas som ett sådant kapitallån som avses i lagen om aktiebolag.

Enligt paragrafens 2 mom. får bolaget eller ett samfund som hör till samma koncern om detta inte ställa säkerhet för betalning av kapital, ränta eller annan gottgörelse eftersom den som givit ett kapitallån har sämre rätt än bolagets andra borgenärer till dess tillgångar. Om bolaget eller dess dotter-samfund skulle kunna ställa säkerhet för betalning av lånet, skulle syftet med kapitallån inte nås. På grund av det ekonomiska sambandet mellan koncernbolag gäller förbudet även till andra samfund inom samma koncern.

Enligt momentet minskar den ränta eller annan gottgörelse som betalas på kapitallån alltid i fråga om den senast avslutade räkenskapsperioden det belopp som kan användas för vinstutdelning. Den ränta som för den senaste räkenskapsperioden bokförts som en kostnad minskar räkenskapsperiodens resultat och sålunda de utdelningsbara tillgångarna. Om den ränta som betalas enligt lånevillkoren inte skall registreras som kostnad för den senaste räkenskapsperioden, minskar den ändå i fråga om den räkenskapsperioden det belopp som kan användas för vinstutdelning. Stadgandet hänger samman med 1 mom. 3 punkten och syftet med det är att garantera att de utdelningsbara tillgångarna inte delas ut två gånger, dvs. dels i form av gottgörelse för ett kapitallån, dels i form av t.ex. dividend eller inlösningsvederlag.

Enligt paragrafens 3 mom. skall ett avtal om ett kapitallån ingås skriftligen för att kapitallånets kännetecken skall kunna konstateras. Det är i allmänhet styrelsen som fattar beslut om att uppta lånet på samma sätt som den beslutar om annan finansiering genom främmande kapital. Beslut om att uppta ett kapitallån kan emellertid med be-

aktande av lånevillkoren och andra omständigheter ankomma på bolagsstämman, om lånet innebär att bolagsstämmans beslutanderätt inskränks. Bolagsstämmans beslutanderätt kan påverkas av sådana lånevillkor, enligt vilka t.ex. den gottgörelse som skall betalas för lånet fastställs som en andel av bolagets verksamhet, såsom omsättningen eller försäljningsbidraget, eller som en andel av resultatet, såsom vinsten enligt bokslutet. Ett sådant villkor begränsar på ett oförutsebart sätt bolagsstämmans möjligheter att besluta om dividendutdelning och användningen av andra utdelningsbara tillgångar. Ett räntevillkor som bundits till bolagets verksamhet eller resultat och på basis av vilka prestationer betalas före dividender, kan även strida mot principen om jämlikt bemötande av aktieägarna och mot lagens generalklausul, särskilt när alla aktieägare inte ger lån i relation till sitt aktieinnehav eller när långivaren hör till bolagets närmaste krets. Beslut om räntevillkor som är bundet till bolagets verksamhet eller resultat skall sålunda bedömas från fall till fall mot bakgrunden av allmänna aktiebolagsrättsliga stadganden.

Aven beslut som gäller återbetalning av kapitallån och betalning av gottgörelse ankommer på styrelsen, om inte annat avtalats i lånevillkoren, bolagsordningen eller på annat sätt. En ordinarie bolagsstämman skall dock först fastställa det bokslut av vilka betalningsförutsättningarna framgår. Om den ränta som skall betalas inte bokförts som en kostnad för den senaste räkenskapsperioden, skall bolagsstämman före beslut om dividendutdelning och annan användning av tillgångar enligt den fastställda balansräkningen konstatera hur stor andel av de utdelningsbara tillgångarna som skall reserveras för betalning av ränta på ett kapitallån.

Syftet med stadgandena i detta moment är även att förhindra kringgående av stadgandena om betalning av kapital, ränta eller annan gottgörelse på kapitallån samt om ställande av säkerhet. Kapitallånets betalningsvillkor får inte ändras under lånetiden så att de inte mera motsvarar de i lagen uppställda kraven. Ändringar av lånevillkor på ett sätt som strider mot de kännetecken som stadgas i lagen samt säkerheter som bolaget eller ett samfund som hör till samma koncern har ställt för lånet är ogiltiga. Överföring från eget kapital av ett lån som enligt 4 punkten bokförts som en egen post under

det egna kapitalet är möjligt endast under de förutsättningar som framgår av 1—3 punkterna.

Om något av de kännetecknen som uppställs för kapitallån inte uppfylls då lånet ges eller om det redan då överenskommit om att bolaget eller en annan sammanslutning som hör till samma koncern ställer säkerhet för lånet, skall det inte betraktas som ett kapitallån. I fråga om återbetalning och betalning av ränta eller gottgörelse i strid med stadgandena iakttas i tillämpliga delar 12 kap. 5 §, enligt vilken betalningsmottagaren i allmänhet är skyldig att återbetala beloppet jämte ränta till bolaget. Nämnade stadgande tillämpas även när säkerhet ställs i strid med stadgandena. Dessutom kan återbäring av kapitallån, betalning av ränta eller annan gottgörelse eller ställande av säkerhet i strid med stadgandena motsvara kännetecknen för sådant aktiebolagsbrott som avses i 16 kap. 8 §.

I övrigt kan lånevillkoren ändras under lånetiden. På detta sätt kan man t.ex. höja eller sänka räntefoten på lånets kalkylerade ränta. Räntebetalningen kan likaså tidigareläggas, förutsatt att detta inte sker i strid med de villkor som lagen uppställer för betalning av ränta. Kapitallånet kan även omvandlas till ett vanligt lån eller återbetalas i sin helhet eller partiellt före utsatt tid, om bolagets bundna egna kapital och andra icke utdelningsbara poster efter betalningen har full täckning.

Enligt 4 mom. har kapitallån sinsemellan samma rätt till bolagets medel, om det inte mellan bolaget och dem som givit kapitallånet har avtalats om bättre rätt för något lån. Om inte annat avtalats har sålunda de som givit kapitallån och låneandelar rätt till bolagets tillgångar efter alla andra borgenärer och i förhållande till sina fordringars kapitalbelopp.

Enligt paragrafens 5 mom. tillämpas stadgandena om återbetalning av kapitalet i ett kapitallån, betalning av ränta eller annan gottgörelse eller ställande av säkerhet inte vid sådant tillståndsförfarande som avses i 6 kap. 5 §, som gäller nedsättning av aktiekapitalet, 14 kap. 13 §, som gäller fusion och 14 a kap. 4 § 1 mom., som gäller delning. Den som givit kapitallån omfattas således av det borgenärsskyddsförfarande som avses i nämnda stadganden och har möjlighet att motsätta sig verkställande av nedsättning av aktiekapital, fusion eller delning och att krä-

va betryggande säkerhet för sin fordran. Enligt det föreslagna momentet avviker långivarens ställning vid kapitallån dock från övriga borgenärers ställning så att han kan få betalning för sin fordran först när verkställighetstillstånd har beviljats och verkställigheten har registrerats. Genom stadgandet förhindrar man att stadgandena om återbetalning av kapitallån kringgås och att lånet återbetalas i en situation då avsikten inte ens är att registrera verkställigheten.

Enligt 14 kap. 4 § 2 mom. 4 punkten som föreslås bli ändrad skall i fusionsplanen och på motsvarande sätt enligt 14 a kap. 2 §, som föreslås bli fogad till lagen, i delningsplanen utredas beloppen av de fordringar som grundar sig på kapitallån och som eventuellt skall betalas, för att även bolagets övriga borgenärer skall kunna bedöma vilken inverkan en eventuell återbetalning av kapitallånet har på bolagets eget kapital. Vid nedsättning av aktiekapitalet finns inte något motsvarande förfarande, utan borgenärerna skall, om de så önskar, självmant ta reda på om en borgenär vid kapitallån motsätter sig verkställighet. Eftersom man enligt 6 kap. 4 § alltid skall lämna full täckning för bolagets bundna egna kapital och andra icke utdelningsbara poster efter nedsättning av aktiekapitalet, torde i praktiken kapitallånsborgenärens motstånd ofta leda till att nedsättningen förfaller.

6 kap. Nedsättning av aktiekapitalet samt aktier med inlösningsvillkor

I detta kapitel stadgas, precis som i det gällande 6 kap., allmänt om nedsättning av aktiekapitalet och om sådana aktier som enligt bolagsordningen är förenade med ett inlösningsvillkor. I kapitlet föreslås både formella ändringar och ändringar i sak. De viktigaste sakändringarna gäller beslutsfattandet vid nedsättning av bolagets bundna egna kapital, förfarandet med borgenärsskydd samt aktier med inlösningsvillkor.

Stadgandena i den gällande lagen har särskilt inriktat sig på att ge ett skydd för borgenärerna i samband med nedsättning av aktiekapitalet. Eftersom det vid nedsättning av aktiekapitalet ofta är fråga om utbetalning av bolagets medel till aktieägarna, syftar de föreslagna stadgandena rörande beslutsfattandet till att trygga jämlikheten mellan aktieägarna. Ett motsvarande beslutssystem föreslås även i 7 kap. som stadgar om för-

värv av egna aktier, i 14 kap. som stadgar om fusion och i 14 a kap. som stadgar om delning.

Borgenärsskyddsförfarandet föreslås ändrat så att tillstånd att nedsätta aktiekapitalet skall sökas hos registermyndigheten och inte hos domstol. Om en borgenär motsätter sig nedsättningen kan förutsättningarna för hans motstånd på bolagets initiativ behandlas vid domstol.

Enligt den gällande lagen har ett bolag kunnat inlösa aktier med stöd av en föreskrift i bolagsordningen och sålunda nedsätta sitt aktiekapital ända till gränsen för minimikapitalet. Detta har varit genomförbart efter ett beslut av styrelsen och utan något borgenärsskyddsförfarande. Stadgandena om aktier med inlösningsvillkor föreslås bli ändrade så att aktier kan inlösas utan borgenärsskyddsförfarande endast med utdelningsbara tillgångar. Beslut om inlösen av sådana aktier skall enligt förslaget i allmänhet fattas av bolagsstämman, men styrelsen kan bemyndigas att besluta när inlösen skall ske.

Kapitlet indelas i å ena sidan allmänna stadganden om nedsättning av aktiekapitalet och å andra sidan i stadganden om tillstånd av registermyndigheten, aktier med inlösningsvillkor och registrering. I 1 § stadgas det om syftet med nedsättning av aktiekapitalet, det sätt på vilket nedsättningen skall ske, konsekvenserna av nedsättningen samt nedsättningen i relation till likvidation. I 2 § stadgas om beslutsfattandet. I 3 § stadgas om beslutsförslaget och beslutet samt i 4 § om begränsningar i fråga om nedsättningen och vinstutdelningen efter nedsättningen.

Om grunderna för registermyndighetens beslut i anslutning till borgenärsskyddet stadgas i 5 §, medan själva förfarandet regleras i 6 och 7 §§. Stadgandena om sådan registrering av en nedsättning av aktiekapitalet som inte förutsätter tillstånd av registermyndigheten ingår i 8 §. I 9 § finns stadganden om aktier med inlösningsvillkor, om vilka föreskrifter som skall intas i bolagsordningen samt om beslutsfattande som gäller sådana aktier och som avviker från de allmänna stadgandena. Om jämkning av föreskrifter i bolagsordningen stadgas i 10 §.

Förfarandet vid nedsättning av aktiekapitalet och bestämmelserna om aktier med inlösningsvillkor är förenade med ett övergångsstadgande.

I §. I paragrafen beskrivs i vilka syften aktiekapitalet kan nedsättas samt hur detta

kan ske. Samma stadganden ingår i stort sett i den gällande lagen. Enligt vad som föreslås skall i paragrafen tas in en presumtion rörande preferensaktier som medför rätt till andelslös gottgörelse. Av paragrafen framgår även den viktigaste skillnaden mellan nedsättning av aktiekapitalet och sådant förvärv av egna aktier som regleras i 7 kap., nämligen skyldigheten att ogiltigförklara aktier som inlösts till bolaget. Avsikten är att bolaget alltid skall ha aktier till ett belopp som motsvarar dess aktiekapital. Av detta följer även den av paragrafen framgående skyldigheten att försätta bolaget i likvidation, om nedsättningen av aktiekapitalet inte sker eller kan ske på det sätt som lagen förutsätter. Stadgandena i den gällande paragrafen om förutsättningarna för beslutsfattandet, själva beslutsfattande och beslutsförslaget flyttas enligt förslaget till 2 och 4 §§.

Det föreslås att till paragrafens 1 mom. överförs stadgandena om syftet med nedsättning av aktiekapitalet, vilka ingår i 2 mom. i den gällande lagen. I det sistnämnda lagrummet har ändamålet med nedsättningen av aktiekapitalet uttryckts genom stadganden om vad som bör nämnas i nedsättningsbeslutet. Eftersom det nu föreslås att de olika syftena skall nämnas genast i början av paragrafen, föreslås det samtidigt att ordalydelsen ändras. I 4 punkten nämns enligt förslaget ett helt nytt syfte.

I gällande lag nämns avsättning från aktiekapitalet till reservfonden som ett av syftena med nedsättning av aktiekapitalet. I momentets 1 punkt skall inte mera nämnas en sådan avsättning för vilken enligt hänvisningen i 3 § inte har behövts tillstånd ens av domstol. Det faktum att tillstånd av domstolen inte har behövts har möjliggjort nedsättning av aktiekapitalet utan borgenärsskyddsförfarande endast i syfte att på detta sätt undvika likvidation enligt 13 kap. 2 §. För att detta inte skall vara möjligt i framtiden, är det enligt förslaget inte möjligt att som en självständig åtgärd fatta beslut om nedsättning av aktiekapitalet genom avsättning till reservfonden. Avsättning från aktiekapitalet till en sådan överkursfond som avses i 11 kap. 6 § skall däremot enligt 12 kap. 3 a § ske i samband med nedsättning av aktiekapitalet, när nedsättningen sker för att ogiltigförklara sådana aktier som inlösts eller förvärvats med utdelningsbara tillgångar.

Enligt gällande lag kan aktiekapitalet nedsättas för att till aktieägarna skall kunna

återbetalas det belopp som de har erlagt för aktierna. Det föreslås att i 2 punkten används en allmänare formulering om utbetalning av medel till aktieägarna. Vid nedsättning av aktiekapitalet återbetalas i allmänhet inte till envar aktieägare det belopp han har erlagt, utan aktier inlöses antingen av alla eller av vissa aktieägare till det pris som bolagstämman har fastställt.

I den gällande 3 punkten nämns som ett syfte med nedsättning minskning av aktieägarnas insatsskyldighet. Eftersom enligt de föreslagna stadgandena i 2 och 4 kap. endast ett till fullo betalt aktiekapital kan registreras, kan detta stadgande inte efter övergångsperioden för dessa bli tillämpligt på obetalda teckningspris.

I 7 kap. föreslås stadganden enligt vilka bolaget i vissa situationer är skyldigt att ogiltigförklara aktier i bolag som det eller dess dottersamfund förvärvat och nedsätta aktiekapitalet med ett belopp som motsvarar dessa aktiers nominella värde. Även i 13 kap. 3 § stadgas om skyldighet att i vissa situationer inlösa aktier av aktieägarna. Enligt den föreslagna 4 punkten i detta moment kan därför ett av syftena med nedsättning av aktiekapitalet vara ogiltigförklaring av aktier i bolaget som bolaget eller dess dottersamfund har i sin besittning. Till 5 punkten flyttas enligt förslaget den gällande 4 punkten i 2 mom., vilkens innehåll förblir oförändrat.

I paragrafens 2 mom. föreslås ett stadgande om hur nedsättningen kan genomföras. Ett till innehållet motsvarande, men något annorlunda formulerat stadgande har ingått i 4 mom. Syftet med den nya ordalydelsen är att göra det klart att nedsättningen av aktiekapitalet kan ske antingen så att det totala antalet aktier minskas eller att aktiernas nominella värde sänks. Vartdera sättet kan genomföras antingen genom att betala ersättning till aktieägarna eller utan vederlag. För minskning av antalet aktier mot ersättning används i kapitlet uttrycket "inlösen" och enligt momentet skall på minskning av det nominella beloppet mot ersättning på motsvarande sätt tillämpas vad som stadgas om inlösen. Vidare föreslås det att vad som i kapitlet stadgas om ogiltigförklaring av aktier tillämpas även på minskning av det nominella beloppet utan ersättning.

I paragrafens 3 mom. föreslås ett presumptionsstadgande rörande s.k. preferensaktier som medför rätt till andelslös gottgörelse. Enligt momentet kan sådana aktier inlösas

eller ogiltigförklaras i syfte att nedsätta aktiekapitalet endast om så föreskrivs i bolagsordningen. Enligt 3 kap. 1 c § 4 mom. skall det föreskrivas i bolagsordningen vilka rättigheter en preferensaktie medför vid nedsättning av aktiekapitalet. Det vore oskäligt om en sådan aktie, vars avkastning fastställs på samma sätt som räntan på ett lån och som inte utan en särskild föreskrift i bolagsordningen medför rösträtt, utan en uttrycklig bestämmelse i bolagsordningen skulle kunna ogiltigförklaras eller dess nominella värde minskas genom ett beslut av de aktieägare som innehar aktier av annat slag. Prefensaktier i bolaget vilka bolaget självt eller dess dottersamfund innehar kan dock ogiltigförklaras.

De aktier, med vilkas belopp aktiekapitalet har nedsatts, skall enligt 4 mom. avföras ur aktieförteckningen och makuleras. Syftet med stadgandet är att säkerställa att bolagets aktiekapitalet motsvarar det sammanlagda beloppet av de aktier som aktieägarna och bolaget innehar. Behovet av ett sådant stadgande är större än tidigare, eftersom enligt de stadganden som föreslås i 7 kap. ett bolag kan inneha t.o.m. betydande mängder egna aktier.

Enligt stadganden som föreslås i 7 kap. är bolaget skyldigt att nedsätta aktiekapitalet med beloppet av sådana aktier som det inte har vidareöverlåtit under den tid som stadgas i kapitlet. I paragrafens 5 mom. föreslås ingå ett stadgande enligt vilket bolaget skall försättas i likvidation om det inte i en sådan situation nedsätter sitt aktiekapital på det sätt som lagen stadgar. Orsaken till att nedsättning inte sker kan vara antingen att bolaget inte fattar något beslut i saken eller slutför de åligganden som ett beslut har medfört, eller att borgenärerna motsätter sig nedsättningen av aktiekapitalet och inte får full betalning eller säkerhet för sina fordringar.

Ett bolag skall likaså försättas i likvidation också när nedsättningen av aktiekapitalet skulle leda till att aktiekapitalet i ett privat bolag understiger 50 000 mk och i ett publikt aktiebolag 500 000 mk. Om ett publikt bolag i denna situation vill undvika likvidation, kan det med iakttagande av stadgandena i 17 kap. ombildas till ett privat aktiebolag. I 13 kap. 1 och 4 §§ stadgas om likvidation.

2 §. Det föreslås att i denna paragraf intas stadganden om beslutsfattandet i samband med nedsättning av aktiekapitalet. De

föreslagna stadgandena avviker från gällande lag, enligt vilken beslut om nedsättning av aktiekapitalet i allmänhet kan fattas med enkel majoritet med beaktande dock av jämlikheten mellan aktieägarna. Enligt motivering till gällande lag är det emellertid möjligt att inom de gränser som framgår av 9 kap. 15 § avvika från kravet på jämlikt bemötande av aktieägarna. De stadganden som nu föreslås om beslutsfattandet är mer detaljerade än de gällande stadgandena. Syftet är att effektivare än tidigare garantera aktieägarnas jämlikhet genom att ställa strängare krav på kvalificerad majoritet för beslut som kan leda till att aktieägarnas ställning i bolaget väsentligt kan förändras eller till att den ersättning som en aktieägare får inte motsvarar den ersättning som ges till andra aktieägare. På samma sätt som enligt gällande lag kräver en sådan nedsättning av aktiekapitalet som inte kan göras utan ändring av bolagsordningen, också enligt de föreslagna ändringarna alltid att beslutet biträts av minst en sådan kvalificerad majoritet som stadgas i 9 kap. 14 §.

Beslutet om nedsättning av aktiekapitalet fattas enligt 1 mom. i regel av bolagsstämman. I de följande momenten stadgas om hurudan kvalificerad majoritet som krävs för ett giltigt beslut. De fall som förutsätter den minsta kvalificerade majoriteten framgår av 2 mom., och de fall som kräver större kvalificerad majoritet framgår av 3 mom. Enligt 4 mom. krävs i alla övriga fall samtycke av de aktieägare vilkas relativa ägarandel ändras eller rätt till bolagets tillgångar försämrats. Vissa avgöranden som gäller nedsättning av aktiekapitalet kan enligt 5 mom. fattas endast med styrelsens samtycke.

Bestämmelserna i bolagsordningen om inlösen av aktier kan kräva att högre kvalificerade majoriteter nås när beslut fattas om inlösen av aktier eller erhållande av samtycke av vissa eller alla aktieägare. Bolagsordningsbestämmelsens förhållande till stadgandena om beslutsfattande skall bedömas från fall till fall, men sannolikt är att tillämpligheten och betydelsen av generalklausulen i 9 kap. 16 § växer till denna del.

Det föreslås att i paragrafens 1 mom. intas den huvudregel som nu ingår i gällande 1 § 1 mom., enligt vilken beslut om nedsättning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman. Vidare föreslås det att hänvisningarna till 2 kap. 13 § 2 mom. och 4 kap. 12 § slopas eftersom det ovan har föreslagits att

dessa lagrum, som gäller registermyndighetens skyldighet att nedsätta bolagets registrerade aktiekapital med ett belopp motsvarande obetalda aktier, skall upphävas. I momentet skall det hänvisas till 9 § 2 mom., där det stadgas om beslutsfattandet i fråga om inlösen av aktier med inlösningsvillkor. Enligt stadgandet kan styrelsen i vissa fall besluta om inlösen och om inlösningsstidpunkten.

I paragrafens 2 mom. uppräknas de fall, då beslut i privata aktiebolag kan fattas med enkel majoritet och i publika aktiebolag med en majoritet om två tredjedelar av de avgivna rösterna och de på stämman företrädde aktierna. Dessa fall är sådana att i bolag som endast har röstberättigade aktier aktieägarnas ställning i relation till i paragrafens avsedda andra aktieägare inte ändras och den ersättning som eventuellt betalas för aktierna är samma för alla.

Ägare av en preferensaktie kan dock åberopa generalklausulen i 9 kap. 16 §, om nedsättningen av aktiekapitalet genom nedsättning av aktiernas nominella belopp ger övriga aktieägare förmån på hans bekostnad. Situationen kan vara denna när en förmånaktie vars avkastning är bunden till aktiens nominella belopp inte är förknippad med rösträtt i samband med nedsättning av aktiekapitalet, men aktiekapitalet kan nedsättas även med preferensaktiens belopp med stöd av ett uttryckligt stadgande i bolagsordningen.

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet kan fattas med en sådan majoritet som avses i 2 mom. endast när aktiekapitalet nedsätts i relation till de i paragrafen avsedda aktieägarnas aktieinnehav. Detta gäller alltså både beslut enligt vilka antalet aktier minskas och deras nominella belopp sänks. Det spelar heller ingen roll om ersättning härvid betalas till aktieägarna eller inte.

I momentet särskiljs två situationer då aktieägarnas ställning inte ändras vid nedsättning av aktiekapitalet i relation till deras aktieinnehav. I det första fallet betalas ingen ersättning till aktieägarna i samband med nedsättningen. Då bibehålls i allmänhet relationen mellan aktieägarna. En situation där alla aktier i bolaget inte medför rätt till andel av bolagets tillgångar utgör emellertid ett undantag i detta avseende. Om bolaget har emitterat aktier som vid bolagets upplösning endast medför rätt till återbetalning av det nominella beloppet, kan en sänkning av det

ta belopp eller ogiltigförklaring av sådan aktier försämra aktieägarens rätt till bolagets tillgångar. I ett sådant beslut kan man ingripa med stöd av generalklausulen i 9 kap. 16 §.

I det andra fallet är nedsättningen av aktiekapitalet förenad med att ersättning betalas till aktieägarna. Det berör dock bara sådana fall då det i bolaget endast finns ett aktieslag som medför rösträtt och sådana aktier inlöses av alla aktieägare till samma pris. Inte heller då kan de röstberättigade aktieägarnas inbördes ställning försämrans. Eftersom på nedsättning av det nominella beloppet mot betalning tillämpas vad som stadgas om inlösen, gäller detta också de fall där ett sådant bolag beslutar sänka aktiernas nominella belopp och betala ersättning till aktieägarna för detta.

I de ovan nämnda fallen kan beslutet alltså i regel i ett privat aktiebolag fattas på det sätt som avses i 9 kap. 13 §, dvs. med över hälften av de avgivna rösterna. Om rösterna för och emot beslutet är detsamma, avgör ordförandens mening. Om nedsättningen av kapitalet leder till en ändring av bolagsordningen, skall beslutet dock alltid fattas i överensstämmelse med 9 kap. 14 §. I ett publikt aktiebolag krävs det att beslutet understöds av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de på stämman företrädde aktierna.

I paragrafens 3 mom. stadgas det om inlösningsbeslut i bolag med rösträttsaktier av olika slag. Finns det rösträttsaktier av olika slag i bolaget och bolagets tillgångar utdelas till aktieägarna i samband med nedsättningen av aktiekapitalet, är det i allmänhet svårt att bedöma hur nedsättningen inverkar på aktieägarnas ställning. När ett bolag upplöses är aktieägarna i allmänhet enligt 13 kap. 12 § berättigade att av bolagets nettoförmögenhet erhålla vad som belöper sig på deras aktier. Om bolaget fortsätter sin verksamhet varierar värdet av de rättigheter aktier av olika slag medför och avviker ofta från det värde aktierna skulle ha vid en upplösning av bolaget. Sålunda är t.ex. det gängse värdet på en aktie med flera röster i allmänhet högre än värdet på en aktie med färre röster då bolaget fortsätter sin verksamhet.

Även om nedsättningen skulle ske så att aktieägarnas relativa innehav skulle bibehållas och ersättningen utgå enligt relationen mellan aktiernas gängse värde, kan den ersättning som betalas för aktier av olika slag

leda till att jämlikheten mellan aktieägarna kränks. Detta kan vara fallet antingen för att det är omöjligt att objektivt fastställa det gängse värdet eller för att syftet med nedsättningen är att kringgå stadgandena om vinstutdelning eller fördelning av nettoförmögenheten i samband med en upplösning av bolaget. I ett bolag vars två aktieslag skiljer sig från varandra endast i fråga om rösträtten innebär exempelvis en nedsättning av aktiekapitalet genom inlösen av aktier till marknadsvärde (t.ex. 300 och 100 mark) att fria medel delas ut i proportion till marknadsvärdena och inte enligt lika grunder såsom vid vinstutdelning (200 mark/aktie). Eftersom det är omöjligt att göra en allmän bedömning av denna fråga, är det ändamålsenligt att uppställa ett strängt krav på kvalificerad majoritet och låta aktieägarna bedöma situationen från fall till fall.

Det föreslagna stadgandet motsvarar långt 9 kap. 15 § 3 mom. som föreslås bli ändrat och som gäller ändring av bolagsordningen så att hela aktieslagets rättigheter minskar. I stadgandet har dock beaktats att fastställandet av ersättning för varje slag indirekt påverkar ställningen för ägarna av andra slags aktier. Enligt det föreslagna stadgandet är en förutsättning för ett giltigt beslut för det första att två tredjedels majoritet nås i fråga om alla vid stämman givna röster.

Vid beräkning av majoriteten skall en i bolagsordningen eventuellt ingående röstbegränsare beaktas. Därutöver skall för beslutet fås samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt understöd av de aktieägare som har minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag. Genom det i stadgandet avsedda omröstningsförfarandet kan man även besluta om inlösen av ett preferensaktieslag utan rösträtt. Detta är dock möjligt endast då sådana aktier med stöd av en bestämmelse i bolagsordningen kan inlösas och alla aktier inlöses i proportion till aktieslagen och innehavsandelarna. En stor majoritet utgör emellertid inte något hinder för aktieägaren att åberopa 9 kap. 16 § ifall beslutet är ägnat att bereda aktieägare otillbörlig fördel på bolagets eller en annan aktieägares bekostnad.

Eftersom det beror på omständigheterna i det enskilda fallet om aktieägarens ställning i andra inlösningsituationer är sämre eller bättre beroende på om hans aktier löses in eller ej, föreslås det att frågan lämnas till

aktieägarnas avgörande. I 4 mom. föreslås därför ett stadgande, enligt vilket ett beslut om nedsättning av aktiekapitalet i alla andra fall utöver ovan nämnda majoriteter dessutom förutsätter samtycke av de aktieägare, vilkas aktier berörs av ändringen. I praktiken leder andra inlösningsituationer i allmänhet till att alla aktieägares relativa ställning eller rätt till bolagets tillgångar förändras i och med inlösningsen, varvid även allas samtycke krävs. Detta gör det även möjligt att inför olika inlösningsituationer träffa avtal utan att aktieägarnas jämlikhet kränks.

Det föreslås att gällande stadganden i 1 § 3 mom. delvis ändrade flyttas till 5 mom. Enligt förslaget krävs styrelsens samtycke när nedsättningen av aktiekapitalet innebär att bolagets tillgångar delas ut i samband med nedsättningen eller att medel avsätts till en fond som inte är bundet eget kapital.

Förslaget till skärpning av kravet i 2 mom. på kvalificerad majoritet som en förutsättning för bolagsstämmans behörighet baserar sig i fråga om publika aktiebolag på artiklarna 30, 31 och 40 i kapitaldirektivet.

3 §. I paragrafen föreslås stadganden om vad beslutet om nedsättning av aktiekapitalet åtminstone skall innehålla samt om vissa omständigheter som skall nämnas i förslaget till beslut och i därtill anslutna handlingar. I fråga om beslutsförslagets bilagor hänvisas till motsvarande stadganden i 4 kap. om ökning av aktiekapitalet. Ändringarna i den gällande lagen berör både språkdräkten och innehållet. De viktigaste ändringarna av innehållet innebär att antalet uppgifter som skall lämnas till aktieägarna före beslutsfattandet ökar. Aktieägaren kan fatta ett motiverat beslut om nedsättning endast om han har tillräckliga uppgifter för att bedöma om det från bolagets synvinkel finns ett behov av nedsättning och på vilket sätt nedsättningen påverkar hans egen ställning. Uppgifterna har även betydelse för hans möjligheter att klandra ett beslut som han anser vara lagstridigt.

I paragrafens 1 mom. stadgas vad som åtminstone skall nämnas i nedsättningsbeslutet. Stadgandena om detta ingår i gällande 1 § 2 mom. i kapitlet. Precis som enligt gällande lag skall också enligt förslaget i beslutet nämnas nedsättningsbeloppet, dvs. det belopp varmed aktiekapitalet nedsätts. Enligt förslaget kan även nedsättningsens minimi- och maximibelopp anges. Nedsättningsbeloppet skall anges särskilt för varje aktie-

eslag. I beslutet skall enligt 1 mom. även nämnas för vilket av de i 1 mom. nämnda syfterna nedsättningen av aktiekapitalet används.

I beslutet skall dessutom nämnas om inlösningsen sker mot vederlag, dvs. genom inlösnings av aktierna, eller genom minskning av aktiernas nominella belopp mot återbetalning eller utan vederlag, dvs. genom ogiltigförklaring av aktier eller genom minskning av deras nominella belopp utan återbetalning. Av beslutet skall framgå vilken inverkan nedsättningen har på bolagets eget kapital. I beslutet skall även nämnas det eventuella vederlagets storlek samt betalningstidpunkten. Av beslutet skall likaså framgå inlösningsordningen, dvs. även i vilken ordning aktierna inlöses om de, som enligt beslutet har förstahandsrätt att erbjuda bolaget sina aktier för inlösningsen inte utnyttjar denna möjlighet.

Beslutsförslaget skall enligt 2 mom. innehålla alla de uppgifter som enligt 1 mom. skall ingå i beslutet. Om en nedsättning av aktiekapitalet i enlighet med beslutsförslaget leder till att aktieägarnas proportionella innehavandel i bolaget förändras, skall i förslaget berättas varför man föreslår inlösningsen eller ogiltigförklaring av aktier på annat sätt än i förhållande till aktieägarnas innehav. På motsvarande sätt som vid riktad emission skall i ett beslutsförslag som gäller nedsättning av aktiekapitalet berättas hur nedsättningen påverkar fördelningen av aktieinnehavet i bolaget och den närmaste kretsens ställning då aktiekapitalet inte nedsätts i förhållande till aktieägarnas innehav. För att aktieägarna bättre skall kunna bedöma betydelsen av inlösningsen skall i beslutsförslaget anges även grunderna för bestämmande av inlösningspriset.

På beslutsförslagets bilagor tillämpas vad som i fråga om höjning av aktiekapital stadgas om handlingar som skall framläggas för bolagsstämman.

Om bokslutet inte behandlas på stämman, skall till beslutsförslaget även fogas de handlingar som avses i 4 kap. 4 a § 1 mom., dvs. som gäller det senaste bokslutet, styrelsens redogörelse för väsentliga händelser som inträffat efter bokslutet samt revisorernas och det eventuella förvaltningsrådets yttrande över redogörelsen. Om det har förflutit sex månader från räkenskapsperiodens utgång, skall till förslaget då fogas ett mellanbokslut.

Aktieägarna, som fattar beslutet om nedsättning av aktiekapitalet, bör kunna bedöma om nedsättningen sker med iakttagande av de täckningskrav som lagen ställer och om nedsättningen förutsätter myndighetstillstånd. Enligt den gällande lagen sker bedömningen på basis av de handlingar som nämns i 4 kap. 4 § 1 mom., om på samma stämma inte fastställs bokslutet för räkenskapsperioden. Nedsättningsbeslutet bör alltså basera sig på samma handlingar som ett beslut om nyemission.

Nyemission, varmed tilläggsmedel anskaffas till bolaget, och nedsättning av aktiekapitalet är emellertid väsentligt olika åtgärder både för aktieägarna och bolagets borgenärer. I vartdera fallet behöver aktieägarna visserligen uppgifter om bolagets ekonomiska ställning för att kunna avgöra om nyemissionen eller nedsättningsbeslutet är nödvändiga åtgärder. Vid nyemission bör aktieägaren dessutom kunna avgöra om prissättningen är korrekt. Vid nedsättning av aktiekapitalet skall aktieägaren igen på basis av de erhållna uppgifterna kunna avgöra om förslaget uppfyller de tvingande krav som lagen uppställer. Vid inlösningsbeslut av aktier återbetalas dessutom bolagets medel till aktieägarna i stället för att endast påverka fördelningen av den framtida avkastningen. Om det har förflutit en lång tid från räkenskapsperiodens utgång är det svårt för aktieägarna att fatta beslut om nedsättning av aktiekapitalet enbart på basis av föregående års bokslut och styrelsens redogörelse. Det föreslås därför att i 2 mom. skall stadgas att till grund för bedömningen på bolagsstämman skall framläggas ett mellanbokslut om det har förflutit sex månader från utgången av föregående räkenskapsperiod.

Enligt förslaget får det mellanbokslut som framläggs på stämman inte vara äldre än tre månader och det skall uppgöras och granskas med iakttagande i tillämpliga delar av de stadganden och bestämmelser som gäller bokslut.

Om ersättning betalas till aktieägarna i samband med nedsättningen av aktiekapitalet, skall till beslutsförslaget fogas revisorerens utlåtande om grunderna för bestämmande av inlösningspriset. Enligt en hänvisning till 2 § 2 mom. behövs något utlåtande dock inte i aktiebolag som endast har ett slag av aktier, om aktieinnehavsrelationen inte förändras och alla får samma ersättning för en inlöst aktie. Utlåtande behövs inte heller när

aktiernas nominella belopp nedsätts i ett dylikt bolag mot samma ersättning, eftersom på nedsättning av aktiers nominella belopp mot betalning tillämpas vad som stadgas om inlösen.

Om nedsättningen sker på annat sätt än i förhållande till innehaven, behövs revisorerens utlåtande, på motsvarande sätt som i samband med riktad emission, även i fråga om orsaker som i beslutsförslaget har framförts beträffande avvikelse från nedsättning enligt innehavsförhållandena.

I paragrafens 3 mom. föreslås det stadgat att vid inlösnings i tillämpliga delar skall iakttas stadgandena i 4 kap. 6 § 1 mom. om apport ifall vederlaget vid inlösnings av aktier består av annat än pengar. Syftet är att garantera att bolagsstämman då den fattar beslut om inlösnings har en opartisk uppskattning av värdet av den egendom som skall överlåtas. Aktieägarna kan då bedöma dels vilken verkan överlåtelserna har på bolagets ställning, dels förhållandet mellan den egendom som ges som ersättning och det vederlag som eventuellt betalas till andra aktieägare. Utgående från en opartisk värdering kan de dessutom övervaka att det inte utan registermyndighetens tillstånd från bolaget överlåts egendom vars värde överstiger bolagets utdelningsbara tillgångar. Såsom en opartisk uppskattning tryggar utlåtdet även borgenärernas ställning.

Med tanke på bolagets verksamhet är ett beslut om nedsättning av aktiekapitalet exceptionellt. För att aktieägarna skall kunna bedöma behovet av att delta på den bolagsstämma som beslutar om nedsättningen, föreslås det i 4 mom. stadgat att av kallelsen skall framgå det huvudsakliga innehållet i förslaget, på det sätt som förutsätts i 4 kap. 4 b § 1 mom. Beslutsförslaget skall jämte bilagor hållas tillgängliga för aktieägarna och sändas till dem i överensstämmelse med 2 mom. i nämnda lagrum. Om inlösningsbeslutet avviker från vad som nämnts i kallelsen till stämman, skall aktieägarna underrättas om detta enligt 5 § 2 mom.

4 §. I paragrafen föreslås ingå stadganden genom vilka motsvarande stadganden i den nuvarande lagen ändras. För det första justeras täckningskraven så att de överensstämmer med de ändringar som föreslås bli gjorda på annat ställe i denna lag. Eftersom det föreslås att tillståndsmyndighet vid nedsättning av aktiekapitalet skall vara registermyndigheten i stället för domstolen, kan regis-

termyndigheten även bevilja tillstånd till avvikelse från de begränsningar av vinstutdelningen som stadgas i denna paragraf.

Enligt gällande 1 § 3 mom. i kapitlet krävs det att aktiekapitalet endast kan nedsättas så att det efter nedsättningen finns full täckning för det nedsatta aktiekapitalet och annat bundet eget kapital. Som en ändring av innehållet föreslås det i 1 mom. stadgad att det efter nedsättningen skall återstå full täckning också för andra icke utdelningsbara poster som enligt stadgandena om vinstutdelning inte får utdelas.

I momentet föreslås även ett stadgande, enligt vilket när moderbolagets aktiekapital nedsätts, full täckning skall återstå för det bundna egna kapital och andra icke utdelningsbara poster enligt koncernbalansräkningen. Det är inte heller skäl att vid nedsättning av aktiekapitalet till denna del avvika från de allmänna stadgandena om utbetalning av medel. En motsvarande begränsning av vinstutdelningen ingår i 12 kap. 2 § 3 mom., som förelås bli ändrat.

Täckningsbeloppet skall enligt gällande 1 § 3 mom. i kapitlet beräknas på basen av balansräkningen för senast förflutna räkenskapsperiod, eller om balansräkningen inte fastställs vid samma bolagsstämma, på grundval av styrelsens redogörelse och revisorernas yttrande därom. Förslaget motsvarar det gällande stadgandet med den skillnaden, att täckningsbeloppet skall beräknas på basis av bokslutet och styrelsens redogörelse samt revisorernas yttrande över redogörelsen eller, om det har förflutit över sex månader från utgången av räkenskapsperioden, på basis av ett mellanbokslut som behandlas på stämman.

I både bokslutet och mellanbokslutet ingår en verksamhetsberättelse, av vilken skall framgå väsentliga händelser som inträffat i bolaget efter räkenskapsperioden eller efter att mellanbokslutet uppgjordes. För att styrelsen skall ha fyllt sin omsorgsplikt, skall den dessutom upplysa bolagsstämman om väsentliga händelser i bolaget som inträffat efter att verksamhetsberättelsen uppgjordes, varvid de kan beaktas vid bedömningen av om täckningen är tillräcklig.

Paragrafens 2 mom. gäller fall där aktiekapitalet nedsätts genom att inlösningsvederlaget betalas av medel som kan användas till vinstutdelning. Då det för uträkning av den täckning som krävs skall framläggas ett mellanbokslut för bolagsstämman, skall enligt

det föreslagna stadgandet såsom vinstutdelningsbara medel anses det belopp av dylika medel som mellanbokslutet utvisar, om det är mindre än beloppet enligt det ordinarie bokslutet. I 5 kap. föreslås ingå ett stadgande enligt vilket för nedsättning av aktiekapitalet krävs tillstånd av registermyndigheten, om bolagets bundna egna kapital minskar. Det föreslagna stadgandet i 2 mom. leder till att man utan registermyndighetens tillstånd inte kan betala ut medel heller över det belopp av vinstutdelningsbara medel som det senaste bokslutet utvisar eller det mindre belopp vinstutdelningsbara medel som mellanbokslutet utvisar. I den föreslagna lösningen beaktas å ena sidan det att vinstutdelningen i 12 kap. begränsas till högst det belopp som det egentliga bokslutet visar, och å andra sidan att bolagets ekonomiska ställning eventuellt försvagas under tiden efter det egentliga bokslutsperioden.

Det föreslås att den vinstutdelningsbegränsning som ingår i gällande 2 §, med beaktande av andra ändringsförslag i justerad form tas in som 3 mom. Enligt lagrummet får ett bolag som har nedsatt sitt aktiekapital i syfte att täcka en förlust inte utan registermyndighetens tillstånd fatta beslut om vinstutdelning under de tre följande åren efter registreringen av nedsättningen. Precis som enligt gällande stadganden krävs fortfarande inget tillstånd, om aktiekapitalet före vinstutdelningen har ökat med minst nedsättningsbeloppet. På tillståndet av registermyndigheten och det därtill anslutna förfarandet tillämpas 5—7 §§.

5 §. I paragrafen stadgas om när registermyndighetens tillstånd krävs, den tid inom vilken tillståndet skall sökas, förutsättningarna för beviljande av tillstånd samt registrering av beslutet.

Enligt gällande 3 §, vari stadgas om domstols tillstånd, krävs detta tillstånd för nedsättning av aktiekapitalet, utom när det är fråga om täckning av förlust eller överföring till reservfond. Inte heller enligt förslaget behövs tillstånd när aktiekapitalet nedsätts i syfte att täcka en sådan förlust som inte kan täckas av fritt eget kapital. Det föreslås dock att stadgandet i 1 mom. i övrigt formuleras i allmänare ordalag, och enligt momentet behövs tillstånd om nedsättningen leder till minskning av bolagets bundna egna kapital. Tillstånd behövs således inte om aktier inlöses med utdelningsbara tillgångar och ett belopp som motsvarar

nedsättningsbeloppet enligt 12 kap. 3 a § avsätts till överkursfonden.

Enligt förslaget skall tillstånd beviljas av registermyndigheten och inte av en domstol. Uppgiften lämpar sig bättre för registermyndigheten eftersom det i allmänhet inte är fråga om att avgöra ett juridiskt tvistemål. Enligt 7 § avgör domstolen tvister som kräver lagtolkning och bevisprövning i samband med en enskild borgenärs rätt eller som gäller frågan om en säkerhet är tillräcklig. När behandlingen av tillståndsansökningar överförs till registermyndigheten innebär det att ärendet i ostridiga fall koncentreras till en enda myndighet, vilket minskar antalet skeden i behandlingen.

Det är skäl att i så hög grad som möjligt begränsa den tid under vilken det råder oklarhet om huruvida nedsättningen av aktiekapitalet kommer att förverkligas eller inte. Det föreslås därför i 2 *mom.* att tillstånd skall sökas inom en månad, i stället för inom två, från nedsättningsbeslutet, vid äventyr att det annars förfaller. Till ansökan skall fogas nedsättningsbeslutet jämte bilagor.

Enligt paragrafens 3 *mom.* skall registermyndigheten bevilja tillstånd att nedsätta aktiekapitalet, om ingen av borgenärerna motsätter sig det. Tillstånd skall likaså beviljas om en borgenär som ursprungligen motsatt sig ändrar åsikt eller om för registermyndigheten uppvisas en laga kraft vunnit dom enligt vilken den borgenär som motsatt sig nedsättningen fått full betalning eller att för honom har ställts en betryggande säkerhet för hans fordran. Förutsättningarna för beviljande av tillstånd motsvarar i sak gällande 3 § 3 *mom.* I 6 § stadgas om hur en borgenär som motsätter sig nedsättningen av aktiekapitalet skall förfara.

Eftersom det föreslås att tillstånd skall beviljas av registermyndigheten och inte av en domstol, föreslås det i 4 *mom.* att registrering av nedsättningen av aktiekapitalet sker på tjänstens vägnar. Precis som enligt gällande 3 § 4 *mom.* är aktiekapitalet nedsatt när beslutet om bifallande av ansökan har registrerats.

6 §. I paragrafen föreslås stadgat om den kallelse som registermyndigheten skall utfärda på borgenärerna samt om bolagets skyldighet att sända en skriftlig underrättelse om kallelsen till sina kända borgenärer. De föreslagna stadgandena avviker från gällande 3 § dels i det avseendet att kallelsen utfärdas

av registermyndigheten och inte av en domstol, dels i det avseendet att underrättelsen till borgenärerna skall sändas av bolaget och inte av registermyndigheten. Förslaget minskar de uppgifter som ankommer på myndigheterna utan att borgenärsskyddet försämraras. Även enligt de gällande stadgandena har sändandet av kallelsen varit beroende av de uppgifter som bolaget har lämnat till domstolen. De tidsfrister som föreslås i stadgandena motsvarar gällande frister i 3 § 2 *mom.*

Enligt paragrafens 1 *mom.* skall registermyndigheten utfärda kallelse på bolagets alla borgenärer. Av handelsregistret framgår därmed att ett förfarande som avser nedsättning av aktiekapitalet har anhängiggjorts. Av kallelsen skall, precis som av den kallelse som stadgas i gällande lag, framgå hur borgenären skall förfara om han vill motsätta sig nedsättningen. Kallelsen skall registreras på tjänstens vägnar och delges bolaget fyra månader före den dag som anges däri. Kallelsen skall dessutom publiceras två gånger i den officiella tidningen.

Enligt 2 *mom.* skall bolaget senast tre månader före den utsatta dagen sända en skriftlig underrättelse om kallelsen till sina kända borgenärer. Inom samma tid som en borgenär senast skall meddela myndigheten att han motsätter sig nedsättningen, dvs. en månad före den i kallelsen utsatta dagen, skall även en styrelsemedlem i bolaget eller dess verkställande direktör tillställa registermyndigheten ett intyg om att underrättelserna har sänts ut till borgenärerna.

Omedelbart efter utgången av den tid som reserverats för borgenärerna att motsätta sig nedsättningen, skall registermyndigheten underrätta bolaget om vilka borgenärer som har motsatt sig. Alla invändningar kan meddelas på samma gång. Därefter kan bolaget och den som motsatt sig ansökan göra upp om saken eller så kan bolaget föra tvisten om fordran eller säkerheten till domstol. Något motsvarande stadgande finns inte i den gällande lagen.

7 §. För att bolaget och borgenären skall ha tillräckligt lång tid för att nå en uppgörelse och därmed undvika en onödig rättegång, föreslås i 1 *mom.* ingå ett stadgande, enligt vilket registermyndigheten skall skjuta upp behandlingen av ansökan, om en borgenär och bolaget tillsammans senast på den utsatta dagen ber om det. I allmänhet behöver registermyndigheten inte pröva förutsättningarna för uppskovet eftersom vardera

parten samtycker till det. Behandlingen skall likaså uppskjutas om bolaget senast på utsatt dag visar att det har anhängiggjort en talan för att fastställa att borgenären har fått full betalning eller en betryggande säkerhet för sin fordran. Om bolaget vill ha ytterligare uppskov, skall det inom den tid som nämns i uppskovsbeslutet visa att ärendet fortfarande är anhängigt vid domstol.

För att ärendet skall kunna behandlas av myndigheten så fort som möjligt efter den i kallelsen nämnda dagen, föreslås det att domstolen skall behandla ärendet utan dröjsmål. Ett stadgande om detta skall tas in i 2 mom.

8 §. I denna paragraf föreslås ingå stadganden om registrering av nedsättning av aktiekapitalet när detta kan ske utan myndighetstillstånd.

Enligt den gällande lagen skall registreringsmålan om nedsättning av aktiekapitalet i syfte att täcka en förlust göras inom fyra månader från nedsättningsbeslutet. Med beaktande av att beslutsfattandet inte är förenat med något borgenärsskyddsförfarande kan denna tid om fyra månader anses vara för lång, varför i 1 mom. föreslås en registreringstid om en månad. Det är viktigt för borgenärerna och andra referensgrupper att så snabbt som möjligt få veta att bolaget ansett det nödvändigt att nedsätta aktiekapitalet för att täcka en förlust. Inte heller i andra situationer där inget myndighetstillstånd krävs kan det motiveras att tiden för anmälning av nedsättningen är längre än en månad. Om aktier med inlösningsvillkor inlöses med utdelningsbara medel skall sålunda nedsättningen av aktiekapitalet med ett belopp som motsvarar aktiernas nominella belopp anmälas till registermyndigheten inom en månad från inlösningen. Inom denna tid skall även ett sådant beslut registreras, enligt vilket aktiekapitalet nedsätts så att det bundna egna kapitalet inte minskar eftersom till aktieägarna betalas ersättning endast med utdelningsbara tillgångar. Om anmälan inte görs inom en månad förfaller beslutet.

Det föreslås att från gällande 2 § flyttas stadgandet i 1 mom. om att aktiekapitalet är nedsatt när beslutet har registrerats.

Om aktiekapitalet nedsätts i något annat syfte än för att täcka en förlust och nedsättningen leder till att det egna bundna kapitalet minskar, krävs för åtgärden i allmänhet enligt 5 § tillstånd av registermyndigheten. Tillstånd behövs emellertid inte om bolaget

samtidigt genom nyemission höjer aktiekapitalet med ett belopp som motsvarar nedsättningsbeloppet. I denna paragrafs 2 mom. föreslås ett stadgande, enligt vilket anmälan om registrering av nedsättning och ökning av aktiekapitalet skall göras samtidigt.

9 §. Stadgandet i gällande 4 § om inlösen av aktier med stöd av bolagsordningen föreslås ändrad och flyttad till denna paragraf. Enligt förslaget skall de allmänna stadgandena i 1—8 §§ om kallelse till bolagsstämma, beslutsförslag, innehålllet i bolagsstämmans beslut, borgenärsskyddet och registrering av beslutet tillämpas även på sådana aktier som inlöses med stöd av en föreskrift i bolagsordningen. Vidare föreslås det att stadgandena i gällande 7 kap. 2 § om inlösen av bolagets egna aktier efter ett anbud av aktieägarna delvis flyttas till denna paragraf. Stadgandena om aktier med inlösningsvillkor skall i tillämpliga delar iaktas också när det är fråga om att aktier som övergår till ny ägare inlöses till bolaget i enlighet med 3 kap. 3 §, som föreslås bli ändrad.

Tillämpningen av de allmänna stadgandena om nedsättning av aktiekapitalet leder till ett i 5—7 §§ avsett borgenärsskyddsförfarande, ifall bolagets bundna egna kapital minskar som ett resultat av nedsättningen. Det har därför inte längre ansetts nödvändigt att på det sätt som gällande 4 § 2 mom. stadgar förbjuda att aktier som utgivits vid fondemission inlöses under de tre år som följer på registreringen av emissionen.

Enligt gällande lag kan styrelsen besluta om inlösen av aktier med stöd av en föreskrift i bolagsordningen. Nu föreslås det att det i regel är bolagsstämman som beslutar om sådana inlösningar som avses i denna paragraf. Det att beslutsfattandet skall ankomma på bolagsstämman när bolaget inte är skyldigt att inlösa aktier kan motiveras med att det på samma sätt som i 1 § är fråga om ett av prövning beroende beslut att nedsätta aktiekapitalet. Med avvikelser från de allmänna besluten om nedsättning av aktiekapitalet kan beslutet enligt förslaget dock fattas med enkel majoritet. För det lättare beslutsförfarandet talar att alla känner till föreskriften i bolagsordningen och beslut om att ta in en ny inlösningsföreskrift i bolagsordningen kan fattas endast på det sätt som stadgas i 9 kap. 14 och 15 §§. Dessutom kan bolagsstämman bemyndiga styrelsen att besluta om inlösningstidpunkten. Styrelsen

kan utan bemyndigande besluta om inlösen endast när bolaget är skyldigt att inlösa aktierna.

Enligt de allmänna stadgandena skall full täckning för det egna bundna kapitalet och andra icke utdelningsbara tillgångar återstå också när aktier inlöses med stöd av en föreskrift i bolagsordningen.

Det föreslås att i ordalydelsen i 1 mom. understryks att inlösen av aktier alltid sker genom nedsättning av aktiekapitalet. Inlösen avviker således från sådant förvärv av egna aktier som regleras i 7 kap., varvid aktierna kan överlåtas vidare. Syftet är att i paragrafen klarare än tidigare stadga att en föreskrift i en bolagsordning inte kan utformas så att dess iakttagande skulle kunna leda till att aktiekapitalet nedsätts till ett belopp som underskrider minimikapitalet enligt bolagsordningen.

Av bolagsordningen skall precis som tidigare framgå om bolaget har rätt eller skyldighet att lösa in aktier, inlösningsordningen samt inlösningsbeloppet eller grunderna för dess bestämmande. Stadgandet föreslås preciserat så att av bolagsordningen dessutom skall framgå vilka aktier inlösningsföreskriften gäller, inlösningsförfarandet samt vilka tillgångar som får användas för inlösen. Inlösen av aktier enligt paragrafen leder alltid till att aktiekapitalet nedsätts med de inlösta aktiernas nominella belopp. Av bolagsordningen skall dock framgå om inlösen är möjligt endast med utdelningsbara tillgångar, varvid enligt 12 kap. 3 a § ett belopp som motsvarar de inlösta aktiernas nominella belopp avsätts från aktiekapitalet till överkursfonden, eller om aktier kan inlösas också genom en direkt nedsättning av aktiekapitalet eller reserv- eller överkursfonden. Tillägget är nödvändigt också med tanke på att inlösen med avvikelser från den gällande lagen kan förutsätta myndighetstillstånd.

Enligt paragrafens 2 mom. kan bolagsstämman med enkel majoritet besluta om inlösen av aktier med inlösningsvillkor, såvida inte bolagsordningen förutsätter kvalificerad majoritet. Majoritetskravet är alltså lägre än när det utan stöd av en föreskrift i bolagsordning fattas beslut om nedsättning av aktiekapitalet. Detta kan anses motiverat eftersom av bolagsordningen måste framgå de viktigaste uppgifterna om inlösningsen, vilka därmed kan anses ha kommit till alla aktieägares kännedom redan innan aktierna tecknades.

Om inlösningsen är beroende av bolagets prövning kan bolagsstämman bemyndiga styrelsen att fastställa inlösningsstidpunkten. Det kan vara nödvändigt att delegera beslutet om tidpunkten till styrelsen för att minimera finansieringskostnaderna för inlösningsbeloppet. Bemyndigandet kan vara i kraft i högst ett år. Det är snävt och kan inte innefatta rätt att besluta om inlösningskvantiteter, vilka aktier som skall inlösas eller inlösningspriset. Bemyndigandet behöver emellertid inte fastställa inlösningspriset i mark men det skall definieras med en sådan noggrannhet att styrelsen inte därefter har prövningsrätt i fråga om prissättningen. Enligt den sista meningen i 2 mom. kan styrelsen besluta om nedsättning av aktiekapitalet och om inlösen av aktier endast om bolaget enligt bolagsordningen är skyldigt att lösa in aktier.

I paragrafens 3 mom. föreslås stadgat om skyldighet för bolag att för registrering anmäla bolagsstämmans beslut om bemyndigande av styrelsen att besluta om inlösningsstidpunkten. Anmälan skall göras inom en månad från beslutet. Registermyndigheten skall registrera och kungöra beslutet på det sätt som stadgas i handelsregisterlagen.

I överensstämmelse med stadgandena i 4 kap. 5 b § om nyemission föreslås det att styrelsen inte med stöd av bemyndigandet kan besluta om inlösen förrän bolagsstämmans beslut om bemyndigande har registrerats.

10 §. En inlösningsföreskrift som tas in i bolagsordningen genom ändring av denna får enligt gällande 4 § beröra endast aktier som tecknas efter beslutet. Stadgandet föreslås flyttat till denna paragrafs 1 mom. så ändrat, att den endast gäller publika bolag. Eftersom den föreslagna 9 § gäller även sådana inlösningsföreskrifter som avses i nuvarande 7 kap. 2 §, gäller begränsningen även en sådan föreskrift i bolagsordningen, enligt vilken bolaget har rätt att inlösa aktier efter erbjudande av aktieägarna. Enligt den föreslagna hänvisningen i 3 kap. 3 § 5 mom. tillämpas stadgandet även på sådana inlösningsföreskrifter som gäller inlösen till bolaget av aktier som övergått till en ny aktieägare. I den gällande lagen finns ingen motsvarande begränsning i fråga om dessa bolagsordningsföreskrifter. Det föreslås att på privata bolag till denna del tillämpas 9 kap. 15 § 1 mom. Enligt detta lagrum kan en ändring av bolagsordningen gälla aktier som

tecknats före ändringen endast efter samtycke av de aktieägare som berörs av ändringen. I praktiken torde detta innebära att samtycke fås av alla aktieägare.

I paragrafens 2 mom. föreslås det stadgat att en i bolagsordningen intagen bestämmelse om inlösningsbelopp kan jämkas, om tillämpningen av den skulle medföra oskälig förmån för någon. Stadgandet motsvarar stadgandet i 3 kap. 3 § 2 mom. om jämkning av inlösningspriset när inlösningsgrundar sig på att aktien övergått till en ny ägare. Tillämpningen av den prisbestämning som fastställs i bolagsordningen kan dock leda till oskäligheter också i andra situationer än i samband med överföring av en aktie. Därför föreslås en utvidgning av möjligheterna till jämkning. Enligt förslaget skall på meningsskiljaktigheter likaså tillämpas 3 kap. 3 §. Ett ärende skall således behandlas vid domstol, om inte bolagsordningen föreskriver skiljeförfarande.

7 kap. Egna aktier

I den gällande lagen om aktiebolag ingår ett förbud för bolaget att förvärva egna aktier. Från detta förbud finns vissa strikt avgränsade undantag. Det föreslås nu att bolagets rätt att förvärva egna aktier utökas. Enligt förslaget kan ett privat bolag utan kvantitativa begränsningar förvärva egna aktier med utdelningsbara tillgångar. Däremot får publika aktiebolag i regel förvärva egna aktier mot vederlag endast i en sådan mängd, att det antal av bolagets aktier som bolaget och dess dottersamfund har eller det röstetal bolaget tillsammans med sina dottersamfund företräder inte överstiger fem procent av bolagets aktiekapital eller röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Även ett publikt bolag skall förvärva aktierna med utdelningsbara tillgångar.

Det finns ett flertal godtagbara skäl att förvärva egna aktier. I privata bolag kan för det första förvärv av egna aktier underlätta en generations- eller företagärväxling. I ett publikt aktiebolag kan förvärv och överlåtelse av egna aktier ibland vara ett mera ändamålsenligt sätt än höjning av aktiekapitalet att nå ett visst mål. Om man t.ex. vill att aktierna skall utgöra en del av avlöningen kan detta ofta genomföras smidigare och fördelaktigare genom att utnyttja aktier som bolaget har förvärvat. Genomförandet av från bolagets synpunkt smärre företagköp

kan ske smidigare om aktier som bolaget förvärvat kan utgöra vederlag. Vid fusion kan det på motsvarande sätt bli aktuellt att betala vederlag i form av egna aktier utan att aktiekapitalet ökas.

Förvärv av egna aktier kan emellertid också vara förenat med sådana syften som med hänsyn till jämlikheten mellan aktieägarna och tilltron till verksamheten på värdepappersmarknaden inte kan anses godtagbara. Som exempel kan nämnas gynnande av vissa aktieägare genom köp av deras aktier samt snedvridning av aktiens kurs på värdepappersmarknaden. I förslaget försöker man minska möjligheterna att förvärva egna aktier på ett sätt som kränker jämlikheten mellan aktieägarna framförallt genom att reglera det beslutsfattande som förutsätts vid förvärv och överlåtelse av egna aktier samt aktieägarnas rätt till information. De ändringar som i 1 kap. 3 § föreslås i koncerndefinitionen utgör även de ett hinder för kringgående av förvärvsbegränsningarna. Förvärv av egna aktier på ett sätt som äventyrar tilltron till värdepappersmarknaden förhindras i förslaget genom att aktieägarna ges en viss tid under vilken de kan reagera på bolagets köpbeslut. Det föreslås även att ytterligare krav ställs på de stadganden som gäller offentlig handel.

Det föreslås inget särskilt borgenärs-skyddsförfarande i samband med förvärv av egna aktier, eftersom förvärv med utdelningsbara medel har samma betydelse för borgenärens ställning som dividendutdelning. För aktieägarna kan förvärv av aktier snarast jämföras med antingen dividendutdelning eller återbetalning i samband med bolagets upplösning. Till denna del är problemen i samband med förvärv av egna aktier av samma typ som vid inlösen av aktier. Det föreslås därför att beslut om förvärv av egna aktier i huvudsak skall regleras på samma sätt som det i 6 kap. skall stadgas om inlösen av aktier.

Överlåtelse av egna aktier är ur aktieägarens synvinkel jämförbart med aktieemission, varför det föreslås att beslut om överlåtelse skall ske med iakttagande av vad som stadgas om nyemission.

Det föreslås för det första att i 1 § stadgas att ett bolag får förvärva egna aktier endast enligt vad som stadgas i detta kapitel. Det uttryckliga förbudet mot förvärv av egna aktier föreslås alltså slopat. I 2 § stadgas om förbud mot att teckna egna aktier och om

därtill anslutna påföljder. Stadgandena om hur beslut skall fattas om förvärv av egna aktier ingår i 3—6 §§, så att de gemensamma stadgandena för privata och publika bolag ingår i 3 och 4 §§ och de stadganden som endast gäller publika bolag i 5 §. I 6 § föreslås ingå stadganden om maximiantalet egna aktier i publika bolag. I 7 och 8 §§ föreslås stadganden om överlåtelse av egna aktier i både privata och publika bolag.

1 §. Det föreslås att både materiella och strukturella ändringar görs i paragrafen. Eftersom bolagens rätt att förvärva egna aktier föreslås bli utökad, skall ur paragrafen utgå det uttryckliga förvärvsförbudet. Däremot föreslås det stadgat att ett bolag får förvärva mot vederlag och ta emot sina egna aktier som pant endast enligt vad som stadgas i detta kapitel. Stadgandena om under vilken tid aktier som förvärvats av bolaget skall överlåtas föreslås bli ändrade och flyttade till 7 och 8 §§, vilka mera allmänt reglerar överlåtelse av aktier.

Förbudet mot att skaffa egna aktier är i den gällande paragrafen förenad med en särskild ogiltighetssanktion. Eftersom det föreslås att bolagens rätt att förvärva egna aktier skall utökas, bör i paragrafen slopas det särskilda stadgandet om att förvärv i strid med lag medför ogiltighet. Av detta följer att brott mot stadgandena om förvärv av egna aktier är straffbart enligt 16 kap. 8 § 5 punkten såsom lagstridig utbetalning av tillgångar till aktieägarna. Skyldighet att återbära medlen följer av 12 kap. 5 §. Ett ovillkorligt ogiltighetsstadgande vore oskäligt, eftersom en aktieägare som säljer sina aktier inte alltid kan veta om bolaget har såsom vinst utdelningsbara medel för detta ändamål. Han kan inte heller alltid veta hur stor mängd egna aktier ett publikt bolag redan har i sin ägo. En aktieägare kan inte heller i samband med offentlig handel av auktionsnatur veta när ett bolag uppträder som köpare.

Enligt paragrafens 1 mom. är det således möjligt för ett bolag att förvärva egna aktier endast på det sätt som stadgas i detta kapitel och endast i den utsträckning som kapitlet tillåter. Med förvärv avses såsom tidigare uttryckligen förvärv mot vederlag. I paragrafens 2 mom. och i 3—6 §§ föreslås bli stadgat om de tillåtna förvärvssätten. Bolagets rätt att ta egna aktier i pant begränsas till de situationer som anges i 2 mom.

Dottersamfundens rätt att förvärva aktier

i moderbolaget eller ta emot dem som pant föreslås inte bli utökad. Enligt den andra meningen i momentet får nämligen ett dottersamfund förvärva eller såsom pant ta emot aktier i moderbolaget endast i sådana fall som avses i 2 mom.

I den gällande lagen finns vissa undantag från förbudet att förvärva egna aktier och aktier i moderbolaget. Förvärv av egna aktier har varit möjligt i samband med mottagande av en rörelse eller vid fusion. Ett bolag har även kunnat vara skyldigt att med stöd av ett sådant domstolsförordnande som avses i 13 kap. 3 § inlösa en aktieägars aktier. Dessutom har ett bolag haft rätt att vid auktion ropa in aktier som utmätts för bolagets fordran. Enligt det föreslagna 2 mom. är dessa förvärvssätt fortsättningsvis möjliga. Enligt gällande 2 § har bolaget å andra sidan med fritt eget kapital kunnat inlösa egna aktier efter anbud av en aktieägare eller, om aktierna har övergått till en ny ägare, med stöd av bolagsordningen. Det föreslås att i 6 kap. 9 § stadgas om aktier med inlösningsvillkor, och stadgandena om inlösen av aktier som övergått till en ny ägare föreslås bli flyttade till 3 kap. 3 § 5 mom.

Momentet föreslås dessutom kompletterat så att som sådant förvärv som avses i lagrummet även betraktas inlösen med stöd av 14 kap. 12 § av aktier hos aktieägare som har motsatt sig en fusion och med stöd av 17 kap 3 § av aktier hos aktieägare som har motsatt sig ombildande av ett publikt bolag till ett privat aktiebolag. Ytterligare hänvisas i momentet till 3 kap. 3 § som föreslås bli ändrad. Sålunda täcker stadgandet alla de situationer där bolaget är skyldigt eller berättigat att inlösa egna aktier med möjlighet att överlåta dem vidare. Enligt förslaget kan ett bolag på auktion ropa in endast sådana för bolagets fordran utmätta aktier som är till fullo betalda. I slutet av gällande 2 mom. ingår stadganden som avser överlåtelse eller ogiltigförklaring av aktier som har förvärvats på det sätt som avses i momentet. Dessa stadganden föreslås flyttade till 7 och 8 §§.

2 §. Stadgandet i den gällande 2 § om bolagets på bolagsordningen baserade rätt att inlösa aktier som erbjuds det av aktieägarna eller när aktier övergår till en ny ägare föreslås delvis bli ändrad och flyttat till 3 kap. 3 § 5 mom. och 6 kap. 9 §. I stället föreslås det att denna paragraf reglerar de situationer då bolaget har tecknat egna aktier. För det första förbjuds bolag att teckna sina egna

aktier. För det andra fastställs det vem som svarar för teckningen när bolaget i strid med förbudet har tecknat aktier i samband med bildandet eller ökning av aktiekapitalet. För det tredje stadgas det om vem som skall anses ha tecknat sådana aktier som har tecknats för bolagets räkning men i någon annans namn.

Det har ansetts att förbudet i den gällande lagen mot att förvärva egna aktier även har inneburit att bolaget inte får teckna sina egna aktier och att en teckning i strid med förbudet är ogiltig. Å andra sidan har förvärvsförbudet ansetts innebära att bolaget inte kan betraktas som tecknare ens när någon har tecknat aktier för bolagets räkning men i sitt eget namn. I sådana fall ansvarar tecknaren för att teckningspriset betalas och för att andra på teckningen baserade förpliktelser fullgörs. Med beaktande av att det enligt förslaget inte längre finns något absolut förbud mot förvärv av egna aktier, föreslås det att bolag i paragrafens 1 mom. uttryckligen förbjuds att teckna egna aktier. I momentet föreslås även stadganden om påföljderna vid förbjuden teckning. För att aktiekapitalet inte skall äventyras när bolaget har tecknat aktier, skall enligt stadgandet stiftarna anses som tecknare i samband med bolagets bildande och verkställande direktören och styrelsens medlemmar i samband med ökning av aktiekapitalet. Enligt förslaget är dessa solidariskt ansvariga för att de förpliktelser fullgörs som följer av aktieteckningen. Undantag utgörs av den stiftare, styrelsemedlem eller verkställande direktör som kan visa att han motsatt sig teckningen eller inte vetat om den eller inte hade bort veta om den.

Stadgandet täcker även de situationer där ett dottersamfund har tecknat aktier i moderbolaget. Även denna form av teckning är alltså förbjuden. Har teckning trots allt skett, betraktas både bolagets och dottersamfundets verkställande direktör och styrelsemedlemmar som tecknare. Dessa kan gå fria från ansvar endast under samma förutsättningar som när en aktie tecknats för bolaget.

Paragrafens 2 mom. gäller situationer där någon har tecknat aktier i bolaget i eget namn men för bolagets räkning. Allmänna civilrättsliga läror ger vid handen att bolaget då skall anses ha tecknat aktierna. Ett sådant resultat kan emellertid inte anses ändamålsenligt med beaktande av det allmänna teckningsförbudet och de ovan konstaterade följ-

derna därav. Därför föreslås ett stadgande som bättre harmonierar med det uttryckliga teckningsförbudet och enligt vilket tecknaren i dessa fall skall anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

För de publika bolagens vidkommande baserar sig det uttryckliga teckningsförbudet och följderna därav på artikel 18 i kapitaldirektivet.

3 §. I paragrafen föreslås stadganden om förvärv av egna aktier. Dessa stadganden kan tillämpas på både privata och publika aktiebolag. I paragrafen stadgas om vilka medel som kan användas för förvärv av egna aktier, om beslut på bolagsstämma samt om beslutsförslagets och möteskallelsens innehåll. Stadgandena om aktieägarnas rätt att få kännedom om beslutsförslaget och om bolagsstämmans beslut baserar sig i stor utsträckning på stadgandena i 6 kap. om inlösen.

Enligt 1 mom. kan ett bolag i andra fall än sådana som avses i 1 § 2 mom. förvärva egna aktier endast med medel som kan användas till vinstutdelning. I 12 kap. 2 § fastställs vad som avses med utdelningsbara tillgångar. Enligt gällande 2 § har det varit möjligt att förvärva egna aktier endast med fritt eget kapital. Den föreslagna ändringen innebär att begreppet utdelningsbara tillgångar definieras på samma sätt i alla de situationer, där tillgångar utdelas till aktieägarna utan någon borgenärsskyddsförfarande. Momentets ordalydelse leder även till att egna aktier inte kan skaffas, om användningen av medel till vinstutdelning begränsas av att aktiekapitalet inom en tid av tre år har nedsatts för omedelbar täckning av förlust.

I momentet föreslås det stadgat att beslut om förvärv av egna aktier fattas av bolagsstämman eller av styrelsen med stöd av ett av bolagsstämman för högst ett åt givet bemyndigande. I 4—6 §§ föreslås ingå närmare stadganden om det förfarande som skall iaktas på bolagsstämman vid beslutsfattandet. Styrelsen kan således ges ett vidare bemyndigande att förvärva egna aktier jämfört med vad som är fallet vid inlösen av egna aktier enligt 6 kap. Skillnaden baserar sig dels på att förvärv av egna aktier alltid är en frivillig handling från aktieägarnas sida, dels på att inlösen av egna aktier enligt 6 kap. alltid leder till en nedsättning av aktiekapitalet.

Det föreslås att om innehållet i beslutet om förvärv av egna aktier och i beslutsför-

slaget, framläggande av beslutsförslaget, kallelser till stämma och meddelanden som skall sändas till aktieägarna skall stadgas i 2 mom. genom hänvisning till vad som beträffande inlösen har föreslagits bli stadgat i 6 kap. 3 §. Dessutom föreslås det att hänvisning skall göras till 4 kap. 5 § 3 mom. som gäller meddelande av beslut som fattats med stöd av bemyndigande.

Enligt förslaget skall i beslutet nämnas syftet med förvärvet av aktierna samt dessa aktiers antal och slag. Även om det föreslås att förbudet mot att förvärva aktier slopas, skall förvärv av egna aktier fortsättningsvis anses vara ett med tanke på bolagets verksamhet exceptionellt sätt att ge ut utdelningsbara medel. Det är skäl att både aktieägarna och bolagets borgenärer och andra referensgrupper får veta orsaken till ett sådant undantagsförfarande. Det är även med tanke på tilltron till verksamheten på värdepappersmarknaden nödvändigt att bolaget meddelar varför det beslutat förvärva egna aktier. Av beslutet skall framgå vem som är överlåtare vid förvärvet av aktier samt vederlaget för aktierna och betalningstiden. Om det i första hand är vissa aktieägare som får sälja aktier till bolaget, skall av beslutet framgå vem som har rätt att i andra hand erbjuda aktier, om förstahandsrätten inte utnyttjas i sin helhet. Av beslutet skall även framgå vilken inverkan på bolagets eget kapital förvärvet av egna aktier har.

I förslaget till beslut om förvärv av egna aktier skall för det första nämnas alla de omständigheter som skall framgå av det egentliga beslutet. I förslaget till beslut om förvärv av egna aktier skall dessutom nämnas grunderna för bestämmande av vederlaget för aktierna. Om det föreslås att aktier skall förvärvas av aktieägarna i något annat förhållande än i förhållande till deras aktieinnehav, skall detta nämnas i förslaget. Härvid skall i beslutsförslaget även anges hur förvärvet påverkar den närstående kretsens aktieinnehav.

Om den stämma där beslutet om aktieförvärvet fattas inte behandlar bokslutet, skall till förslaget till följd av den via 6 kap. 3 § gjorda hänvisningen till 4 a kap. 4 § fogas kopior av handlingar som rör det senaste bokslutet, av delårsrapporterna efter räkenskapsperiodens utgång, styrelsens redogörelse för omständigheter som inträffat efter att bokslutet eller delårsrapporten uppgjordes och som väsentligt inverkar på bolagets

ställning samt revisorernas och förvaltningsrådets utlåtanden om rapporterna och redogörelsen.

Om bolagsstämman hålls mer än sex månader från räkenskapsperiodens utgång, skall på basis av hänvisningen till 6 kap. 3 § 2 mom. till beslutsförslaget också fogas det mellanbokslut som avses i lagrummet. Om det föreslås att förvärvet skall ske på något annat sätt än i förhållande till aktieinnehavet, skall till förslaget även fogas revisorernas utlåtande om grunderna för bestämmande av priset och om orsakerna till förvärvet.

Förslaget skall enligt den via 6 kap. 3 § gjorda hänvisningen till 4 kap. 4 b § 2 mom. hållas tillgängligt för aktieägarna på huvudkontoret under minst en vecka före bolagsstämman och omedelbart sändas till den aktieägare som ber om det samt läggas fram på bolagsstämman.

I kallelsen till en stämma på vilken det föreslås beslut om förvärv av egna aktier, skall med stöd av den via 6 kap. 3 § gjorda hänvisningen till 4 kap. 4 b § ingå det huvudsakliga innehållet i beslutsförslaget samt ett omnämnande om hur aktieägarna skall förfara för att utnyttja sin rätt att sälja sina aktier till bolaget.

Den i 6 kap. 3 § ingående hänvisningen till 4 kap. 5 § 2 mom. innebär att om bolagsstämmans beslut avviker från förslaget, skall aktieägare som enligt beslutet har rätt att sälja aktier till bolaget utan dröjsmål underrättas om beslutet på det sätt som kallelse till bolagsstämma skall ske. Om styrelsen fattar beslut om förvärvet skall den alltid enligt den uttryckliga hänvisningen till nämnda paragrafs 3 mom. på motsvarande sätt underrätta de aktieägare som har rätt att sälja aktier.

I motsats till vad fallet är vid inlösen av aktier kan styrelsen bemyndigas att fatta beslut om förvärv av egna aktier. Därför föreslås i 3 mom. ett stadgande om innehållet i ett dylikt beslut. Av beslutet om bemyndigande skall i enlighet därmed aktieslagsvis framgå maximiantalet aktier som skall förvärvas. Om styrelsen inte uttryckligen har bemyndigats att besluta om ordningen för förvärv av aktier eller om grunderna för anskaffningspriset, skall även dessa saker skrivas in i beslutet. Om styrelsen enligt bemyndigandet kan besluta om förvärv av aktier på annat sätt än i relation till aktieägarnas innehav, skall av beslutet om bemyndigande

framgå i vilket syfte aktier kan förvärfvas.

På samma sätt som det föreslås stadgat i 6 kap. 3 § anses det även i samband med förvärv av aktier nödvändigt att tillämpa apportstadgandena när vederlaget för aktierna inte betalas i pengar. Hänvisningsstadgandet om detta föreslås till 4 mom.

För de publika aktiebolagens del baserar sig förslagen i denna paragraf om förvärv av aktier med utdelningsbara tillgångar samt om belutsfattandet delvis på artikel 19.1 i kapitaldirektivet.

4 §. I paragrafen föreslås det stadgat om beslutsfattandet vid förvärv av egna aktier. I 5 paragrafen föreslås ingå lindrigare stadganden enligt vilka bolaget kan fatta beslut om förvärv av egna aktier som är föremål för offentlig handel.

Förvärv av egna aktier har för aktieägarna och borgenärerna i stort sett samma betydelse som inlösen av egna aktier med utdelningsbara tillgångar. Därför är stadgandena om beslutsfattande till sin uppbyggnad likadana som stadgandena om inlösen. Eftersom det enligt 6 kap. inte är möjligt att besluta om bemyndigande, nämns detta särskilt i föreliggande paragraf. Beslut om bemyndigande kan således fattas med samma kvalificerade majoritet som beslut om förvärv.

Enligt det föreslagna 1 mom. är det i privata aktiebolag som har endast ett slag av aktier som medför rösträtt tillräckligt att enkel majoritet nås vid beslut om förvärv av dessa aktier från aktieägarna i förhållande till deras aktieinnehav och till samma pris. Enligt förslaget förutsätter motsvarande beslut i ett publikt aktiebolag en kvalificerad majoritet om två tredjedelar av de avgivna rösterna och företrädda aktierna.

När aktier i ett bolag med flera aktieslag förvärfvas hos aktieägarna i förhållande till deras innehav och aktiernas gängse pris, förutsätts det enligt 2 mom. att beslutet biträds av två tredjedels majoritet av de avgivna rösterna och dessutom i varje aktieslag att samtycke lämnas av de aktieägare, vars aktier representerar minst hälften av alla aktier inom aktieslaget och understöd av de aktieägare som har minst två tredjedelar av de på stämman företrädda aktierna inom aktieslaget. I enlighet med detta stadgande om beslutsfattande kan man även besluta förvärva preferensaktier utan rösträtt. Eftersom ägaren av en sådan aktie inte är överlåtelseskyldig med anledning av beslutet, blir det sällan aktuellt att tillämpa 9 kap. 16 §. På motsva-

rande sätt skall beslut om ett bemyndigande, varmed styrelsen ges rätt att besluta om ett sådant förvärv, fattas med samma majoritet.

Precis som vid inlösen av aktier förutsätter enligt 3 mom. i alla andra situationer ett beslut om förvärv av andra aktier än sådana som är föremål för offentlig handel att samtycke lämnas av alla de aktieägare, vilkas aktier berörs av ändringen. I praktiken skall samtycke fås av dem vars aktier inte förvärfvas eller vilka erbjuds lägre vederlag än andra. Detta moment blir tillämpligt även när styrelsen bemyndigas att besluta om förvärv av aktier, ifall det ankommer på styrelsen att besluta om ordningen för förvärv av aktierna.

5 §. I paragrafen föreslås särskilda stadganden om kvalificerad majoritet för förvärv av egna aktier i ett sådant bolag, vars aktier är föremål för offentlig handel. Vidare föreslås det att beslut om förvärv av aktier som är föremål för offentlig handel under vissa förutsättningar kan genomföras genom att aktier köps vid offentlig handel på värdepappersmarknaden. Till stadgandet hänför sig ett förslag till ändring av 3 kap. värdepappersmarknadslagen angående de handelsregler som skall iaktas i den offentliga handel när ett bolag tillåts bedriva handel med sina egna aktier på en marknadsplats. Förslaget till knappare majoritet vid förvärv av aktieslag som är föremål för offentlig handel än vid inlösen av sådana aktier, baserar sig på att förvärvsbeslutet tillåter att aktier säljs till bolaget, men förpliktar inte till det och att förvärv är möjligt endast med utdelningsbara medel.

Det föreslås att i 1 mom. skall stadgas att ett beslut enligt vilket aktier förvärfvas i förhållande till aktieägarnas innehav och aktieslagsvis till samma pris kan fattas med samma majoritet som krävs till förändring av bolagsordningen förutsatt att beslutet dessutom i stämman biträds av två tredjedels aktieslagsvis majoritet när bolagets samtliga aktier är föremål för offentlig handel.

Om man åter i ett bolag i vilket även finns ett icke noterat aktieslag vill förvärva endast aktier som är föremål för offentlig handel, krävs för beslutet enligt 2 mom. utöver vad som stadgas i 1 mom. samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna inom det icke noterade aktieslaget. Så är förvärv av aktier som endast är föremål för offentlig handel möjlig i bolag där det onoterade aktieslaget innehas av en liten

aktieägargrupp, vars majoritet samtycker till förvärvet. Om det i ett sådant bolag finns flera aktieslag som är föremål för offentlig handel, och sådana förvärvas i förhållande till aktieinnehaven, kan beslutet fattas med två tredjedels majoritet i dessa aktieslag och med samtycke av majoriteter inom övriga aktieslag. Däremot kräver förvärv av aktier inom ett noterat aktieslag, i det fall då det finns flera noterade aktieslag i bolaget, enligt 4 § 3 mom. samtycke även av ägarna till de övriga noterade aktieslagen, vilket i praktiken betyder att inte endast ett noterat aktieslag kan förvärvas i ett sådant bolag.

När aktieägarna tillförsäkras möjligheter till information om bolagets förvärvsavsikter och den offentliga handeln följer särskilda stadganden om handel med egna aktier är det möjligt att långt trygga aktieägarnas möjlighet att på jämlik basis sälja sina aktier till bolaget. Vid en organiserad och faktisk auktion eller ett därmed jämförbart förfarande kan man dessutom förhindra att vissa aktieägare gynnas. I paragrafens 3 mom. föreslås därför ett stadgande enligt vilket ett beslut om förvärv av aktier som är föremål för offentlig handel även kan förverkligas i praktiken genom offentlig handel. Ett villkor enligt stadgandet är emellertid att marknadsplatsens reglemente innehåller sådana bestämmelser om handel med egna aktier som tryggar aktieägarnas jämlikhet och att köpbeslutet inte kan förverkligas förrän aktieägarna givits möjlighet att reagera med anledning av beslutet.

Bolaget skall offentliggöra beslutet att förvärva egna aktier i enlighet med 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen, som stadgar om en allmän informationsplikt för den som emitterar värdepapper. Detta gäller både bolagsstämmans och styrelsens beslut. För att en aktieägare de facto skall få sina aktier sålda till bolaget föreslås ett stadgande, enligt vilket bolaget får förvärva egna aktier först efter att en vecka har förflutit från att bolaget i enlighet med nämnda lag har offentliggjort sitt förvärvsbeslut. Syftet med stadgandet i värdepappersmarknadslagen är att i allmänhet tillförsäkra placerarna en jämbördig möjlighet att få uppgifter om omständigheter som inverkar på aktiernas värde. Genom det tilläggskrav som föreslås i lagen om aktiebolag vill man trygga ett jämlikt bemötande av aktieägarna när ett bolag förvärvar egna aktier.

6 §. I paragrafen föreslås det att publika

aktiebolags möjlighet att förvärva egna aktier på andra sätt än de som avses i 1 § 2 mom. begränsas till fem procent av bolagets samtliga aktier och det röstetal som samtliga aktier medför. Kapitaldirektivet, som i regel förbjuder förvärv av egna aktier, tillåter ett förvärv till högst tio procent av bolagets kapital. Eftersom vår aktiemarknad är tunn och vi även i börsbolaget har stora skillnader i röstetal mellan aktier av olika slag, kan redan den nu förslagna mängden om fem procent väsentligt påverka marknaden för bolagets aktier.

Paragrafen begränsar bolagets möjligheter att fatta andra förvärvsbeslut än de som nämns i 1 § 2 mom. Paragrafen gäller således inte förvärv av aktier i samband med köp av rörelse eller vid fusion eller vid inlösen av aktie som utmåtts för bolagets fordran. Vid uträkning av hur stort antal egna aktier ett bolag innehar beaktas emellertid också sådana aktier som bolaget förvärvat vederlagsfritt ävensom aktier som bolaget har förvärvat på det sätt som avses i 1 § 2 mom. Om bolaget har ogiltigförklarat aktier som det förvärvat eller fått vederlagsfritt, skall dessa givetvis inte beaktas vid beräkning av antalet egna aktier i bolagets ägo.

Enligt den föreslagna paragrafen skall till antalet egna aktier i bolagets ägo även räknas sådana aktier i bolaget som ett dotter-samfund äger. Om så inte var fallet, skulle den gräns som stadgandet uppställer lätt kunna kringgås. Enligt allmänna civilrättsliga läror skall ett bolag även anses äga sådana aktier som någon annan, t.ex. en värdepappersförmedlare, har förvärvat i eget namn men för bolagets eller dess dottersamfunds räkning.

Begränsningen av rätten för publika aktiebolag att förvärva egna aktier baserar sig delvis på artikel 19.1 b i kapitaldirektivet och på artikel 24 a rörande dottersamfunds ägande, som fogats till kapitaldirektivet genom rådets direktiv 92/101/EEG.

7 §. I paragrafen föreslås stadganden om avyttring av aktier både i privata och publika aktiebolag. Avyttring av egna aktier inverkar på aktieägarnas ställning på samma sätt som emission av nya aktier i samband med ökning av aktiekapitalet. Det föreslås därför att regleringen av avyttring av aktier så långt som möjligt överensstämmer med den reglering som gäller ökning av aktiekapitalet. Vid avyttring av aktier skall aktieägarna sålunda i regel ha företrädesrätt att

köpa aktierna. I paragrafen föreslås även ett förbud mot att överlåta aktiebrevet förrän aktien betalats.

Enligt förslaget gäller *1 mom.* avyttring av alla bolaget tillhöriga egna aktier. Lagrummet omfattar därmed även aktier som har erhållits vederlagsfritt eller i samband med förvärv av en rörelse eller på något av de sätt som nämns i 1 § 2 mom.

Enligt momentet skall bolagsstämman besluta om avyttring av aktierna. Bolagsstämman kan även bemyndiga styrelsen att fatta beslut om avyttring. Bemyndigandet kan vara i kraft högst ett år. Genom bemyndigandet kan man bland annat sköta försäljningen av t.ex. aktier som inlöst till bolaget i de fall till vilka hänvisas i 1 § 2 mom. I övrigt hänvisas det i momentet till 4 kap. I tillämpliga delar skall sålunda 4 kap. 2 § om aktieägarnas företrädesrätt till aktierna, 2 a § om bemyndigande av styrelsen, 4 och 4 a §§ om beslutsförslaget, 4 b § om framläggande av handlingar och kallelse till stämman samt 5, 5 a och 5 b §§ om beslutet, underrättelsen till aktieägarna och registrering av beslutet iakttas. Om aktierna betalas på annat sätt än med pengar skall även stadgandena i 4 kap. 6 § om apport tillämpas med undantag av de stadganden om oberoende sakkunnig till vilka där hänvisas. Bolaget skall även uppgöra en sådan handling som motsvarar en i 4 kap. 7 § avsedd teckningslista, på vilken köpanbuden antecknas. Om aktierna överlåts genom offentlig handel, skall någon teckningslista givetvis inte upprättas, utan uppgifterna om köpare och säljare antecknas på de dokument som ansluter sig till köpet.

Egna aktier som är föremål för offentlig handel kan enligt *2 mom.* överlåtas i offentlig handel med iakttagande i tillämpliga delar vad som således stadgas om förvärv av dem i 5 § 3 mom. Minst en vecka före överlåtelsen skall bolaget alltså i enlighet med 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen tillkänna sitt beslut om överlåtelse. En sådan överlåtelse kan ske endast i sådan handel vars stadgar tillåter att bolaget handlar med egna aktier. Eftersom en överlåtelse via en marknadsplats inte kan ske med iakttagande av aktieägarnas teckningsförmånsrätt, skall beslutet om överlåtelse enligt *1 mom.* fattas på motsvarande sätt som i fråga om riktad emission.

På samma sätt som det i samband med nyemission stadgas att aktiebrevet inte får ges ut förrän aktien är till fullo betald, för-

bjuds bolaget i *3 mom.* att överlåta ett aktiebrev som bolaget har i sin besittning innan aktien har till fullo betalats.

Bolagets skyldighet att göra upp börs- eller emissionsprospekt bestäms enligt 2 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen.

8 §. I paragrafen föreslås stadganden om bolagets skyldighet att avyttra egna aktier. I publika bolag är huvudregeln att aktierna skall avyttras till den del deras antal överstiger den gräns som fastställs i 6 §. I privata bolag skall aktierna avyttras inom tre år från förvärvet. Om bolaget har förvärvat aktier i strid med denna lag, skall avyttrandet ske omedelbart. Om aktierna inte avyttras skall aktiekapitalet i stället nedsättas genom ogiltigförklaring av aktierna.

Det antal egna aktier ett publikt bolag har i sin ägo kan överstiga den i lagen stadgade gränsen t.ex. på grund av att bolaget fått ett stort antal egna aktier i samband med förvärv av en rörelse. Överskridning av gränsen kan även ske genom att ett dottersamfund förvärvar det publika bolagets aktier. Enligt gällande 2 § har bolaget ålagts att inom två år avyttra sådana egna aktier som det fått i samband med förvärv av en rörelse. Däremot har bolaget inte för närvarande varit skyldigt att avyttra sådana egna aktier som har erhållits vederlagsfritt.

I paragrafens *1 mom.* föreslås det att ett publikt aktiebolag, till den del det totala antalet aktier i bolaget vilka tillhör bolaget eller dess dottersamfund överstiger den gräns om fem procent som nämns i 6 §, inom tre år skall avyttra sådana aktier som det fått vederlagsfritt eller förvärvat på ett sådant sätt som avses i 1 § 2 mom. När aktierna tillhör bolaget skall stadgandena i 6 § om avyttring av aktier tillämpas, eftersom en försäljning av detta slag påverkar aktieägarnas ställning precis på samma sätt som annan försäljning av egna aktier.

För privata aktiebolag föreslås ingen lagstadgad begränsning av rätten att förvärva egna aktier. Det föreslås därför att fristen om tre år räknas från förvärvet av de egna aktierna. Om detta skall ett stadgande tas in i *2 mom.*

Det föreslås att ur gällande 1 § skall utgå det ovillkorliga ogiltighetsstadgandet. Förvärv i strid med stadgandena kan däremot bestraffas som olaglig utbetalning av bolagets tillgångar enligt 16 kap. 8 §, och på återbäringen av medlen tillämpas 12 kap. 5 §. Enligt lagrummet är den aktieägare som

har haft grundad anledning att misstänka olaglig vinstutdelning skyldig att återbära medlen till bolaget. För de publika bolagens del begränsas möjligheten att förvärva egna aktier till den föreslagna gränsen om fem procent och för alla aktiebolags vidkommande är förvärvet bundet till hur stora utdelningsbara tillgångar bolaget har. Inte ens en omsorgsfull aktieägare kan i alla situationer, och särskilt inte när bolaget köper aktier vid offentlig handel, försäkra sig om att aktierna förvärfas i enlighet med lag. Han kan inte heller alltid vara säker på att bolaget ännu har utdelningsbara tillgångar med vilka det kan förvärva egna aktier. I dessa fall skall han inte heller vara bunden av den återbäringskyldighet som stadgas i 12 kap. 5 §. För att bolagets ägande i de fall då aktier har förvärvats i strid med denna lag, men aktieägarna inte kunnat känna till detta, så fort som möjligt skall stabiliseras på den nivå som lagen stadgar, föreslås det i 3 mom. stadgat att sådana aktier omedelbart skall avyttras, dock senast sex månader efter förvärvet.

Ett aktiebolag som inte har avyttrat sina aktier inom de tidsfrister som stadgas i denna paragraf är enligt 4 mom. skyldigt att genom att ogiltigförklara aktierna omedelbart nedsätta sitt aktiekapital med ett belopp som motsvarar aktiernas nominella belopp. Ett aktiebolag är skyldigt att ogiltigförklara aktierna och nedsätta aktiekapitalet också när aktierna i strid med de tidsfrister som stadgas i paragrafen innehas av dess dotter-samfund.

De föreslagna stadgandena om under vilken tid aktierna skall avyttras samt om skyldigheten att ogiltigförklara aktier baserar sig på artikel 20.2 och 3 i kapitaldirektivet.

8 kap. Bolagets ledning

I kapitlet om bolagets ledning föreslås ändringar som ansluter sig till indelningen av bolagen i privata och publika aktiebolag. Vad som i den gällande lagen stadgas om förvaltning av s.k. stora bolag föreslås bli tillämpat i samtliga publika aktiebolag samt i privata aktiebolag vilkas aktiekapital är minst 500 000 mark. De stadganden vilkas tillämpning i privata aktiebolag är beroende av storleken på bolagets aktiekapital föreslås dessutom bli så ändrade att tillämpningen alltid binds vid bolagets faktiska aktiekapital och inte vid det maximikapital som anges i

bolagsordningen. Det aktiekapital som uppställs som gräns för ett privat aktiebolag motsvarar det minimiaktkapital som föreslås för publika aktiebolag.

De som väljs till medlemmar i bolagets ledning skall enligt förslaget ge sitt skriftliga samtycke till uppdraget. Syftet med stadgandet är att eliminera möjligheterna till sådana i registerpraxis uppdagade missbruk som innebär att bolagsledningen anmäls bestå av personer, vilka inte känt till att de blivit invalda. Dessutom föreslås i kapitlet en utvidgning av bolagets ansvar för rättshandlingar som en representant för bolaget har företagit på bolagets vägnar.

Stadgandena om styrelsemedlemmarnas antal, styrelsens ordförande och verkställande direktören samt förvaltningsrådet är förenade med ett övergångsstadgande.

1 §. De ändringar som föreslås i paragrafen gäller minimiantalet styrelsemedlemmar i aktiebolag vilkas aktiekapital uppgår till minst 500 000 mark, samt samtycke av dem som väljs till medlemmar och suppleanter i styrelsen. Dessutom föreslås det att paragrafens hänvisningsstadganden och ordalydelse ändras.

Enligt den gällande lagen får antalet styrelsemedlemmar endast i bolag vars aktiekapital eller maximikapital understiger en miljon mark vara färre än tre. I paragrafens 1 mom. föreslås stadgat att minimiantalet är tre ordinarie styrelsemedlemmar i publika aktiebolag och sådana privata aktiebolag, vilkas aktiekapital uppgår till minst 500 000 mark. Färre styrelsemedlemmar får finnas endast i ett sådant privat aktiebolag, vars aktiekapital är mindre än 500 000 mark.

Hänvisningsstadgandet i paragrafens 2 mom. om styrelseval som förrättas av förvaltningsrådet föreslås bli ändrat så att det motsvarar den föreslagna strukturella ändringen av 11 §. Den nämnda paragrafens 5 mom. föreslås bli överförd till 11 a §, som föreslås bli fogad till kapitlet.

Momentet föreslås bli så kompletterat att de som väljs till medlemmar och suppleanter i styrelsen skall ge sitt skriftliga samtycke innan valet förrättas och anmäls för registrering. Samtycket skall vara daterat och under-tecknat. Det uttryckliga samtycket innebär att det i samband med registrering av styrelsemedlemmar och vid behov också senare blir lättare att kontrollera om den som anmäls verkligen har velat bli styrelsemedlem eller suppleant. Dessutom kan ledningens

namnteckningar vid behov kontrolleras också utgående från de i handelsregistret införda dokumenten.

Språkdräkten i paragrafens 2 och 3 mom. moderniserar.

2 §. Det föreslås att förfarandet som gäller styrelsemedlemmarnas frånträdande av sitt uppdrag preciseras. Dessutom föreslås att en styrelsemedlem som lämnar sitt uppdrag skall åläggas att med länsstyrelsens tillstånd sammankalla bolagsstämman för val av en ny styrelse, om bolaget inte längre har några andra styrelsemedlemmar. Också paragrafens ordalydelse föreslås bli justerad.

Det i paragrafens 1 mom. stadgade förfarandet i samband med en styrelsemedlems och en suppleants avgång från sitt uppdrag föreslås bli så preciserat att det motsvarar vad som i kapitlets 1 § 2 mom. stadgas om samtycke. Liksom ett samtycke skall också en avgångsanmälan dateras och undertecknas.

Språkdräkten i paragrafens 2 mom. moderniserar.

Till paragrafens föreslås bli fogat ett nytt 3 mom., varvid gällande 3 mom. oförändrat blir 4 mom. Det nya momentet gäller den situationen att styrelsens sista medlem avgår. Styrelsen kan avgå i sin helhet t.ex. som en följd av vissa interna konflikter i bolaget. Avgången kan ske kollektivt eller så att styrelsemedlemmarna avgår en och en, men samtidigt. Enligt förslaget skall styrelsemedlemmarna i en sådan situation dra försorg om att det återstår förutsättningar för att bolaget skall kunna fortsätta med sin verksamhet. Om bolaget inte har någon i handelsregistret införd behörig styrelse, kan en domstol med stöd av 13 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten försätta bolaget i likvidation.

Den avgående styrelsen skall förutse situationen och medan den ännu är beslutförs sammankalla bolagsstämman för att välja en ny styrelse. Om den beslutföra styrelsen emellertid inte sammankallar bolagsstämman, kan enligt 2 mom. de återstående styrelsemedlemmarna göra detta. Också en enskild styrelsemedlem är redan i detta skede skyldig att dra försorg om att en ny medlem väljs för den återstående mandatperioden. Bolagsstämman skall härvid sammankallas i enlighet med 9 kap. 8 § 2 mom. Om däremot den som skall välja en ny medlem är utomstående i förhållande till bolaget och inte har underrättats om medlemmens avgång, är också en styrelsemedlem anmä-

ningspliktig.

Enligt förslaget är också en avgående medlem skyldig att sammankalla bolagsstämman, om han vid sin avgång har skäl att anta att det inte längre finns några andra medlemmar i styrelsen. Den avgående medlemmen är däremot varken skyldig eller berättigad att sammankalla bolagsstämman, om det återstår minst en medlem i styrelsen. Den avgående styrelsemedlemmen skall på det sätt som stadgas i 9 kap. 8 § 2 mom. ansöka om länsstyrelsens tillstånd att sammankalla bolagsstämman. Avsikten med detta tillståndsförfarande är att säkerställa stämokallelens laglighet. Länsstyrelsens tillstånd minskar också möjligheten att flera stämmor sammankallas samtidigt.

Om en styrelsemedlem åsidosätter sin stadgade skyldighet kan han bli skadeståndsskyldig enligt de allmänna aktiebolagsrättsliga stadgandena.

3 §. I paragrafen om utnämning av verkställande direktör föreslås motsvarande ändringar som i 1 § om styrelseval. Enligt förslaget måste ett aktiebolag ha en verkställande direktör om dess aktiekapital uppgår till minst 500 000 mark. Också verkställande direktören skall ge sitt skriftliga samtycke till att ta emot befattningen. Paragrafens ordalydelse föreslås också bli ändrad.

Enligt den gällande lagen skall ett aktiebolag ha en verkställande direktör, om dess aktiekapital eller maximikapital uppgår till minst en miljon mark. Paragrafens 1 mom. föreslås bli så ändrat att publika aktiebolag och sådana privata aktiebolag vars aktiekapital uppgår till minst 500 000 mark skall ha en verkställande direktör. Det gällande stadgandet, enligt vilket ett bolag kan ha en verkställande direktör om styrelsen så beslutar eller om så bestäms i bolagsordningen, gäller således endast privata aktiebolag vilkas aktiekapital understiger 500 000 mark.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli så kompletterat att också verkställande direktören och hans vikarie skall ge sitt daterade och undertecknade samtycke till att de väljs. Motiveringen för behövligheten av samtycket är densamma som motiveringen i 1 § 2 mom. för att den som väljs till styrelsemedlem ger sitt samtycke.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att ur momentet utgår omnämmandet enligt vilket verkställande direktörens suppleant är vice verkställande direktör. Från bolagsrättslig synpunkt är det endast relevant vem som är

ställföreträdande för verkställande direktören och på vem stadgandens om verkställande direktören skall tillämpas när denne har förhinder. Styrelsen eller, när så bestäms i bolagsordningen, förvaltningsrådet kan för verkställande direktören utse en suppleant som skall antecknas i handelsregistret. Ett bolag kan enligt gällande praxis ha flera vice verkställande direktörer, av vilka någon kan utses till ställföreträdare för verkställande direktören och antecknas i registret.

6 §. Till paragrafen föreslås bli fogad ett nytt 3 *mom.* som gäller sådana transaktioner mellan bolaget och dess ende aktieägare som inte hör till bolagets sedvanliga affärstransaktioner. Transaktioner av detta slag skall göras så att tidpunkten då de företagits och deras innehåll lätt kan kontrolleras. Ett skriftligt avtal eller en skriftlig förbindelse skall fogas till styrelsens mötesprotokoll. Om ett avtal eller en förbindelse inte har upprättats i skriftlig form skall dess väsentliga sakinnehåll tas in i mötesprotokollet. De rättshandlingar som avses i stadgandet kommer på detta sätt bl.a. till revisorernas kännedom i samband med granskningen av protokollen. Det föreslagna stadgandet uppställer inga nya formkrav som gäller rättshandlingar.

Den ende aktieägare som nämns i stadgandet kan vara en enskild person, ett samfund eller en stiftelse. Stadgandet gäller således bl.a. transaktioner mellan moderbolaget och ett dottersamfund som är helt i dess ägo.

Ätminstone en sådan transaktion kan i stadgandets bemärkelse inte anses höra till bolagets sedvanliga affärstransaktioner, som med beaktande av arten och omfattningen av bolagets verksamhet är osedvanlig eller av stor betydelse. Också rättshandlingar som förenas med ovanliga villkor skall enligt stadgandet antecknas i eller fogas till styrelsens protokoll. Frågan om transaktioner är exceptionella på det sätt som avses i förslaget skall granskas i det enskilda fallet, i relation till ägaren och bolaget. Granskningen kan ske på olika sätt beroende på om det är fråga om ett litet företagärgt bolag eller ett dottersamfund som i sin helhet ägs av ett stort moderbolag.

Förslaget baserar sig på artikel 5 i direktivet om emansbolag.

7 §. Den ändring som föreslås bli gjord i paragrafen beror på den i förslaget till 1 kap. 3 § ingående nya definitionen på kon-

cern, enligt vilken också andra samfund än aktiebolag kan vara dottersamfund. Eftersom ett dottersamfund nödvändigtvis inte har en styrelse berör informationsskyldigheten gentemot moderbolaget det organ eller den person som utövar motsvarande beslutanderätt. Exempelvis i ett öppet bolag åvilar skyldigheten bolagsmännen.

8 §. Ändringar föreslås i paragrafens 1 *mom.* om stora aktiebolag. Enligt förslaget får verkställande direktören vara styrelseordförande i ett publikt aktiebolag eller ett privat aktiebolag vars aktiekapital är minst 500 000 mark, endast i det fall att bolaget har ett förvaltningsråd. Enligt den gällande lagen gäller stadgandet bolag vars aktiekapital eller maximikapital uppgår till minst en miljon mark.

11 §. I paragrafen om förvaltningsråd föreslås motsvarande ändringar som i 1 § om val av styrelse. Enligt förslaget kan ett förvaltningsråd inte inrättas i aktiebolag vars aktiekapital är mindre än 500 000 mark. Enligt den gällande lagen kan förvaltningsråd inrättas i ett bolag vars aktiekapital eller maximikapital överstiger en miljon mark. Också förvaltningsrådets medlemmar och suppleanter skall ge sitt skriftliga samtycke till uppdraget. För överskådlighetens skull föreslås de stadganden om förvaltningsrådet som ingår i 4 — 6 *mom.* bli överflyttade till en ny 11 a §.

Paragrafens 1 *mom.* föreslås bli så ändrad att publika aktiebolag alltid kan ha förvaltningsråd. Ett privat aktiebolag kan inte ha ett förvaltningsråd, om bolagets aktiekapital är mindre än 500 000 mark.

Den i paragrafens 2 *mom.* ingående hänvisningen till 2 kap. 3 § 1 *mom.* 6 punkten föreslås bli ersatt med ett stadgande om att bolagsordningen skall nämna antalet eller det största och det minsta antalet medlemmar och eventuella suppleanter samt dessas mandattid.

Paragrafens 3 *mom.* föreslås bli så kompletterad att också förvaltningsrådets medlemmar och suppleanter skall ge sitt daterade och undertecknade samtycke till att ta emot befattningen. Motiveringen är densamma som i fråga om samtycke som krävs av en styrelsemedlem.

11 a §. Enligt förslaget skall till denna nya paragraf överföras den gällande lagens 11 § 4 — 6 *mom.*, oförändrade till sitt sakinnehåll. Smärre ändringar föreslås i stadgandenas ordalydelse.

15 §. Det gällande stadgandet om den bindande verkan som är förenad med en rättshandling som en företrädare för bolaget har företagit med överskridande av sin befogenhet föreslås bli ändrat. Enligt det föreslagna stadgandet är en rättshandling som på bolagets vägnar har företagits av dess företrädare inte bindande för bolaget, om företrädaren har förfarit i strid med en av lagen om aktiebolag följande begränsning av sin behörighet eller en sådan begränsning av firmateckningsrätten som följer av 12 § 3 mom. Om företrädaren överskred sin befogenhet när han företog en rättshandling, kan bolaget slippa svara för rättshandlingen genom att påvisa att den som rättshandlingen riktades mot insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds. Företrädarens behörighet att företa en rättshandling bestäms enligt lagen om aktiebolag, medan befogenheten kan begränsas av jävsstadgandena, bolagsordningens bestämmelser eller överordnade organs anvisningar.

Bolagets företrädare så som enligt gällande 12 och 13 §§ av styrelsen, verkställande direktören och firmatecknaren. Företrädare i den bemärkelse som avses i lagen om aktiebolag är inte befullmäktigad eller prokurist. Den bindande verkan som förenas med rättshandlingar som företas av aktiebolagets organ bestäms i enlighet med lagen om aktiebolag, medan den bindande verkan som förenas med rättshandlingar som företas av befullmäktigade och prokurister avgörs enligt de allmänna fullmaktstadgandena.

I 1 mom. 1 punkten avses med behörighetsbegränsning lagstadganden om uppgiftsfördelning mellan olika organ samt stadganden enligt vilka vissa rättshandlingar är helt förbjudna. Förbjudna är t.ex. andra gåvor än sådana skäliga gåvor som ges till allmännyttigt eller därmed jämförbart ändamål (12 kap. 6 §) eller beviljande av penninglån av bolagets medel till aktieägare i strid med 12 kap. 7 §. Lagens indispositiva stadganden förutsätts envar känna till. En rättshandling som en företrädare för bolaget har företagit med överskridande av sin behörighet skall således enligt förslaget anses vara ogiltigt oberoende av om tredje man verkligen kände till hur det förhöll sig eller ej. Det i bolagsordningens angivna verksamhetsområde skall emellertid inte betraktas som en sådan behörighetsbegränsning som avses här.

En företrädarens rätt att teckna firman kan enligt 12 § 3 mom. begränsas på så sätt att

två eller flera personer endast gemensamt har rätt att teckna firman. En lagstadgad kollektiv begränsning som antecknas i handelsregistret är entydig och kan enkelt kontrolleras av tredje man. Sådana vederbörligen införa och kungjorda handelsregisteranteckningar om tecknad av firman anses ha kommit till allas kännedom. Enligt momentets 2 punkt anses rättshandlingar som en företrädare för bolaget har företagit i strid med en begränsning som grundar sig på 12 § 3 mom. inte vara bindande för bolaget.

Liksom enligt den gällande lagen är giltigheten av en rättshandling som företrädaren har företagit med överskridande av sin befogenhet enligt 3 punkten i momentet alltid beroende av tredje mans vetskap. Om tredje man insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds, är rättshandlingen inte bindande för bolaget. Företrädarens befogenhet begränsas för det första av lagens jävsstadganden (10 §) och av förbudet mot att företa rättshandling som är ägnad att bereda aktieägare eller annan person otillbörlig fördel på bolagets eller annan aktieägars bekostnad (14 §). Vidare begränsas befogenheten av bolagsordningens föreskrifter samt av högre organs beslut och anvisningar. Bevisbördan när det gäller tredje mans vetskap eller vad han borde ha vetat om saken, vilar på bolaget.

Den bindande verkan av rättshandlingar som faller utanför bolagets verksamhetsområde bestäms enligt förslagets 3 punkt och är beroende av tredje mans vetskap. Rättshandlingar som innebär överskridning av verksamhetsområdet är inte bindande för bolaget om det påvisar att tredje man insåg eller borde ha insett att verksamhetsområdet överskreds. Tredje mans skyldighet att ta reda på hur det förhåller sig sträcker sig till lagens om aktiebolag indispositiva stadganden och stadganden om firmateckningsrätten. Även om bolagets verksamhetsområde framgår av handelsregistret kan det vara svårt för tredje man att bedöma om en tilltänkt rättshandling faller inom ramen för verksamhetsområdet. En i handelsregistret antecknad bestämmelse om verksamhetsområdet motsvarar inte nödvändigtvis bolagets faktiska verksamhetsområde.

Enligt paragrafens 2 mom. räcker registrering och kungörelse av de i 1 mom. 3 punkten avsedda befogenhetsbegränsningarna i sig inte för att påvisa att tredje man kände till begränsningarna. Bolaget måste

alltid kunna påvisa att tredje man verkligen kände till en sådan begränsning. Stadgandet skiljer sig till denna del från presumtionen i gällande 26 § handelsregisterlagen, enligt vilken allt som antecknats i handelsregistret och vederbörligen kungjorts anses ha kommit till tredje mans kännedom, om inte annat visas.

Om en företrädare för bolaget överskrider sin befogenhet och tredje man är i god tro, är en rättshandling bindande för bolaget. Bolaget kan i en sådan situation ha en möjlighet att yrka på skadestånd av företrädaren, om bolaget har åsamkats skada genom rättshandlingen.

Förslaget baserar sig på artikel 9 i publicitetsdirektivet.

9 kap. Bolagsstämma

Syftet med de ändringar som förslås i kapitlet är att öka den enskilda aktieägarens rätt till information och möjligheter att påverka beslutsfattandet i bolaget. En del ändringar som föreslagits på annat ställe i lagen förutsätter dessutom i sakligt hänseende betydande ändringar i vissa stadganden i detta kapitel.

Aktieägarnas rätt att på bolagsstämman få information om bolagets ekonomiska ställning och andra ärenden som behandlas på stämman föreslås förbättrad så att styrelsen inte längre helt kan vägra lämna uppgifter som kan orsaka bolaget väsentligt men. Enligt förslaget skall sådana uppgifter lämnas till revisorerna, som uttalar sig om uppgiftens inverkan på revisionsberättelsen eller på något utlåtande av annat slag som en revisor lämnat till bolagsstämman.

I fåmansbolag med högst tio aktieägare föreslås dessa få rätt att erhålla uppgifter om bolaget också utanför bolagsstämman. Enligt förslaget kan en aktieägare, förutsatt att detta inte åsamkar bolaget väsentligt men, bekanta sig med bolagets bokföring och andra handlingar för att få uppgifter om dess bokslut och ekonomiska ställning samt om andra ärenden som behandlas på stämman. Om aktieägaren i och med detta anses åsamka bolaget men, skall uppgifterna på ovan nämnda sätt lämnas till revisorerna. Stadgandet betjänar delvis samma informationsbehov som 10 kap. 14 § om särskild granskning. Det föreslagna stadgandet förutsätter emellertid inte länsstyrelsens medverkan el-

ler kvalificerad minoritet.

Också det förslag, enligt vilket kallelse till bolagsstämman skall sändas till alla kända aktieägare även när beslut skall fattas om fusion eller delning eller ombildande av bolaget från publikt till privat aktiebolag förbättrar aktieägarnas rätt till information.

Aktieägarnas möjlighet att delta i beslutsfattandet förbättras genom stadganden om ett särskilt frivilligt fullmaktsförfarande. Den föreslagna regleringen minskar de kostnader som aktieägarna åsamkas av beslutsfattandet. Stadgandet syftar till att trygga aktieägarnas möjligheter att framföra egna beslutsförslag samt att garantera att aktieägarnas beslutsförslag behandlas på jämbördigt sätt jämfört med styrelsens förslag.

Enligt förslaget kan en aktieägare med hjälp av en av styrelsen uppgjord och till aktieägaren sänd fullmaktsblankett bemyndiga bolagets styrelse eller något annat ombud att företräda aktieägaren på bolagsstämman. Bolaget står för de kostnader som insamlingen av fullmakterna föranleder. Förslaget leder till att en betydande del av de fullmakter som läggs fram på bolagsstämman är enhetliga, av styrelsen uppgjorda fullmakter, vilket särskilt i stora bolag underlättar förfarandet vid stämman. Enhetliga fullmakter och ett reglerat förfarande minskar även oklarheterna i fråga om ombudens behörighet. Det fullmaktsförfarande som här avses begränsar inte användningsområdet för de allmänna fullmaktreglerna i 2 § och ställer inte heller några nya krav på användningen av fullmakter. Det allmänna fullmaktsstadgandet föreslås bli ändrat så att även en aktieägares ombud har rätt att anlita biträde vid stämman.

Även förslaget om att intagande av en föreskrift om bolagets inlösningsrätt respektive inlösningskyldighet i bolagsordningen förutsätter samtycke av alla aktieägare syftar till att förbättra den enskilda aktieägarens ställning. I kapitlet föreslås även ett stadgande som förhindrar kringgående av stadgandet om största röstetalsskillnad mellan olika aktieslag genom intagande av en röstningsföreskrift i bolagsordningen.

Ytterligare föreslås stadgandet om ändring av bolagsordningen bli ändrat. Kravet på det understöd som krävs i bolagsstämman då ett helt aktieslags rättigheter vill ändras föreslås bli lindrat. Förslaget grundar sig å ena sidan på en internationell jämförelse och å andra sidan på harmonisering av besluts-

förfaranden som föreslås på andra ställen i lagen.

De ändringar som föreslagits på andra ställen i lagen inverkar även på detta kapitel. Till den nya koncerndefinitionen ansluter sig ett förslag om att man med aktier som innehas av en stiftelse där bolaget har bestämmanderätt inte får delta i bolagsstämman. Utvidgningen av koncerndefinitionen leder även till att aktieägarnas frågerätt utvidgas. På grund av de föreslagna ändringarna i 2 och 4 kap. om betalning av aktiekapitalet upphävs hänvisningsstadgandet i 14 § till registermyndighetens rätt att ändra bolagsordningen. Av de ändringar som föreslagits bli gjorda i dessa kapitel följer även att en aktieägare inte kan delta i bolagsstämman förrän de tecknade aktierna är till fullo betalda.

De stadganden som gäller röstningsföreskrifter i bolagsordningen, registermyndighetens rätt att ändra bolagsordningen och utnyttjande av den rösträtt som hänför sig till aktier som ägs av stiftelse där bolaget har bestämmanderätt föreslås bli förenade med ett övergångsstadgande. Till övergångsstadgandena föreslås dessutom ett stadgande för en övergångsperiod enligt vilket stadgandena om kvalificerad majoritet på bolagsstämman lindras när bolagsordningen ändras i syfte att förena olika aktieslag.

1 §. På grund av den ändring av koncerndefinitionen som föreslås i 1 kap. föreslås 3 mom. ändrat så att deltagande i bolagsstämman inte får ske med aktier som tillhör bolagets dottersamfund. I överensstämmelse med vad som föreslås i 1 kap. 3 § 3 mom. föreslås det att deltagande i bolagsstämman inte heller får ske med aktier som tillhör en stiftelse vari bolaget eller dess dottersamfund har sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 §. Enligt den gällande lagen gäller förbudet endast aktier som tillhör av bolaget eller dess dotterbolag grundad pensionsstiftelse. I samband med 1 kap. 3 § behandlas närmare hur en här avsedd bestämmanderätt uppkommer.

2 §. Till paragrafens 2 mom. föreslås fogat ett stadgande som ger aktieägarens ombud rätt att anlita biträde på bolagsstämman. Enligt gällande lag har endast aktieägaren rätt att anlita biträde. Ombudet får själv välja sitt biträde, om inte aktieägaren i samband med bemyndigandet har givit några anvisningar i detta hänseende.

2 a §. I 2 a, 2 b och 2 c §§, vilka före-

slås bli fogade till kapitlet, föreslås ingå stadganden om ett frivilligt förfarande, där bolaget för bolagsstämman kan samla in omröstningsfullmakter av aktieägarna. De ärenden som förfarandet gäller skall anges i bolagsordningen.

I paragrafens 1 mom. föreslås med avvikelse från gällande rätt stadgat att i bolagsordningen kan tas in en bestämmelse med stöd av vilken en aktieägare kan bemyndiga bolagets styrelse att vara hans ombud. Styrelsen kan bemyndigas endast med iakttagande av 2 a, 2 b och 2 c §§. I bolagsordningen skall nämnas i vilka ärenden styrelsen kan uppträda som bemyndigat ombud för en aktieägare. För att det förfarande som avses här skall kunna tas i bruk krävs det att bolagsordningen ändras.

Enligt förslaget skall det genom det förfarande som här avses även vara möjligt att i stället för styrelsen bemyndiga en annan av aktieägaren utsedd person. Stadgandet gör det möjligt att bemyndiga en av aktieägaren utsedd person genom samma förfarande och så att bolaget ansvarar för de kostnader som uppkommer. Den bemyndigande måste givetvis ge sitt samtycke till att uppträda som ombud.

En bolagsordningsföreskrift kan exempelvis gälla endast ett visst ärende, t.ex. fastställande av bokslutet, val av styrelsemedlemmar eller bemyndigande av styrelsen i samband med nyemission. Föreskriften kan å andra sidan gälla praktiskt taget alla de ärenden som behandlas på bolagsstämman. Då föreskriften formuleras skall stadgandet i 3 § beaktas, enligt vilket ett ombud inte kan delta i en omröstning som gäller beviljande av ansvarsfrihet för honom själv. Styrelsen kan sålunda inte uppträda som ombud i detta ärende. Styrelsen kan dock i egenskap av ombud delta i valet av styrelsemedlemmar, även om en person som tillhör styrelsen kandiderar. I bolagsordningen kan det även särskilt föreskrivas om förfarandet på en sådan extraordinarie bolagsstämma som avses i 6 § 1 mom. Det är även möjligt att föreskriva att bolagets styrelse skall besluta när fullmaktsförfarandet är möjligt.

På bemyndigandet tillämpas de allmänna stadganden om bemyndigande vilka framgår av 2 kap. lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (228/29) samt 18 kap. köplagen. De anvisningar om begränsning av ombudets behörighet som antecknas på den av styrelsen uppgjorda blanketten

anses ha kommit till bolagsstämmans kännedom, och en röst som givits i strid med anvisningen får inte beaktas på bolagsstämman. I ett ombudsförhållande är styrelsen dock skyldig att handla i enlighet med fullmaktsgivarens intressen. Ändrade förhållanden kan leda till en situation där ombudet måste handla i strid med anvisningarna men i enlighet med aktieägarens intressen. Detta kan vara fallet t.ex. när en styrelsekandidat som företräder en viss intressegrupp måste bytas ut. Då torde ombudet i allmänhet kunna rösta på den nya kandidat som samma intressegrupp för fram. Om i en sista omröstning mot varandra ställs ett alternativ som ligger mycket nära det som framgår av fullmakten och ett alternativ som ligger mycket långt från anvisningen, torde ombudet kunna rösta för det alternativ som ligger nära aktieägarens anvisning. Ombudet skall alltid omgående underrätta aktieägaren om ett förfarande som avviker från fullmakten.

På styrelsens agerande som ombud för en aktieägare tillämpas på normalt sätt lagen om aktiebolag, bl.a. stadgandena om beslutsfattande i styrelsen och styrelsemedlemmarnas skadeståndsansvar. Eftersom styrelsen redan då man går in för ett fullmaktsförfarande fattar beslut om att uppträda som ombud, kan styrelsen på bolagsstämman företrädas av en eller flera styrelsemedlemmar med rätt att teckna bolagets namn. Styrelsen skall dock vara på plats på bolagsstämman i beslutför sammansättning, för att den vid behov skall kunna utforma ett nytt ställningstagande, om det inte är möjligt att rösta i enlighet med fullmaktsanvisningarna. Styrelsen har rätt att i egenskap av ombud vara närvarande på stämman.

Styrelsen kan inte utan ett uttryckligt beslut eller en uttrycklig föreskrift kräva ett särskilt arvode för sitt ombudsmannauppdrag, eftersom dess verksamhet till denna del baserar sig på lagen och bolagsordningen.

Enligt det föreslagna 2 mom. sker bemyndigandet med hjälp av en särskild fullmaktsblankett. Styrelsen svarar för att blanketten görs upp. På blanketten skall på ett enhetligt sätt redogöras för de beslutsförslag jämte motiveringar som lagts fram både av styrelsen och av aktieägarna. Styrelsen får inte särskilt gynna sina egna beslutsförslag eller motiveringar t.ex. vad gäller dispositionen av utrymmet eller ombrytningen av texten. Om aktieägarnas förslag stadgas i 2

b § och bestäms vid behov i bolagsordningen.

Fullmaktsblanketten skall uppgöras så att en aktieägare genom sitt ombud kan rösta för, emot eller blankt. Alla alternativ är emellertid inte alltid möjliga: t.ex. vid val av styrelse är det med iakttagande av normalt röstningsförfarande inte möjligt att rösta mot någon kandidat.

Av fullmaktsblanketten skall särskilt framgå hur ombudet skall utnyttja fullmakten om aktieägaren i någon fråga låtit bli att uttrycka sin åsikt. Fullmaktsblanketten kan t.ex. innehålla en föreskrift enligt vilken ombudet skall understöda styrelsens förslag ifall aktieägaren inte har tagit ställning i saken. Den fullmakt som aktieägaren har tillställt stämman skall dock vara daterad och undertecknad för att den överhuvudtaget skall beaktas. Om aktieägaren genom sin fullmakt bemyndigar styrelsen, skall fullmakten dessutom tillställas bolaget inom utsatt tid.

I paragrafens 3 mom. föreslås ingå stadganden om vilka ärenden bolagsordningen alltid skall innehålla föreskrifter. Det skall alltid föreskrivas om längden på motiveringarna till beslutsförslagen. Det är skäl att begränsa längden på motiveringarna, eftersom långa motiveringar kan omintetgöra hela förfarandet. Däremot föreslås det inte att längden på själva beslutsförslagen skall regleras genom föreskrifter i bolagsordningen. De motiveringar som enligt lagen ingår i beslutsförslagen, bland annat vid nyemission grunderna för bestämning av teckningspriset, ingår inte i de i det föreslagna momentet avsedda motiveringarna för beslutsförslagen. En föreskrift om omfattningen av motiveringarna till beslutsförslagen binder på samma sätt bolaget och aktieägarna, och beslutsförslagen jämte motiveringar skall enligt 2 mom. också presenteras på enhetligt sätt.

I den juridiska litteraturen anses det att ordföranden för stämman har en rätt omfattande befogenhet att föreslås olika omröstningsförfaranden. I bolagsordningen skall därför alltid föreskrivas vilket röstningsförfarande som skall iaktas i samband med ett sådant fullmaktsförfarande som avses här. I bolagsordningen skall också bestämmas om tidpunkten för när fullmakten skall tillställas bolaget. Tidpunkten får inte bestämmas så att den infaller efter den anmälningssdag som avses i 1 § 2 mom. Tidpunkten och expeditionssättet skall enligt den föreslagna 2 b § nämnas i kallelsen till stämman.

I bolagsordningen skall dessutom föreskrivas om offentliggörandet av bemyndiganden som ingår i fullmakterna. Väsentliga uppgifter är åtminstone ombudens identitet, det röstetal som varje ombud har samt aktieägarnas röstningsanvisningar. Dessa uppgifter kan vara av betydelse för en aktieägare som överväger om han skall delta i stämman. Uppgifterna är dessutom av väsentlig betydelse för andra ombud än för styrelsen, eftersom fullmakterna tillställs bolaget och inte ombuden.

Utöver de ovan nämnda obligatoriska omständigheterna kan i bolagsordningen dessutom föreskrivas noggrannare om bl.a. fullmaktens form, förenande av beslutsförslag som avser samma sak samt om eventuellt inrättande av ett oavhängigt kontrollorgan.

Av de föreslagna 2 a, 2 b och 2 c §§ framgår att bemyndigandet uttryckligen gäller ärenden som behandlas på nästa bolagsstämma. En fullmakt gäller således endast nästa bolagsstämma och en eventuell ajournerad stämma som följer på bolagsstämman.

2 b §. Till kapitlet föreslås bli fogad en ny 2 b §. Enligt paragrafens 1 mom. skall styrelsen i kallelsen underrätta aktieägarna om det förfarande som avses i 2 c — 2 c §§. Med anledning av de tidsfrister som hänför sig till fullmaktsförandet kan kallelsen med avvikelse från 9 § ske tidigast två månader och senast en månad före bolagsstämman eller den anmälningdag som avses i 1 § 2 mom. Vid extra bolagsstämma enligt 6 § 2 mom. i kapitlet kan fullmaktsförande i allmänhet inte användas på grund av den korta tidsfrist som är förknippad därmed.

I kallelsen skall utöver de uppgifter om vilka stadgas på annat håll i lagen dessutom nämnas styrelsens beslutsförslag, de ärende i vilka fullmaktsförande iaktas, hur aktieägarna kan göra beslutsförslag, hur aktieägarna kan få fullmaktsblanketter samt hur och när fullmakterna skall lämnas in. Syftet med stadgandena om innehållet i kallelsen är att garantera att aktieägarna har tillräcklig information för att kunna besluta om sina åtgärder. Med stadgandena strävar man dessutom efter att säkra att aktieägarna har möjlighet att göra motförslag angående styrelsens beslutsförslag.

Enligt momentets 1 och 2 punkt skall av kallelsen framgå styrelsens beslutsförslag an-

gående de ärenden som skall behandlas på bolagsstämman samt de ärenden i vilka fullmaktsförande iaktas. När alla beslutsförslag tas in i kallelsen ger detta aktieägarna en möjlighet att bedöma de i 2 punkten avsedda frågorna i förhållande till det sakkomplex som skall behandlas på stämman.

Enligt momentets 3 punkt skall av kallelsen till bolagsstämma framgå hur aktieägarna kan göra beslutsförslag i ärenden som avses i 2 punkten. Stadgandet gäller såväl förslagens och motiveringarnas form som sättet för hur de skall tillställas bolaget. Enligt samma punkt skall av kallelsen även framgå när beslutsförslagen jämte motiveringar senast skall tillställas bolaget. Denna tid får enligt 3 mom. inte vara kortare än tio dagar.

Enligt momentets 4 punkt skall i kallelsen nämnas hur och när aktieägarna kan få fullmaktsblanketter. Blanketter skall enligt 2 c § tillhandahållas aktieägarna och på begäran sändas till aktieägare senast tio dagar före den på blanketten antecknade sista återlämningsdagen. Av kallelsen skall således framgå var aktieägaren kan hämta blanketter eller beställa sådana. Blanketter kan exempelvis tillhandahållas på bankkontor.

I 5 punkten föreslås bli stadgat att av kallelsen till bolagsstämma skall framgå hur och när aktieägaren skall återlämna blanketten med fullmakt till bolaget. I den föreslagna 2 a § stadgas att den dag då fullmakten skall lämnas in inte får infalla efter den anmälningdag som avses i 1 § 2 mom.

Bolaget skall enligt det föreslagna 2 mom. på bolagets huvudkontor hålla tillgängliga för aktieägarna handlingar som hänför sig till de frågor om vilka beslut fattas genom fullmaktsförandet. Dyliga handlingar är t.ex. ett beslutsförslag som gäller nyemission samt därtill hörande handlingar som avses i 4 kap. 4 a §. Dessutom skall bolaget alltid för aktieägarna hålla tillgängliga bolagets bokslutshandlingar samt de delårsrapporter som givits under räkenskapsperioden. Informationen om bolagets ekonomiska ställning är av betydelse praktiskt taget i alla frågor som bolagsstämman har att avgöra. Kopior av handlingarna skall sändas till de aktieägare som ber om det.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall en aktieägare ha minst tio dagar tid att göra förslag till beslut av bolagsstämman. Tidsristen är relativt kort, men å andra sidan vet aktieägarna i allmänhet på förhand vilka

ärenden som behandlas på bolagsstämman. Av tidsfristen följer att fullmaktsblanketten inte kan tillställas en aktieägare förrän det från det kallelsen skedde har förflutit tio dagar utökad med den tid som krävs för uppsättande av fullmaktsblanketten.

2 c §. Det föreslås att till kapitlet fogas en ny 2 c § enligt vilken fullmaktsblanketten utan dröjsmål och senast tio dagar före den på blanketten antecknade återlämningsdagen skall tillhandahållas aktieägarna. Blanketten skall dessutom från nämnda dag sändas till de aktieägare som ber om det. I bolagsordningen kan man naturligtvis bestämma om en tidsfrist som är längre än tio dagar. Enligt förslaget till 2 b § 1 mom. 4 punkten skall i kallelsen till bolagsstämman nämnas hur och när aktieägaren kan få en fullmaktsblankett.

Återlämningsdagen får enligt 2 a § 3 mom. inte infalla efter den anmälningdag som avses i 1 § 2 mom. Aktieägarna kan således anmäla sig till bolagsstämman genom att återlämna fullmakten. Om styrelsen bemyndigas med fullmakten, skall fullmakten inkomma till senast på återlämningsdagen för att vara giltig. Om ett i 2 a § 1 mom. avsett annat ombud bemyndigas på fullmaktsblanketten, är en förutsättning för bemyndigandet inte att den tidsfrist som avses i 2 § 3 mom. iakttas. Härvid granskas anmälan till stämman och bemyndigandet enligt allmänna stadganden.

Ett bemyndigande kan återkallas enligt de allmänna stadgandena om bemyndigande. Ett bemyndigande kan alltid återkallas även efter den i bolagsordningen antecknade sista dagen för ingivande av fullmakt. En aktieägare kan återkalla fullmakten även genom att infinna sig på stämman och underrätta stämman om återkallandet före omröstningen.

3 §. Stadgandet i paragrafens 1 mom. om största möjliga skillnad i röstetal mellan aktier föreslås bli flyttat till 3 kap. 1 a § samtidigt som stadgandena i 2 mom. föreslås bli överförda till 1 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 2 mom. Det föreslås att till 1 mom. fogas ett stadgande som förhindrar kringgående av stadgandet om största tillåtna skillnad i röstetal. Enligt gällande rätt är sådana föreskrifter i bolagsordningen tillåtna som innebär att aktieägarens röstetal inte ökar i samma relation som antalet aktier. Genom sådana röstningsföreskrifter har det varit möjligt att behandla olika aktieslag på

olika sätt och därmed kringgå stadgandet om största tillåtna skillnad i röstetal.

Enligt det föreslagna stadgandet får i bolagsordningen inte intas föreskrifter enligt vilka det röstetal en aktieägares aktier medför är mer än tjugofaldigt större än det röstetal som någon annan aktieägare har, ifall de äger samma antal aktier. En föreskrift som begränsar alla aktieägares röstetal i samma förhållande är således tillåten. Tillåtet är likaså ett villkor enligt vilket en aktieägare har endast en röst oberoende av aktieinnehavet. En föreskrift enligt vilken varje antal av tusen aktier medför en röst är inte förbjuden, även om en aktie i så fall medför en röst, medan tusen aktier endast medför en tusendedel röst per aktie. Det är enligt förslaget också tillåtet att ha två olika aktieslag (t.ex. A och B) så att A-aktierna medför en röst och B-aktierna 20 röster och att bägge slagen är förenade med samma röstbegränsning. Enligt begränsningen kunde t.ex. varje antal av tusen A-aktier medföra en röst och varje antal av tusen B-aktier 20 röster. Med beaktande av de gränser som stadgandet uppställer skulle det också vara möjligt att för endast ett aktieslag införa en röstbegränsning enligt en aritmetisk serie (skillnaden mellan på varandra följande tal är konstant). Detta är fallet när både A-aktier och B-aktier medför en röst samtidigt som B-aktierna är förenade med en röstbegränsning enligt vilken varje tjugotal av aktierna medför en röst.

Det föreslagna stadgandet förhindrar i praktiken utnyttjandet av olika, enligt en geometrisk serie (förhållandet mellan på varandra följande tal hålls konstant) uppbyggda röstningsbegränsning för olika aktieslag. Det är inte heller tillåtet med röstningsbegränsningar där den ena är geometrisk och den andra aritmetisk. Sålunda kan X-aktier inte vara förenade med en begränsning enligt vilken 1—10 aktier medför en röst, 11—100 aktier två röster och 101—1000 aktier tre röster, om samtidigt Y-aktierna är förenade med aritmetisk begränsning enligt vilken aktieägaren har en röst för varje fullt tiotal aktier. I exempelfallet skulle tusen X-aktier medföra tre röster och tusen Y-aktier hundra röster. Skillnaden i röstetalet skulle på ett förbjudet sätt vara över tjugofaldigt.

Röstningsbegränsningarna kan vara av det slaget att en över tjugofaldigt skillnad i röstetalet uppkommer först när bolaget har emitterat ett tillräckligt antal aktier. Regis-

termyndigheten skall ingripa senast då en ökning av aktiekapitalet kan leda till att en förbjuden skillnad i röstetal kan uppkomma.

9 §. Det föreslås att i paragrafen görs ändringar som gäller tidpunkten för kallelse till stämma samt sändandet av kallelsen.

Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att kallelsen till stämma kan ske tidigast två månader före bolagsstämman eller den sista anmälningdagen. Ändringen underlättar i synnerhet ordnandet av bolagsstämmor i stora bolag som noteras i flera stater. Det föreslås samtidigt att momentet ändras så att kallelse till annan än i bolagsordningen bestämd fortsatt stämma trots bolagsordningens bestämmelse om sista tidpunkt för kallelsen kan ske ännu fyra veckor före stämman. Således vore det i alla situationer möjligt att i sin helhet utnyttja den i 5 § 3 mom. stadgade tiden för den fortsatta stämma som behandlar bokslutet.

I paragrafens 2 mom. föreslås det stadgat att till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget skall sändas en skriftlig kallelse till bolagsstämma också när bolaget skall fusioneras eller delas samt när ett publik bolag skall ombildas till ett privat aktiebolag. Enligt de stadganden som föreslås i lagens 1 kap. kan endast värdepapper i publika aktiebolag vara föremål för sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen. Den omständigheten att aktierna står utanför den offentliga handeln minskar aktieägarens möjligheter att omvandla aktierna till pengar och minskar sannolikt deras värde. De publika aktiebolagen har dessutom ålagts vissa skyldigheter som tryggar aktieägarnas ställning i och med att deras möjligheter att få uppgifter om bolaget och uppgifternas tillförlitlighet förbättras. Ett beslut om att ombilda ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag kan därför från aktieägarens synpunkt jämföras med en i det gällande 2 mom. nämnd ändring av bolagsordningen på det sätt som avses i 9 kap. 15 §, med försättande av bolaget i likvidation eller med avslutande av likvidationen.

Även ett beslut om att fusionera eller dela bolaget motsvarar till sin betydelse sådana beslut som redan ingår i det moment som nu föreslås bli ändrat. Med beslut om fusion avses både fusionsbeslut i det överlåtande bolaget och det beslut som i de fall som avses i 14 kap. 8 § 2 mom. fattas i det övertagande bolaget.

12 §. I paragrafen föreslås två nya förfa-

ringssätt, genom vilka aktieägarna kan få uppgifter om sådana ärenden som skall behandlas på bolagsstämman. Med stöd av stadgandet i 1 mom. är styrelsen och verkställande direktören skyldiga att lämna aktieägarna närmare upplysningar om ärenden som skall behandlas på bolagsstämman, såvitt detta kan ske utan väsentligt men för bolaget. Genom det stadgande som föreslås bli fogat till 3 mom. förstärks den frågerätt som tillkommer aktieägarna. Dessutom föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. med stöd av vilket aktieägarna i s.k. fåmansbolag har en rätt, som till sin omfattning motsvarar den rätt till uppgifter som avses i 1 mom., att bekanta sig med bolagets bokföring och andra handlingar. Möjligheten att utnyttja denna rätt skall enligt förslaget emellertid inte begränsas i tid. I paragrafen föreslås dessutom vissa ändringar som utvidgningen av koncerndefinitionen förutsätter.

På grund av den föreslagna utvidgningen av koncerndefinitionen föreslås 1 mom. bli ändrat så att i det hänvisas till samfund som hör till samma concern. Frågerätten gäller sålunda inte direkt en till ett concernsamfund hörande pensionsstiftelse eller någon annan stiftelse i vilken bolaget har bestämmanderätt. Situationen inom en sådan stiftelse, t.ex. storleken av en pensionsstiftelses ansvarsunderskott kan emellertid vara en uppgift som påverkar bolagets ekonomiska ställning, varför uppgiften skall lämnas på bolagsstämman.

Avsikten med förslaget till nytt 3 mom. är att förbättra aktieägarnas rätt att få uppgifter om bolaget. Aktieägarens rätt att erhålla uppgifter förbättras, eftersom styrelsen är skyldig att ge revisorerna upplysningar också om sådana omständigheter som kan vara av väsentligt men för bolaget. Det ankommer på revisorn att bedöma om uppgiften inverkar på riktigheten av revisionsberättelser eller något annat utlåtande som revisorerna ger bolagsstämman. Stadgandet minskar styrelsens möjligheter att åberopa de menliga effekterna om den verkliga orsaken till att en uppgift inte lämnas i själva verket är en annan.

Enligt det föreslagna 3 mom. skall styrelsen inom två veckor efter den bolagsstämma där frågan framställdes lämna bolagets revisorer svaret på en sådan i 1 mom. avsedd fråga som framställts av en aktieägare och som styrelsen inte har ansett sig kunna besvara vid bolagsstämman utan att svaret

skulle åsamka bolaget väsentligt men. Om aktieägaren återtar sin fråga, är styrelsen inte heller tvungen att lämna revisorn sitt svar. Revisorerna skall inom en månad efter bolagsstämman ge ett skriftligt utlåtande om hur upplysningen påverkar revisionsberättelsen eller något annat utlåtande som revisorn lämnar till bolagsstämman. Dylika utlåtanden av annat slag lämnar revisorn till bolagsstämman bland annat i de situationer som avses i 4 kap. 4 a § och 6 kap. 3 § 2 mom. I stadgandet avses utlåtanden till den bolagsstämma där frågan har ställts.

I utlåtandet skall enligt förslaget behandlas frågan om den uppgift som styrelsen givit revisorerna påverkar riktigheten av revisionsberättelsen eller utlåtandena. Enligt 19 § revisionslagen skall bolagsledningen ges en anmärkning i revisionsberättelsen, om det finns anledning därtill på grund av brott mot lag eller bolagsordningen eller av uppkomsten av eventuell skadeståndsskyldighet. Revisionsberättelsen skall likaså innehålla ett uttalande om huruvida bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av bolagets verksamhet och ekonomiska ställning. Revisorerna skall i sitt utlåtande således vid behov ta ställning även till dessa frågor. De uppgifter som ges torde ha verkningar närmast då styrelsen tidigare har hemlighållit uppgifter för revisorerna eller en ny revisor på basis av en erhållen uppgift märker en försummelse som en tidigare revisor gjort sig skyldig till.

Utlåtandet berör inte den inverkan som uppgiften har på det utlåtande som en revisor som fullgör uppdraget såsom oberoende sakkunnig har givit eller i allmänhet på t.ex. delårsrapport. Revisorn kan dock i följande revisionsberättelse eller revisionsprotokoll ta upp de oklarheter som framträtt i samband med frågan, t.ex. oklarheter rörande delårsrapporten.

Utlåtandet skall hållas framlagt för alla på bolagets huvudkontor senast två veckor efter det utlåtandet givits. Dessutom skall en kopia av utlåtandet på begäran ges var och en senast två veckor från begäran. Bolaget har rätt att av andra än myndigheter uppbära avgift för kopior enligt samma grunder som registermyndigheterna uppbär avgifter för motsvarande kopior. Utlåtandet skall dessutom utan dröjsmål sändas till den aktieägare som ställt frågan. Av den som ställt frågan kan inte uppbäras avgift för försändelsen.

Revisorn skall med stöd av 25 § 2 mom. revisionslagen på begäran ge bolagsstämman alla de uppgifter om bolaget som kan ges utan att bolaget åsamkas väsentligt men. Å andra sidan får revisorn inte på grund av den tystnadsplikt som stadgas i 25 § 1 mom. revisionslagen lämna aktieägarna uppgifter, om detta åsamkar bolaget väsentligt men. Yppande av en företagshemlighet och utnyttjande av en sådan hemlighet i syfte att erhålla ekonomisk vinning kriminaliseras dessutom i 30 kap. 5 §. Revisorernas tystnadsplikt styr således utlåtandets innehåll.

Det föreslås att till 4 mom. fogas ett stadgande enligt vilket aktieägarna i bolag med högst tio aktieägare har rätt att i den omfattning som frågerätten enligt 1 mom. avser ta del av bolagets bokföring och andra handlingar. Denna rätt begränsas emellertid inte tidsmässigt till bolagsstämman. Med andra handlingar avses bl.a. avtal som bolaget har ingått, samt dess korrespondens. Rätten att ta del av handlingar gäller således den del av bokföringsmaterialet och andra handlingar som kan innehålla uppgifter vilka kan vara av betydelse för bedömningen av bolagets bokslut eller ekonomiska ställning eller något annat ärende som behandlas på bolagsstämman. Med ärende som behandlas på bolagsstämman avses ärenden som skall behandlas med stöd av lag, bolagsordningen eller ett i 7 § avsett yrkande som framställts av en aktieägare eller som nämnts i kallelsen till stämman. Rätten att ta del av material omfattar även material som kan innehålla uppgifter som är av betydelse vid bedömning av bolagets förhållande till ett annat samfund som hör till samma koncern. I ett moderbolag omfattar rätten dessutom med beaktande av ovan nämnda gränser material som kan ge upplysningar om koncernbokslutet och dottersamfundet. Rätten att ta del av material omfattar emellertid inte ett dottersamfunds eller ett annat koncernsamfunds bokföring eller handlingar. I övrigt är rätten att ta del av material lika omfattande i 1, 3 och 4 mom.

Om bolaget styrelse anser att rätten att ta del av materialet kan åsamka bolaget väsentligt men, kan den förvägra en aktieägare denna rätt. Frågan om vilket men bolaget åsamkas och dess omfattning bedöms på samma sätt i 1, 3 och 4 mom. Bolagets styrelse och dess verkställande direktör ansvarar för att aktieägarna inte kommer åt sådant material som, ifall så sker, åsamkar bolaget

väsentligt men.

Om styrelsen anser att bolaget åsamkas väsentligt men av att en aktieägare tar del av materialet, skall den förfara på det sätt som avses i 3 mom. De tidsfrister som nämns i paragrafens 3 mom. räknas dock från den dag framställan gjorts.

Aktieägaren har rätt att anlita biträde. Bolagets styrelse kan emellertid neka aktieägaren detta, om biträdet inte är en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor. Aktieägaren har även rätt att mot ersättande av bolagets kostnader få kopior av bokföringen och andra handlingar. Rätten begränsas givetvis till det material som aktieägaren har rätt att bekanta sig med.

Om styrelsen eller verkställande direktören underlåter att förvägra aktieägaren rätt att ta del av material eller att begränsa denna rätt, kan aktieägaren och biträdet komma åt uppgifter som, ifall de används eller överläts, kan åsamka bolaget väsentligt men. Aktieägaren och biträdet kan dessutom då de tar del av materialet komma åt sådana icke-offentliga uppgifter med hjälp av vilka de kan dra slutsatser som kan hänföras till affärshemligheter, och på detta sätt få uppgifter som åsamkar bolaget väsentligt men. Enligt förslaget får aktieägaren eller biträdet inte röja eller utnyttja information som de har fått vetskap om i samband med att de utnyttjat den rätt som avses i detta moment, ifall uppgifterna kan åsamka bolaget väsentligt men. Gärningen kriminaliserades i samband med en ändring av strafflagen då i strafflagen intogs ett stadgande i 38 kap. 1 § (578/95) om brott mot tystnadsplikten. Maximistraffet är enligt stadgandet fängelse i ett år.

Om en aktieägare eller dennes biträde obehörigen tar del av annat material än sådant som styrelsen och verkställande direktören har anvisat, kan deras agerande uppfylla rekvisitet för företagsspioneri i 30 kap. 4 § strafflagen.

Aktieägaren är skadeståndsskyldig både på basis av ett eventuellt straffrättsligt ansvar och med stöd av 15 kap. 3 § lagen om aktiebolag. En förutsättning för att sistnämnda lagrum skall tillämpas är uppsåt eller grov oaktsamhet. Aktieägarens biträde är likaså skadeståndsskyldig i straffrättsligt hänseende. På en godkänd revisor kan dessutom tillämpas stadgandet i 44 § revisionslagen om skadeståndsskyldighet.

14 §. Det föreslås att ur 1 mom. utgår hänvisningen till 4 kap. 12 §, eftersom stadgandet i 3 mom. i den paragraf som hänvisningen avser föreslås bli upphävd.

15 §. Det föreslås att paragrafens 1 och 3 mom. ändras.

Det föreslås att en ny 3 a punkt fogas till paragrafens 1 mom. I stadgandet förutsätts att alla aktieägare lämnar sitt samtycke när i ett privat aktiebolags bolagsordning intas en sådan inlösningsföreskrift som avses i 6 kap. 9 §. I den nämnda paragrafen finns ett stadgande som innebär ett förbud i publika bolag mot att ett sådant inlösningsstadgande skall gälla redan utgivna aktier.

På grund av den föreslagna ändringen av 3 kap. 3 § ändras innehållet i 3 punkten, även om uttryckssättet inte ändras. Det gällande stadgandet i 7 kap. 2 § om bolagets rätt att med eget fritt kapital inlösa aktier som övergår till en ny aktieägare föreslås flyttat till 3 kap. 3 §, till vilken hänvisas i 3 punkten. Därför förutsätter en ändring av bolagsordningen, som innebär att bolagets rätt att inlösa överlätna aktier omfattar redan utgivna aktier, samtycke av alla aktieägare.

Paragrafens 3 mom. gäller minskning av hela aktieslagets rättigheter. Enligt gällande stadgande skall utöver den majoritet som krävs för ändring av bolagsordningen erhållas samtycke av de aktieägare som har hälften av alla aktier i ett aktieslag som förlorar av sina rättigheter och mer än nio tiondelar av de vid stämman företrädda aktierna av nämnda slag. Det föreslås att kraven lindras så att det vid stämman i stället för av nio tiondelar förutsätts att beslutet biträts av två tredjedelar av de vid stämman företrädda aktierna inom det aktieslag som skall ändras. Momentets ordalydelse förtydligas genom att i likhet med vad fallet är i paragrafens övriga moment använda ordet "biträts" för det stöd som ges vid stämman.

Däremot föreslås det inte att det stadgande skall ändras som förutsätter samtycke av aktieägare med minst hälften av aktierna inom aktieslaget. Den nu föreslagna ändringen ändrar inte heller stadgandets förhållande till generalklausulen i 16 §.

10 kap. Revision och särskild granskning

De allmänna stadgandena om revision av aktiebolag finns i revisionslagen, medan de särskilda stadgandena om revisorsval och minoritetsskydd finns i lagen om aktiebolag.

De ändringar som föreslås i detta sammanhang hänför sig till indelningen av aktiebolag i två typer. I de förslag som gäller publika aktiebolag beaktas de större informationsskrav som är förenade med bolagsformen. I fråga om de i kapitlet stadgade minoritetsskyddsförfarandena beaktas i förslagen den omständigheten att aktieägandet i publika aktiebolag vanligen är betydligt mera spritt än i privata aktiebolag i genomsnitt.

Stadgandena i detta kapitel föreslås för det första bli så ändrade att samtliga publika aktiebolag måste ha minst en av bolagsstämman vald och av Centralhandelskammaren godkänd revisor eller revisionsammanslutning.

För det andra föreslås att särskild granskning i ett offentligt aktiebolag kan krävas också av aktieägare som bildar en kvalificerad minoritet i fråga om respektive aktieslag.

Enligt huvudregeln gäller kapitlets stadganden inte dem som äger sådana preferensaktier som avses i 3 kap. 1 a § 2 mom. Eftersom det kan vara svårt att bedöma om någon rättighet som i bolagsordningen föreskrivits för en preferensaktie är förknippad även med rätt att yrka särskild granskning är det skäl att bestämma i bolagsordningen. Å andra sidan skall vad som stadgas i kapitlet tillämpas på en preferensaktie om denna enligt 3 kap. 1 c § 2 mom. eller en bestämmelse i bolagsordningen medför allmän rösträtt i bolaget t.ex. av den anledningen att på den inte i enlighet med bolagsordningen har delats ut vinst med företrädesrätt.

1 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli så ändrad att till den fogas en definition av begreppet godkänd revisor. Enligt förslaget avses lagen om aktiebolag med godkänd revisor en sådan person och sammanslutning som avses i 2 § revisionslagen. Liksom enligt 2 kap. revisionslagen avses med en godkänd revisor således en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd, registrerad revisor och revisionsammanslutning. Å andra sidan avses i lagen om aktiebolag med godkänd revisor inte en i 14 § revisionslagen avsedd, av revisionsnämnden för den offentliga förvaltningen och ekonomin godkänd revisor (OFR-revisor). En OFR-revisor kan således inte t.ex. i samband med bildande av bolag och ökning av aktiekapital i egenskap av oavhängig sakkunnig ge utlåtande om apportegendom eller, i samband med fusion, om fusionsplanen. Länsstyrelsen kan inte heller utse en

OFR-revisor till en sådan extra revisor som avses i 4 mom. eller till en sådan godkänd revisor som avses i 4 §. Å andra sidan kan en OFR-revisor utses i ett sådant bolag som avses i 11 § revisionslagen, enligt vad som särskilt stadgas om saken.

Paragrafens 4 mom. föreslås för det första bli så ändrad att länsstyrelsen på ansökan av en kvalificerad minoritet av aktieägarna till extra revisor kan utse endast en godkänd revisor, dvs. en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor eller revisionsammanslutning.

Liksom enligt den gällande lagen skall i det första skedet bolagsstämman enligt förslaget besluta om val av extra revisor på förslag av en minoritet av aktieägarna. Om bolagsstämman inte godkänner förslaget men de aktieägare som har understött förslaget om val av en extra revisor har minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna, kan en aktieägare inom en månad efter stämman hos länsstyrelsen anhålla om tillsättande av en extra revisor. Enligt rättspraxis följer av de till grund för stadgandet liggande minoritetsskyddsprinciperna att en extra revisor skall utses också i det fall att minoritetens andel av aktiekapitalet före anhållan har sjunkit under en tiondedel, t.ex. som en följd av att aktiekapitalet ökats. I den gällande lagen stadgas inte om de krav som ställs på den extra revisorns yrkeskompetens. Enligt förslaget kan länsstyrelsen förordna endast en godkänd revisor till extra revisor. Däremot kan bolagsstämman fortfarande utse också en annan än en godkänd revisor till uppgiften.

Förfarandet föreslås inte bli ändrat. En extra revisor skall uppfylla också de behörighetsvillkor som uppställs i 4 §, i revisionslagen, i den övriga lagstiftningen samt i bolagsordningen. En omständighet som bidrar till att öka den av länsstyrelsen tillsatta extra revisorns oavhängighet och tillförlitlighet samt att effektivisera tystnadsplikten är att endast en godkänd revisor som står under offentlig övervakning kan utses till uppgiften.

Enligt 5 mom., som föreslås bli fogat till paragrafen, skall även revisionerna och revisionsuppleanerna lämna daterat och undertecknat samtycke till uppdraget. Stadgandet motsvarar de stadganden om bolagets ledning som föreslås bli fogade till 8 kap.

4 §. I paragrafens nya 1 mom. föreslås

ingå ett stadgande om att i ett publikt aktiebolag minst en av de revisorer som bolagsstämman väljer skall vara godkänd av Centralhandelskammaren. Med avvikelse från revisionslagen innebär förslaget att ett publikt aktiebolag skall ha en av Centralhandelskammaren godkänd revisor också i det fall att bolagets värdepapper inte är föremål för offentlig handel på det sätt som avses i värdepappersmarknadslagen eller bolaget inte uppfyller de i revisionslagen stadgade kraven vad gäller omsättningen, balansslutningen och antalet anställda. Avsikten med förslaget är att säkerställa tillförlitligheten i publika aktiebolags bokslutsinformation och övriga offentliga ekonomiska information. På länsstyrelsens skyldighet att förordna en av Centralhandelskammaren godkänd revisor skall 27 § revisionslagen tillämpas.

Det föreslås att till 2 mom. överförs de i det nuvarande 1 mom. ingående stadgandena, vilka samtidigt föreslås bli ändrade så att minoritetsaktieägarnas rätt att kräva tillsättande av en godkänd revisor, med avvikelse från den gällande lagen gäller endast sådana små privata aktiebolag, vilkas omsättning, balansslutning och antal anställda inte överstiger de siffror som stadgas i 11 och 12 §§ revisionslagen. Den av revisionslagen följande skyldigheten att välja godkänd revisor i ett bolag av en viss storlek är ett ovillkorligt, lagstadgat krav, som envar som är intresserad av bolagets angelägenheter alltid kan hänskjuta till länsstyrelsen för behandling. Den av 2 mom. följande rätten för en minoritetsaktieägare att kräva tillsättande av en godkänd revisor är i överensstämmelse med gällande lag endast ett minoritets-skyddsförfarande, som endast en aktieägare kan åberopa i en månads tid från den bolagsstämma som beslutat om val av revisorn. På publika aktiebolag tillämpas detta moment inte, av den anledningen att de enligt paragrafens nya 1 mom. alltid skall ha minst en av bolagsstämman vald och av Centralhandelskammaren godkänd revisor.

14 §. Paragrafens 1 mom. föreslås bli så ändrat att inte bara de aktieägare i ett publikt aktiebolag skall ha rätt att kräva särskild granskning, vilka har en kvalificerad minoritet av bolagets samtliga aktier eller av samtliga de aktier som är företrädda vid bolagsstämman, utan också de som har en bestämmd andel av aktierna av ett visst slag. Enligt gällande lag kan länsstyrelsen bestäm-

ma att en särskild revision skall utföras trots majoritetens motstånd, om det finns vägande skäl för det. I rättspraxis har man vid bedömningen av vägande skäl fäst avseende vid minoritetens behov av skydd, individualiseringen av de åtgärder som skall utredas samt vid förhållandet mellan bolaget och den intressent som är motpart till den åtgärd som utreds. Särskild revision är aktieägarens exceptionella metod att få information och utan vilken det är synnerligen svårt för en minoritetsaktieägare att påvisa fall där aktieägarnas likställdhet har kränkts. I förslaget har beaktats de större informationskrav som ställs på bolagsformen publikt aktiebolag och det att aktieinnehavet i ett publikt aktiebolag i allmänhet har spritts avsevärt mycket vidare än i privata aktiebolag.

11 kap. Bokslut och koncernbokslut

De viktigaste ändringarna som föreslås i kapitlet om bokslut och koncernbokslut gäller publika aktiebolags skyldighet att uppgöra sådana delårsrapporter och årsrapporter som avses i värdepappersmarknadslagen samt alla aktiebolags skyldighet att anmäla sina bokslutsuppgifter för registrering. Genom de ändringar som föreslås i kapitlet förbättras tillgången till information om aktiebolagens ekonomiska tillstånd, finansieringsstruktur och utbetalning av medel.

Också sådana publika aktiebolag vilkas värdepapper inte är föremål för offentlig handel skall enligt förslaget för varje räkenskapsperiod som är längre än sex månader uppgöra en delårsrapport. Delårsrapporten skall omfatta antingen de sex eller de fyra och åtta första månaderna. Om bolagets räkenskapsperiod har förlängts, skall det uppgöra årsrapport för de första 12 månaderna. Rapporterna skall i tillämpliga delar uppgöras med iakttagande av vad som stadgas i värdepappersmarknadslagen, och då de offentliggörs skall i tillämpliga delar iakttagas vad som stadgas i lagen om aktiebolag. Föreskrifter om offentliggörandet meddelas av bokföringsnämnden, som enligt förslaget också kan bevilja undantag från offentliggörandet.

I kapitlet föreslås också ändringar som har anknytning till de regleringar som gäller optionsrätter, kapitallån och bolagets egna aktier. Vidare föreslås att stadgandena om bolagets bokslut och verksamhetsberättelse förenhetligas med bokföringslagens allmänna

bokslutsstadganden på så sätt att endast de specialstadganden som gäller aktiebolag ingår i lagen om aktiebolag.

Till tillämpningen av de nya bokslutsstadgandena och till skyldigheten att göra upp delårsrapport och årsrapport hänför sig ett övergångsstadgande.

4 §. Den ändring som föreslås i 2 mom. beror på den föreslagna nya koncerndefinitionen i 1 kap. 3 §, enligt vilken även något annat samfund än ett aktiebolag kan vara dottersamfund.

5 §. Paragrafen föreslås bli upphävd som obehövlig. Stadganden om medlems- och bolagsandelar i andra samfund föreslås bli fogade till 8 § 1 mom. 1 punkten om bokslutsbilagor. Den föreslagna ändringen har beaktats även i förslaget till ändring av 9 § 2 mom. som gäller verksamhetsberättelsen. Enligt den nya koncerndefinition som föreslås bli fogad till 1 kap. 3 § lagen om aktiebolag gäller lagens dotterbolagsstadganden också andra samfund än aktiebolag.

6 §. De ändringar som föreslås i paragrafens 3 mom. gäller överkursfond och kapitallån som skall upptas i bolagets eget kapital. Enligt förslaget skall aktiebolagets egna kapital i balansräkningen uppdelas i bundet eget kapital och i fritt eget kapital samt i kapitallån som skall uppföras som en särskilt post. Kapitallån skall närmare specificeras i bilageuppgifterna. Eftersom ett kapitallån varken är bundet eller fritt eget kapital, föreslås momentet för klarhetens skull bli så delat att definitionen av begreppen bundet och fritt eget kapital överförs till det 4 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen.

Definitionen av begreppet kapitallån finns i 5 kap. 1 §, som föreslås bli fogad till kapitlet. Syftet med stadgandet om bokföring av kapitallån är att förenhetliga sättet för upptagande av lån i bokslutet samt i en sådan likvidationsbalansräkning som avses i 13 kap. 2 §. Med tanke på kontinuiteten i balansräkningsinformationen är det skäl att eventuella kapitallån alltid anges på samma sätt.

Enligt förslaget skall kapitallån i balansräkningen hänföras till det egna kapitalet som en särskild post, eftersom det till sina egenskaper skiljer sig från de poster som hänförs till det fria och bundna egna kapitalet. Amorteringen av lånekapitalet överensstämmer med de förutsättningar som uppställs på återbetalningen av eget kapital såtillvida, att amortering kan ske endast i det

fall att bolagets bundna egna kapital och de övriga icke utdelningsbara poster som avses i 12 kap. 2 § har täckts efter amorteringen. Kapitallån hänförs emellertid inte till det bundna egna kapitalet, eftersom de kan återbetalas utan tillämpning av det borgenärs-skyddsförfarande som gäller i fråga om återbetalning av bundet eget kapital. Kapitallån kan inte heller utan långgivarens samtycke användas direkt för förlusttäckning, och mot kapitallånet svarande tillgångar kan inte delas ut till aktieägarna. Bolagsstämman har när det gäller betalningar som ansluter sig till kapitallån inte heller motsvarande prövningsrätt som vid beslut om dividendutdelning, eftersom sådana betalningar är avtalande i lånevillkoren.

Räntan på kapitallån skall i likhet med betalningsvillkoren för annan gottgörelse stämma överens med förutsättningarna för konstaterande och utbetalning av sådana såsom vinst utdelningsbara medel som avses i stadgandena om vinstutdelning samt för återbäring av lagstridigt utbetalda belopp. Kapitallån kan användas för kvittning mot skuld till bolaget endast i det fall att kvittningen inte innebär en avvikelse från vad som stadgas om betalning av lån och ränta på detta.

Enligt bokföringsnämndens och centralskattenämndens avgöranden förfaller räntan på ett konsoliderat lån till betalning enligt lånevillkoren då det bokslut som anger betalningsförutsättningarna har fastställts. Med stöd av förslaget till 5 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten kan räntan på kapitallån emellertid registreras som kostnad redan för den räkenskapsperiod, vars fastställda bokslut anger att betalningsförutsättningar föreligger. Detta motsvarar högsta förvaltningsdomstolens avgöranden på senaste tiden (HFD 29.9.1995 l. 3932 och l. 3933). Bolagets styrelse skall när den upprättat förslaget till bokslut och koncernbokslut utreda om bolagets ekonomiska ställning är sådan att förutsättningarna för återbetalning av kapitallånet och dess ränta är uppfyllda. Om bolagets tillgångar enligt den preliminära balansräkningen räcker till för ändamålet, kan räntan på kapitallånet upptas som en särskild post som räntekostnad för den utgångna räkenskapsperioden.

Obetald ränta på kapitallån skall registreras i enlighet med bokföringslagen. Ränta får emellertid inte betalas om inte bolaget enligt den fastställda balansräkningen för den senast avslutade räkenskapsperioden har

utdelningsbara medel. Ränta får således betalas endast i det fall att det ifrågavarande beloppet skulle kunna användas för vinstutdelning i det fall att räntan inte hade bokförts som en kostnad för den räkenskapsperiod vars balansräkning fastställts. Om räntan en gång har registreras som kostnad i bokslutet, förblir den en kostnad. Om balansräkningen för en avslutad räkenskapsperiod utvisar att det finns medel som kan delas ut som vinst och om räntan inte har bokförts som kostnad för den räkenskapsperioden, skall den utbetalda räntan emellertid dras av från den avslutade räkenskapsperiodens såsom vinst utdelningsbara medel.

Belopp som återbetalas av kapitallån skall i den balansräkning som fastställs för den räkenskapsperiod som anger betalningsförutsättningarna bokföras som minskning av kapitallånet och som ökning av de kortfristiga skulderna. Bokslutet och koncernbokslutet får emellertid inte efter registreringarna av kapitallåneränta, annan gottgörande och återbetalning av kapital utvisa så stor förlust, att det inte återstår full täckning för det i bolagets bokslut och ett eventuellt koncernbokslut angivna bundna egna kapital samt för sådana andra icke utdelningsbara poster som avses i 12 kap. 2 §.

I långgivarens balansräkning skall ett kapitallån upptas som en post motsvarande den ursprungliga fordringen eller placeringen eller en ny motsvarande placering. Det värde som balansräkningsposten har i bokslutsögonblicket skall fastställas särskilt i samband med uppgörandet av långgivarens bokslut.

I paragrafens nya 4 mom., där begreppen bundet och fritt eget kapital definieras, föreslås också begreppet överkursfond bli nämnt. I 12 kap. 3 a § stadgas om avsättning till överkursfonden, som hör till det egna kapitalet, samt om fondens användning.

6 a §. Det föreslås att till kapitlet fogas en ny 6 a §. Stadgandet om att antalet egna aktier som bolaget innehar skall anges i bokslutet, föreslås från 8 § 2 punkten bli överfört till denna paragraf. Samtidigt föreslås stadgandet i nämnda lagrum bli så ändrat att egna aktier under vissa förutsättningar kan anges också i balansräkningen. Stadgandet gäller också sådana aktier i moderbolaget som bolaget innehar.

Enligt förslaget skall i fråga om de aktier och aktier i moderbolaget som bolaget har i sin besittning för varje aktieslag uppges antalet, det sammanlagda nominella beloppet

och anskaffningsutgiften. Dessa aktier kan alljämt anges i bokslutets bilageuppgifter. Till åtskillnad från vad som stadgas i den gällande lagen skall i bokslutsuppgifterna nu anges också anskaffningsutgiften. Aktierna får enligt förslaget upptas också bland balansräkningens aktiva, om de är föremål för sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen och ett belopp motsvarande anskaffningsutgiften antecknas i balansräkningen som en icke utdelningsbar post under fritt eget kapital.

Enligt vad som föreslås i 7 kap. skall aktiebolagen ges större möjligheter att förvärva egna aktier. Eftersom ett bolag kan inneha ett betydande antal egna aktier, förbättras bokslutets informationsvärde om de uppges i balansräkningen. Rätten att uppta egna aktier i balansräkningen gäller enligt förslaget emellertid endast de publika aktiebolag vilkas aktier är föremål för offentlig handel. I fråga om dessa bolag kan det aktievärde som anges i balansräkning anges på ett tillförlitligare sätt, eftersom de har ett marknadspris. Däremot är det svårare att i fråga om privata bolag fastställa ett för balansräkningen avsett värde och förändringarna i det, eftersom aktierna inte har något offentligt marknadspris. Om aktier har förvärvats till överpris skulle upptagande av en anskaffningsutgift som överstiger det gängse värdet leda till att balansräkningen blir missvisande. Också anskaffningssättet och anskaffningsorsakerna kan avvika från vad som gäller i fråga om noterade publika bolag, vilka har en mera begränsad rätt att förvärva egna aktier.

Aktier som är föremål för offentlig handel skall antecknas i balansräkningen med beaktande av deras särdrag och bokföringslagen. Härvid skall beaktas att bolagets innehav av egna aktier varken ger bolagets rösträtt eller avkastning. Dessutom måste aktierna i regel överlätas vidare inom tre år efter förvärvet.

Om egna aktier upptas i balansräkningen, skall ett mot anskaffningsutgiften svarande belopp enligt förslaget antecknas i balansräkningen, som en icke utdelningsbar post av det fria egna kapitalet. En sådan post kan enligt 12 kap. 2 § inte utdelas som vinst till aktieägarna. Av förslaget följer att bolagets affärsvärde får inkludera egna aktier endast under den här angivna förutsättningen.

Enligt artikel 9 i bokslutsdirektivet får egna aktier upptas i balansräkningen. Stad-

gandet om att ett mot anskaffningsutgiften svarande belopp inte får delas ut motsvarar artikel 22.1 b i kapitaldirektivet.

7 §. Enligt förslaget skall i paragrafen sammanställas stadganden om sådana i balansräkningen eller dess bilaga upptagna lån och säkerheter som beviljats bolagets närmaste krets. Vidare föreslås att paragrafen ändras i överensstämmelse med den definition av begreppet närmaste krets som ingår i 1 kap. 4 § samt med stadgandet i 12 kap. 7 § om penninglån till bolagets närmaste krets. Stadgandet gäller inte lån till koncernsamfund, eftersom sådana lån redan enligt 21 a § 3 punkten bokföringslagen alltid skall uppges särskilt.

Vid tillämpningen av paragrafen skall enligt 1 kap. 3 § 5 mom. beaktas också utländska moderbolag. Således skall bolaget i enlighet med paragrafen i balansräkningen specificera t.ex. lån och säkerheter till utländska moderbolag eller dess ledning.

Stadgandena om upptagande i bokslutet av lån som beviljats medlemmar i bolagets förvaltningsråd eller styrelse eller verkställande direktören föreslås bli överförda från 8 § 6 punkten i den gällande lagen till 1 punkten. Samtidigt föreslås anmälningsskyldigheten bli utsträckt till att gälla också lån som har beviljats andra som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten samt personer som står i ett sådant förhållande till dem som avses i 4 eller 5 punkten i samma moment. I fråga om dessa lån som beviljats personer som hör till bolagets och till samma koncern hörande samfunds ledning samt lån som beviljats släktingar till sådana personer och samfund där de har bestämmanderätt, skall i balansräkningen eller en bilaga till den meddelas de sammanlagda beloppet och väsentlig information om lånevillkor och återbetalning.

Enligt 2 punkten i den föreslagna paragrafen skall penninglån till personer som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten eller som står i sådant förhållande till dessa som anges i 4 eller 5 punkten i nämnda moment, särskilt upptas i balansräkningen endast om deras sammanlagda belopp överstiger 100 000 mark eller fem procent av det i bolagets balansräkning eller koncernbalans angivna egna kapitalet. Stadgandet gäller personer som har minst en procent av bolagets eller ett till samma koncern hörande samfunds aktier, andelar eller röster, samt släktingar till sådana personer och samfund i

vilka de har bestämmanderätt. Skyldighet att uppges penninglån som avses här kan enligt förslaget bestämmas också på grund av koncernbalansen. Detta har betydelse t.ex. när förlustbringande dotter- eller intressesamfund minskar koncernens egna kapital. Med avvikelse från vad som är fallet enligt 1 punkten, gäller denna anmälningsskyldighet endast penninglån.

Enligt 21 § 10 punkten bokföringslagen skall i bokslutets bilagor upptas ställda pant och inteckningar till säkerhet för lån, borgensförbindelser, växel-, garanti- och andra ansvar samt ansvarsförbindelser. Enligt paragrafens 3 punkt skall separat anges sådana i 21 § 10 punkten bokföringslagen avsedda ansvar och ansvarsförbindelser som meddelats till förmån för ovan i 1 och 2 punkten avsedda personer och samfund inom samma koncern.

8 §. I paragrafen föreslås de ändringar som föranleds av regleringen av aktier av olika slag, optionsrätter och kapitallån. Enligt förslaget skall i bilagor upptas också styrelsens gällande bemyndiganden att besluta om nyemission, emittera optionsrätter och uppta lån mot konvertibla skuldebrev. Dessutom föreslås att de uppgifter som i verksamhetsberättelsen skall lämnas om antalet anställda samt löner och ersättningar till personalen och ledningen i stället skall lämnas i bilagorna. Paragrafens språkdräkt och struktur ses samtidigt över så att numreringen av 3 — 7 punkten i gällande 1 moment ändras.

I paragrafens 1 mom. 1 punkt föreslås de ändringar som följer av den koncerndefinition som föreslås ingå i 1 kap. 3 § samt av det föreslagna upphävandet av detta kapitels 5 §. Enligt förslaget gäller lagens stadganden också andra dottersamfund än aktiebolag. Enligt den föreslagna 1 punkten och det föreslagna 2 mom. skall om dottersamfund och i bokföringslagen avsedda intressesamfund alltid lämnas de uppgifter som avses i lagrummet. Det föreslås att de stadganden som begränsar här avsedd upplysningsplikt skall tas in i 2 mom.

I paragrafens 1 mom. 2 punkt föreslås, i syfte att öka bokslutets informationsvärde, stadgat att bolagsordningens huvudsakliga bestämmelser om varje aktieslag skall uppges. Stadgandet om att bolagets innehav av egna aktier skall upptas i bokslutet föreslås bli överfört till den 6 a § som föreslås bli fogad till kapitlet.

Momentets 3 punkten gäller de uppgifter som skall upptas i bokslutet om sådana kapitallån som avses i 5 kap. 1 §. Enligt förslaget skall i fråga om kapitallån som bolaget har upptagit eller givit anges långivaren respektive låntagaren, de huvudsakliga lånevillkoren samt den för lånet avtalade icke kostnadsförda räntan eller annan gottgörelse som hänför sig till föregående räkenskapsperioder. Kostnadsföringen av ränta på kapitallån behandlas i motiveringen till 6 § 3 mom.

Enligt momentets 4 punkt skall även beskattningsvärdet av andelar som hör till anläggningstillgångarna och således inte enbart aktiernas beskattningsvärde uppges. Detta beror på att 5 § föreslås bli upphävd.

Momentets 5 punkt gäller de uppgifter som skall lämnas om konvertibla skuldebrev och optionsrätter som bolaget emitterat. Enligt de ändringar som föreslås i 4 kap. om ökning av aktiekapitalet kan bolaget emittera optionsrätter också utan lånedel. Optioner kan dessutom fogas också till andra värdepapper som bolaget emitterat samt till avtal och förbindelser som bolaget ingått.

Enligt förslaget skall i bokslutet anges tidpunkten och villkoren för nyemission som baserar sig på konvertibla skuldebrev och optionsrätter som bolaget emitterat. I fråga om aktier som kan tecknas på grundval av konvertibla skuldebrev och optionsrätter skall dessutom anges aktieslag, antal och nominellt belopp. På detta sätt får aktieägarna och utomstående möjlighet att bedöma i vilka avseenden bolagets aktiekapital och dess struktur kan förändras på grundval av gällande teckningsrätter.

Enligt momentets 6 punkt skall bilagorna anges de gällande bemyndiganden som styrelsen har att verkställa nyemission, emittera optionsrätter och uppta lån mot konvertibla skuldebrev. Uppgiften om de gällande bemyndiganden som styrelsen har gör det lättare att bedöma de framtida utvecklingen av bolagets aktiekapital samt att kontrollera det i 4 kap. 2 a § begränsade antalet bemyndiganden som berättigar till avvikelse från förträdesrätten till teckning.

Momentets 7 och 8 punkt motsvarar den nuvarande paragrafens 5 punkt. Deras språkdräkt föreslås bli justerad.

I momentets 9 punkt, som motsvarar den gällande paragrafens 6 punkt, skall inte längre tas in ett krav på att lån till bolagets ledning skall uppges, eftersom detta krav

ingår i förslagens 7 §. Samtidigt justeras punktens språkdräkt.

I momentets 10 och 11 punkt tas in det i 9 § 3 mom. stadgade kravet i fråga om verksamhetsberättelsen, att antalet anställda och personalkostnaderna skall uppges. Enligt 21 § 2 punkten bokföringslagen skall i bilagorna uppges räkenskapsperiodens löner och det sammanlagda penningvärdet av de naturaförmåner som jämföras med penninglön samt pensionskostnader och övriga lönebi-kostnader. Enligt förslaget skall aktiebolaget specificera belopp som betalas till styrelsen, förvaltningsrådet och verkställande direktören samt separat uppges tantiem som betalas till styrelsen och verkställande direktören. Syftet med den föreslagna ändringen är att avveckla överlappningen mellan bokslutsstadgandena i bokföringslagen respektive lagen om aktiebolag.

Till det föreslagna 2 mom. skall överföras stadgandena från gällande 1 mom. 1 punkt, vilka begränsar skyldigheten att ge uppgifter som avses i nämnda punkt. Specifikation behöver enligt förslaget inte göras beträffande andra samfund än dottersamfund och i bokföringslagen avsedda intresseföretag om det sammanräknade nominella värdet av samfundets aktier eller andelar och bokföringsvärdet är mindre än 100 000 mark och fem procent av det egna kapitalet i balansräkningen eller i koncernbalansräkningen för det bolag som äger aktierna eller andelarna. Med i bokföringslagen avsett intresseföretag avses i allmänhet företag där koncernföretaget ensamt eller tillsammans med andra företag i koncernen har en 20—50 procents andel av ägandet och rösterna. Skyldigheten att specificera aktierna och andelarna kan enligt förslaget bestämmas även på basis av koncernbalansräkningen, vilket är av betydelse när förlustbringande dotter- eller intressesamfund reducerar koncernens eget kapital.

9 §. Enligt förslaget skall i verksamhetsberättelsen uppges om bolaget eventuellt delats och om det har utländska filialer. Dessutom föreslås gällande 3 mom. bli upphävt och dess stadganden överförda till 8 §, i vilken stadgas om bilageuppgifter. I paragrafen föreslås också vissa ändringar till följd av den nya definitionen av optionsrättsbegreppet samt justering av språkdräkten.

Enligt den ändring som föreslås i paragrafens 2 mom. skall verksamhetsberättelsen också innehålla en redogörelse för en even-

tuell delning av bolaget. Momentet föreslås dessutom bli kompletterat med ett stadgande om att bolagets eventuella utländska filialer skall uppges i verksamhetsberättelsen. Med filial avses sådana affärsdrivande enheter som bolaget etablerat utomlands och som enligt lagstiftningen i etableringslandet inte är självständiga juridiska personer. T.ex. en utomlands etablerad representation som inte bedriver egentlig affärsverksamhet anses inte vara en filial. I fråga om filialer skall ges sådana upplysningar att de kan individualiseras. I verksamhetsberättelsen skall åtminstone uppges den stat där filialen verkar, filialens namn, om den har ett eget namn, filialens eventuella registernummer samt dess adress. Detta stadgande grundar sig på artikel 11 i filialdirektivet.

Det föreslås att 3 *mom.* skall upphävas och att stadgandena i det skall ingå i 8 § 1 *mom.*, som gäller bilageuppgifter, såsom 10 och 11 punkt. Personalstyrkan och lönerna och ersättningarna till bolagsledningen kan på basis av 21 § 2 punkten bokföringslagen specificeras i samband med de personalkostnader som uppges i bilageuppgifterna.

Ordalydelsen i paragrafens 4 *mom.* föreslås bli preciserad så att den motsvarar de termer som används i 4 kap. Enligt förslaget skall i verksamhetsberättelsen redogöras för de villkor på vilka aktiekapitalet har ökat med avvikelse från företrädesrätten till teckning. Härigenom förbättras aktieägarnas tillgång till information och deras möjligheter att bedöma genomförda emissioner. I fråga om konvertibla skuldebrevslån och optionsrätter som har emitterats med avvikelse från företrädesrätten skall således redogöras för motsvarande omständigheter som i fråga om nyemission som har genomförts med avvikelse från företrädesrätten till teckning.

I gällande 7 *mom.* om fogande av finansieringsanalys till verksamhetsberättelsen hänvisas till 10 kap. 4 §, som räknat från början av 1995 har ändrats genom en lag som trädde i kraft vid ingången av 1995 (937/94) och som gavs i samband med revisionslagen. Bolagets skyldighet att utse en godkänd revisor bestäms enligt 11 och 12 §§ revisionslagen, enligt vilken skyldigheten att anlita en godkänd revisor har utvidgats. Eftersom det inte är ändamålsenligt att avkräva små bolag en finansieringsanalys, föreslås denna skyldighet gälla dels publika aktiebolag, dels bolag som överstiger två av de tre gränserna som stadgats i

bokföringslagen angående skyldigheten att uppgöra koncernbokslut. Skyldigheten att uppgöra finansieringsanalys gäller förutom publika aktiebolag sådana privata aktiebolag som fyller två av de tre kriterierna i fråga om föregående räkenskapsperiod: omsättningen överstiger 20 miljoner mark, balansslutningen överstiger 10 miljoner mark, det genomsnittliga antalet anställda överstiger 50.

9 a §. Denna paragraf, som föreslås bli fogad till kapitlet gäller uppgifter som i verksamhetsberättelsen eller dess bilagor skall lämnas om sådana egna aktier som bolaget erhållit och avyttrat. De uppgifter som avses i paragrafen gäller även sådana aktier i moderbolaget som ett bolag har erhållit och avyttrat. Av bolaget lagligen mottagna aktier är sådana som har lösts in enligt 3 kap. 3 §, 6 kap. 1 och 9 §§, 13 kap. 3 § 2 *mom.*, 14 kap. 12 §, 14 a kap. 3 § samt 17 kap. 3 §, sådana som har förvärvats enligt 7 kap. 1 § 2 *mom.* och 3 § samt sådana som har erhållits utan vederlag.

Avyttringen av aktier föreslås bli reglerad i 7 kap. 7 och 8 §§. Uppgifter som avses i detta lagrum skall lämnas också om aktier som har förvärvats och avyttrats i strid med dessa stadganden. Avyttring av egna aktier som bolaget har i sin besittning påverkar aktieägarens ställning på motsvarande sätt som en ökning av aktiekapitalet. Eftersom förslaget innebär en avsevärt utökad rätt att förvärva egna aktier, är det viktigt för aktieägaren att få så noggranna uppgifter som möjligt om gjorda förvärv och avyttringar. En närmare redogörelse för aktier som emottagits och avyttrats under räkenskapsperioden skall ges i verksamhetsberättelsen eller en bilaga till den.

Enligt 1 *mom.* skall i verksamhetsberättelsen för varje aktieslag uppges de sammanlagda antalen aktier i bolaget och moderbolaget som vid räkenskapsperiodens utgång innehas av bolaget och dess dottersamfund samt aktiernas sammanlagda nominella belopp och den relativa andel som de representerar av aktiekapitalet och samtliga aktiers sammanräknade röstetal.

Enligt 2 *mom.* 1 *punkten* skall i verksamhetsberättelsen eller en bilaga till den uppges tidpunkten då bolaget har erhållit eller avyttrat egna aktier. Tidpunkten skall anges med en dags noggrannhet. På så sätt kan aktieägarna t.ex. följa hur mycket aktier som har sålts på grundval av fattade försäljningsbes-

lut.

I verksamhetsberättelsen eller en bilaga till den skall enligt momentets 2 punkt också uppges orsakerna till att aktierna har erhållits eller avyttrats. Orsakerna skall uppges på motsvarande sätt som då styrelsen på grundvalen av ett bemyndigande ökar aktiekapitalet med avvikelse från företrädesrätten till teckning. Om således bolagsstämman eller styrelsen har avyttrat aktier med avvikelse från företrädesrätten, skall i verksamhetsberättelsen eller en bilaga till den motiveras de från bolagets synpunkt ekonomiskt vägande skäl som ansluter sig till avyttringen.

Enligt 3 punkten skall bolaget per aktieslag uppges hur aktierna erhållits eller avyttrats. Om aktierna har t.ex. förvärvats mot vederlag, skall i verksamhetsberättelsen uppges vilka antal aktier hörande till respektive serie som har förvärvats på börsen, genom offentligt köpeanbud, genom företagsförvärv, vid fusion, utmätning eller auktion. Om aktier har erhållits av eller avyttrats till någon som enligt 1 kap. 4 § hör till bolagets närmaste krets, skall denne enligt 3 mom. namnges. En sådan enskild person, ett sådant samfund eller en sådan stiftelse som har varit part vid inlösen, förvärv och avyttring av aktier skall således uppges endast i det fall att vederbörande hör till bolagets närmaste krets.

Enligt momentets 4—6 punkt skall i fråga om de aktier som emottagits och avyttrats under räkenskapsperioden per aktieslag uppges antal, det sammanlagda nominella beloppet samt den relativa andelen av aktiekapitalet och alla aktiers sammanlagda röstetal.

Enligt paragrafens 7 punkt skall i verksamhetsberättelsen eller en bilaga till den per aktieslag uppges det vederlag som betalats i samband med inlösen, förvärv och avyttringar. Vederlaget skall uppges som medelvärden på så sätt att det framgår i vilka syften vederlag har betalats till olika mottagare och erhållits av dem. Om styrelsen har mottagit eller avyttrat aktier med stöd av bolagsstämmans bemyndigande, skall grunderna för bestämmande av vederlaget anges.

Enligt 8 punkten skall i verksamhetsberättelsen eller en bilaga till den uppges vilken verkan de av bolaget emottagna eller avyttrade aktierna har på fördelningen av ägandet och rösträtten i bolaget. Från aktieägarens synpunkt är det viktigt att veta vilka förändringar i bolagets ägarförhållanden som påverkar röstmajoriteten samt den kvalifice-

rade majoriteten respektive minoriteten.

Paragrafens 3 mom., vari de uppgifter preciseras som skall lämnas med stöd av de olika punkterna under 1 mom., behandlas i motiveringarna till 2 mom.

Dessa stadganden baserar sig i fråga om publika aktiebolag delvis på artikel 22.2 i kapitaldirektivet.

10 §. I paragrafens 1 mom. föreslås en strykning av hänvisningen till 5 §, som enligt förslaget skall upphävas.

I 2 mom. utvidgas aktiebolagens skyldighet att uppgöra koncernbokslut. Enligt förslaget gäller skyldigheten att uppgöra koncernbokslut, utöver de bolag som avses i 22 a § bokföringslagen, alltid sådana publika aktiebolag och moderbolag som delar ut medel till aktieägarna eller beviljar penninglån eller säkerhet som avses i 12 kap. 7 § 1 eller 5 mom., återbetalar ett kapitallåns kapital, betalar ränta på det eller annan gottgörelse. Eftersom ett publikt aktiebolag utan begränsningar kan rikta sig till allmänheten i medelanskaffningssyfte, är det motiverat att kräva att det lämnar uppgifter om sin verkliga ekonomiska ställning. Den begränsning av moderbolagets vinstutdelning som stadgas i den gällande lagens 12 kap. 2 § 2 mom. innebär redan nu i praktiken att ett moderbolag som utdelar vinst måste upprätta ett koncernbokslut. Likaså förutsätter de föreslagna stadgandena om penninglån och säkerhet som avses i 12 kap. 7 § 1 och 5 mom. samt om kapitallån som avses i 5 kap. 1 § i praktiken att ett koncernbokslut uppgörs.

11 §. Paragrafens nuvarande stadganden föreslås utgå som obehövligen, eftersom de blir tillämpliga redan genom hänvisningsstadgandet i 10 §. På uppgörandet av koncernbokslut tillämpas nämligen också 6 §, enligt vilken aktiebolagets eget kapital i balansräkningen skall indelas i bundet eget kapital och fritt eget kapital samt enligt förslaget i kapitallån som uppförs som en särskild post.

Till paragrafen föreslås bli överförda stadgandena i 12 § om moderbolagets verksamhetsberättelse och till paragrafen föreslås bli fogad en hänvisning till den 9 a §, som föreslås bli fogad till kapitlet och som gäller de upplysningar som skall ges om sådana egna aktier och aktier i moderbolaget som erhållits och avyttrats av ett bolag. Motsvarande upplysningar skall ges i moderbolagets verksamhetsberättelse. Dessutom föreslås att

i paragrafen stryks hänvisningen till 9 § 3 mom. om antalet anställda och löneuppgifter, eftersom det sistnämnda stadgandet föreslås bli upphävt. Också moderbolaget skall i framtiden lämna motsvarande uppgifter i koncernbokslutets bilagor.

I gällande 2 mom. hänvisas till 10 kap. 4 §, som har ändrats genom en lag (937/94) som trädde i kraft vid ingången av 1995. I överensstämmelse med 9 § 7 mom. föreslås att skyldigheten att foga koncernens finansieringsanalys till koncernbokslutet gäller sådana moderbolag som är publika aktiebolag eller som på basis av bokföringslagen är skyldig uppgöra koncernbokslut.

Enligt paragrafens 3 mom. skall moderbolagets namn uppges. Skyldigheten gäller enligt förslaget till 3 § 5 mom. i kapitlet även utländska moderbolag.

12 §. Enligt förslaget är också sådana publika aktiebolag vars aktier eller till sådana berättigande värdepapper inte är föremål för offentlig handel, skyldiga att uppgöra sådana delårsrapporter och årsrapporter som avses i 2 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen, varvid i tillämpliga delar skall iaktas vad som stadgas nämnda paragrafs 1—6 mom. Eftersom ett publikt aktiebolag enligt förslaget skall kunna vända sig till allmänheten i syfte att anskaffa medel, är det viktigt för bolagets aktieägare och övriga intressgrupper att få tillräcklig information om bolagets verksamhet och ekonomiska ställning också under räkenskapsperioden.

Enligt 2 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen skall ett aktiebolag vars aktier eller till sådana berättigande värdepapper är föremål för offentlig handel, för varje räkenskapsperiod som är över sex månader lång upprätta en delårsrapport för antingen de sex första eller för de fyra och åtta första månaderna. Om bolaget skall upprätta ett koncernbokslut ges delårsrapporten som koncernens information. Delårsrapporten ges av bolagets styrelse. Den skall upprättas i enlighet med god bokföringssed och den skall ge riktiga och tillräckliga uppgifter för att investerarna skall kunna bilda sig en välgrundad uppfattning om bolagets verksamhet och resultat samt om dess utveckling. I delårsrapporten skall redogöras för bolagets verksamhet, resultatutveckling och investeringar samt för ändringar i finansieringsläget och verksamhetsmiljön efter utgången av den föregående räkenskapsperioden. I delårsrapporten skall också redogöras för sådana omständigheter

som under rapportperioden inverkar på bolagets verksamhet och resultat samt för sådana efter rapportperioden inträffade händelser som är väsentliga för bolagets verksamhet och resultat. Till delårsrapporten hör en tabelldel vars innehåll har fastställts i finansministeriets beslut av den 14 juni 1995 om regelbunden informationsskyldighet för värdepapperssemitter (879/95). Delårsrapporten skall offentliggöras senast tre månader efter utgången av rapportperioden.

Om bolagets räkenskapsperiod har förlängts, skall bolaget dessutom upprätta en årsrapport för räkenskapsperiodens 12 första månader. På årsrapporten skall tillämpas vad som stadgas om delårsrapport.

Enligt 2 kap. 11 § värdepappersmarknadslagen kan bokföringsnämnden på ansökan bevilja undantag i fråga om innehållet i delårsrapporter, medan finansinspektionen kan bevilja undantag i fråga om offentliggörandet av delårsrapporter. Undantagen får emellertid inte äventyra investerarnas ställning.

Den delårsrapport som avses i den föreslagna paragrafen skiljer sig från en sådan delårsrapport som avses i värdepappersmarknadslagen endast i fråga om sättet för offentliggörandet. Eftersom finansinspektionen övervakar den organiserade finansierings- och värdepappersmarknaden, är det emellertid bokföringsnämnden som beviljar undantag i fråga om offentliggörandet av delårsrapport och meddelar föreskrifter om saken. Bokföringsnämnden kan i enlighet med detta kapitel 13 § och med stöd av finansministeriets beslut också utfärda anvisningar och utlåtanden om delårsrapporter.

Enligt förslaget skall de publika aktiebolag vilkas aktier eller till aktier berättigande värdepapper inte är föremål för offentlig handel offentliggöra sina delårsrapporter i tillämpliga delar med iakttagande av vad som i kapitlets 14 §, som föreslås bli ändrad, stadgas om registrering och framläggande. I dessa bolag skall delårsrapporten anmälas för registrering inom tre månader efter rapportperiodens utgång. Delårsrapporten behöver emellertid inte underställas revisorerna för granskning, och till den skall således inte fogas någon revisionsberättelse. Den skall inte heller underställas bolagsstämman för godkännande, vilket innebär att något meddelande om att den fastställts inte behövs.

Utöver registreringen skall ett sådant bo-

lag som avses i paragrafen lägga fram en kopia av delårsrapporten för allmänheten senast tre månader efter rapportperiodens utgång. Bolaget är skyldigt att ge en kopia av delårsrapporten till den som så önskar, senast två veckor efter att begäran har framställts. Bolaget har rätt att ta betalt för kopian.

Det föreslås bli stadgat i paragrafen att de i 2 kap. 5 § 4 mom. värdepappersmarknadslagen angivna föreskrifterna om offentliggörande av en sådan delårsrapport som avses i stadgandet skall meddelas samt de undantag som avses i 11 § och finansministeriets beslut skall beviljas av bokföringsnämnden. De undantag och föreskrifter som gäller offentliggörande av delårsrapport skall enligt värdepappersmarknadslagen bedömas ur investerarsynpunkt. Eftersom de bolag som avses i denna paragraf kan rikta sin medelsanskaffning till allmänheten, måste investerarsynpunkter beaktas också i samband med bokföringsnämndens undantag och föreskrifter. Enligt förslaget kan bokföringsnämnden således t.ex. förplikta bolaget att vid sidan av information om koncernen publicera motsvarande information om bolaget, om denna måste anses vara väsentlig från investerarsynpunkt. Bokföringsnämnden torde i sina avgöranden komma att följa samma bedömningsgrunder som finansinspektionen när denna beviljar börsnoterade bolag motsvarande undantag. Bokföringsnämnden kan vid behov också be finansinspektionen ge ett utlåtande om saken.

Delårsrapporter behöver enligt förslaget inte särskilt granskas av revisorer. Om en rapport har granskats, skall eventuella anmärkningar och påpekanden fogas till den. Om bolagets inkomstutveckling och ekonomiska ställning under räkenskapsperioden väsentligen avviker från vad som uppges i delårsrapporten, skall i samband med revisionen utredas om skillnaden beror på att oriktiga uppgifter har lämnats i delårsrapporten. Revisorer skall enligt 19 § revisionslagen i revisionsberättelsen göra en anmärkning om ledningens eventuella skadeståndsskyldighet.

14 §. Enligt paragrafen skall samtliga aktiebolag offentliggöra sitt bokslut. Bokslutet och revisionsberättelsen skall enligt förslaget anmälas för registrering inom två månader efter att de fastställts samt hållas tillgängliga på bolagets huvudkontor.

I paragrafens 1 mom. föreslås stadgat att

registeranmälan om bolagets bokslutshandlingar skall göras inom två månader efter att resultaträkningen och balansräkningen har fastställts. Till anmälan skall fogas kopior av bokslutet med bilagorna och revisionsberättelsen. Till bokslutet hör resultaträkningen och balansräkningen, bilagorna till dessa och verksamhetsberättelsen. Därutöver skall till anmälan fogas en styrelsemedlems eller verkställande direktörens skriftliga intyg om fastställsedagen och om bolagsstämmans beslut om bolagets vinst eller förlust. Det samma gäller koncernbokslutet och koncernens revisionsberättelse. Skyldigheten att registrera bokslutshandlingarna baserar sig på artiklarna 2.1, 3.2 och 3.4 i offentlighetsdirektivet.

Enligt förslaget skall samtliga aktiebolag varje år anmäla sina bokslutshandlingar för registrering. Enligt den ändring som föreslås i handelsregisterlagen kan patent- och registerstyrelsen meddela närmare föreskrifter om hur bokslutshandlingarna skall registerföras. Registermyndigheten kan göra anteckning i registret om t.ex. det erhållna bokslutet samt om den räkenskapsperiod för vilket bokslutet har fastställts. Därutöver kan i registret införas sådana bokslutsuppgifter som anses behövliga.

Påföljden för underlåtelse att uppfylla förpliktelsen att anmäla bokslutshandlingarna för registrering är hot om likvidation. Det föreslås en sådan ändring i 13 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten att domstolen kan försätta bolaget i likvidation om det trots registermyndighetens uppmaning inte anmäler de till ett fastställt bokslut hörande handlingarna för registrering inom ett år från räkenskapsperiodens utgång. I fråga om de bokslutshandlingar som skall anmälas till registermyndigheten gäller också vad som i 17 kap. 8 § strafflagen stadgas om ingivande av osant skriftligt intyg till myndighet.

Enligt paragrafens 2 mom. skall alla aktiebolag, utöver det offentliggörande som avses i 1 mom., hålla kopior av de handlingar som avses i 1 mom. tillgängliga på bolagets huvudkontor. Handlingarna skall hållas tillgängliga sedan det har förflutit två veckor från det resultaträkningen och balansräkningen fastställdes. Bolaget skall också på begäran inom två veckor sända kopior av handlingarna till den som så önskar. Liksom enligt gällande lag har bolaget rätt att ta betalt för kopiorna. Den föreslagna två veckors tiden motsvarar den i 9 kap. 11 § angivna

tiden för framläggande av bolagsstämmans protokoll.

Avsikten med förslaget är att bibehålla bolagens skyldighet att hålla bokslutshandlingarna tillgängliga, eftersom detta förfarande avsevärt förbättrar möjligheterna att ta del av dem. Om bolaget inte uppfyller sin förpliktelse, kan den som har krävt att få se bokslutsuppgifterna be om handräckning för ändamålet.

12 kap. Vinstutdelning och annan användning av bolagets tillgångar

Det föreslås att kapitlet inleds med en fullständig förteckning över hur bolagets tillgångar kan betalas ut till aktieägarna. Till följd av de föreslagna kompletteringarna av förteckningen och de föreslagna ändringarna i 16 kap. blir bl.a. brott mot stadgandena om utbetalning av tillgångar i samband med fusion och delning straffbart enligt 16 kap. 8 §. De föreslagna tilläggen innebär samtidigt att stadgandet i 5 § detta kapitel om återbäring av medel allt oftare blir tillämpligt.

Definitionen av vilka tillgångar som kan disponeras vid vinstutdelning föreslås bli preciserad så att de utdelningsbara tillgångarna exaktare än förr utgör bolagets ekonomiska överskott. Enligt de nya stadgandena kan som vinst inte delas ut sådan anskaffningsutgift för egna aktier som eventuellt intagits i balansräkningen eller aktiverade utgifter för bolagets bildande. Ränta eller annan gottgörelse som betalas på kapitallån minskar alltid de utdelningsbara tillgångarna.

Den rätt som tillkommer en kvalificerad minoritet av aktieägarna att yrka utbetalning av en viss minimividend föreslås bli preciserad så att den överensstämmer med stadgandena om utdelningsbara tillgångar. Minimividend får enligt förslaget betalas endast av de utdelningsbara tillgångarna. Å andra sidan föreslås att begränsningen av minimividenden till fem procent av bolagets eget kapital ändras till åtta procent.

Det föreslås att i kapitlet tas in stadganden om en överkursfond, och att avsättningarna till den i stor utsträckning skall ersätta de avsättningar som enligt den gällande lagen skall göras till reservfonden. Det föreslås vidare att till överkursfonden skall avsättas även vinst som erhållits genom försäljning av egna aktier och aktier i moderbolaget. Stadgandena om nedsättning av re-

servfonden föreslås kompletterade så att vid nedsättning av reservfonden skall, iakttagas samma förfarande som vid nedsättning av aktiekapitalet om det inte är fråga om att täcka en förlust eller om en fondemission. I fråga om nedsättning av överkursfonden föreslås iakttagande av det som stadgas om reservfond.

I stadgandena om lån till personer som tillhör ett bolags närmaste krets föreslås vissa preciseringar. Det föreslås att av lagen uttryckligen skall framgå att lån till den närmaste kretsen skall drivas in om bolagets såsom vinst utdelningsbara tillgångar minskar så mycket att de inte täcker det sammanlagda beloppet av sådana lån och med dem jämförbara säkerheter. Dessutom föreslås en skärpning av stadgandet om finansiering av förvärv av egna aktier. Införandet av begreppet närmaste krets föranleder vissa ändringar i tillämpningsområdet för stadgandena.

1 §. Det föreslås att till förteckningen i paragrafens 1 mom. om de lagliga formerna för utbetalning av bolagets medel till aktieägarna fogas utbetalning vid nedsättning av reservfonden, förvärv och emottagande såsom pant av egna aktier och aktier i moderbolaget samt fusion och delning. Tilläggen är nödvändiga eftersom en sådan nedsättning av överkursfonden som avses i 3 a §, som föreslås bli fogad till, innebär en nedsättning av bolagets bundna kapital och eftersom förvärv av egna aktier har samma verkningar som utbetalning av bolagets tillgångar. Med förvärv avses alla de situationer som nämns i 7 kap. 1 och 3 §§. Bolagets tillgångar kan även betalas ut i samband med att bolaget fusioneras eller delas, eftersom det i dessa situationer inte förutsätts att den egendom som tillförs bolaget motsvarar det belopp som utbetalas som vederlag. Emottagande såsom pant av egna eller moderbolagets aktier föreslås bli fogat till stadgandet för att förhindra kringgående av stadgandena om förvärv genom olika finansieringsarrangemang.

Då stadganden om fusion och delning samt om förvärv och emottagande såsom pant av egna aktier och aktier i moderbolaget intas i paragrafen, innebär det att utbetalning av medel i strid med vad som i denna lag stadgas om dessa fall, i motsats till tidigare får de konsekvenser som nämns i 5 § i detta kapitel och i 16 kap. 8 §. Detta gäller även nedsättning av överkursfonden.

En aktieägare till vilken tillgångar har utbetalats är sålunda skyldig att återbära dem jämte ränta, såvida han inte haft grundad anledning att anta att utbetalningen har skett i överensstämmelse med lag. De som har varit med om att fatta beslut om utbetalningen av tillgångarna eller som deltagit i verkställandet av beslutet eller i uppgörandet av en felaktig balansräkning som legat till grund för beslutet, är skyldiga att ersätta underskottet i tillgångarna. I 16 kap. 8 § föreslås stadgat om straff för olaglig utbetalning av tillgångar och maximistraffet föreslås bli fängelse i ett år.

Till paragrafen föreslås även bli fogat ett nytt 3 mom., vari stadgas att medel inte får utbetalas och sådana lån, säkerheter eller medel som avses i 7 § inte får betalas ut eller ges förrän bolaget har registrerats. Motsvarande stadgande ingår i 6 kap. om nedskattning av aktiekapitalet

2 §. I paragrafens 1 mom. föreslås nya stadganden som begränsar vinstutdelningen. Momentets inledande stycke och 3 punkten motsvarar till sitt innehåll gällande lag. Det stadgande, enligt vilket de utdelningsbara medlen minskar med den förlust som balansräkningen utvisar har placerats i det inledande stycket.

Enligt momentets 1 punkt får bolaget inte såsom vinst utbetala den del av det fria egna kapitalet som motsvarar de i balansräkningen aktiverade utgifterna i samband med att bolaget bildas. Bolagets utgifter i samband med att bolaget bildas registreras i allmänhet som en kostnad under den första räkenskapsperioden. Det har emellertid ansetts möjligt att aktivera utgifterna i samband med att bolaget bildas såsom en sådan övrig utgift med lång verkningstid som avses i 16 § 5 mom. bokföringslagen. Om en sådan aktivering görs, utgör enligt förslaget den post som inte registreras som en kostnad ett hinder för vinstutdelning.

De utgifter i samband med att bolaget bildas som avses i propositionen motsvarar inte till fullo de kostnader för bolagsbildningen som avses i 2 kap. 2 och 4 §§. Begreppet utgifter i samband med att bolaget bildas hänför sig till bokföringen och kan utöver de i 2 kap. avsedda sakkunnigarvoden och motsvarande kostnader även omfatta t.ex. kostnader för utbildning av personal.

Enligt momentets 2 punkt minskar ett belopp motsvarande anskaffningsutgiften för

egna och moderbolagets aktier bolagets utdelningsbara tillgångar, om det belopp som motsvarar anskaffningsutgifterna för aktierna på det sätt som avses i 11 kap. 6 a § har registreras i balansräkningen under aktiva och dessutom som en egen post under det egna fria kapitalet. I nämnda paragraf föreslås det stadgat att endast aktier som är föremål för sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen kan registreras i balansräkningen under aktiva. Detta beror på att det är svårt att göra en tillförlitlig uppskattning av andra aktiers pris, vilket för med sig en risk för snedvridning av balansräkningen. I dessa fall förs ett belopp motsvarande anskaffningsutgiften direkt från det egna kapitalet i allmänhet till kontot för kortfristiga lån. Eftersom förvärv av egna aktier har samma verkningar som vinstutdelning, är det motiverat att förbjuda utdelning såsom vinst av ett belopp som motsvarar anskaffningsutgiften.

Det föreslås att i 3 punkten tas in ett stadgande om att belopp som enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden eller annars lämnas utbetalade minskar på beloppet av utdelningsbara medel.

Hänvisningen till det särskilda vinstutdelningsförbudet i 6 kap. 4 § 3 mom., som föreslås bli ändrat, föreslås bli intagen i 2 mom. Till momentet föreslås fogat ett nytt stadgande, där det hänvisas till stadgandena i 5 kap. om kapitallån. Ränta eller annan gottgörelse som betalats på ett kapitallån minskar alltid bolagets utdelningsbara tillgångar när en sådan ränta eller gottgörelse betalas ut. Ett kapitallån minskar de medel som kan användas för dividendutdelning när ränta eller annan gottgörelse på kapitallån betalas före dividendutdelningen. På motsvarande sätt begränsar dividendutdelningen betalningen av ränta eller gottgörelse på kapitallån. Ränta eller annan gottgörelse på kapitallån från tidigare räkenskapsperioder har motsvarande inverkan.

Utbetalning av medel minskar givetvis alltid de utdelningsbara medlen. Redan gjorda utbetalningar av medel samt av ränta eller annan gottgörelse på kapitallån skall alltid beaktas vid utbetalningen av medel.

Stadgandena i nuvarande 2 mom. om vinstutdelning i en koncern föreslås bli flyttade till 3 mom. I momentet hänvisas i fråga om vissa poster som begränsar vinstutdelningen i en koncern till 1 mom. Momentets ordalydelse föreslås dessutom ändrad så att

den motsvarar både den föreslagna utvidningen av koncerndefinitionen i lagen om aktiebolag och bokföringslagens ännu vidare definition av koncernbegreppet. I momentet beaktas alla enligt 17 § bokföringslagen i koncernbokslutet intagna reserveringar och avskrivningsdifferenser som gjorts i de i 22 a § bokföringslagen avsedda dotterföretagens bokslut.

Ändringarna innebär att vid bedömning t.ex. av hur ett till koncernen hörande öppet bolag påverkar koncernens utdelningsbara medel, skall som en minskande post beaktas dess aktiverade utgifter i samband med att bolaget bildas. Den föreslagna utvidgningen av koncernbegreppet i lagen om aktiebolag innebär vidare att den bolagsordningsföreskrift som avses i 1 mom. 3 punkten i andra samfund avser en föreskrift i det bolagsavtal eller de stadgar som motsvarar en bolagsordning.

I fråga om aktiverade utgifter i samband med att bolaget bildas baserar sig förslaget på artikel 34.1 i bokslutsdirektivet samt i fråga om anskaffningsutgiften för egna aktier i publika bolag på artikel 22.1 b i kapitaldirektivet.

3 §. De ändringar som föreslås i paragrafen beror på att det belopp som överstiger en akties nominella belopp i samband med ökningen av aktiekapitalet och som inflyter till bolaget och tidigare har överförts till reservfonden, nu föreslås bli avsatt till en överkursfond, som regleras i den 3 a § som föreslås bli fogad till kapitlet. Även de medel som inflyter till bolaget i samband med försäljning av fondemissionsaktier och sådana aktier som avses i 3 a § som föreslås bli fogad till 3 a kap., samt skadestånd som betalts av aktietecknare föreslås bli registrerade till överkursfonden i stället för reservfonden. Enligt 1 mom. kan antingen med stöd av en föreskrift i bolagsordningen eller bolagsstämmans beslut till reservfonden avsättas medel av det fria egna kapital som balansräkningen utvisar. I den föreslagna 2 § avsedda andra icke utdelningsbara poster inverkar inte på beloppet av de medel som kan avsättas till reservfonden. Avtal om kapitallån formuleras i allmänhet så eller ingås annars under sådana förutsättningar att obetalda ränta eller annan gottgörelse på lånet inte kan avsättas till reservfonden.

I det inledande stycket i 2 mom. som gäller nedsättning av reservfonden och i 1 och 2 punkterna föreslås ändringar i språk-

dräkten. Stadgandet i 3 punkten föreslås ändrat så att på beslutsfattandet ställs samma krav på bl.a. kvalificerad majoritet, syfte, sättet för beslutsfattande, kallelse till stämman, beslutsförslag och beslutets innehåll som i 6 kap. 1—7 §§ ställs på beslut om nedsättning av aktiekapitalet. Nedsättning av reservfonden behöver emellertid inte anmälas för registrering. Syftet med ändringen är att åtgärder som har samma verkningar på aktieägarnas och borgenärernas ställning regleras på ett enhetligt sätt i lagen.

3 a §. I den 3 a § som föreslås bli fogad till kapitlet skall stadgas om överkursfonden. Med undantag av medel som motsvarar aktiernas nominella belopp skall alla medel som i samband med kapitalanskaffning inflyter till bolaget registreras till en överkursfond, som utgör en del av det bundna kapitalet.

Poster som skall avsättas till överkursfonden är enligt paragrafens 1 mom. 1 punkten belopp som har betalts för teckningsrätt och som tillfaller bolaget vid teckning av optionsrätt och lån mot konvertibla skuldebrev. Teckningspriset för en optionsrätt avsätts i sin helhet till överkursfonden. Vid teckning av lån mot konvertibla skuldebrev avsätts till överkursfonden den del av teckningspriset, som eventuellt betalas för en på skuldebrevet baserad teckningsrätt. Beaktandet av skillnaden mellan den ränta som betalas på lånet mot konvertibelt skuldebrev och gängse ränta, blir beroende av bokföringslagstiftningen och bokföringspraxis. Om skillnaden beaktas, skall den registreras till överkursfonden. Det lån som i samband med teckning av ett konvertibelt skuldebrev ges till bolaget registreras givetvis i balansräkningen som en skuld.

Med stöd av 2 punkten skall de belopp som i samband med nyemission betalts för aktier utöver det nominella beloppet avsättas till överkursfonden. Detta gäller även t.ex. det belopp utöver det nominella beloppet som inflyter till bolaget vid utbyte av ett konvertibelt skuldebrev. Enligt den föreslagna 3 punkten skall till överkursfonden dessutom avsättas i 2 kap. 12 § 3 mom. avsedda skadestånd vid underlåtelse att betala aktieteckning, i 3 a kap. 3 a § avsedda icke lyfta medel som influtit i samband med försäljning av bolagets oregistrerade aktier som hänförs sig till värdeandelssystemet samt sådana olyfta belopp som har influtit till bolaget vid i 4 kap. 14 § avsedd försäljning av fondemissionsaktie.

Som 4 punkt föreslås ett stadgande enligt vilket till överkursfonden vid nedsättning av aktiekapitalet registreras det mot nedsättningen svarande belopp som inte avsätts till en fond som kan disponeras i enlighet med bolagsstämmans beslut eller utdelas till aktieägarna. Ett belopp som skall användas för täckande av fastställd förlust avsätts givetvis inte till överkursfonden. Stadgandet gäller både den situationen där för aktierna betalas vederlag till ägarna (inlösen och nedsättningen av det nominella beloppet mot betalning) och den där inget vederlag betalas. Det saknar betydelse om bolagets bundna aktiekapital minskar i samband med nedsättningen eller ej. Om det bundna kapitalet nedsätts blir givetvis stadgandena i 6 kap. om borgenärsskydd tillämpliga.

I momentets 5 punkt föreslås det stadgat att vinst som erhållits genom försäljning av egna aktier och aktier i moderbolaget skall avsättas till överkursfonden. Försäljningsvinsten avsätts till överkursfonden oberoende av hur bolaget har kommit i besittning av aktierna.

Enligt förslaget kan till överkursfonden inte avsättas medel på basis av en föreskrift i bolagsordningen eller ett bolagsstämmobeslut. I 2 mom. föreslås att på nedsättning av överkursfonden skall tillämpas stadgandena i 3 § 2 mom. om nedsättning av reservfonden.

Förslagen baserar sig delvis på artiklarna 9 och 10 i bokslutsdirektivet.

4 §. Stadgandena i paragrafens 2 mom. om en aktieägarminoritets rätt att kräva utdelning av en viss minimividend föreslås bli ändrade så att de motsvarar de ändringar som har föreslagits i 2 §. Dessutom föreslås ett stadgande, enligt vilket minimividend endast kan utdelas av utdelningsbara medel. Å andra sidan föreslås det att begränsningen till högst fem procent av det egna kapitalet lindras så att minoritetens rätt till dividend kan uppgå till åtta procent av bolagets egna kapital.

Utgångspunkten för förslaget är fortsättningsvis att bolaget är skyldigt att såsom dividend utdela minst hälften av räkenskapsperiodens vinst, om en i paragrafen avsedd minoritet kräver det. Enligt förslaget skall från vinsten avdras de i 2 § avsedda poster, till den del de överstiger bolagets fria och bundna fonder. I jämförelse med den gällande lagen utgör aktiverade utgifter i samband med att bolaget bildas och den fonderade anskaffningsutgiften vid förvärv av

egna aktier nya poster som skall avdras. Av kapitallånevillkoren följer i allmänhet att även ränta eller annan gottgörelse som skall betalas på lånet utgör en sådan post. Till dessa poster hör dessutom i överensstämmelse med gällande lag förlusten för tidigare räkenskapsperioder. Av räkenskapsperiodens vinst avdras enligt den nuvarande lagen till fullo de belopp som enligt bolagsordningen skall lämnas outdelade eller fonderas.

Det föreslås att i paragrafen tas in ett motsvarande stadgande som i Sveriges aktiebolagslag, enligt vilket inte heller med stöd av denna paragraf såsom vinst kan utdelas större belopp än enligt det allmänna vinstutdelningsstadgandet. Dividend som utdelas på yrkande av en minoritet kan således inte överstiga de utdelningsbara medlen. Denna ändring utgör ett skydd för bolagets borgenärer.

Den övre gränsen för vinst som skall utdelas på yrkande av minoriteten föreslås höjd från fem till åtta procent av bolagets eget kapital, eftersom denna gräns bättre motsvarar de krav som ställs på avkastning på kapital som placeras i aktiebolag. Även utformningen av lagrummet föreslås bli ändrad.

Begränsningen av utdelning av vinst på yrkande av minoriteten till sådana utdelningsbara tillgångar som avses i 2 § baserar sig i fråga om publika bolag på artikel 15 i kapitaldirektivet.

5 §. I paragrafens 1 mom. föreslås en ändring av utformningen. Hänvisningen i momentet får ett nytt innehåll, eftersom den ränta som avses i paragrafen enligt lagen om ändring av räntelagen (284/95) bestäms utgående från den av Finlands Bank fastställda årsmedeltalet för marknadsräntan för tre månader.

Eftersom det i 1 § i detta kapitel som en form för utbetalning av medel även nämns förvärv och emottagande såsom pant av egna aktier samt utbetalning av medel i samband med fusion och delning, uppkommer allt oftare situationer där en aktieägare i samband med utbetalning av medel har avstått från sin aktie. Till aktieägaren skall då i allmänhet mot återbäring av medlen överlåtas motsvarande aktie eller, om detta inte är möjligt, aktiens värde.

Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrat så att de som gjort sig skyldiga till olaglig utbetalning av medel uttryckligen konstateras ansvara solidariskt. Det föreslås också att till

momentet fogas en hänvisning till 44 § revisionslagen. Ändringen motsvarar den situation som rådde redan innan revisionslagen trädde i kraft och 15 kap. 2 § lagen om aktiebolag upphävdes och påverkar därför inte i praktiken revisorernas ansvar. Även formuleringen av momentet föreslås bli ändrad.

7 §. Paragrafens 1 mom., som reglerar penninglån och säkerheter till personer som hör till bolagets närmaste krets samt finansiering av förvärv av aktier eller andelar i egna eller till koncernen hörande samfund, föreslås bli ändrat så att det hänvisas till definitionen av den närmaste kretsen i den föreslagna 1 kap. 4 §. Användningen av begreppet närmaste krets innebär att stadgandena i momentet inte gäller aktieägare, vars andel understiger en procent av aktierna eller andelarna i bolaget eller ett till samma koncern hörande samfund eller det röstetal som dessa medför. De ändringar som har föreslagits i 1 mom. 4 punkten, som reglerar tillhörighet till den närmaste kretsen på basis av släktskap, innebär att momentets tillämpningsområde inskränks något. Å andra sidan utvidgas tillämpningsområdet i och med att den närmaste kretsen även omfattar samfund och stiftelser i vilka personer i ledande ställning inom koncernen och deras nära anhöriga har bestämmanderätt. Tillämpningsområdet utvidgas likaså genom den föreslagna koncerndefinitionen i 1 kap. 3 § samt genom förslaget till 1 mom. 1 punkt i paragrafen om den närmaste kretsen, enligt vilken begränsningarna även gäller samfund som hör till samma koncern. Undantaget i förslaget till 2 mom. 2 punkt gäller fortsättningsvis endast aktiebolag, eftersom motsvarande begränsningar av vinstutdelning inte förekommer i andra samfund.

Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att däri inte hänvisas till fritt eget kapital utan i stället till sådana utdelningsbara medel som avses i 2 §. De medel som enligt hänvisningen kan lånas ut beräknas på basis av den fastställda balansräkningen för den senaste räkenskapsperioden. När lån beviljas skall från de utdelningsbara tillgångarna avdras de vinster och medel som utbetalats på basis av den fastställda balansräkningen. Likaså skall redan beviljade lån till den närmaste kretsen avdras. Detta framgår även av förslaget till 8 § 3 mom. När ett lån beviljas skall bolagets styrelse med beaktande av sin allmänna omsorgsplikt beakta en eventuell negativ utveckling inom bolaget som skett

efter att balansräkningen fastställdes. En positiv utveckling av bolaget under räkenskapsperioden ökar inte beloppet av de medel som kan användas för beviljande av lån.

I momentet föreslås det att i stället för uttrycket godtagbar säkerhet används uttrycket betryggande säkerhet. Syftet med förslaget är att understryka säkerhetens natur när det gäller att trygga bolagets fordring. Samma formulering föreslås också i 6 kap. 5 § 3 mom., till vilket hänvisas i 14 kap., som föreslås bli ändrat.

I det inledande stycket till 2 mom. föreslås en ändring av ordalydelsen. Det föreslås att i 3 punkten görs en ändring, enligt vilken lån med avvikelse från 1 mom. kan beviljas endast ett sådant samfund eller en sådan stiftelse inom den närmaste kretsen som idkar näring. Ändringen harmonierar med den motivering till undantagsstadgandet som anfördes i regeringens proposition RP 11/1981 rd. I denna punkt avsedda, s.k. kommersiella lån får enligt förslaget inte i strid med stadgandena i 1 mom. beviljas ett samfund som hör till koncernen, såvida inte detta är ett i 2 punkten avsett aktiebolag eller ett därmed jämförbart utländskt bolag. Med ett inhemskt aktiebolag jämställs ett bolag i vilket vinstutdelningen och annan användning av medlen regleras innehållsmässigt på ett sätt som motsvarar stadgandena i lagen om aktiebolag. Enligt förslaget får dylikt kommersiellt lån beviljas vissa samfund och stiftelser som hör till den närmaste kretsen, om de idkar näringsverksamhet och lånet beviljas på affärsekonomiska villkor. Samfund och stiftelser som avses i stadgandet är t.ex. de som inte tillsammans med bolaget hör till samma bolagsrättsliga koncern, men utövar beslutanderätt i bolaget. Även ett annat samfund under ett dylikt samfunds bestämmanderätt är ett sådant samfund som avses i stadgandet. Ett kommersiellt kan således beviljas ett andelslag som utövar bestämmanderätt i samfundet. Dessutom kan lån beviljas en aktieägare som är verksam i samfundsform, trots att denna ägarandel skulle överstiga en procents gränsen enligt definitionen på närmaste krets. Däremot kan lån inte ges samfund som står under bolagsledningens eller dess närmaste krets bestämmanderätt. Undantagsstadgandet som gäller kommersiella lån skall inte heller gälla ett samfund som fungerar som bolagets revisor.

Det föreslås att 4 punkten i detta moment utgår, eftersom den avvikelse som punkten

avser beaktas i 1 mom., vari begreppet närmaste krets nu införs.

Till paragrafens 3 mom. föreslås bli fogat ett stadgande som förbjuder inte bara beviljande av penninglån utan också utgivande av andra medel i bolaget till någon, i syfte att denne med medlen skall förvärva aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar i bolaget eller i något annat samfund inom samma koncern. Stadgandet gäller även finansiering av anskaffning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev. Syftet med stadgandet är att förtydliga rättsläget i det avseendet, att förbudet omfattar all slags finansiering av förvärv av bolagets egna aktier. Stadgandet täcker alla förfaranden, där utbetalning av medel inte leder till en minskning av bolagets fria egna kapital. Som ställande av medel till disposition kan betraktas t.ex. ömsesidig aktieteckning mellan bolag, förutsatt att teckningen är ömsesidigt finansierad. Efter ändringen gäller stadgandet förutom penninglån även andra former av kreditgivning. Som ställande av medel till disposition kan däremot inte betraktas utbetalning av dividend eller lön på sådana villkor att medlen skall användas för att teckna aktier i bolaget. Utbetalningen av medlen minskar i detta fall bolagets utdelningsbara tillgångar och förfarandet leder till att fritt eget kapital blir bundet. Vid ett sådant förfarande ger bolagets balansräkning en korrekt bild av bolagets ekonomiska ställning och t.ex. bolagets borgenärer lider inte någon skada av förfarandet. Med stöd av förbudet i paragrafens 6 mom. att ställa säkerhet är det även förbjudet att lämna förlustgarantiförbindelser i samband med teckning av bolagets aktier. I momentet föreslås likaså vissa ändringar till följd av utvidgningen av koncerndefinitionen.

Paragrafens 4 mom. föreslås bli ändrat så att de lån som där avses kan anges dels i styrelsens protokoll, dels i bolagets balansspecifikation. Balansspecifikationer skall göras i anslutning till varje balansräkning och enligt bokföringslagens stadganden skall de också bevaras.

Det föreslås att det nuvarande 6 mom. blir 5 mom. så ändrat att i 23 § personalfondslagen avsedda lån får beviljas endast inom ramen för sådana som vinst utdelningsbara medel som avses i 2 §.

Paragrafens 5 mom. föreslås flyttat oförändrat till 6 mom.

Den ändringar som gäller finansiering av

förvärv av egna aktier och lån till personalfonder baserar sig i fråga om publika aktiebolag på artikel 23 i kapitaldirektivet.

8 §. I paragrafens 1 mom. föreslås det stadgat att beviljande av penninglån i strid med 7 § eller ställande av medel till någons förfogande på det sätt som avses i 7 § 3 mom. jämställs med sådan utbetalning av medel i strid med lag som avses i 5 §. Till följd av hänvisningen tillämpas 5 § 1 mom. även på andra i 7 § avsedda personer i bolaget än de aktieägare som nämns i 5 § 1 mom. På grund av den ändring som föreslås i 16 kap. 8 § ökar straffmaximum för brott mot stadgandena i 7 § till fängelse i ett år. För påföljderna vid olaglig utbetalning av medel redogörs i motiveringen till 1 § 1 mom.

I förslaget till 2 mom. stadgas om säkerhet som har ställts i strid med 7 §. Den för vars förpliktelse bolaget har ställt säkerhet skall enligt förslaget omedelbart se till att säkerheten frigörs eller ersätta bolaget för säkerhetens värde. Stadgandet inverkar inte på säkerhetsinnehavarens ställning.

På det belopp motsvarande säkerhetens värde som betalas till bolaget skall betalas årlig ränta i enlighet med 5 § 1 mom. Ränta skall betalas från den tidpunkt, när säkerhet ställdes i strid med lag eller när den borde ha frigjorts. Om säkerheten inte frigörs eller dess värde inte ersätts till fullo, är de personer som nämns i 5 § 2 mom. ansvariga för att underskottet ersätts på det sätt som stadgas i 15 kap. 1, 3 och 4 §§ och 44 § revisionslagen.

I paragrafens 3 mom. stadgas om bolagets skyldighet att indriva penninglån som givits eller säkerheter som ställts i strid med 7 §, ifall de såsom vinst utdelningsbara tillgångar som avses i 2 § har minskat. Stadgandet uppställer för bolaget i enlighet med gällande rätt en skyldighet att ständigt försäkra sig om att de lån och säkerheter som avses i 7 § inte överstiger bolagets enligt 2 § utdelningsbara medel. Om de utdelningsbara medlen minskar så att lånen och säkerheterna inte längre hålls inom ramen för de utdelningsbara medlen, skall lånen och säkerheterna indrivnas. Värdet på säkerheterna kan bl.a. i fråga om pantföremål fastställas med hjälp av deras bokföringsvärde.

Av stadgandet följer en skyldighet för bolaget, dvs. närmast dess styrelse, att utforma låne- och andra avtalsvillkor på ett sätt

som möjliggör indrivning. Indrivningsåtgärder skall vidtas omedelbart när bolaget har anledning att misstänka att tillgångarna har minskat. Indrivningen skall ske på ett sätt som behandlar alla aktieägare jämlikt.

13 kap. Likvidation, sanering och upplösning

I kapitlet stadgas om bolags trädande i likvidation, om likvidationsförfarandet samt om förhållandet mellan likvidationsstadgandena och det saneringsförfarande som avses i lagen om företagssanering.

Stadgandena om s.k. frivillig likvidation föreslås bli ändrade så att i ett bolag med flera aktieslag är bolagsstämmans beslut om trädande i likvidation giltigt endast om det har biträtts av en två tredjedels majoritet av varje vid bolagsstämman företrätt aktieslag och för beslutet fås samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna inom varje aktieslag. Med frivillig likvidation avses ett sådant likvidationsförfarande som bolagsstämman fritt kan besluta om. Förslaget skulle förenhetliga stadgandena om skifte av bolagets tillgångar samt om upplösning av bolaget.

Vidare föreslås nya stadganden om innehållet i den kallelse till stämma som skall behandla likvidationsfrågan samt om aktieägarnas möjlighet att få tillgång till styrelsens förslag jämte bilagor.

Det föreslås även ändringar i stadgandena om skyldighet att låta ett bolag träda i likvidation till följd av nedsättning av det egna kapitalet (tvångslikvidation). Enligt förslaget har bolagets ledning en klarare skyldighet än hittills att följa med ändringar i det egna kapitalet också under räkenskapsperiodens gång. Samtidigt skärps förutsättningarna för tvångslikvidation sålunda att stadgandena skall iaktas så snart kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet. I den gällande lagen är gränsen en tredjedel av det egna kapitalet. För att kunna konstatera att förutsättningarna för likvidation är för handen, skall bolagets styrelse enligt förslaget göra upp en särskild likvidationsbalansräkning som, ifall bolagsstämman sammankallas för att behandla frågan om bolaget skall träda i likvidation, skall granskas av revisorerna. Vidare föreslås det att den bolagsstämma som tar ställning till om bolaget skall träda i likvidation skall hållas inom en viss tid räknat från det att likvidationsbalansräkningen har upp-

gjorts. På motsvarande sätt föreslås det bli stadgat om saneringstiden, som räknas från bolagsstämman, och under vilken kapitalets andel av aktiekapitalet åter skall uppgå till minst hälften av aktiekapitalet eller bolaget träda i likvidation.

De föreslagna ändringarna i stadgandena om tvångslikvidation påverkar även följderna av underlåtelse att iaktta stadgandena. Å ena sidan ökar styrelsens ansvar eftersom den fortgående skall följa ändringarna i kapitalet. Å andra sidan blir ansvaret klarare och förutsägbarare, eftersom stadgandena om styrelsens skyldighet att handla är exaktare och entydigare än förr.

I 11 kap. 14 § föreslås det stadgat att alla bolag inom utsatt tid skall anmäla sina bokslutshandlingar för registrering. För att garantera att boksluten blir offentliga föreslås en effektivisering av möjligheterna att övervaka att anmälningsskyldighet följs. Enligt förslaget kan det förordnas att ett bolag skall träda i likvidation om bokslutshandlingarna inte trots uppmaning har anmälts för registrering inom ett år från räkenskapsperiodens utgång.

Bolagsstämman i ett bolag som har trätt i likvidation föreslås få en ökad behörighet i det avseendet att bolagsstämman också under likvidationen kan fatta beslut om ökning av aktiekapitalet, upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev, emission av optionsrätter samt ändring av bolagsordningen, om detta är nödvändigt för att fortsätta verksamheten och avsluta likvidationen.

Stadgandena om bokslut för bolag i likvidation föreslås justerade så att skyldigheten att uppgöra koncernbokslut inte upphör trots att ett bolag träder i likvidation. Koncernbokslutet är nödvändigt för att få en korrekt bild av den ekonomiska situationen i ett bolag som har trätt i likvidation.

1 §. Enligt paragrafen är det i regel bolagsstämman som fattar beslut om att bolaget skall träda i likvidation, om inte annat stadgas i lagen om aktiebolag. I paragrafen stadgas vidare om den majoritet som vid bolagsstämman skall biträda beslutet samt om tidpunkten för när likvidationen inträder. Språkdräkten i 1 mom. föreslås justerad.

I paragrafens 2 mom. stadgas om upplösning av ett bolag enligt lag eller en bestämmelse i bolagsordningen eller på någon annan grund som bolagsstämman prövar riktig. Ett beslut på sistnämnda grund, dvs. ett beslut om frivillig likvidation, är enligt den

gällande lagen giltigt om det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädda aktierna. Stadgandet föreslås ändrat så att i ett bolag med aktier av olika slag skall minst två tredjedels kvalificerad majoritet av aktierna uppnås inom varje aktieslag som är företrätt vid stämman. Dessutom skall för beslutet fås samtycke av de aktieägare, som har minst hälften av aktierna inom varje aktieslag.

Frivillig upplösning av bolaget genom likvidation har likartade verkningar på aktieägarnas ställning som nedsättning av aktiekapitalet (6 kap.), fusion (14 kap.) eller delning av bolag i två eller flera bolag (14 a kap.). I dessa fall förutsätter ett giltigt beslut att det biträtts av en kvalificerad majoritet inom varje aktieslag och samtycke av en bestämd del av aktieägarna. Förslaget om att röstning i detta sammanhang skall ske inom varje aktieslag baserar sig på behovet att förenhetliga regleringen av beslut om upplösning av bolag med situationer som påverkar aktieägarnas ställning på ett likartat sätt. I praktiken är det ovanligt att bolag upplöses genom frivillig likvidation, varför förslaget inte väsentligt påverkar bolagspraxis.

I 3 mom. föreslås endast en korrigerigering av den finska språkdräkten.

I det föreslagna 4 mom. skall för det första stadgas att i kallelsen till den bolagsstämma där likvidationen skall behandlas skall nämnas beslutsförslagets huvudsakliga innehåll. Avsikten är att förtydliga det rättsliga tillståndet så att man, samtidigt som aktieägarens rätt att få information om frågor som skall beslutas och således möjlighet att bedöma behovet av att delta i bolagsstämman förbättras, uppställer en uttrycklig skyldighet för styrelsen att upprätta ett förslag till beslut. Med det huvudsakliga innehållet i beslutsförslaget avses åtminstone skälet till varför likvidation föreslås eller varför likvidationsfrågan behandlas samt hur likvidationsförfarandet skall ordnas. I fråga om den i 2 § 1 mom. avsedda bolagsstämma som skall behandla frågan om bolaget skall träda i likvidation kan till beslutsförslagets huvudsakliga innehåll även hänföras styrelsens förslag till saneringsåtgärder och andra åtgärder som syftar till att undvika tvångslikvidation.

Vidare föreslås det att beslutsförslaget jämte bilagor på bolagets huvudkontor skall hållas tillgängligt för aktieägarna i minst en

vecka före bolagsstämman på motsvarande sätt som stadgas i 9 kap. 9 §. I de fall som avses nedan i 2 § skall till beslutsförslaget fogas den likvidationsbalansräkning som där avses samt revisorernas utlåtande om den. I den gällande lagen finns inga motsvarande stadganden.

2 §. I paragrafen stadgas om sådan tvångslikvidation som följer av en minskning av det egna kapitalet. Enligt gällande reglering kan beslut om trädande i likvidation under sådana omständigheter behandlas vid två bolagsstämmor, efter det att styrelsen har konstaterat minskningen i kapitalet. Paragrafens struktur föreslås förtydligad så att 1 mom. i den gällande lagen, som i fråga om bolagsstämman täcker hela tvångslikvidationsförfarandet, indelas i två moment. Enligt förslaget stadgas i 1 mom. om förutläggningarna för tillämpning av stadgandena om tvångslikvidation, om styrelsens skyldighet att följa ändringarna i det egna kapitalet samt att låta uppgöra och revidera en särskild balansräkning i syfte att konstatera underskottet i det egna kapitalet. Det föreslås likaså att i momentet stadgas om tidpunkten för den första bolagsstämma som skall behandla frågan om trädande i likvidation. I det 2 mom. som föreslås bli fogat till kapitlet stadgas om skyldigheten att låta bolaget träda i likvidation och om rätt att ansöka om trädande i likvidation, ifall underskottet i det egna kapitalet fortsättningsvis består ett år efter den bolagsstämma som avses i 1 mom. Det nuvarande 2 mom., som gäller innehållet i den balansräkning som skall uppgöras i samband med tvångslikvidation, överförs oförändrat till 3 mom. I det 4 mom. som föreslås bli fogat till kapitlet skall enligt förslaget stadgas att likvidationsbalansräkningen och revisorernas utlåtande om densamma skall fogas till styrelsens förslag till beslut vid den bolagsstämma som behandlar frågan om trädande i likvidation.

I paragrafens 1 mom. förslås flera ändringar. De gäller styrelsens skyldighet att följa ändringarna i det egna kapitalet också under räkenskapsperioden, förlusten av eget kapital i sådan omfattning att tillämpningen av stadgandena om tvångslikvidation aktualiseras, uppgörande och revision av den balansräkning som skall göras i syfte att fastställa det egna kapitalet samt sammankallande av den bolagsstämma som skall behandla trädandet i tvångslikvidation,

Enligt den gällande lagen skall styrelsen,

om det egna kapitalet understiger en tredjedel av aktiekapitalet, så snart som möjligt sammankalla bolagsstämman. Enligt förslaget skall frågan om bolagets trädande i likvidation tas upp till behandling vid en bolagsstämma snabbare än förr, dvs. när det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet.

I det gällande stadgandet har bolagets skyldighet att vidta åtgärder knutits till att "styrelsen vid uppgörande av bokslut eller eljest" finner att kapitalet har minskat. "Eller eljest" kan enligt motiveringen till stadgandet infalla i samband med en stor enskild förlust eller i samband med att mellanbokslut uppgörs. I praktiken har det uppstått oklarheter om på vilket sätt stadgandet gäller andra situationer än konstaterande av kapitalminskning i samband med uppgörande av bokslut eller någon annan redogörelse som ger en bild av bolagets ekonomiska situation.

Syftet med uttrycket "har den annars orsak att anta" är att understryka styrelsens skyldighet att följa ändringar i det egna kapitalet också under räkenskapsperiodens gång och vid behov utan dröjsmål uppgöra en likvidationsbalansräkning för att få klarhet i om bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Styrelsen är skyldig att aktivt följa utvecklingen t.ex. i samband med att en enskild stor förlust registreras eller när en betydande del av det egna kapitalet på grund av affärsverksamhetens olönsamhet redan enligt föregående bokslut har gått förlorat. Styrelsen kan även vara skyldig att uppgöra en särskild balansräkning, om det med anledning av en rapport avsedd för internt eller externt bruk finns anledning att anta att det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet. Minskningen av det egna kapitalet kan sålunda framgå av ett bokslut, ett mellanbokslut, en delårsrapport eller vid uppgörandet av ett emissionsprospekt eller av interna utredningar över kortare perioder, t.ex. månadsrapporter, som görs för att ge en bild av verksamhetens resultat eller bolagets ekonomiska ställning.

I den gällande lagen finns inget allmänt stadgande om på vilket sätt styrelsen skall konstatera att det egna kapitalet har minskat. I praktiken kan storleken av nedgången i det egna kapitalet i allmänhet fastställas endast i samband med bokslutet eller en balansräkning som uppgjorts i något annat samman-

hang. Detta framgår också indirekt av det gällande 2 mom. och denna tolkning omfattas också i den juridiska litteraturen.

Enligt förslaget skrivs rådande praxis in i lagen på så sätt att styrelsen, för att fastställa minskningen i det egna kapitalet, skall uppgöra en särskild likvidationsbalansräkning för att reda ut bolagets ekonomiska ställning. På denna balansräkning tillämpas stadgandena i 11 kap. och de stadganden som skall överföras till 3 mom. Balanspraxis för enhetligas i och med att endast sådana förbindelser som enligt förslaget till 5 kap. uppfyller kännetecknen på kapitallån kan jämföras med eget kapital i likvidationsbalansräkningen.

I den gällande lagen finns inga uttryckliga stadganden om inom vilken tid likvidationsbalansräkningen skall uppgöras annat än i samband med bokslutet. Enligt förslaget skall likvidationsbalansräkningen alltid uppgöras utan dröjsmål efter att styrelsen har orsak att anta att det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet. Det är inte möjligt att uppställa någon absolut tid inom vilken balansräkningen skall uppgöras, eftersom det inte alltid går att entydigt definiera när skyldigheten inträder. Balansräkningen skall emellertid uppgöras inom kortare tid än den tid om tre månader som i bokföringslagen reserverats för uppgörande av bokslut. Syftet är att förlusten av eget kapital skall utredas så snabbt som möjligt och stadgandet förutsätter därför inte att ett fullständigt bokslut uppgörs. Av förslaget följer även att en särskild likvidationsbalansräkning skall uppgöras, trots att räkenskapsperioden just har utgått, om inte balansräkningen blir klar tillräckligt snabbt.

Eftersom den gällande lagen inte innehåller några stadganden om den likvidationsbalansräkning som skall ges till den första bolagsstämman, finns det inte heller i lagen några stadganden om revision av balansräkningen. Enligt förslaget skall likvidationsbalansräkningen utan dröjsmål ges till revisorerna för granskning, om styrelsen fortsättningsvis har anledning att anta att det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet. Revisionen av balansräkningen är nödvändig för att säkerställa att den bolagsstämma som behandlar trädandet i likvidation har tillgång till korrekta och tillräckliga uppgifter om bolagets ekonomiska ställning. För att begränsa sitt eget ansvar kan styrelsen låta revisorerna granska likvidationsbalans-

räkningen också i det fall att balansräkningen utvisar att aktiekapitalet fortsättningsvis är tillräckligt stort.

Vid revideringen av balansräkningen skall i tillämpliga delar iakttas stadganden i lagen om aktiebolag och revisionslagen om revision av bokslut. Likvidationsbalansräkningen skall således ges till revisorerna för granskning senast en månad före den bolagsstämma som behandlar trädandet i likvidation.

Eftersom likvidationsbalansräkningen enligt förslaget skall således uppgöras i syfte att fastställa det återstående kapitalets storlek, gäller revisionen i främsta hand balansräkningen. Av samma orsak skall i det utlåtande som ges på basis av revisionen revisorn i allmänhet yttra sig endast i de frågor som nämns i 19 § 1 mom. 1 och 2 punkten revisionslagen om huruvida likvidationsbalansräkningen är uppgjord enligt gällande stadganden och bestämmelser och om den ger riktiga och tillräckliga uppgifter om bolagets ekonomiska ställning. Vid behov skall revisorn komplettera balansuppgifterna och han kan i sitt utlåtande även lämna tilläggsuppgifter, om han anser det nödvändigt. Med beaktande av syftet med likvidationsbalansräkningen omfattar revisionen inte förvaltningen, och på revisionsberättelsen skall inte tillämpas 19 § 1 mom. 3—5 punkterna om fastställande av bokslut, disponering av resultatet och beviljande av ansvarsfrihet. Av samma orsak tillämpas på revisionen och utlåtandet inte heller i moderbolag revisionslagens stadganden om revision av koncern och revisionsberättelse.

Enligt den gällande lagen skall bolagsstämman sammankallas så snart som möjligt efter att minskningen i det egna kapitalet har uppdagats. I praktiken har momentets stadganden tolkats så att det i allmänhet räcker med att beslut om bolagets trädande i likvidation behandlas vid följande ordinarie bolagsstämma. I rättspraxis anses å andra sidan att den tid om sex månader som reserverats för hållande av ordinarie bolagsstämma är för lång vid tillämpning av stadgandena om tvångslikvidation. Enligt förslaget skall den första bolagsstämma som sammankallas för att besluta om trädande i likvidation alltid hållas inom två månader från det att styrelsen har uppgjort en sådan balansräkning varav framgår att det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet. Av den minimitid som reserverats för revision och framlägg-

ning av bolagsstämmohandlingarna kan följa att bolagsstämman kan hållas tidigast en månad och en vecka efter att balansräkningen uppgjordes.

Styrelsens förslag till beslut vid bolagsstämman kan antingen gå ut på att bolaget omedelbart skall träda i likvidation eller att bolaget skall saneras inom den tid som stadgas i lag. I beslutsförslaget och kallelsen till stämma skall vid behov på det sätt som stadgas särskilt även nämnas om aktiekapitalet eller annat bundet eget kapital har minskat, om höjning av aktiekapitalet eller andra saneringsåtgärder.

På eventuellt likvidationsbeslut av första bolagsstämma som behandlar likvidationsfrågan tillämpas kravet på minst två tredjedels majoritet samt omröstning aktieslagsvis och samtycke på det sätt som i 1 § 2 mom. andra meningen stadgas och i tredje meningen föreslås stadgat som en förutsättning för beslut om frivillig likvidation. Ett beslut om likvidation kan i detta skede tas till prövning av bolagsstämman, som kan ajournera beslutsfattandet till en andra bolagsstämma som hålls senare.

I 2 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen föreslås ett stadgande om en andra bolagsstämma som fortsätter behandlingen av likvidationsfrågan och som skall hållas senast 12 månader efter den första bolagsstämman.

Den gällande frist, inom vilken den andra bolagsstämma som behandlar likvidationsfrågan skall hållas, dvs. den så kallade saneringstiden, varierar betydligt beroende på i vilket skede av räkenskapsperioden minskningen av det egna kapitalet uppdagas och på om den innevarande eller den därpåföljande räkenskapsperioden förkortas eller förlängs inom de gränser som bokföringslagen medger. I praktiken varierar saneringstiden mellan ett och tre år.

Förslaget avviker från den gällande lagen så till vida att den andra bolagsstämma som behandlar trädandet i likvidation alltid skall hållas senast 12 månader efter den första bolagsstämman. Förkortningen av saneringstiden är motiverad i syfte att förenhetliga och begränsa borgenärernas risk när gäldenärsbolaget fortsätter sin verksamhet trots en väsentlig minskning av det egna kapitalet.

Stadgandena om skyldighet och rätt att besluta om trädande i likvidation föreslås inte bli ändrade. Av detta följer bl.a. att tillämpningen av stadgandena upphör, om

vid den andra bolagsstämman fastställs en balansräkning, enligt vilken bolagets eget kapital utgör minst hälften av aktiekapitalet.

Till paragrafen föreslås fogat ett nytt 4 mom., enligt vilket likvidationsbalansräkningen och revisorernas utlåtande om densamma skall fogas till det beslutsförslag av styrelsen som läggs fram vid den stämma som avses i 1 och 2 mom. Balansräkningen och utlåtandet skall även finnas tillgängliga för aktieägarna på det sätt som föreslås stadgat i 1 § 4 mom.

Förslagen angående minskningen av det egna kapitalet och de tidsfrister inom vilka bolagsstämmorna skall hållas baserar sig för de publika bolagens del delvis på artikel 17 i kapitaldirektivet.

2 a och 3 §§. Det föreslås att i paragrafernas hänvisningsstadganden görs de ändringar som föranleds av den nya momentindelningen som föreslås i 2 §.

4 §. I paragrafen stadgas om när domstol skall förordna att ett bolag skall träda i likvidation. Paragrafens 1 mom. 1 punkt föreslås bli ändrad så att hänvisningen till 2 kap. 13 §, som nu föreslås upphävd, ersätts med en hänvisning till 6 kap. 1 § 5 mom., som föreslås bli ändrat. Enligt momentet skall ett bolag träda i likvidation om dess aktiekapital enligt lagen skall nedsättas genom ogiltigförklaring av egna aktier, men någon nedsättning inte sker eller om nedsättningen leder till att aktiekapitalet sjunker under minimiaktiekapitalet. I detta fall kan registermyndigheten, styrelsen, en styrelsemedlem, verkställande direktören eller en aktieägare lämna in en ansökan eller en anmälan till domstol om att bolaget skall träda i likvidation.

Momentets 2 punkt föreslås bli ändrad så att domstolen skall förordna att ett bolag skall träda i likvidation också ifall bolaget saknar i 6 § lagen angående rättighet att idka näring avsedd företrädare som är införd i handelsregistret.

Momentets 3 punkt föreslås bli ändrad så att domstolen kan förordna att bolaget skall träda i likvidation, om bolagets bokslutshandlingar inte trots registermyndighetens uppmaning har anmälts för registrering enligt 11 kap. 14 § inom ett år från räkenskapsperiodens utgång.

Enligt den gällande lagen kan domstol förordna att ett bolag skall träda i likvidation, om bolagets bokslutshandlingar inte har sänts till registermyndigheten för någon av de tre senaste räkenskapsperioderna. I prakti-

ken kan bolag som vill kringgå stadgandena om registrering av bokslutshandlingar undvika likvidationshotet genom att tillstålla registermyndigheterna sitt tre år gamla bokslut. Så gamla bokslutsuppgifter saknar relevans för bolagets affärspartners då de skall bedöma bolagets kreditvärdighet, vilket är det primära syftet med registreringsstadgandena.

Det föreslås att i 11 kap. 14 § stadgas att alla aktiebolag är skyldiga att anmäla sina bokslutshandlingar för registrering. Syftet är att öka offentligheten kring och tillgången till bokslutsuppgifter samt säkerställa att registermyndigheterna har tillräckliga medel för att genomdriva skyldigheten att anmäla bokslutsuppgifter för registrering. Avsikten är att automatisera övervakningen av registreringsskyldigheten och att registermyndigheten med alla till buds stående medel skall försäkra sig om att bolagen iakttar stadgandet. Enligt förslaget skall registermyndigheten, innan bolaget kan förordnas att på denna grund träda i likvidation, i enlighet med god förvaltningssed påminna bolaget om att det underlåtit att fullgöra sin anmälningskyldighet. Likvidationshotet är ett effektivt sätt att säkerställa att skyldigheten att anmäla bokslutshandlingarna för registrering fullgörs och samma medel har även använts i Sverige, där det på motsvarande sätt har förkortats den tid inom vilket det får förordnas att bolaget skall träda i likvidation förkortas från två till ett år.

Den föreslagna förkortningen av den i föregående stycke nämnda tiden ökar inte nämnvärt bolagens förpliktelser, eftersom bokslutet enligt gällande 11 kap. 14 § senast inom två månader från räkenskapsperiodens utgång skall hållas framlagt för allmänheten på bolagets huvudkontor och var och en som ber om det har rätt att få en kopia av det.

7 §. I paragrafen stadgas om bolagsstämman åtgärder under likvidationen. Enligt paragrafen skall på bolagsstämma i bolag som har trätt i likvidation tillämpas stadgandena om bolagsstämma, om inte annat följer av stadgandena i detta kapitel. Av syftet med likvidationen, dvs. avslutande av bolagets verksamhet, har ansetts följa bl.a. att ett bolag i likvidation inte kan besluta öka sitt aktiekapital, uppta optionslån eller ta lån mot konvertibla skuldebrev eller ändra bolagsordningen t.ex. vad gäller branschen. Å andra sidan tillåter lagen uttryckligen att

likvidationsförfarandet avbryts om bolagets ekonomiska ställning medger det.

Enligt förslaget kan bolaget under likvidationen besluta om ändring av bolagsordningen, ökning av aktiekapitalet och annan ökning av det egna kapitalet, om det behövs för avslutande av likvidationen och fortsättande av verksamheten. En ökning av aktiekapitalet eller andra placeringar som ökar det egna kapitalet, t.ex. emission av optionsrätter mot betalning eller upptagande av kapitallån baserat på konvertibla skuldebrev är ofta den enda möjligheten att under likvidationen förbättra bolagets ekonomiska ställning. Även en ändamålsenlig realisering av bolagets medel kan förutsätta att bolaget avstår från en i bolagsordningen bestämd firma eller bifirma redan under likvidationen. Dessa åtgärder står i allmänhet i överensstämmelse också med borgenärernas intressen. Även fondemission kan enligt förslaget vara tillåtet i samband med andra sneringsåtgärder, som t.ex. vid nedsättning av aktiekapitalet för att täcka en förlust.

8 §. Enligt paragrafen är styrelsen och verkställande direktören skyldiga att utan dröjsmål uppgöra bokslut när bolaget har trätt i likvidation. Skyldigheten att uppgöra koncernbokslut gäller enligt den nuvarande lagen endast föregående räkenskapsperiod. Undantaget beror på att bolaget inte kan dela ut vinst under den tid likvidationen pågår. Kravet på uppgörande av koncernbokslut motiverades dock redan när lagen stiftades med det behov av information som aktieägarna, borgenärerna och bolagets övriga intressegrupper har. Det ansågs att ett koncernbokslut behövs för att bedöma moderbolagets verksamhetsresultat och ekonomiska ställning. Numera är företagsverksamhet inom ramen för en koncern betydligt vanligare än det var när lagen stiftades, vilket ökar behovet av information på koncernnivå.

Paragrafens *1 mom.* föreslås kompletterat så att även koncernbokslut skall uppgöras även för tiden mellan utgången av föregående räkenskapsperiod och den tidpunkt när bolaget trädde i likvidation. Likvidationen påverkar sålunda inte längre skyldigheten att uppgöra koncernbokslut, utan denna skyldighet bestäms också i detta fall av stadgandena i 11 kap. och de allmänna stadgandena i bokföringslagen.

11 §. I paragrafen stadgas om likvidatorernas skyldighet att uppgöra bokslut för

varje räkenskapsperiod. Detta skall framläggas för godkännande på en ordinarie bolagsstämma. Det föreslås att i *1 mom.* i likhet med 8 § 1 mom. stadgas att skyldigheten att uppgöra koncernbokslut gäller även de bokslut som uppgörs av likvidatorerna under den tid likvidationen pågår. Under likvidationen är koncernbokslutet nödvändigt för att likvidatorerna skall kunna fullgöra sin skyldigheter enligt 11 a § samt för att aktieägarna skall kunna bedöma likvidatorernas verksamhet när bokslutet skall fastställas och slutredovisningen godkänns samt i samband med klander med stöd av denna paragraf och 13 §.

15 §. Paragrafen ordalydelse föreslås bli ändrad så att den motsvarar den definition av godkänd revisor som föreslagits i 10 kap. 1 §.

14 kap. Fusion och inlösen av minoritetsaktier

I kapitlet stadgas om fusion av aktiebolag samt rätt respektive skyldighet att inlösa minoritetsaktier.

För att fusionsdirektivet skall kunna genomföras måste merparten av stadgandena i detta kapitlet ändras. Det föreslås därför att hela kapitlet ändras och en mera detaljerad reglering än för närvarande genomförs. De föreslagna stadgandena beaktar inte bara utvecklingen på värdepappersmarknaden utan också de gemensamma dragen i fusion och riktad nyemission då det gäller det övertagande bolaget ävensom likheterna i fusion och utbetalning av bolagets medel då det gäller det överlåtande bolaget. Stadgandena gäller både privata och publika aktiebolag.

Enligt förslaget inleds fusionsförfarandet med att styrelserna för de bolag som deltar i fusionen gör upp en fusionsplan, som skall anmälans för registrering inom en månad från undertecknandet. Därefter sammankallas i det överlåtande bolaget en bolagsstämma, som skall godkänna fusionsplanen. I det övertagande bolaget kan planen godkännas av styrelsen, om inte aktieägare som har minst fem procent av bolagets aktier kräver att beslutet skall fattas av bolagsstämman. Till fusionsplanen skall fogas bolagens mellanbokslut, styrelsens redogörelse för de händelser som har inträffat efter det senaste bokslutet samt revisorns och förvaltningsrådets utlåtande. Till fusionsplanen skall likaså fogas ett utlåtande av en oberoende sakkun-

nig som är godkänd revisor. Fusionsbeslutet är enligt huvudregeln giltigt om det biträds av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädde aktierna. Om i det överlåtande bolaget finns olika slags aktier som medför rösträtt, skall beslutet biträdas aktieslagsvis. Om mer än en tiondel av fusionsvederlaget består av annat än aktier i det övertagande bolaget, förutsätter beslutet i det överlåtande bolaget samtycke av aktieägare som har minst hälften av aktierna inom aktieslaget och att beslutet biträds av de aktieägare som har minst två tredjedelar av de på stämman företrädde aktierna inom aktieslaget. Den som äger en aktie som medför allmän rösträtt har alltid rätt att i pengar få den del av vederlaget som inte utgörs av motsvarande aktier i det övertagande bolaget.

Bolagsstämman skall godkänna fusionsplanen utan ändringar, annars förfaller den. Bolagsstämman i det överlåtande bolaget kan dock ändra ett villkor som gäller skifte av vederlaget mellan aktieägarna. De aktieägare i det överlåtande bolaget som motsatt sig fusionen har rätt att kräva att bolaget inlöser deras aktier till gängse pris. Inlösningsyrkandet skall framställas senast en månad efter stämman, och ett skiljeförfarande i syfte att lösa tvisten skall inledas inom tre månader från stämman, om det inte avtalas om ett annat förfarande. Även den som i det överlåtande bolaget innehar en av bolaget emitterad optionsrätt, ett konvertibelt skuldebrev eller annan rätt som kan jämföras med den rätt som tillkommer en aktieägare, har rätt att yrka på inlösen, såvida inte annat har avtalats. Med avvikelse från huvudregeln skall även talan om ogiltigförklaring av ett fusionsbeslut väckas inom sex månader från bolagsstämman.

Om fusionsplanen godkänns skall styrelserna inom fyra månader hos registermyndigheten ansöka om tillstånd att verkställa fusionen. Registermyndigheten utfärdar alltid kungörelse på det överlåtande bolagets borgenärer och även på det övertagande bolagets borgenärer, ifall fusionen enligt ett utlåtande av en oberoende sakkunnig kan äventyra betalningen av bolagets skulder. Bolagen skall skriftligen underrätta sina borgenärer om kungörelsen. Borgenärerna har rätt att kräva att deras fordringar betalas eller att säkerhet för betalningen ställs, om de skriftligen underrättar registermyndigheten därom inom den tid, minst tre månader, som nämns

i kungörelsen. Registermyndigheten skall efter att den utsatta tiden löpt ut utan dröjsmål underrätta bolaget om borgenärernas yrkanden. En månad efter utgången av den tid som utsatts för borgenärerna skall registermyndigheten fatta beslut om tillstånd att verkställa fusionen. Om en borgenär har motsatt sig ansökan, skall den förkastas eller handläggningen uppskjutas, om bolaget och borgenären tillsammans anhåller om uppskov i syfte att åstadkomma betalningsarrangemang eller om bolaget visar att det väckt en fastställetalan mot borgenären vid underrätten på den ort där det övertagande bolaget har sin hemort. Ansökan skall efter uppskovet godkännas om borgenären återtar sitt meddelande eller om borgenären enligt domstolens laga kraft vunna dom har fått betalt eller en av domstolen godkänd säkerhet har ställts.

Bolagen skall anmäla fusionen för registrering inom fyra månader efter att det fått verkställighetstillstånd. Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder överförs till det övertagande bolaget, det överlåtande bolaget upplöses och dess aktieägare får rätt till fusionsvederlag när verkställigheten av fusionen registreras. Efter registreringen skall det överlåtande bolagets styrelse utan dröjsmål avge slutredovisning till aktieägarnas stämma.

Kapitlets struktur föreslås ändrad så att i 1—3 §§ definieras begreppet fusion, stadgas om under vilka förutsättningar ett bolag i likvidation kan fusioneras samt stadgas om vilka rättigheter som tillkommer den som innehar ett av det överlåtande bolaget emitterat värdepapper som medför särskilda rättigheter. Förslagen till 4 och 5 §§ gäller uppgörande av fusionsplan, dess innehåll och registrering. I förslaget till 6 och 7 §§ stadgas om det utlåtande som skall ges av en oberoende sakkunnig samt om övriga bilagor till fusionsplanen. I förslaget till 8—11 §§ ingår stadganden om hur fusionsplanen skall godkännas av bolagen. Fusionsbeslutet omfattar även de beslut som behövs för dess verkställande och som nämns i fusionsbeslutet, såsom betalning av vederlag genom nyemission, ändring av bolagsordningen och bildande av det övertagande bolaget. Om rätt för de aktieägare i det överlåtande bolaget som motsatt sig fusionen att yrka inlösen av aktierna stadgas i 12 §. I 13—15 §§ ingår stadganden om det tillstånd som krävs för verkställande av fusionen. Om

registrering av fusionen och dess rättsverkningsstadgas i 16 och 17 §§. I 18 § stadgas om ett undantag från de grunder enligt vilka bolagsstämans beslut är ogiltigt. Stadgandena om dotterbolagsfusion föreslås bli överförda till ovan nämnda paragrafer som undantagsstadganden. Enligt förslaget stadgas därför inte i särskilda paragrafer om dotterbolagsfusion.

I detta kapitel stadgas förutom om fusion dessutom om rättighet och skyldighet att inlösa minoritetsaktier. Dessa stadganden ingår i förslagen till 19 -21 §§. Inlösningsstadgandet tillämpas enligt förslaget alltid när en aktieägare direkt eller indirekt har nio tiondelar av bolagets aktier och röstetal. Stadgandet begränsas sålunda inte längre till de fall där majoritetsaktieägaren är ett aktiebolag. Stadgandena om fusion och inlösningskyldighet är förenade med övergångsstadganden.

1 §. I paragrafen definieras begreppet fusion. I överensstämmelse med gällande lag kan ett bolag enligt förslaget till 1 mom. fusioneras med ett annat bolag så att det överlåtande bolagets tillgångar och skulder utan likvidationsförfarande övergår till det övertagande bolaget, varvid det överlåtande bolagets aktieägare som vederlag får aktier i det övertagande bolaget, pengar, annan egendom eller förbindelser som ges av det övertagande bolaget. Fusion avviker ur aktieägarens synvinkel från inlösen av bolagets aktier och upplösning av bolaget i det avseendet att aktieägarna i det överlåtande bolaget blir ägare i det övertagande bolaget.

I den gällande lagen finns inga stadganden om vederlagets art, fastställande av dess värde eller om hur det skall skiftas, utan inom ramen för jämlikhetsprincipen kan man fritt avtala om vederlaget. Även om enligt förslaget samma principer skall iakttas vid fastställande av vederlaget, kan en del av de föreslagna stadgandena i praktiken ha stor betydelse för ovannämnda omständigheter. Som exempel kan nämnas de krav på kvalificerad majoritet som uppställs som ett villkor för ett giltigt fusionsbeslut och för vilket redogörs i motiveringen till 10 § samt den rätt som tillkommer aktieägarna i det överlåtande bolaget att få hela fusionsvederlaget i form av aktier i det övertagande bolaget och i kontanter.

Enligt förslaget skall när fusionsbeslut fattas innehavaren av en sådan aktie som medför rösträtt alltid som ett alternativ er-

bjudas pengar, om såsom vederlag erbjuds annat än motsvarande aktier i det övertagande bolaget, t.ex. preferensaktier eller skuldebrev i det övertagande bolaget. På detta sätt kan en sådan aktieägares ställning, som äger aktier som medför rösträtt som i det överlåtande bolaget, inte försvagas genom fusion. En aktieägare kan inte mot sin vilja förpliktas att fortsätta i det övertagande bolaget under sådana omständigheter att han tvingas avstå från de bolagsrättsliga påverkningsskjäligheter, t.ex. rätt att delta i förvaltningen, som tillkommer aktieägare.

För att det vederlagsalternativ som erbjuds i form av pengar skall ha någon praktisk betydelse, skall penningvederlaget motsvara det gängse priset för det alternativa vederlaget. I den fusionsplan som avses i 4 § skall det redogöras för vederlagsalternativen och de omständigheter som inverkar på bedömningen av dem.

I paragrafens 2 mom. föreslås det i överensstämmelse med gällande 1 § 1 mom. och 2 § stadgat att fusion kan ske antingen så att det övertagande bolaget fusioneras med ett eller flera överlåtande bolag (absorptionsfusion) eller så att två eller flera överlåtande bolag fusioneras genom att tillsammans bilda ett övertagande bolag (kombinationsfusion). Begreppen absorptionsfusion och kombinationsfusion är vedertagna uttryck som förtydligar regleringen.

I paragrafens 3 mom. föreslås en definition av begreppet dotterbolagsfusion. Enligt stadgandet avses med dotterbolagsfusion en absorptionsfusion, där det övertagande bolaget äger samtliga aktier i det överlåtande bolaget. Definitionen behövs, eftersom stadgandena om dotterbolagsfusion avviker från de allmänna stadgandena om absorptionsfusion i fråga om fusionsbeslutet och vederlaget. Beslut om dotterbolagsfusion fattas i regel av styrelserna i de bolag som deltar i fusionen och i dessa fall delas inte heller något vederlag ut.

I fråga om publika aktiebolag baserar sig stadgandet i 1 mom. om alternativa vederlag på artikel 3.1 och artikel 30 i fusionsdirektivet. Enligt direktivet får som fusionsvederlag erbjudas endast aktier i det övertagande bolaget eller kontanter.

2 §. Enligt förslaget kan ett bolag som har trätt i likvidation uppträda som ett överlåtande bolag, förutsatt att skifte av bolagets egendom mellan aktieägarna inte har inletts. Detta krav tillämpas under hela fusionsför-

farandet. Fusionen får sålunda inte registreras om det bolags medel som har trätt i likvidation har betalats ut till aktieägarna under den tid som gått mellan undertecknandet av fusionsplanen och fusionens registrering. Registrering skall förvägras oberoende av om pengarna har delats ut med iakttagande av 13 kap. eller i strid med det. Likvidationen fortgår under fusionsförfarandet. Bolaget upplöses och likvidationen avslutas när fusionen registreras. På likvidatorns slutredovisning och framläggande av den för aktieägarna tillämpas på motsvarande sätt vad som i 17 § 3 mom. föreslås bli stadgat om bolagets styrelse.

På motsvarande sätt som i den gällande lagen föreslås det att ett bolag som har trätt i likvidation inte kan uppträda som övertagande bolag, eftersom syftet med likvidationen är att avsluta verksamheten och upplösa bolaget.

I fråga om de publika aktiebolagen baserar sig förslaget på artikel 3 i fusionsdirektivet.

3 §. I paragrafen stadgas om vilken ställning som tillkommer innehavaren av ett av det överlåtande bolaget utfärdat konvertibelt skuldebrev eller en av bolaget utfärdad optionsrätt eller någon annan med en aktieägars rätt jämställbar rättighet.

Enligt 5 kap. 2 § i gällande lag skall i beslut om upptagande av optionslån eller lån mot konvertibla skuldebrev nämnas den rätt som skall tillkomma innehavarna av skuldebrev och optionsrätterna vid en fusion. Innehållet i de rättigheter som utges har inte reglerats.

Ställningen för innehavaren av en optionsrätt, ett konvertibelt skuldebrev eller någon annan med en aktieägars rätt jämställbar rättighet vid fusion förslås bli ändrad så att denne rätt att yrka att det överlåtande bolaget inlöser rättigheterna, om inte något annat avtalas. Som en sådan rättighet som avses i stadgandet anses endast rättigheter som är förpliktande för bolaget men inte rättigheter som baserar sig på avtal eller förbindelser mellan parter utanför bolaget. En med en aktieägars rätt jämställbar rätt kan vara rätt till andel av bolagets vinst eller rätt att utse medlemmar i bolagets förvaltningsorgan eller rätt att utse en revisor. Denna rätt kan t.ex. basera sig på ett räntevillkor för ett vinstandelslån, enligt vilket gottgörelsens storlek beror på bolagets vinst under räkenskapsperioden. Ett sådant villkor på-

minner om aktieägarens av resultatet beroende rätt till bolagets vinst. En särskild, i bolagsordningen intagen rätt att välja medlemmar i bolagets förvaltningsorgan eller bolagets revisorer kan ansluta sig t.ex. till ett finansieringsavtal. I den gällande lagen finns inget motsvarande stadgande. En borgenär i det överlåtande bolaget har med stöd av fusionsstadgandena endast rätt att kräva in sin fordran och den gottgörelse som fram till fusionen belöper sig på den, men han kan inte kräva ersättning för en rätt som hänförs till ovan nämnda fordran och som förfaller vid fusionen. Det sistnämnda gäller även en avkastning som eventuellt utblir och för vars tryggande den här avsedda rättigheten ursprungligen har givits.

Utgångspunkten för förslaget är att innehavaren av en dylik rättighet med stöd av lag kan yrka inlösningsrätt från det överlåtande bolagets sida, om inte annat har avtalats. Med ordet "annat" har man velat uttrycka att en eventuell avvikelse från inlösningsrättigheten enligt lag i de villkor som gäller rättigheten skall göras tydligt. Enbart det att man allmänt har överenskommit om något annat i fråga om rättsinnehavarens ställning avlyfter inte inlösningsrättigheten.

Den innehavare av en i paragrafena avsedd rättighet som är missnöjd med det erbjudna inlösningspriset eller med inlösningsvillkoren i övrigt kan enligt förslaget kräva i 12 § avsedd inlösningsrätt hos det överlåtande bolaget, om inte annat har avtalats. Beträffande inlösningsrätten iaktas i tillämpliga delar stadgandena i 12 § om rätt för den aktieägare som motsatt sig fusionen att kräva att hans aktier skall inlösas. Enligt förslaget är inlösningspriset det gängse priset på den i stadgandet avsedda rätt som skall inlösas, om inte annat avtalas. Vid bedömningen av inlösningspriset på t.ex. ett konvertibelt skuldebrev skall i regel beaktas även värdet av den utbytesrätt som hänförs till skuldebrevet. Den som kräver inlösen skall skriftligen meddela bolagets styrelse därom inom en månad från den bolagsstämma som fattar beslut om fusionen och, om överenskommelse om inlösningsvillkoren inte nås, skall ett skiljeförfarande inledas inom sex månader från bolagsstämman. Underlåtelse att framställa inlösningsyrkande inverkar inte på den fordran som hänförs till rättigheten, utan på den tillämpas det borgenärsskyddsförfarande om vilket stadganden föreslås ingå i 13—15 §§.

I fråga om de publika aktiebolagen baserar sig ändringsförslagen delvis på artikel 15 i fusionsdirektivet.

4 §. I paragrafen stadgas om fusionsplanen, som ersätter det fusionsavtal som avses i gällande 1 §, samt uppräknas de omständigheter, utredningar och verkställighetsförslag som skall nämnas i planen. Förslaget motsvarar i stor utsträckning kraven i gällande 1 och 2 §§ på fusionsavtalets form och innehåll. I fusionsplanen skall även ingå förslag till ändring av det övertagande bolagets bolagsordning, till den nyemission och avyttring av egna aktier som behövs för betalning av vederlaget. Enligt förslaget skall de uppgifter som beskriver bolagens ekonomiska ställning samt utlåtandena därom och om fusionsplanen ges såsom som bilagor, varom stadgas i 6 och 7 §§. Vid dotterbolagsfusion ges inte vederlag eller sådana uppgifter som behövs för bedömning av det.

Enligt paragrafens 1 mom. skall styrelserna för de bolag som deltar i fusionen uppgöra och underteckna en skriftlig fusionsplan.

Enligt 2 mom. 1 punkten skall fusionsplanen uppta de i fusionen deltagande bolagens firmor, registernummer, adresser och hemorter. Som adressuppgift skall utöver postadressen även uppges gatoadressen ifall de avviker från varandra. Ätminstone de aktieägare som är intresserade av fusionsplanen jämte bilagor kan behöva känna till gatoadressen. I den gällande lagen finns inga motsvarande stadganden.

I fråga om de publika aktiebolagen baserar sig förslaget delvis på artikel 5.2 a i fusionsdirektivet.

Enligt 2 punkten i momentet skall fusionsplanen vid absorptionsfusion uppta förslag till ändring av det övertagande bolagets bolagsordning. Vid kombinationsfusion skall fusionsplanen igen uppta förslag till bolagsordning för det bolag som skall bildas. Godkännandet av fusionsplanen innebär därför att de behövliga ändringarna av bolagsordningen har godkänts, varför särskilda beslut i denna fråga inte behöver fattas senare. I fråga om kombinationsfusion motsvarar förslaget gällande 2 § 2 mom., enligt vilket det i fusionsavtalet skall finnas ett förslag till bolagsordning för det övertagande bolaget. Enligt förslaget till 11 § ersätter fusionsplanen vid kombinationsfusion också stiftelseurkunden.

Det föreslås vidare att planen vid kombi-

nationsfusion skall uppta förslag till förfarandet vid val av styrelse, förvaltningsråd och revisorer för det bolag som skall bildas. Förslaget motsvarar gällande 2 § 2 mom.

För de publika aktiebolagens del baserar sig förslaget delvis på artikel 7.3 i fusionsdirektivet.

Enligt 3 punkten i momentet skall fusionsplanen uppta förslag till vederlag till det överlåtande bolagets aktieägare samt till innehavarna av rättigheter som kan jämföras med en aktieägars rätt. Om det i det överlåtande bolaget finns aktier av olika slag, skall vederlaget uppges aktieslagsvis. I den gällande lagen finns inga motsvarande stadganden som berör optionsrätter, konvertibla skuldebrev eller rätter som medför andra rättigheter. Förslaget hänför sig till 3 §, enligt vilken innehavarna av sådana rättigheter har rätt att yrka inlösen.

För de publika aktiebolagens del baserar sig förslaget delvis på artikel 5.2 b och f i fusionsdirektivet.

Även borgenären i ett kapitallån har rätt till det borgenärsskydd som erbjuds vid fusion, om inte något annat uttryckligen har avtalats. Därför skall enligt 4 punkten i fusionsplanen ingå en utredning om de kapitallån vars borgenärer har rätt att yrka betalning av sin fordran i sådant verkställighetsförfarande som avses i 13 §. Denna uppgift är viktig för aktieägarna och borgenärerna, eftersom återbetalningen eller räntebetalningen kan påverka det övertagande bolagets eget kapital.

Enligt 5 punkten i momentet skall i fusionsplanen uppges antalet aktier som det överlåtande bolaget eller dess dotterbolag äger i det övertagande bolaget och dess moderbolag. Enligt stadgandet skall aktieslagsvis uppges aktieinnehavet samt det sammanlagda nominella beloppet och anskaffningsutgiften. Till denna del motsvarar regleringen av fusion de principer som gäller för inlösen av egna aktier samt förvärv av egna och moderbolagets aktier.

Enligt 6 punkten skall i fusionsplanen ingå ett förslag angående för betalning av vederlaget behövlig nyemission eller avyttring av egna aktier vid absorptionsfusion och det övertagande bolagets aktiekapital vid kombinationsfusion. Förslaget avviker från den gällande lagen i det avseendet att det alltid i fusionsplanen måste fastställas på vilket sätt vederlaget skall betalas. Det måste därför anges om sådana aktier i det överta-

gande bolaget som innehas av bolag som deltar i fusionen skall användas som fusion-svederlag. I fusionsplanen skall nämnas om vederlaget skall betalas med stöd av ett bemyndigande för styrelsen att verkställa nyemission eller att avyttra egna aktier. I fråga om grundkapitalet för det övertagande bolaget och vederlag som skall ges i form av nyemission motsvarar förslaget stadgandena i 1 § 4 mom. och 2 § i den gällande lagen.

För de publika aktiebolagens del baserar sig förslaget delvis på artikel 5.2 d i fusionsdirektivet.

Enligt 7 punkten skall i fusionsplanen ingå ett förslag till tidpunkt och andra villkor för skifte av vederlaget. I den gällande lagen finns inget motsvarande stadgande. I planen skall alltså nämnas hur skiftet av vederlaget skall ske. Det skall framgå hur och när aktiebrev, optionsbevis, konvertibla skuldebrev och andra i 3 § avsedda rättigheter byts ut mot vederlaget. Om bolagets aktier har anslutits till värdeandelssystemet skall till aktieägarna i det överlåtande bolaget ges anvisningar för hur registeranteckningarna skall skötas. Enligt förslaget till 17 § 2 mom. uppkommer för aktieägarna i det överlåtande bolaget rätt till vederlag när fusionen registreras och det överlåtande bolagets samtidigt upplöses. Av de samtidiga rättsverkningarna av fusionen följer att ledningen för det bolag som upplösts inte längre utan särskilt bemyndigande kan företräda vederlagstagarna vid skiftet, varför det redan i fusionsplanen skall finnas tillräckligt detaljerade bestämmelser om vederlaget och verkställandet av skiftet.

För de publika bolagens del baserar sig förslaget delvis på artikel 5.2 c i fusionsdirektivet.

Enligt 8 punkten skall i fusionsplanen finnas en utredning om de särskilda förmåner och rättigheter som tillkommer i stadgandet nämnda personer i samband med fusionen. Syftet med stadgandet är att förbättra aktieägarnas möjligheter att bedöma orsakerna till fusionsprojektet samt de uppgifter och utlåtanen som upptas i fusionsplanen och dess bilagor. Stadgandet påminner om 2 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten, som föreslås bli ändrat och vari stadgas om de bestämmelser som skall intas i stiftelseurkunden.

För de publika aktiebolagens del baserar sig förslaget delvis på artikel 5.2 g i fusionsdirektivet.

Enligt 9 punkten skall i fusionsplanen

ingå en utredning om orsaken till fusionen samt grunderna för bestämmande av vederlaget och därmed sammanhängande väsentliga värderingsproblem. Enligt 1 § 3 mom. 2 punkten i dess gällande lydelse skall i fusionsavtalet ingå styrelsens redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av frågan om godkännande av fusionsavtalet. Det utlåtande av en oberoende sakkunnig som avses i den föreslagna 6 § skall väsentligen inriktas på den redogörelse av styrelsen som avses i denna punkt.

Förslaget följer samma riktlinjer som de föreslagna kraven i 4 kap. 4 a § 1 mom. på innehållet i ett förslag till beslut om nyemission. Redogörelseplikten gäller emellertid styrelserna i alla bolag som deltar i fusionen. Även om redogörelserna i första hand riktar sig till aktieägarna i de berörda bolagen samt till innehavarna av sådana av bolaget utfärdade rättigheter som avses i 3 §, kan på basis av dem även andra som är intresserade av fusionen skapa sig en allmän bild av hela fusionsförfarandet. Den redogörelse av styrelsen som avses i 1 § 3 mom. 2 punkten i dess gällande lydelse finns tillgänglig endast för det egna bolagets aktieägare och bolagsstämma.

Genom fusionsplanen får aktieägarna en redogörelse för sådana omständigheter som påverkar dels värderingen av det egna bolaget och de andra bolag som deltar i fusionen, dels grunderna för skiftet av vederlaget och orsakerna till fusionen. Sålunda får aktieägarna i det överlåtande bolaget tillgång till en av ledningen i respektive bolag uppgjord, motiverad uppskattning av alla i fusionen deltagande bolags värde. Av redogörelsen skall dessutom framgå på vilka grunder vederlaget skiftas mellan aktieägarna i det överlåtande bolaget eller i det övertagande bolaget finns aktier av olika slag, skall av utredningen också framgå på vilka grunder värderingen av de olika aktieslagen har skett. Utöver ekonomiska omständigheter skall i redogörelsen även nämnas de rättsliga grunder som inverkar på fusionen och värderingen av fusionsvederlaget.

För de publika bolagens del baserar sig förslaget delvis på artikel 9 och artikel 11.1 d i fusionsdirektivet.

Enligt 10 punkten skall fusionsplanen uppta ett förslag till den planerade tidpunkten för registrering av verkställandet av fu-

sionen. Den gällande lagen saknar motsvarande stadgande. En uppskattning av när fusionen planeras träda i kraft är viktig inte bara för de bolag som deltar i fusionen utan också för aktieägarna, borgenärerna och andra intressegrupper. Att fusionen fördröjs i förhållande till den planerade tidpunkten utgör inte ett hinder för registrering och inte heller kan fusionen på denna grund förfalla eller ogiltigförklaras. Fusionsplanens parter kan dock i sina interna relationer i enlighet med allmänna avtalsrättsliga principer hänvisa till denna omständighet. Förutom den planerade tidpunkten för registrering av verkställandet fusionen kan i fusionsplanen enligt nuvarande praxis också bestämmas från och med vilken tidpunkt bolagen arbetar för gemensam räkning. Syftet med sådana bestämmelser är att garantera att bolagen inte under fusionsförandet vidtar sådana affärstransaktioner som väsentligt kan påverka utgångspunkten för fusionen. Bolagens bokföring skall emellertid skötas separat fram till dess fusionen är slutgiltig.

Enligt förslaget till 3 mom. skall i fråga om förslag som gäller nyemission och avyttring av egna aktier i tillämpliga delar iaktas stadgandena i 4 och 7 kap. Till den del stadgandena om nyemission och egna aktier överlappar stadgandena om fusion, skall fusionsstadgandena tillämpas. T.ex. i ett beslutsförslag som gäller nyemission och som ingår i fusionsplanen anges inte aktiernas teckningspris i pengar utan som relationen mellan de aktier eller andra fusionsvederlag som skall utges samt det övertagande bolagets aktier. De aktier som ges som vederlag skall inte heller tecknas särskilt, utan det överlåtande bolagets aktieägare får rätt till vederlaget i och med att fusionen registreras. Även kraven på vilka redogörelser som skall presenteras är delvis överlappande. Den redogörelse från styrelsens sida som nämns i 9 punkten ersätter därför den i 4 kap. 4 a § 1 mom. avsedda redogörelsen från styrelsen för grunderna för bestämmande av teckningspriset och orsakerna till avvikelse från företrädesrätten till teckning. Det utlåtande av en oberoende sakkunnig som avses i den föreslagna 7 § ersätter i sin tur revisorns utlåtande om styrelsens redogörelse samt utlåtandet av en i 4 kap. 6 § avsedd oberoende sakkunnig. De nya aktier i det övertagande bolaget som ges som fusionsvederlag medför enligt förslaget till 17 § 2 mom. alltid aktieägar rättigheter från och med det att

fusionen har registrerats. I fusionsplanen kan sålunda inte bestämmas om en senare tidpunkt. I fusionsplanen kan å andra sidan bestämmas att de nya aktierna t.ex. medför rätt till dividend redan för den tid som föregår registreringen av fusionen.

I praktiken har det varit oklart om vederlaget kan utges genom nyemission i en sådan fusion där det överlåtande bolagets nettotillgångar är mindre än det sammanlagda nominella beloppet av de aktier som ges som vederlag genom nyemission. Det föreligger emellertid inte heller några hinder för en sådan emission, såvitt vederlaget kan ges genom en s.k. blandemission, varom stadgas i 4 kap. 12 § 2 mom., som föreslås bli ändrad.

Enligt paragrafens 4 mom. behöver fusionsplanen inte åtföljas av en sådan utredning som avses i 1 mom. 9 punkten, förutsatt att i de bolag som deltar i fusionen samtliga aktieägare samtycker därtill. Den gällande lagen saknar motsvarande stadgande. Det finns ingen anledning att kräva en redogörelse när de, till vilkas skydd kravet på redogörelse föreslås, inte anser sig behöva en sådan. Även om aktieägarna anser att en sådan redogörelse är överflödigt kan avvikelse från stadgandena om ett sådant utlåtande av en sakkunnig som avses i 6 § inte göras till den del det gäller bedömning av sådana omständigheter som påverkar borgenärernas ställning.

Det föreslås att i 5 mom. för tydlighetens skull skall stadgas att på en fusionsplan som gäller dotterbolagsfusion inte tillämpas vad som i 2 mom. 3, 6, 7 och 9 punkten stadgas om de uppgifter som behövs för bedömning av fusionsvederlaget. Det är inte nödvändigt att ge uppgifterna, eftersom fusionsvederlag inte utbetalas vid dotterbolagsfusion. Med tanke på borgenärerna i de bolag som deltar i fusionen och det övertagande bolagets minoritetsaktieägare är det nödvändigt att andra i 2 mom. nämnda uppgifter ges.

5 §. Enligt förslaget skall de bolag som deltar i fusionen anmäla fusionsplanen för registrering inom en månad efter att planen har undertecknats. Om anmälan inte görs inom utsatt tid eller registrering förvägras, förfaller fusionen. Förslaget tidigarelägger väsentligt offentligheten kring en fusion, för enligt gällande 4 § skall fusionsavtalet anmälas för registrering inom fyra månader från det att det godkännts av bolagsstämorna.

De bolag som deltar i fusionen skall tillsammans anmäla fusionsplanen för registrering redan innan bolagsstämorna fattar beslut om fusionen. Om det är fråga om en dotterbolagsfusion ankommer det dock på moderbolaget att göra anmälan. Fusionsplanen skall fogas till anmälan. De bilagor till anmälan som avses nedan i 6 § skall emellertid tillställas registermyndigheten först tillsammans med ansökan om tillstånd att verkställa fusionen.

I detta skede granskar registermyndigheten på motsvarande sätt som enligt gällande 4 § lagligheten i fusionsplanen. Enligt den ändring av 12 § fimalagen (128/79) som föreslås, skall registermyndigheten i detta skede även granska förutsättningarna för registrering av de nya firmanamn som föreslås i fusionsplanen. Efter att fusionsplanen har anmälts för registrering kan en utomstående inte på basis av registreringen få ensamrätt till en i fusionsplanen nämnd firma eller bifirma för det övertagande bolaget. Enligt förslaget skall fusionsplanen också registreras i handelsregistret för alla de i fusionen deltagande bolagen, varom föreslås stadgat i 5 § handelregisterförordningen.

För de publika bolagens del baserar sig tidigareläggandet av registreringen på artikel 6 i fusionsdirektivet.

6 §. I paragrafen föreslås stadgat om det utlåttande som en eller flera godkända revisorer såsom oberoende sakkunniga skall ge om fusionsplanen samt om huruvida fusionen är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. Ett utlåttande om borgenärernas ställning räcker vid dotterbolagsfusion och även vid andra fusioner med samtycke av alla aktieägare i de bolag som deltar i fusionen. Den gällande lagen saknar motsvarande stadganden. Förslaget motsvarar i stort det i förslaget till 2 kap. 4 § avsedda utlåttandet av en oberoende sakkunnig om apportegendom som skall sättas in i bolaget i samband med dess bildande.

Enligt paragrafens 1 mom. skall en eller flera revisorer som fullgör uppdraget som oberoende sakkunniga ge utlåttande om fusionsplanen till varje bolag som deltar i fusionen. Utgångspunkten är att varje bolag väljer en egen sakkunnig, men bolagen kan avtala att en sakkunnig ger ett utlåttande till alla bolag. Varje sakkunnig skall bedöma fusionen som en helhet ur det bolags synvinkel, till vilket utlåttandet ges. Utlåttandet är i första hand avsett för aktieägarna i re-

spektive bolag när dessa bedömer fusionen och vederlagets värde, men utlåttandena finns tillgängliga för alla bolag som deltar i fusionen och aktieägarna i dem när beslut om fusionen fattas.

Enligt förslaget skall i fråga om den sakkunnig och hans arvode samt undertecknandet och avgivandet av utlåttandet i tillämpliga delar iaktas stadgandena i 2 kap. 4 a §. För att utlåttandet skall vara så aktuellt som möjligt skall det enligt 2 kap. 4 a § 2 mom. ges omedelbart före den första bolagsstämma som beslutar om fusionen. Utlåttandet kan således inte ges enbart utgående från den rådande situationen när fusionsplanen undertecknades, utan utlåttandet skall beakta den utveckling som skett därefter.

I utlåttandet skall ställning tas till om fusionsplanen ger korrekta och tillräckliga uppgifter om omständigheter som är ägnade att väsentligt inverka på bedömningen av fusionsorsaken. Enligt 4 kap. 4 a § åvilar samma förpliktelse bolagets revisor, när styrelsen i samband med en nyemission föreslår avvikelse från företrädesrätten till teckning. Eftersom ett utlåttande skall ges till varje bolag som deltar i fusionen, skall i det utlåttande som ges till det övertagande bolaget särskilt bedömas värdet av den egendom som övergår till bolaget och i utlåttandet till det överlåtande bolaget särskilt värdet och grunderna för skiftet av vederlaget.

I den sakkunniges utlåttande skall för varje bolag som deltar i fusionen ingå de utredningar och bedömningar som nämns i 2 kap. 4 a § 1 mom. Till den del vederlaget består av aktier i det övertagande bolaget, skall i utlåttandet bedömas om den egendom som övergår till det övertagande bolaget motsvarar det belopp som för aktierna upptas i bolagets balansräkning. Denna uppgift är viktig närmast för det övertagande bolagets borgenärer. Med tanke på det överlåtande bolaget är syftet med utlåttandet att utreda om det erbjudna fusionsvederlaget motsvarar värdet av de aktier som innehas av aktieägarna i de överlåtande bolagen. Eftersom det i planen inte bestäms något om aktiernas teckningspris utan om värdet av de bolag som deltar i fusionen, blir fastställandet av dessa värden särskilt viktigt i utlåttandet. Eftersom fusionen har karaktären av en universalsuccession, är vid fastställandet av det överlåtande bolagets värde betydelsen av ansvarsförbindelser utanför balansen stor.

I utlåttandet skall särskilt nämnas om fu-

sionen är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. I den gällande lagen finns inget motsvarande stadgande. Stadgandet hänför sig till det borgenärs-skyddsförfarande som avses i 13—15 §§ och som gäller borgenärerna i det övertagande bolaget endast i de fall när fusionen enligt sakkunnigutlåtandet är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. I utlåtandet skall i allmänhet beaktas det övertagande bolagets uppskattade lönsamhet, dess ekonomiska ställning och kapitalstruktur efter fusionen samt de villkor som gäller tidpunkter för återbetalning av bolagets skulder och ställda säkerheter. Betalningen av det övertagande bolagets skulder kan äventyras t.ex. på grund av det överlåtande bolagets förluster, dess stora förbindelser utanför balansräkningen, ett stort penningvederlag, ett högt inlösningspris eller en stor oavskrivnen anskaffningsutgift för aktier som det överlåtande bolaget äger i det övertagande bolaget.

Enligt paragrafens 2 mom. kan de i fusionen deltagande bolagens aktieägare enhälligt besluta att de inte behöver något sakkunnigutlåtande för bedömning av orsakerna till fusionen eller dess verkningar. Förslaget motsvarar undantaget i 4 § 4 mom., enligt vilket det i fusionsplanen inte behöver finnas en i 4 § 2 mom. 9 punkten avsedd, av styrelsen avfattad redogörelse, om aktieägarna och samtycker därtill. Även detta stadgande torde kunna endast tillämpas i fåmansbolag, eftersom samtycke i praktiken skall fås före undertecknandet av fusionsplanen.

Aktieägarna kan således besluta att den oberoende sakkunniges utlåtande endast skall gälla omständigheter som berör det övertagande bolagets borgenärer och deras ställning. På sakkunnigutlåtandet tillämpas därvid stadgandena i 2 kap. om sådant utlåtande som krävs om apportegendom. I utlåtandet skall därutöver särskilt nämnas om fusionen är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder.

I paragrafens 3 mom. stadgas om en annan avvikelse i fråga om sakkunnigutlåtandet. Vid dotterbolagsfusion, där fusionsbeslutet fattas av bolagens styrelser, skall i utlåtandet endast nämnas om fusionen är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. Något utlåtande om den egendom som övergår till det övertagande bolaget behövs därför inte, eftersom inget vederlag betalas och dotterbolagsfusio-

nen inte inverkar på moderbolagets eget kapital. Om fusionsbeslutet fattas av det övertagande bolagets bolagsstämma, skall utlåtandet även beröra orsakerna till fusionen och den egendom som övergår till det övertagande bolaget. Behandlingen av fusionen på en bolagsstämma är då i allmänhet en följd av minoritetsägarnas yrkande, och de ovan nämnda uppgifterna är nödvändiga för att dessa skall kunna bedöma hur fusionen påverkar bolagets ställning.

I fråga om de publika aktiebolagen baserar sig de föreslagna stadgandena delvis på artiklarna 10, 13 och 24 i fusionsdirektivet.

7 §. I paragrafen föreslås stadganden om de utredningar som skall biläggas fusionsplanen angående de i fusionen deltagande bolagens resultat och ekonomiska ställning samt om de utlåtande som krävs för att bekräfta utredningarnas riktighet. I 9 § stadgas om aktieägarnas rätt att ta del av bilagorna och i 13 § om sändande av bilagorna till registermyndigheten. Förslaget innebär att bolagens informationsskyldighet skulle öka.

Enligt 1 punkten i paragrafen skall till fusionsplanen fogas kopior av bokslutshandlingarna för de tre föregående boksluten och bolagsstämmans beslut om den senaste räkenskapsperiodens vinst eller förlust och inte bara av det senaste bokslutet och bolagsstämmans beslut därom, såsom enligt 1 § 3 mom. 3 punkten i dess gällande lydelse. Med bokslutshandlingar avses de handlingar som nämns i 4 kap. 4 a § 1 mom. 1 punkten.

I fråga om de publika aktiebolagen baserar sig förslaget på artikel 11.1 b i fusionsdirektivet.

Enligt 2 punkten i paragrafen skall till planen fogas en kopia av ett mellanbokslut för tiden efter det senaste bokslutet, om det förflutit mer än sex månader från utgången av den räkenskapsperiod, som bokslutet avser. Mellanbokslutsperioden får utgå tidigast tre månader före den första bolagsstämma som beslutar om fusionen eller den dag före vilken aktieägarna i det övertagande bolaget skall yrka att fusionen behandlas vid en bolagsstämma. Syftet är att det vid val av när mellanbokslutsperioden utgår skall beaktas behovet av information till den bolagsstämma som beslutar om fusionen samt till aktieägarna. Mellanbokslutsperioden kan sålunda utgå t.o.m. efter att fusionsplanen registrerats. Vid uppgörandet av mellanbokslut skall stadgandena om bokslut iakttas i

tillämpliga delar.

Enligt 3 punkten i paragrafen skall till planen fogas kopior av den delårsrapport som har uppgjorts efter det senaste bokslutet, om inte rapportperioden omfattas av ett sådant mellanbokslut som avses i 2 punkten.

Enligt 4 punkten i paragrafen skall till planen fogas styrelsens redogörelse för händelser som har inträffat efter det senaste bokslutet och som väsentligt påverkat bolagets ställning, till den del dessa uppgifter inte framgår av bokslutet, mellanbokslutet eller delårsrapporten. Redogörelsen skall så långt som möjligt täcka även den tid som förflutit mellan undertecknandet av fusionsplanen och den bolagsstämma som fattar beslut om fusionen. Om det sker väsentliga ändringar ännu efter det att handlingarna skall hållas tillgängliga för aktieägarna, skall bolagsstämman och de andra bolag som deltar i fusionen underrättas om dessa. Ett motsvarande stadgande ingår i 1 § 3 mom. 3 punkten i den gällande lagen.

Enligt 5 punkten i paragrafen skall till planen fogas revisorernas utlåtande om det mellanbokslut som avses i 2 punkten, den delårsrapport som avses i 3 punkten och den redogörelse som avses i punkten. Förslaget avviker från gällande 1 § 1 mom. 3 punkten i det avseendet att revisorns utlåtande även kan gälla mellanbokslutet och delårsrapporten. Eftersom stadgandena om bokslut skall i tillämpliga delar tillämpas också på uppgörande av mellanbokslut, skall det granskas på samma sätt som ett bokslut, och i fråga om revisorernas utlåtande skall i tillämpliga delar iaktas stadgandena om revisionsberättelse. Revisorn skall sålunda uttala sig om huruvida mellanbokslutet har uppgjorts enligt gällande stadganden och bestämmelser och om det ger riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av bolagets verksamhet och dess ekonomiska ställning. Eftersom bolagsstämman i fusionsfrågan endast fattar beslut om fusionsplanen, skall på utlåtandet inte tillämpas vad som i 19 § 1 mom. 3—5 punkten och 2 mom. revisionslagen stadgas om fastställande av bokslutet eller om ledningens ansvar. Eftersom fusionsbeslutet är av stor betydelse för aktieägarna i det överlåtande bolaget, är det motiverat att med den noggrannhet som föreslås bekräfta riktigheten av de uppgifter som ligger till grund för beslutet. Dessa stadganden försvårar inte i praktiken väsentligt fusionsförfarandet och föranleder inte heller väsentliga tilläggskost-

nader, eftersom revisorerna i allmänhet deltar i beredningen av fusionsplanen till den del det gäller att fastställa bolagets värde och grunderna för skiftet av vederlaget.

Enligt 6 punkten i paragrafen skall till fusionsplanen fogas det i 6 § nämnda av en eller flera godkända revisorer såsom oberoende sakkunniga givna utlåtandet om planen.

8 §. I 8—11 §§ föreslås stadganden om beslut om godkännande av fusionsplanen och dess verkställande i de bolag som deltar i fusionen. I den föreslagna 8 § stadgas om vilket organ som skall fatta beslutet.

Enligt 1 mom. beslutar i det överlåtande bolaget bolagsstämman om fusionen. Är det fråga om dotterbolagsfusion kan emellertid det överlåtande bolagets styrelse fatta fusionsbeslutet, eftersom det övertagande bolaget äger samtliga aktier i det överlåtande bolaget. Förslaget motsvarar stadgandena i gällande 1 § 2 mom. och 7 § 1 mom. om fattande av beslut om fusion i det överlåtande bolaget.

Enligt förslaget skall en annan regel följias i det övertagande bolaget. Enligt 2 mom. skall i det övertagande bolaget beslut om fusion fattas av styrelsen, om inte aktieägare som har minst fem procent av aktierna kräver att fusionsplanen skall behandlas av bolagsstämman. Enligt gällande 1 § 2 mom. är det vid en normal absorptionsfusion också i det övertagande bolaget bolagsstämman som fattar beslut om fusionen.

Ändringsförslaget baserar sig på att fusionen för aktieägarna i det övertagande bolaget närmast motsvarar ett företagsköp, där anskaffningspriset betalas i form av aktier i det övertagande bolaget och andra värdepapper som berättigar till aktier. I praktiken är de emissionsbemyndiganden som ges styrelsen så allmänna att styrelsen kan fatta beslut om nyemission för betalning av aktiestocken i ett bolag som förvärvas genom ett företagsköp, åtminstone när det bolag som skall köpas är betydligt mindre än köparbolaget. Efter aktieköpet kan köparbolagets styrelse redan med stöd av nuvarande lag fatta beslut om dotterbolagsfusion utan bolagsstämmans medverkan. Av de ökade möjligheterna att förvärva egna aktier kan likaså följia att styrelsen i det övertagande bolaget allt oftare kan använda bolagets aktier som betalningsmedel vid företagsköp.

Bolagsstämmans samtycke till fusionsplanen behövs emellertid när det övertagande bolagets styrelse inte har fullmakter att beta-

la vederlaget eller att uppfylla andra villkor i fusionsplanen, såsom ändring av bolagsordningen. Av stadgandena om bemyndigande vid nyemission och avyttring av aktier följer att styrelsen skall upplysa den bolagsstämman som ger bemyndigandet om fusionsplanerna, ifall bemyndigandet är avsett att användas för betalning av fusionsvederlaget. Eftersom omfattningen av bemyndiganden till nyemission med rätt att avvika från företrädesrätten till teckning enligt 2 a §, som föreslås bli fogad till 4 kap. har begränsats till en femtedel av aktiekapitalet och det totala antal röster som aktierna medför, skall bolagsstämman godkänna fusionsplanen såvida inte det överlåtande bolaget är betydligt mindre än det övertagande bolaget.

För de publika bolagens del motsvarar det förslagna 2 mom. minimikraven i artikel 8 i fusionsdirektivet.

9 §. I paragrafen stadgas om sammankallande av bolagsstämman för godkännande av fusionsplanen samt om underrättelse till aktieägarna i det övertagande bolaget i det fall att bolagets styrelse ämnar fatta beslut om fusionen utan bolagsstämmans medverkan. I paragrafen föreslås dessutom stadgat att fusionshandlingarna skall hållas tillgängliga för aktieägarna.

I 1 mom. skall stadgas om sammankallande av den bolagsstämman som skall besluta om fusionen. Minimitiden för sammankallande av bolagsstämman är en månad. Kravet på en längre kallelsetid än till en vanlig bolagsstämman baserar sig på att fusionshandlingarna enligt fusionsdirektivet skall finnas tillgängliga för aktieägarna under minst en månad före den bolagsstämman som skall besluta om fusionen. För att detta skall ha en faktisk betydelse, bör aktieägarna informeras om att handlingarna finns tillgängliga.

Enligt förslaget skall kallelsen till stämman uppta fusionsplanens huvudsakliga innehåll. I den nuvarande lagen finns inget motsvarande stadgande. För kallelsen till stämman gäller i tillämpliga delar vad som anförs i motiveringen till 4 kap. 4 b §. Avsikten är att en aktieägare på basis av kallelsen skall kunna bedöma om fusionsplanen ger honom anledning att delta i stämman. I kallelsen skall sålunda i praktiken finnas ett sammandrag av de omständigheter som avses i 4 § 2 mom. 1—7 och 10 punkten.

I paragrafens 2 mom. föreslås det stadgat att alla fusionshandlingar skall hållas till-

gängliga för aktieägarna i alla de bolag som deltar i fusionen och inte bara i det bolag som handlingarna gäller, vilket nuvarande 1 § 3 mom. föreskriver, samt att de skall sändas till aktieägarna och hållas tillgängliga under bolagsstämman.

I stadgandets 3 mom. föreslås det stadgat att det övertagande bolagets styrelse antingen skall sammankalla en bolagsstämman för att besluta om fusionen eller underrätta aktieägarna om fusionsplanen. De aktieägare som vill att fusionen skall behandlas på en bolagsstämman, skall inom en månad från underrättelsen tillstålla bolaget ett skriftligt yrkande därom. Tiden räknas från den dag underrättelsen gavs. Om kallelsen till stämman enligt bolagsordningen skall sändas till aktieägarna t.ex. som en vanlig postförsändelse eller publiceras i en tidning, räknas tiden från det att breven postades eller anonsen publicerades.

Enligt förslaget kan tiden för sammankallande av stämman vara kortare än den tid som stadgas i 1 mom., förutsatt att meddelandet om fusionsplanen och om att fusionshandlingarna finns tillgängliga ges minst en månad före den bolagsstämman som skall besluta om fusionen. Om kallelsen till det överlåtande bolagets bolagsstämman och meddelandet till det övertagande bolagets aktieägare om fusionsplanen har sänts en månad före det överlåtande bolagets bolagsstämman, kan det övertagande bolagets aktieägare en vecka före bolagsstämman yrka att fusionen skall behandlas vid en bolagsstämman. Stämman kan härvid sammankallas inom en vecka, om inte bolagsordningen föreskriver en längre kallelsetid. Förslaget innebär således att godkännandet av fusionsplanen i det övertagande bolaget inte fördröjs trots att beslutet på yrkande av aktieägarna fattas först vid en bolagsstämman.

Förslagen angående när kallelse till stämman skall utfärdas och fusionshandlingarna hållas tillgängliga baserar sig i fråga om de publika aktiebolagen på artikel 11.1 i fusionsdirektivet.

10 §. I paragrafen föreslås stadganden om den kvalificerade majoritet som krävs för godkännande av ett fusionsbeslut samt om ändring av fusionsplanen och registrering av ändringen.

I paragrafens 1 mom. föreslås det stadgat att fusionsplanen är giltig endast om den har biträttats av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid

stämman företrädde aktierna. I ett överlåtande bolag som har olika slag av aktier, skall denna majoritet erhållas inom alla vid stämman företrädde aktieslag. Enligt gällande 1 § 2 mom. räcker det med ett vanligt majoritetsbeslut i det övertagande bolaget, förutsatt att inte bolagsordningen föreskriver annat eller annat följer av de majoritetskrav som gäller för beslut om betalning av vederlag. Enligt förslaget skall i det övertagande bolaget för ett fusionsbeslut krävas samma kvalificerade majoritet som för riktad emission.

Fusion är i praktiken det vanligaste sättet att upplösa fungerande bolag. Syftet med det föreslagna förfarandet med röstning inom varje aktieslag är att förbättra påverkningsmöjligheterna för ägarna av olika slag av aktier i det överlåtande bolaget, då beslut fattas om fusionsvederlagets belopp och fördelningen av det. I det överlåtande bolaget leder omröstningen per aktieslag t.ex. till att majoriteten inom de olika aktieslagen i syfte att genomföra fusionen för det första beslutar om hela bolagets värde i relation till de andra bolag som deltar i fusionen och för det andra om de olika aktieslagens inbördes värde.

Omröstningen aktieslagsvis minskar inlösningsvinsterna, eftersom inlösningspriset endast i undantagsfall kan avvika från det av majoriteten inom aktieslaget godkända gängse värdet av fusionsvederlaget. Så kan ske när aktieägare som på ett väsentligt sätt har medverkat till att fusionsplanen godkänts har betydande intressen i andra bolag som deltar i fusionen. Intresset kan t.ex. grunda sig på att de bolag som deltar i fusionen äger varandra och bolagens styrelse medverkar genom korsägda aktier till att fusionsplanen godkänns.

Enligt motiveringen till regeringens proposition med förslag till den nuvarande lagen får som vederlag vid fusion inte användas annat än aktier, ifall syftet är att förhindra vissa aktieägare i det överlåtande bolaget att bli delägare i det övertagande bolaget. Av den i motiveringen nämnda generalklausulen i 9 kap. 16 § följer likaså att fusionsvederlaget vid t.ex. kombinationsfusion inte får bestämmas i syfte att kringgå stadgandena i 9 kap. 15 §.

Godkännandet av fusionsplanen förutsätter enligt förslaget en speciell majoritet i det överlåtande bolaget, ifall mer än en tiondel av vederlaget består av annat än aktier i det

övertagande bolaget. Härvid förutsätts det att beslutet har biträttits av mer än två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag. Dessutom krävs samtycke av de aktieägare som har hälften av alla aktier inom varje aktieslag. Den definition på fusion som tagits in i 52 a § (1733/95) lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet torde i praktiken leda till att dylika fusioner är sällsynta. Enligt definitionen anses som en sådan fusion i vilken bolaget inte anses bli upplöst vid beskattningen ett arrangemang där penningvederlaget är högst en tiondel av det sammanlagda nominella beloppet av de aktier som ges som vederlag.

I den gällande lagen finns inget motsvarande stadgande, enligt vilket den majoritet som krävs för godkännande av ett fusionsbeslut skulle vara beroende av vederlagets art. Enligt motiveringen till lagen är det normala vederlaget aktier i det övertagande bolaget. Inte heller nu anses det nödvändigt att förbjuda att vederlaget helt eller delvis kan bestå av annan egendom, t.ex. pengar eller värdepapper. Det är ofta av praktiska skäl nödvändigt att vederlaget delvis ges i form av annan egendom, om det vederlag som skall ges för det överlåtande bolagets aktier inte kan definieras i hela aktier. Såsom ovan konstaterats får å andra sidan inte enligt gällande lag annat vederlag ges i syfte att förhindra vissa aktieägare i det överlåtande bolaget att bli delägare i det övertagande bolaget. På motsvarande sätt är det förbjudet att minska det överlåtande bolagets minoritetsaktieägares andel av det övertagande bolaget genom att betala penningvederlag, t.ex. i syfte att en aktieägare som i praktiken utövar bestämmanderätt i vartdera bolaget skall få en relativt sett större röst- och ägarandel.

Syftet med förslaget är att betona att det överlåtande bolagets aktieägare har rätt att fortsätta som aktieägare i det övertagande bolaget. Det är i allmänhet inte i det fall att vederlaget av annat slag överstiger en tiondel av hela vederlaget fråga om den tekniska utjämning som nödvändigen behövs för bestämmande av bytesförhållandet. Förslaget förtydligar det förbud som följer av lagens generalklausul och som innebär att vederlaget inte får bestämmas så att det i praktiken hindrar vissa aktieägare från att fortsätta som delägare i det övertagande bolaget. Den föreslagna regleringen löser även frågan om hur fusionsbeslutet i det överlåtande bolaget skall fattas när ett större bolag går upp i ett

mindre och när en stor del av vederlaget betalas i pengar till det överlåtande bolagets aktieägare i syfte att bibehålla bestämmelserätten hos de tidigare delägarna i det övertagande bolaget. Å andra sidan utgör förtydligandet av ordningen för beslutsfattandet och skärpningen av kraven på kvalificerad majoritet inte i och för sig något hinder för att tillämpa generalklausulen.

Av den föreslagna regleringen följer att det i allmänhet inte längre i bolag med bred ägarbas blir möjligt att i stor omfattning betala vederlag i annan form. Förvärv av ett sådant bolag till stor del mot annat vederlag än aktier kan ske genom ett sådant offentligt köpanbud och inlösningsanbud som avses i värdepappersmarknadslagen, med stöd av stadgandena i 19—21 §§ om rätt och skyldighet att inlösa minoritetsaktier samt med stöd av stadgandena om dotterbolagsfusion.

I paragrafens 2 mom. stadgas om ändring av fusionsplanen. Den gällande lagen saknar motsvarande stadganden. Utgångspunkten för förslaget är att fusionsplanen alltid godkänns utan ändringar, annars förfaller fusionen. Undantagsvis kan dock det överlåtande bolagets bolagsstämma ändra fusionsplanen till den del det är fråga om skiftet av vederlaget mellan aktieägarna. Bolagsstämman kan emellertid inte heller då ändra bestämmelserna om vederlagets totalbelopp eller om vederlagets art. Det finns inte anledning att stadga om en mera omfattande rätt att göra ändringar. Iakttagandet av de allmänna principerna för fusion skulle förutsätta att en ändring som gjorts av en bolagsstämma skulle behandlas och godkännas i alla andra bolag. Förslaget till undantag från huvudregeln baserar sig på att skiftet av det vederlag som bestäms i fusionsplanen mellan aktieägarna i det överlåtande bolaget inte inverkar på borgenärernas eller de andra i fusionen deltagande bolagens ställning. I momentet stadgas vidare att en sådan ändring skall meddelas aktieägarna i bolaget samt de andra bolag som deltar i fusionen. Skyldigheten att underrätta aktieägarna om förändringen motsvarar den skyldighet som stadgas i 4 kap. 5 § 2 mom. i dess föreslagna lydelse när bolagets beslut om nyemission avviker från det som meddelats i kallelsen till stämman.

Enligt paragrafens 3 mom. skall bolagsstämmans beslut om förkastande av en fusionsplan omedelbart anmälas för registrering. En ändring i planen skall anmälas för

registrering senast när verkställighetstillstånd söks.

Kravet i 1 mom. på omröstning aktieslagsvis grundar sig på artikel 7.2 i fusionsdirektivet.

11 §. I paragrafen föreslås stadgat att vid kombinationsfusion ersätter fusionsplanen stiftelseurkunden för det övertagande bolaget och att bolagsstämman i det överlåtande bolaget så snart fusionsplanen har godkänts skall välja ledning och revisorer för det övertagande bolaget på det sätt som stadgas i gällande 2 § 2 mom.

12 §. I paragrafen föreslås det stadgat om den rätt som sådana aktieägare i det överlåtande bolaget som har motsatt sig fusionen och innehavare av i 3 § avsedda rättigheter har att yrka på inlösen. Förslaget motsvarar med vissa undantag gällande 3 §. Utöver ändringarna i innehållet föreslås ändringar i den språkliga utformningen. Förutom de ändringar som föreslås i inlösningsstadgandena kommer fastställandet av inlösningspriset dessutom i praktiken att påverkas av att de värderingsprinciper jämte motiveringar som nämns i fusionsplanen skall anges öppnare och mera detaljerat än för närvarande.

I paragrafens 1 mom. föreslås det stadgat att rätten att kräva inlösen endast gäller sådana aktier som innehas av en aktieägare som har motsatt sig fusionen och som före den bolagsstämma som beslutar om fusionen har anmälts för införande i aktieboken. På detta sätt kan kringgående av stadgandena om förbehåll att yrka inlösen förhindras samtidigt som den bolagsstämma som beslutar om fusionen kan bedöma på vilket sätt de framförda inlösningsyrkandena påverkar fusionens genomförande i praktiken. Den föreslagna regleringen förtydligar den rådande situationen.

I paragrafens 2 mom. stadgas om bestämmande av inlösningsrätten och inlösningsvillkoren i det fall att parterna inte kan komma överens. På motsvarande sätt som i gällande 3 § skall inlösningsyrkandet, om inte annat avtalas, hänskjutas till skiljemän på det sätt som stadgas i 16 kap. 5 §. Förslaget avviker från den gällande lagen för det första i det avseendet att i inlösningspriset inte beaktas sådana omständigheter som uppkommit efter fusionsbeslutet. Ävsikten är att inlösningspriset skall motsvara det värde som aktierna skulle ha haft vid tidpunkten för bolagsstämman, om fusion inte skulle ha föreslagits. Vid bestämmandet av gängse

pris skall således inte beaktas t.ex. vilken inverkan offentliggörandet av fusionsplanen har på marknadspriset. I det gängse priset ingår även värdet av bolagets förväntade vinster, vilket i allmänhet ingår i en akties marknadsvärde. Å andra sidan påverkas värdet också av vinst som utdelats efter den bolagsstämma som beslutat om fusionen men före inlösningspriset bestämts.

Vidare föreslås det att vid bestämning av inlösningspriset alltid skall beaktas gängse ränta på priset räknat från delgivningen av kravet på att skiljeförfarande skall inledas fram till den tidpunkt när inlösningspriset fastställdes. Den ränta på inlösningspriset som nämns i skiljedomen skall vara sådan att den motsvarar den riskfria avkastning som aktieägaren hade kunnat få om han hade kunnat sälja sin aktie under den tid som förflutit mellan det att yrkandet på skiljeförfarande framställdes och fusionen registrerades och han hade haft tillgång till inlösningspriset under den tid som förflutit mellan registreringen av fusionen och fastställandet av inlösningspriset. Vid fastställandet av räntan kan skiljemännen beakta den allmänna räntenivån och andra omständigheter som inverkar på saken. I den gällande lagen finns inget motsvarande uttryckligt stadgande, men i skiljopraxis har förlusten av avkastningen beaktats.

Enligt förslaget skall, för att verkningarna av inlösningen bättre än för närvarande skall kunna beaktas vid registrering av fusionen, skiljeförfarande i syfte att avgöra tvisten inledas inom en viss tid räknat från den bolagsstämma som beslutat om fusionen. Yrkande på att skiljeförfarande skall inledas skall enligt förslaget delges Centralhandelskammaren och bolaget inom tre månader från bolagsstämman.

Om ovan nämnda yrkandet inte delges inom utsatt tid, går inlösningsrätten förlorad och aktieägaren blir tvungen att nöja sig med ett vederlag enligt fusionsplanen. Å andra sidan har aktieägaren efter delgivningen av yrkandet på skiljeförfarande endast rätt till inlösningspriset. Avsikten är att endast en sådan aktieägare som inte vill fortsätta som delägare i det övertagande bolaget eller som har grundad anledning att vara missnöjd med vederlagets belopp skall utnyttja inlösningsalternativet. Om det genom skiljemännens avgörande eller en dom av en allmän domstol senare fastställs att aktieägaren inte hade rätt till inlösen, har han dock

rätt till vederlag enligt fusionsavtalet, trots att det överlåtande bolaget redan upplöst. I annat fall skulle de andra aktieägarna i det överlåtande bolaget och det övertagande bolaget få ogrundad fördel på bekostnad av den delägare som yrkat på inlösen.

I paragrafens 3 mom. föreslås det stadgat om det förfarande som skall iaktas vid inlösen av en sådan rättighet som avses i 3 § samt om inlösningsvillkoren. På en sådan inlösen tillämpas med nedan nämnda undantag stadgandena i 1 och 2 mom. Den gällande lagen saknar motsvarande stadganden.

Den inlösningsrätt som föreslås bli reglerad i momentet avviker i fråga om inlösningsförfarandet delvis från den inlösningsrätt som enligt förslaget till 1 och 2 mom. tillkommer aktieägarna. Enligt förslaget skall till innehavarna av med aktieägarrättigheter jämförbara rättigheter sändas ett i 14 § 3 mom. nämnt meddelande om den planerade fusionen samtidigt som borgenärerna underkäntas om den i 13 § nämnda ansökan om verkställighet av fusionen och om borgenärens rätt att motsätta sig fusionen. På motsvarande sätt skall innehavare av en sådan rättighet tillstålla bolaget sitt inlösningsyrkande inom en månad från det meddelandet sänts, och tiden för inledande av skiljeförfarande räknas från samma tidpunkt. Det är vanligt att en sådan rättighet som avses i 3 § hänför sig till ett skuldförhållande mellan rättighetens innehavare och bolaget i fråga om vilket rättighetens innehavare kan yrka på prestation eller säkerhet även i ett i 13 § avsett borgenärsskyddsförfarande, om inte något annat har avtalats. En innehavare av konvertibelt skuldebrev kan t.ex. å ena sidan yrka inlösen och å andra sidan att den fordran som grundar sig på skuldförhållandet skall betalas genom borgenärsskyddsförfarandet. Betalningen av en fordran vid borgenärsskyddsförfarande borde beaktas i inlösningspriset. I villkoren rörande en i 3 § avsedd rättighet i anslutning till skuldförhållandet är det skäl att beakta rättighetsinnehavarens på borgenärsskyddsförfarandet grundade rätt att yrka på omedelbar betalning eller på ställande av säkerhet. Det är skäl att beakta inverkningarna av den föreslagna inlösningsrätten när man utarbetar villkor som gäller annat än ekonomisk rätt som grundar sig på investering i bolaget, såsom rätten att bli utnämnd till styrelsemedlem eller revisor.

13 §. Det borgenärsskyddsförfarande som hänför sig till fusionen, dvs. ansökan om verkställighetstillstånd, föreslås bli ändrat så att registermyndigheten också behandlar tillståndsansökningarna. Endast stridiga yrkanden rörande sökandens skulder skall på ansökan av bolaget avgöras av en domstol. Förfarandet med verkställighetstillstånd motsvarar i huvudsak tillståndsförfarandet i samband med nedsättning av aktiekapitalet. Regleringen föreslås bli genomförd så att, om inte annat stadgas i 13—15 §§ i det föreslagna 14 kap., skall på tillståndsförfarandet tillämpas 6 kap. 5—7 §§.

I 13 § föreslås stadganden om ansökan om verkställighetstillstånd, förutsättningarna för beviljande av tillståndet samt om bilagorna till ansökan. I 14 § ingår stadganden om den kungörelse som skall utfärdas på de i fusionen deltagande bolagens borgenärer och det därtill anslutna förfarandet samt om uppskov med behandlingen och om talan för fastställelse av förutsättningarna att bevilja tillstånd. I 15 § föreslås stadganden om förfarandet med verkställighetstillstånd, när de bolag som deltar i fusionen är inbegripna i ett sådant förfarande som avses i lagen om företagsanering. Enligt förslaget svarar sökandena för kostnaderna för tillståndsförfarandet. Registermyndigheten kan redan vid mottagandet av ansökan uppbära de kostnader som ansluter sig till tillståndsförfarandet.

Den föreslagna 13 § gäller ansökan om tillstånd att verkställa fusion. I paragrafens 1 mom. föreslås det stadgat att de bolag som deltar i fusionen skall lämna sin ansökan om tillstånd att verkställa fusionen till registermyndigheten och inte till en domstol.

I praktiken är de frågor som ansluter sig till verkställigheten av fusionen inte stridiga i rättsliga avseenden och ansökningarna har inte förkastats, utan i regel godkänts efter uppskov för arrangemang med betalning eller ställande av säkerhet. Det är därför motiverat att myndighetsbehandlingen av fusioner också när det gäller borgenärsskyddet koncentreras till registermyndigheten. Ett bolag som deltar i fusionen kan emellertid bestrida grunden för eller beloppet av en skuld eller en borgenär kan anse sig ha fått otillräckliga säkerheter. Avgörandet av sådana faktiska tvister som gäller lagtolkning och bevisprövning ankommer på de allmänna domstolarna.

Verkställighetstillstånd skall sökas inom fyra månader efter att fusionsplanen har

godkänts av den sista bolagsstämman. Fusionen förfaller om ansökan inte tillställs registermyndigheten i tid eller om ansökan förkastas. Före utfärdandet av den kungörelse som avses i 14 § skall registermyndigheten på motsvarande sätt som enligt gällande 4 § granska att fusionsbeslutet har fattats i rätt ordning. Kungörelse får inte heller utfärdas om fusionen är förbjuden t.ex. på grund av konkurrensrättsliga stadganden. Registermyndigheten är emellertid inte skyldig att utreda de konkurrensrättsliga förutsättningarna. Utfärdandet av kungörelsen skall uppskjutas om behandlingen av en sådan fråga ännu pågår. Med iakttagande av principerna i lagen om förvaltningsförfarande (598/82) skall registermyndigheten vid behov bereda sökandena möjlighet att komplettera ansökan. I handelsregisterlagen stadgas om registermyndighetens rätt att i övrigt begära tilläggsutredning.

Om fusionsplanen har ändrats skall ändringen meddelas registermyndigheten senast när ansökan om verkställighetstillstånd görs. Om detta stadgas i 10 § 3 mom.

Vid dotterbolagsfusion ankommer det enligt förslaget på moderbolaget att söka verkställighetstillstånd och den tid under vilken detta bör ske räknas från det att registreringen av fusionsplanen har kungjorts. Enligt gällande 7 § 1 mom. skall alla de i fusionen deltagande bolagen också vid dotterbolagsfusion söka verkställighetstillstånd. Det att nu endast moderbolaget åläggs att ansöka om tillstånd grundar sig på att moderbolaget alltid kan välja ny ledning för dotterbolaget, om detta inte ansöker om tillstånd att verkställa en tidigare godkänd fusionsplan. Beträffande förutsättningarna att bevilja verkställighetstillstånd hänvisas i momentet till det föreslagna 6 kap. 5 § 3 mom., där de nämnda förutsättningarna motsvarar det som stadgas i 6 kap. 3 § 3 mom. i gällande lag.

I paragrafens 2 mom. föreslås stadgat om vilka bilagor som skall fogas till ansökan. Den gällande lagen saknar motsvarande stadgande. Enligt förslaget skall till ansökan fogas de i 7 § nämnda bilagorna till fusionsplanen, till den del dessa inte redan tidigare tillställts registermyndigheten t.ex. på basis av 11 kap. 14 § om registrering av bokslut. Bilagorna till fusionsplanen blir enligt förslaget tillgängliga även för borgenärerna och bolagets övriga intressegrupper i och med att verkställighetstillstånd söks.

Till ansökan skall fogas en utredning om

aktieägarnas samtycke, ifall det i fusionsplanen inte ingår en sådan utredning som avses i 4 § 2 mom. 9 punkten eller om innehållet i den oberoende sakkunniges utlåtande har begränsats på det sätt som stadgas i 6 § 2 mom. Till ansökan skall dessutom fogas kopior av eller utdrag ur protokoll från de bolagsstämmor som har beslutat om fusionen. Av protokollet eller protokollsutdraget angående det överlåtande bolaget skall ytterligare framgå det totala antal aktier aktieslagsvis som innehas av sådana aktieägare som reserverat sig i fråga om inlösen. Utgående från dessa uppgifter kan borgenärerna bedöma hur stor del av det överlåtande bolagets medel som skall betalas till det överlåtande bolagets aktieägare i form av fusionssvederlag och inlösningspris.

14 §. I paragrafen föreslås det stadgat om den kungörelse som skall utfärdas på de i fusionen deltagande bolagens borgenärer i syfte att utreda förutsättningarna att bevilja verkställighetstillstånd. Enligt paragrafens 1 mom. skall registermyndigheten utfärda en kungörelse på alla överlåtande bolags borgenärer. I kungörelsen skall nämnas borgenärens rätt till full betalning eller säkerhet för sin fordran innan verkställighetstillståndet kan beviljas. I kungörelsen skall dessutom nämnas hur och inom vilken tid borgenären skall motsätta sig fusionen för att kunna kräva prestation eller säkerhet. Det är även önskvärt att i kungörelsen i överensstämmelse med rådande praxis vid utgivning av handelsregisterutdrag nämns bolagens tidigare firmor. På kungörelsens innehåll, registrering och publicering tillämpas vad som föreslås stadgat i 6 kap. 6 § 1 mom. Kungörelse skall även utfärdas på det övertagande bolagets borgenärer, om fusionen enligt det utlåtande av en oberoende sakkunnig som avses i 6 § kan äventyra betalningen av bolagets skulder. Det övertagande bolagets borgenärer har rätt att på grund av fusionen kräva betalning för sina fordringar eller säkerhet för dem endast om kungörelsen gäller även dessa fordringar eller så har överenskommit i de villkor som gäller fordringarna. Enligt den gällande lagen utfärdas ingen kungörelse på det övertagande bolagets borgenärer.

För de publika aktiebolagens del baserar sig förslaget på artikel 13 i fusionsdirektivet.

Enligt paragrafens 2 mom. skall kungörelse också utfärdas på innehavare av sådana rättigheter i det överlåtande bolaget som av-

ses i 3 § om de är berättigade att yrka på inlösen. I kungörelsen skall därvid också nämnas rätten att yrka sådan inlösen som avses i 12 § samt hur en borgenär skall gå till väga för att förbehålla sig rätten till inlösen. Bolaget skall på samma sätt som till borgenärerna även sända de rättsinnehavare som avses här ett meddelande om kungörelsen.

15 §. I paragrafen föreslås det stadgat hur ett sådant saneringsförfarande som avses i lagen om företagssanering inverkar på fusionsförfarandet. Enligt förslaget ersätter det saneringsprogram som fastställs i samband med saneringsförfarandet under vissa förutsättningar det borgenärsskyddsförfarande som avses i 14 §. I praktiken har det uppstått problem i saneringspraxis när en förutsättning för fastställande av saneringsprogrammet har varit att till samma koncern hörande bolag som är föremål för sanering samtidigt kan fusioneras. Behov av detta uppstår särskilt när de koncernbolag som är föremål för sanering har mycket nära affärs- och finansieringsrelationer. Å andra sidan finns det ingen anledning att avvika från borgenärsskyddsförfarandet när förpliktelser enligt saneringsprogrammet, t.ex. begränsningar av dividendutdelning, inte berör det övertagande bolaget.

Enligt paragrafens 1 mom. ersätter det förfarande för fastställande av saneringsprogram som avses i lagen om företagssanering en sådan kungörelse som avses i 14 §, och borgenärerna har inte rätt att motsätta sig fusion med stöd av denna lag, om alla bolag som deltar i fusionen tillhör samma koncern och ett saneringsprogram för dem samtidigt fastställts. Trots att förfarandet med fastställande av saneringsprogram enligt förslaget ersätter det borgenärsskyddsförfarande som annars hör till fusionsförfarandet, skall de bolag som deltar i fusionen ansöka om verkställighetstillstånd enligt 13 § och registermyndigheten skall vid behov utfärda kungörelse på dem som innehar med aktieägarättigheter jämförbara rättigheter. Oberoende av saneringsförfarandet ankommer det på registermyndigheten att i detta skede kontrollera att förutsättningarna för beviljande av tillstånd i övrigt föreligger. För att påvisa att de förutsättningar som hänför sig till borgenärsskyddsförfarandet föreligger skall sökandena tillställa registermyndigheten en laga kraft vunnit dom som givits av den domstol som fastställt saneringsprogrammet.

Enligt paragrafens 2 mom. skall till förslaget till saneringsprogram fogas fusionsplanen och de handlingar som avses i 13 § 2 mom. Syftet med förslaget är att den borgenär som skall ta ställning till hur fördelaktigt programmet är, vid fusion skall ha tillgång till samma uppgifter som han skulle ha i ett sådant borgenärsskyddsförfarande som avses i lagen om aktiebolag.

16 §. I paragrafen föreslås det stadgat att verkställandet av fusionen skall anmälas för registrering. Enligt paragrafens 1 mom. skall bolagen, för att fusionen inte skall förfalla, göra anmälan till registermyndigheten om verkställande av fusionsplanen inom fyra månader efter att fusionstillståndet beviljats. Vid dotterbolagsfusion skall anmälan göras av moderbolaget.

Enligt 2 mom. behöver på fusionsplanen baserad ökning av aktiekapitalet, emission av optionsrätter, upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev, ändring av bolagsordningen och bildande av övertagande bolag inte särskilt anmälas för registrering, för den skull att den fusionsplan om vars verkställighet anmälan gjorts innehåller de nämnda besluten. Vid absorptionsfusion tillämpas på registrering av nyemission, emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibelt skuldebrev för erläggande av vederlag i övrigt i tillämpliga delar stadgandena i 4 kap. Enligt 4 kap. 8 a och 10 §§ skall sålunda t.ex. av nyemission för betalning av vederlag registreras det belopp som motsvarar det vederlag som betalas till andra aktieägare än dem som yrkat på inlösnings. Om det senare visar sig att den som yrkat på inlösnings inte har rätt till inlösningspriset utan endast till fusionsvederlag, skall aktiekapitalet ytterligare ökas med beloppet av det vederlag som härvid skall betalas. Eftersom vid fusion aktier inte tecknas eller betalas förrän fusionen anmälts för registrering, kan på sådan registrering som avses i momentet inte tillämpas vad som i 4 kap. stadgas om t.ex. minimiökning enligt ökningsbeslutet, betalning av teckningspriset före registrering av ökningen, ökningsbeslutets återgång och därtill ansluten skyldighet att återbära teckningspriset. Stadgandena i 4 kap. om utlåtande av en oberoende sakkunnig tillämpas inte, eftersom ett motsvarande utlåtande tillställs registermyndigheten redan i samband med ansökan.

På registrering av kombinationsfusion tillämpas på motsvarande sätt 2 kap. I an-

mälan om verkställighet av kombinationsfusion skall även bolagets ledning och revisorerna uppges.

De föreslagna stadgandena motsvarar stadgandena i gällande 5 § 2 mom. om anmälan av fusion för registrering.

Enligt paragrafens 3 mom. skall till anmälan fogas de i fusionen deltagande bolagens samtliga styrelsemedlemmars och verkställande direktörers försäkran samt revisorernas intyg om att det övertagande bolaget i samband med registreringen av fusionen får full betalning för det belopp som upptas i bolagets eget kapital för de aktier, optionsrätter och de konvertibla skuldebrev som ges som vederlag. Enligt den gällande lagen skall styrelsemedlemmarnas försäkran om betalning fogas till anmälan om ökning av aktiekapitalet i samband med fusionen samt i det övertagande bolagets grundanmälan. Det föreslagna stadgandet motsvarar bättre fusionen förlopp, eftersom det övertagande bolaget får full betalning först i och med registreringen av fusionen, varvid det överlåtande bolagets tillgångar och skulder övergår. För att garantera att de tillgångar och skulder som övergår motsvarar det som uppgivits i fusionsplanen, föreslås det att även det överlåtande bolagets ledning skall avge en försäkran.

Enligt förslaget gäller försäkran det belopp som i det övertagande bolagets balans upptas under eget kapital. I förslaget har även beaktats att aktievederlaget kan betalas med egna aktier. Även vid företagsköp genom fusion tillämpas bokföringslagens stadganden om hur anskaffningsutgiften skall registreras, till den del de inte står i strid med stadgandena i lagen om aktiebolag. Med beaktande av fusionens karaktär av universalsuccession, aktieägarnas rättigheter och borgenärsskyddet kan det med avseende på bolagsrätten anses tillräckligt att ett belopp som motsvarar det överlåtande bolagets bundna egna kapital bokförs som en ökning av det mottagande bolagets egna kapital i det förhållande som framgår av fusionsplanen. Detta förutsätter att framställningen av det egna kapitalets fortbestånd på detta sätt är tillåtet enligt bokföringslagen (bokföringsnämndens beslut nr 1253/17.1.1994).

I paragrafens 4 mom. föreslås det på motsvarande sätt som i gällande 5 § 4 mom. stadgat om reglering av sådana i företagsin-teckningslagen (634/84) avsedda företagsin-teckningar som fastställts i de i fusionen

deltagande bolagens egendom innan fusionen registreras.

Enligt paragrafens 5 *mom.* skall vid registreringen beaktas den beräknade registreringstidpunkten för verkställande av fusionen, om det inte föreligger något hinder för detta och tidpunkten inte infaller senare än fyra månader från anmälan. I registerpraxis har man försökt beakta sökandenas önskemål. Ett hinder för att iaktta den registreringstidpunkt som föreslagits i fusionsplanen kan vara att den utsatta tidpunkten infaller före anmälan görs eller omedelbart efter att anmälan mottagits eller att denna tidpunkt inte infaller under tjänstetid. En bakre gräns föreslås för ikraftträdelsestidpunkten så att genomförandet av fusionen inte skall kunna fördröjas så att de i fusionen deltagande bolagens ekonomiska situation redan på grund av tidsförloppet hinner förändras från det som nämns i fusionsplanen. I den gällande lagen finns inga motsvarande stadganden.

17 §. I paragrafen föreslås stadgat om rättsverkningarna av att fusionen registreras. Enligt paragrafens 1 *mom.* upplöses det överlåtande bolaget varvid tillgångar och skulder, med undantag av yrkande som grundar sig på i 15 kap. 1—3 § eller 44 § revisionslagen, övergår utan likvidationsförfarande till det övertagande bolaget när verkställigheten av fusionen har registrerats. I fråga om tillgångar och skulder samt skadeståndsskyldighet motsvarar förslaget gällande 6 § 1 *mom.* Enligt den gällande lagen upplöses vid sådan absorptionsfusion som avses i 1 § 2 *mom.* det överlåtande bolaget först när bolagets ledning eller likvidatorer har lagt fram sin slutredovisning för aktieägarna. Vid kombinationsfusion och dotterbolagsfusion upplöses å andra sidan det överlåtande bolaget enligt gällande 6 § 3 *mom.* och 7 § 1 *mom.* i och med registreringen av fusionen.

I fråga om de publika aktiebolagen baserar sig övergången av tillgångar och skulder samt det överlåtande bolagets samtidiga upplösning på artikel 19.1 a och b i fusionsdirektivet.

Enligt paragrafens 2 *mom.* får, då det överlåtande bolaget upplöses, dess aktieägare genast rätt till vederlag och de blir i enlighet med fusionsplanen aktieägare i det övertagande bolaget. Enligt gällande 6 § 2 *mom.* skall styrelsen och verkställande direktören i det överlåtande bolaget skifta vederlaget mellan aktieägarna. Enligt den juri-

diska litteraturen kan det överlåtande bolagets ledning som sitt sista uppdrag skifta vederlaget så att delägarrättigheterna i det övertagande bolaget uppkommer "stegvis".

Det föreslagna stadgandet baserar sig på att det överlåtande bolaget upplöses i det ögonblick då fusionen registreras. Rättsskyddet för det överlåtande bolagets aktieägare förutsätter att de i samma ögonblick får rätt till det i fusionsplanen fastställda vederlaget. Skiftet av vederlaget innefattar således endast åtgärder som syftar till att realisera det överlåtande bolagets aktieägares rättigheter, såsom utgivning av aktiebrev eller insättning av värdeandelar och penningvederlag på deras konton. Det är i första hand det övertagande bolaget som ansvarar för att skiftet verkställs. På det överlåtande bolagets ledning ankommer därför endast att i egenskap av företrädare för bolagets aktieägare övervaka skiftet och i slutredovisningen redogöra för hur det har verkställts.

Vidare föreslås det att aktier i det överlåtande bolaget som ägs av det övertagande eller det överlåtande bolaget inte skall medföra rätt till vederlag. Dessa aktier ogiltigförklaras samtidigt som en motsvarande andel av det överlåtande bolagets nettoegendom genom registrering av fusionen övergår till det övertagande bolaget. Det övertagande bolaget kan sålunda inte "byta" sina aktier i det överlåtande bolaget mot egna aktier. Förslaget går i samma riktning som det förbud mot att teckna egna aktier som föreslås i ingå 7 kap. 2 §.

I fråga om de publika aktiebolagen baserar sig tidpunkten för när det överlåtande bolagets aktieägare får aktieägarrättigheter i det övertagande bolaget samt rätt till annat vederlag, ävensom förbudet mot att betala vederlag för aktier i det överlåtande bolaget som innehas av det övertagande eller överlåtande bolaget på artikel 19 1 b och 2 i fusionsdirektivet.

Enligt paragrafens 3 *mom.* skall det överlåtande bolagets styrelse och verkställande direktör vid den stämma som hålls av det överlåtande bolagets aktieägare avge slutredovisning. Den skall innehålla bokslut och eventuellt koncernbokslut från den tid för vilken bokslut ännu inte har lagts fram på bolagsstämma, samt utredning om hur vederlaget skiftats. På granskning av slutredovisningen tillämpas vad som stadgats om revision. På aktieägarnas stämma tillämpas vad som stadgats om bolagsstämma. På

klander av vederlagsskiftet och slutredovisningen, lyftande av skiftesandel samt på fortsatt likvidation efter att det överlåtande bolaget upplösts skall tillämpas vad som stadgas i 13 kap. 12 § 3 och 4 mom. och, i fråga om skadeståndstalan som avses i 15 kap. 5 § vad som stadgas i 13 kap. 14 § 2 mom. och i 16 §. Slutredovisningen skall anmälas för registrering på det sätt som stadgas i 11 kap. 14 §.

Förslaget motsvarar gällande 6 § 2 mom. med den skillnaden, att till slutredovisningen också skall fogas koncernbokslutet om bolaget enligt bokföringslagen har varit skyldigt att uppgöra ett sådant. I fråga om skiftet av vederlaget hänvisas å andra sidan i förslaget inte till 13 kap. 12 § 2 mom., enligt vilket aktieägarna, om inte annat följer av bolagsordningen, har rätt till den andel av bolagets nettoegendom som hänför sig till deras aktier. I praktiken har hänvisningsstadgandet inte iakttagits, utan aktieägarnas skiftesandelar har bestämts enligt de principer som gäller för fusion.

18 §. I paragrafens 1 mom. föreslås ett undantag från vad som i 9 kap. 17 § 2 mom. andra meningen stadgas om den tid som reserverats för väckande av talan angående bolagsstämmans beslut samt vad som i 3 mom. stadgas om i vilka fall ett bolagsstämmobeslut är ogiltigt. Enligt förslaget skall talan om ogiltigförklaring av ett beslut av stämman som strider mot lagen om aktiebolag eller bolagsordningen väckas inom sex månader från bolagsstämmans beslut också när aktieägaren har haft i 9 kap. 17 § 2 mom. andra meningen avsedd godtagbar orsak till dröjsmålet och det vore uppenbart oskäligt mot honom att låta beslutet förbli i kraft. Syftet med förslaget är inte att i andra i samma moment avsedda fall förlänga den tid som reserverats för väckande av talan. Således skall även talan som avser klander av stämmobeslut som gäller fusion i allmänhet väckas inom tre månader från bolagsstämman.

Enligt förslaget skall även sådan talan som avses i 9 kap. 17 § 3 mom. angående fusionsbesluts eller ogiltighet eller nullitet anhängiggöras inom sex månader från bolagsstämmans beslut.

I den gällande lagen finns inga stadganden om vilka verkningar ett åberopande av ogiltighet eller nullitet har om det sker först efter att beslutet har verkställts. Om registranteckningens korrigerande verkan har stad-

gats särskilt endast då det gäller aktieteckning. I avsaknad av särskilda stadganden i samband med fusion tillämpas de allmänna stadgandena, enligt vilka ogiltighet när särskilda skäl som nämns i 9 kap. 17 § 2 mom. andra meningen föreligger kan åberopas inom ett år från bolagsstämman. På motsvarande sätt kan nullitet åberopas oberoende av tidpunkt och verkställighet av beslutet.

För att stadgandena i artikel 22 i fusionsdirektivet skall kunna träda i kraft förutsätts det att en avvikelse från huvudregeln om bolagsstämmobesluts ogiltighet och nullitet görs i fråga om fusionsbeslut.

Det kan i praktiken vara omöjligt att låta fusionen återgå efter att den registrerats, tillgångarna och skulderna överförs och vederlaget skiftats. Det är därför ännu viktigare än då det gäller andra bolagsstämmobeslut som skall registreras att det före fusionen registrerats kan säkerställas att fusionsbeslutet står fast.

Till åtskillnad från andra bolagsstämmobeslut registreras och kungörs en fusion och dess framåtskridande flera gånger innan fusionen verkställs. Publiciteten kring fusionen före och efter bolagsstämman förbättrar väsentligt möjligheterna för de aktieägare som inte har fått någon kallelse eller som har fått en bristfällig kallelse att inom utsatt tid reagera på ett fusionsbeslut som de anser vara lagstridigt. Å andra sidan kan registreringen av fusionen och kungörandet inte helt ersätta kallelsen till stämman annat än i offentligt noterade bolag. Med beaktande av att en fusion kan medföra betydande förändringar för aktieägarna i det överlåtande bolaget, bör en så lång tid som möjligt reserveras för väckande av talan. I praktiken kan verkställigheten av fusionen anmälas för registrering tidigast fem månader efter bolagsstämmans fusionsbeslut och för närvarande räcker förfarandet i allmänhet ca åtta månader. Avsikten är att registermyndigheten skall kunna få vetskap om alla käromål som eventuellt utgör ett hinder för registrering av fusionen, för att registreringen vid behov skall kunna uppskjutas för den tid domstolsbehandlingen tar i anspråk.

Enligt paragrafens 1 mom. skall domstolen utan dröjsmål underrätta registermyndigheten om att talan har anhängiggjorts och lett till en laga kraft vunnen dom. Förslaget avviker från den regel som framgår av 16 kap. 3 § 2 mom., enligt vilken skyldigheten att lämna meddelande på tjänstens vägnar

endast gäller domstolens laga kraft vunna avgöranden. Syftet med förslaget är att garantera att registermyndigheten alltid i tid får vetskap om sådana omständigheter som utgör hinder för registrering av en fusion.

Enligt paragrafens 2 mom. förfaller fusionen även om den har registrerats, ifall domstolen i en dom konstaterar att fusionsbeslutet är ogiltigt. Det överlåtande bolaget och det övertagande bolaget är då solidariskt ansvariga för en sådan i det övertagande bolagets namn ingången förpliktelse som har uppkommit under den tid som ligger mellan registreringen av fusionen och kungörandet av domstolens avgörande. Till följd av den tid som avses i 1 mom. och underrättelsesyldigheten borde det i praktiken inte kunna vara möjligt att fusionen förfaller efter registreringen.

För de publika aktiebolagens del baserar sig förslaget på artikel 22.1 i fusionsdirektivet.

19 §. I paragrafen stadgas om majoritetsaktieägarnas rättighet och skyldighet att inlösa andra aktieägares aktier. I paragrafen stadgas även om hur tvister skall avgöras. I den gällande lagen finns motsvarande stadganden i 8 §.

Enligt 1 mom. gäller inlösningsrätten och inlösningskyldigheten varje aktieägare som har mer än nio tiondelar av bolagets aktier och av det röstetal som samtliga aktier medför. Tillämpningsområdet föreslås utvidgat i jämförelse med nuläget, eftersom antalet intressekonflikter mellan majoritetsaktieägaren och minoritetsaktieägarna och konflikternas innehåll inte får vara beroende av om majoritetsaktieägaren är en juridisk eller fysisk person. Den föreslagna inlösningsrätten och inlösningskyldigheten gäller således även en fysisk person, ett andelslag, öppet bolag, kommanditbolag, en förening samt ett annat samfund eller en stiftelse som är majoritetsaktieägare. Stadgandet gäller likaså alla utländska majoritetsaktieägare. Enligt nuvarande 8 § 1 mom. gäller stadgandena endast situationer där majoritetsaktieägaren är ett aktiebolag ensamt eller tillsammans med sina dotterbolag. I fråga om vem som är inlösningskyldig går förslaget i samma riktning som inlösningskyldigheten enligt 6 kap. 6 § värdepappersmarknadslagen.

I paragrafens 2 mom. stadgas om beräkning av bolagets totala antal aktier och den rösträtt de medför vid tillämpning av paragrafens stadganden. Det föreslås att vid be-

räkning av bolagets totala antal aktier och den rösträtt de medför inte skall beaktas sådana aktier i bolaget som ägs av bolaget och dess dotterbolag samt av stiftelser där de utövar bestämmanderätt. Förslaget motsvarar den ändring av koncerndefinitionen som föreslås i 1 kap. 3 § och den ändring av röstningsbegränsningen som föreslås i 9 kap. 1 §.

I paragrafens 3 mom. stadgas om vilka aktier som skall hänföras till inlösarens andel av aktierna och röstetalet. Enligt 1 punkten hänförs till inlösarens andel även aktier som ägs av samfund och stiftelser där inlösaren har sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 § 2—4 mom. i dess föreslagna lydelse. Vid beräkning av hur stor andel av aktierna och rösträtten som tillkommer en inlösare som är en juridisk person beaktas således aktier som ägs av dess dottersamfund. Även i en stiftelse kan inlösaren utöva bestämmanderätt på det sätt som avses i stadgandet t.ex. på den grunden att inlösaren enligt stiftelsens stadgar eller med stöd av lag har rätt att utse majoriteten av dess styrelsemedlemmar. Som en stiftelse av detta slag kan i synnerhet betraktas inlösarens pensionsstiftelse eller dess concerns gemensamma pensionsstiftelse. Förslaget avviker från gällande 1 mom. så till vida att i stadgandet beaktas den ändring av koncerndefinitionen som har föreslagits ingå i 1 kap. 3 § och begränsningen av utövandet av rösträtt enligt gällande 9 kap. 1 § 3 mom., enligt vilken ett bolag även kan utöva bestämmanderätt i en stiftelse.

Enligt förslaget hänförs även till en fysisk inlösares ägar- och röstandel aktier som ägs av samfund där han har bestämmanderätt. Frågan om när bestämmanderätt föreligger bedöms utgående från 1 kap. 3 § 2—4 mom.

Enligt 2 punkten beaktas dessutom vid beräkning av den andel som medför inlösningsrätt och inlösningskyldighet aktier som inlösaren äger tillsammans med någon annan. I den gällande lagen finns inget motsvarande stadgande.

Enligt 4 mom. skall inlösaren utan dröjsmål underrätta bolaget om att inlösningsrätt uppkommit eller upphört och bolaget skall utan dröjsmål göra registeranmälan därom. I gällande 8 § finns inget motsvarande stadgande. I enlighet med 11 kap. 9 § 1 mom. skall underrättelsen även nämnas i bolagets verksamhetsberättelse. Om bolagets aktier är

föremål för offentlig handel på det sätt som avses i värdepappersmarknadslagen skall förutom bolaget även fondbörsen utan onödigt dröjsmål med stöd av den ständiga informationskyldighet som stadgas i 2 kap. 7 § sagda lag offentliggöra detta.

Syftet med underrättelseskyldigheten och registreringsanmälan är att garantera att de andra aktieägarna så snabbt som möjligt får vetskap om att inlösningsrätt och inlösningskyldighet har uppkommit eller upphört. I 20 § föreslås stadganden om inlösarens inlösningsyrkande och hur det skall meddelas aktieägarna. Förslaget går i samma riktning som stadgandena i 6 kap. 6 § 1 och 3 mom. värdepappersmarknadslagen om skyldighet att framlägga inlösningsanbud och offentliggörande av att en inlösningsituation har uppkommit.

Det föreslås ingen exakt tid inom vilken förutsättningarna för inlösen skall offentliggöras, dels för att inlösarens andel av ägandet och rösträtten kan bestå av mycket olika delar, dels för att den reaktionstid som skäligen kan krävas av bolaget och inom vilken inlösningsituationen skall anmälas för registrering varierar klart beroende t.ex. på om bolagets aktier är föremål för offentlig handel eller ej. Det att inlösningsituationen offentliggjorts är inte en förutsättning för framställande av ett inlösningsyrkande, men det kan påverka fastställandet av inlösningspriset på det sätt som anförs i motiveringen till paragrafen 5 mom.

Enligt stadgandets 5 mom. skall tvister om inlösningsrätt och inlösningsbelopp avgöras av skiljemän i den ordning som avses i 16 kap. 5 §, som föreslås bli ändrad. Förslaget motsvarar gällande 8 § 2 mom. Förslaget avviker från det skiljeförfarande som föreslås bli reglerat i 12 § 2 mom. på det sättet att det inte föreslås något uttryckligt stadgande om tidpunkten för uppkomsten av sådana omständigheter som skall beaktas vid fastställandet av gängse pris, eftersom inlösningsituationerna avviker från varandra i många hänseenden både ur inlösarens och minoritetsaktieägarens synvinkel. För det första har möjligheten att åberopa en sådan inlösningsrätt och -skyldighet som här avses inte begränsats till en viss tidpunkt, såsom till uppkomsten av inlösningsförutsättningarna. Sålunda kan en part kräva inlösen t.o.m. en lång tid efter att ägandet koncentrerats och offentliggjorts. Å andra sidan kan minoritetsaktieägaren i praktiken kräva inlösen

först när han får vetskap om att rätt att yrka inlösen har uppkommit. För det tredje kan offentliggörandet av inlösningsituationen fördröjas på grund av inlösaren eller bolaget, varför den skada som minoritetsaktieägaren eventuellt åsamkas av dröjsmålet skall kunna riktas mot den som orsakat den. Av kravet på att en inlösningsituation skall offentliggöras torde följa att inlösningspriset i första hand fastställs utgående från de omständigheter som var rådande när inlösningsyrkandet framställdes, såvitt minoritetsaktieägaren i praktiken skulle ha haft en möjlighet att, om han så önskade, omedelbart kräva inlösen. Om å andra sidan inlösaren försummar att underrätta bolaget om inlösningsituationen och minoritetsaktieägaren inte heller annars har fått veta om sin rätt att kräva inlösen, torde inlösningspriset i praktiken bestämmas med beaktande av nedgången i aktiens värde under den tid som förflutit mellan den tidpunkt då inlösningsförutsättningarna uppkom och inlösningsyrkandet framställdes. Om underlåtelsen beror enbart på bolaget, kan de som är ansvariga för den bli skadeståndsskyldiga på det sätt som stadgas i 15 kap.

Förslaget avviker från 12 § 2 mom. också i det avseendet att här inte föreslås några stadganden om räntan på inlösningspriset, eftersom det i 21 § ingår noggrannare stadganden om de övriga inlösningsvillkoren.

20 §. I paragrafen föreslås stadgat om inlösen på yrkande av inlösaren i det fall att överenskommelse om inlösen inte kan uppnås. Stadgandena tillämpas alltså inte om det är minoritetsdelägaren som yrkar på inlösen. I paragrafen föreslås stadgat om hur bolaget och de andra aktieägarna skall underrättas om inlösarens yrkanden. Enligt förslaget skall bolaget ansöka om förordnande av god man för bevakning av frånvarande aktieägares intressen. Gode mannen får under vissa omständigheter även avtala om inlösningsvillkor för en sådan aktieägare som, efter att ha blivit underrättad om saken, inte har motsatt sig avtalet. Om överenskommelse inte kan nås om inlösen som grundar sig på inlösarens yrkande och tvisten överförs till skiljemän för avgörande, skall gode mannen under skiljeförfarandet även bevaka sådana aktieägares intressen som motsatt sig avtalet men som inte deltar i skiljeförfarandet.

I paragrafens 1 mom. föreslås det stadgat att bolaget skall underrättas om inlösningsyrkandet. Inlösaren skall meddela bolaget

sitt yrkande i det fall att överenskommelse om inlösen inte uppnås. Det föreslås inte någon viss tid inom vilken meddelandet skall ges, eftersom det ligger i inlösarens eget intresse att det sker så snabbt som möjligt, om han vill att inlösningsförfarandet skall avancera.

I paragrafens 2 *mom.* föreslås det stadgat om innehållet i det meddelande som skall ges aktieägarna samt om hur det skall offentliggöras. I meddelandet skall nämnas att bolaget hos domstolen kommer att ansöka om förordnande av god man för bevakning av de frånvarande aktieägarnas intressen under inlösningsförfarandet. I meddelandet skall dessutom nämnas gode mannens rätt att för okända aktieägares räkning avtala om inlösen och rätt att vid det skiljeförfarande som avses i 19 § 5 *mom.* företräda alla frånvarande aktieägare. Enligt förslaget skall bolaget sända meddelandet till alla aktieägare på det sätt som stadgas i 4 kap. 14 §. Med avvikelse från nämnda paragraf är det inlösaren som svarar för kostnaderna för meddelandet och offentliggörandet av inlösningsyrkandet. I gällande 8 § finns inga stadganden om hur inlösningsyrkandet skall meddelas aktieägarna eller om hur det skall utredas om man överhuvudtaget har försökt nå aktieägarna.

Enligt förslaget till 3 *mom.* skall bolaget hos domstolen ansöka om förordnande av god man för bevakning av frånvarande aktieägares intresse. Inlösaren kan inte genomföra inlösen på annat sätt ifall bolaget har okända eller i inlösningsförfarandet passiva aktieägare.

Vidare föreslås det att bolaget skall göra registeranmälan om domstolens godmansförordnande, även om aktieägarna på förhand underättas om att ansökan om förordnande av god man kommer att göras. På detta sätt kan aktieägarna direkt ur handelsregistret få gode mannens kontaktuppgifter.

I 4 *mom.* föreslås stadganden om gode mannens befogenheter. Med beaktande av att gode mannen under vissa omständigheter på aktieägarnas vägnar kan avtala om inlösen, skall den som utses till god man vara oberoende i förhållande till inlösaren och bolaget. För gode mannen gäller i förhållande till de aktieägare vilkas intresse han bevakar under inlösningsförfarandet den omsorgs- och lojalitetsplikt som framgår av lagen angående förmynderskap och av de allmänna stadgandena om representation. I 4

mom. föreslås därför stadganden om offentliggörande av en sådan slutredovisning som avses i lagen angående förmynderskap och den tidpunkt från och med vilken tiden för klander av slutredovisningen räknas.

Enligt förslaget får inlösaren utan hinder av 69 § lagen angående förmynderskap tidigast sex månader efter bolagets meddelande avtala med gode mannen om inlösningsvillkoren. Avsikten är att en aktieägare skall ha en möjlighet att förbjuda gode mannen att för hans räkning avtala om inlösningsvillkoren. Eftersom aktieägarnas kontaktuppgifter i aktieboken och aktieägarförteckningen ofta är föråldrade och aktieägarna kan vistas tillfälligt t.o.m. långa tider på en annan ort eller utomlands, är det nödvändigt att en tillräckligt lång tid reserveras för att meddela gode mannen förbud. Det föreslås att denna tid skall vara sex månader från det att bolaget meddelat berörda aktieägare inlösarens inlösningsyrkande.

Enligt förslaget får inlösaren avtala om inlösen med gode mannen endast för en sådan aktieägares räkning som inte har meddelat bolaget att de motsätter sig avtalet och förutsatt att det inte råder meningsskiljaktighet om inlösningsrätten eller inlösningspriset mellan inlösaren och någon annan aktieägare. Avsikten med stadgandet är att garantera att gode mannen inte genom ett avtal kan överlåta en sådan aktieägares aktier som antingen själv vill avtala om villkoren eller som vill att frågan om inlösningsförutsättningarna och inlösningspriset skall avgöras genom skiljeförfarande. Mot bakgrund av gode mannens omsorgs- och lojalitetsplikt föreslås dessutom att avtal kan ingås med gode mannen endast om de andra aktieägare, mot vilka inlösningsyrkande framställts, har godtagit yrkandet på samma villkor. Stadgandet gäller inlösaren, eftersom gode mannen inte alltid kan veta hur de andra aktieägarna har förhållit sig till inlösningserbjudandet.

Om det råder meningsskiljaktighet mellan inlösaren och aktieägarna om inlösningsrätten eller inlösningspriset eller en aktieägare enbart har förbjudit gode mannen att avtala om inlösen, skall inlösningsyrkandet hänskjutas till ett sådant skiljeförfarande som avses i 19 § 5 *mom.* Under skiljeförfarandet skall gode mannen även bevaka sådana aktieägares intresse som har förbjudit honom att avtala om inlösen men som inte själv deltar i skiljeförfarandet.

Sedan gode mannen fullgjort sitt uppdrag skall han avge en i lagen angående förmynderskap avsedd slutredovisning. Utöver vad som stadgas i lagen angående förmynderskap skall gode mannen utan dröjsmål ofentliggöra redovisningen genom att anmäla den för registrering. Efter registreringen finns redovisningen tillgänglig för aktieägarna på samma sätt som andra sådana uppgifter om delägarskap i bolaget som baserar sig på i lagen om aktiebolag reglerade åtgärder. I motsats till vad fallet i allmänhet är enligt lagen angående förmynderskap är de aktieägare som uteblir från inlösnings av minoritetsaktier ofta okända. Eftersom slutredovisning enligt lagen angående förmynderskap skall ges till en viss person eller vissa personer, kan en god man som förordnats för inlösen av minoritetsaktier i princip inte lämna den slutredovisning som behövs för att tidsmässigt begränsa gode mannens eget ansvar. För det andra begränsas gode mannens intressebevakning vid inlösen av minoritetsaktier i sak till bestämning av priset på de aktier som skall inlösas och varar endast den tid inlösningsförfarandet pågår. Gode mannen får inte i något skede i sin besittning medel som tillhör de aktieägare som han företräder, utan inlösaren skall deponera inlösningspriset hos överexekutor för aktieägarnas räkning. Av dessa orsaker föreslås det att i lagen intas ett särskilt stadgande om när tiden för klander av slutredovisningen börjar, till den del redovisningen gäller sådana aktieägares aktier som förblivit okända under hela inlösningsförfarandet. Tiden för väckande av klandertalan räknas härvid från kungörelsen om att redovisningen registrerats.

21 §. Den föreslagna paragrafen gäller betalning av inlösningspriset, överlämnande av aktiebrevet och inlösarens rätt att under vissa förutsättningar få de rättigheter som aktien medför trots att en aktieägare har försummat att överlämna aktiebrevet.

Förslaget motsvarar med följande undantag gällande 9 §. Stadgandena i paragrafens 1 mom. föreslås preciserade så att deponeringen av inlösningsbeloppet i det fall att aktieägaren försummar att överlämna aktiebrevet skall göras enligt lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgöringsskyldighet utan förbehåll att återfå det deponerade.

Som en precisering av den gällande lagen

föreslås för det första att det uttryckligen rör sig om länsstyrelse på ifrågavarande bolags hemort. Om inlösningsrätten inte är stridig eller om en dom rörande inlösningsrätten har vunnit laga kraft utan att inlösningsbeloppet samtidigt har avtalats eller bestämts, har inlösaren rätt att få aktiebrevet genom att för betalningen av inlösningsbeloppet ställa säkerhet som skiljemännen godkänt. För det andra föreslås det att aktieägaren härvid har rätt att på inlösningsbeloppet uppbära gängse ränta från det att säkerheten ställs till dess att inlösningsbeloppet har fastställts slutgiltigt. Enligt gällande lag skall på inlösningsbeloppet betalas skäligt ränta. Syftet med förslaget är att förenhetliga stadgandena i detta kapitel om ränta som skall betalas på inlösningsbeloppet. I övrigt innebär ändringarna språkliga justeringar som närmast följer av den utvidgning av tillämpningsområdet för stadgandena om inlösen av minoritetsaktier som föreslås ingå i 19 §.

14 a kap. Delning

Delning kan som ett bolagsrättsligt fenomen kortfattat beskrivas som en "spegelbild" av fusion.

I de föreslagna stadgandena har beaktats de krav som ställs i fusionsdirektivet, utvecklingen på värdepappersmarknaden samt de likheter som ur det överlåtande bolagets synvinkel finns mellan å ena sidan delning och å andra sidan skifte av bolagets tillgångar. Stadgandena gäller både privata och publika aktiebolag. Behovet av en bolagsrättslig reglering av delning motsvarar med vissa undantag det som gäller i fråga om fusion. Den bolagsrättsliga regleringen av delning föreslås därför genomförd så att det i detta kapitel alltid när det är möjligt hänvisas till stadgandena i 14 kap. om fusion. Särskilda stadganden om delning föreslås endast till den del delning från aktieägarnas eller borgenärens synpunkt avviker från fusion eller det är nödvändigt för att tvingande stadganden i fusionsdirektivet skall kunna träda i kraft.

Enligt förslaget inleds delningsförfarandet med att det överlåtande bolaget uppgör en delningsplan som skall anmälas för registrering inom en månad från undertecknandet. I det överlåtande bolaget sammankallas därefter en bolagsstämma som skall besluta om delningsplanens godkännande. Till delningsplanen skall fogas motsvarande utredningar

och utlåtan den om bolagets ekonomiska ställning och delningen som vid fusion. Det ankommer på bolagsstämman att godkänna delningsplanen, och för ett giltigt beslut krävs samma majoritet som vid beslut om frivillig likvidation eller vid beslut enligt 6 kap. om inlösen av egna aktier. På samma sätt som vid fusion har innehavarna av aktier som medför rösträtt vid beslut om delning rätt att, om inte annat bestäms i bolagsordningen, i pengar få ut den andel av vederlaget som inte utgör aktier i det övertagande bolaget.

Bolagsstämman skall godkänna delningsplanen utan ändringar, annars förfaller den. På samma sätt som vid fusion kan bolagsstämman emellertid ändra ett villkor som gäller skifte av vederlaget mellan aktieägarna. I motsats till vad som gäller vid fusion har delägare som motsatt sig delningen i allmänhet inte rätt att yrka att deras aktier skall inlösas. Rätt att yrka på inlösen föreligger endast i det fall att ett publikt aktiebolag helt eller delvis delar upp sig i privata aktiebolag. Å andra sidan har den som innehar av det ursprungliga bolaget emitterade optionsrätter, konvertibla skuldebrev eller andra med aktieägarrättigheter jämförbara rättigheter rätt att under samma förutsättningar som vid fusion yrka på inlösen. På samma sätt som vid fusion skall även talan som grundar sig på en omständighet som enligt 9 kap. 17 § gör bolagsstämmans delningsbeslut ogiltigt väckas inom viss tid.

Om delningsplanen godkänns skall styrelsen inom fyra månader hos registermyndigheten ansöka om tillstånd att verkställa delningen. På borgenärsskyddsförfarandet tillämpas samma stadganden som vid fusion.

På samma sätt som vid fusion skall det ursprungliga bolaget inom fyra månader från att delningstillståndet gavs anmäla delningen för registrering. Det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder överförs helt eller delvis till det övertagande bolaget, det ursprungliga bolaget fortsätter sin verksamhet eller upplöses och för det ursprungliga bolagets aktieägare uppkommer rätt till delningsvederlag när delningen registreras. Egna aktier som det ursprungliga bolaget innehar kan emellertid inte medföra rätt till vederlag. Efter registreringen skall det ursprungliga bolagets ledning utan dröjsmål avge slutredovisning för bolagsstämman eller, om bolaget har upplösts, för aktieägarnas stämma, på vilken tillämpas vad som

stadgats om fusion.

Regleringen av delning föreslås strukturellt genomförd så att i 1 § definieras begreppet delning och stadgas under vilka förutsättningar ett bolag som trätt i likvidation kan delas. I samma paragraf stadgas om den rätt som tillkommer innehavare av sådana optionsrätter, konvertibla skuldebrev eller andra med aktieägarrättigheter jämförbara rättigheter som det ursprungliga bolaget har emitterat och om nedsättning av det ursprungliga bolagets eget kapital i samband med delning. Den föreslagna 2 § gäller uppgörande av delningsplan, dess innehåll och registrering samt bilagorna till den. I den föreslagna 3 § ingår stadganden om godkännande av delningsplanen samt klander av bolagsstämmans beslut på de grunder som avses i 9 kap. 17 § 2 och 3 mom. Delningsbeslutet innefattar också de i delningsplanen nämnda beslut som krävs för dess verkställighet, såsom ändring av det överlåtande bolagets bolagsordning och bildande av det övertagande bolaget. I paragrafen föreslås även stadganden om rätt för innehavaren av med aktieägarrättigheter jämförbara, av bolaget emitterade rättigheter att yrka på inlösen samt om aktieägarnas inlösningsyrkande när ett publikt aktiebolag uppdelas i privata bolag. Stadgandena om tillstånd att verkställa delningen ingår i förslaget till 4 §. I 5 och 6 §§ stadgas om registrering av delningen och om dess rättsverkningar.

1 §. I paragrafens 1 mom. föreslås på motsvarande sätt som i 14 kap. 1 § en definition av begreppet delning. Enligt definitionen kan ett aktiebolag (*ursprungligt bolag*) delas så att dess tillgångar och skulder helt eller delvis, utan likvidationsförfarande överförs till ett eller flera aktiebolag som bildas (*övertagande bolag*), varvid aktieägarna i det ursprungliga bolaget såsom vederlag får aktier i det övertagande bolaget. Det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder överförs genom generalsuccession helt eller delvis till det övertagande bolaget på samma sätt som vid fusion. Med avvikelse från en fusion har de bolag som deltar i delningen dessutom på det sätt som stadgas i 6 § 2 mom. subsidiärt solidariskt ansvar för det ursprungliga bolagets skulder som övergår till de andra bolag som deltar i delningen.

Enligt förslaget kan vederlaget även bestå av pengar, annan egendom eller förbindelser. Även om inga uttryckliga minimi- eller maximibegränsningar av aktievederlaget fö-

reslös, följer av stadgandena om delningsbeslutet i praktiken att merparten av vederlaget skall bestå av aktier i det övertagande bolaget. Dessutom begränsar lagens generalklausuler på samma sätt som vid fusion möjligheterna att bestämma vederlaget. Till innehavaren av en sådan aktie i det ursprungliga bolaget som medför rösträtt vid beslut om delning skall som ett alternativ erbjudas penningvederlag, ifall såsom vederlag erbjuds annan egendom än motsvarande aktier i det övertagande bolaget och förutsatt att annat inte bestäms i bolagsordningen. Ett motsvarande stadgande föreslås beträffande innehavare av här avsedda aktier i det överlåtande bolaget i en fusion.

Definitionen på delning avviker från den i 52 c § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet ingående definitionen enligt vilken vid beskattningen såsom delning anses endast ett arrangemang där bolagets samtliga tillgångar och skulder delas mellan de övertagande bolagen och där det maximala penningvederlaget är en tiondel av det nominella beloppet av de aktier som ges som vederlag. I lagen om aktiebolag behövs en mera omfattande definition av delning jämte därtill hörande stadganden om beslutsfattandet för att man skall kunna säkerställa aktieägarnas jämlikhet och borgenärsskyddet i olika arrangemang som förändrar bolagsstrukturen.

I paragrafens 2 mom. föreslås på motsvarande sätt som i 14 kap. 1 § 2 mom. stadgat hur delningen kan verkställas. Enligt 1 punkten kan delningen ske så att alla tillgångar och skulder i det ursprungliga bolaget övergår till ett eller flera övertagande bolag, varvid det ursprungliga bolaget upplöses. Samtidigt får delägarna i det ursprungliga bolaget såsom delningsvederlag aktier i det övertagande bolaget. En sådan delning är i praktiken en spegelbild av en kombinationsfusion. Från aktieägarnas synpunkt påminner en sådan form av delning även om sådan frivillig upplösning av bolaget som avses i 13 kap. Upplösning av t.ex. ett sådant skuldfritt ägarbolag (holdingbolag) som endast äger aktier i dotterbolag, kan genomföras på ett sätt som motsvarar delning, genom att dotterbolagens aktier skiftas mellan ägarbolagets delägare. En viktig skillnad mellan delning och frivillig upplösning enligt 13 kap. är emellertid att det borgenärsskyddsförfarande som hänför sig till delningen bättre tryggar borgenärernas ställ-

ning och underlättar skuldregleringarna i samband med delning. En annan betydelsefull skillnad är att det med ökad majoritet eller med samtycke av vissa aktieägare är möjligt att med avvikelse från det schematiska stadgandet i 13 kap. 12 § 2 mom. skifta vederlaget utan att först ändra bolagsordningen.

Enligt förslaget kan ett publikt bolag uppdelas i privata bolag. På delningen tillämpas då även stadgandena i 17 kap. 3 § om rätt för sådana aktieägare i det ursprungliga bolaget som motsätter sig delningen att yrka på inlösning av aktierna. På motsvarande sätt kan ett privat aktiebolag uppdelas i publika bolag, om de övertagande bolag som grundas uppfyller de krav som i denna lag ställs på publika aktiebolag.

Enligt 2 punkten i stadgandet kan delningen ske så att en del av det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder övergår till ett eller flera övertagande bolag som bildas. Vid en delning av denna typ upplöses inte det ursprungliga bolaget. En sådan delning kan beskrivas som en spegelbild av absorptionsfusion. Från aktieägarnas synpunkt kan en sådan delning påminna också om nedsättning av aktiekapitalet eller annat bundet eget kapital mot betalning. Nedsättning av aktiekapitalet mot betalning kan från aktieägarnas synpunkt i stort sett leda till ett resultat som motsvarar delning, om det bolag som nedsätter sitt kapital tidigare har bolagiserat sina funktioner på det sätt som avses i 52 a § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och inlösningspriset vid nedsättningen av aktiekapitalet betalas i form av aktier i dotterbolaget. Den viktigaste skillnaden mellan delning och nedsättning av aktiekapitalet på detta sätt är att aktieägarna i det ursprungliga bolaget beslutar om kapitalstrukturen i det bolag som skall ges som vederlag, om bestämmelserna i bolagsordningen samt väljer bolagets ledning och revisorer.

Enligt paragrafens 3 mom. kan även ett bolag som har trätt i likvidation delas, såvida inte bolagets tillgångar har börjat delas ut bland aktieägarna. Förslaget motsvarar 14 kap. 2 §. Vidare föreslås det att på innehavare av konvertibla skuldebrev, optionsrätter eller andra med aktieägarrättigheter jämförbara rättigheter som har utfärdats av det ursprungliga bolaget skall tillämpas vad som stadgas i 14 kap. 3 §.

Eftersom en sådan delning som avses i

förslaget till 2 mom. 2 punkten för aktieägarna i det ursprungliga bolaget påminner om nedsättning av aktiekapitalet eller av annat eget bundet kapital, föreslås det att i fråga om det ursprungliga bolaget dessutom i tillämpliga delar iakttas vad som i 6 kap. 1, 2 § 5 mom., 3 och 4 §§ stadgas om nedsättning av aktiekapitalet samt i 12 kap. 3 och 3 a §§ om nedsättning av annat eget bundet kapital. Iakttagandet av dessa stadganden kan motiveras med att det gör det möjligt att bedöma hur betalningen av det övertagande bolagets kapital med det ursprungliga bolagets medel inverkar på det ursprungliga bolagets eget kapital. Eftersom delningsvederlaget betalas mot aktier i det ursprungliga bolaget så att dessa ogiltigförklaras eller deras nominella belopp nedsätts, bör det med tanke på aktieägarnas rättsskydd stadgas hur och i vilken ordning ogiltigförklaringen skall ske. Av de allmänna reglerna om nedsättning av bundet eget kapital skall i tillämpliga delar iakttas åtminstone 6 kap. 1 § 2 — 4 mom. om hur nedsättningen går till, ogiltigförklaring av ett antal aktier som motsvarar nedsättningen och nedsättningens maximibelopp, 6 kap. 2 § 5 mom. och 3 § om nedsättningsbeslutet, beslutsförslaget jämte bilagor och hur de skall hållas tillgängliga samt 6 kap. 4 § om hur bolagets bundna egna kapital skall täckas efter nedsättningen. Om inte annat följer av detta kapitel skall de ovan nämnda lagrummen tillämpas. Sålunda skall t.ex. stadgandena om nedsättningsbeslutet och beslutsförslagens innehåll inte tillämpas till den del det i delningsplanen stadgas om samma sak.

För de publika bolagens del baserar sig stadgandena i 1 och 2 mom. i den föreslagna 1 § på artikel 1 och artikel 21.1 i fusionsdirektivet. Stadgandet i paragrafens 3 mom. om det överlåtande bolagets likvidation baserar sig för de publika bolagens del på artikel 21.2 i fusionsdirektivet, och stadgandet om de personers ställning som innehar av det överlåtande bolaget emitterade optionsrätter, konvertibla skuldebrev eller andra med aktieägarrätt jämförbara rättigheter baserar sig på artikel 13 och artikel 22.1 i fusionsdirektivet.

2 §. Enligt förslaget skall det ursprungliga bolagets styrelse uppgöra en delningsplan, i fråga om vilken i tillämpliga delar iakttas vad som i 14 kap. 4—7 §§ stadgas om kombinationsfusion. Den daterade och

undertecknade delningsplanen skall sålunda innehålla följande uppgifter, motsvarande de uppgifter som enligt i 14 kap. 4 § 2 mom. krävs för en fusionsplan:

1) det ursprungliga bolagets firma, registernummer, adress och hemort,

2) förslag till ändring av det ursprungliga bolagets bolagsordning, förslag till bolagsordning för det bolag som bildas och förslag till förfarandet för val av dess styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmar och revisorer,

3) förslag till vederlag till det ursprungliga bolagets medlemmar och till innehavare av sådana rättigheter som avses i 14 kap. 3 §,

4) utredning om kapitallån vilkas borgenärer har rätt att motsätta sig beviljande av tillstånd som avses i 4 §,

5) antal, sammanlagda nominella belopp och den i balansräkningen upptagna anskaffningsutgiften för de aktier som det ursprungliga bolaget och dess dottersamfund äger i det ursprungliga bolaget och dess moderbolag,

6) förslag till aktiekapital för det övertagande bolaget,

7) förslag till tidpunkt och andra villkor för skifte av vederlaget,

8) utredning om särskilda förmåner och rättigheter som ges det ursprungliga bolagets förvaltningsråds- och styrelsemedlemmar, verkställande direktör, revisor och den godkända revisor som fullgör uppdraget som oberoende sakkunnig,

9) utredning om orsaken till delningen samt grunderna för bestämmande av vederlaget och därmed sammanhängande väsentliga värderingsproblem, samt

10) förslag till den planerade registreringsstidpunkten för verkställande av delningen.

På motsvarande sätt som i 14 kap. 4 § 4 mom. föreslås bli stadgat om fusionsplan behöver i delningsplanen inte ingå utredning om orsaken till delningen eller grunderna för bestämmande av vederlaget eller därmed sammanhängande väsentliga problem, om aktieägarna samtycker därtill.

Det ursprungliga bolaget skall i enlighet med 14 kap. 5 § anmäla delningsplanen för registrering inom en månad från undertecknandet. Planen förfaller om anmälan inte görs inom utsatt tid eller registrering förvägras. I fråga om bilagorna till delningsplanen iakttas i tillämpliga delar stadgandena i 14 kap. 6 och 7 §§. Sålunda skall också över delningsplanen införskaffas ett utlåtande av

en oberoende sakkunnigrevisor, vilket tillsammans med de andra uppgifter, utredningar och utlåtanden som uppräknas i 14 kap. 7 § skall fogas till planen.

Enligt 1 punkten i den föreslagna paragrafen skall delningsplanen dessutom innehålla förslag till fördelning mellan de övertagande bolagen av de medel som överförs vid delningen. Stadgandet motsvarar delvis 2 kap. 4 §, enligt vilken i stiftelseurkunden skall ingå bestämmelser om aktieteckning på vissa villkor. Förslaget skall å ena sidan vara så detaljerat att aktieägarna, precis som när de bekantar sig med offentliga bokslutsuppgifter, kan bedöma hur delningen påverkar deras egen ställning. För det andra skall förslaget vara sådant att borgenärerna på basis av det kan konstatera vilket bolag som kommer att svara för deras fordringar. I planen skall således också individualiseras bl.a. vilka säkerheter som belastar tillgångarna samt andra begränsningar av nyttjanderätten och rätten att avyttra.

I delningsplanen skall sålunda beskrivas det ursprungliga bolagets anläggnings-, finansierings- och omsättningstillgångar samt beskattningssmässiga reserveringar och hur dessa fördelas mellan de bolag som deltar i delningen. På motsvarande sätt skall det redogöras för det ursprungliga bolagets alla skulder, återstående löptider på förbindelser och eventuella säkerheter som ställts för dessa samt ansvarsförbindelser utanför balansräkningen. Bland annat skall en ersättning eller betalningsförpliktelse som eventuellt tillkommer bolaget till följd av en pågående rättegång anges på det sätt som stadgas i bokföringslagen. I den föreslagna 6 § skall stadgas hur sådana tillgångar i det delade bolaget som inte skiftats i delningsplanen skall fördelas mellan de övertagande bolagen. I delningsplanen skall även nämnas hur skatteskulder och reserveringar skall fördelas mellan de övertagande bolagen. Reserveringarna kan t.ex. fördelas så att en typ av reserveringar överförs på ett av de övertagande bolagen och en annan på ett annat övertagande bolag.

Enligt 2 punkten i paragrafen skall delningsplanen innehålla en utredning om omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av den egendom som tillfaller det övertagande bolaget. Till denna del motsvarar stadgandet 2 kap. 4 § 2 mom.

Enligt 3 punkten i paragrafen skall delningsplanen innehålla förslag till hur över-

föringen av tillgångarna till det övertagande bolagets aktiekapital påverkar det ursprungliga bolagets eget kapital. Med detta avses t.ex. ett förslag till nedsättning av aktiekapitalet, reservfonden eller överkursfonden. På ett sådant förslag tillämpas med stöd av 1 § 3 mom. i tillämpliga delar vad som stadgas i 6 kap. 3 §.

Stadgandena om delningsplanen baserar sig för de publika bolagens del på artikel 3.1 och 2, artikel 7.1 och 2, artikel 10 och artikel 22.1 och 2 i fusionsdirektivet.

3 §. I paragrafen föreslås stadgat om godkännande av delningsplanen och om rätt att yrka på inlösning av aktier och därmed jämförbara rättigheter.

Enligt 1 mom. är det alltid bolagsstämman som fattar beslut om delning.

Paragrafens 2 mom. gäller den majoritet med stöd av vilken delningsbeslutet kan fattas. Eftersom delning ur aktieägarens synvinkel närmast kan jämföras med nedsättning av aktiekapitalet, föreslås det att på delningsbeslutet skall tillämpas motsvarande krav på majoritet som på beslut om nedsättning av aktiekapitalet. Till åtskillnad från nedsättning förutsätter dock delning också i ett privat bolag med ett enda slag av aktier minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädde aktierna. Skillnaden grundar sig närmast på att bedömningen av vederlagets värde vid delning är svårare, eftersom vederlaget i regel består av annat än pengar.

Två tredjedels kvalificerad majoritet aktieslagsvis krävs i ett ursprungligt bolag med flera slags aktier i det fall att delningsvederlaget består endast av sådana aktier i det övertagande bolaget som till villkoren motsvarar aktierna i det ursprungliga bolaget och vederlaget delas i förhållande till de innehav som aktieägarna i det ursprungliga bolaget har och i förhållande till aktieslagen. En delning av detta slag kan beskrivas så att det ursprungliga bolagets aktiekapitalstruktur "kopieras" i samtliga övertagande bolag, varför ställningen för aktieägarna i det ursprungliga bolaget i princip inte alls förändras i förhållande till övriga aktieägare.

Om vederlaget i ett bolag med olika slags aktier är detsamma aktieslagsvis och det delas i förhållande till aktieägarnas innehav, tillämpas på delningsbeslutet motsvarande stadgande som i 6 kap 2 § 3 mom. För beslutet krävs således utöver den majoritet som behövs för en normal ändring av bolagsord-

ningen dessutom samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna inom varje aktieslag och att beslutet biträds av de aktieägare som har minst två tredjedelar av de vid stämman företrädda aktierna inom varje aktieslag.

Enligt paragrafens 3 *mom.* behövs i andra fall än de som avses i 2 *mom.* samtliga aktieägares samtycke. Förslaget motsvarar 6 kap. 2 § 4 *mom.*

Enligt paragrafens 4 *mom.* skall i övrigt angående beslut om delning i tillämpliga delar iakttas vad som i 14 kap. 9 § 1 och 2 *mom.* stadgas om kallelse till den stämma som beslutar om delning samt om hållande av delningsplanen och dess bilagor tillgängliga för aktieägarna. I fråga om ändring och förkastande av delningsplanen skall i tillämpliga delar iakttas stadgandena i 14 kap. 10 § 2 och 3 *mom.* På motsvarande sätt som vid kombinationsfusion motsvarar delningsplanen stiftelseurkunden för det övertagande bolaget, och den bolagsstämma som beslutar om delningen skall, om inte annat bestäms i delningsplanen, för det övertagande bolagets utse styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmar samt revisorer. På klander av bolagsstämmans beslut om delning på en i 9 kap. 17 § 3 *mom.* avsedd grund tillämpas stadgandena i 14 kap. 18 §.

Enligt paragrafens 5 *mom.* har innehavare av optionsrätt eller konvertibelt skuldebrev som utfärdats av det ursprungliga bolag och annan med aktieägarrättigheter jämförbar rättighet motsvarande rätt att yrka på inlösen som vid fusion. En aktieägare som motsätter sig delningen har däremot enligt förslaget rätt att yrka på inlösen endast i det fall att det ursprungliga bolaget är ett publikt aktiebolag och det övertagande bolaget ett privat bolag. Det är inte nödvändigt att tillåta inlösen i övriga fall, eftersom de mot beslut om nedsättning av aktiekapitalet svarande höga minoritetskraven och de stränga kraven på skifte av vederlaget tryggar minoritetens ställning i tillräcklig grad. Bestämningen av vederlaget begränsas ytterligare av generalklausulerna i lagen.

Stadgandena i 1—3 *mom.* om delningsbeslutet baserar sig för de publika aktiebolagens del på artikel 5.1 i delningsdirektivet. Stadgandena i 4 *mom.* om delningsplanens bilagor, hållande av dem tillgängliga samt kallelsen till stämma baserar sig för de publika aktiebolagens del på artikel 9 i delningsdirektivet. Stadgandena i 5 *mom.* om

den rätt som tillkommer innehavarna av optionsrätter, konvertibla skuldebrev och andra med aktieägarrättigheter jämförbara rättigheter baserar sig för de publika bolagens del på artikel 13 i delningsdirektivet.

4 §. Enligt paragrafens 1 *mom.* skall det ursprungliga bolaget för verkställande av delningen ansöka om registermyndighetens tillstånd, som motsvarar ett sådant tillstånd som krävs för nedsättning av aktiekapitalet och verkställighet av fusion. På verkställighetstillståndet tillämpas vad som stadgas i 14 kap. 13 och 14 §§. Verkställighetstillstånd skall sökas hos registermyndigheten inom fyra månader från det att delningsplanen godkändes. Om ansökan inte görs inom utsatt tid eller tillstånd förvägras, förfaller delningen. På förutsättningarna för beviljande av tillstånd tillämpas 6 kap. 5 § 3 *mom.* Till ansökan skall fogas delningsplanens bilagor samt bolagsstämmans beslut om delning. I bolagsstämmans beslut skall, precis som vid fusion, även nämnas eventuella inlösningssyrkanden. Efter att tillståndet beviljats skall det överlåtande bolaget inom fyra månader anmäla verkställandet av delningen för registrering. På anmälan och registrering tillämpas stadgandena i 14 kap. 16 § 1—3 *mom.* om kombinationsfusion.

Enligt paragrafens 2 *mom.* skall fördelningen av och företrädesrätten för i det ursprungliga bolagets egendom fastställda företagsinteckningar regleras innan verkställigheten av delningen av det ursprungliga bolaget kan registreras. Om i det ursprungliga bolagets egendom har fastställts en i kraft varande, i företagsinteckningslagen (634/84) avsedd företagsinteckning får delningen inte registreras utan samtidig registrering av bolagets och inteckningshavarnas avtal om delning mellan de i delningen deltagande bolagen och reglering av företrädesrätten mellan inteckningarna.

5 §. I paragrafen stadgas om delningens rättsverkningar. Enligt paragrafens 1 *mom.* övergår det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder på det sätt som anges i delningsplanen till det övertagande bolaget så snart verkställigheten av delningen har registrerats. Samtidigt upplöses det ursprungliga bolaget vid sådan delning som avses i 1 § 2 *mom.* 1 punkten. Stadgandena i momentet motsvarar 14 kap. 17 § 1 *mom.* med det undantaget att även rätt att väcka talan för bolagets räkning kan överföras vid delning. Vid fusion skulle överföringen av ta-

lerätten kunna leda till att delägarna i det överlåtande bolaget, när deras relativa ägarandel minskar, skulle förlora rätten att väcka en sådan talan som avses i 15 kap. 5 eller 6 §§ mot bolagets ledning. En aktieägars relativa ägande minskar inte vid delning, och dessutom krävs för delningsbeslutet enligt förslaget samtycke av en sådan delägare, vars relativa andel i det övertagande bolaget avviker från den tidigare ägarandelen i det överlåtande bolaget.

Enligt paragrafens 2 mom. får det ursprungliga bolagets aktieägare genom att delningen registreras rätt till vederlag och blir i enlighet med delningsplanen delägare i det övertagande bolaget. Det ursprungliga bolaget tillhöriga egna aktier berättigar emellertid inte till vederlag. Momentets stadganden motsvarar stadgandena i 14 kap. 17 § 2 mom. om fusion. Om ett aktiebolag delas på det sätt som avses i 1 § 1 mom. 1 punkten och i sin besittning har egna aktier, kan dessa inte bytas mot aktier i de övertagande bolagen, utan aktierna skall antingen överlåtas före registreringen av delningen eller ogiltigförklaras. Om bolaget delas på det sätt som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten behöver det överlåtande bolaget inte överlåta eller ogiltigförklara egna aktier som det har i sin besittning. Ovan sagda skall även tillämpas när någon i sitt eget namn har sådana aktier i det ursprungliga bolaget som de facto ägs för bolagets räkning.

Enligt paragrafens 3 mom. skall vid delning som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten bolagets styrelse och verkställande direktör lämna slutredovisning, på vilken tillämpas vad som stadgas i 14 kap. 17 § 3 mom.

Stadgandena i 1 mom. baserar sig för de publika bolagens del på artikel 15, artikel 17.1 samt artikel 22.1 i delningsdirektivet. Begränsningen i paragrafens 2 mom. rörande skifte av vederlaget baserar sig för de publika bolagens del på artikel 17.2 och artikel 22.1 i delningsdirektivet.

6 §. I paragrafen föreslås stadgat om sådana tillgångar och skulder i det ursprungliga bolaget som inte har beaktats i delningsplanen, samt om det subsidiära ansvar som åvilar de i delningen deltagande bolagen för en sådan i delningsplanen nämnd skuld, för vilken något annat i delningen deltagande bolag i egenskap av gäldenär bär det primära ansvaret.

I paragrafens 1 mom. föreslås det stadgat att, om det vid sådan delning som avses i

1 § 2 mom. 1 punkten uppdagas tillgångar som inte är skiftade enligt delningsplanen, tillhör dessa aktieägarna i det ursprungliga bolaget och de övertagande bolagen i samma förhållande som det ursprungliga bolagets nettoegendom skall skiftas enligt delningsplanen. Stadgandet tillämpas när i delningsplanen inte alls beaktats en viss egendoms-post, vars existens framgår först efter att delningsplanen har godkänts.

I paragrafens 2 mom. föreslås det stadgat att ett i delningen deltagande bolag är solidariskt ansvarigt för det ursprungliga bolagets skulder som har uppkommit innan verkställandet av delningen har registrerats. I fråga om sådana skulder för det ursprungliga bolaget för vilka ett annat bolag svarar enligt delningsplanen uppgår bolagets sammanlagda ansvar emellertid till högst värdet av den nettoegendom som återstår i eller övergår till det. Det är nödvändigt att begränsa det sammanlagda ansvaret till värdet av den nettoegendom som från det ursprungliga bolaget har övergått till varje övertagande bolag för att det mervärde som har uppstått av det övertagande bolagets verksamhet inte skall kunna användas för betalning av en förbindelse som härrör av det ursprungliga bolaget och som återstår i eller övergått till ett annat i delningen deltagande bolag.

Om gälden har nämnts och skiftats i delningsplanen kan borgenären på grundval av det solidariska ansvaret kräva betalning för en sådan skuld först när det har konstaterats att han inte får betalning av gäldenären eller ur en säkerhet. Ansvaret påminner i detta avseende om laglig borgen.

Om gälden inte har nämnts i delningsplanen, kan borgenären i de fall som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten driva in gälden även direkt hos vilket som helst av de övertagande bolagen, inom ramen för det sammanlagda ansvar som nämns ovan. Eftersom det vid sådan delning som avses i 1 § 2 mom. 2 punkten till de övertagande bolagen endast överförs de tillgångar och skulder som nämns i delningsplanen, är det överlåtande bolaget i egenskap av gäldenär i första hand ansvarigt för en sådan gäld som inte nämns i delningsplanen.

Stadgandena i paragrafens 1 mom. baserar sig för de publika aktiebolagens del på artikel 3.3 a och artikel 22.1 i delningsdirektivet. Stadgandena i 2 mom. baserar sig för de publika aktiebolagens del på artikel 3.3 b och artikel 22.1 i delningsdirektivet.

15 kap. Skadeståndsskyldighet

6 §. I paragrafen stadgas om minoritetsaktieägarnas rätt att för bolagets räkning väcka skadeståndstalan mot medlemmar av styrelsen eller förvaltningsrådet, verkställande direktören eller revisorn. Paragrafens 1 och 3 mom. föreslås ändrade.

Det föreslås att den talerätt som avses i 1 mom. och som tillkommer minoritetsaktieägarna skall utvidgas till de fall, där bolagsstämman inte fattar beslut om ansvarsfrihet eller väckande av skadeståndstalan inom utsatt tid.

Enligt den gällande lagen är en förutsättning för minoritetens rätt att väcka talan att ersättningsfrågan har behandlats vid en stämma antingen som en fråga om ansvarsfrihet eller i något annat sammanhang, och att bolagsstämman antingen har beviljat ansvarsfrihet eller beslutat att skadeståndstalan för bolagets räkning inte skall väckas. De aktieägare som har minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna kan då föra talan på bolagets vägnar, om aktieägare med en motsvarande mängd aktier har röstat mot stämans beslut. Talan skall enligt 3 mom. väckas inom tre månader från bolagsstämman. I 7 § 1 mom. 2 punkten stadgas om de allmänna fristerna för väckande av talan mot styrelsens och förvaltningsrådets medlemmar eller verkställande direktören. Tiden för väckande av talan är tre år och räknas från utgången av den räkenskapsperiod under vilken den åtgärd vidtogs eller underlåtelse skedde på vilken talan grundas.

Enligt den gällande lagen kan en minoritetsaktieägare inte driva talan för bolagets räkning, om bolagsstämman överhuvudtaget inte har behandlat ansvarsfrihetsfrågan eller väckandet av skadeståndstalan eller fattat beslut i dessa ärenden. Å andra sidan löper den i 7 § 1 mom. 2 punkten stadgade tiden om tre år för väckande av talan oberoende av om beslut fattats om ansvarsfrihet eller väckande av skadeståndstalan. Av bl.a. högsta domstolens praxis på senare tid (HD nr 215, 24.1.1992) har framgått att aktieägare som har haft röstmajoritet vid bolagsstämman i vissa fall i kraft av sin bestämmanderätt har framskjutit behandlingen av ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören så länge att den nämnda tiden om tre år för väckande av talan har gått ut.

Syftet med förslaget är att trygga minori-

tetsaktieägarnas rätt att väcka skadeståndstalan för bolagets räkning i situationer där majoritetsaktieägarna missbrukar sin makt genom att fördröja beslutsfattandet. Enligt förslaget kan minoritetsaktieägarna återropa den rätt att väcka talan som stadgats till skydd för dem, även om de aktieägare som är i majoritet vid bolagsstämman dröjer med att bevilja ansvarsfrihet eller annars underlåter att fatta beslut om att väcka skadeståndstalan.

Till innehållet motsvarar 1 punkten i momentet gällande 1 mom.

I 2 punkten föreslås det stadgat att en viss minoritet av aktieägarna kan yrka att talan skall väckas för bolagets räkning också när beslut i ett ärende som gäller beviljande av ansvarsfrihet inte har fattats inom åtta månader efter räkenskapsperiodens utgång. Avsikten med stadgandet är att garantera att majoriteten inte kan hindra minoriteten från att i praktiken utnyttja sin rätt att väcka talan, genom att i strid med de principer om hållande av bolagsstämma som framgår av 9 kap. 5 § framskjuta beslutet om beviljande av ansvarsfrihet.

I 3 punkten föreslås på motsvarande sätt stadgat att majoritetens dröjsmål inte utgör ett hinder för minoriteten att väcka talan i andra fall. Majoriteten kan sålunda inte omintetgöra minoritetens rätt att väcka talan genom att låta bli att behandla frågan på bolagsstämman eller genom att utan orsak framskjuta beslutsfattandet. Enligt förslaget kan talan föras för bolagets räkning när två månader har förflutit från det att frågan borde ha behandlats på bolagsstämman. Om frågan om att väcka talan har upptagits på föredragningslistan för bolagsstämman men beslut inte fattas i ärendet, räknas tidsfristen från dagen för bolagsstämman. Från samma dag räknas fristen också när en aktieägare i enlighet med 9 kap. 7 § har yrkat att ett ärendet skall tas upp på bolagsstämman. Om aktieägarna i enlighet med 9 kap. 6 § 2 mom. har krävt att ett ärende skall tas till behandling på en extraordinarie bolagsstämma, med någon sådan stämma inte hålls, räknas tiden från det att det från aktieägarens skriftliga yrkande har förflutit två veckor och den tid som enligt bolagsordningen skall reserveras för kallelse till stämman.

Paragrafens 3 mom. föreslås bli ändrat så att den tid om tre månader som reserverats för väckande av talan i de fall som avses i 1 mom. 2 punkten räknas från det att åtta må-

nader förflutit från räkenskapsperiodens utgång. I de fall som avses i 1 mom. 3 punkten börjar fristen först när det har förflutit två månader från det att ärendet borde ha behandlats på bolagsstämman.

16 kap. Särskilda stadganden

I kapitlet föreslås ändringar i stadgandena om skiljeförfarande och straff, utöver vilket till kapitlet fogas en paragraf i anslutning till bolagets informationsskyldighet om uppgifter som skall anges i bolagets brev och blanketter.

Stadgandena om skiljeförfarandet vid inlösningstvister föreslås bli kompletterade med ett stadgande om skyldighet att registrera en skiljedom. För att öka offentligheten kring skiljedomarna föreslås det att domen på tjänstens vägnar skall registreras i handelsregistret. Straffstadgandena justeras för det första så att de motsvarar de ändringar som har föreslagits i lagen samt de straff som i allmänhet enligt bokföringslagen och strafflagen följer av näringsbrott.

Till paragrafen som gäller uppgifter som skall nämnas i bolagets brev och blanketter hänförs sig ett övergångsstadgande.

1 §. Paragrafens hänvisningsstadganden föreslås bli justerade så att de motsvarar de ändringar som föreslås i 6 kap. och 5 § i detta kapitel.

2 §. Hänvisningsstadgandet i paragrafens 1 mom. till 11 kap. 11 § rättegångsbalken föreslås bli ändrat till en hänvisning till kapitlets 7 §, till vilken stadgandet genom en lag om ändring av rättegångsbalken (1056/91) har flyttats.

5 §. Paragrafens tillämpningsområde föreslås utvidgat till att gälla tvister om aktieägarens inlösningsrätt när ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat aktiebolag. Dessutom föreslås det att till paragrafen fogas ett stadgande om skyldighet att offentliggöra skiljedomar. Samtidigt justeras paragrafens språkdräkt samt hänvisningsstadgandena, så att de motsvarar 14 kap. med de ändringar som föreslås.

Till paragrafens 1 och 3 mom. föreslås fogat en hänvisning till den inlösningsituation som avses i 17 kap. 3 § och som gäller aktieägarens rätt att få sin aktie inlöst när ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat aktiebolag. Dessutom skall i momentet hänvisas till 3 § i 14 a kap. som gäller delning.

Paragrafens 4 mom. gäller offentliggörande

de av skiljedomar. I momentet föreslås stadgat att skiljemännen skall anmäla skiljedomen för registrering inom två veckor efter att den givits. På så sätt är de inlösningstvister som avses i paragrafen offentliga och uppgifterna om dem tillgängliga för alla aktieägare.

I och med den nya lagen om skiljeförfarande slopades den allmänna skyldigheten att deponera skiljedomar i underrätternas arkiv, varför det föreslås att i lagen om aktiebolag stadgas om offentliggörande av skiljedomar i inlösningstvister. Inlösningsyrkanden och inlösningstvister med anledning av fusion och ändring av bolagsform är offentliga och förutsätter ingen sekretess. Avgörandet av inlösningstvister är ett på lag baserat skiljeförfarande som inte ger aktieägarna någon prövningsrätt. Grunderna för bestämning av inlösningspriset på aktier regleras endast på en allmän nivå i lagen, varför rättspraxis är av stor betydelse med tanke på aktieägarnas rättsskydd och den utveckling tolkningen av dessa stadganden kommer att undergå.

Åsidosättande av den föreslagna anmälningskyldigheten är straffbart som en sådan försummad handelsregisteranmälan som avses i 30 § handelsregisterlagen.

I anslutning till skyldigheten att offentliggöra skiljedomar föreslås det även att domstolarna förpliktas att omedelbart göra anmälan till registermyndigheten om ett laga kraft vunnit avgörande som gäller i paragrafen avsedd inlösningstvist. Ett stadgande om detta tas in i 5 mom.

7 §. Den ändring som föreslås bli gjord i 1 mom. är till sin natur teknisk. Ordalydelsen i momentet ändras så att det motsvarar 11 kap. 14 §, där för bolaget uppställs en skyldighet att anmäla bokslutsuppgifterna för registrering. Enligt förslaget kan registermyndigheten förplikta verkställande direktören eller en styrelsemedlem att vid vite anmäla till den även en i 11 kap. 12 § avsedd delårsrapport eller årsrapport.

7 a §. Enligt förslaget till ny 7 a § skall i bolagets brev och på dess blanketter nämnas bolagets firma, hemort, adress och registernummer samt uppgifter om bolaget eventuellt har trätt i likvidation.

Syftet med stadgandet är att göra det lättare att individualisera och kontakta bolaget. Den viktigaste individualiseringsuppgiften är handelsregisternumret, med hjälp av vilket tredje person kan få uppgifter om bolaget av

registermyndigheten. Eftersom registernumret bibehålls oberoende av namnbyten, kan sådana oklarheter som byte av firma eventuellt orsakar på detta sätt undvikas.

De uppgifter som avses i lagrummet skall åtminstone finnas på sådana blanketter på vilka bolaget uppgör handlingar, med stöd av vilka ett rättsligt förpliktande förhållande kan uppkomma parterna emellan samt på bolagets brevblanketter. Likaså skall uppgifterna framgå av bolagets offert-, beställnings-, orderbekräftelse- och motsvarande blanketter när dessa används separat från bolagets brevblanketter. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att se till att stadgandena följs.

Förslaget baserar sig på artikel 4 i publicitetsdirektivet.

8 §. Aktiebolagsbrott är straffbara endast då de begås uppsåtligen, vilket för klarhetens skull föreslås bli nämnt i paragrafens inledande stycke. Till paragrafen föreslås fogat straffstadganden om brott mot stadgandena om uppgörande av utlåtande i egenskap av revisor såsom oberoende sakkunnig, återbetalning av kapitallån, säkerhet, sådant upptagande till handel som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. och skifte av bolagets tillgångar samt om beviljande av lån och ställande av säkerhet. Vidare föreslås det att hänvisningsstadgandena justeras.

I den föreslagna 3 punkten stadgas brott mot stadgandena om utlåtande som skall uppgöras av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig. Stadganden om uppgörande av sådana utlåtanden finns i 2 kap. 4 a §, 14 kap. 6 § och 17 kap. 1 §, utöver vilket 1 och 16 §§ revisionslagen stadgar att utlåtet skall uppgöras med iakttagande av god revisionsd. Till innehåll och betydelse kan utlåtet jämföras med en sådan försäkran av styrelsen och verkställande direktören och ett sådant intyg av revisorn som avses i 2 kap. 9 § 4 mom.. Brott mot stadganden om dessa kriminaliseras i 1 punkten som ett aktiebolagsbrott. Utlåtet kan även jämföras med revisionsberättelsen. Brott mot stadgandena om uppgörande av den kriminaliseras i revisionslagen som ett revisionsbrott.

I 4 punkten föreslås ingå ett stadgande om brott mot stadgandena i 5 kap. 1 § om återbetalning av kapitalet på kapitallån, betalning av ränta eller annan gottgörelse eller ställande av säkerhet. I fråga om kapitalets varaktighet motsvarar ett kapitallån rätt långt det bundna egna kapitalet, varför det är mo-

tiverat att jämställa lagstridig återbetalning av det med lagstridig utbetalning av medel.

I 5 och 6 punkten föreslås en kriminalisering av utbetalning av bolagets medel i strid med denna lag samt av beviljande av penninglån eller ställande av säkerhet i strid med 12 kap. 7 §. Utbetalningen av bolagets medel regleras bl.a. genom stadgandena om vinstfördelning samt inlösen av aktier och förvärv av egna aktier. Enligt gällande lag är brott mot dessa stadgandena straffbart såsom aktiebolagsföreseelse.

I början av 1990-talet genomfördes ett allmänt förenhetligande av brott i anslutning till näringsverksamhet och ekonomiska relationer och straffen skärptes, vilket bl.a. ledde till att stadgandena om bokföringsbrott överfördes till strafflagen. Brott mot stadganden i lagen om aktiebolag rörande utbetalning av medel är lika allvarligt som och till skadeverkningarna jämfällbart med andra näringsbrott. Till sin natur är olaglig utbetalning av bolagets medel klart allvarigare än andra gärningar som bestraffas såsom aktiebolagsföreseelser, och vad skadeverkningarna beträffar kan gärningen jämfällas med gärningar som enligt det gällande stadgandet bestraffas som aktiebolagsbrott. Om olaglig utbetalning av bolagets medel kriminaliseras som aktiebolagsbrott, underlättar detta även förundersökningsmöjligheterna och effektiviserar användningen av säkringsåtgärder.

I paragrafens 7 punkt föreslås att som aktiebolagsbrott bestraffas tagande av värdepapper i ett privat aktiebolag till föremål för sådant förfarande som motsvarar i värdepappersmarknadslagen angiven offentlig handel. I fråga om stränghetsgraden motsvarar stadgandet det stadgande som föreslås i 8 kap. 2 § 3 punkten värdepappersmarknadslagen, enligt vilket bedrivande av offentlig handel i strid med 3 kap. 10 § värdepappersmarknadslagen bestraffas som värdepappersmarknadsbrott.

9 §. Aktiebolagsföreseelser är med undantag av 9 punkten straffbara endast då de begås uppsåtligen, vilket för klarhetens skull föreslås nämnt i det inledande stycket i paragrafen. I paragrafen stryks stadgandena om olaglig utbetalning av bolagets medel, eftersom dessa gärningar föreslås bli straffbara som aktiebolagsbrott. På grund av förslag till ändringar som föreslås på andra ställen i lagen föreslås det att till paragrafen fogas fem nya punkter, som syftar till att effekti-

vera iakttagandet av de nya stadgandena.

Det föreslås att 1 mom. 1 punkten bli tillämplig även på brott mot stadgandena om utgivande av löpande konvertibelt skuldebrev, vilket jämföras med de andra gärningar som stadgandet avser.

Den nuvarande 5 punkten blir som sådan 3 punkt.

Enligt 4 punkten skall brott mot stadgandena om uppgifter som skall anges i bolagets brev och på dess blanketter bestraffas som aktiebolagsförseelse. Stadgandet baserar sig på artikel 6 i publicitetsdirektivet.

Paragrafens 5 punkt gäller bolag med endast en aktieägare. Enligt 8 kap. 6 § 3 mom. skall avtal och förbindelser mellan bolaget och dess enda aktieägare antecknas i eller fogas till styrelsens protokoll. Stadgandet är i praktiken förpliktande för bolagets styrelsemedlemmar.

Paragrafens 6 punkt gäller brott mot stadgandena i 3 kap. 11 § 3 mom. om skyldighet i enmansbolag att anmäla aktieinnehav för registrering. Enligt stadgandet kan även den enda aktieägaren i ett bolag dömas för aktiebolagsförseelse om han underlåter att inom utsatt tid anmäla sitt fång för registrering i aktieboken och akteägarförteckningen.

Förslaget till 7 punkt hänför sig till den i 1 kap. 2 § 3 mom. stadgade anmälningsskyldigheten när ett i stadgandet avsett privat aktiebolags värdepapper utbjuds till allmänheten. Det skall härvid informeras om att värdepapparen inte kan bli föremål för sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen eller för motsvarande förfarande. Stadgandets stränghetsgrad motsvarar det som stadgas om försummelse av informations- eller anmälningsskyldighet i samband med marknadsföring av värdepapper och som bestraffas såsom värdepappersmarknadsförseelse.

I 8 punkten kriminaliseras brott mot stadgandena i 14 kap. 19 § 4 mom. Enligt detta moment skall en aktieägare som innehar mer än nio tiondelar av bolagets aktier och av det totala röstetalet utan dröjsmål underrätta bolaget om att inlösningsrätt har uppkommit. De andra aktieägarna blir därigenom medvetna om inlösningsrätten och kan yrka på inlösen av sina aktier.

Det föreslås att den gällande 6 punkten blir 9 punkt. Enligt förslaget gäller dess stadganden även vad som i lagen om aktiebolag stadgas om delårsrapport, mellanbokslut och balansräkning som avses i 13 kap.

2 § 1 mom. Vidare föreslås det att samma stadganden skall tillämpas på slutredovisning som gäller fusion och likvidation. Med avvikelse från de andra punkterna är dessa gärningar enligt 2 mom. straffbara också när de har begåtts av grov oaktsamhet. Till stränghetsgraden motsvarar stadgandet bokföringsbrott enligt 38 a § bokföringslagen.

17 kap. Ändring av aktiebolagsform

Till lagen föreslås fogat ett nytt kapitel i vilket stadgas om ombildande av privat aktiebolag till publikt samt ombildande av publikt aktiebolag till privat. I vardera fallet är det bolagsstämman som med en majoritet om två tredjedelar av de avgivna rösterna och de på stämman företrädde aktierna fattar beslut om ombildandet om det i bolaget endast finns ett aktieslag som medför rösträtt. I ett publikt aktiebolag med flera aktieslag förutsätter beslutet enligt förslaget kvalificerad majoritet och samtycke av hälften av aktieägarna inom varje aktieslag. I ett publikt aktiebolag kan dessutom de aktieägare som har motsatt sig beslutet på samma sätt som vid fusion yrka att deras aktier inlöses. När ett privat aktiebolag ombildas till ett publikt, krävs det ett utlåtande av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig om att full täckning för det egna bundna kapitalet finns. Ombildandet träder i vardera fallet i kraft när ändringen av bolagsordningen registreras.

I 1 § stadgas om ombildande av ett privat aktiebolag till publikt, i 2 § om ombildande av ett publikt aktiebolag till privat och i 3 § om aktieägarens rätt att yrka inlösen.

1 §. Enligt 1 mom. fattas beslut om ombildande av ett privat aktiebolag till publikt av bolagsstämman. Bolagsstämman kan inte bemyndiga styrelsen att fatta beslutet. En förutsättning för att bolagsstämmans beslut skall bli giltigt är att det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och de vid stämman företrädde aktierna. Ombildandet till publikt aktiebolag försvagar inte minoritetsaktieägarnas ställning. Tvärtom förbättras deras möjligheter att få information om bolaget, eftersom ett publikt aktiebolag har en mera omfattande informationskyldighet än ett privat bolag. Eftersom aktierna i ett publikt aktiebolag kan vara föremål för offentlig handel, ökar också aktieägarens möjlighet att mot

gångse ersättning lösgöra sig från bolaget. Det kan därför anses tillräckligt att den kvalificerade majoritet som enligt momentet erfordras är den samma som enligt 9 kap. 14 § krävs för ändring av bolagsordningen. Enligt förslaget krävs inte majoritet inom varje aktieslag.

I paragrafens 2 mom. uppställs två villkor för ombildandet. För det första skall bolagets bolagsordning uppfylla de krav som ställs på ett publikt bolags bolagsordning. För det andra krävs ett utlåtande av en godkänd revisor såsom obunden sakkunnig, om att det finns full täckning för bolagets bundna egna kapital.

Enligt det stadgande som föreslås i 1 kap. 1 § i denna lag skall ett publikt aktiebolags aktiekapital uppgå till minst 500 000 mark. Enligt förslaget till ändring av 7 § 4 punkten fimalagen skall i ett publikt aktiebolags namn ingå orden "publikt aktiebolag" eller motsvarande förkortning "abp". Några andra krav som avviker från dem som ställs på privata aktiebolag föreslås inte bli ställda på bolagsordningen för publika aktiebolag. Om ett privat aktiebolags aktiekapital således understiger minimibeloppet, skall bolaget senast när ändringen anmäls för registrering även för registrering anmäla en ökning av aktiekapitalet till minst 500 000 mark. I bolagets bolagsordning skall även dess firma ändras så att tillägget för publika aktiebolag införs. Eftersom ombildandet av bolaget förutsätter att det krav som ställs på firman uppfylls, skall namnändringen anmälas för registrering på samma gång som anmälan om den nya bolagsformen.

Enligt förslaget skall en revisor såsom obunden sakkunnig avge ett utlåtande av vilket framgår om det finns full täckning för bolagets bundna egna kapital. På utlåtandet, uppgörandet av utlåtandet och den som uppgör det skall i tillämpliga delar iaktas vad som i 2 kap. 4 a § stadgas om ett sådant utlåtande som krävs om apport när ett bolag bildas. Eftersom ändringen av bolagsformen inte medför nya tillgångar eller avyttring av tillgångar, skall utlåtandet behandla den egendom som bolaget redan har, vilka värderingsmetoder som följts samt vilka resultat dessa har givit. På det sätt som i 2 kap. 4 a § 4 punkten föreslås bli stadgat om apportegendom skall utlåtandet även i samband med ändring av bolagsform ges omedelbart före den bolagsstämma som beslutar om ändringen.

Utlåtandet kan endast gälla egendom som bolaget har vid det tillfälle när utlåtandet uppgörs. Om således bolagsstämman beslutar dels om ändring av bolagsordningen, dels om nyemission varigenom bolagets aktiekapital höjs till 500 000 mark, skall utlåtandet inte ta ställning till nyemissionen. På en sådan nyemission skall däremot stadgandena i 4 kap. tillämpas. Till den registeranmälan som gäller ökningen av aktiekapitalet skall således fogas en försäkran av styrelsens medlemmar och verkställande direktören att det belopp som betalats för ökningen är i bolagets ägo och besittning. Även revisorerna skall ge ett intyg över att de stadganden som gäller för betalning av aktiekapitalet har iakttagits. Om aktiekapitalet ökas mot apportegendom, krävs dessutom ett särskilt utlåtande av en godkänd revisor såsom obunden sakkunnig. Avsikten är att utlåtandena och intygen tillsammans skall utgöra en tillräcklig bekräftelse av riktigheten i uppgifterna om bolagets ekonomiska ställning.

Utlåtandet skall fogas till den anmälan varmed ändringen av bolagsformen anmäls för registrering.

Enligt 3 mom. sker ombildandet från privat aktiebolag till publikt aktiebolag genom registrering av ändringen. Först efter registreringen får bolaget sålunda använda en firma vari ingår antingen orden "publikt aktiebolag" eller förkortningen "abp". Likaså kan bolagets värdepapper först efter registreringen utbjudas till allmänheten utan ett sådant i 1 kap. 2 § 3 mom. stadgat omnämnande om att de utbudna värdepapperen inte kan vara föremål för offentlig handel.

Det föreslås att i 2 kap. 15 § lagen om aktiebolag stadgas om s.k. efterrapport. Syftet med stadgandena i nämnda paragraf är att göra det omöjligt att kringgå stadgandena om aktieplacering i samband med ett bolags bildande, varför paragrafen förutsätter att bolagsstämman godkänner vissa anskaffningar som görs från den närmaste kretsen. Enligt 4 mom. skall 2 kap. 15 § i tillämpliga delar iaktas också när ett privat aktiebolag ombildas till publikt. Syftet är att tillämpningen av dessa stadganden om efterrapport vid ändring av bolagsformen säkerställer att det krav på större aktiekapital som ställs på publika aktiebolag inte kringgås t.ex. genom att egendom på villkor som avviker från det normala skaffas hos aktieägare, som har deltagit i den nyemission som föregick ändringen.

På samma sätt som när det gäller efterrapport enligt 2 kap. räknas tiden om två år från registreringen. När det är fråga om ändring av bolagsformen gäller stadgandet avtal som har ingåtts efter bolagsstämans beslut. Också i samband med ändring av bolagsformen skall till bolagsstämman ges en utredning om egendomen och ett utlåtande av en revisor såsom oberoende sakkunnig. Även stadgandena om handlingarnas tillgänglighet och registrering av bolagsstämans beslut vid efterrapport skall tillämpas vid ändring av bolagsformen.

Förslaget till stadgande om utlåtande av en oberoende sakkunnigrevisor och tillämpning av stadgandena om efterrapport i samband med ändring av bolagsordningen baserar sig på artikel 13 i kapitaldirektivet.

2 §. Enligt 1 mom. är det bolagsstämman som beslutar om ombildande av ett publikt aktiebolag till privat. Bolagsstämman kan inte bemyndiga styrelsen att fatta beslutet.

Bolagsstämans beslut är giltigt om det utöver den kvalificerade majoritet som krävs för ändring av bolagsordningen biträds av minst två tredjedelar av de vid stämman företrädda aktierna inom varje aktieslag och om för beslutet erhålls samtycke av de aktieägare som har minst hälften av samtliga aktier inom varje aktieslag.

Det är motiverat att göra beslutsfattandet om ombildande från publikt aktiebolag till privat svårare, eftersom ändringen är ägnad att försvaga aktieägarnas ställning. Aktieägarna förlorar därmed sina möjligheter att sälja sina aktier genom offentlig handel. Förutom att de därmed förlorar sina möjligheter att utan besvär komma i kontakt med eventuella köpare blir det också svårare att bestämma aktiens gängse värde. Därför föreslås även i 9 kap. 9 § ett stadgande om att kallelsen till den bolagsstämma som beslutar om ändringen skall tillställas aktieägarna inte bara på det sätt som bolagsordningen föreskriver utan dessutom sändas skriftligen till alla aktieägare vilkas adresser bolaget känner till.

Enligt 2 mom. skall ett publikt aktiebolags bolagsordning ändras så att den uppfyller de krav som ställs på ett privat aktiebolags bolagsordning. Stadgandet har utformats på samma sätt som motsvarande stadgande i 1 §. Eftersom det inte finns någon övre gräns för ett privat bolags aktiekapital, innebär stadgandet i praktiken att det i den firma som framgår av bolagsordningen skall

finnas ordet "aktiebolag" eller förkortningen "ab". Om bolaget enligt bolagsordningen för det publika aktiebolaget skall ha ett förvaltningsråd, skall denna bestämmelse strykas ur bolagsordningen, om det nya privata aktiebolagets aktiekapital är under 500 000 mark.

Om bolaget har utfärdat skuldebrev som är eller kan vara föremål för offentlig handel, försvagar ändringen från publikt bolag till privat de personers ställning som innehar sådana skuldebrev. Eftersom endast ett publikt aktiebolags värdepapper kan vara föremål för offentlig handel, försvåras innehavarnas möjligheter att avyttra de skuldebrev som de har i sin besittning. För att trygga dessa personers ställning föreslås i 3 mom. stadgat att ändring av bolagstyp i dessa fall för dessa borgenärens vidkommande förutsätter registermyndighetens tillstånd, i fråga om vilket i tillämpliga delar skall iakttas stadgandena i 6 kap. 5—7 §§. Tillstånd till ändringen skall alltså beviljas om innehavarna av skuldebrev inte motsätter sig ändringen eller enligt en laga kraft vunnit dom har fått betalning, eller betryggande säkerhet har ställts för deras fordran. Registermyndigheten skall på ansökan av bolaget utfärda kungörelse om borgenärens rätt att motsätta sig ändring av bolagsformen samt underrätta bolaget om vem som eventuellt har motsatt sig. Behandlingen skall uppskjutas om bolaget och borgenären i samråd ansöker om det eller bolaget visar att ett käromål rörande borgenärens fordran behandlas vid domstol. Stadgandet gäller inte konvertibla skuldebrev, eftersom ställningen för innehavarna av sådana tryggas genom stadgandet i 4 kap. 12 b §, enligt vilket i villkoren för konvertibla skuldebrev skall anges vilka rättigheter skuldebrevet medför när ett publikt aktiebolag ombildas till privat.

Ändringen från publikt aktiebolag till privat sker enligt 4 mom. på samma sätt som ändringen från privat till publikt, dvs. genom att ändringen av bolagsordningen registreras. De aktieägare som motsätter sig ändringen har enligt förslaget till 3 § rätt att få sin aktie inlöst och innehavaren av ett skuldebrev som är föremål för offentlig handel har enligt 2 mom. rätt att motsätta sig ändringen. På detta sätt har man försökt trygga deras ställning i en situation där bolagets värdepapper efter ändringen av bolagstyp dras bort från sådan handel som avses i värdepappersmarknadslagen. Därför föreslås

inte att en förutsättning för giltigheten av beslutet om ändring av bolagsform skall vara att därförinnan fattas beslut om att dra bort bolagets värdepapper från offentlig handel.

3 §. Ombildandet av ett bolag från publikt till privat kan väsentligt försämra aktieägarens ställning. Det är därför motiverat att i paragrafen stadgas att den aktieägare som motsatt sig beslutet har rätt att yrka på att bolaget löser in hans aktier ifall beslutet om ändring av bolagsformen godkänns. Stadgandet motsvarar stadgandena om rätt för den aktieägare som motsätter sig fusion att yrka på inlösen. På inlösningen skall även tillämpas borgenärsskyddsstadgandena i 6 kap. 5—8 §§ och i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas i 14 kap. 12 §.

Hänvisningen till det borgenärsskyddsförfarande som regleras i 6 kap. vid nedsättning av aktiekapitalet leder till att inlösen, om den inte kan ske utan nedsättning av bolagets bundna egna kapital, förutsätter tillstånd av registermyndigheten. Det förfarande som hänför sig till tillståndet har motiverats närmare i samband med vederbörande stadganden.

Enligt hänvisningen till 14 kap. 12 § skall den aktieägare som yrkar på inlösen för det första motsätta sig ändringsbeslutet på bolagsstämman. För det andra bör han förbehålla sig rätten att yrka inlösen när han tillfrågas om detta på bolagsstämman. För det tredje skall han skriftligen anmäla sitt yrkande till bolaget inom en månad från bolagsstämman.

Aktieägare har rätt att som inlösningpris få aktiens gängse värde, som bestäms utgående från de förhållanden som rådde vid tidpunkten för bolagsstämman. Till det gängse värdet skall dessutom läggas gängse ränta för tiden efter registreringen av ändringen.

Om ingen överenskommelse nås om inlösen eller något annat förfarande för att avgöra tvisten, skall den på det sätt som avses i 16 kap. 5 § hänskjutas till skiljemän för avgörande. Aktieägaren skall för att bibehålla sin rätt inom tre månader från bolagsstämman underrätta Centralhandelskammaren och bolaget om att skiljeförfarande inleds.

Övergångsstadganden

Det föreslås att stadgandena i lagen enligt

huvudregeln skall tillämpas genast när lagen träder i kraft. Undantagen från huvudregeln följer närmast av att det föreslås att lagen skall träda i kraft snabbt, vilket utan övergångsstadganden kunde leda till onödiga svårigheter för bolagen och deras intressegrupper. Syftet med övergångsstadgandena är att beslut som fattats inom bolagen och eventuella verkställighetsåtgärder som vidtagits med anledning av besluten inte skall behöva göras på nytt som en följd av lagändringen.

I de föreslagna övergångsstadgandena ingår såväl allmänna stadganden (1—9 punkten) som specialstadganden kapitelvis (10—47 punkten). Det föreslås att en allmän princip skall vara att ett beslut som fattats av bolagsstämman under den gällande lagens tid kan genomföras och registreras i enlighet med gällande stadganden. I övergångsstadgandena förutsätts att bolagen med vissa undantag ändrar sina bolagsordningar så att de motsvarar stadgandena i den föreslagna lagen.

Det föreslås en lång övergångstid för ikraftträdandet av stadgandena i lagen i sådana fall när de nya stadgandena kan få en betydande inverkan på bolagets eller dess intressegruppers ställning. T.ex i fråga om kravet på minimiaktiekapital föreslås en övergångstid på fem år. I fråga om stadgandena om företrädesrätt till teckning och röstningsbestämmelser föreslås en övergångstid på tre år.

Om inte annat följer av övergångsstadgandena skall den nya lagens stadganden iaktas genast när lagen träder i kraft. Även i fråga om en lagstridig bestämmelse i bolagsordningen iaktas i allmänhet de nya stadgandena utan någon övergångstid. Likaså skall bolagsstämman och styrelsen efter lagens ikraftträdande i allmänhet fatta sina beslut i enlighet med de nya stadgandena. Dessutom tillämpas de nya stadgandena om t.ex. definitionen på utdelningsbara medel oberoende av enligt vilka stadganden balansräkningen för den senaste räkenskapsperioden har uppgjorts. Å andra sidan tillämpas de nya stadgandena på ett kapitalån fastän lånet har getts före lagens ikraftträdande, om villkoren för lånet uppfyller kraven enligt de nya stadgandena.

1. Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snabbt som möjligt, eftersom fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen inte innehåller bestämmelser om

övergångstider för EG:s bolagsrättsliga rätt-saker.

2. Ett bolag som har registrerats eller vars stiftelseurkund har undertecknats före lagens ikraftträdande är enligt övergångsstadgandet ett privat aktiebolag. Stadgandena om publika aktiebolag tillämpas emellertid genast från lagens ikraftträdande på ett aktiebolag vars värdepapper är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknads-lagen.

Eftersom något sådant aktiebolags, vars aktiekapital är mindre än 500 000 mark, värdepapper vederligen inte är föremål för offentlig handel kommer det föreslagna kravet på minimiaktiekapital för publika aktiebolag inte att förorsaka noterade bolag problem. Det huvudsakliga syftet med de övriga särskilda skyldigheterna som föreslås för publika aktiebolag är att säkerställa rätten till information för personer som har investerat eller eventuellt kommer att investera kapital i bolagen. Med stadgandena avsees dessutom att säkra minoritetsaktieägarnas ställning vid vissa exceptionella förfaranden, t.ex. nedsättning av aktiekapitalet. Eftersom noterade bolags informationsskyldighet redan som en följd av värdepappersmarknadslagen och med stöd av den utfärdade föreskrifter delvis är mer omfattande än vad som enligt förslaget förutsätts av publika aktiebolag kommer tillämpningen av dessa stadganden om information genast från lagens ikraftträdande inte vara ägnat att förorsaka bolagen oskäligt men. Genom att stadgandena om publika aktiebolag genast tillämpas på noterade bolag uppfylls kraven enligt EG:s direktiv så snabbt som möjligt i fråga om de bolag som direktiven uttryckligen avser.

Ett bolag vars värdepapper är föremål för offentlig handel när lagen träder i kraft skall besluta att bolaget skall ombildas till publikt aktiebolag och anmälas för registrering inom ett år efter att lagen har trätt i kraft. Ett sådant beslut behöver inte göras om den offentliga handeln med bolagets värdepapper avslutas före det.

Beslutet om ändring av bolagsformen kan göras med iakttagande i övrigt av stadgandena i den föreslagna 17 kap. 1 §. Bolaget behöver likväl inte uppfylla kravet enligt 17 kap. 1 § 2 mom. på täckning för bolagets bundna egna kapital eller hos en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig inhämta i lagrummet avsett utlåtande om att bolagets bundna egna kapital är täckt. Syftet med

undantagsstadgandet är dels att undvika att onödiga utlåtanden inhämtas och dels att skydda dem som har placerat medel i här avsedda bolag. Om stadgandet tillämpas skulle det leda till att ett bolag, som på grund av kapitalkravet inte kan ombildas till publikt aktiebolag, skulle vara tvunget att utgå från listan, vilket för sin del skulle försvaga ställningen för dem som har placerat i bolaget. Ett eventuellt underskott i täckningen för det bundna kapitalet återspeglas i priserna på de värdepapper som är föremål för offentlig handel och äventyrar således inte värdepappersmarknadsverksamhetens pålitlighet.

Enligt förslaget skall registermyndigheten ha rätt att förelägga bolaget vite, om ändringsbeslutet inte fattas eller om det inte anmäls för registrering inom ett år efter att lagen har trätt i kraft.

3. Enligt det föreslagna övergångsstadgandet måste också bolag som har registrerats eller vilkas stiftelseurkund har undertecknats före lagens ikraftträdande öka sitt aktiekapital så att det motsvarar minimiaktiekapitalet enligt 1 kap. 1 § 3 mom. Ökningen måste ske inom fem år från lagens ikraftträdande. Ett bolag vars aktiekapital är mindre än 50 000 mark när lagen träder i kraft får efter lagens ikraftträdande inte heller besluta att nedsätta sitt aktiekapital så att detta som en följd av nedsättningen skulle underskrida 50 000 mark. Stadgandet förhindrar emellertid inte att ett bolag som har ökat sitt aktiekapital så att det överskrider 50 000 mark senare nedsätter det så att det nedsatta aktiekapitalet är minst 50 000 mark. Syftet med stadgandet är att bevara aktiekapitalet i de aktiebolag som har bildats i enlighet med gällande stadganden på en så hög nivå som möjligt.

Det är nödvändigt att utsträcka kravet på minimiaktiekapital att gälla samtliga aktiebolag för att de allmänna målen för ökningen av aktiekapitalet skall kunna uppnås. Kravet på ett aktiekapital om 15 000 mark i gällande lag anammades redan 1974, och redan enligt 1990 års penningvärde motsvarade detta belopp bundet till levnadskostnadsindex ca 56 000 mark. Ett aktiekapital som skulle vara mindre än det föreslagna 50 000 mark skulle just inte ha någon betydelse med tanke på stabiliteten i bolagets verksamhet. Det allmänna målet för förhöjningen är också att trygga bolagets intressegruppers ställning. På grund av det stora

antalet s.k. skrivbordsbolag skulle stadgandet om minimiaktiekapital inte ha någon betydelse under många år efter lagens ikraftträdande om inte detta krav även utsträcks till att gälla redan existerande bolag. Av de ca 84 000 aktiebolag som skattemyndigheterna hade kännedom om år 1994 och som har registrerats med ett aktiekapital under 50 000 mark bedrev ca 48 000 bolag affärsverksamhet, medan av de 3 800 bolag som har registrerats med ett aktiekapital under 15 000 mark ca 2 900 bedrev affärsverksamhet.

4. Om ett aktiebolag inte har ökat sitt aktiekapital till minst 50 000 mark inom fem år från lagens ikraftträdande kan det enligt förslaget förordnas att träda i likvidation. Bolaget kan likväl undvika likvidation genom att öka aktiekapitalet till krävt belopp eller genom att före beslutet om att bolaget skall träda i likvidation ombilda bolaget till ett öppet bolag eller ett kommanditbolag eller genom att registrera sig som en enskild näringsidkare. Enligt det föreslagna stadgandet kan beslutet om att bolaget skall träda i likvidation fattas antingen på anmälan av registermyndigheten eller på ansökan av den vars rätt kan vara beroende av att bolaget träder i likvidation.

5. Enligt förslaget skall genom lag stadgas särskilt om själva likvidationsförfarandet, om tidsfristerna i anknytning därtill, om ledningens skyldigheter, om ändring av bolagsformen, om myndighetstillstånd och om tidpunkten när ändringen av bolagsformen träder i kraft.

Man har stannat för att bereda en särskild lag eftersom denna proposition innehåller brådskande ändringar i syfte att genomföra EG:s rättsakter och emedan likvidationsförfarandet kräver närmare utredningar som måste göras i samarbete med patent- och registerstyrelsen. Eftersom det kan hända att ett stort antal bolag måste förordnas att träda i likvidation efter att övergångstiden har gått ut måste man försäkra sig om att registermyndighetens databehandlingssystem fyller de krav som förfarandet ställer. I detta sammanhang kan det också utredas hur förfarandet kunde differentieras i fråga om andra beslut om att ett bolag skall träda i likvidation än sådana som fattas på anmälan av registermyndigheten. Ett sätt kunde vara att såsom i Sverige ge den, vars rätt kan vara beroende av att bolaget träder i likvidation, rätt att söka bolaget i likvidation redan un-

der en bestämd tid innan bolaget på anmälan av registermyndigheten kunde förordnas att träda i likvidation.

I samband med beredningen av den särskilda lagen bereds också stadganden om ombildande av aktiebolag med ett aktiekapital under 50 000 mark till öppna bolag eller kommanditbolag och om fortsättande av ett aktiebolags verksamhet som en enskild näringsidkare. Denna ändring bör vara möjlig om man vill utsträcka kravet på ett minimiaktiekapital till att också gälla bolag som bildats före lagens ikraftträdande.

6. Det föreslås att det i övergångsstadgandena för det första skall stadgas att i stället för en bestämmelse i en bolagsordning skall stadgandena i den nya lagen iakttas, om bestämmelsen strider mot den nya lagen. Det föreslås emellertid undantag från denna huvudregel bl.a. i punkterna 24 och 25 som gäller inlösen av egna aktier samt under en övergångstid i punkterna 3, 18 och 36.

För det andra föreslås att det skall stadgas att en ändring av bolagsordningen genom vilken den ändras så att den motsvarar lagen skall anmälas för registrering samtidigt som en annan ändring av bolagsordningen anmäls för registrering efter lagens ikraftträdande. I vart fall skall bolagsordningen ändras så att den motsvarar denna lag inom fem år från lagens ikraftträdande. Syftet med stadgandet är att få bestämmelserna i bolagsordningarna att överensstämma med gällande rätt och på detta sätt minska eventuella missförstånd om innehållet i de stadganden som skall iakttas.

De föreslagna stadgandena innebär bl.a. att trots en bolagsordning som godkänts före lagens ikraftträdande eller en ändring av den kan registreras i enlighet med punkterna 7, 10 och 33 iakttas denna lag i stället för en lagstridig bestämmelse i bolagsordningen.

I syfte att effektivisera iakttagandet av stadgandena föreslås att registermyndigheten kan förelägga bolaget vite om det inte iakttar den föreskrivna tidsfristen på fem år. En försummelse att iaktta tidsfristen kan komma till registermyndighetens kännedom på flera olika sätt. I allmänhet torde försummelsen uppenbarligen uppmärksammas i samband med behandlingen av en registeranmälan av bolaget.

7. Det föreslås att i denna punkt uttryckligen skall stadgas att det efter att den nya lagen har trätt i kraft inte är möjligt att registrera en för registrering anmäld bestämmel-

se i en bolagsordning som strider mot lagen, om inte annat följer av övergångsstadgandena. Detta betyder bland annat att, trots att man enligt 18 och 36 punkten under övergångsperioden kan tillämpa bestämmelser i bolagsordningen som strider mot 4 kap. 2 § eller 9 kap. 3 § 1 mom., kan inte mot denna lag stridande ändringar som gäller dessa registreras, om inte besluten angående dem i överensstämmelse med 10 punkten eller 33 punkten har gjorts före lagens ikraftträdande.

8. För att bolagen så snabbt som möjligt skall kunna ändra sina bolagsordningar så att de motsvarar lagen och t.ex. fatta ett beslut om ombildande av bolaget till publikt bolag föreslås att ett bolag redan efter att lagen har stadfästas men innan den har trätt i kraft kan fatta beslut om att ändra sin bolagsordning så att den motsvarar de nya stadgandena. Vid beslutsfattandet skall gällande stadganden iakttas. Ändringen av bolagsordningen kan med iakttagande av gällande stadganden anmälas för registrering innan lagen träder i kraft. Ändringarna registreras och de träder i kraft först när lagen träder i kraft. Om bolaget ombildas till publikt aktiebolag skall emellertid iakttas ett motsvarande förfarande som förutsätts i det föreslagna 17 kap. 1 § 2 mom. I nämnda moment förutsätts ett utlåtande av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig om att det finns täckning för bolagets bundna egna kapital. Enligt förslaget skall utlåtandet föreläggas bolagsstämman och fogas till registeranmälan. Ett undantag från denna huvudregel finns i 2 punkten.

9. I syfte att precisera stadgandena på annat ställe i lagstiftningen föreslås att det i lagen skall tas in ett stadgande enligt vilket på ett dottersamfund som avses i 1 kap. 3 § gäller vad som i övrigt stadgas eller föreskrivs om ett aktiebolags dotterbolag.

10. Det föreslås för det första att på bildande av ett bolag tillämpas gällande stadganden, om stiftelseurkunden undertecknas innan den nya lagen träder i kraft. I stadgandet ges termen bildande en vidsträckt innebörd. Den omfattar bl.a. teckning och betalning av aktier samt registrering av bolaget.

Iakttagandet av gällande stadganden innebär bl.a. att det i stiftelseurkunden inte behöver uppges kostnaderna för bolagets bildande eller t.ex. stiftarens personbeteckning på det sätt som den nya lagen förutsätter. Bolaget kan också bildas och registreras utan det sakkunnigutlåtande som skall ges

om den egendom som sätts in i bolaget i samband med teckningen av aktierna. Också gällande stadganden i 2 kap. 12 § om in drivning och betalning av teckningspriset blir tillämpliga.

Beträffande registreringen innebär iakttagandet av gällande stadganden att ett aktiekapital som betalas i pengar inte behöver betalas in på ett bankkonto eller att hela aktiekapitalet inte behöver vara betalt när registeranmälan görs. Iakttagandet av gällande stadganden innebär också att en eventuell talan om ogiltighet avgörs med tillämpning av gällande stadganden. Även om ett bolags bolagsordning med stöd av detta stadgande kan registreras oberoende av om den innehåller bestämmelser som strider mot den nya lagen iakttas i stället för en bestämmelse som strider mot den nya lagen som regel stadgandena i den nya lagen.

11. Enligt förslaget skall i denna punkt stadgas att det i registret antecknade aktiekapitalet för alla sådana bolag, vilkas stiftelseurkund har undertecknats före lagen trädde i kraft, måste vara betalt inom ett år från lagens ikraftträdande. En registeranmälan om detta måste också göras inom ett år från lagens ikraftträdande. Om en anmälan inte har gjorts eller om det av anmälan framgår att ett mot bolagets minimiaktiekapital svarande antal aktier inte har betalats till fullo skall registermyndigheten enligt gällande stadganden i 2 kap. 13 § utan dröjsmål uppmana bolaget att inom en månad göra en sådan anmälan. Görs en anmälan inte inom utsatt tid skall registermyndigheten hos domstol göra anmälan för bolagets försättande i likvidation. Om det nominella beloppet av de anmälda, fullt betalda aktierna inte motsvarar det registrerade aktiekapitalet, men nog motsvarar minimiaktiekapitalet, registrerar registermyndigheten att aktiekapitalet har nedsatts med det sammanlagda nominella beloppet av de aktier som är obetalda, varvid dessa blir ogiltiga.

12. Det föreslås att i denna punkt skall stadgas att de i 2 kap. 15 § föreslagna s.k. efterrapportstadgandena inte skall tillämpas på ett avtal som ingåtts innan lagen har trätt i kraft.

13. Enligt de föreslagna stadgandena i 3 kap. 5 § skall också bolagets registernummer antecknas på aktiebrevet. Den föreslagna ändringen är inte till sin natur sådan att bolaget borde förpliktas att byta ut aktiebrev som utfärdats före lagens ikraftträdande eller

att samla in dem för att anteckna registernumret på dem. Registernumret skall emellertid antecknas på ett aktiebrev som efter lagens ikraftträdande visas upp för bolaget för anteckning eller av annan orsak. Enligt det föreslagna stadgandet skall registernumret också antecknas på aktier som bolaget överlåter efter lagens ikraftträdande. Om bolaget alltså säljer egna aktier skall bolagets registernummer antecknas på aktiebrevet.

14. Enligt det föreslagna stadgandet i 3 kap. 11 § är bolagets enda aktieägare skyldig att anmäla sitt aktieinnehav för anteckning i aktieboken och aktieägarförteckningen. För att detta stadgande skall ha någon betydelse måste också ett aktieinnehav som har uppstått före lagens ikraftträdande anmälas inom två månader från lagens ikraftträdande för att antecknas i förteckningarna. Detta gör det lättare att efter lagens ikraftträdande uppfylla och följa skyldigheten att registrera vissa bestämda avtal och förpliktelser mellan bolaget och dess enda aktieägare.

15. I punkten föreslås stadgat att bolaget tidigast två år efter lagens ikraftträdande kan fatta ett beslut som avses i den föreslagna 3 a kap. 3 a § om försäljning av aktier som införts på ett gemensamt värdeandelskonto. Försäljningen får emellertid inte ske före den i nämnda paragraf avsedda tidsfristen om fem år har gått ut räknat från anmälningsdagen.

16. I punkten föreslås ett stadgande för det fall att bolagsstämman hålls omedelbart efter lagens ikraftträdande. Den i 3 a kap. 11 § avsedda dagen som avgör rätten att delta i bolagsstämman är då i enlighet med den nya lagen fem dagar före bolagsstämman, även om denna dag då infaller före lagens ikraftträdande.

17. I punkten föreslås stadgat att gällande stadganden tillämpas på ökning av aktiekapitalet och på registreringen av ökningen i sådana fall när styrelsen med stöd av ett bemyndigande att besluta om ökning har fattat ett sådant beslut före lagens ikraftträdande. I stadgandet ges en vidsträckt innebörd åt termen ökningsbeslut. Om bolagsstämmans beslut om bemyndigande igen har fattats före lagens ikraftträdande, men styrelsen med stöd av bemyndigandet har beslutat om ökning av aktiekapitalet först efter att den nya lagen har trätt i kraft, tillämpas de nya stadgandena på ökningen. På registreringen

av beslutet om bemyndigande tillämpas härvid gällande stadganden. Övergångsstadgandet om optionslån och lån mot konvertibelt skuldebrev ingår i 20 punkten.

Tillämpningen av gällande stadganden innebär att på teckning och betalning av aktier samt på registrering av ökning av aktiekapitalet tillämpas gällande stadganden på motsvarande sätt som vad som framförs i motiveringen till punkt 10 som gäller bildande av bolag. I punkt 19 i övergångsstadgandena föreslås emellertid ett stadgande enligt vilket tecknade aktier skall anmälas för registrering senast ett år från lagens ikraftträdande. Iakttagandet av gällande stadganden innebär också att eventuell talan om ogiltighet avgörs med tillämpning av gällande stadganden.

18. I denna punkt föreslås att det skall stadgas en tre års övergångstid för stadgandet som förbjuder avvikelse från företrädesrätten med stöd av bolagsordningen. Syftet med övergångsstadgandet är att jämna ut verkningarna som det föreslagna stadgandet har på aktieägarnas relativa ställning och på aktiernas värde.

Enligt det föreslagna övergångsstadgandet skall gällande stadganden tillämpas endast tills bolagsordningen har ändrats. Har bolagsordningen inte ändrats inom en tre års övergångstid skall stadgandena i den nya lagen tillämpas efter utgången av övergångstiden. Enligt punkt 7 i övergångsstadgandena kan bolagsordningen inte ändras så att den efter ändringen skulle strida mot den nya lagen.

19. Enligt förslaget skall i denna punkt stadgas att ett bolag inom ett år från lagens ikraftträdande skall anmäla sitt helt betalda aktiekapital för registrering. Efter att ha hört bolaget skall registermyndigheten registrera aktiekapitalet nedsatt med det sammanlagda nominella värdet på de obetalda aktierna, om det av bolagets registeranmälan inte framgår att samtliga aktier har betalats till fullo. Registermyndigheten skall samtidigt registrera motsvarande ändring av bolagsordningen.

20. I denna punkt föreslås ett stadgande enligt vilket på registreringen av ett optionslån eller ett lån mot konvertibla skuldebrev skall tillämpas gällande stadganden om teckningstiden för lånet har börjat innan denna lag har trätt i kraft. Ett beslut om upptagande av ett dylikt lån skall emellertid anmälas för registrering inom två år från lagens ikraftträdande. Skyldigheten att registrera så-

dana beslut leder till att också gamla beslut om upptagande av lån blir allmänt kända. Beslutet behöver emellertid inte registreras om lånet före utgången av nämnda tid anmäls för registrering i enlighet med gällande stadganden.

Enligt förslaget skall de nya stadgandena tillämpas på registreringen av lånet om tiden för teckning av lånet börjar först efter att lagen har trätt i kraft även om beslutet om lånet fattats före lagens ikraftträdande. Iakttagandet av de nya stadgandena innebär att teckningspriset för skuldebrev måste vara betalt i sin helhet före registreringen. Den tidsfrist för registreringen som avses i 4 kap. 12 c § 1 mom. föreslås emellertid räknas från lagens ikraftträdande. Detta stadgande är ett undantag från stadgandena i punkterna 17 och 33 enligt vilka gällande stadganden tillämpas på ett beslut av bolagsstämman och på verkställigheten av ett beslut av styrelsen om ökning av aktiekapitalet, om besluten har fattats innan lagen trädde i kraft.

21. I denna punkt föreslås ett stadgande enligt vilket ägaren till en aktie som tecknats med stöd av ett optionslån eller ett lån mot konvertibla skuldebrev erhåller aktieägares rättigheter enligt gällande stadganden om teckningstiden har börjat före lagens ikraftträdande. Aktieägares rättigheter kan i dessa fall uppstå redan före registreringen av aktiekapitalet beroende på hurudana villkoren är.

22. I syfte att precisera stadgandena på annat ställe i lagstiftningen föreslås i denna punkt ett stadgande enligt vilket för en optionsrätt som avses i 4 kap. 1 § i tillämpliga delar gäller vad som i övrigt stadgas eller föreskrivs om ett optionslån som upptas av ett aktiebolag.

23. Enligt de föreslagna stadgandena i 6 kap. 5 § om nedsättning av aktiekapitalet skall tillstånd för nedsättning sökas hos registermyndigheten och inte hos domsolk som enligt gällande stadganden i 6 kap. 3 §. För att förtydliga förfarandet föreslås det att tidpunkten för inlämnandet av ansökningen skall vara avgörande för vilket förfarande som skall iaktas. Om ansökningen har lämnats in till en domstol före lagens ikraftträdande tillämpas gällande stadganden på förfarandet i sin helhet.

24. I denna punkt föreslås ett stadgande enligt vilket bestämmelserna om inlösen i bolagsordningar som överensstämmer med gällande 6 kap. 4 § kan förbli i kraft som

sådana. I en bolagsordning behöver alltså inte tas in en inlösningsklausul enligt den föreslagna 6 kap. 9 §. Efter lagens ikraftträdande skall på beslutsfattandet likväl tillämpas de föreslagna stadgandena i 6 kap. även om inlösnigen baserar sig på en bestämmelse enligt gällande 6 kap. 4 §. T.ex. borgenärsskyddsförfarandet blir tillämpligt om inlösen av en aktie leder till att bolagets bundna egna kapital minskar. Styrelsen kan heller inte besluta om inlösen av aktier utan ett uttryckligt bemyndigande.

25. I punkten föreslås att det skall stadgas att bestämmelser i bolagsordningarna om bolagets rätt att inlösa aktie som övergår till ny ägare som överensstämmer med gällande 7 kap. 2 § andra meningen kan förbli i kraft som sådana. De behöver alltså inte ändras så att de överensstämmer med de föreslagna stadgandena i 3 kap. 3 § 1 mom. På samma sätt som i punkt 24 föreslås likväl ett stadgande enligt vilket de föreslagna stadgandena efter lagens ikraftträdande i övrigt skall tillämpas på förfarandet. Bolaget måste alltså bl.a. enligt det föreslagna 3 kap. 3 § 5 mom. antingen ogiltigförklara en inlöst aktie eller överlåta den vidare med iakttagande av vad som stadgas i 7 kap. En bestämmelse i bolagsordningen som grundar sig på första meningen i 7 kap. 2 § blir ogiltig när den föreslagna lagen träder i kraft. Enligt 6 punkten i övergångsstadgandena skall bolagsordningen även till denna del fås att överensstämma med den föreslagna lagen inom fem år från lagens ikraftträdande.

26. Eftersom aktiekapitalet enligt den ändring som föreslås i 2 kap. 9 § skall vara betalt i sin helhet innan bolagets anmäls till registret föreslås det ett övergångsstadgande enligt vilket ett bolag med stöd av de föreslagna stadgandena i 7 kap. 3—6 §§ kan förvärva endast helt betalda aktier.

27. Enligt gällande stadganden kan ett bolag lösa in egna aktier utan att nedsätta aktiekapitalet om de erbjuds bolaget eller när aktien övergår till en ny ägare. Enligt de föreslagna stadgandena i 6 och 7 kap. måste aktiekapitalet alltid nedsättas när bolaget löser in egna aktier eller när förvärvade aktier inte överläts vidare inom stadgad tid. Avsikten är att antalet gällande aktier och aktiekapitalet skall motsvara varandra. Det föreslås därför att bolagets aktiekapital också skall nedsättas med ett belopp som motsvarar det nominella värdet av de aktier som har lösts in före lagens ikraftträdande. Enligt

förslaget skall övergångstiden vara tre år från lagens ikraftträdande. För att ett bolag som på grund av detta övergångsstadgande måste nedsätta sitt aktiekapital skall få räkna sig till godo den övergångstid på fem år som avses i 3 punkten föreslås det att nedsättningen skall kunna göras utan hinder av 1 kap. 1 § 3 mom. och med beaktande av vad som stadgas i 3 och 4 punkten. Enligt förslaget har styrelsen undantagsvis härvid rätt att besluta om nedsättning av aktiekapitalet. Beslutet skall dock fattas på bolagsstämman, om nedsättningen skulle leda till att aktiekapitalet stannar under minimiaktiekapitalet.

28. Enligt de föreslagna stadgandena i 7 kap. 8 § skall ett bolag inom en tidsfrist på sex månader från förvärvet avyttra aktier som det lagstridigt har förvärvat. I överensstämmelse med detta stadgande föreslås ett övergångsstadgande enligt vilket ett bolag inom sex månader från lagens ikraftträdande skall avyttra aktier som bolaget har i strid med gällande stadganden.

29. Enligt de föreslagna stadgandena i 7 kap. 8 § skall ett publikt aktiebolag avyttra aktier som bolaget har förvärvat på det sätt som avses i 7 kap. 1 § 2 mom. eller erhållit utan vederlag om deras belopp överskrider fem procent av bolagets aktiekapital eller röstetalet för dessa aktier överskrider fem procent av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Tidsfristen för avyttrandet är tre år från förvärvet. Som övergångsstadgande föreslås att detta stadgande tillämpas på aktier som förvärvats eller erhållits utan vederlag före lagens ikraftträdande sedan tre år förflutit från lagens ikraftträdande. Stadgandet gäller på motsvarande sätt samfund som enligt tidigare stadganden inte var skyldiga att avyttra sina aktier i ett bolag. Enligt stadgandet är t.ex. ett öppet bolag som är dottersamfund till ett bolag skyldigt att avyttra sina aktier i bolaget inom tre år från lagens ikraftträdande.

30. Enligt förslaget skall stadgandena i gällande lag om organiserandet av ledningen i s.k. stora bolag gälla bolag med ett aktiekapital på minst 500 000 mark. Ledningen för ett bolag som ombildas till publikt aktiebolag måste uppfylla kraven enligt stadgandena redan när bolaget ombildas till publikt bolag. Ett privat aktiebolag som bildats innan lagen trädde i kraft och vars aktiekapital är minst 500 000 och högst 1 000 000 mark skall för sin del ändra sin bolagsordning och organisera sin ledning så att de motsvarar

den nya lagen inom tre år från dess ikraftträdande. Styrelsen i ett dylikt bolag skall bestå av minst tre medlemmar och bolaget skall ha en verkställande direktör som inte får vara styrelseordförande om bolaget inte har ett förvaltningsråd.

Ett bolag som ökar sitt aktiekapital till 500 000 mark skall göra anmälan om nödvändiga ändringar av bolagsordningen samtidigt med anmälan om ökning av aktiekapitalet.

31. Ett aktiebolag vars aktiekapital underskrider 500 000 mark kan fortsättningsvis ha ett förvaltningsråd, om bestämmelsen i bolagsordningen om förvaltningsråd har anmälts för registrering i enlighet med gällande stadganden innan denna lag trädde i kraft.

32. Termen "vice verkställande direktör" i 8 kap. 3 § skall enligt förslaget ersättas med termen "verkställande direktörens suppleant". För att stadgandena om ett aktiebolags vice verkställande direktör i andra lagar, förordningar och beslut fortsättningsvis skall kunna tillämpas föreslås det att de också skall kunna tillämpas på verkställande direktörens suppleant.

33. Enligt förslaget skall på ett beslut av bolagsstämman som fattats innan denna lag trädde i kraft och på dess registrering tillämpas gällande stadganden. Tillämpandet av gällande stadganden på ett bolagsstämmbeslut omfattar bl.a. verkställigheten av beslutet samt väckande av talan mot beslutet på det sätt som avses i 9 kap. 17 §. T.ex. på ett bolagsstämmbeslut om ökning av aktiekapitalet tillämpas gällande stadganden om teckning, betalning och registrering av en aktie, om beslutet har fattats före lagens ikraftträdande.

Från den princip som framgår av stadgandet föreslås vissa undantag. Det avgörande för valet av tillämpliga stadganden t.ex. när ett bolag bildas enligt 10 punkten är tidpunkten när stiftelseurkunden har undertecknats och inte när den konstituerande stämman som motsvarar bolagsstämman har hållits. Ett undantag utgör också stadgandet i 20 punkten om registrering av ett optionslån eller ett lån mot konvertibla skuldebrev.

34. Enligt förslaget skall också på en kallelse till bolagsstämma tillämpas gällande stadganden, om kallelsen har utfärdats före lagens ikraftträdande. På motsvarande sätt skall också på handlingar som skall hållas tillgängliga för aktieägarna tillämpas gällande

de stadganden, om handlingarna har ställts till påseende före lagens ikraftträdande. Innehållet i kallelsen och frågan om vilka handlingar som skall hållas tillgängliga bestäms härvid enligt gällande stadganden.

Oavsett vilka stadganden som skall tillämpas på handlingar som skall hållas tillgängliga tillämpas de nya stadgandena på ett beslut som fattas på en ordinarie bolagsstämma, om beslutet fattas efter lagens ikraftträdande. I dylika fall är det i allmänhet ändamålsenligt hålla tillgängliga de handlingar som den nya lagen förutsätter.

35. I denna punkt föreslås det en tre års övergångstid för stadgandet som förbjuder utövat av rösträtt med bolagets aktier som tillhör en stiftelse i vilken bolaget har bestämmanderätt samt med aktier som tillhör något annat samfund, än ett aktiebolag, i vilket bolaget har bestämmanderätt. Övergångstiden gäller de aktier som när denna lag träder i kraft tillhör en stiftelse eller något annat samfund som bolaget har bestämmanderätt i. Stadgandet kan i vissa bolag leda till betydande ändringar i rösträttsförhållandena. För att man skall kunna förbereda sig för ändringarna och jämna ut dem föreslås det att stadgandet skall tillämpas först sedan tre år förflutit från lagens ikraftträdande. Övergångsstadgandet gäller naturligtvis inte sådana pensionsstiftelser som avses i gällande 9 kap. 1 § 3 mom.

36. I punkten föreslås en tre års övergångstid för stadgandet i 9 kap. 3 § 1 mom. genom vilket förhindras att stadgandet om största möjliga skillnad i röstetal mellan aktier kan kringgås. En övergångstid är motiverad eftersom ändringen kan ha verkningar på aktieägarnas relativa ställning och på aktiernas värde.

Gällande stadganden tillämpas emellertid högst tills bolagsordningen har ändrats. Om bolagsordningen inte ändras inom tre år från lagens ikraftträdande, tillämpas stadgandena i den nya lagen efter nämnda frist. Enligt punkt 7 i övergångsstadgandena får en bolagsordning inte ändras så att den efter ändringen skulle komma att stå i strid med den nya lagen.

Enligt förslaget skall bolagsordningsbestämmelser som strider mot de föreslagna stadgandena i 9 kap. 3 § 1 mom. och som anmälts för registrering före den 1 mars 1979 lämnas utanför tillämpningsområdet för stadgandena på grund av att de har varit lagenliga före gällande lag om aktiebolag

trädde i kraft och på grund av att det i lagen angående införande av lagen om aktiebolag (735/78) stadgas om deras giltighet. Situationen är en annan beträffande röstningsföreskrifter som anmälts för registrering efter nämnda tidpunkt, eftersom det uttryckliga stadgandet om största möjliga skillnad i röstetal mellan aktier har gällt för dessa.

37. Det föreslås att sammanslagningen av olika aktieslag i bolagen tillfälligt skall underlättas. För en sammanslagning av aktieslag krävs samtycke av aktieägare med minst en tredjedel av alla och mer än två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna av det slag vars rättigheter minskar. Beslutet måste dessutom på bolagsstämman antas med en kvalificerad majoritet som avses i 9 kap. 14 §.

Stadgandet gäller såväl fall där ett aktieslag sammanslås med ett redan befintligt aktieslag som fall där aktieslagen sammanslås genom att det bildas ett helt nytt aktieslag. Avsikten med stadgandet är att göra det lättare att minska antalet aktieslag, vilket för sin del kan lindra de eventuella olägenheter som en omröstning aktieslagsvis i vissa situationer kan förorsaka. En minskning av antalet aktieslag höjer i allmänhet också aktiehandelns likviditet. En sammanslagning av aktieslag måste bedömas särskilt noggrant i förhållande till generalklausulen i 9 kap. 16 § som betonar aktieägarnas likställighet.

38. Enligt det föreslagna övergångsstadgandet som hänför sig till 10 kap. 4 § skall bolagsstämman, om bolagets värdepapper är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen och på det således tillämpas stadgandena om publika bolag, välja en av Centralhandelskammaren godkänd revisor att granska bokslutet för den räkenskapsperiod som börjar efter lagens ikraftträdande. Den föreslagna övergångstiden motsvarar övergångstiden för de nya stadgandena om bokslut. Avsikten är att man inte skall behöva byta en revisor för att granska bokslutet för den räkenskapsperiod som löper när lagen träder i kraft, utan man kan välja en revisor som uppfyller de nya kraven vid den första ordinarie bolagsstämman efter lagens ikraftträdande.

39. Enligt övergångsstadgandet om behörigheten för en revisor som förordnas av länsstyrelsen tillämpas behörighetsvillkoren enligt de föreslagna nya stadgandena inte på en revisor som förordnas på grundval av en ansökan som har gjorts före lagens ikraftträ-

dande. Ärendet behandlas med iakttagande av de stadganden som var i kraft vid tidpunkten för ansökan.

40. De nya stadgandena om bokslut tilllämpas senast från och med den räkenskapsperiod som börjar efter lagens ikraftträdande. Genom övergångstiden vill man bereda bolagen tillräckligt med tid att anamma de nya stadgandena och att anpassa sin bokföring till dem. Om ett bolag så vill kan det emellertid tillämpa de nya stadgandena genast från lagens ikraftträdande. Stadganden om bokslut finns i 11 kap., 12 kap. 3 a § och 7 § 4 mom. samt 13 kap. I det föreslagna 12 kap. 3 a § stadgas om överkursfonden och i 7 § 4 mom. finns ett stadgande om anteckning av i paragrafen nämnda lån i en till balansspecifikationerna fogad förteckning. Stadganden om skyldighet för ett bolag i likvidation att uppgöra en särskild balansräkning och ett särskilt bokslut och koncernbokslut finns i 13 kap. Stadgandena i 12 kap 2 § som reglerar beloppet av utdelningsbara poster är däremot inte sådana stadganden om bokslut som avses här.

I de nya bokslutsstadgandena utvidgas skyldigheten att göra upp koncernbokslut till att gälla publika aktiebolag samt moderbolag som delar ut medel till aktieägarna eller beviljar penninglån eller ställer säkerhet enligt 12 kap. 7 § 1 eller 5 mom. eller återbetalar kapitalet, eller betalar ränta eller annan gottgörelse på ett kapitallån. Skyldigheten för ett sådant moderbolag att göra upp koncernbokslut börjar emellertid från lagens ikraftträdande. Stadgandet förorsakar inte tillägsarbete för bolagen, eftersom gällande begränsning av ett moderbolags vinstutdelning förutsätter i praktiken redan nu att koncernbokslut görs upp. Även de föreslagna stadgandena om penninglån och säkerhet enligt 12 kap. 7 § 1 och 5 mom. samt om kapitallån enligt 5 kap. 1 § förutsätter i praktiken att koncernbokslut görs upp.

41. I de nya stadgandena utsträcks skyldigheten att offentliggöra bokslutshandlingarna till alla aktiebolag. Ett bolag vars publiceringsskyldighet grundar sig på de nya stadgandena skall offentliggöra handlingarna för första gången för den räkenskapsperiod som börjar efter lagens ikraftträdande. På försumelse att uppfylla en före lagens ikraftträdande uppkommen förpliktelse att tillstålla registermyndigheten ett bokslut tillämpas gällande stadganden under ett års tid från lagens ikraftträdande.

42. Till skyldigheten i de nya stadgandena att göra upp delårsrapport och årsrapport hör ett motsvarande övergångsstadgande som i fråga om tillämpningen av de nya stadgandena om bokslut. Övergångsstadgandet gäller i praktiken endast ett bolag som ombildas till publikt aktiebolag och ett bolag vars skuldebrev är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen och som således inte har haft en på värdepappersmarknadslagen baserad skyldighet att göra upp rapporter.

43. I anknytning till de föreslagna stadgandena i 12 kap. 8 § föreslås ett övergångsstadgande vars syfte är att skydda dem som i enlighet med gällande stadganden i 12 kap.7 § men i strid med de nya stadgandena av ett bolag har beviljats lån eller medel eller för vilka bolaget har ställt säkerhet. En ändring av villkoren för ett dylikt avtal efter lagens ikraftträdande kom emellertid leda till att det uppstår en återbetalningsskyldighet som avses i 12 kap. 5 § och en möjlighet att utdöma straff för aktiebolagsbrott enligt 16 kap. 8 §.

Övergångsstadgandet innebär t.ex. att en personalfond som beviljats ett penninglån före lagens ikraftträdande i strid med de nya stadgandena i 12 kap. 7 § 5 mom. inte är skyldig att återbetala lånet enbart på grund av att de nya stadgandena träder i kraft.

Övergångsstadgandet gäller endast tillämpningen av 12 kap.8 §. Ett penninglån som avses i övergångsstadgandet tas således med i beräkningen vid en jämförelse av lån som beviljats bolagets närmaste krets med såsom vinst utdelningsbara medel enligt 12 kap. 7 § 1 mom.

44. Enligt förslaget skall tillämpningen av stadgandena om tvångslikvidation på bolag som bildats före lagens ikraftträdande skjutas upp så, att om bolagets resterande eget kapital vid lagens ikraftträdande är mindre än hälften men mer än en tredjedel av aktiekapitalet skall gällande stadgande i 13 kap. 2 § 1 mom. första meningen tillämpas på kapitalkravet under en bestämd tid. Det föreslås att denna tid i privata bolag skall vara två år och i publika bolag ett år från lagens ikraftträdande. I fråga om publika bolag gäller tidsfristen i praktiken endast bolag vilkas värdepapper är föremål för offentlig handel när lagen träder i kraft, eftersom förutsättningen i andra bolag för att kunna registrera sig som publika aktiebolag är att det finns full täckning för aktiekapita-

let när registeranmälan lämnas in.

I fråga om privata bolag har man beträffande tidsfristens längd strävat efter att det nya stadgandet inte skall förorsaka bolagen oskäliga svårigheter.

Har kallelse till en s.k. första bolagsstämma som avses i 13 kap. 2 § 1 mom. utfärdats före lagens ikraftträdande behöver för bolagsstämman inte läggas fram en sådan av revisorerna granskad likvidationsbalansräkning som avses i de nya stadgandena. Har den första bolagsstämman hållits före lagens ikraftträdande skall på den i stadgandet avsedda saneringstiden, inom vilken ökningen av det egna kapitalet skall konstateras vid den s.k. andra bolagsstämman, enligt huvudregeln tillämpas gällande stadganden. Denna stämma skall likväl i vart fall hållas senast inom ett år från lagens ikraftträdande.

45. Har ett fusionsavtal före lagens ikraftträdande godkänts i något av de bolag som deltar i fusionen tillämpas gällande stadganden på fusionen. Vid dotterbolagsfusion anses avtalets undertecknande som denna godkänningspunkt. Tillämpningen av gällande stadganden gäller bl.a. godkännande av fusionsavtalet i de övriga bolag som deltar i fusionen, inlösningsrätten och inlösningsförfarandet, registrering av fusionsavtalet, förfarandet vid ansökan om tillstånd att verkställa fusionsavtalet, registreringen av tillståndet och dess rättsverkningar. Avsikten är att tillståndsförfarandet som hänger samman med verkställigheten av en fusion under året efter lagens ikraftträdande från domstolarna överförs till registermyndigheten så att behandlingen av fusioner som redan är anhängiga inte anhopas under övergångstiden.

Tillämpningen av övergångsstadgandet är knuten till godkännande av avtalet, eftersom det i gällande 14 kap. 1 § inte finns någon tidsfrist inom vilken det undertecknade fusionsavtalet skall föreläggas bolagsstämman för godkännande. I och med att tiden går förändras å andra sidan den ekonomiska situationen för de bolag som deltar i fusionen så, att stadgandet i praktiken inte kan gälla andra fusionsavtal än sådana som har gjorts upp en kort tid före lagens ikraftträdande.

De nya stadgandena om fusionsplanen, dess bilagor och kallelse till bolagsstämma måste tas i beaktande också i ett fusionsavtal som görs upp före lagens ikraftträdande, om godkännandet av avtalet sker efter lagens ikraftträdande. Det föreslagna undantaget

från huvudregeln i 33 och 34 punkten baserar sig på den föreslagna ändringen i borgenärsskyddsförfarandet.

Det föreslås dessutom stadgat i punkten att den i 14 kap. 3 § ingående presumtionen om inlösen av särskild rättighet inte blir tillämplig, om i det beslut som gäller rättigheten har avtalats om ställningen för innehavaren av en särskild rättighet och tiden för teckning av rättigheten har börjat innan lagen trätt i kraft.

46. Tillämpningsområdet för de nya stadgandena om inlösningsrätt och inlösningskyldighet av en minoritetsandel begränsas så, att en inlösningsituation inte uppstår om en aktieägare under de omständigheter som rådde före den nya lagens ikraftträdande inte hade inlösningsrätt eller inlösningskyldighet enligt gällande stadganden. Om å andra sidan en aktieägarers indirekta ägande- och rösträttsandel, om vilket det finns stadganden i den nya lagen, efter lagens ikraftträdande växer som en följd av ett fång, ett aktionärsavtal eller någon annan rättshandling, beaktas den ägande- och rösträttsandel som han enligt de nya stadgandena hade före lagens ikraftträdande när de nya stadgandena tillämpas.

Enligt det föreslagna 14 kap. 19 § 4 mom. skall inlösningsrätt och inlösningskyldighet som uppstått före lagens ikraftträdande anmälas till bolaget inom två månader från lagens ikraftträdande. På inlösningsförfarandet tillämpas igen gällande stadganden, om inlösningsyrkandet har gjorts före lagens ikraftträdande. Detta gäller också en ansökan om förordnande av god man och hans behörighet. På deponering av inlösningsbeloppet tillämpas emellertid alltid de nya stadgandena, om deponeringen görs efter lagens ikraftträdande. I praktiken har inlösningsbeloppet veterligen deponerats på depositionskonton med t.o.m. mycket låg ränta, vilket i gällande förhållanden inte alltid är motiverat med beaktande av inlösningsbeloppets storlek och ränteskillnaderna mellan olika depositionstyper.

47. Enligt förslaget skall stadgandet om uppgifter som skall nämnas i bolagets brev och blanketter tillämpas sedan ett år förflutit från lagens ikraftträdande. Syftet med övergångsstadgandet är att bereda bolagen en skälig tid att förnya sina blanketter så att de överensstämmer med de nya stadgandena.

1.2. Värdepappersmarknadslagen

Enligt de ändringar som föreslås i lagen om aktiebolag indelas aktiebolagen i privata och publika aktiebolag. Aktiebolag föreslås också få mera omfattande rätt att förvärva egna aktier än de har för närvarande. I värdepappersmarknadslagen föreslås vissa betydande ändringar med anledning av de ändringar som föreslagits i lagen om aktiebolag.

Indelningen i privata och publika aktiebolag är avsedd att särskilja de aktiebolag vilka kan emittera värdepapper som kan vara föremål för handel på den offentliga värdepappersmarknaden från övriga bolag som har formen av aktiebolag. Endast ett publikt aktiebolags värdepapper kan enligt den ändring som föreslås i lagen om aktiebolag vara föremål för offentlig handel eller motsvarande förfarande. När det gäller dessa bolag ställs i lagen om aktiebolag strängare krav på minimiaktiekapitalet och de åläggs även en mera omfattande informationskyldighet. Även stadgandena om minoritetsskydd är i vissa situationer strängare för publika än för privata aktiebolag. På motsvarande sätt föreslås att de skyldigheter som åläggs bolagen enligt värdepappersmarknadslagen kan gälla enbart publika aktiebolag. Därför föreslås att tillämpningsområdet för värdepappersmarknadslagen begränsas så att lagen gäller endast värdepapper som emitteras av publika aktiebolag. Ett stadgande om saken föreslås ingå i 1 kap. 2 §.

I lagen om aktiebolag föreslås en ändring enligt vilken ett publikt aktiebolag kan förvärva och sälja egna aktier också vid offentlig handel. För att likställigheten mellan aktieägarna och marknadens tillförlitlighet under dessa förhållanden skall kunna tryggas, föreslås att bolaget enligt värdepappersmarknadslagen åläggs att informera om avslut som det har gjort vid offentlig handel. Stadganden om detta tas in i den 10 a § som föreslås bli fogad till 2 kap., dvs. kapitlet om marknadsföring av värdepapper, emission och informationskyldighet. Den som ordnar offentlig handel är för sin del skyldig att vidarebefordra informationen till marknaden. För det andra föreslås att reglerna för den som ordnar offentlig handel på ett sådant sätt att bolaget har rätt att bedriva handel med sina egna aktier, skall uppta föreskrifter som gör det möjligt att trygga likställigheten mellan aktieägarna. Stadganden om saken föreslås bli intagna i 3 kap. 4 §,

som gäller fondbörsens reglemente samt i 3 kap. 13 §, som gäller avtalsmarknadsverksamhet och annan offentlig handel med värdepapper.

1 kap. 2 §. Tillämpningsområdet för värdepappersmarknadslagen föreslås bli så begränsat att lagen inte överhuvudtaget skall gälla värdepapper som emitteras av privata aktiebolag. Begränsningen skall enligt förslaget genomföras så att 1 kap. 2 § 2 mom. ändras. Förslaget ansluter sig till den i lagen om aktiebolag föreslagna ändringen som innebär att aktiebolagen indelas i publika respektive privata aktiebolag. I lagen om aktiebolag föreslås ett förbud mot att göra värdepapper i privata aktiebolag föremål för sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen eller för motsvarande förfarande. Enligt förslaget är den som till allmänheten bjuder ut värdepapper i ett privat aktiebolag skyldig att informera om att värdepapperen inte kan vara föremål för handel på den offentliga värdepappersmarknaden. Avsikten med begränsningen av tillämpningsområdet är att i kombination med de stadganden som föreslås i lagen om aktiebolag uppnå en sådan lösning att endast vissa bolag som uppfyller de krav och villkor som ställs i lagen om aktiebolag skall kunna vara föremål för handel på den offentliga värdepappersmarknaden. Syftet med värdepappersmarknadslagen är att upprätthålla förtroendet för den offentliga marknaden. Det är därför inte ändamålsenligt att tillämpa värdepappersmarknadslagens normer på värdepapper som inte kan vara föremål för handel på denna marknad.

Den ändring som gäller tillämpningsområdet leder till att stadgandena i värdepappersmarknadslagen inte längre gäller värdepapper i privata aktiebolag. Detta betyder för det första att vad som i 2 kap. stadgas om informationskyldigheten inte skall tillämpas när värdepapper i ett privat aktiebolag marknadsförs eller annars bjuds ut till allmänheten. Avsikten med värdepappersmarknadslagens informationsstadganden är att trygga en eventuell köparens ställning på en marknad där köparen och säljaren inte på förhand står i kontakt sinsemellan utan där kontakten mellan dem uppkommer först genom köpslutet. På grund av att handeln är uppbyggd på detta sätt kommer de normer som ingår bl.a. i köplagen (355/87) och i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område inte att få motsvarande be-

tydelse som vid köp som avslutas direkt mellan en köpare och en säljare. Avsikten med informationsstadgandena är dessutom att mera allmänt trygga allmänhetens förtroende för prisbildningen och handeln på den offentliga värdepappersmarknaden. I och med att ett privat aktiebolags värdepapper inte längre kan vara föremål för offentlig handel och enligt lagen om aktiebolag inte heller för något motsvarande förfarande, är det inte motiverat att tillämpa värdepappersmarknadslagen på försäljningsanbud som gäller sådana värdepapper. Däremot kan det bli aktuellt att tillämpa stadgandena om marknadsföringsbrott i 30 kap. strafflagen samt marknadsföringsstadgandena i konsumentskyddslagen.

På börslistan kan enligt 3 kap. 10 § tas upp värdepapper som uppfyller vissa villkor. Till följd av begränsningen av tillämpningsområdet avses med ordet "värdepapper" emellertid i detta sammanhang inte längre värdepapper i privata aktiebolag, vilket innebär att sådana inte heller kan tas upp på börslistan. I lagen om aktiebolag föreslås dessutom för tydlighetens skull bli stadgat att värdepapper i ett privat aktiebolag inte får vara föremål för offentlig handel. Ett privat aktiebolags värdepapper kan således enligt förslaget inte noteras på OTC-listan som upprätthålls av Värdepappersförmedlarnas Förening och inte heller inom den övriga offentliga handelns system, dvs. på mäklarlistan eller någon annan motsvarande marknadsplats.

Lagens 4 kap. innehåller stadganden om värdepappershandel och värdepappersförmedling. Enligt den föreslagna ändringen skall dessa stadganden inte i sig tillämpas på handel med och förmedling av privata aktiebolags värdepapper. På handel med privata aktiebolags värdepapper skall däremot tillämpas de allmänna stadgandena i köplagen och konsumentskyddslagen. Om affärerna görs med anlitande av ett ombud blir det däremot aktuellt att tillämpa handelsbalkens stadganden om ombudets skyldigheter. Värdepappersmarknadslagens stadganden om förmedling kan emellertid tjäna som ledning när det gäller att avgöra innebörden av sådana begrepp som ombudets lojalitets-, handlings- och rapporteringsplikt samt skyldigheten att följa givna anvisningar också i det fall att ett förmedlingsavtal avser ett privat aktiebolags värdepapper. Särskilt i det fall att en värdepappersförmedlare åtar sig upp-

drag som gäller privata aktiebolags värdepapper är det motiverat att tillämpa de principer som kommer till uttryck i dessa stadganden.

Avsikten med stadgandena i värdepappersmarknadslagens 5 kap. om insiderhandel är att trygga förtroendet för den offentliga värdepappersmarknaden. Dessa stadganden gäller endast värdepapper som är föremål för offentlig handel. De är således inte tillämpliga på handel med värdepapper som inte överhuvudtaget kan vara föremål för offentlig handel. Vid handel med ett privat aktiebolags värdepapper möts köparen och säljaren, till åtskillnad från vad som är fallet vid börshandel. På affärer av detta slag kan således tillämpas ogiltighetsstadgandena i lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrätts område, i det fall att köparen hemlighåller en omständighet som han fått vetskap om och som väsentligt påverkar ett värdepappers värde (jfr HD 1985 II 58). Det kan också bli aktuellt att tillämpa bedrägeristadgandena i 36 kap. strafflagen.

I likhet med stadgandena om insiderhandel gäller också stadgandena i 6 kap. om offentligt köpeanbud och inlösningsskyldighet endast värdepapper som är föremål för offentlig handel. På såväl privata som publika aktiebolag tillämpas vidare vad som i lagen om aktiebolag stadgas om en aktieägarers rätt att yrka på inlösning som ett alternativ till likvidation (13 kap. 3 § 2 mom.), i samband med fusion (14 kap. 12 §) och i det fall att en annan aktieägare äger över nio tiondelar av aktierna i ett dotterbolag och av det röstetal som samtliga aktier medför (14 kap. 19 §).

Den föreslagna begränsningen av tillämpningsområdet leder också till att finansinspektionen inte längre kommer att övervaka privata aktiebolags teckningserbudanden rörande sina värdepapper och inte heller handeln med dessa värdepapper. Om således någon bjuder ut ett privat aktiebolags värdepapper till allmänheten är det inte finansinspektionens sak att övervaka att vederbörande uppfyller sin av förslaget till ändring av lagen om aktiebolag följande skyldighet att berätta att de utbudna värdepapperen inte kan vara föremål för offentlig handel. Om erbjudandet riktar sig till konsumenterna kan konsumentmyndigheterna ingripa i marknadsföringen. I annat fall kan polisen ingripa i den.

Begränsningen av tillämpningsområdet

leder indirekt också till att ett privat aktiebolags värdepapper inte i enlighet med lagen om handel med standardiserade optioner och terminer kan vara föremål för standardiserade optioner eller terminer. Enligt den nämnda lagen får andra optioner och terminer än sådana standardiserade optioner och terminer som avses i denna lag inte bjudas ut till andra än näringsidkare (1 kap. 1 §). Med standardiserade optioner och terminer avses i lagen sådana optioner och terminer vilkas villkor har bestämts i ett optionsföretags reglemente. En standardiserad options eller termins underliggande egendom kan vara endast en aktie tagits upp på börslistan eller en skuldförbindelse för vilken med beaktande av transaktionens omfattning och handelsförfarandet uppkommer en tillförlitlig kurs (3 kap. 2 §).

2 kap. 10 a §. Enligt den paragraf som föreslås bli fogad till lagens 2 kap. skall ett publikt aktiebolag informera om avslut som det gör med sina egna aktier. Vidare föreslås att det stadgas om den tid inom vilken informationen skall ges samt om den skyldighet att offentliggöra informationen som åligger den som ordnar offentlig handel.

I lagen om aktiebolag föreslås en ändring enligt vilken bolaget har rätt att i begränsad utsträckning bedriva handel med sina egna aktier. För att värdepappersmarknaden skall kunna fungera tillförlitligt är det nödvändigt att investerarna för det första får vetskap om bolagets intresse att förvärva egna aktier. Enligt 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen skall bolaget offentliggöra detta. Det skall offentliggöra både bolagsstämans beslut samt att styrelsen bemyndigats att fatta beslut om saken. Också köpbeslut som styrelsen fattar med stöd av bemyndigandet skall offentliggöras. I lagen om aktiebolag föreslås, med tanke på likställigheten mellan aktieägarna, en ändring som innebär att ett inom offentlig handel gjort avslut med stöd av ett köpbeslut av bolagsstämman eller styrelsen kan genomföras först när en vecka har förflutit från det att köpavsikten har offentliggjorts i enlighet med 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen.

En förutsättning för en tillförlitlig prisbildning är dessutom att det också efteråt kan konstateras i vilken utsträckning och till vilket pris ett aktiebolag har bedrivit handel med sina egna aktier. Bolaget har nämligen möjlighet att basera sin handel på uppgifter som övriga marknadsparter inte har tillgång

till. Frågan om hur intressanta ett bolags aktier är som investeringsobjekt blir också närmare granskad om det framgår att omsättningen av dess aktier till stor del är baserad på bolagets egna affärer. Dessutom måste det kunna kontrolleras om bolaget iakttar de lagstadgade begränsningarna för anskaffning av egna aktier.

Enligt paragrafens 1 mom. skall ett aktiebolag underrätta den som ordnar offentlig handel om avslut som aktiebolaget har gjort med sina egna aktier. Stadgandet gäller avslut uttryckligen med sådana aktier som är föremål för offentlig handel. Skyldigheten att informera om avslut gäller både köp och försäljning av aktier och är förenlig med den skyldighet som enligt 4 kap. 7 § åläggs börsförmedlare.

Informationen skall enligt 2 mom. ges utan dröjsmål och senast innan följande handelsdag börjar. Detta betyder i praktiken att bolaget i fråga om avslut som gjorts vid offentlig handel skall bemyndiga en förmedlare att sköta informationen på bolagets vägnar. Om en förmedlare genom ett visst avslut vid offentlig handel fullgör endast ett uppdrag som gäller bolagets egna aktier, kan förmedlaren genast underrätta den som ordnar handeln att det var fråga om bolagets handel med egna aktier. Om däremot genom samma köp fullgörs både bolagets och förmedlarens övriga kunders uppdrag, kan förmedlaren meddela den som ordnar handeln om bolagets andel av ett avslut först när avslutet har fördelats mellan uppdragsgivarna. Som absolut bakre gräns för informationen föreslås i stadgandet följande handelsdags början, för att det redan då handeln börjar skall vara känt för investerarna i vilken mån den föregående handelsdagens omsättning har utgjorts av bolagets egna köp och försäljningar och i vilken utsträckning handeln har bedrivits utanför börsen.

Den som ordnar offentlig handel skall enligt 3 mom. med iakttagande av finansinspektionens anvisningar offentliggöra information som har gjorts med stöd av denna paragraf. Motsvarande förpliktelse stadgas i lagens 4 kap. 7 §, som gäller börsförmedlares anmälningsskyldighet i fråga om avslut som de gjort för sin egen räkning. Enligt finansinspektionens anvisningar skall börsen vidarebefordra den information som skall offentliggöras till samtliga börsförmedlare och till finansinspektionen, med iakttagande av samma förfarande som i fråga om börsens

övriga meddelanden. Dessutom måste envar som så önskar kunna ta del av sådana meddelanden samt mot ersättning få utdrag och kopior. För att offentliggörandet av avslut med egna aktier skall få en reell betydelse för prisutvecklingen, måste offentliggörandet normeras på så sätt att informationen om avslut med egna aktier kan särskiljas från den övriga informationen. Även om ett aktiebolag föreslås få rätt att skaffa egna aktier, får detta inte betyda att bolaget endast betraktas som en marknadsaktör bland många andra.

3 kap. 4 §. En förutsättning för erhållande av koncession för fondbörsverksamhet är enligt lagens 3 kap. 2 § att reglerna för verksamheten erbjuder investerarna tillräckligt skydd. I kapitlets 4 § stadgas närmare vilka omständigheter det skall finnas kompletterande föreskrifter om i fondbörsens reglemente. Paragrafen föreslås bli kompletterad av den anledningen att det i lagen om aktiebolag stadgas om begränsad rätt för bolag att bedriva handel med sina egna aktier. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 2 mom., varvid gällande 2 mom. blir 3 mom.

Enligt det 2 mom. som föreslås bli fogat till paragrafen skall börsens reglemente gällande 2 mom. blir 3 mom. uppta handelsföreskrifter som tryggar likställigheten mellan aktieägarna, i det fall att aktiebolaget enligt reglementet får bedriva handel med sina egna aktier på fondbörsen. Enligt de stadganden som föreslås bli fogade till 7 kap. 5 § 3 mom. och 7 § 2 mom. lagen om aktiebolag får ett bolag inte bedriva handel med sina egna aktier på den offentliga värdepappersmarknaden förrän det har förflutit en vecka efter att bolagets köpavsikt har offentliggjorts i enlighet med 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen. Enbart den omständigheten att aktieägarna på detta sätt bereds möjlighet att ge säljuppdrag rörande bolagets aktier innebär dock inte någon garanti för att aktieägarna skall få sina aktier sålda till bolaget. Endast genom stadganden om handelsförfarandet är det möjligt att ge aktieägarna lika möjligheter att uppträda som motpart till bolaget när detta köper egna aktier vid offentlig handel.

En förutsättning för att likställigheten mellan aktieägarna skall kunna tryggas är att handeln med bolagets egna aktier till samtliga delar baserar sig på ett auktionsförfaran-

de, där bolaget inte kan välja sin motpart på något annat sätt än på grundvalen av de offentliggjorda säljanbudena. Detta betyder att bolaget inte får göra affärer t.ex. som s.k. avtalsköp på börsen. Förfarandet måste också vara sådant att det i efterhand går att utreda med vilka parter bolaget har bedrivit handel och till vilka priser. I och med att avsluten kan identifieras i efterhand blir det möjligt att bedöma om bolagets styrelse har handlat i enlighet med bolagsstämmans beslut då det förvärvat aktier vid offentlig handel.

I handelsreglerna skall också sådana situationer beaktas, där det inte ännu har hunnit uppkomma något stabilt marknadspris för de aktier som är föremål för handel. Om bolaget t.ex. ansöker om att en ny aktieserie skall tas upp på börslistan samtidigt som aktierna emitteras, kan det vara påkallat att begränsa bolagets rätt att bedriva handel med dessa aktier vid en viss tidpunkt eller att förvärva dem till ett pris som överstiger emissionskursen. En förutsättning för en tillförlitlig prisbildning är också att marknadsparterna känner till att bolaget gör affärer vid offentlig handel.

3 kap. 13 §. De krav som i lagen ställs på reglerna om avtalsmarknadsverksamhet och annan offentlig handel föreslås bli kompletterade i motsvarighet till vad som i 4 § stadgas om börsens reglemente. Till paragrafens 2 mom. föreslås bli fogat ett stadgande om att reglerna skall uppta handelsföreskrifter som tryggar likställigheten mellan aktieägarna, i det fall att aktiebolaget enligt reglerna får bedriva handel med sina egna aktier vid avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel. Som motivering hänvisas här till vad som anförs i fråga om kapitlets 4 §. Dessutom föreslås ordalydelsen i 2 mom. bli så justerad att tillsynsmyndighetens gällande benämning används, dvs. finansinspektionen.

8 kap. 2 §. Det föreslås att paragrafens 3 punkt kompletteras så att som straffbar gärning även skall anses att ett värdepapper noteras på börslistan i strid med 3 kap. 10 § 1—3 mom. Förslaget innebär för det första att de olika formerna av offentlig handel i fråga om straffstadgandena sätts i samma ställning. För det andra leder förslaget till att den som tar upp ett privat aktiebolags värdepapper på börslistan straffas för värdepappersbrott.

1.3. Lagen om värdepappersförmedlingsrörelse

3 §. Tillämpningsområdet för lagen om värdepappersförmedlingsrörelse föreslås bli så begränsat att lagen i regel inte tillämpas på privata aktiebolags värdepapper. I enlighet härmed skall som värdepappersförmedling i den bemärkelse som avses i 2 § inte betraktas verksamhet som avser värdepapper i privata aktiebolag. Ett företag som enbart förmedlar av värdepapper i privata aktiebolag skall således inte längre förutsättas ha koncession för ändamålet. Handel som bedrivs med privata aktiebolags värdepapper begränsas emellertid av det i lagen om aktiebolag föreslagna förbudet mot att för privata aktiebolags värdepapper skapa ett förfarande motsvarande sådan offentlig handel som avses i värdepappersmarknadslagen.

Den omständigheten att tillämpningsområdet kringkärs begränsar inte den affärsverksamhet som enligt lagen är tillåten för värdepappersförmedlingsföretag, eftersom ett sådant företag enligt 17 § 5 punkten får förvara, placera och förvalta kundernas egendom och tillgångar samt enligt 9 punkten får idka verksamhet som nära hör samman med värdepappershandel och -förmedling. Ett värdepappersförmedlingsföretag får således fortsättningsvis förmedla, köpa och sälja privata aktiebolags aktier. Också här blir det aktuellt att tillämpa de i lagen om aktiebolag föreslagna stadganden som begränsar handeln.

Enligt förslaget skall således också privata aktiebolags värdepapper fortsättningsvis beaktas vid tillämpningen av vad som i 19 — 24 §§ stadgas om sådant ägande som värdepappersförmedlingsföretag tillåts ha i andra samfund.

För värdepappersförmedlingsföretag uppställs i lagens 25 § en skyldighet att hålla kundernas medel och egendom åtskilda från företagets egna medel och egendom. Medlen och egendomen skall förvaras på ett tillförlitligt sätt och stadgandet gäller framförallt egendom som har ombetrots förmedlaren. Till denna del är det inte skäl att göra något undantag heller i fråga om enskilda aktiebolags värdepapper. Den tillförlitlighetspresumption som grundar sig på koncessionstvänet för värdepappersförmedlingsföretag kan äventyras i det fall att en förmedlars skyldighet att förvara medel skulle variera per egendomslag. Ett värdepappersförmed-

lingsföretag kan bli ersättningsskyldigt också för åsidosättande av den omsorgsplikt som hänför sig till ett privat aktiebolags värdepapper. Som ett sådant brott mot lagen om värdepappersförmedlingsrörelse som avses i 32 § skall nämligen betraktas åsidosättande av den omsorgsplikt som stadgas i 25 §, också i det fall att det är fråga om ett privat aktiebolags värdepapper.

1.4. Handelsregisterlagen

De ändringar som föreslås i handelsregisterlagen hänför sig huvudsakligen till rättsverkningarna av offentliggörande av handlingar och uppgifter som införts i handelsregistret. De föreslagna stadgandena gäller rättsverkningarna av motstridiga eller felaktiga kungjorda uppgifter samt den tid under vilken bristande kännedom om kungjorda omständigheter kan åberopas. Tredje man kan inte längre åberopa bristande kännedom om en i handelsregistret införd och kungjord omständighet efter att 16 dagar förflutit sedan kungörelsen.

Det föreslås att till handelsregistret även skall anmälas den dag då stiftelseurkunden undertecknats, personuppgifterna för ett bolags revisor och revisorssuppleant samt bolagets räkenskapsperiod. Ytterligare föreslås att till lagen fogas ett omnämnande av anmälningar som skall göras med anledning av delning av ett bolag och ombildande av publikt aktiebolag till privat aktiebolag. Enligt förslaget kan patent- och registerstyrelsen närmare besluta om anteckningar som görs i registret med anledning av anmälningarna. Enligt förslaget handlägger patent- och registerstyrelsen ärenden som gäller nedsättning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital eller fusion av bostadsaktiebolag.

Till förslaget om upphävande av stadgandet om att i grundanmälan skall nämnas den betalda delen av aktiekapitalet samt till stadgandet om anmälning av räkenskapsperiod och revisor hänför sig ett övergångsstadgande.

1 §. Det föreslås att 1 mom. kompletteras så att patent- och registerstyrelsen i sitt beslut kan ge närmare bestämmelser om anteckningar som görs i registret med anledning av anmälningarna. Gällande lag innehåller inte något sådant stadgande. Syftet med ändringen är att ge registermyndigheten möjligheter att utveckla registerpraxisen i ändamålsenligare riktning. Ändringen hänför

sig bl.a. till förslaget i 11 kap. 14 § lagen om aktiebolag om skyldighet för aktiebolag att anmäla sina bokslutsuppgifter till handelsregistret. Registermyndigheten kan då bestämma på vilket sätt bokslutsuppgifterna skall anmälas till registret samt hur de införs i registret och kungörs. Den föreslagna ändringen överensstämmer också med 25 § om kungörande av handelsregisteranteckningar, enligt vilken registermyndigheten närmare kan besluta om hur registeranteckningarna kungörs.

3 a §. Det föreslås att 2 mom. ändras så att stadgandet också gäller ett organ som införs i registret. En näringsidkares sådant organ som avses i stadgandet som skall införas i registret är t.ex. en revisionssammanslutning som är revisor för ett aktiebolag. Ett aktiebolags revisor införs i registret på grundval av den nya 12 a punkten som enligt förslaget skall fogas till 9 §.

9 §. Stadgandena i 1 mom. om uppgifter som skall nämnas i ett aktiebolags grundanmälan föreslås bli kompletterade i fråga om bildande av ett bolag, suppleant för verkställande direktören, revisor och räkenskapsperiod. Dessutom justeras ordalydelsen i momentet.

För klarhetens skull föreslås att i 2 punkten i momentet skall stadgas, att i grundanmälan också skall nämnas den dag då stiftelseurkunden under tecknats.

Det föreslås att ordalydelsen i 5 punkten skall justeras så att den motsvarar den föreslagna ändringen av lagen om aktiebolag.

Det föreslås att 7 punkten om anmälan om den betalda delen av aktiekapitalet skall upphävas så som obehövlig, eftersom den föreslagna ändringen av 2 kap. 9 § lagen om aktiebolag förutsätter att bolagets hela aktiekapital skall vara betalt då bolaget registreras.

Enligt övergångsstadgandet tillämpas på ett sådant aktiebolags grundanmälan, vars stiftelseurkund har undertecknats innan lagen träder i kraft, gällande stadganden om anmälan av den betalda delen av aktiekapitalet. Enligt de föreslagna övergångsstadgandena i lagen om ändring av lagen om aktiebolag skall ett bolag, vars stiftelseurkund har undertecknats innan lagen träder i kraft, anmäla sitt i sin helhet betalda aktiekapital för registrering inom ett år från lagens ikraftträdande.

Ur 8 punkten föreslås ordet "eventuellt" utgå så som obehövligt. Stadgandet gäller

naturligtvis endast sådana bolag i vars bolagsordningar ingår bestämmelser om aktier av olika slag.

Omnämmandet i 11 punkten av vice verkställande direktör föreslås bli ersatt med ett omnämmande av suppleant för verkställande direktören. Ändringen grundar sig på den föreslagna ändringen av 8 kap. 3 § lagen om aktiebolag, enligt vilken en vice verkställande direktör inte likställs med en i lagen avsedd suppleant för verkställande direktören. Enligt lagen om aktiebolag kan verkställande direktören som regel endast ha en suppleant, som sköter verkställande direktörens uppgifter vid dennes förfall. I praktiken används i större bolag benämningen vice verkställande direktör t.ex. om olika sektorchefer, som emellertid inte är suppleanter för verkställande direktören.

Det föreslås att till momentet fogas en ny 12 a punkt. Enligt förslaget skall i grundanmälan ges samma uppgifter om bolagets revisor och en eventuell revisorssuppleant som om medlemmarna i bolagets övriga organ. Har en revisionssammanslutning valts till revisor skall till registret anmälas uppgifter om såväl sammanslutningen som personuppgifterna för den revisor som sammanslutningen uppgett som huvudansvarig revisor. Enligt 3 a § 2 mom. handelsregisterlagen antecknas om ett samfund i registret firma, registernummer och det register i vilket samfundet har införts. Som ett organ som granskar och övervakar bolagets verksamhet har bolagets revisor en central ställning även för utomstående. Ändringen baserar sig på artikel 2.1 d i publicitetsdirektivet.

Det föreslås att till momentet fogas en ny 14 punkt enligt vilken i grundanmälan också skall nämnas bolagets räkenskapsperiod. I lagen om aktiebolag finns stadganden vilkas rättsverkningar hänger samman med den tidpunkt då bolagets räkenskapsperiod går ut. Lagen om aktiebolag föreslås bli ändrad så att alla aktiebolag är skyldiga att tillstålla registermyndigheten sina bokslutshandlingar. Enligt den föreslagna ändringen av 13 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten lagen om aktiebolag skall domstolen förordna att ett aktiebolag skall träda i likvidation om bokslutshandlingarna trots registermyndighetens uppmaning inte har anmälts för registrering inom ett år från räkenskapsperiodens utgång. Då bolagets räkenskapsperiod framgår av handelsregistret kan också utomstående lägga märke till ett sådant hot om likvidation som

baserar sig på underlåtelse att offentliggöra bokslutshandlingarna, och de kan be om bokslutsuppgifter direkt av bolaget.

Enligt övergångsstadgandet skall ett aktiebolag anmäla sin räkenskapsperiod och revisor till handelsregistret senast då för bolaget, efter att lagen trätt i kraft, uppstår skyldighet att göra en anmälan som gäller annat än att en person som hör till bolagets ledning har avgått eller att ett uppdrag har upphört. Försummar aktiebolaget sin anmälningsskyldighet kan registermyndigheten utsetta en tidsfrist inom vilken bolaget skall fylla sin anmälningsskyldighet vid hot om att den anmälan, i samband med vilken bolagets räkenskapsperiod och revisor borde ha anmälts, förfaller. Syftet med stadgandet är att bolagens handelsregisteranteckningar så snabbt som möjligt skall motsvara kraven enligt den nya lagen.

Det föreslås att ur 3 mom. skall utgå hänvisningen till 1 mom. 7 punkten som föreslås bli upphävd och som gäller det belopp som skall betalas för aktiekapitalet. Sakinnehållet i stadgandet ändras inte, utan i ett ömsesidigt försäkringsbolags grundanmälan skall fortfarande nämnas det belopp som betalats för garantikapitalet, grundfonden och garantikapitalets andelar.

18 och 18 a §§. Den nya 18 a § som föreslås bli fogad till lagen gäller ärenden som enligt lagen om aktiebolag skall handläggas av registermyndigheten. Enligt de föreslagna stadgandena i 6 kap. 5—7 §§ lagen om aktiebolag skall tillstånd för nedsättning av aktiekapitalet sökas hos registermyndigheten i stället för hos domstol. Enligt den föreslagna 14 kap. 13 § söks tillstånd för fusion på motsvarande sätt av registermyndigheten. I förslaget till 4 § i 14 a kap. som gäller delning hänvisas igen till stadgandena om fusion, och i förslaget till 3 § i 17 kap. som gäller ändring av aktiebolagsform hänvisas till de föreslagna 5—7 §§ i 6 kap.

Ordalydelsen i den föreslagna 18 a § omfattar också kungörelser och anmälningar med anledning av överföring av ett aktiebolags aktier till värdeandelsystemet och ett aktiebolags likvidation. Det föreslås därför att omnämmandet av dessa i 18 § 2 mom. skall strykas.

19 a §. 18 a § som enligt förslaget skall fogas till lagen blir tillämplig också i fråga om bostadsaktiebolag då bolagets aktiekapital nedsätts, då bolaget fusioneras eller då

det träder i likvidation. Enligt de ändringar som föreslås i 6 och 14 kap. lagen om aktiebolag kräver nedsättning av aktiekapitalet och fusion i allmänhet tillstånd av registermyndigheten. Enligt 1 kap. 3 § lagen om bostadsaktiebolag tillämpas nämnda borgenärsskyddsförfarande också i fråga om ett bostadsaktiebolag. Det föreslås därför att också ett bostadsaktiebolags anmälningar med anledning av nedsättning av aktiekapitalet och fusion handläggs av registermyndigheten, som enligt förslaget är patent- och registerstyrelsen. Anmälningar med anledning av nedsättning av aktiekapitalet och fusion och en eventuell ansökan om registermyndighetens tillstånd kommer alltså att handläggas av samma myndighet. Det är ändamålsenligt att i detta skede koncentrerar nämnda anmälningar och ansökningar till patent- och registerstyrelsen. Det är ju fråga om en ny uppgift t.o.m. för registermyndigheten som ändå har erfarenhet av fusionsärenden. Handläggningen av fusionsärenden på lokal nivå är förknippad med problem bl.a. i sådana fall, då hemorterna för de bostadsaktiebolag som skall fusioneras finns inom skilda lokala myndigheters verksamhets områden eller då ett bostadsaktiebolag och ett aktiebolag fusioneras. Lösningen av dessa frågor kräver tilläggsutredningar.

26 §. De ändringar som föreslås i paragrafen gäller rättsverkningarna av kungörelse av uppgifter i registret.

Enligt gällande paragraf har kungjorda registeranteckningar enligt 1 mom. positiv och enligt 2 mom. negativ offentlighet. Enligt den positiva offentligheten anses en omständighet som antecknas i handelsregistret och vederbörligen kungjorts ha kommit till tredje mans kännedom, om av omständigheterna inte framgår att han varken haft eller bort ha vetskap därom. Antagandet om tredje mans kännedom kan alltså omkullkastat under vissa förutsättningar.

Enligt förslaget ändras 1 mom. så att tredje man inte kan åberopa sin okunskap om en kungjord omständighet efter att 16 dagar har förflutit sedan kungörelsen. Har mindre än 16 dagar förflutit sedan kungörelsen kan en omständighet i kungörelsen inte åberopas gentemot tredje man, om han visar att han inte kan ha haft vetskap därom. Enligt förslaget faller bevisbördan i detta fall på tredje man. Frågan om när tredje man inte kan ha haft vetskap om en anteckning i handelsregistret måste avgöras från fall till

fall.

Språkdräkten i 2 mom. föreslås bli justerad.

Gällande lag reglerar inte en situation då en på behörigt sätt kung-jord omständighet står i strid med uppgifterna i registret eller i akten. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket en kungjord omständighet inte kan åberopas gentemot tredje man om den kungjorda omständigheten skiljer sig från omständighet som antecknats i registret eller från omständighet som framgår av akten för firma som antecknats i registret. Tredje man kan likväl åberopa en kungjord omständighet, om det inte visas att han hade vetskap om den omständighet som antecknats i registret eller som framgår av akten.

Enligt gällande praxis publiceras handelsregisteranteckningarna i handelsregistertidningen som faksimiltryck, varför en kungjord uppgift i allmänhet inte kan skilja sig från den uppgift som antecknats i registret. Praxis vid kungörelse av handelsregisteranteckningar kan emellertid ändras varför stadgandet är motiverat med tanke på skyddet av tredje man.

De föreslagna ändringarna ändrar inte handelsregistrets offentliga trovärdighet. En felaktig registeranteckning kan bero på registermyndighetens fel, på en felaktig anmälan eller på en förfalskad handling. Tredje man har också i fortsättningen möjlighet att på grund av felaktig anteckning kräva skadestånd av den som har förorsakat anteckningen.

De föreslagna ändringarna grundar sig på artikel 3.5 och 3.6 i publicitetsdirektivet.

Det nuvarande 3 mom. i paragrafen blir med justerad språkdräkt 4 mom.

26 a §. Denna nya paragraf gäller en situation då det har skett ett fel vid tillsättandet av en i registret antecknad person som är behörig att företräda en näringsidkare. Enligt förslaget kan ett sådant fel efter kungörelsen åberopas gentemot tredje man endast om det kan visas att han hade vetskap om felet. Med tanke på skyddet av tredje man är det särskilt viktigt att han kan lita på att de företrädare som antecknats i handelsregistret är behöriga att företräda en näringsidkare som antecknats i registret. En utomstående i god tro måste kunna lita på att de personer som är behöriga att företräda har tillsatts på vederbörligt sätt.

Med fel vid tillsättandet avses närmast

formfel t.ex. en situation då tillsättandet har skett i strid med lagens formkrav. Stadgandet gäller däremot inte situationer då en företrädare som antecknats i handelsregistret inte alls kan anses ha blivit tillsatt. En dylik situation kan uppstå t.ex. då någon utom bolaget i bolagets namn utan bolagets vetskap förorsakar en felaktig anteckning i handelsregistret genom att anmäla sig själv eller någon annan som företrädare för bolaget.

Förslaget grundar sig på artikel 8 i publicitetsdirektivet.

27 §. Med anledning av den föreslagna ändringen av 19 a § föreslås att 2 mom. skall ändras så, att anmälan som gäller nedläggning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital eller fusion av bostadsaktiebolag eller ansökan om tillstånd av registermyndigheten i enlighet med 1 mom. kan lämnas in antingen direkt till registermyndigheten eller till den lokala myndigheten för vidarebefordran till registermyndigheten.

1.5. Firmalagen

Det föreslås att 7 § i firmalagen om utformningen av firma och 12 § i samma lag om skydd för firma ändras med anledning av de föreslagna ändringarna av lagen om aktiebolag. Ändringarna grundar sig på uppdelningen av aktiebolagen i två bolagstyper, privata och publika aktiebolag, samt på ändringen av stadgandena om fusion.

7 §. Enligt 1 mom. 4 punkten skall ett privat aktiebolags firma antingen innehålla ordet "aktiebolag" eller motsvarande förkortning "ab". Ett publikt aktiebolags firma skall igen innehålla orden "publikt aktiebolag" eller motsvarande förkortning "abp".

Den nya regleringen hindrar inte ett privat aktiebolag att använda orden "aktie" eller "aktiebolag" som en del av dess egentliga firma. Ändras ett privat aktiebolag, i vars namn ovan nämnda ord utgör en fast beståndsdel, till ett publikt aktiebolag kan det fortsättningsvis ha kvar ordet som en del av sitt namn, men namnet måste kompletteras antingen med ordet "publikt" eller förkortningen "abp". Eftersom ordet "publikt" har flera betydelser måste det därför placeras i omedelbar närhet av ordet "aktiebolag" för att det inte skall uppstå ovisshet om huruvida bolaget är publikt eller privat. I praktiken torde det enklaste sättet vara att efter namnet placera förkortningen "abp".

Enligt de övergångsstadganden som före-

slås ingå i lagen om ändring av lagen om aktiebolag är de aktiebolag som bildats innan lagen trädde i kraft privata aktiebolag. Största delen av bolagen vill säkert även efter ändringen av lagen om aktiebolag fortsätta som privata aktiebolag. Enligt förslaget behöver de inte ändra sin firma. Önskar ett bolag som bildats innan lagen trädde i kraft i framtiden bli ett publikt aktiebolag skall det fatta beslut om detta enligt 17 kap. 1 § lagen om aktiebolag. Bolaget skall då även besluta att ändra sin firma så att den motsvarar det föreslagna stadgandet. På ett bolag, vars värde papper har blivit föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen innan lagen trädde i kraft, tillämpas enligt förslaget till övergångsstadgande i lagen om aktiebolag emellertid stadgandena om publika aktiebolag genast då lagen träder i kraft. Därför föreslås att det också i firmalagen tas in ett övergångsstadgande enligt vilket sådana bolag inom ett år efter det lagen träder i kraft skall komplettera sin firma antingen med orden "publikt aktiebolag" eller förkortningen "abp".

12 §. Enligt förslaget till 14 kap. 4 § lagen om aktiebolag skall fusionsplanen vid absorption innehålla ett förslag till ändring av det övertagande bolagets bolagsordning och vid kombination ett förslag till bolagsordning för det bolag som skall bildas. Enligt 14 a kap. 2 § skall i fråga om en delningsplan i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas om en fusionsplan. Enligt 2 kap. 3 § lagen om aktiebolag skall i bolagsordningen anges bolagets firma.

För att planerad firma för ett bolag vid fusion eller delning skall få skydd redan från anmälan om registrering av fusions- eller delningsplanen föreslås att det till 12 § firmalagen fogas ett nytt 2 moment. Enligt det förslag på momentet skall anmälan om registrering av fusionsplan anses vara avgörande för skyddet av bolagets firma såvida fusionsplanen innehåller bestämmelser om bolagets framtida namn. På motsvarande sätt börjar skyddet vid delning då delningsplanen anmäls för registrering. Förverkligas alltså fusionen eller delningen så som planerat får bolagets firma skydd från den tidpunkt då planen anmäldes för registrering. Detta innebär också att lagligheten av firman måste prövas redan när planen registreras. Det är motiverat att redan i detta skede pröva lagligheten av firman eftersom namnet efter det att fusions- eller delningsplanen uppgjorts

inte kan ändras innan registreringen av verkställigheten av planen.

1.6. Företagsinteckningslagen

Det föreslås att företagsinteckningslagen skall ändras så att i den beaktas stadgandena om delning av aktiebolag i 14 a kap. som föreslås bli fogad till lagen om aktiebolag. Ett aktiebolag (ursprungligt bolag) kan delas så att det överlåtande bolagets tillgångar och skulder helt eller delvis, utan likvidationsförfarande, överförs till ett eller flera aktiebolag som bildas genom delningen (övertagande bolag), och det ursprungliga aktiebolagets aktieägare i vederlag erhåller aktier i det övertagande bolaget. Vid delning övergår det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder som universalsuccession helt eller delvis till det övertagande bolaget på motsvarande sätt som vid fusion. Enligt det föreslagna 14 a kap. 4 § 2 mom. lagen om aktiebolag skall delningen av företagsinteckningar som fastställts i det ursprungliga bolagets egendom och inteckningarnas inbördes förmånsrätt utredas innan verkställande av delning kan registreras. Har en företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen fastställts i det ursprungliga bolagets egendom, får delningen inte registreras innan det ursprungliga bolaget och inteckningshavarna har avtalat om såväl delning av inteckningarna mellan de övertagande bolagen som om deras inbördes förmånsrätt, och en registreringsbar anmälan om avtalet har gjorts till registermyndigheten. Om det ursprungliga bolaget har samtliga inteckningar i sin besittning skall det på motsvarande sätt förete en utredning om hur inteckningarna skall delas. Delningen av inteckningarna registreras genast då delningen har registrerats. Av praktiska orsaker kan delningen av inteckningarna inte registreras samtidigt som delningen registreras. Detta leder emellertid inte till någon betydande rättsosäkerhet eftersom de pantskuldebrev som skall delas finns hos registermyndigheten och eftersom ansökan inte kan återtas utan inteckningshavarnas samtycke. Motsvarande förfarande tillämpas redan i samband med fusioner.

11 §. Denna paragraf innehåller stadganden om företagsinteckningens rättsverknningar. Enligt förslaget skall paragrafen ändras så att också delning enligt lagen om aktiebolag utgör en förändring som gäller näringsidkare.

18 §. I denna paragraf stadgas om in-teckningsförfarandet. Det föreslås att paragrafen skall ändras så att också delning enligt lagen om aktiebolag beaktas i de stadganden som gäller avgörande av företagsinteckningsärenden.

21 a §. Det föreslås att i denna paragraf skall stadgas om delning av in-teckning. Paragrafen innehåller stadganden om förutsättningar för delning av in-teckning som fastställts i det ursprungliga bolagets egendom, om ansökan om delning och om den för-månsrätt som en delad in-teckning medför. Gällande lag innehåller inga stadganden om delning av in-teckning.

Enligt 14 a kap. 4 § 2 mom. som föreslås bli fogad till lagen om aktiebolag får delningen inte registreras innan det ursprungliga bolaget och in-teckningshavarna har av-talat om delning av företagsin-teckningarna mellan det överlåtande och de övertagande bolagen. Avtalet motsvarar sådant samtycke av in-teckningshavaren som enligt 9 § 3 mom. företagsin-teckningslagen krävs i samband med överlåtelse av in-tecknad egendom. Avtalsförfarandet mellan det ursprungliga bolaget och in-teckningshavarna uppfyller också kraven enligt 10 § om in-teckningshava-re och in-teckningarnas in-bördes för-månsrätt i samband med överlåtelse av ett företag eller en del av det. De föreslagna stadgan-dena i 14 a kap. 5 § 1 mom. lagen om aktiebolag uppfyller också de krav som ställs på den som åtar sig att svara för en in-teckning, eftersom det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder enligt delningsplanen först vid registreringen av delningen överförs till det ursprungliga bolaget, som samtidigt antecknas i registret. Kravet på att all in-tecknings-bar egendom skall överlåtas förverkligas vid delning så, att de fastställda företagsin-teckningarna vid behov delas enligt 21 a § som föreslås fogas till företagsin-teckningslagen.

Enligt 1 mom. kan företagsin-teckningar, som omfattar ett i förslaget till 14 a kap. 1 § lagen om aktiebolag avsett ursprungligt aktiebolags hela lösa egendom eller som fastställts i en bestämd del av företaget eller i lös egendom som hör till näringsverksamhet som bedrivs inom ett bestämt område, på ansökan av det ursprungliga bolaget enligt ett avtal mellan bolaget och in-teckningshava-erna delas mellan de övertagande aktiebolagen eller mellan det ursprungliga bolaget och de övertagande bolagen. Det ursprungliga bolaget och in-teckningshavarna kan na-

turligtvis också avtala om, att en partiell delning enligt 14 a kap. 1 § 2 mom. 2 punkten lagen om aktiebolag inte inverkar på företagsin-teckningarna, varvid de efter delningen endast gäller egendom som kvarstår i det ursprungliga bolaget. Har in-teckningarna fastställts i det ursprungliga bolagets hela egendom utgör delningen av in-teckningarna ett omvänt fenomen jämfört med samman-föring av in-teckningar och ändring av för-månsrättsordningen som förverkligas i samband med en fusion.

Har in-teckningarna fastställts i en be-stämd del av det överlåtande bolagets egen-dom eller i det överlåtande bolagets egen-dom på ett bestämt område (begränsad in-teckning) beror det på villkoren i delnings-planen om de övertagande bolagen kan åta sig att svara för in-teckningarna som sådana. Delningen av in-teckning kan då jämföras med överlåtelse av en del av företaget enligt 10 § 2 mom. En begränsad in-teckning kan överföras som sådan t.ex. då den del av det överlåtande bolagets verksamhet som omfat-tas av in-teckningen vid delningen överförs till ett enda övertagande bolag. I syfte att genomföra delningen kan in-teckningarna ändras även på andra sätt som lagen medger, t.ex. genom att begränsa, utvidga eller sammanföra in-teckningarna.

För delning av in-teckningar kan ett in-tecknat pantskuldebrev i samband med en delning delas upp i mindre delar så att det ursprungliga skuldebrevet ersätts med flera nya skuldebrev. I samband med registrering-en av delningen och delningen av in-teckningar skall registermyndigheten härvidlag makulera det ursprungliga skuldebrevet. Delningen av in-teckningen på flera nya pantskuldebrev skall göras så att det sammanräknade kapitalet och de sammanräkande in-drivningskostnaderna i de nya skuldebreven inte överskrider beloppen i det ursprungliga skuldebrevet. Räntefoten i de nya skuldebreven skall också motsvara räntefoten enligt det ursprungliga skuldebrevet.

Enligt 2 mom. får en in-teckning inte delas så att den till säkerhet för samma förbin-delse blir fastställd i två eller flera företags egendom. Förslaget följer till denna del för-budet mot gemensam in-teckning i 6 §. Enligt förslaget bestäms för-månsrätten för före-tagsin-teckning som i samband med delning övergår eller uppdelas enligt den dag då den ursprungliga in-teckningsansökningen inlämnades. Det överlåtande bolaget och in-teck-

ningshavarna kan emellertid avtala om ändring av inteckningarnas inbördes förmånsrätt på det sätt som stadgas i företagsinteckningslagen. Förmånsrätt för en inteckning som bestäms enligt den dag då den ursprungliga inteckningsansökningen inlämnades kan vara av betydelse för en panthavare i fall av att ett bolag som deltar i delningen senare blir föremål för företagssanering enligt lagen om företagssanering.

25 och 34 §§. Det föreslås att delning av inteckningar som hänför sig till en delning skall beaktas i 25 §, som gäller anteckningar i företagsinteckningsregistret, och i 34 §, som gäller tryggande av inteckningshavares rätt.

1.7. Lagen om bostadsaktiebolag

I lagen om bostadsaktiebolag och speciellt i dess 3 § hänvisas till ett flertal stadganden i lagen om aktiebolag. På grund av hänvisningarna kommer flera av de föreslagna ändringarna i lagen om aktiebolag, bl.a. stadgandena om betalning av aktiekapitalet, om omröstning aktieslagsvis, om utlåtande av en oberoende sakkunnig som är revisor samt om utdelningsbara medel och utdelning av bolagets medel, att gälla också bostadsaktiebolag samt andra bolag på vilka lagen om bostadsaktiebolag tillämpas. De ändrade stadgandena om koncern, nedsättning av aktiekapitalet och fusion kommer även att gälla dessa bolag.

Det föreslås att i själva lagen om bostadsaktiebolag i detta skede endast görs närmast lagstiftningstekniska ändringar som föranleds av ändringen av lagen om aktiebolag.

3 §. Det föreslås att i 1 mom. 1 punkten tas in en hänvisning till de stadganden om bolagets närmaste krets som ingår i 1 kap. 4 § lagen om aktiebolag. Dessutom föreslås i punkten bli stadgat att även disponenten i ett bostadsaktiebolag hör till bolagets närmaste krets. Det föreslås att en lagteknisk ändring görs i hänvisningen till koncernstadgandena.

Det föreslås att till 3 punkten fogas ett stadgande enligt vilket på ett bostadsaktiebolag inte tillämpas stadgandena i 4 kap. lagen om aktiebolag om emittering av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev. Den föreslagna ändringen beror på att regleringen av optionsrätter och lån mot skuldebrev i lagen om aktiebo-

lag föreslås bli flyttad från 5 kap. till 4 kap. Det föreslås att till momentet fogas en ny 3 a punkt som gör det möjligt också för ett bostadsaktiebolag att ta upp kapitallån.

Enligt förslaget skall 6 punkten i detta moment ändras så att i den hänvisas förutom till 12 kap. 1 § 1 mom. lagen om aktiebolag också till det nya 3 mom. i samma paragraf, i vilket förbjuds utdelning av bolagets medel förrän bolaget har registrerats. I gällande lag om aktiebolag finns motsvarande förbud i fråga om nedsättning av aktiekapitalet i 6 kap. Det föreslås att i denna punkt också skall hänvisas till det nya 2 mom. i 12 kap. lagen om aktiebolag, vilket innehåller stadganden om förbud mot vinstutdelning som grundar sig på nedsättning av aktiekapitalet samt om begränsning av vinstutdelning till följd av villkor för kapitallån. I gällande lag om aktiebolag finns förbudet mot vinstutdelning i 1 mom. i denna paragraf. Ändringarna är huvudsakliga lagtekniska.

Det föreslås att 7 punkten i detta moment skall ändras så att hänvisningen till de stadganden i 13 kap. lagen om aktiebolag, som inte tillämpas på bostadsaktiebolag, också skall omfatta 2 a § som gäller företagssanering. Ändringen är av lagstiftningsteknisk natur och den borde ha gjorts redan i samband med att lagen om företagssanering stiftades.

I 8 punkten föreslås en ändring enligt vilken på ett bostadsaktiebolag inte tillämpas 19—21 §§ i 14 kap. lagen om aktiebolag. Ändringen beror på att stadgandena om inlösen av minoritetsaktier genom de ändringar som föreslås i 14 kap. flyttas från 8 § till 19—21 §§.

Det föreslås att i 2 mom. i paragrafen skall hänvisas till 12 kap. 2 § 3 mom. lagen om aktiebolag i stället för till 2 mom. samma paragraf. Ändringen som är av lagstiftningsteknisk natur beror på att stadgandet om en koncerns vinstutdelningsbegränsningar i lagen om aktiebolag skall flyttas.

24 §. Enligt förslaget skall 2 mom. ändras så att en aktie som tillhör bolaget eller ett dottersamfund till det eller en stiftelse som dessa har bestämmanderätt i på det sätt som avses i 1 kap. 3 § lagen om aktiebolag inte medför rätt att delta i bolagsstämman. I gällande lag gäller förbudet endast en aktie som tillhör bolaget eller ett dotterbolag till det. Ändringen beror på de föreslagna ändringarna i stadgandena om koncerndefinition och bolagsstämma i lagen om aktiebolag.

25 §. I 2 mom. föreslås en ändring enligt vilken också en aktieäga res ombud får anlita biträde vid bolagsstämman. Ändringen motsvarar den föreslagna ändringen av 9 kap. 2 § lagen om aktiebolag.

76 §. Det föreslås att stadgandet om lån till den som enligt definitionen i paragrafen hör till bolagets närmaste krets skall ändras på samma sätt som motsvarande stadgande i lagen om aktiebolag. Enligt förslaget skall förbudet att bevilja lån i 1 mom. gälla den som enligt 1 kap. 4 § lagen om aktiebolag hör till bolagets närmaste krets. En närmare motivering för detta stadgande och en bedömning av ändringens betydelse finns i samband med motiveringen till 1 kap. 4 § och 12 kap. 7 § lagen om aktiebolag.

88 §. Bostadsaktiebolagsbrotten är straffbara endast då de är uppsåtliga. För klarhetens skull förelås därför att detta skall nämnas i ingressen till paragrafen. Enligt förslaget skall motsvarande ändring göras i 16 kap. 8 § lagen om aktiebolag.

Det föreslås att 1 punkten ändras så att i den hänvisas till 4 kap. 9 § lagen om aktiebolag i stället för till 8 § samma kapitel. Ytterligare föreslås att hänvisningen i denna punkt till 14 kap. 15 § lagen om aktiebolag ändras till en hänvisning till 16 § i samma kapitel. I punkten skall inte heller hänvisas till 2 kap. 13 § lagen om aktiebolag som föreslås bli upphävd. Ändringarna är av lagstiftningsteknisk natur och beror på de föreslagna ändringarna av lagen om aktiebolag.

Det föreslås att till paragrafen skall fogas nya 2—5 punkter. I 2 punkten föreslås att det skall vara straffbart att bryta mot stadgandena om avgivande av utlåtande i egenkap av godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig. Med anledning av de hänvisningar som ingår i 3 § i lagen skall ett sådant utlåtande av en revisor avges bl.a. då ett bolag bildas och då aktiekapitalet ökas, om aktiekapitalet betalas på annat sätt än med pengar.

Det föreslås att i 3 punkten skall stadgas att såsom bostadsaktiebolagsbrott skall bestraffas återbetalning av kapitalet på kapitallån, betalning av ränta eller annan gottgörelse eller brott mot stadgandena om ställande av säkerhet i 5 kap. 1 § lagen om aktiebolag. Motsvarande stadgande ingår i den 4 punkt som föreslås ingå i 16 kap. 8 § lagen om aktiebolag.

I 4 och 5 punkten föreslås stadgat att det skall vara straffbart som ett bostadsaktiebo-

lagsbrott att dela ut bolagets medel i strid med de stadganden i lagen om aktiebolag som skall tillämpas med stöd av denna lag och att bevilja penninglån ur bolagets medel i strid med 76 §. Dessa gärningar bestraffas för tillfället som bostadsaktiebolagsförseelser. Ändringarna motsvarar de föreslagna ändringarna i lagen om aktiebolag.

89 §. Med undantag för 6 punkten är bostadsaktiebolagsförseelserna straffbara endast då de är uppsåtliga. Av denna orsak föreslås att ordet uppsåtliga skall fogas till ingressen. Enligt förslaget skall motsvarande ändring göras i 16 kap. 9 § lagen om aktiebolag.

Det föreslås att stadgandena som motsvarar den gällande 3 och 4 punkten i paragrafen skall tas in i 88 §. Därför tas stadgandet i paragrafens 5 punkt, som inte föreslås bli ändrat, in såsom 3 punkt och 6 punkten, som föreslås bli ändrad, såsom 4 punkt.

Det föreslås att 1 mom. 4 punkten i paragrafen skall ändras så att det också skall vara straffbart att bryta mot stadgandena om uppgörande av mellanbokslut som avses i 6 kap. 3 § 2 mom. lagen om aktiebolag och mot stadgandena i 11 samma lag om koncernbokslut och slutredovisning vid fusion och i 13 kap. 2 § 1 mom. samma lag om uppgörande av balansräkning. Det föreslås dessutom att de gärningar som nämns i punkten, till skillnad från de gärningar som nämns i de övriga punkterna, skall vara straffbara också då de har begåtts av grov oaktsamhet. Ändringarna motsvarar de föreslagna ändringarna i 16 kap. 9 § lagen om aktiebolag med de undantag som följer av tillämpningsbegränsningarna för lagen om aktiebolag.

Det föreslås att som 2 mom. skall tas in ett stadgande enligt vilket för bostadsaktiebolagsförseelse döms även den som av grov oaktsamhet förfar på det sätt som avses i 1 mom. 4 punkten.

1.8. Lagen om öppna bolag och kommanditbolag

Det föreslås att 8 kap. 3 och 4 §§ lagen om öppna bolag och kommanditbolag skall ändras. Stadgandena i 8 kap. i lagen gäller ändring av bolagsform och fusion av bolag, och 3 och 4 §§ gäller ombildande av ett öppet bolag eller ett kommanditbolag till aktiebolag. De föreslagna ändringarna motsvarar

de föreslagna ändringarna av 158 a och 158 c §§ lagen om andelslag.

1.9. Lagen om andelslag

Det föreslås att 16 kap. lagen om andelslag som gäller fusion av andelslag och 16 a kap. samma lag som gäller ombildande av andelslag till aktiebolag skall ändras som en följd av de föreslagna stadgandena om aktiebolags bildande, dotterbolagsfusion och inlösen av minoritetsaktier samt ombildande till publikt aktiebolag i 2, 14 och 17 kap. lagen om aktiebolag.

156 a §. Enligt förslaget skall denna paragraf ändras så att till den fogas ett omnämmande av dotterbolagsfusion i 14 kap. lagen om aktiebolag. Förslaget skiljer sig från lagen om aktiebolag för det första så, att beslutet om fusion också i det övertagande andelslaget alltid fattas av styrelsen. För det andra föreslås inte att borgenärsskyddsförfarandet skall utvidgas att gälla det övertagande andelslagets borgenärer.

156 b och 156 c §§. Det föreslås att dessa paragrafer skall upphävas som obehövliga eftersom de föreslagna stadgandena i 14 kap. 19—21 §§ lagen om aktiebolag som gäller inlösen av minoritetsaktier också gäller ett andelslag då det är inlösare.

158 a och 158 c §§. Det föreslås att paragraferna om ombildande av andelslag till aktiebolag skall kompletteras så att de motsvarar stadgandena om aktiebolags bildande i 2 kap. lagen om aktiebolag. Också i protokollet över beslutet om ombildande av ett andelslag till ett aktiebolag skall vid behov intas en bestämmelse enligt 2 kap. 4 § 1 mom. lagen om aktiebolag, och i protokollet skall ges en redogörelse enligt 2 mom. nämnda paragraf om egendom som sätts in i bolaget som aktiekapital. Till protokollet skall dessutom fogas de handlingar som avses i 3 mom. nämnda paragraf och i 4 a § nämnda kapitel avsett utlåtande av en revisor såsom oberoende sakkunnig om den egendom som sätts in i bolaget som aktiekapital. Enligt 4 § 4 mom. skall den apportegendom som tillkommer bolaget vara av ekonomiskt värde. Enligt 2 kap. 9 § lagen om aktiebolag fogas redogörelsen för och utlåtandet om egendomen som tillkommer bolaget som bilaga till grundanmälan som görs till handelsregistret. Ett särskilt intyg av en revisor om att aktiebolagets tillgångar

föreslår till att täcka skulderna och aktiekapitalet behövs således inte längre.

Ett andelslag kan också besluta att direkt ombildas till ett publikt aktiebolag, varvid 17 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag dessutom skall tillämpas. Enligt detta moment skall bolagsordningen uppfylla de krav som i lagen om aktiebolag och i firmalagen ställs på ett publikt bolags bolagsordning. Enligt momentet skall utlåtandet av den oberoende sakkunniga hållas tillgängligt under minst en vecka före andelsstämman.

196 §. Det föreslås att hänvisningen i 1 mom. till 156 b § som föreslås bli upphävd skall strykas.

1.10. Lagen om värdeandelskonton

26 §. Det föreslås att 2 mom. 1 punkten ändras så att ett tidigare förvärv utan hinder av stadgandet i 1 mom. om värdeandelsnoteringarnas tidsprioritet får företräde då det senare förvärvet grundar sig på delning. De föreslagna stadgandena om delning av bolag i lagen om aktiebolag kan jämföras med fusion som nämns i gällande stadgande.

1.11. Lagen om handel med standardiserade optioner och terminer

2 kap. 5 §. Det föreslås att till förteckningen i 2 mom. över poster som hänförs till ett optionsföretags eget kapital skall fogas den nya överkursfonden som föreslås bli fogad till lagen om aktiebolag. Överkursfonden motsvarar i stor utsträckning den nuvarande reservfonden, som igen enligt gällande lag utgör en post som hänförs till ett optionsföretags eget kapital.

1.12. Lagen om granskning av sådana aktiebolags verksamhet, i vilka staten innehar aktiemajoriteten

2 §. Med anledning av att revisionslagen har trätt i kraft föreslås att 2 mom. skall ändras så att i den inte längre hänvisas till lagen om aktiebolag utan att det allmänt stadgas att ett revisionsuppdrag enligt denna lag inte gör en tjänsteman vid revisionsverket jävig att vara revisor för ett aktiebolag i vilket staten innehar aktiemajoriteten.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Enligt förslaget till 2 kap. 3 § 3 mom. lagen om aktiebolag kan justitieministeriet fastställa beslut om basbolagsordningar för privata aktiebolag. Det kan finnas flera basbolagsordningar, av vilka den som bildar ett bolag kan välja ett lämpligt. Avsikten är att påbörja beredningen av dessa basbolagsordningar så snart föreliggande proposition har avlåtits.

I handelsregisterförordningen (208/79) skall göras av ändringen av lagen om aktiebolag föranledda ändringar rörande det samtycke av aktiebolags ledning och revisor som skall fogas till fusionsanmälan samt om de registeranteckningar som gäller fusion och delning. Ett utkast till förordning om ändring av handelsregisterförordningen bifogas denna proposition.

I samband med att ändringen av företagsinteckningslagen träder i kraft bör stadgandena i företagsinteckningsförordningen (778/85) om vilka uppgifter som skall antecknas i registermyndighetens dagbok över företagsinteckningsärenden och vilka anmärkningar som skall antecknas i företagsin-

teckningsregistret ändras. Till förordningen skall likaså fogas stadganden om de uppgifter om delning som skall antecknas i företagsinteckningsregistret och om överföring av uppgifter till registeruppgifterna för det övertagande bolaget. Ett utkast till ändring av företagsinteckningsförordningen bifogas denna proposition.

3. Ikraftträdande

I propositionen ingår förslag till genomförande av bolagsrättsliga EG-författningar. I Finlands avtal om anslutning till Europeiska unionen anges ingen övergångstid för dessa författningar, varför de hade bort genomföras i Finland redan vid ingången av år 1994. De föreslagna lagarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt med beaktande dock av bolagens bolagsstämmopraxis. De föreslagna övergångsstadgandena har uppgjorts med tanke på att bolagen på ett smidigt sätt skall kunna anpassa sig till de krav de nya stadgandena ställer.

Med stöd av vad som anfört ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om aktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 september 1978 om aktiebolag (734/78) 2 kap. 13 §, 4 kap. 11 § samt 11 kap. 5 §, 9 § 3 mom.,

av dessa lagrum 2 kap. 13 § sådan den lyder i lag av den 5 augusti 1983 (687/83) samt 11 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 23 december 1992 (1573/92), *ändras* 1 kap. 1 § 1 och 3 mom. och 2 §, 2 kap. 2 § 2 mom., 4 §, 6 § 1 mom., 9 och 12 §§, 3 kap. 1—3 §§, 5 § 2 och 3 mom., 8 §, 10 § 1 mom. och 11 § 1 mom., 3 a kap. 11, 12 och 15 §§, 4 kap. 1 och 2 §§, 3 § 2 mom., 4—10 och 12 §§, 13 § 1 och 3 mom. samt 14 §, 5—7 kap., 8 kap. 1—3 och 7 §§, 8 § 1 mom., 11 och 15 §§, 9 kap. 1 § 3 mom., 2 § 2 mom., 3 §, 9 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom., 14 § 1 mom. och 15 § 1 mom. 3 punkten, 10 kap. 1 § 1 och 4 mom., 4 § och 14 § 1 mom., 11 kap. 4 § 2 mom., 6 § 3 mom., 7 och 8 §§, 9 § 2, 4 och 7 mom. samt 10—12 och 14 §§, 12 kap. 1 § 1 mom., 2 och 3 §§, 4 § 2 mom., 5 och 7 §§, 13 kap. 1 och 2 §§, 2 a § 2 mom., 3 § 3 mom., 4 § 1 mom., 7 och 8 §§, 11 § 1 mom. och 15 §, 14 kap., 15 kap. 6 § 1 och 3 mom. samt i 16 kap. den svenskspråkiga mellanrubriken före 1 § och 1 §, 2 § 1 mom., 5 § 1, 3 och 4 mom., 7 § 1 mom., 8 och 9 §§,

av dessa lagrum 2 kap. 9 och 12 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom nämnda lag av den 5 augusti 1983, 3 kap. 2 § och 10 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 30 december 1992 (1618/92), 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 5 augusti 1983 och 11 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag, 3 a kap. 11, 12 och 15 §§ sådana de lyder i lag av den 17 maj 1991 (832/91), 4 kap. 2 och 4 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom lag av den 12 juni 1992 (504/92), 10 § sådan den lyder i sistnämnda lag samt 8, 9 och 12 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom nämnda lag av den 5 augusti 1983, 5 kap. sådant det lyder delvis ändrat genom nämnda lag av den 12 juni 1992 och lag av den 9 augusti 1993 (745/93), 6 och 7 kap. sådana de lyder delvis ändrade genom nämnda lag av den 5 augusti 1983, 9 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag och 15 § 3 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag, 10 kap. 1 § 1 och 4 mom. samt 4 § sådana de lyder i lag av den 28 oktober 1994 (937/94), 11 kap. 7 och 8 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom nämnda lag av den 5 augusti 1983 och den 23 december 1992, 9 § 4 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 12 juni 1992, 9 § 7 mom., 10—12 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 23 december 1992 samt 14 § sådan den lyder i lag av den 10 juni 1988 (501/88) och i nämnda lag av den 23 december 1992, 12 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag, 3 § sådan den lyder i nämnda lag av den 5 augusti 1983, samt 7 § sådan den lyder i lag av den 3 april 1981 och den 15 september 1989 (248/81 och 815/89), 13 kap. 2 § och 15 § sådana de lyder i nämnda lag av den 5 augusti 1983 och 2 a § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 25 januari 1993 (48/93), 14 kap. sådant det lyder delvis ändrat genom nämnda lag av den 5 augusti 1993 och lag av den 22 januari 1988 och den 8 februari 1991 (51/88 och 243/91), 16 kap. 1 § sådan den lyder i nämnda lag av den 5 augusti 1983, 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 18 juni 1993 (516/93), 5 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 23 oktober 1992 (969/92), 7 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 10 juni 1988, 8 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 5 augusti 1983 och den 28 oktober 1994 samt 9 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 24 augusti 1990 (807/90), samt

fogas till 1 kap. nya 3 och 4 §§, till 2 kap. 3 § ett nytt 3 mom. samt till kapitlet nya 4 a och 15 §§, till 3 kap. nya 1 a—1 c §§ och till kapitlets 11 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 5 augusti 1983, ett nytt 3 mom., till 3 a kap. nya 3 a, 16 och 17 §§, till 4 kap. nya 2 a, 4 a, 4 b, 5 a, 5 b, 8 a och 12 a—12 c §§ samt före 12 a § en ny mellanrubrik, till 8 kap. 6 § ett nytt 3 mom. och till kapitlet en ny 11 a §, till 9 kap. nya 2 a—2 c §§, till kapitlets 12 § nya 3 och 4 mom. samt till 15 § 1 mom. en ny 3 a punkt, till 10 kap. 1 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 28 oktober 1994, ett nytt 5 mom., till 11 kap. 6 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 23 december 1992, ett

nytt 4 mom. samt till kapitlet nya 6 a och 9 a §§ samt före 12 § en ny mellanrubrik, till 12 kap. 1 § ett nytt 3 mom. samt till kapitlet nya 3 a och 8 §§, till lagen ett nytt 14 a kap., till 16 kap. 5 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 23 oktober 1992, ett nytt 5 mom. varvid det ändrade 4 mom. blir 5 mom. samt till kapitlet en ny 7 a § och före den en ny mellanrubrik samt till lagen ett nytt 17 kap. som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Denna lag tillämpas på alla aktiebolag, om annat inte stadgas särskilt. Ett aktiebolag kan vara privat (privat aktiebolag) eller publikt (*publikt aktiebolag*).

Aktiekapitalet skall uppgå till minst 50 000 mark i privata aktiebolag och till minst 500 000 mk i publika aktiebolag. Aktierna skall lyda på lika belopp, om aktiekapitalet är fördelat på flera aktier.

2 §

Sådana värdepapper i ett privat aktiebolag som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 1 — 3 punkten värdepappersmarknadslagen (495/89) får inte vara föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen eller för motsvarande förfarande.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte sådana värdepapper i ett privat aktiebolag som ensamma eller tillsammans med andra värdepapper medför rätt att använda eller erhålla av bolaget utbudna konsumtionsnyttigheter av det slag som avses i konsumentskyddslagen (38/78), om

1) bolaget inte bedriver annan affärsverksamhet än att sälja, bjuda ut eller i övrigt marknadsföra konsumtionsnyttigheter samt därtill ansluten verksamhet, samt att

2) bolagets affärsverksamhet riktar sig huvudsakligen till ägare av sådana värdepapper som avses ovan.

När andra än i 2 mom. avsedda värdepapper i ett privat aktiebolag bjuds ut till allmänheten skall det uppges att värdepapperen inte kan vara föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen eller för motsvarande förfarande.

3 §

Om ett aktiebolag har bestämmanderätten i ett annat inhemskt eller utländskt samfund, är det förstnämnda moderbolag och det sistnämnda dottersamfund. Moderbolaget och dess dottersamfund bildar en koncern.

Ett aktiebolag anses ha bestämmanderätt i ett annat samfund, om det har

1) mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar medför och denna röstmajoritet grundar sig på ägande, medlemskap, bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgar eller något annat avtal, eller

2) rätt att utse flertalet av medlemmarna i det andra samfundets styrelse eller ett därmed jämförbart organ eller i organ som har denna rätt och utnämningrätten grundar sig på samma omständigheter som den röstmajoritet som avses i 1 punkten .

När den röstandel i ett aktiebolag som avses i 2 mom. räknas ut, beaktas inte röstningsbegränsning som följer av lag, bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgar. När ett samfunds sammanlagda röstetal beräknas, beaktas inte röster som hänför sig till sådana aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar som tillhör samfundet eller dess dottersamfund eller en stiftelse där samfundet eller dess dottersamfund har bestämmanderätt på det sätt som stadgas i denna paragraf.

Ett aktiebolag har bestämmanderätt i ett annat samfund också när aktiebolaget tillsammans med ett eller flera dottersamfund eller dottersamfundet ensamt eller tillsammans med andra dottersamfund har sådan bestämmanderätt som avses i 2 mom.

Om ett utländskt bolag som kan jämföras med ett aktiebolag har sådan bestämmanderätt i ett finländskt aktiebolag som avses ovan, skall vid tillämpning av 11 kap. 7 § och 11 § 3 mom. samt 12 kap. 7 § 1 och 2 mom. det utländska bolaget anses som moderbolag och det finländska bolaget som dottersamfund.

4 §

Till ett bolags närmaste krets hör

1) den som har sådan bestämmanderätt i bolaget som avses i 3 § 2—4 mom. eller som lyder under den som har bestämmanderätt i bolaget eller som hör till samma koncern som bolaget,

2) den som på grundval av äganderätt, optionsrätt eller ett konvertibelt skuldebrev

innehar eller kan inneha minst en procent av bolagets aktier eller det röstetal som aktierna medför eller motsvarande innehav eller röst-rätt i ett samfund som hör till bolagets kon-cern eller i ett samfund eller en stiftelse som har bestämmanderätt i bolaget,

3) bolagets verkställande direktör, styrel-semedlemmar, förvaltningsrådsmedlemmar och revisorer samt den som har motsvarande ställning i ett sådant samfund eller en sådan stiftelse som avses i 1 punkten,

4) en i 1—3 punkten nämnd persons ma-ke, syskon och halvsyskon samt släktingar i rakt upp- eller nedstigande led till en i 1—3 punkten nämnd person eller till dennes make och maken till en här nämnd person, varvid med make jämställs den med vilken perso-nen i fråga lever i ett äktenskapsliknande förhållande, samt

5) ett samfund eller en stiftelse där en person som avses i 2—4 punkten ensam el-ler tillsammans med någon annan har sådan bestämmanderätt som avses i 3 § 2—4 mom.

Vid beräkning av innehav och rösträtt som avses i 1 mom. 2 punkten tillämpas 3 § 3 mom. och hänförs till den andel som en delägare eller medlem i samfundet har också en sådan persons innehav och rösträtt som står i ett sådant förhållande till honom som avses i 1 mom. 4 punkten samt ett sådant samfunds och en sådan stiftelses innehav och rösträtt som står i ett sådant förhållande till honom som avses i 5 punkten.

2 kap.

Aktiebolags bildande

2 §

Stiftelseurkunden skall innehålla ett för-slag till bolagsordning, och i den skall anges

1) varje stiftares fullständiga namn och adress, beträffande fysiska personer bonings-ort och finländsk personbeteckning eller, i avsaknad av sådan, födelsetid samt beträf-fande juridiska personer hemort, register-nummer och det register där en juridisk per-son har införts,

2) det belopp som för varje aktie skall betalas till bolaget,

3) den tid inom vilken aktierna skall tecknas och tiden för betalning av dem,

4) tiden och sättet för kallelse till kons-tituerande stämma, om inte stämman enligt

7 § 2 mom. skall hållas utan kallelse, samt
5) bolagets kostnader eller uppskattade maximikostnader för bolagets bildande.

3 §

Justitieministeriet kan utfärda bestämmel-ser om en basbolagsordning för privata ak-tiebolag.

4 §

I stiftelseurkunden skall tas in en bestäm-melse om saken, ifall

1) en aktie kan tecknas med rätt eller skyldighet att i bolaget mot aktien sätta in annan egendom än pengar (*apportegendom*) eller en aktie annars kan tecknas på vissa villkor,

2) egendom skall tillkomma bolaget på annat sätt än mot aktier,

3) bolaget skall ersätta andra kostnader för bolagets bildande än offentliga avgifter och sedvanliga arvoden för upprättande av stiftelsehandlingar och därmed jämförbart arbete, eller ifall

4) någon annars skall få särskild rättighet eller förmån av bolaget.

Stiftelseurkunden skall innehålla en redo-görelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av en bestäm-melse som avses i 1 mom. I synnerhet skall redogöras för sådana omständigheter som kan vara av betydelse vid värdering av egen-dom som tillkommer bolaget. Av redogörel-sen skall framgå i 2 § 2 mom. 1 punkten nämnda uppgifter om den som bestämmelsen gäller och det värde till vilket den egendom som tillkommer bolaget föreslås bli uppta-gen i balansräkningen samt antalet aktier eller det vederlag av annat slag som skall ges för egendomen.

Om det upprättas ett skriftligt avtal eller ges en skriftlig förbindelse om en omstän-dighet som avses i en bestämmelse av det slag som nämns i 1 mom., skall till stiftel-seurkunden fogas denna handling eller en kopia därav eller hänvisning till den samt uppgift om var avtalet hålls tillgängligt för aktieägarna. Om en rörelse insätts i bolaget mot aktier eller annars anskaffas till bolaget, skall till stiftelseurkunden också fogas bokslutshandlingarna för de två senaste räkenskapsperioderna samt de delårsrapporter som uppgjorts efter det senaste bokslutet. I stif-telseurkunden skall dessutom redogöras för rörelsens resultat och ekonomiska ställning

under tiden efter det senaste bokslutet eller den senaste delårsrapporten. Finns ej bokslutshandlingar, skall i stiftelseurkunden redogöras för rörelsens resultat och ekonomiska ställning under de två senaste räkenskapsperioderna.

Apportegendomen kan bestå endast av egendom som är av ekonomiskt värde för bolaget. En förbindelse att utföra arbete eller tillhandahålla en tjänst kan inte utgöra apportegendom.

Ett avtal eller en förbindelse är utan verkan mot bolaget, om stadgandena i denna paragraf eller 4 a § inte har iakttagits .

4 a §

En eller flera godkända revisorer skall såsom oberoende sakkunniga värdera den egendom som tillförs bolaget enligt 4 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och ge ett utlåtande om egendomen vilket skall dateras och undertecknas. Utlåtandet skall fogas till stiftelseurkunden och innehålla

1) uppgift om den egendom som tillförs bolaget,

2) uppgift om de värderingsmetoder som har använts och om de resultat som dessa metoder ger,

3) uppgift om det vederlag som skall ges för egendomen, samt

4) en uppskattning av om egendomens värde motsvarar minst det vederlag som skall ges för egendomen och, om vederlaget är aktier i bolaget, det belopp som skall betalas för aktierna.

Egendomen skall värderas omedelbart före den konstituerande bolagsstämman.

Om en av de revisorer som bolagsstämman väljer skall vara godkänd av Centralhandelskammaren skall också den revisor som är oberoende sakkunnig vara godkänd av Centralhandelskammaren. De revisorer som är oberoende sakkunniga har rätt till arvode av bolaget.

6 §

Stiftarna beslutar om en aktieteckning skall godkännas och om det antal aktier som skall tilldelas varje tecknare. Har en stiftare i stiftelseurkunden angivit att han tecknar ett visst antal aktier, skall minst detta antal tilldelas honom. Till stiftelseurkunden skall fogas ett beslut om godkännande av sådana aktieteckningar som inte har gjorts i stiftelseurkunden.

9 §

Ett aktiebolag skall inom sex månader från det stiftelseurkunden undertecknades anmälas för registrering på det sätt som stadgas särskilt.

Som aktiekapital registreras det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tecknarna tilldelade aktier, med avdrag för det sammanlagda nominella beloppet av aktier som enligt 12 § förklarats ogiltiga. Det aktiekapital som registreras skall uppgå till minst bolagets minimikapital.

Det belopp som betalas för aktierna skall vara i bolagets ägo och besittning innan bolaget anmäls för registrering. Det belopp som betalas i pengar skall vara inbetalt på bolagets konto i en depositionsbank i Finland eller i ett sådant utländskt kreditinstituts filialkontor som har rätt att ta emot depositioner. Det belopp som har betalats för aktierna får inte användas förrän styrelsen har valts.

Till registeranmälan skall fogas

1) en försäkran av bolagets styrelsemedlemmar och verkställande direktör att stadgandena i denna lag har iakttagits vid bildandet av bolaget och att det belopp som har inbetalts för aktierna är i bolagets ägo och besittning, samt

2) ett intyg av bolagets revisorer över att denna lags stadganden om betalning av aktiekapitalet har iakttagits.

12 §

Om en aktie inte betalas inom utsatt tid, skall styrelsen utan dröjsmål driva in det försenade beloppet. Styrelsen kan konstatera att rätten till en aktie är förverkad, om det försenade beloppet jämte ränta inte betalas inom en månad efter utgången av den betalningstid som avses i 2 § 2 mom. 3 punkten.

Om rätten till en aktie är förverkad, kan styrelsen ge aktien till en ny tecknare, som utan dröjsmål skall betala det belopp för aktien som har förfallit till betalning. Styrelsen skall innan bolaget anmäls för registrering ogiltigförklara de aktier som inte är till fullo betalda. Styrelsens beslut om ogiltigförklaring skall fogas till stiftelseurkunden.

Om en aktie förklaras ogiltig av någon orsak som nämns i 2 mom., är var och en som tecknat denna aktie skyldig att som ersättning till bolaget betala en tredjedel av det belopp som skall betalas för aktien.

15 §

För ett sådant avtal om förvärv av annan egendom än pengar till bolaget som ingåtts efter undertecknandet av stiftelseurkunden och om vilket inte har tagits in en sådan bestämmelse i stiftelseurkunden som avses i 4 § skall bolagsstämmans godkännande inhämtas, om

1) avyttrare av egendomen är en stiftare eller aktieägare, någon som i dessa har sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 § 2—4 mom., en sådan nära anhörig till en stiftare eller aktieägare som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten eller någon som lyder under bestämmanderätten av någon ovan nämnd på det sätt som avses i 1 kap. 3 § 2—4 mom.,

2) högst två år har förflutit från registreringen av bolaget,

3) vederlaget för förvärvet är minst en tiondel av det vid förvärvstidpunkten registrerade aktiekapitalet eller, om bolaget inte har registrerats, minst en tiondel av det aktiekapital som motsvarar de tecknade aktierna och från vilket har dragits av de ogiltigförklarade aktierna,

4) förvärvet inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet, och

5) egendomen inte förvärvas i samband med sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen.

Som förvärvstidpunkt anses den tidpunkt då avtalet om förvärvet har ingåtts.

Styrelsen skall för bolagsstämman lägga fram en sådan skriftlig redogörelse för förvärvet som avses i 4 § 2 mom. samt ett sådant revisorsutlåtande som avses i 4 a §. Redogörelsen och utlåtandet skall hållas tillgängliga för aktieägarna på bolagets huvudkontor under minst en vecka före bolagsstämman och utan dröjsmål sändas till de aktieägare som ber om det samt framläggas på bolagsstämman.

Bolagsstämmans beslut skall anmälas för registrering inom en månad. Till anmälan skall fogas en sådan redogörelse och ett sådant utlåtande som avses i 3 mom.

3 kap.

Aktie, aktiebrev och aktiebok

1 §

Alla aktier i ett aktiebolag medför lika rätt i bolaget. I bolagsordningen kan dock bestämmas att i bolaget finns eller kan fin-

nas aktier som medför olika rätt. Härvid skall olikheterna mellan aktierna samt antalen eller minimi- och maximiantalen aktier anges.

Med aktier av olika slag avses i denna lag aktier som skiljer sig från varandra i någotdera av följande avseenden:

1) det röstetal som en aktie medför, eller

2) den rätt som en aktie medför vid utbetalning av bolagets medel.

Om aktierna skiljer sig från varandra i andra avseenden än vad som avses i 2 mom., kan i bolagsordningen bestämmas att dessa aktier utgör ett aktieslag på vilket tillämpas vad som i denna lag stadgas om aktier av olika slag.

En aktie kan under de förutsättningar och i den ordning som bestäms i bolagsordningen omvandlas till en aktie av annat slag. Omvandlingen skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Omvandlingen är verkställd när anmälan har registrerats.

I bolagsordningen kan aktieägare åläggas att erlægga särskilda betalningar till bolaget.

1 a §

En aktie medför en röst i alla ärenden som behandlas vid bolagsstämman. I bolagsordningen kan dock bestämmas att aktierna har olika röstetal. En akties röstetal får inte vara större än tjugofem gånger röstetalet för en annan aktie.

I bolagsordningen kan bestämmas att bolaget utöver de aktier som avses i 1 mom. har eller kan ha aktier som medför rösträtt endast i vissa ärenden som behandlas på bolagsstämman (*preferensaktie*). Preferensaktierna skall i jämförelse med de aktier som avses i 1 mom. medföra i bolagsordningen angiven särskild ekonomisk förmån vid utbetalning av bolagets medel.

I bolaget skall finnas ett mot minimikapitalet svarande antal sådana aktier som avses i 1 mom.

1 b §

En preferensaktie medför rösträtt endast i de ärenden som föreskrivs i bolagsordningen samt när bolagsstämman beslutar om en sådan ändring av bolagsordningen som gäller den rätt som ägaren av en preferensaktie har.

Om den andelslösa gottgörelse som en preferensaktie medför inte har betalats inom sex månader efter räkenskapsperiodens utgång, medför preferensaktien rösträtt i alla de ärenden som behandlas på bolagsstäm-

man, till dess att hela gottgörelsen har betalats. I bolagsordningen kan tidpunkten då nämnda tid börjar löpa skjutas upp med högst två räkenskapsperioder.

I ärenden där en preferensaktie medför rösträtt ger den också de övriga rättigheter som på bolagsstämma tillkommer aktieägare. När 9 kap. 16 § tillämpas på en ägare av en preferensaktie skall också 17 § i nämnda kapitel tillämpas.

En preferensaktie som inte medför rösträtt tas inte i beaktande, om det för ett giltigt beslut på bolagsstämman eller för utövandet av en viss rätt krävs samtycke av samtliga aktieägare eller av aktieägare med en viss andel av bolagets aktier.

1 c §

I bolagsordningen skall föreskrivas vilken rätt en preferensaktie vid utbetalning av bolagets medel medför utöver den särskilda ekonomiska förmån som avses i 1 a § 2 mom.

Om inte något annat bestäms i bolagsordningen, uppkommer den andelslösa rätt till gottgörelse som en preferensaktie medför alltid per räkenskapsperiod och skall gottgörelsen betalas omedelbart efter fastställandet av ett bokslut som uppvisar såsom vinst utdelningsbara medel.

I bolagsordningen kan bestämmas att en preferensaktie som inte medför rätt till andel vid utbetalning av bolagets medel inte har sådan företrädesrätt till teckning som avses i 4 kap. 2 §.

I bolagsordningen skall bestämmas vilka rättigheter en preferensaktie medför när aktiekapitalet ökas, optionsrätter utges eller lån mot konvertibelt skuldebrev upptas, aktiekapitalet nedsätts, egna eller moderbolagets aktier förvärvas, bolaget träder i likvidation eller upplöses, bolaget fusioneras med ett annat bolag eller delas eller när det uppkommer sådan inlösningsrätt som avses i 14 kap. 19 § eller ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat aktiebolag.

2 §

En aktie kan överlätas och förvärvas utan begränsningar, om inte annat följer av lag eller bolagsordningen. I bolagsordningen kan dessa rättigheter inskränkas endast i enlighet med 3 och 4 §§.

3 §

I bolagsordningen kan bestämmas, att en

aktieägare, bolaget eller någon annan har rätt att lösa in en aktie som från någon annan än bolaget övergår till ny ägare. När en lösningsklausul tas in i bolagsordningen skall även bestämmas

1) vilka som är lösningsberättigade och, om lösningsrätten inte gäller vissa slag av förvärv, vilka dessa är,

2) den ordning i vilken de lösningsberättigade har lösningsrätt inbördes,

3) lösenbeloppet eller grunderna för dess bestämmande,

4) den tid, högst två månader från det att anmälan om en akties övergång gjordes till styrelsen, inom vilken lösningsanspråk skall framställas hos bolaget,

5) tiden för betalning av lösenbeloppet, vilken får vara högst en månad räknat från utgången av den i 4 punkten nämnda tidsfristen eller, när lösenbeloppet inte är fast bestämt, högst en månad från det lösenbeloppet fastställdes, samt

6) när och hur styrelsen skall lämna de lösningsberättigade uppgift om att en aktie har övergått till ny ägare och uppgift om huruvida bolaget utövar sin lösningsrätt.

Har flera aktier skaffats genom samma förvärv, skall samtliga aktier inlösas, om inte annat bestäms i bolagsordningen. Skulle en bestämmelse i bolagsordningen om lösenbeloppet bereda någon oskäligen fördel, kan bestämmelsen jämkas.

Twister om lösningsrätt samt om lösenbeloppets storlek skall handläggas vid domstol, om inte i bolagsordningen ingår en bestämmelse om att sådana tvister skall överföras till skiljemän för avgörande i den ordning som anges i lagen om skiljeförfarande (967/92).

Förrän det har framgått om lösningsrätt utövas, har den som aktien övergått till inte annan på aktien grundad rätt i bolaget än rätt till vinst och företrädesrätt till aktieteckning. De rättigheter och skyldigheter som följer av sådan teckning övergår till den som utövar lösningsrätten.

Bolaget kan lösa in en aktie endast med medel som kan användas för vinstutdelning. I fråga om inlösningsbeslutet gäller i tillämpliga delar 6 kap. 3 och 9 §§. På inlösningsbestämmelsen i ett publikt aktiebolags bolagsordning tillämpas 6 kap. 10 § 1 mom. En inlöst aktie skall ogiltigförklaras, varvid 6 kap. iakttas i tillämpliga delar, eller överlåtas vidare, varvid 7 kap. 7 och 8 §§ iakttas i tillämpliga delar.

5 §

I aktiebrev skall anges bolagets firma, registernummer, aktiens eller aktiebrevets ordningsnummer samt aktiens nominella belopp. Varje aktiebrev skall dateras samt undertecknas av styrelsen eller av en person som styrelsen har befullmäktigat därtill. Namnteckningen får återges genom tryckning eller på annat därmed jämförbart sätt.

Kan aktier av olika slag finnas i bolaget då aktiebrev utfärdas, skall aktieslaget anges i aktiebrevet. Om bolagsordningen innehåller en i 1 § 4 eller 5 mom. eller 3 eller 4 § eller i 6 kap. 9 § angiven bestämmelse, skall detta nämnas i aktiebrevet.

8 §

Innan ett aktiebrev utfärdas kan bolaget utge ett till viss person ställt bevis som gäller rätt till en eller flera aktier och som innehåller ett sådant villkor att aktiebrev utlämnas endast mot återställande av beviset (*interimsbevis*). Beviset skall förses med anteckning om huruvida aktien är helt betald och på begäran med anteckning om de betalningar som gjorts. Angående undertecknande av beviset och de uppgifter som skall ta in i det gäller vad som i 5 § 2 och 3 mom. stadgas om aktiebrev.

10 §

När bolaget är bildat skall styrelsen utan dröjsmål upprätta en förteckning över bolagets samtliga aktier (*aktiebok*). I aktieboken antecknas aktierna eller aktiebrevens i nummerföljd, dagen för utfärdandet samt aktieägarens namn och adress.

11 §

Av förvärvaren anmält förvärv av aktie och annan till bolaget anmäld förändring i ett förhållande som upptagits i aktieboken skall utan dröjsmål antecknas i aktieboken och aktieägarförteckningen. Innan anteckningen görs skall tillförlitlig utredning lämnas om förvärvet samt om att stadgad stämpelskatt har betalats. Anteckningen skall dateras. Har en aktieägare, bolaget eller någon annan sådan lösningsrätt som avses i 3 § eller fordras i 4 § nämnt tillstånd till förvärv av aktie, får anteckningen dock inte göras förrän det framgått att lösningsrätten inte utövas eller att tillstånd har givits.

Om det finns endast en aktieägare i bolaget skall aktieinnehavet anmälas för införande i aktieboken och aktieägarförteckningen utan dröjsmål, dock senast två månader efter förvärvet.

3 a kap.

Aktier som hör till värdeandelssystemet

3 a §

Bolagsstämman kan sedan fem år har förflutit från anmälningdagen besluta att för ägarnas räkning sälja de aktier av ett visst slag som finns på ett sådant gemensamt värdeandelskonto som avses i 3 § 1 mom., om aktierna motsvarar högst en procent av det sammanlagda antalet aktier som hör till aktieslaget. Bolagsstämmans beslut skall i enlighet med 4 kap. 14 § delges ägarna till de aktier som avses i beslutet och de personer som avses i 2 § 2 mom.

Om ägaren till aktier på ett gemensamt värdeandelskonto eller en i 2 § 2 mom. avsedd person inte inom ett år från det att en uppmaning enligt 4 kap. 14 § getts med stöd av beslutet har yrkat på registrering av sin rätt så som stadgas i 2 §, har han förverkat sin rätt till aktierna. Bolaget skall därefter utan dröjsmål sälja aktierna. Härvid skall bolaget dock beakta aktieägarens fördel. Aktierna skall säljas vid sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen eller, om detta inte är möjligt, på offentlig auktion.

Bolaget skall enligt lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31) omedelbart hos länsstyrelsen på bolagets hemort, efter avdrag av annons- och försäljningskostnaderna, deponera medlen utan förbehåll om att återfå det deponerade. Aktieägaren eller den som avses i 2 § 2 mom. kan mot aktiebrevet lyfta en mot aktierna svarande andel av medlen.

11 §

Rätt att delta i bolagsstämman i ett bolag vars aktier har överförts till värdeandelssystemet har endast en aktieägare som senast fem dagar före bolagsstämman har antecknats som aktieägare i aktieägarförteckningen, om inte något annat följer av 4 § 2 mom. När en aktieägares röstetal räknas ut beaktas inte de aktier som efter den dag som här

avses har införts för honom i aktieägarförteckningen.

Den kallelse till bolagsstämman som avses i 9 kap. 9 § 1 mom. skall utfärdas senast en vecka före den dag som avses i 1 mom.

12 §

Vid ökning av aktiekapitalet eller vid emission av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev skall teckningsrätterna, när teckningen börjar, noteras på de rättsinnehavares värdeandelskonton som anges i 10 §.

Den till vilken en teckningsrätt har överlåtit efter att teckningen började har rätt att enligt teckningsvillkoren delta i teckningen, om

- 1) teckningsrätten har noterats på hans värdeandelskonto, och
- 2) teckningsrätten har överlåtit till honom av en i 1 mom. avsedd rättsinnehavare eller av en person som härleder sin rätt från en sådan rättsinnehavare.

15 §

Bolagets styrelse kan besluta att optionsrätter eller ett lån mot konvertibla skuldebrev skall emitteras inom värdeandelsystemet. Då ersätter värdeandelsregistrets noteringar de åtgärder enligt 4 kap. som gäller optionsrätt och konvertibla skuldebrev. Aktiecentralregistret för en förteckning över innehavarna av optionsrätterna och de konvertibla skuldebrev. Stadgandena i 6 och 7 §§ gäller i tillämpliga delar denna förteckning.

16 §

I samband med beslut om emission av aktier, optionsrätter eller konvertibla skuldebrev inom värdeandelsystemet kan det dessutom beslutas att på den teckningsberättigades värdeandelskonto skall noteras det maximiantal teckningsrätter som är jämnt delbart med det antal som behövs för teckningen, och att bolaget säljer de återstående teckningsrätterna för de teckningsberättigades räkning på det sätt som stadgas i 3 a § 2 mom. Penningvederlaget för teckningsrätterna skall betalas till de teckningsberättigade i förhållande till de teckningsrätter som sålts för deras räkning, senast i samband med den utbetalning som följer efter teckningstidens utgång.

Bolagsstämman kan i beslut om fondemission bestämma att nya aktier efter teck-

ningstidens utgång skall noteras på värdeandelskontot till det antal som teckningsrätterna berättigar till.

17 §

I samband med beslut om emission av aktier, optionsrätter eller konvertibla skuldebrev inom värdeandelsystemet kan det dessutom beslutas att dessa eller en del av dem kan tecknas genom betalning av teckningspriset på det sätt som anges i beslutet och att styrelsen godkänner samtliga genom betalning gjorda teckningar som motsvarar teckningsvillkoren. Genom betalning gjorda teckningar måste kunna godkännas utan ändring av bolagsordningen. Kopior av ökningsbeslutet, bolagsordningen och bolagsstämmans beslut om bemyndigande samt av de handlingar som avses i 4 kap. 4 a § 1 mom. och 6 § 1 mom. hållas tillgängligt på bolagets huvudkontor och hos aktiecentralregistret samt sändas till de aktieägare som ber om det.

4 kap.

Ökning av aktiekapitalet

1 §

Aktiekapitalet kan ökas genom att aktier bjuds ut till teckning eller deras nominella belopp höjs mot betalning (*nyemission*) eller genom att aktier emitteras eller aktiernas nominella belopp höjs utan betalning (*fondemission*). Ett bolag kan emittera särskilda teckningsrätter (*optionsrätt*) som berättigar till nyemission. Bolaget kan också ta upp lån på villkor att långivaren har rätt att vid nyemission helt eller delvis byta skuldebrevet (*konvertibelt skuldebrev*) mot aktier i bolaget.

Beslut om ökning av aktiekapitalet samt om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev fattas av bolagsstämman, om inte annat stadgas i denna lag. Beslut om ökning av aktiekapitalet eller om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev får inte fattas förrän bolaget har blivit registrerat.

2 §

Vid ökning av aktiekapitalet samt vid emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev har bolagets aktieägare företrädesrätt till alla nya aktier

samt till optionsrätter och konvertibla skuldebrev i förhållande till det antal aktier som de förut äger i bolaget (*företrädesrätt till teckning*). Det anses inte utgöra en avvikelse från företrädesrätten till teckning att aktier av olika slag ges enligt förhållandet mellan aktieslagen, om aktieägarna i förhållande till det antal aktier som de äger har primär rätt till aktier av samma slag som dessa och sekundär rätt till aktier som inte har tecknats med stöd av den primära rätten.

Vid nyemission samt vid emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev kan bolagsstämman besluta om avvikelse från företrädesrätten till teckning, om det med hänsyn till bolaget finns vägande ekonomiska skäl till avvikelser. Beslutet är giltigt endast om det biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädda aktierna.

Tiden för utnyttjande av företrädesrätten till teckning skall vara minst två veckor räknat från teckningstidens början. I ett publikt aktiebolag får denna tid löpa ut tidigast två veckor efter det registermyndigheten har kungjort beslutet om nyemission.

2 a §

Bolagsstämman kan för viss tid, dock för högst ett år från bolagsstämmans beslut, bemyndiga styrelsen att besluta om nyemission, emittera optionsrätter och ta upp lån mot konvertibla skuldebrev. Bemyndigandet kan inte gälla sådan nyemission som avses i 12 § 2 mom. På bolagsstämmans beslut om bemyndigande för styrelsen att avvika från företrädesrätten tillämpas 2 § 2 mom.

Genom bemyndigandet kan styrelsen ges rätt att avvika från företrädesrätten till teckning på så sätt att gällande utnyttjade bemyndiganden i fråga om ökningarnas sammanlagda belopp och de emitterade aktiernas sammanlagda röstetal kan motsvara högst en femtedel av det aktiekapital och det sammanlagda röstetal för aktierna som är registrerat vid tidpunkten för bolagsstämmans beslut om bemyndigande och styrelsens beslut om ökning av aktiekapitalet.

Styrelsen får besluta om avvikelse från företrädesrätten till teckning endast om det med hänsyn till bolaget finns vägande ekonomiska skäl till avvikelser. Beslutet får inte gynna någon i bolagets närmaste krets.

3 §

När ett emissionsbevis överlämnas eller när en aktie tecknas eller ett aktiebrev i samband med fondemission överlämnas utan att emissionsbevis eller emissionskupong används skall aktiebrevet visas upp och förres med anteckning om att rätten har utövats.

4 §

Styrelsens förslag till beslut om nyemission skall utöver de uppgifter som enligt 5 § 1 mom. skall nämnas i beslutet ange grunderna för bestämmande av teckningspriset. Om det föreslås avvikelser från företrädesrätten till teckning, skall dessutom orsakerna därtill anges. Om det föreslås avvikelser till förmån för någon som hör till bolagets närmaste krets, skall förslaget också innehålla en redogörelse för hur stor del denne äger av bolagets aktiekapital och hur stor del av röstetalet för samtliga aktier i bolaget han förfogar över före och efter nyemissionen, om han tecknar alla de aktier som erbjudits honom och nyemissionen också i övrigt tecknas i sin helhet.

Förslaget till beslut om bemyndigande för styrelsen skall innehålla de uppgifter som enligt 5 a § skall nämnas i beslutet.

4 a §

Om bokslutet inte behandlas på stämman, skall till det förslag som avses i 4 § fogas

1) kopior av bokslutshandlingarna för det senaste bokslutet och av bolagsstämmans beslut rörande vinst eller förlust för den senaste räkenskapsperioden,

2) kopior av de delårsrapporter som upprättats efter den senaste räkenskapsperioden,

3) styrelsens redogörelse för sådana händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning som har inträffat efter att bokslutet eller delårsrapporten uppgjordes samt

4) revisorernas och förvaltningsrådets utlåtande om de delårsrapporter som avses i 2 punkten och den redogörelse som avses i 3 punkten.

Om det föreslås avvikelse från företrädesrätten till teckning, skall till förslaget fogas en revisors utlåtande om grunderna för bestämmande av teckningspriset samt om orsakerna till avvikelserna från företrädesrätten till teckning. Motsvarande utlåtande skall fogas till det förslag som gäller bemyndigande för styrelsen att fatta sådant beslut om

nyemission att avvikelse får ske från företrädesrätten.

4 b §

I kallelsen till stämma skall nämnas det huvudsakliga innehållet i det förslag som avses i 4 § och hur aktieägaren skall förfara för att utöva sin rätt.

Förslaget jämte bilagor skall hållas tillgängligt för aktieägarna på bolagets huvudkontor under minst en vecka före bolagsstämman och utan dröjsmål sändas till de aktieägare som begär det samt läggas fram på bolagsstämman.

5 §

I ett beslut om nyemission skall anges

1) det belopp med vilket aktiekapitalet skall ökas eller det lägsta och högsta beloppet för ökningen,

2) av vilka slag de nya aktierna är,

3) vem som har rätt att teckna aktier,

4) teckningstiden samt den tid inom vilken aktieägare kan utöva sin företrädesrätt till teckning,

5) aktiernas nominella belopp och det belopp som skall betalas för aktierna,

6) den tid inom vilken aktierna skall betalas,

7) den grund enligt vilken de aktier bjuds ut till teckning för vilka teckningsrätten inte har utövats inom utsatt tid och den grund enligt vilken de aktier som inte har tecknats med företrädesrätt till teckning skall fördelas vid överteckning, om inte styrelsen ges rätt att besluta om grunderna, samt

8) en sådan bestämmelse om de aktier som emitteras och som avses i 3 kap. 1 § 4 eller 5 mom., 3 eller 4 § eller 6 kap. 9 §.

Avviker beslutet om nyemission till sitt innehåll från vad som angivits i kallelsen, skall de aktieägare som enligt beslutet har rätt att teckna aktier utan dröjsmål underrättas om beslutet på samma sätt som kallelse till bolagsstämma skall ske. Samtidigt skall meddelas hur en aktieägare skall förfara om han vill utöva sin rätt. Teckningstiden börjar inte löpa förrän underrättelse har skett.

Om styrelsen beslutar om nyemission med stöd av bemyndigande, skall aktieägarna alltid på det sätt som stadgas i 2 mom. underrättas om rätten att teckna aktier.

5 a §

I ett beslut om bemyndigande för styrelsen att besluta om nyemission skall nämnas

1) ökningens maximibelopp per aktieslag,
2) vem som har rätt att teckna aktier, om inte styrelsen ges rätt att besluta därom,

3) för vilket ändamål bemyndigandet får utnyttjas i det fall att styrelsen får avvika från företrädesrätten till teckning,

4) grunderna för bestämmande av teckningspriset, om inte styrelsen ges rätt att besluta om dem, och

5) bemyndigandets giltighetstid.

5 b §

Ett publikt aktiebolag skall anmäla beslut om nyemission för registrering inom en månad efter att det fattades.

Bolagsstämmans beslut om bemyndigande för styrelsen att besluta om nyteckning skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Ett publikt aktiebolag skall göra anmälan inom en månad efter att beslutet fattades. Styrelsen får inte fatta det beslut som bemyndigandet avser förrän bolagsstämmans beslut har registrerats.

6 §

Om en ny aktie kan tecknas mot appor- tegendom eller annars på vissa villkor eller med kvittningsrätt, skall en bestämmelse därom tas in i beslutet om nyemission och i beslutet om bemyndigande för styrelsen att besluta om nyemissionen. Vad som stadgas i 2 kap. 4 och 4 a §§ skall iakttas på motsvarande sätt. Till beslutsförslaget skall fogas en sådan redogörelse och ett sådant utlåtande som avses i 2 kap. 4 § 2 mom. och 4 a § samt övriga handlingar som gäller bestämmelsen.

Om bolagsstämman bemyndigar styrelsen att besluta om nyemissionen på så sätt att aktier kan tecknas mot apportegendom eller annars på vissa villkor, är beslutet giltigt endast ifall det har biträttts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

7 §

Teckning av de nya aktierna skall ske på en teckningslista. På teckningslistan skall anges vilket beslut teckningen grundar sig på samt de slag av aktier som bjuds ut till teckning, det belopp som skall betalas för aktierna och betalningstiden. Kopior av ökningsbeslutet, bolagsordningen, bolagsstämmans beslut om bemyndigande och av de

handlingar som avses i 4 a § 1 mom. och 6 § 1 mom. skall bifogas teckningslistan eller hållas tillgängliga för aktietecknarna på den plats som anges i listan.

I det fall att samtliga aktier tecknas vid den bolagsstämma som beslutar om nyemissionen, kan teckningen göras i stämmans protokoll.

Har en aktie tecknats utan iakttagande av stadgandena i denna paragraf eller på vissa villkor, skall 2 kap. 5 § tillämpas på motsvarande sätt.

8 §

Om det antal aktier som motsvarar den minimiökning som anges i beslutet om nyemission inte har tecknats inom teckningstiden, har beslutet förfallit. Likaså förfaller ett sådant beslut om ändring av bolagsordningen som har fattats under förutsättning att aktiekapitalet ökas. Det belopp som har betalats för de tecknade aktierna skall härvid genast återbetalas.

8 a §

Som ökning av aktiekapitalet registreras det sammanlagda nominella beloppet av de nya aktier som tilldelats tecknarna, med avdrag för det sammanlagda nominella beloppet av de aktier som förklarats ogiltiga. En ökning av aktiekapitalet kan anmälas för registrering även om en ökning som baserar sig på ett tidigare ökningsbeslut inte ännu är registrerad.

Det belopp som betalas för de aktier som skall registreras som ökning av aktiekapitalet skall vara i bolagets ägo och besittning innan ökningsposten anmäls för registrering. Betalning i pengar skall ske på bolagets konto i en depositionsbank i Finland eller i filialen till ett sådant utländskt kreditinstitut som har rätt att ta emot depositioner.

En minimiökning enligt ett beslut om nyemission skall anmälas för registrering så snart teckningsvillkoren är uppfyllda, men senast ett år efter det beslutet fattades. Återstoden skall anmälas för registrering i en eller flera poster. Anmälan skall göras utan dröjsmål, med beaktande av aktieägarnas rättigheter och bolagets anmälningskostnader, dock inom ett år från registreringen av den ökningspost som motsvarar minimibeloppet. Om det inom den sistnämnda tiden har anmälts till registermyndigheten att en på teckningen grundad fordran lagligen har krävts in hos en tecknare, kan ökningsposten

dock anmälas för registrering inom fem år från registreringen av den ökningspost som motsvarar minimibeloppet.

9 §

Till registeranmälan skall fogas

1) en sådan redogörelse som avses i 2 kap. 4 § 2 mom. och ett sådant utlåtande som avses i 2 kap. 4 a §,

2) bolagets styrelsemedlemmars och verkställande direktörs försäkran att stadgandena i denna lag har iakttagits vid ökningen av aktiekapitalet och att bolaget i sin ägo och besittning har det belopp som betalats av den ökning som skall registreras, samt

3) revisorernas intyg om att stadgandena i denna lag om betalning av aktiekapitalet har iakttagits.

10 §

Aktiekapitalet har ökats med beloppet av ökningsposten när denna har registrerats. Om någon anmälan inte har gjorts eller om registrering har förvägrats, skall i fråga om ökningen eller ökningsposten i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i 8 §.

De nya aktierna medför aktieägarrättigheter från och med registreringen, såvida inte i beslutet om nyemission anges ett senare datum. Aktierna medför dock aktieägarrättigheter senast ett år efter registreringen.

12 §

Vad som stadgas i 2 kap. 11 och 12 §§ tillämpas på motsvarande sätt på nyemission. I fråga om kvittning av skuld som grundar sig på aktieteckning gäller dessutom vad som stadgas i 6 § i detta kapitel.

Vid nyemission får aktierna tecknas till ett lägre belopp än det nominella beloppet, om till aktiekapitalet från annat eget kapital överförs skillnaden mellan det sammanlagda nominella beloppet av de nya aktierna och det belopp som skall betalas för aktierna. När skillnaden är större än en fjärdedel av aktiens nominella belopp är beslutet giltigt endast om det har biträts av aktieägare med mer än nio tiondelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

Optionsrätt och lån mot konvertibla skuldebrev

12 a §

För nyemission som grundar sig på optionsrätter och lån mot konvertibla skuldeb-

rev skall villkoren vara sådana att aktieteckningen kan ske utan ändring av bolagsordningen. Nyemission som grundar sig på optionsrätter skall ske till minst aktiernas nominella belopp och betalas i pengar. Villkoren för ett lån mot konvertibla skuldebrev får inte vara sådana att det belopp som skall betalas för skuldebrevet är mindre än de aktiers sammanlagda nominella belopp som skuldebrevet vid nyemissionen kan utbytas mot, om inte skillnaden betalas i pengar i samband med teckningen.

En ägare av optionsrätt är berättigad att av bolaget få ett bevis över rätten att delta i nyemissionen samt emissionsvillkoren. I beslutet om emission av optionsrätter kan det bestämmas att för ägaren av optionsrätten skall utfärdas ett enligt 3 kap. 5 § 2 mom. undertecknat och i 3 kap. 9 § 2 mom. avsett särskilt bevis, som innehåller nyemissionsvillkoren samt en föreskrift om att beviset skall överlämnas till bolaget i samband med aktieteckningen (*optionsbevis*).

12 b §

Om kallelse till bolagsstämma vid vilken behandlas emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev eller om bemyndigande av styrelsen därtill, om styrelsens förslag och framläggande av det, om bolagsstämmans och styrelsens beslut, om meddelande till aktieägare, registrering av beslutet samt om tecknande av optionsrätt och konvertibelt skuldebrev gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 4—7 §§.

I beslut om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev skall anges villkoren för nyemission med stöd av optionsrätt eller konvertibelt skuldebrev. I beslutet skall också anges vilka rättigheter optionsrätterna och de konvertibla skuldebrev medför, om det före aktieteckningen fattas ett sådant beslut som avses i 3 kap. 1 c § 4 mom. om annat än delning eller fusion eller om det uppkommer en sådan situation som avses i lagrummet.

Om betalning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 2 kap. 11 § 2 och 3 mom. samt i 12 § 1 och 2 mom. Optionsbevis eller löpande konvertibla skuldebrev får inte ges ut förrän teckningen av optionsrätten eller det konvertibla skuldebrevet har registrerats. Optionsrätter och konvertibla skuldebrev

som inte har registrerats medför inte rätt till aktier vid nyemission.

12 c §

Bolaget skall utan dröjsmål, senast två år från beslutet om emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev, i fråga om varje aktieslag göra anmälan om det belopp med vilket aktiekapitalet kan ökas genom nyemission och den tid inom vilken aktieteckningen kan ske. I fråga om registreringen gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas i 8 a § 1 och 2 mom., 9 § och 10 § 1 mom.

Efter utgången av den tid som bestämts för aktieteckningen skall det antal aktier som tecknats med stöd av optionsrätter eller lån mot konvertibla skuldebrev utan dröjsmål anmälas för registrering. När tiden för aktieteckningen är längre än ett år, skall anmälan dessutom utan dröjsmål göras efter utgången av en sådan räkenskapsperiod under vilken aktier har tecknats. I fråga om registreringen gäller annars i tillämpliga delar vad som stadgas i 8 a § 1 och 2 mom. samt 9 och 10 §§. En aktie medför oberoende av registrering rätt till andel i vinst och övriga tillgångar, senast ett år efter utbytet eller från det aktien är helt betald.

Fondemission

13 §

Vid fondemission överförs från det övriga egna kapitalet till aktiekapitalet ett belopp som motsvarar det sammanlagda nominella beloppet av de aktier som emitteras.

Beslutet om fondemission skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Aktiekapitalet är ökat när ökningen har registrerats. Vad som stadgas i 10 § 2 mom. skall tillämpas på motsvarande sätt.

14 §

Om det inte inom fem år från registreringen av ett beslut om fondemission har gjorts anspråk på en aktie som emitterats vid fondemissionen, kan bolaget uppmana den som har rätt till aktien att ta ut den. Han skall därvid upplysas om att han annars riskerar att förlora aktien. Uppmaningen skall publiceras i den officiella tidningen samt sändas till den som har rätt till aktien och vars namn och adress bolaget har kännedom om. Uppmaningen skall dessutom tillkänna-

ges på samma sätt som kallelse till bolagsstämma skall ske. Om anspråk på aktien inte görs inom ett år från uppmaningen, kan aktien säljas på offentlig auktion eller vid offentlig handel enligt 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen för dens räkning som uppmaningen riktar sig till. Mottagaren av uppmaningen har rätt endast till det belopp som influtit vid försäljningen med avdrag för kostnaderna för uppmaningen och försäljningen. Medel som inte har lyfts inom fyra år från försäljningen tillfaller bolaget.

5 kap.

Kapitallån

1 §

Ett bolag kan ta upp lån (*kapitallån*) beträffande vilket

1) kapital, ränta och annan gottgörelse i samband med att bolaget upplöses eller försätts i konkurs får betalas endast med sämre förmånsrätt än andra skulder,

2) kapitalet annars får återbetalas endast om det finns full täckning för det bundna egna kapitalet och andra icke utdelningsbara poster enligt bolagets och, om bolaget är ett moderbolag, enligt koncernens balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden,

3) ränta och annan gottgörelse får betalas endast om det belopp som betalas kan användas för vinstutdelning enligt bolagets och, om bolaget är ett moderbolag, enligt koncernens balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden, samt beträffande vilket

4) kapitalet tas upp i balansräkningen som en särskild post under det egna kapitalet.

Bolaget eller ett samfund som hör till samma koncern som detta får inte ställa säkerhet för betalning av kapital, ränta eller annan gottgörelse på lånet. Den ränta eller gottgörelse av annat slag som betalas på ett kapitallån minskar i fråga om den senast avslutade räkenskapsperioden det belopp som kan användas för vinstutdelning.

Avtal om kapitallån skall ingås skriftligen. En ändring av lånevillkoren som strider mot 1 mom. 1, 2 eller 3 punkten och en säkerhet som avses i 2 mom. är ogiltig. På återbetalning av kapitallån, på betalning av ränta och annan gottgörelse samt på ställande av sådan säkerhet som avses i 2 mom. i strid med 1 mom. iakttas i tillämpliga delar

12 kap. 5 §.

Kapitallån har sinsemellan samma rätt till bolagets medel, om inte annat har avtalats mellan bolaget och kapitallånens borgenären.

Stadgandena i denna paragraf tillämpas inte vid tillståndsförfarande som avses i 6 kap. 5 §, 14 kap. 13 § och 14 a kap. 4 § 1 mom. Det belopp som tillkommer kapitallånens borgenärer får likväl betalas först efter det att nedsättningen av aktiekapitalet, fusionen eller delningen har registrerats.

6 kap.

Nedsättning av aktiekapitalet samt aktier med inlösningsvillkor

Allmänna stadganden

1 §

Syftet med nedsättning av aktiekapitalet kan vara

1) omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, om förlusten inte kan täckas med fritt eget kapital,

2) utbetalning av medel till aktieägarna,

3) minskning av aktieägarnas betalningsskyldighet,

4) ogiltigförklaring av bolagets aktier som bolaget eller dess dottersamfund har i sin besittning, eller

5) avsättning av medel till en fond som kan användas enligt beslut av bolagsstämman.

Aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av aktier mot betalning, genom ogiltigförklaring av aktier utan betalning eller genom minskning av aktiernas nominella belopp mot eller utan betalning. På minskning av det nominella beloppet mot betalning tillämpas vad som i detta kapitel stadgas om inlösen av aktier och på minskning utan betalning vad som i detta kapitel stadgas om ogiltigförklaring av aktier.

Aktiekapitalet kan dock inte nedsättas med beloppet av en sådan preferensaktie som inte är i bolagets eller dess dottersamfunds besittning och som inte medför rätt till andel i bolagets tillgångar, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Aktier till ett belopp motsvarande det med vilket aktiekapitalet har nedsatts skall avföras ur aktieboken och aktiebrevet makuleras.

Bolaget skall försättas i likvidation, om dess aktiekapital enligt lagen skall nedsättas

men någon nedsättning inte sker eller om nedsättningen leder till att aktiekapitalet sjunker under det minimiaktiekapital som stadgas i 1 kap. 1 § 3 mom.

2 §

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman på det sätt som anges i denna paragraf, om inte annat följer av 9 § 2 mom. Ett sådant beslut får inte fattas förrän bolaget har registrerats.

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav kan i ett privat aktiebolag fattas i enlighet med 9 kap. 13 §, om kapitalet nedsätts genom ogiltigförklaring av aktier eller om bolaget har endast ett aktieslag som medför rösträtt och aktiekapitalet nedsätts genom inlösen av dessa aktier till ett och samma pris. I ett publikt aktiebolag är ett motsvarande beslut giltigt, om det har fattats i enlighet med 9 kap. 14 §.

Finns det i bolaget aktier av olika slag som medför rösträtt och aktiekapitalet nedsätts genom inlösen av dessa aktier eller av alla bolagets aktier i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris aktieslagsvis krävs för beslutet, utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädda aktierna inom varje aktieslag.

I andra fall än de som avses i 2 och 3 mom. behövs för beslutet, förutom ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare vilkas aktier berörs av ändringen.

Endast med styrelsens samtycke kan beslut fattas om att det belopp med vilket aktiekapitalet nedsätts skall användas för ändamål som nämns i 1 § 1 mom. 2 eller 5 punkten.

3 §

I ett beslut om nedsättning av aktiekapitalet skall nämnas

1) syftet med nedsättningen av aktiekapitalet,

2) för varje aktieslag det belopp med vilket aktiekapitalet nedsätts eller maximi- och minimibelopp för nedsättningen,

3) huruvida nedsättningen sker genom inlösen eller ogiltigförklarande av aktier,

4) nedsättningens inverkan på bolagets eget kapital,

5) i vilken ordning aktierna inlöses eller ogiltigförklaras, samt

6) inlösningspris och betalningstid.

I förslaget till beslut skall finnas de uppgifter som enligt 1 mom. skall nämnas i beslutet. Om det föreslås att aktiekapitalet skall nedsättas på något annat sätt än i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav, skall i förslaget till beslut anges orsaken till detta, utredas hur nedsättningen inverkar på fördelningen av aktieinnehavet och rösträtten i bolaget samt ges en redogörelse för hur stor del någon som hör till bolagets närmaste krets före nedsättningen av aktiekapitalet och efter den har av bolagets aktiekapital och hur stor andel denne har av det röstetal som aktierna medför. Om nedsättningen av aktiekapitalet sker genom inlösen av aktier skall i förslaget till beslut nämnas grunderna för bestämmande av inlösningspriset. Angående bilagorna till förslaget till beslut iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas i 4 kap. 4 a § 1 mom. Om sex månader har förflutit från utgången av föregående räkenskapsperiod till den bolagsstämma som behandlar nedsättningen, skall till förslaget fogas ett mellanbokslut som är högst tre månader gammalt och som i tillämpliga delar har uppgjorts och granskats med iakttagande av de stadganden och bestämmelser som gäller bokslut. I andra fall än de som avses i 2 § 2 mom. skall till förslaget fogas revisorernas utlåtande om grunderna för bestämmande av inlösningspriset. Om aktiekapitalet nedsätts på något annat sätt än i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav skall till förslaget till beslut fogas revisorernas utlåtande om de i förslaget nämnda orsakerna till nedsättningen.

Om vederlaget vid inlösen av aktier består av annat än pengar, skall 4 kap. 6 § 1 mom. iaktas i tillämpliga delar.

Angående framläggande av beslutsförslag, kallelsen till bolagsstämma samt meddelande till aktieägarna tillämpas i tillämpliga delar vad som stadgas i 4 kap. 4 b § och 5 § 2 mom.

4 §

Efter nedsättningen av aktiekapitalet skall det fortfarande finnas full täckning för det nedsatta aktiekapitalet, det övriga bundna egna kapitalet och sådana andra icke utdelningsbara poster som avses i 12 kap. 2 § 1 mom. Om bolaget är moderbolag i en koncern, skall full täckning på motsvarande sätt

finnas för det bundna egna kapitalet och andra icke utdelningsbara poster i koncernen. Täckningen beräknas på basis av bokslutet eller, om bokslutet inte fastställs vid samma stämma, med stöd av de handlingar som avses i 4 kap. 4 a § eller, om det har förflutit över sex månader från utgången av föregående räkenskapsperiod, på basis av ett sådant mellanbokslut som avses i 3 § detta kapitel.

Vid inlösen av aktier skall såsom belopp som kan användas till vinstutdelning anses det mindre av de belopp som bokslutet och mellanbokslutet utvisar.

Nedsätts aktiekapitalet i sådant syfte som nämns i 1 § 1 mom. 1 punkten, får under de följande tre åren efter registreringen av nedsättningen beslut om vinstutdelning fattas endast med registermyndighetens tillstånd, om inte aktiekapitalet har ökat med minst nedsättningsbeloppet. Om registermyndighetens tillstånd gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 5—7 §§.

Registermyndighetens tillstånd

5 §

För verkställighet av beslut om nedsättning av aktiekapitalet behövs registermyndighetens tillstånd i det fall att aktiekapitalets nedsättningsbelopp används för något annat än i 1 § 1 mom. 1 punkten nämnt ändamål och verkställigheten leder till minskning av bolagets bundna egna kapital. Tillstånd behövs likväl inte om aktiekapitalet genom nyemission samtidigt ökas med ett belopp som motsvarar aktiekapitalets nedsättningsbelopp.

Beslutet förfaller om inte tillstånd söks inom en månad från det beslutet om nedsättning av aktiekapitalet fattades. Till ansökan skall fogas beslutet jämte bilagor.

Registermyndigheten skall bevilja tillstånd, om bolagets borgenärer inte motsätter sig ansökan så som anges i 6 § 1 mom. eller, ifall de motsatt sig, om de inte längre motsätter sig eller om de enligt en domstols laga kraft vunna dom har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran.

Registermyndighetens beslut skall registreras på tjänstens vägnar. Aktiekapitalet är nedsatt när beslutet om bifallande av ansökan har registrerats.

6 §

Registermyndigheten skall utfärda kallel-

se på bolagets alla borgenärer. I kallelsen skall nämnas att en borgenär har rätt att motsätta sig ansökningen genom att skriftligen anmäla detta till registermyndigheten en månad före den i kallelsen utsatta dagen. Registermyndigheten skall registrera kallelsen och meddela bolaget om den minst fyra månader före den utsatta dagen samt publicera kallelsen två gånger i den officiella tidningen, första gången senast tre månader och andra gången senast två månader före den utsatta dagen.

Bolaget skall senast tre månader före den utsatta dagen sända ett skriftligt meddelande om kallelsen till sina kända borgenärer. Ett av en styrelsemedlem i bolaget eller av bolagets verkställande direktör utfärdat intyg om att meddelandena sänts ut skall tillställas registermyndigheten senast en månad före den utsatta dagen.

Om en borgenär motsätter sig ansökan, skall registermyndigheten omedelbart efter utgången av den tid som reserverats för borgenären underrätta bolaget om detta.

7 §

Registermyndigheten skall skjuta upp behandlingen av ansökan, om en borgenär och bolaget tillsammans ber om det senast på den utsatta dagen eller om bolaget senast på den i kallelsen utsatta dagen visar att det har anhängiggjort en talan för att få fastställt att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran.

Domstolen skall utan dröjsmål behandla sådana ärenden som avses i 1 mom.

Annan registrering av nedsatt aktiekapital

8 §

Ett sådant beslut om nedsättning av aktiekapitalet för vars verkställighet enligt 5 § inte behövs registermyndighetens tillstånd skall, vid äventyr att det förfaller, anmälas för registrering inom en månad. Aktiekapitalet är nedsatt när beslutet har registrerats.

En nedsättning av aktiekapitalet skall anmälas för registrering samtidigt som en sådan nyemission som avses i 5 § 1 mom.

Aktier med inlösningsvillkor

9 §

I bolagsordningen kan bestämmas att aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av bolagets aktier, dock ej under minimikapita-

let. I bolagsordningen skall härvid bestämmas

- 1) vilka aktier inlösningsföreskriften gäller,
- 2) om bolaget har rätt eller skyldighet att lösa in aktier,
- 3) vilka tillgångar som skall användas för betalning av inlösningsbeloppet,
- 4) inlösningsordningen och inlösningsförfarandet, samt
- 5) inlösningsbeloppet eller grunderna för beräkning av det.

Bolagsstämman skall besluta om inlösen av aktier i enlighet med 9 kap. 13 §. Bolagsstämman kan när den beslutar om inlösen, för viss tid dock för högst ett år från bolagsstämmans beslut, bemyndiga styrelsen att besluta om inlösningsstidpunkten. I inlösningsbeslutet skall härvid anges bemyndigandets varaktighet. Om bolaget är skyldigt att lösa in aktier, skall styrelsen besluta om nedsättning av aktiekapitalet och om de åtgärder som har samband med inlösningsen.

Bolaget skall anmäla bemyndigandet av styrelsen för registrering inom en månad från beslutet fattades. Styrelsen får inte fatta beslut som bemyndigandet avser förrän bolagsstämmans beslut har registrerats.

10 §

En inlösningsföreskrift som tas in i ett publikt aktiebolags bolagsordning i samband med att bolagsordningen ändras får gälla endast sådana nya aktier som tecknas efter beslutet.

En i bolagsordningen intagen föreskrift om inlösningsbelopp och betalning av detta kan jämkas, om tillämpningen av den skulle medföra oskälig förmån för någon. Meningskiljaktigheter angående inlösningsrätt och inlösningsbelopp som grundar sig på bolagsordningens bestämmelser skall handläggas i enlighet med 3 kap. 3 §.

7 kap.

Egna aktier

Allmänna stadganden

1 §

Ett aktiebolag får mot vederlag förvärva egna aktier endast enligt vad som stadgas i detta kapitel. Ett bolag får ta emot egna aktier som pant och ett dottersamfund får förvärva eller såsom pant ta emot aktier i mo-

derbolaget endast i enlighet med 2 mom.

Ett bolag eller dess dottersamfund som vid fusion mellan bolag eller på annat sätt övertar en rörelse får förvärva eller såsom pant ta emot aktier i bolag som hör till rörelsen. Bolaget eller dess dottersamfund är skyldigt eller berättigat att lösa in aktier i de fall som avses i 3 kap. 3 §, 13 kap. 3 § 2 mom., 14 kap. 12 § och 17 kap. 3 § samt får på auktion ropa in helt betalda aktier som har utmätts för bolagets fordran.

2 §

Aktier i ett bolag får inte tecknas av bolaget eller dess dottersamfund. Har bolaget tecknat egna aktier i samband med bolagsbildningen, anses stiftarna ha tecknat aktierna. Har bolaget i samband med nyemission tecknat egna aktier, anses styrelsemedlemmarna och verkställande direktören ha tecknat aktierna. Har ett dottersamfund tecknat aktier i moderbolaget, anses moderbolagets styrelsemedlemmar och verkställande direktör samt de personer som är i motsvarande ställning i dottersamfundet ha tecknat aktierna. Tecknarna ansvarar solidariskt för betalningen av teckningsbeloppet. Som tecknare betraktas dock inte den som visar att han motsatt sig teckningen eller att han inte kände till eller hade bort känna till teckningen.

Den som har tecknat aktier i bolaget i eget namn men för bolagets eller dess dottersamfunds räkning anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

Förvärv av egna aktier med utdelningsbara medel

3 §

Ett bolag får i andra fall än de som avses i 1 § 2 mom. förvärva egna aktier endast med medel som kan användas för vinstutdelning. Bolagsstämman beslutar om sådant förvärv enligt vad som stadgas i denna paragraf och i 4 — 6 §§. Bolagsstämman kan också för viss tid, dock för högst ett år från bolagsstämmans beslut, bemyndiga styrelsen att besluta om förvärvet.

Angående beslut om förvärv av egna aktier, beslutsförslag och hur de skall hållas tillgängliga, kallelse till bolagsstämman samt meddelande till aktieägare gäller i tillämpliga delar 6 kap. 3 § och 4 kap. 5 § 3 mom.

I bolagsstämmans beslut genom vilket styrelsen bemyndigas att besluta om förvärv av egna aktier skall nämnas

1) aktieslagsvis maximiantalet aktier som skall förvärfvas,

2) den ordning i vilken aktier skall förvärfvas, om inte styrelsen ges rätt att besluta om den,

3) för vilket ändamål bemyndigandet får användas, om styrelsen får besluta om förvärfv av aktier på något annat sätt än i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav,

4) grunderna för hur anskaffningspriset bestäms, om inte styrelsen ges rätt att besluta om dem, och

5) bemyndigandets giltighetstid.

Om vederlaget vid förvärfv av egna aktier består av annat än pengar, skall 4 kap. 6 § 1 mom. iaktas i tillämpliga delar.

4 §

I ett privat aktiebolag kan bolagsstämman beslut om förvärfv av egna aktier eller om att bemyndiga styrelsen att besluta där- om fattas enligt 9 kap. 13 §, om det i bolaget endast finns ett aktieslag som medför rösträtt och dessa aktier förvärfvas i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris. I ett publikt aktiebolag är ett motsvarande beslut giltigt om det har fattats enligt 9 kap. 14 §.

Finns det i bolaget aktier av olika slag som medför rösträtt och dessa eller alla bolagets aktier förvärfvas i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris aktieslagsvis krävs för ett beslut om förvärfv av egna aktier eller om att bemyndiga styrelsen att besluta därom, utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag.

I andra fall än de som avses i 1 och 2 mom. krävs för ett beslut om förvärfv av egna aktier eller om att bemyndiga styrelsen att besluta därom, förutom ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare vilkas aktier berörs av ändringen.

5 §

Utän hinder av vad som stadgas i 4 § krävs i ett bolag vars samtliga aktier är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen för ett beslut om förvärfv av egna aktier i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris aktieslagsvis eller i offentlig handel i förhållande till aktieslagen, utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 §, att beslutet har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag. Samma gäller för ett beslut om att bemyndiga styrelsen att besluta om ett sådant förvärfv.

Utän hinder av vad som stadgas i 4 § krävs för ett beslut om förvärfv enbart av aktier som är föremål för offentlig handel antingen i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris aktieslagsvis eller i offentlig handel i förhållande till aktieslag i ett bolag där det också finns andra aktier som medför rösträtt, förutom ett beslut enligt 1 mom., samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i ett aktieslag som inte är föremål för offentlig handel.

Bolaget kan verkställa ett beslut om förvärfv av aktier som är föremål för offentlig handel genom att köpa aktier vid sådan offentlig handel enligt vars regler bolaget får bedriva handel med egna aktier. Bolaget får dock inte förvärfva egna aktier vid sådan handel förrän en vecka har förflutit från att bolaget i enlighet med 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen har offentliggjort sitt förvärfvsbeslut.

6 §

I ett publikt aktiebolag får ett sådant beslut om att förvärfva egna aktier som avses i 3 § inte fattas på sådant sätt att det sammanlagda nominella beloppet av de aktier i bolaget som tillhör bolaget och dess dottersamfund eller röstetalet för dessa aktier efter förvärfvet överskrider fem procent av bolagets aktiekapital eller av röstetalet för samtliga aktier.

Avyttring av egna aktier

7 §

Bolagsstämman beslutar om avyttring av bolaget tillhöriga egna aktier. Bolagsstämman kan också för viss tid, dock för högst ett år från bolagsstämmans beslut, bemyndiga styrelsen att besluta om avyttring. I fråga om bolagsstämmans avyttringsbeslut och bemyndigande av styrelsen, framläggande av beslutsförslag, kallelse till bolagsstämma, aktieägares företrädesrätt att förvärfva aktier och meddelanden till aktieägare samt i fråga om registrering av bolagsstämmans beslut och av bemyndigandet för styrelsen tilläm-

pas i tillämpliga delar vad som i 4 kap. 2, 2 a och 4 — 7 §§ stadgas om ökning av aktiekapitalet. Föreslås som betalning för en aktie annan slags egendom än pengar tillämpas på denna likväl inte vad som stadgas i 2 kap. 4 a §.

Bolaget kan med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 5 § 3 mom. verkställa ett beslut om avyttring av aktier som är föremål för offentlig handel, varvid 4 kap. 7 § inte tillämpas.

Ett aktiebrev får inte överlätas förrän det i beslutet angivna överlåtelsebeloppet har betalats.

8 §

Om det sammanlagda nominella beloppet av de aktier i bolaget som tillhör ett publikt aktiebolag och dess dottersamfund eller röstetalet för dessa aktier överskrider fem procent av bolagets aktiekapital eller röstetalet för samtliga aktier i bolaget till följd av att aktier har förvärvats på det sätt som avses i 1 § 2 mom. eller erhållits utan vederlag, skall aktierna till den del de överskrider den nämnda andelen avyttras senast tre år efter fånget.

Sådana aktier i ett bolag som har förvärvats av ett privat aktiebolag eller dess dotterbolag skall avyttras senast tre år efter fånget.

Aktier som har förvärvats i strid med detta kapitel skall avyttras utan dröjsmål, senast sex månader efter fånget.

Har aktierna inte avyttrats inom den tid som anges i 1 — 3 mom., skall aktiekapitalet omedelbart genom ogiltigförklaring av aktier nedsättas med ett belopp som motsvarar aktiernas sammanlagda nominella belopp.

8 kap.

Bolagets ledning

1 §

Bolaget skall ha en styrelse bestående av minst tre medlemmar. Om bolagets aktiekapital är mindre än 500 000 mark, kan styrelsen dock bestå av färre än tre medlemmar. I så fall skall det dessutom finnas minst en suppleant i styrelsen.

Styrelsens väljs av bolagsstämman. I bolagsordningen kan bestämmas att mindre än hälften av styrelsens medlemmar skall tillsättas i annan ordning. I 11 a § 2 mom.

stadgas om styrelseval som förrättas av förvaltningsrådet. De som skall väljas till medlemmar och suppleanter i styrelsen skall ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget innan de blir valda.

Mandattiden för styrelsemedlemmarna skall bestämmas i bolagsordningen. Mandattiden skall utgå senast under den fjärde räkenskapsperioden efter valet, antingen vid slutet av den bolagsstämma där nyval förrättas eller i slutet av räkenskapsperioden.

Vad som i denna lag stadgas om styrelsemedlemmar tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

2 §

En styrelsemedlem kan avgå innan mandattiden utgår. Anmälan om avgång i förtid skall göras till styrelsen och, om den avgående medlemmen inte har valts av bolagsstämman, även till den som har tillsatt honom. Avgångsanmälan skall dateras och undertecknas. En styrelsemedlem kan skiljas från sitt uppdrag av den som har tillsatt honom.

Om en styrelsemedlems uppdrag upphör under mandattiden eller om en styrelsemedlem förlorar sin i 4 § angivna behörighet för uppdraget och det inte finns någon suppleant, skall styrelsens övriga medlemmar se till att en ny medlem väljs för den återstående mandattiden. Om valet ankommer på bolagsstämman och styrelsen är beslutför med sina återstående medlemmar och suppleanter, kan valet uppskjutas till nästa bolagsstämma vid vilken styrelsemedlemmar även annars skall väljas.

Om en styrelsemedlem vid sin avgång har skäl att anta att bolaget inte längre har några andra styrelsemedlemmar, är han skyldig att sammankalla bolagsstämman enligt 9 kap. 8 § 2 mom. för att välja en ny styrelse.

Om en styrelsemedlem som enligt bolagsordningen skall tillsättas i annan ordning än genom beslut av bolagsstämman eller förvaltningsrådet inte har tillsatts, skall domstol på ansökan förordna en ersättare. Ansökan till domstol får göras av en styrelsemedlem, aktieägare, borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att bolaget har en behörig styrelse.

3 §

Bolaget kan ha en verkställande direktör, om så bestäms i bolagsordningen eller styrelsen så beslutar. Ett bolag vars aktiekapital

uppgår till minst 500 000 mark, skall ha en verkställande direktör.

Verkställande direktören utses av styrelsen eller, om så bestäms i bolagsordningen, av förvaltningsrådet. Verkställande direktören och hans suppleant skall innan de utses ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

Vad som i denna lag stadgas om verkställande direktör tillämpas på motsvarande sätt på hans suppleant.

6 §

Sådana avtal och förbindelser mellan bolaget och dess ende aktieägare som inte hör till bolagets sedvanliga affärstransaktioner skall antecknas i eller fogas till styrelsens mötesprotokoll.

7 §

Om ett aktiebolag har blivit moderbolag, skall styrelsen utan dröjsmål meddela detta till dottersamfundets styrelse eller motsvarande organ. Dottersamfundets styrelse eller motsvarande organ är skyldigt att lämna styrelsen för moderbolaget de uppgifter som behövs för bedömningen av koncernens ställning och beräkningen av resultatet av dess verksamhet.

8 §

Om styrelsen består av flera medlemmar, skall den ha en ordförande. Ordföranden väljs av styrelsen, om inte annat bestäms i bolagsordningen eller har beslutats när styrelsen valdes. Vid lika röstetal inom styrelsen väljs ordföranden genom lottning. I ett bolag vars aktiekapital är minst 500 000 mark får verkställande direktören vara styrelseordförande endast om bolaget har ett förvaltningsråd.

11 §

I bolagsordningen kan bestämmas att bolaget skall ha ett förvaltningsråd. I ett bolag vars aktiekapital är mindre än 500 000 mark får ett förvaltningsråd inte inrättas.

Förvaltningsrådet skall bestå av minst fem medlemmar. Verkställande direktören och styrelsemedlemmarna får inte höra till förvaltningsrådet. I bolagsordningen skall nämnas antalet eller minimi- och maximumtalet medlemmar och eventuella suppleanter samt deras mandattid.

Förvaltningsrådet väljs av bolagsstämman. I bolagsordningen kan bestämmas att mindre än hälften av förvaltningsrådets medlemmar skall tillsättas i annan ordning. De som skall väljas till medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet skall ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget. Vad som i 1 § 3 och 4 mom. samt i 2 och 4 §§ stadgas om styrelsens medlemmar och suppleanter tillämpas på motsvarande sätt på förvaltningsrådets medlemmar och suppleanter.

11 a §

Förvaltningsrådet skall övervaka styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av bolaget och till ordinarie bolagsstämman ge ett yttrande med anledning av bokslutet och revisionsberättelsen. Styrelsen och verkställande direktören skall ge förvaltningsrådet och dess medlemmar de upplysningar som dessa anser vara nödvändiga för uppdraget. En medlem av förvaltningsrådet skall begära upplysningarna vid förvaltningsrådets sammanträde. I bolagsordningen kan bestämmas att förvaltningsrådet beslutar i ärenden som avser betydande inskränkning eller utvidgning av verksamheten eller väsentlig ändring av bolagets organisation. Förvaltningsrådet kan ge styrelsen anvisningar i frågor som är av stor betydelse eller principiellt viktiga.

Förvaltningsrådet skall välja styrelsen och fastställa styrelsemedlemmarnas arvode, om annat inte bestäms i bolagsordningen. I bolagsordningen kan också bestämmas att förvaltningsrådet anställer verkställande direktören och övriga till den högsta ledningen hörande personer samt beslutar om deras löneförmåner. Om förvaltningsrådets rätt att kräva sammankallande av extra bolagsstämma samt att sammankalla bolagsstämman stadgas i 9 kap. 6 och 8 §§. Förvaltningsrådet får inte ges andra uppgifter än de som nämns i denna lag.

Om förvaltningsrådet och dess medlemmar gäller i tillämpliga delar vad som i 8 — 10 §§ och 16 kap. 4 § stadgas om styrelsen och dess medlemmar.

15 §

En rättshandling som på bolagets vägnar har företagits av en sådan företrädare för bolaget som avses i 12 eller 13 § är inte bindande för bolaget, om

1) företrädaren har handlat i strid med en

i denna lag angiven begränsning av sin behörighet,

2) företrädaren har handlat i strid med en sådan begränsning som grundar sig på 12 § 3 mom., eller

3) företrädaren har överskridit sin befogenhet och motparten insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

I sådana fall som avses i 1 mom. 3 punkten kan som tillräckligt bevis för att motparten insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds inte anses enbart det att befogenhetsbegränsningarna registrerats och kungjorts.

9 kap.

Bolagsstämma

1 §

 Deltagande i bolagsstämma får ej ske med aktier som tillhör bolaget eller dess dottersamfund. Sådana aktier skall inte medräknas, när det för tillkomsten av ett giltigt beslut eller för utövande av en viss befogenhet fordras samtycke av samtliga aktieägare eller av ägare till en viss del av aktierna i bolaget. Stadgandena i detta moment skall på motsvarande sätt tillämpas på aktier som tillhör en stiftelse i vilken bolaget eller dess dottersamfund har sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 §.

2 §

 Aktieägare och ombud får vid stämman åtföljas av ett biträde.

2 a §

I bolagsordningen kan bestämmas att en aktieägare enligt vad som stadgas i denna paragraf samt i 2 b och 2 c §§ och i sådana angelägenheter som bestäms i bolagsordningen kan bemyndiga bolagets styrelse att verka som sitt ombud vid en bolagsstämma. En aktieägare kan på motsvarande sätt bemyndiga ett annat ombud.

För bemyndigandet skall användas en fullmaktsblankett, på vilken på ett enhetligt sätt skall redogöras för de beslutsförslag jämte motiveringar som i enlighet med 2 b § och bolagsordningen läggs fram av styrelsen och av aktieägarna. På fullmaktsblanketten skall ombudet kunna bemyndigas att rösta för eller mot ett beslutsförslag eller att rösta

blankt. På fullmaktsblanketten skall anges hur ombudet skall rösta i det fall att en aktieägare tillställer bolaget en undertecknad och daterad fullmakt varav bemyndigandets innehåll inte framgår.

Bolagsordningen skall innehålla bestämmelser om längden på motiveringarna till beslutsförslag, om röstningsförfarandet, om den dag då fullmakten skall tillställas bolaget, vilken inte får infalla efter den sista anmälningdag som avses i 1 § 2 mom., samt om offentliggörande av bemyndiganden som ingår i fullmakter som inlämnats till bolaget.

2 b §

Styrelsen skall underrätta aktieägarna om det i 2 a § avsedda fullmaktsförfarandet i kallelsen till bolagsstämma, som med avvikelse från 9 § skall ske tidigast två månader och senast en månad före bolagsstämman eller den sista anmälningdag som avses i 1 § 2 mom. I kallelsen skall utöver vad som stadgas på annat ställe i denna lag nämnas

1) styrelsens beslutsförslag,

2) de ärenden i vilka fullmaktsförfarandet iaktas,

3) hur och inom vilken tid aktieägarna i sådana ärenden som avses 2 punkten kan lägga fram och motivera beslutsförslag,

4) hur och när aktieägarna kan få fullmaktsblanketter, samt

5) hur och när fullmakten skall lämnas till bolaget.

Bolagets bokslutshandlingar, de under räkenskapsperioden uppgjorda delårsrapporterna samt de handlingar som ansluter sig till de i 1 mom. 2 punkten nämnda ärendena och som enligt denna lag skall hållas tillgängliga skall räknat från det kallelse skett hållas tillgängliga på bolagets huvudkontor och sändas till de aktieägare som begär det.

Aktieägarna skall efter det kallelse skett ha en tid på minst tio dagar att lägga fram förslag till bolagsstämmans beslut.

2 c §

Fullmaktsblanketter skall utan dröjsmål och senast tio dagar före den i fullmakten nämnda sista inlämningsdagen hållas tillgängliga för aktieägarna och sändas till de aktieägare som begär det.

3 §

Var och en får vid bolagsstämma rösta med det sammanlagda röstetalet för de aktier som han företräder, om inte något annat be-

stäms i bolagsordningen. Röstetalet för en aktieägarers aktier får dock inte vara större än tjugo gånger det röstetal som samma antal aktier ger en annan aktieägare.

En aktieägare får inte själv eller genom ombud vid bolagsstämman rösta i en fråga som gäller beviljande av ansvarsfrihet för honom, talan mot honom eller hans befrielse från skadeståndsansvar eller annan förpliktelse gentemot bolaget. En aktieägare får inte heller rösta i en fråga som gäller talan mot någon annan person eller dennes befrielse från en förpliktelse, om aktieägaren i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets. Vad som här stadgas om en aktieägare gäller också ombud för aktieägare.

9 §

Kallelse till bolagsstämma skall utfärdas tidigast två månader och, om i bolagsordningen inte bestäms om en längre tid, senast en vecka före stämman eller före den sista anmälningdagen enligt 1 § 2 mom. Om beslutsfattandet i en fråga som behandlas vid bolagsstämman uppskjuts till en fortsatt stämma skall kallelse till denna utfärdas särskilt, om den fortsatta stämman hålls senare än fyra veckor efter den första stämman. Utan hinder av vad som i bolagsordningen bestäms om tiden för kallelse kan kallelse till den fortsatta stämman alltid utfärdas senast fyra veckor före stämman. Fordras enligt bolagsordningen för giltighet av beslut att det fattas på två stämmor, kan kallelse till den senare stämman inte utfärdas innan den första stämman har hållits. I kallelsen skall anges vilket beslut den första stämman har fattat.

Kallelsen skall utfärdas i enlighet med bolagsordningen. Om vid stämman skall behandlas en sådan ändring av bolagsordningen som nämns i 15 §, bolagets försättande i likvidation eller upphörande av likvidation, bolagets fusion eller delning eller ombildande av ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag, skall dessutom en skriftlig kallelse sändas till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget.

12 §

Om en aktieägare begär det och styrelsen avser att det kan ske utan väsentligt förfång för bolaget, skall styrelsen och verkställande direktören ge närmare upplysningar om så-

dana omständigheter som kan inverka på bedömningen av bolagets bokslut och ekonomiska ställning eller av något annat ärendesom behandlas på stämman. Upplysningskyldigheten gäller även bolagets förhållande till ett annat samfund som tillhör samma koncern samt i moderbolag dessutom koncernbokslutet och ovan avsedda upplysningar beträffande dottersamfund.

Anser styrelsen att en begärd upplysning inte kan lämnas till en aktieägare utan att bolaget åsamkas väsentligt men därav, skall styrelsen inom två veckor från bolagsstämman lämna bolagets revisorer den begärda upplysningen. Revisorerna skall inom en månad från bolagsstämman ge styrelsen ett skriftligt utlåtande om hur upplysningen påverkar revisionsberättelsen eller något annat utlåtande som revisorerna givit bolagsstämman. Angående hur utlåtandet skall hållas tillgängligt och ges iaktas i tillämpliga delar 11 kap. 14 § 2 mom. Utlåtandet skall utan dröjsmål sändas till den aktieägare som framställt frågan.

I bolag med högst tio aktieägare har aktieägarna rätt att ta del av bolagets bokföring och andra till bolagets verksamhet anslutna handlingar i den omfattning som behövs för bedömning av de omständigheter som avses i 1 mom. Styrelsen kan förvägra denna rätt till den del den anser att bolaget åsamkas väsentligt men av att en aktieägare tar del av handlingarna. På styrelsens skyldighet att ge upplysningar till revisorerna tillämpas vad som stadgas i 3 mom. Tiden för lämnande av upplysningen och revisionernas yttrande räknas dock från det att begäran framställdes. Aktieägarna har rätt att anlita biträde samt att mot ersättande av bolagets kostnader få kopior av bokföringen och andra handlingar. Styrelsen kan förvägra en aktieägare rätt att anlita någon annan än en godkänd revisor som biträde. Aktieägaren eller biträdet får inte röja eller utnyttja information som han fått på det sätt som avses i detta moment, om bolaget kan åsamkas väsentligt men av att informationen utnyttjas eller röjs.

14 §

Beslut om ändring av bolagsordningen fattas av bolagsstämman. Beslutet är giltigt endast om det har biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna

och av de vid stämman företrädde aktierna.

15 §

Beslut om sådan ändring av bolagsordningen, att i fråga om redan utgivna aktier

3) rätten att förvärva aktier i bolaget begränsas i enlighet med 3 kap. 3 eller 4 §;

3 a) i ett privat aktiebolags bolagsordning tas in en sådan bestämmelse som avses i 6 kap. 9 §; eller

kräver samtycke av samtliga aktieägare eller, utöver ett beslut som avses i 14 §, samtycke av de aktieägare, vilkas aktier berörs av ändringen.

Om det i bolaget finns aktier av olika slag och ett helt aktieslags rättigheter försämras genom ändringen av bolagsordningen, krävs förutom ett beslut som avses i 14 § samtycke av de aktieägare som har minst hälften av samtliga aktier av detta slag samt att beslutet har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna av detta slag.

10 kap.

Revision och särskild granskning

1 §

Om revision av aktiebolag gäller vad som stadgas i detta kapitel och i revisionslagen (936/94). Med godkänd revisor avses i denna lag en sådan person eller sammanslutning som avses i 2 § 2 punkten revisionslagen.

En aktieägare kan kräva tillsättande av en revisor med uppgift att delta i revisionen med de övriga revisorerna. Förslag om detta skall göras på den bolagsstämma där revisorerna skall väljas eller där ärendet enligt kallelsen till stämman skall behandlas. Har förslaget vid stämman biträtts av aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna, kan en aktieägare inom en månad efter stämman hos länsstyrelsen anhålla om tillsättande av en godkänd revisor. Länsstyrelsen skall efter att ha hört bolagets styrelse förordna en revisor för tiden till och med den ordinarie bolagsstämman under nästföljande räkenskapsperiod.

Revisorerna och revisorssuppleanterna skall innan de blir valda ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

4 §

I ett publikt aktiebolag skall minst en av de revisorer som bolagsstämman väljer vara godkänd av Centralhandelskammaren.

I andra än sådana privata aktiebolag som avses i 11 och 12 §§ revisionslagen skall till revisor väljas en godkänd revisor, om aktieägare med minst en tiondel av alla aktier kräver det vid den bolagsstämma vid vilken revisorerna skall väljas. Länsstyrelsen skall förordna en godkänd revisor i den ordning som anges i 27 § 1 och 3 mom. revisionslagen, om en aktieägare inom en månad efter bolagsstämman ansöker om att en sådan revisor skall förordnas.

14 §

En aktieägare kan kräva särskild granskning av bolagets förvaltning och bokföring under viss förfluten tid eller av vissa åtgärder eller omständigheter. Förslag om detta skall göras vid ordinarie bolagsstämma eller vid den bolagsstämma där ärendet enligt kallelsen till stämman skall behandlas. Om förslaget biträds av aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna, kan en aktieägare inom en månad från bolagsstämman hos länsstyrelsen anhålla om att en granskare skall förordnas. I ett publikt aktiebolag med olika slag av aktier tillkommer samma rätt aktieägare med minst en tiondel av alla aktier av ett visst slag eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna av ett visst slag.

11 kap.

Bokslut och koncernbokslut

4 §

Om i 1 mom. avsedd uppskrivning gäller aktier eller medlems- eller bolagsandelar som ett moderbolag äger i ett dottersamfund, skall de aktier som dottersamfundet äger i moderbolaget anses vara utan värde när uppskrivningen görs.

6 §

Ett aktiebolags eget kapital skall i balansräkningen uppdelas i bundet eget kapital, fritt eget kapital och såsom en särskild post uppfört kapitallån.

Bundet eget kapital är aktiekapital, överkursfond, reservfond och uppskrivningsfond. Andra fonder är fritt eget kapital. Räkenskapsperiodens vinst och vinst från tidigare räkenskapsperioder anges särskilt såsom tillägg till det fria egna kapitalet samt räkenskapsperiodens förlust och förlust från tidigare räkenskapsperioder såsom avdrag från detsamma.

6 a §

I balansräkningen eller dess bilaga skall per aktieslag i fråga om de egna aktier och aktier i moderbolaget som bolaget har i sin besittning uppges antalet, det sammanlagda nominella beloppet och anskaffningsutgiften. Aktierna får tas upp i balansräkningen, om de är föremål för sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen och ett belopp som motsvarar anskaffningsutgiften tas upp i balansräkningen som en icke utdelningsbar post under fritt eget kapital.

7 §

I balansräkningen eller i dess bilaga skall särskilt tas upp

1) de sammanlagda beloppen av lån till personer som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten och till dem som står i sådant förhållande till dessa som anges i 4 eller 5 punkten i nämnda moment samt väsentlig information om lånevillkor och återbetalning,

2) penninglån till personer som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten och till dem som står i sådant förhållande till dessa som anges i 4 eller 5 punkten i nämnda moment, om lånen sammanlagt överstiger 100 000 mark eller fem procent av bolagets eget kapital enligt balansräkningen eller koncernbalansräkningen, samt

3) i 21 § 10 punkten bokföringslagen avsedda ansvar och ansvarsförbindelser till förmån för en person som avses i 1 och 2 punkten samt ett samfund som hör till samma koncern.

8 §

I resultaträkningen eller balansräkningen

eller i bilagor till dem skall lämnas följande uppgifter:

1) i fråga om bolaget tillhöriga aktier samt medlems- och bolagsandelar i andra samfund, varje samfunds namn samt aktiernas eller andelarnas antal, ägarandelen i förhållande till samtliga aktier eller andelar och det sammanlagda nominella beloppet och bokföringsvärdet, om inte något annat följer av 2 mom.

2) bolagets aktiekapital uppdelat enligt aktieslag samt bolagsordningens huvudsakliga bestämmelser om varje aktieslag,

3) i fråga om kapitallån borgenären och låntagaren, de huvudsakliga lånevillkoren samt den för lånet avtalade icke kostnadsförda räntan eller gottgörelsen av annat slag,

4) för fast egendom samt aktier och andelar som hör till anläggningstillgångarna beskattningsvärdet fördelat på motsvarande balansräkningsposter,

5) tidpunkten och villkoren för nyemission som baserar sig på optionsrätter och konvertibla skuldebrev som bolaget emitterat samt, i fråga om aktier som kan tecknas på grundval av dessa, aktieslag, antal aktier och det sammanlagda nominella beloppet,

6) gällande bemyndiganden för styrelsen att verkställa nyemission, emittera optionsrätter och ta upp lån mot konvertibla skuldebrev,

7) en motiverad redogörelse, om det vid bestämmande av anskaffningsutgiften för en omsättningstillgång har skett sådan avvikelse från tidigare tillämpade principer som försvårar en jämförelse av resultatet med närmast föregående räkenskapsperiod eller om räkenskapsperiodens avskrivningar i fråga om belopp eller beräkningsgrunder avsevärt avviker från avskrivningarna i närmast föregående bokslut,

8) en redogörelse för sådana i räkenskapsperiodens resultat ingående intäkts- och kostnadsposter som avsevärt inverkar på möjligheten att jämföra resultatet med närmast föregående bokslut eller eljest är av avsevärd betydelse,

9) pensionsförpliktelser som ingåtts till förmån för medlemmar i bolagets förvaltningsråd eller styrelse samt verkställande direktören,

10) bolagets genomsnittliga antal anställda under räkenskapsperioden,

11) i fråga om de personalkostnader som skall uppges enligt 21 § 2 punkten bokföringslagen det belopp som betalas till styrel-

sen, förvaltningsrådet och verkställande direktören samt dessutom tantiem som betalas till styrelsen och verkställande direktören.

Om de aktier eller andelar som avses som avses i 1 mom. 1 punkten hör till omsättningstillgångarna, behöver i nämnda punkt avsedda uppgifter inte lämnas om dem. Sådana uppgifter behöver inte heller lämnas i fråga om andra samfund än dottersamfund och sådana intressesamfund som avses i bokföringslagen, ifall både det sammanlagda nominella beloppet av aktierna eller andelarna i samfundet och deras bokföringsvärde underskrider 100 000 mark och fem procent av det egna kapitalet enligt bolagets balansräkning eller koncernbalansräkning. Bokföringsnämnden kan också annars av särskilda skäl för viss tid tillåta att de i 1 mom. 1 punkten avsedda aktierna eller andelarna registreras utan att de i nämnda punkt avsedda uppgifterna ges.

9 §

Verksamhetsberättelsen skall innehålla en redogörelse, om bolaget har blivit moderbolag eller vid en fusion varit övertagande bolag eller om bolaget har delats. I verksamhetsberättelsen skall bolagets eventuella utländska filialer uppges.

Har bolaget under räkenskapsperioden ökat aktiekapitalet med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt till teckning, skall i verksamhetsberättelsen redogöras för hur och på vilka villkor ökningen av aktiekapitalet genomfördes samt hur avvikelsen från företrädesrätten inverkade på fördelningen av ägandet och rösträtten i bolaget. Har beslutet om ökning av aktiekapitalet med avvikelse från företrädesrätten fattats av styrelsen med stöd av ett bemyndigande som givits av bolagsstämman, skall i verksamhetsberättelsen dessutom redogöras för skälen till avvikelsen från företrädesrätten till teckning samt för teckningspriset och grunderna för bestämmande av det. Detsamma gäller lån mot konvertibla skuldebrev som har upptagits och optionsrätter som har emitterats med avvikelse från företrädesrätten.

Till verksamhetsberättelsen för ett publikt aktiebolag och ett privat aktiebolag som överskrider två av de tre gränser som nämns i 22 a § 4 mom. bokföringslagen skall fogas en finansieringsanalys. I den skall redogöras

för anskaffningen och användningen av medel under räkenskapsperioden.

9 a §

I verksamhetsberättelsen skall för varje aktieslag uppges de sammanlagda antal aktier i bolaget och moderbolaget som bolaget och dess dottersamfund har i sin besittning, aktiernas sammanlagda nominella belopp samt aktiernas relativa andel av aktiekapitalet och det sammanräknade röstetalet för samtliga aktier.

Om bolaget under räkenskapsperioden har erhållit eller avyttrat egna aktier eller aktier i moderbolaget, skall detta nämnas i verksamhetsberättelsen. I verksamhetsberättelsen eller i bilaga till den skall i fråga om aktierna uppges

- 1) datum då aktierna har erhållits eller avyttrats,
- 2) orsakerna till att aktierna har erhållits eller avyttrats,
- 3) hur aktierna har erhållits eller avyttrats,
- 4) antal,
- 5) det sammanlagda nominella beloppet,
- 6) aktiernas relativa andel av aktiekapitalet och av det sammanräknade röstetalet för samtliga aktier,
- 7) vederlag som betalats för aktierna, samt
- 8) inverkan på fördelningen av ägandet och rösträtten i bolaget.

De uppgifter som avses i 2 mom. 3 — 7 punkten skall lämnas för varje aktieslag. Har aktier erhållits av eller avyttrats till en person som hör till bolagets närmaste krets, skall denne nämnas vid namn. Även de grunder enligt vilka vederlaget har bestämts skall anges, om aktier har förvärvats eller avyttrats med bolagsstämmans bemyndigande.

Koncernbokslut

10 §

Beträffande uppgörande av koncernbokslut skall utöver bokföringslagen i tillämpliga delar iaktas stadgandena i 2 och 6 — 8 §§.

Koncernbokslut skall alltid uppgöras, om moderbolaget är ett publikt aktiebolag eller ett sådant privat aktiebolag som delar ut medel till aktieägarna, ger sådant penninglån eller ställer sådan säkerhet som avses i 12 kap. 7 § 1 eller 5 mom. eller i fråga om ka-

pitallån återbetalar kapital eller betalar ränta eller annan gottgörelse.

11 §

I verksamhetsberättelsen för moderbolag skall beträffande en koncern lämnas upplysningar som avses i 9 § 1 och 2 mom. samt 9 a §. I berättelsen skall dessutom anges det belopp av koncernens fria egna kapital som de till koncernen hörande bolagen enligt bolagsordningen skall överföra till det bundna egna kapitalet.

Om moderbolaget är ett publikt aktiebolag eller enligt 22 a § 4 mom. bokföringslagen skyldigt att uppgöra koncernbokslut, skall till detta även fogas koncernens finansieringsanalys.

I verksamhetsberättelsen för dotterbolag skall anges namnet på moderbolaget.

Delårsrapport och årsrapport

12 §

Också sådana publika aktiebolag på vilka 2 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen inte tillämpas skall uppgöra delårsrapporter och årsrapporter som avses i nämnda paragraf, i tillämpliga delar med iakttagande av vad som stadgas i paragrafens 1 — 6 mom. Rapporterna skall offentliggöras inom tre månader efter utgången av respektive rapportperiod, i tillämpliga delar med iakttagande av 14 § i detta kapitel. Bokföringsnämnden meddelar sådana föreskrifter samt beviljar sådana undantag i fråga om offentliggörande av rapporter som avses i 2 kap. värdepappersmarknadslagen.

14 §

Ett bolag skall göra registeranmälan om bokslutshandlingarna inom två månader från det resultaträkningen och balansräkningen fastställdes. Till anmälan skall fogas kopior av bokslutet jämte bilagor och revisionsberättelsen samt en styrelsemedlems eller verkställande direktörens skriftliga intyg om datum för fastställande av bokslutet och om bolagsstämman beslut beträffande bolagets vinst eller förlust. Ett moderbolag skall dessutom göra registeranmälan om koncernbokslutet och koncernrevisionsberättelsen.

Bolaget skall hålla kopior av de handlingar som avses i 1 mom. tillgängliga på bolagets huvudkontor när två veckor har förflutit från det att resultaträkningen och balansräkningen fastställdes. Den som så

önskar skall på begäran få kopior av de tillgängliga handlingarna inom två veckor. Bolaget har rätt att av andra än myndigheter uppbära en kopieringsavgift enligt samma grunder som de enligt vilka registermyndigheten uppbär avgift för motsvarande kopia.

12 kap.

Vinstutdelning och annan användning av bolagets tillgångar

1 §

Bolagets medel får utbetalas till aktieägarna endast i enlighet med vad som i denna lag stadgas om

- 1) vinstutdelning,
- 2) utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet, överkursfonden eller reservfonden,
- 3) förvärv och mottagande av egna aktier och aktier i moderbolaget såsom pant, samt
- 4) utbetalning i samband med att bolaget upplöses, fusioneras eller delas.

Förrän bolaget har registrerats får medel inte utbetalas eller i 7 § avsedda lån ges, säkerheter ställas eller medel betalas ut.

2 §

Vinstutdelning får inte överstiga det sammanlagda beloppet av vinst enligt fastställd balansräkning för den senaste räkenskapsperioden och bolagets övriga fria egna kapital, med avdrag för den förlust som balansräkningen utvisar och andra icke utdelningsbara poster, vilka är

- 1) belopp som motsvarar de i balansräkningen aktiverade utgifterna i samband med att bolaget bildas,
- 2) den i 11 kap. 6 a § avsedda anskaffningsutgiften för egna och moderbolagets aktier, samt
- 3) belopp som enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden eller annars lämnas outdelade.

Om förbud mot vinstutdelning som grundar sig på nedsättning av aktiekapitalet stadgas i 6 kap. 4 § 3 mom. Om begränsning av vinstutdelning till följd av ränta på kapitallån eller annan gottgörelse stadgas i 5 kap. 1 mom.

Såsom vinst i moderbolag får inte utdelas ett belopp som överstiger det sammanlagda beloppet av vinst enligt fastställd koncernbalansräkning för den senaste räkenskapsperioden och koncernens övriga fria egna ka-

pital, med avdrag för den förlust som koncernbalansräkningen utvisar, sådana andra icke utdelningsbara poster som avses i 1 mom., sådana poster som avses i 2 mom. samt det belopp till vilket i 17 § bokföringslagen avsedda reserveringar i boksluten för samfunden i koncernen samt skillnaden mellan de registrerade och planliga avskrivningarna har upptagits som fritt eget kapital i koncernbokslutet.

3 §

I bolagsordningen kan bestämmas eller bolagsstämman kan besluta att till reservfonden skall avsättas ett visst belopp av det fria egna kapital som balansräkningen utvisar.

Reservfonden får nedsättas genom beslut av bolagsstämman

- 1) för täckande av förlust enligt fastställt balansräkning, om den inte kan täckas med fritt eget kapital,
- 2) för ökning av aktiekapitalet genom fondemission eller sådan nyemission som avses i 4 kap. 12 § 2 mom., eller
- 3) för sådant ändamål som avses i 6 kap. 1 § 1 mom., varvid i tillämpliga delar skall iaktas vad som stadgas i 6 kap. 1 — 7 §§.

3 a §

Till överkursfonden skall avsättas

- 1) belopp som har betalats för teckningsrätt som grundar sig på optionsrätt eller på konvertibla skuldebrev,
- 2) det belopp som i samband med nyemission har betalats för aktier utöver det nominella beloppet,
- 3) belopp som har tillfallit bolaget med stöd av 2 kap. 12 § 3 mom., 3 a kap. 3 a § eller 4 kap. 14 §,
- 4) belopp med vilket aktiekapitalet har nedsatts och vilket inte används för täckande av fastställd förlust eller avsätts till en fond som kan disponeras i enlighet med bolagsstämmans beslut eller utbetalas till aktieägarna samt
- 5) försäljningsvinst som erhållits genom försäljning av egna aktier och aktier i moderbolaget.

Om nedsättning av överkursfonden gäller vad som i 3 § 2 mom. stadgas om nedsättning av reservfonden.

4 §

Om aktieägare med minst en tiondel eller en i bolagsordningen bestämd mindre del av

samtliga aktier så yrkar på en ordinarie bolagsstämma innan beslut om användning av vinsten har fattats, skall såsom vinst utdelas minst hälften av vad som återstår av räkenskapsperiodens vinst, sedan från den har avdragits det belopp som enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden eller annars lämnas outdelat samt andra belopp som avses i 2 §, till den del dessa överstiger de fria fonderna, överkursfonden och reservfonden. Vinstutdelningen får dock inte överstiga det i 2 § stadgade, såsom vinst utdelningsbara beloppet, och en aktieägare kan inte yrka att såsom vinst skall utdelas mer än åtta procent av bolagets eget kapital.

5 §

En aktieägare skall återbetala medel som han fått ur bolaget i strid med denna lag, jämte årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntelagen (633/82), om han inte haft grundad anledning att anta att medlen har utdelats i enlighet med denna lag.

De som deltagit i fattandet eller verkställandet av utdelningsbeslutet eller i upprättandet eller fastställandet av den felaktiga balansräkning som legat till grund för beslutet är i enlighet med 15 kap. 1, 3 och 4 §§ i denna lag samt 44 § revisionslagen solidariskt ansvariga för den brist som föreligger efter återbetalningen av medel.

7 §

Bolaget får bevilja den som hör till dess närmaste krets penninglån endast inom ramen för de såsom vinst utdelningsbara medel som avses i 2 § och mot betryggande säkerhet.

Penninglån får dock utan hinder av 1 mom. beviljas någon som hör till bolagets närmaste krets om

- 1) gäldenären är staten, en kommun eller ett kommunalförbund,
- 2) gäldenären är ett aktiebolag som hör till samma koncern som bolaget, eller ett utländskt bolag som kan jämföras med det, eller
- 3) gäldenären är ett näringsidkande samfund eller en näringsidkande stiftelse som inte hör till samma koncern som bolaget, som inte står under en sådan persons bestämmanderätt som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 3 eller 4 punkten på det sätt som avses i 5 punkten i nämnda moment eller som inte är en sådan revisor som avses i 3 punk-

ten i nämnda moment, och lånet betingas av företagsekonomiska skäl, är avsett uteslutande för gäldenärens näringsverksamhet och inte beviljas för längre tid än sedvanligt.

Bolaget får inte lämna penninglån eller ge ut andra medel i syfte att mottagaren eller någon som hör till dennes närmaste krets med medlen skall förvärva aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar i bolaget eller i något annat samfund inom samma koncern.

I styrelsens protokoll eller i en till balansspecifikationerna fogad förteckning skall särskilt antecknas varje lån som avses i 1 mom. samt i 2 mom. 3 punkten. Av anteckningen skall framgå gäldenärens namn, villkoren för lånet och de säkerheter som ställts.

Vad som stadgas i denna paragraf skall inte tillämpas på beviljande av sådant penninglån om vilket stadgas i 23 § personalfondslagen (814/89). Sådant penninglån får dock beviljas endast inom ramen för sådana såsom vinst utdelningsbara medel som avses i 2 §.

Vad som i denna paragraf stadgas om beviljande av penninglån gäller på motsvarande sätt ställande av säkerhet för en sådan persons förpliktelser som avses i paragrafen.

8 §

Har bolaget beviljat penninglån eller ställt medel till någons förfogande i strid med 7 §, skall i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i 5 §.

Den för vars förpliktelse bolaget har ställt säkerhet i strid med 7 § skall se till att säkerheten omedelbart frigörs eller ersätta bolaget för säkerhetens värde. På ersättningsbeloppet skall betalas ränta i enlighet med 5 § 1 mom. En brist skall fyllas enligt vad som stadgas i 5 § 2 mom.

Har bolagets i 2 § avsedda, såsom vinst utdelningsbara medel minskat så att bolaget enligt 7 § inte får bevilja penninglån eller ställa säkerhet, skall bolaget driva in penninglånen eller säkerheterna till den del dessa sammanlagt överstiger bolagets såsom vinst utdelningsbara medel.

13 kap.

Likvidation, sanering och upplösning

1 §

Beslut om att ett aktiebolag skall träda i likvidation fattas av bolagsstämman, om inte annat stadgas i denna lag.

Om bolaget skall upplösas enligt denna lag eller en bestämmelse i bolagsordningen, skall upplösningsbeslutet fattas i enlighet med 9 kap. 13 §. I annat fall skall beslutet fattas i enlighet med 9 kap. 14 § och om det i bolaget finns aktier av olika slag som medför rösträtt, krävs det för beslutet dessutom samtycke är de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet har biträttats av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag.

Likvidationen inträder då beslut därom har fattats. Bolagsstämman kan dock i det fall som avses i 2 mom. andra meningen bestämma även en senare dag för likvidationens inträde.

I kallelsen till den bolagsstämma som skall behandla frågan om likvidation skall det huvudsakliga innehållet i förslaget till beslut anges. Förslaget jämte bilagor skall på bolagets huvudkontor hållas tillgängligt för aktieägarna i minst en vecka före bolagsstämman och omedelbart sändas till de aktieägare som ber om det samt läggas fram vid bolagsstämman.

2 §

Finns styrelsen vid uppgörande av bokslut eller har den annars orsak att anta att bolagets eget kapital är mindre än hälften av aktiekapitalet, skall styrelsen utan dröjsmål uppgöra en balansräkning för att reda ut bolagets ekonomiska ställning. Är bolagets eget kapital enligt balansräkningen mindre än hälften av aktiekapitalet, skall styrelsen utan dröjsmål låta revisorerna granska balansräkningen och sammankalla bolagsstämman inom två månader från det balansräkningen uppgjordes för att behandla frågan om bolaget skall träda i likvidation. I fråga om uppgörandet av balansräkning och granskningen skall i tillämpliga delar iakttas stadgandena om bokslut och granskning av det.

Bolaget skall träda i likvidation, om inte en bolagsstämma som hålls senast tolv månader efter den bolagsstämma som avses i 1 mom. godkänner en av bolagets revisorer granskad balansräkning som utvisar läget vid den tidpunkt då kallelsen utfärdades och enligt vilken bolagets eget kapital uppgår till minst hälften av aktiekapitalet. Om bolagsstämman inte fattar beslut om att bolaget skall träda i likvidation, skall styrelsen ansöka om likvidation hos domstol. Ansökan

kan göras även av en revisor eller av aktieägare med minst en tiondel av alla aktier.

Vid den ovan avsedda beräkningen av förhållandet mellan bolagets eget kapital och aktiekapitalet skall till det egna kapitalet fogas en post som närmare utreds i en bilaga till balansräkningen, vilken post utvisar den sammanlagda ökningen av värdet på egendomsposterna om dessa poster skulle värderas till sannolikt överlåtelsepris med avdrag för de särskilda kostnaderna för överlåtelsen. Anläggningstillgångar vilkas värde fortlöpande minskar skall likväl antecknas till anskaffningsvärdet minskat med erforderliga avskrivningar, om detta värde är högre än överlåtelsepriset.

Till styrelsens förslag till beslut skall fogas den balansräkning som avses i denna paragraf samt revisorernas utlåtande om den.

2 a §

Bolaget skall träda i likvidation, om inte en sådan enligt 2 § 3 mom. uppgjord balansräkning som bolagets revisorer granskat och som gäller situationen vid den tidpunkt saneringsförfarandet upphörde visar att bolagets eget kapital utgör minst hälften av aktiekapitalet. Styrelsen skall härvid sammankalla en bolagsstämma inom två månader från det saneringsförfarandet upphörde för att fatta beslut om att bolaget skall träda i likvidation. Om bolagsstämman inte fattar ett sådant beslut, tillämpas 2 § 2 mom.

3 §

Vid övervägande av frågan om bolaget skall förordnas att träda i likvidation eller åläggas att inlösa kärandens aktier skall de anställdas och borgenärernas intressen beaktas. Inlösen kan åläggas bolaget endast om dess eget kapital, beräknat enligt 2 § 3 mom., efter inlösen utgör minst hälften av aktiekapitalet.

4 §

Domstolen skall förordna att aktiebolag skall träda i likvidation

1) om bolaget enligt 6 kap. 1 § 5 mom. eller enligt en bestämmelse i bolagsordningen skall träda i likvidation och bolagsstämman inte har fattat beslut därom,

2) om bolaget saknar i handelsregistret införd behörig styrelse, i denna lag eller i bolagsordningen förutsatt verkställande di-

rektör eller företrädare som avses i 6 § lagen angående rätt att idka näring, eller

3) om bolagets bokslutshandlingar trots registermyndighetens uppmaning inte har anmälts för registrering enligt 11 kap. 14 § inom ett år från räkenskapsperiodens utgång.

7 §

På bolagsstämman i ett bolag som har trätt i likvidation skall tillämpas denna lags stadganden om bolagsstämma, såvida inte annat följer av stadgandena i detta kapitel. Bolagsstämman kan, om det behövs för avslutande av likvidationen och fortsättande av verksamheten, också besluta om ändring av bolagsordningen, ökning av aktiekapitalet, emission av optionsrätter samt om upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev samt kapitallån.

8 §

När bolaget har trätt i likvidation skall styrelsen och verkställande direktören utan dröjsmål uppgöra bokslut och koncernbokslut för den tid före likvidationens inträdande, för vilken bokslut ännu inte har lagts fram på bolagsstämma. Detta bokslut skall så snart som möjligt läggas fram på bolagsstämma. Vad som ovan stadgas om bokslut och revisionsberättelse skall iakttagas i tillämpliga delar.

Omfattar den tid som avses i 1 mom. även den föregående räkenskapsperioden, skall för denna uppgöras ett särskilt bokslut och i moderbolag även ett koncernbokslut.

11 §

Likvidatorerna skall för varje räkenskapsperiod uppgöra ett bokslut och ett koncernbokslut, som skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman för godkännande. Vad som i denna lag stadgas om styrelsens förslag till åtgärder beträffande vinst eller förlust, skall inte tillämpas på dessa bokslut.

15 §

Har bolag i likvidation inte tillgångar som förslår till täckande av likvidationskostnaderna, skall domstolen på anmälan av likvidatorerna förordna att likvidationen skall upphöra och förklara bolaget upplöst. Härvid tillämpas inte stadgandena i 7 — 11 och 12 — 14 §§ med undantag för stadgandet i 9 § om anmälan av likvidationsbeslut. Till anmälan till domstolen skall fogas intyg av en

godkänd revisor om att all veterlig gäld blivit betald. Domstolen skall förordna att bolagets tillgångar skall tillfalla staten. Domstolen skall sända meddelande om sitt beslut för registrering.

14 kap.

Fusion och inlösen av minoritetsaktier

Definition av och förutsättningar för fusion

1 §

Ett aktiebolag (*överlåtande bolag*) kan fusioneras med ett annat bolag (*övertagande bolag*) så att det överlåtande bolagets tillgångar och skulder utan likvidationsförfarande övergår till det övertagande bolaget, varvid det överlåtande bolagets aktieägare som vederlag får aktier i det övertagande bolaget. Vederlaget får också vara pengar, annan egendom och förpliktelser. Om innehavaren av en aktie som medför rösträtt som vederlag erbjuds annat än motsvarande aktier i det övertagande bolaget, har han dock rätt att i stället för sådant vederlag få ersättning i pengar ifall annat inte bestäms i bolagsordningen.

Fusion kan ske så att

1) det övertagande bolaget och ett eller flera överlåtande bolag fusioneras (*absorptionsfusion*), eller så att

2) minst två överlåtande bolag tillsammans bildar ett övertagande bolag (*kombinationsfusion*).

Med dotterbolagsfusion avses en absorptionsfusion, där det övertagande bolaget äger samtliga aktier i det överlåtande bolaget.

2 §

En fusion kan genomföras trots att det överlåtande bolaget har trätt i likvidation, om inte skifte av bolagets egendom mellan aktieägarna har påbörjats.

3 §

En optionsrätt, ett konvertibelt skuldebrev eller någon annan med en aktieägars rätt jämförbar rättighet som har emitterats av det överlåtande bolaget skall lösas in till gängse pris, om inte annat har avtalats.

Fusionsplan och dess registrering

4 §

Styrelserna för de bolag som deltar i fu-

sionen skall uppgöra en skriftlig fusionsplan som skall dateras och undertecknas.

Fusionsplanen skall uppta

1) firmor, registernummer, adresser och hemorter för de bolag som deltar i fusionen,

2) vid absorptionsfusion, förslag till ändring av det övertagande bolagets bolagsordning samt, vid kombinationsfusion, förslag till bolagsordning för det bolag som skall bildas samt till förfarande vid val av dess styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmar och revisorer,

3) förslag till vederlag till det överlåtande bolagets aktieägare samt till innehavare av rättigheter som avses i 3 §,

4) utredning om kapitallån vilkas borgenärer kan motsätta sig beviljande av ett tillstånd som avses i 13 §,

5) i fråga om de aktier som det överlåtande bolaget och dess dottersamfund äger i det övertagande bolaget och dess moderbolag, för varje aktieslag aktiernas antal och sammanlagda nominella belopp och den i balansräkningen upptagna anskaffningsutgiften för aktierna,

6) vid absorptionsfusion, förslag till nyemission, emission av optionsrätter, upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev och avyttring av egna aktier då dessa åtgärder behövs för betalning av vederlaget samt, vid kombinationsfusion, förslag till aktiekapital i det övertagande bolaget,

7) förslag till tidpunkt och andra villkor för skifte av vederlaget,

8) utredning om de särskilda förmåner och rättigheter som tillkommer i fusionen deltagande bolags förvaltningsråds- och styrelsemedlemmar, verkställande direktör, revisor och godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig,

9) utredning om orsaken till fusionen samt grunderna för bestämmande av vederlaget och därmed sammanhängande väsentliga värderingsproblem, samt

10) förslag till den planerade registreringsstidpunkten för verkställande av fusionen.

Om inte något annat stadgas i detta kapitel gäller angående förslag som avses i 2 mom. 6 punkten i tillämpliga delar vad som i 4 kap. stadgas om nyemission, emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev samt vad som i 7 kap. stadgas om avyttring av egna aktier.

Fusionsplanen behöver inte åtföljas av en sådan utredning som avses i 2 mom. 9 punkten, om samtliga aktieägare i de bolag

som deltar i fusionen samtycker till att en utredning inte utarbetas.

På en dotterbolagsfusion tillämpas inte stadgandena i 2 mom. 3, 6 och 7 punkten eller stadgandet i 9 punkten om utredning om bestämmande av vederlaget och värderingsproblem.

5 §

De bolag som deltar i fusionen skall anmäla fusionsplanen för registrering inom en månad från det planen undertecknades. Vid dotterbolagsfusion skall anmälan göras av moderbolaget. Fusionen förfaller om anmälan inte görs inom den föreskrivna tiden eller om registrering vägras.

Fusionsplanens bilagor

6 §

En eller flera godkända revisorer såsom oberoende sakkunnig skall ge utlåtande om fusionsplanen till de bolag som deltar i fusionen. I utlåtandet skall bedömas om fusionsplanen ger riktiga och tillräckliga uppgifter om omständigheter som är ägnade att inverka väsentligt på bedömningen av fusionsorsaken, värdet av den egendom som övergår till det övertagande bolaget samt vederlagets värde och dess skifte. I utlåtandet till det övertagande bolaget skall särskilt nämnas om fusionen är ägnad att äventyra betalningen av bolagets skulder. I fråga om de sakkunniga och utlåtandet skall i övrigt i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i 2 kap. 4 a §.

Om de i fusionen deltagande bolagens samtliga aktieägare samtycker därtill, räcker det att utlåtandet avser den egendom som övergår till det övertagande bolaget som betalning för nyemissionen och tar ställning till frågan om fusionen är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder.

Fattas beslut om dotterbolagsfusion av bolagsstyrelserna, räcker det att utlåtandet tar ställning till frågan om fusionen är ägnad att äventyra betalningen av det övertagande bolagets skulder. Om det övertagande bolagets bolagsstämman beslutar om en dotterbolagsfusion, skall utlåtandet också gälla fusionsorsaken och den egendom som övergår till bolaget.

7 §

Till fusionsplanen skall i fråga om varje

bolag som deltar i fusionen fogas

1) kopior av bokslutshandlingarna för de tre föregående räkenskapsperioderna och av bolagsstämmans beslut angående vinst eller förlust för den senaste räkenskapsperioden,

2) en kopia av ett mellanbokslut, som inte får vara äldre än tre månader och som har uppgjorts och granskats med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena och bestämmelserna om bokslut, om det har förflutit över sex månader från utgången av den räkenskapsperiod som det senaste bokslutet gäller till den bolagsstämman som beslutar om fusionen eller till utgången av den tid som det övertagande bolagets aktieägare förelagts enligt 9 § 3 mom.,

3) en kopia av den delårsrapport som har uppgjorts efter det senaste bokslutet, om mellanbokslutet inte gäller rapportperioden,

4) styrelsens redogörelse för händelser som har inträffat efter det senaste bokslutet eller mellanbokslutet eller den senaste delårsrapporten och som väsentligt påverkar bolagets ställning,

5) revisorerernas och förvaltningsrådets utlåtande om mellanbokslutet, delårsrapporten och styrelsens redogörelse, samt

6) det utlåtande om fusionsplanen som avses i 6 §.

Godkännande av fusionsplanen

8 §

I det överlåtande bolaget beslutar bolagsstämman om fusionen. Vid en dotterbolagsfusion kan dock fusionsbeslutet fattas av det överlåtande bolagets styrelse.

I det övertagande bolaget skall fusionsbeslutet fattas av bolagsstämman, om aktieägare med minst fem procent av bolagets aktier begär det.

9 §

Kallelsen till den bolagsstämman som skall besluta om fusionen kan utfärdas efter att fusionsplanen kungjorts. Kallelsen skall utfärdas tidigast två månader och, om bolagsordningen inte föreskriver en längre tid, senast en månad före bolagsstämman eller den i 9 kap. 1 § 2 mom. avsedda sista anmänningsdagen. I kallelsen till stämman skall anges fusionsplanens huvudsakliga innehåll.

Fusionsplanen jämte bilagor skall i minst en månads tid före den bolagsstämman som beslutar om fusionen hållas tillgänglig för

aktieägarna på de i fusionen deltagande bolagens huvudkontor och omedelbart på begäran sändas till en aktieägare samt framläggas på bolagsstämman.

Det övertagande bolaget skall efter att fusionsplanen kungjorts antingen sammankalla den bolagsstämma som avses i 1 mom. eller underrätta aktieägarna om planen på samma sätt som kallelse till bolagsstämma skall ske. En aktieägare kan inom en månad efter meddelandet skriftligen yrka att beslut om fusionen skall fattas vid bolagsstämman. På bolagets meddelande och de handlingar som skall hållas framlagda för aktieägarna tillämpas vad som stadgas i 1 och 2 mom. Handlingarna skall dock hållas framlagda efter att underrättelse skett. I det övertagande bolaget skall på den tid som utsatts för kallelse till stämman tillämpas 9 kap. 9 § 1 mom., om fusionsbeslutet skall fattas vid bolagsstämman på yrkande av en aktieägare och tiden från bolagets meddelande till bolagsstämman är minst en månad.

10 §

Bolagsstämman kan fatta beslut om fusion i enlighet med 9 kap. 14 §. Om det i det överlåtande bolaget finns aktier av olika slag som medför rösträtt, krävs för beslutet att det i det överlåtande bolaget biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag. Består mer än en tiondel av vederlaget av annat än aktier i det övertagande bolaget, krävs för beslutet i det överlåtande bolaget, utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag.

Om fusionsplanen inte godkänns utan ändringar i alla bolag som deltar i fusionen, förfaller denna. Det överlåtande bolagets bolagsstämma kan dock ändra fusionsplanens bestämmelse om skifte av vederlaget mellan aktieägarna. Styrelserna i de övriga bolagen som deltar i fusionen samt det överlåtande bolagets aktieägare skall utan dröjsmål underrättas om ändringen på samma sätt som kallelse till bolagsstämma utfärdas.

Bolagsstämmans beslut om förkastande av en fusionsplan skall omedelbart anmälas för registrering. Det överlåtande bolaget skall göra registeranmälan om ändring av fu-

sionsplanen senast när verkställighetstillstånd som avses i 13 § söks.

11 §

Vid kombinationsfusion ersätter fusionsplanen stiftelseurkunden för det bolag som bildas. Den bolagsstämma som beslutar om fusionen skall också välja styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmarna samt revisorerna för det övertagande bolaget, om inte något annat bestäms i fusionsplanen.

Rätt att yrka på inlösen

12 §

En aktieägare i det överlåtande bolaget som har röstat mot fusionsbeslutet har rätt att yrka att bolaget av honom till gängse pris löser in de aktier som före bolagsstämman har anmälts för införande i aktieboken. Aktieägaren skall vid bolagsstämman förbehålla sig rätt att yrka på inlösen när de tillfrågas om saken före omröstningen om fusionen. Ett skriftligt inlösningsyrkande skall tillställas det överlåtande bolaget inom en månad från den bolagsstämma som beslutat om fusionen.

Om någon överenskommelse om inlösningsrätten eller inlösningsvillkoren inte nås, skall tvisten avgöras av skiljemän i den ordning som anges i 16 kap. 5 §, om annat inte avtalas. Vid fastställandet av inlösningspriset beaktas inte omständigheter som har uppkommit efter den bolagsstämma som beslutat om fusionen. På inlösningspriset skall beräknas gängse ränta för tiden mellan delgivningen av yrkandet på inledande av skiljeförfarande och fastställandet av inlösningspriset. En aktieägare skall inom tre månader från bolagsstämman delge Centralhandelskammaren och bolaget yrkandet på inledande av skiljeförfarande. Efter delgivningen av yrkandet har aktieägaren endast rätt till inlösningsbeloppet. Konstateras det i ett senare skede av inlösningsförfarandet att aktieägaren inte har rätt till inlösen, har han dock rätt till vederlag.

Vad som stadgas i denna paragraf tillämpas också om innehavaren av en rättighet som avses i 3 § har rätt att yrka på inlösen. Inlösningsyrkandet skall dock tillställas bolaget inom en månad från det meddelande som avses i 14 § 2 mom. Yrkandet på inledande av skiljeförfarande skall delges inom tre månader från meddelandet.

Tillstånd att verkställa fusion

13 §

För verkställande av fusionen behövs registermyndighetens tillstånd. Bolagen skall ansöka om tillstånd inom fyra månader från det fusionsplanen godkändes. Vid dotterbolagsfusion skall moderbolaget ansöka om tillståndet. Om ansökan inte görs inom föreskriven tid eller om tillstånd inte beviljas, förfaller fusionen. På förutsättningarna för beviljande av tillstånd tillämpas vad som stadgas i 6 kap. 5 § 3 mom.

Till ansökan om tillstånd skall fogas fusionsplanens bilagor samt fusionsbesluten. I det protokoll eller protokollsutdrag i vilket det överlåtande bolagets fusionsbeslut ingår skall för varje aktieslag anges antalet aktier beträffande vilka har gjorts sådant förbehåll som avses i 12 § 1 mom.

14 §

Registermyndigheten skall utfärda kungörelse på det överlåtande bolagets borgenärer. Kungörelse skall utfärdas också på det övertagande bolagets borgenärer, om fusionen enligt det utlåtande som avses i 6 § är ägnat att äventyra betalningen av bolagets skulder. På kungörelsen och tillståndsförfarandet tillämpas i övrigt vad som stadgas i 6 kap. 6 och 7 §§.

Är innehavare av sådan rätt som avses i 3 § berättigad att yrka på inlösen, skall i kungörelsen nämnas också detta samt hur rätten till inlösen skall förbehållas. Bolaget skall också sända rättsinnehavaren meddelande om kungörelsen så som stadgas i 6 kap. 6 § 2 mom.

15 §

Det saneringsförfarande som avses i lagen om företagssanering ersätter sådan kungörelse som avses i 14 §, och borgenären har inte rätt att motsätta sig fusion med stöd av denna lag, om alla bolag som deltar i fusionen tillhör samma koncern och ett saneringsprogram för dem fastställs samtidigt.

Fusionsplanen och de handlingar som nämns i 13 § 2 mom. skall bifogas förslaget till saneringsprogram.

Verkställande av fusionen och rättsverkningar

16 §

Fusionen förfaller, om inte bolagen till

registermyndigheten gör anmälan om verkställande av fusionen inom fyra månader från det fusionstillståndet beviljades. Vid dotterbolagsfusion skall anmälan göras av moderbolaget.

Anmälan om verkställande av fusion ersätter vid absorptionsfusion de registeranmälningar som avses i 4 kap. samt vid kombinationsfusion den registeranmälan som avses i 2 kap. I övrigt skall i fråga om registrering av nyemission, emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev som behövs för erläggande av vederlag, i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas i 4 kap. samt ifråga om registrering av övertagande bolag vad som stadgas i 2 kap.

Till anmälan skall fogas de i fusionen deltagande bolagens styrelsemedlemmars och verkställande direktörs försäkran samt revisorernas intyg om att det övertagande bolaget genom registreringen av fusionen får full betalning för det belopp som upptas i bolagets eget kapital för de aktier, optionsrätter och konvertibla skuldebrev som ges som vederlag.

Har i flera än ett av de i fusionen deltagande bolagens egendom fastställts företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen (634/84), får fusionen inte registreras utan att bolagens och inteckningshavarnas avtal om reglering av inteckningarnas företrädesrätt samtidigt registreras på ansökan.

Vid registreringen skall beaktas den planerade registreringstidpunkten för verkställande av fusionen, om det inte föreligger något hinder för detta och tidpunkten inte infaller senare än fyra månader från anmälan.

17 §

Det överlåtande bolagets tillgångar och skulder, med undantag av yrkande som grundar sig på 15 kap. 1 och 3 §§ och 44 § revisionslagen, övergår utan likvidationsförfarande till det övertagande bolaget, när verkställandet av fusionen har registrerats. Samtidigt upplöses det överlåtande bolaget.

När det överlåtande bolaget upplöses får dess aktieägare rätt till vederlag och blir i enlighet med fusionsplanen aktieägare i det övertagande bolaget. Samtidigt uppstår rätt till inlösningsbeloppet enligt 12 §. De aktier som det övertagande eller överlåtande bolaget äger i det överlåtande bolaget medför dock inte rätt till vederlag.

Det överlåtande bolagets styrelse och verkställande direktör skall vid den stämma som hålls av det överlåtande bolagets aktieägare avge slutredovisning. Redovisningen skall innehålla bokslut och koncernbokslut för den tid för vilken bokslut inte ännu har lagts fram på bolagsstämman samt utredning om hur vederlaget skiftats. I fråga om granskningen av slutredovisningen tillämpas vad som stadgas om revision. I fråga om aktieägarnas stämma tillämpas vad som stadgas om bolagsstämma. På klander av vederlagsskiftet och slutredovisningen, på lyftande av skiftesandel samt på fortsatt likvidation efter att det överlåtande bolaget upplösts tillämpas vad som stadgas i 13 kap. 12 § 3 och 4 mom. och, i fråga om talan som avses i 15 kap. 5 §, vad som stadgas i 13 kap. 14 § 2 mom. och 16 §. Slutredovisningen skall anmälas för registrering så som stadgas i 11 kap. 14 §.

18 §

Med avvikelse från 9 kap. 17 § 2 och 3 mom. skall talan om fusionsplan anhängiggöras inom sex månader från bolagsstämmans beslut. Domstolen skall utan dröjsmål underrätta registermyndigheten om att talan har anhängiggjorts och om den laga kraft vunna domen.

Även om fusionen har registrerats, förfaller den om fusionsbeslutet enligt domstolens laga kraft vunna dom är ogiltigt. Det överlåtande bolaget och det övertagande bolaget är solidariskt ansvariga för en sådan förpliktelse för det övertagande bolaget som har uppkommit efter registreringen av fusionen men innan registermyndigheten har kungjort domstolens laga kraft vunna dom.

Inlösen av minoritetsaktier

19 §

En aktieägare som har mer än nio tiondelar av bolagets aktier och av det röstetal som samtliga aktier medför (*inlösare*) har rätt att till gängse pris lösa in de övriga aktieägarnas aktier. Den vars aktie kan inlösas har rätt att yrka på inlösen av aktien.

På beräkning av det aktieinnehav och den röstandel som avses i 1 mom. skall tillämpas vad som stadgas i 1 kap. 3 § 3 mom.

Till inlösarens aktier och röstetal hänförs

1) aktier som ägs av inlösaren och av samfund och stiftelser där inlösaren har så-

dan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 § 2 — 4 mom., samt

2) aktier som inlösaren eller ett annat samfund eller en annan stiftelse som avses i 1 punkten äger tillsammans med någon annan.

Inlösaren skall utan dröjsmål underrätta bolaget om att inlösningsrätt uppkommit eller upphört. När bolaget av inlösaren eller någon annan har fått veta att inlösningsrätten har uppkommit eller upphört skall bolaget utan dröjsmål göra registreringsanmälan om denna omständighet.

Twister om inlösningsrätt och inlösningsbelopp skall föras till skiljemän för avgörande i den ordning som anges i 16 kap. 5 §.

20 §

Inlösaren skall meddela bolaget sitt yrkande som grundar sig på inlösningsrätten, om överenskommelse om inlösen inte uppstår.

Bolaget skall meddela aktieägarna yrkandet på samma sätt som kallelse till bolagsstämma utfärdas samt sända ett skriftligt meddelande till varje aktieägare vars namn och adress bolaget har kännedom om. Bolaget skall dessutom publicera meddelandet i officiella tidningen. I meddelandet skall också ingå ett omnämnande av en sådan god man som avses i 3 mom. samt om dennes rätt att avtala om inlösen och vid skiljeförfarandet bevaka frånvarande aktieägars fördel. För kostnaderna för meddelandet svarar inlösaren.

Bolaget skall hos domstolen på sin hemort ansöka om förordnande av god man för bevakning av frånvarande aktieägars fördel under den tid inlösningsförfarandet pågår. Bolaget skall göra registeranmälan om domstolens godmansförordnande.

Inlösaren får utan hinder av 69 § lagen angående förmynderskap tidigast sex månader efter bolagets meddelande avtala med gode mannen om inlösningsvillkoren, ifall aktieägaren inte har meddelat bolaget eller gode mannen att han motsätter sig avtalet och det inte råder meningsskiljaktighet om inlösningsrätten eller inlösningsbeloppet mellan inlösaren och någon annan aktieägare. Gode mannen skall vid det skiljeförfarande som avses i 19 § 5 mom. bevaka samtliga frånvarande aktieägars fördel. Utöver vad som stadgas i lagen angående förmynderskap skall gode mannen utan dröjsmål för registrering anmäla sådan slutredovisning

som avses i 5 kap. lagen angående förmynderskap. Frånvarande aktieägare anses ha fått del av redovisningen då registermyndigheten har kungjort den.

21 §

Den som äger en aktie som inlöses skall mot inlösningsbeloppet överlämna aktiebrevet till inlösaren inom en månad från det att överenskommelse har uppnåtts om inlösningsbeloppet eller beslut om detta har vunnit laga kraft. Om detta försummas, skall inlösaren i enlighet med lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet utan dröjsmål deponera inlösningsbeloppet hos länsstyrelsen på bolagets hemort, utan förbehåll att återfå det deponerade. Om inlösningsrätten inte är stridig eller om ett beslut om den har vunnit laga kraft men inlösningsbeloppet dock inte har avtalats eller bestämts, har inlösaren rätt att få aktiebrevet genom att för betalningen av inlösningsbeloppet ställa säkerhet som skiljemännen godkänt. Aktieägaren har härvid rätt att på inlösningsbeloppet uppbära gängse ränta från det att säkerheten ställs till dess att inlösningsbeloppet har fastställts slutligt.

Inlösaren anses vara ägare till aktien när deponeringen har skett eller säkerheten ställts enligt 1 mom. Den som innehar aktiebrevet har endast rätt att få inlösningsbeloppet jämte ränta när han överlåter aktiebrevet försett med giltig transportanteckning.

Har ett aktiebrev inte överlåtit inom ett år från det att inlösaren enligt 2 mom. blev ägare till aktien, får inlösaren ges ett nytt aktiebrev. På aktiebrevet skall antecknas att det givits i stället för ett tidigare aktiebrev. Om det tidigare givna aktiebrevet därefter överlåts till inlösaren, skall det makuleras.

14 a kap.

Delning

Definitioner och förutsättningar

1 §

Ett aktiebolag (*ursprungligt bolag*) kan delas så att dess tillgångar och skulder helt eller delvis, utan likvidationsförfarande överförs till ett eller flera aktiebolag som därvid

bildas (*övertagande bolag*), varvid aktieägarna i det ursprungliga bolaget såsom vederlag får aktier i det övertagande bolaget. Vederlaget får också bestå av pengar, annan egendom och förbindelser. Om ägaren av en aktie som medför rösträtt såsom vederlag erbjuds annat än motsvarande aktier i det övertagande bolaget, har han dock alltid rätt att i stället för sådant vederlag få penningersättning, om inte annat bestäms i bolagsordningen.

Delningen kan ske så att

1) alla tillgångar och skulder i det ursprungliga bolaget övergår till två eller flera övertagande bolag, varvid det ursprungliga bolaget upplöses, eller

2) en del av det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder övergår till ett eller flera övertagande bolag.

På det ursprungliga bolaget tillämpas vad som i 14 kap. 2 § stadgas om överlåtande bolag. På innehavare av optionsrätter, konvertibla skuldebrev eller andra med aktieägarätt jämfällbara rättigheter som har emitterats av det ursprungliga bolaget, skall på motsvarande sätt tillämpas vad som stadgas i 14 kap. 3 §. I fråga om nedsättning av det ursprungliga bolagets bundna egna kapital skall vid sådan delning som avses i 2 mom. 2 punkten i tillämpliga delar iaktas vad som i 6 kap. 1 §, 2 § 5 mom., 3 och 4 §§ stadgas om nedsättning av aktiekapitalet samt i 12 kap. 3 och 3 a §§ om nedsättning av annat bundet eget kapital.

Delningsplan, dess registrering och bilagor

2 §

Det ursprungliga bolagets styrelse skall göra upp en delningsplan, i fråga om vilken i tillämpliga delar iaktas vad som i 14 kap. 4—7 §§ stadgas om kombinationsfusion. Delningsplanen skall dessutom innehålla

1) förslag till hur det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder skall fördelas mellan de bolag som deltar i delningen,

2) utredning om omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av den egendom som tillfaller ett övertagande bolag och som kvarstår i det ursprungliga bolaget, samt

3) förslag till hur överföringen av tillgångarna till det övertagande bolagets aktiekapital påverkar det ursprungliga bolagets eget kapital.

Godkännande av delningsplanen och rätt att yrka på inlösen

3 §

Beslut om delning skall fattas av det ursprungliga bolagets bolagsstämma.

Bolagsstämman kan fatta beslut om delning i enlighet med 9 kap. 14 §. Om i det ursprungliga bolaget finns aktier av olika slag som medför rösträtt och om till bolagets aktieägare såsom vederlag i proportion till aktieslagen och aktieägarnas innehav utdelas endast motsvarande aktier i det övertagande bolaget, krävs för beslutet dessutom att det biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag. Om till aktieägarna i ett dylikt bolag aktieslagsvis i övrigt utdelas samma vederlag i förhållande till aktieägarnas innehav krävs för beslutet, förutom ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet har biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag.

I andra fall än de som avses i 2 mom. krävs för beslutet samtliga aktieägares samtycke.

I övrigt skall på beslut om delning i tillämpliga delar iaktas 14 kap. 9 § 1 och 2 mom., 10 § 2 och 3 mom. samt 11 och 18 §§.

På den rätt att yrka på inlösen som tillkommer innehavare av sådan rätt som avses i 1 § 3 mom. skall tillämpas 14 kap. 12 § 3 mom. Om det ursprungliga bolaget är ett publikt aktiebolag och det övertagande bolaget är ett privat aktiebolag, skall på den rätt att yrka på inlösen som aktieägare i det ursprungliga bolaget har tillämpas vad som stadgas i 17 kap. 3 §.

Tillstånd till verkställande av delning, verkställandet och rättsverkningar

4 §

Det ursprungliga bolaget skall för verkställande av delningen ansöka om registermyndighetens tillstånd, på vilket tillämpas vad som stadgas i 14 kap. 13 och 14 §§. Det ursprungliga bolaget skall göra anmälan om verkställandet av delningen till registermyndigheten. Angående meddelandet gäller vad

som i 14 kap. 16 § 1 — 3 mom. stadgas om kombinationsfusion.

Har i det ursprungliga bolagets egendom fastställts företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen, får delningen inte registreras utan samtidig registrering av bolagets och inteckningshavarnas avtal om delning mellan det ursprungliga och de övertagande bolagen och av reglering av företrädesrätten mellan inteckningarna.

5 §

Det ursprungliga bolagets tillgångar och skulder övergår på det sätt som anges i delningsplanen till det övertagande bolaget då verkställandet av delningen har registrerats. Samtidigt upplöses det ursprungliga bolaget vid sådan delning som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten.

Det ursprungliga bolagets aktieägare får genom att delningen registreras rätt till vederlag och blir i enlighet med delningsplanen delägare i det övertagande bolaget. Egna aktier som tillhör det ursprungliga bolaget berättigar dock inte till vederlag.

Om det ursprungliga bolaget upplöses skall dess styrelse och verkställande direktör lämna slutredovisning, på vilken tillämpas vad som stadgas i 14 kap. 17 § 3 mom.

6 §

Uppdagat vid sådan delning som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten tillgångar som inte är skiftade enligt delningsplanen, tillhör dessa aktieägarna i det ursprungliga bolaget och de övertagande bolagen i samma förhållande som det ursprungliga bolagets nettoegendom skall skiftas enligt delningsplanen.

Det ursprungliga bolaget och de övertagande bolagen är solidariskt ansvariga för det ursprungliga bolagets skulder som har uppkommit innan verkställandet av delningen registrerats. I fråga om sådana av det ursprungliga bolagets skulder för vilka ett annat bolag svarar enligt delningsplanen uppgår bolagets sammanlagda ansvar dock till högst värdet av den nettoegendom som återstår för det eller övergår till det. En borgenär kan på grundval av det solidariska svaret kräva betalning för skuld som upptas i delningsplanen först när det har konstaterats att han inte får betalning av gäldenären eller ur en säkerhet.

15 kap.

Skadeståndsskyldighet

6 §

På yrkande av aktieägarna kan talan föras för bolagets räkning utan hinder av 5 § 1 och 2 mom., om

1) bolagsstämman har beviljat ansvarsfrihet eller annars beslutat att inte väcka skadeståndstalan, men aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna har röstat mot beslutet,

2) beslut i ett ärende som gäller beviljande av ansvarsfrihet inte har fattats inom åtta månader från räkenskapsperiodens utgång, eller

3) beslut i ett ärende som gäller väckande av skadeståndstalan annars inte har fattats inom två månader efter det att ärendet borde ha behandlats på bolagsstämman.

Talan skall väckas inom tre månader från bolagsstämmans beslut enligt 1 mom. eller utgången av den frist som avses i 1 mom. eller, när granskning som avses i 10 kap. 14 § har påyrkats, från det att yttrande om granskningen har framlagts på bolagsstämma eller ansökan om förordnande av granskare har avslagits.

16 kap.

Särskilda stadganden*Rättegång och skiljeförfarande*

1 §

Utän hinder av vad som stadgas om laga domstol i tvistemål får skadeståndstalan som avses i 15 kap. 5 och 6 §§ föras vid domstolen på bolagets hemort. Denna domstol kan även handlägga ett skadeståndsyrkande som grundar sig på brott samt sådana tvister angående inlösen av aktier som avses i 3 kap. 3 § 3 mom., 6 kap. 10 § och 5 § 5 mom. i detta kapitel.

2 §

Stämning och annan delgivning anses ha kommit till bolagets kännedom då den har delgivits en styrelsemedlem, verkställande direktören eller någon annan som är berättigad att ensam eller tillsammans med någon

annan teckna firman. Om bolaget inte har en i handelsregistret antecknad styrelsemedlem, verkställande direktör eller annan person med rätt att ensam eller tillsammans med någon annan teckna bolagets firma, skall vid delgivning med bolaget i tillämpliga delar iaktas 11 kap. 7 § rättegångsbalken.

5 §

Centralhandelskammaren utser på ansökan av den part som yrkar på lösen, för varje sådan inlösningstvist som avses i 14 kap. 3, 12 och 19 §§, 14 a kap. 3 § samt 17 kap. 3 § ett behövligt antal skiljemän och förordnar en ordförande för dem. Skiljemännen skall ha behövlig sakkunskap.

Bolaget svarar för kostnaderna för sådant skiljeförfarande som avses i 14 kap. 3 och 12 §§, 14 a kap. 3 § samt 17 kap. 3 §. Skiljemännen kan dock av särskilda skäl ålägga en aktieägare att helt eller delvis ersätta bolaget för dess kostnader. Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarande som avses i 14 kap. 19 §, om skiljemännen inte av särskilda orsaker anser det skäligt att ålägga ägare till aktier som skall inlösas att helt eller delvis svara för dem.

Skiljemännen skall anmäla en skiljedom för registrering inom två veckor efter att den givits.

En part som är missnöjd med skiljedom kan genom att väcka talan mot motparten föra saken till domstol. Talan skall väckas inom två månader från det parten fick ett exemplar av skiljedom eller, om en sådan begäran som avses i 38 eller 39 § lagen om skiljeförfarande (967/92) har framförts, från det han fick ett exemplar av skiljemännens beslut med anledning av en sådan begäran. Domstolen skall omedelbart göra anmälan om den laga kraft vunna domen till registermyndigheten. Om ändring inte söks i skiljedom, gäller i fråga om verkställigheten av den 3 kap. 16 § utsökningslagen. Om skiljeförfarandet gäller i övrigt lagen om skiljeförfarande.

7 §

Försummas skyldigheten att enligt 11 kap. 12 och 14 §§ göra registeranmälan om handlingar eller på begäran lämna in handlingar till registermyndigheten, kan denna vid vite ålägga verkställande direktören eller en styrelsemedlem att inom utsatt tid göra

anmälan om eller lämna in handlingarna.

Bolagets brev och blanketter

7 a §

I bolagets brev och på dess blanketter skall anges bolagets registrerade firma, hemort och adress samt registernummer och, om bolaget har trätt i likvidation, uppgift om detta.

Straffstadganden

8 §

Den som uppsåtligen

1) i fall som avses i 2 kap. 9 §, 4 kap. 9 eller 12 c §, 13 kap. 15 §, 14 kap. 16 § eller 14 a kap. 4 § till registermyndigheten eller domstolen avger oriktig anmälan eller försäkran eller utfärdar oriktigt intyg om betalning av aktiekapital eller skuld,

2) är mellanhand för någon annan för kringgående av vad som i denna lag stadgas eller i bolagsordningen bestäms om begränsning av rösträtt,

3) bryter mot stadgandena om utlåtanden som skall uppgöras av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig,

4) bryter mot stadgandena om återbetalning av kapitallån, betalning av ränta eller annan gottgörelse eller ställande av säkerhet,

5) utbetalar bolagets medel i strid med denna lag,

6) beviljar penninglån eller ställer säkerhet i strid med 12 kap. 7 §, eller

7) bryter mot det i 1 kap. 2 § 1 mom. stadgade förbudet att göra ett privat aktiebolags värdepapper föremål för sådant förfarande som motsvarar offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen,

skall, om gärningen inte är ringa eller strängare straff för den inte stadgas på något annat ställe i lag, för *aktiebolagsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

9 §

Den som uppsåtligen

1) i strid med 3 kap. 5 § 1 mom. utger aktiebrev eller som vid utgivande av interimbevis, emissionsbevis eller optionsbevis eller löpande konvertibelt skuldebrev förfar i strid med denna lag,

2) bryter mot stadgandet om att hålla bolagsstämmoprotokoll tillgängligt,

3) underlåter att föra aktiebok eller ak-

tieägarförteckning eller att hålla sådan tillgänglig,

4) bryter mot vad som i 7 a § stadgas om uppgifter som skall anges i bolagets brev och på dess blanketter,

5) bryter mot vad som i 8 kap. 6 § 3 mom. stadgas om registrering av avtal och förbindelser mellan bolaget och dess enda aktieägare,

6) bryter mot vad som i 3 kap. 11 § 3 mom. stadgas om anmälan om aktieinnehav för införande i aktieboken och aktieägarförteckningen,

7) bryter mot vad som i 1 kap. 2 § 3 mom. stadgas om upplysningsplikt vid utbudande av värdepapper i ett privat aktiebolag,

8) bryter mot vad som i 14 kap. 19 § 4 mom. stadgas om underrättelse till bolaget om inlösningsrätt, eller

9) bryter mot vad som i denna lag stadgas om uppgörande av delårsrapport, mellanbokslut, bokslut, koncernbokslut eller balansräkning som avses i 13 kap. 2 § 1 mom. eller om avgivande av slutredovisning vid aktiebolags fusion, delning eller likvidation,

skall, om gärningen inte är ringa eller strängare straff för den inte stadgas på något annat ställe i lag, för *aktiebolagsförseelse* dömas till böter.

För aktiebolagsförseelse skall också den dömas som av grov oaktsamhet förfar på det sätt som avses i 1 mom. 9 punkten.

17 kap.

Ändring av aktiebolagsform

Ombildande av privat aktiebolag till publikt

1 §

Ett beslut om att ett privat aktiebolag skall ombildas till ett publikt aktiebolag fattas av bolagsstämman. Ett beslut om ändring av bolagsformen är giltigt om det har fattats i enlighet med 9 kap. 14 §.

Ett privat aktiebolag kan ombildas till ett publikt aktiebolag endast om dess bolagsordning uppfyller de krav som i denna lag ställs på ett publikt aktiebolags bolagsordning, dess firma samtidigt ändras i överensstämmelse med firmalagens (128/79) krav och det enligt ett utlåtande av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig finns full täckning för bolagets aktiekapital och övriga

bundna egna kapital. I fråga om den sakkunnige och utlåtandet skall i tillämpliga delar iaktas 2 kap. 4 a §. I fråga om framläggande av utlåtande skall i tillämpliga delar iaktas 4 kap. 4 b § 2 mom. Utlåtandet skall fogas till registeranmälan om ändring av bolagsformen.

Ett privat aktiebolag blir publikt då den i detta syfte gjorda ändringen av bolagsordningen har registrerats.

I fråga om avtal genom vilket till ett bolag som ombildats till ett publikt aktiebolag förvärvas egendom inom två år från registreringen av ombildningen skall i tillämpliga delar iaktas 2 kap. 15 §.

Ombildande av publikt aktiebolag till privat

2 §

Ett beslut om att ett publikt aktiebolag skall ombildas till ett privat aktiebolag fattas av bolagsstämman enligt 9 kap. 14 §.

Finns det i bolaget aktier av olika slag som medför rösträtt krävs för beslutet utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 § dessutom samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet har biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag. Detsamma gäller för ett beslut om att ett publikt aktiebolag genom fusion skall uppgå i ett privat aktiebolag och om att ett publikt aktiebolag genom delning skall ombildas till privata aktiebolag.

Ett publikt aktiebolag kan ombildas till ett privat aktiebolag endast om dess bolagsordning uppfyller de krav som i denna lag ställs på ett privat aktiebolags bolagsordning och dess firma samtidigt ändras i överensstämmelse med fimalagens krav.

Har bolaget emitterat något annat sådant skuldebrev än ett konvertibelt skuldebrev som kan vara föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen, krävs för ombildande av publikt aktiebolag till privat aktiebolag registermyndighetens tillstånd beträffande dessa borgenärer. På tillståndet iaktas i tillämpliga delar 6 kap. 5—7 §§.

Ett publikt aktiebolag blir privat då den i detta syfte gjorda ändringen av bolagsordningen har registrerats.

3 §

En aktieägare i ett publikt aktiebolag som har röstat mot ett sådant beslut som avses i

2 § har rätt att yrka på att bolaget löser in hans aktier. I fråga om inlösen skall i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas i 6 kap. 5—8 §§ och 14 kap. 12 §.

Ikraftträdande

1. Denna lag träder i kraft den 199 .

Allmänna övergångsstadganden

2. Ett aktiebolag som har registrerats innan denna lag har trätt i kraft samt ett bolag som registreras på basis av en stiftelseurkund som undertecknats innan lagen har trätt i kraft är privat aktiebolag. På ett aktiebolag vars aktie, skuldebrev eller värdepapper av annat slag är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen när denna lag träder i kraft tillämpas likväl stadgandena om publika aktiebolag. Ett sådant bolag skall besluta att bolaget skall ombildas till publikt aktiebolag och göra anmälan om beslutet om ändring av bolagsformen inom ett år efter att lagen har trätt i kraft, om den offentliga handeln med bolagets värdepapper inte avslutats före det. Beslutet kan fattas i enlighet med 9 kap. 13 § likväl med iakttagande av vad som stadgas i 17 kap. 1 § 2—4 mom. med undantag för kraven enligt 17 kap. 1 § 2 mom. på täckning för bolagets bundna egna kapital och yttrande av en godkänd revisor. Registermyndigheten kan förena bolagets förpliktelse enligt denna punkt med vite.

3. På ett bolag vars stiftelseurkund har undertecknats innan denna lag har trätt i kraft och vars aktiekapital är mindre än 50 000 mark när lagen träder i kraft tillämpas det krav på minimiaktiekapital som avses i 1 kap. 1 § 3 mom. sedan fem år förflutit från lagens ikraftträdande. Efter att lagen har trätt i kraft får ett sådant bolag inte besluta att nedsätta sitt aktiekapital, om detta efter nedsättningen skulle underskrida 50 000 mark, om inte annat följer av dessa övergångsstadganden.

4. Ett bolag vars aktiekapital är mindre än 50 000 mark sedan fem år förflutit från denna lags ikraftträdande skall träda i likvidation. Beslutet om att bolaget skall träda i likvidation fattas av domstol på anmälan av registermyndigheten eller på ansökan av den

vars rätt kan vara beroende av att bolaget träder i likvidation. Ett beslut om att bolaget skall träda i likvidation får likväl inte fattas, om bolaget för registrering har anmält ett beslut om ökning av aktiekapitalet till minst 50 000 mark eller ett beslut om ombildande av bolaget till öppet bolag eller kommanditbolag eller ett beslut om att bolagets verksamhet fortsätts av en enskild näringsidkare, och om registreringen inte förvägras.

5. Genom lag stadgas särskilt om ett beslut om att bolaget skall träda i likvidation enligt 4 punkten, om tidsfristerna för beslutet och om styrelsens och verkställande direktörens skyldigheter i anknytning till beslutet samt om ändring av bolagsform enligt 4 punkten, om myndighetstillstånd som krävs för en sådan ändring och om tidpunkten när ändringen av bolagsformen träder i kraft.

6. I stället för en bestämmelse i bolagsordningen som strider mot denna lag skall stadgandena i denna lag iakttas, om inte annat följer av dessa övergångsstadganden. Ändring av en lagstridig bestämmelse i bolagsordningen till lagenlig skall anmälas för registrering samtidigt som någon annan ändring av bolagsordningen anmäls för registrering, och likväl senast fem år från lagens ikraftträdande. Registermyndigheten kan förena bolagets förpliktelse enligt denna punkt med vite.

7. En bolagsordning som strider mot denna lag och som anmäls för registrering efter att lagen har trätt i kraft kan inte registreras, om inte annat följer av dessa övergångsstadganden.

8. Efter att denna lag har stadfäst men innan den har trätt i kraft kan ett bolag fatta beslut om att i överensstämmelse med de stadganden som gäller vid ikraftträdandet ändra sin bolagsordning så att den motsvarar stadgandena i denna lag. Beslutet kan anmälas för registrering innan lagen träder i kraft. Det kan registreras så att ändringen av bolagsordningen träder i kraft samma dag som denna lag. Gäller ändringen av bolagsordningen ombildande av ett privat aktiebolag till publikt aktiebolag kan ändringen inte registreras, om inte stadgandena i 17 kap. 1 § har iakttagits.

9. För ett dottersamfund som avses i 1 kap. 3 § gäller i tillämpliga delar vad som i övrigt stadgas eller bestäms om ett aktiebolags dotterbolag.

Övergångsstadganden om aktiebolags bildande

10. På bildande och registrering av ett bolag tillämpas de stadganden som är i kraft när denna lag träder i kraft, om stiftelseurkunden har undertecknats innan lagen har trätt i kraft och om inte annat följer av dessa övergångsstadganden.

11. Har bolagets stiftelseurkund undertecknats innan denna lag har trätt i kraft, tillämpas på registrering av aktiekapitalet 2 kap. 13 § i den lydelse lagrummet har när denna lag träder i kraft. Bolagets helt betalda aktiekapital skall likväl anmälas för registrering inom ett år från lagens ikraftträdande.

12. Stadgandena i 2 kap. 15 § tillämpas inte på ett avtal som ingåtts innan denna lag har trätt i kraft.

Övergångsstadganden om aktiebrev och aktiebok

13. Bolagets registernummer skall antecknas på ett aktiebrev som visas upp för bolaget eller som bolaget utfärdar efter att denna lag har trätt i kraft.

14. En anmälan enligt 3 kap. 11 § 3 mom. skall göras inom två månader från denna lags ikraftträdande.

Övergångsstadganden om aktier som hör till värdeandelssystemet

15. Ett sådant beslut av bolagsstämman, som avses i 3 a kap. 3 a § kan fattas tidigast två år från denna lags ikraftträdande.

16. Håller ett bolag vars aktier överförs till värdeandelssystemet, bolagsstämman efter denna lags ikraftträdande, tillämpas vad som i 3 a kap. 11 § stadgas om den dag som avgör rätten att delta i bolagsstämman.

Övergångsstadganden om ökning av aktiekapitalet

17. På ett sådant beslut av styrelsen om ökning av aktiekapitalet som fattats innan denna lag har trätt i kraft och på registreringen av beslutet tillämpas de stadganden som är i kraft när denna lag träder i kraft, om inte annat följer av dessa övergångsstadganden.

18. Bolagsordningen skall inom tre år från lagens ikraftträdande ändras så att den

motsvarar stadgandena i 4 kap. 2 §. De stadganden som är i kraft när denna lag träder i kraft tillämpas tills bolagsordningen har ändrats. Stadgandena i denna lag skall emellertid tillämpas, om bolagsordningen inte har ändrats inom tre år från lagens ikraftträdande.

19. Har ett beslut om ökning av aktiekapitalet fattats innan denna lag har trätt i kraft, tillämpas på registreringen av aktiekapitalet stadgandena i 4 kap. 12 § 3 mom. i den lydelse lagrummet har när denna lag träder i kraft. Bolagets helt betalda aktiekapital skall likväl anmälas för registrering inom ett år från lagens ikraftträdande.

20. På ett optionslån eller ett lån mot konvertibla skuldebrev vilkas teckningstid börjar innan denna lag har trätt i kraft tillämpas de stadganden om registrering av lånet som är i kraft när denna lag träder i kraft. Ett beslut om upptagande av ett dylikt lån skall likväl anmälas för registrering inom två år från lagens ikraftträdande, om inte lånet före det har anmälts för registrering. Har ett beslut om upptagande av ett optionslån eller ett lån mot konvertibla skuldebrev fattats innan denna lag har trätt i kraft, men lånets teckningstid börjar efter att lagen trätt i kraft, tillämpas på lånet vad som i denna lag stadgas om registrering likväl så att tidsfristen enligt 4 kap. 12 c § 1 mom. räknas från lagens ikraftträdande.

21. Den som med stöd av ett optionslån eller ett lån mot konvertibla skuldebrev tecknat en aktie erhåller aktieägares rättigheter enligt de stadganden som är i kraft när denna lag träder i kraft, om teckningstiden för optionslånet eller lånet mot konvertibla skuldebrev har börjat innan denna lag har trätt i kraft.

22. För en optionsrätt enligt 4 kap. 1 § gäller i tillämpliga delar vad som i övrigt stadgas eller föreskrivs om ett optionslån som upptas av ett aktiebolag.

Övergångsstadganden om nedsättning av aktiekapitalet och aktier med inlösningsvillkor

23. Har domstols tillstånd för nedsättning av aktiekapitalet sökts innan denna lag har trätt i kraft, skall på förfarandet tillämpas 6 kap. 3 § i den lydelse lagrummet har när denna lag träder i kraft.

24. En bestämmelse i bolagsordningen som överensstämmer med 6 kap. 4 § i den

lydelse som lagrummet har när denna lag träder i kraft behöver inte ändras så att den överensstämmer med denna lag. Stadgandena i 6 kap. i denna lag tillämpas efter lagens ikraftträdande likväl på beslutsfattande och inlösningsförfarande som gäller inlösen av en aktie med stöd av en sådan bestämmelse.

Övergångsstadganden om egna aktier

25. En bestämmelse i bolagsordningen enligt 7 kap. 2 § andra meningen i den lydelse som lagrummet har när denna lag träder i kraft behöver inte ändras så att den överensstämmer med denna lag. Stadgandena i 3 kap. 3 § 5 mom. i denna lag tillämpas likväl på inlösen av en aktie med stöd av en sådan bestämmelse efter lagens ikraftträdande.

26. Ett bolag kan med stöd av 7 kap. 3—6 §§ förvärva endast helt betalda aktier.

27. Utan hinder av 1 kap. 1 § 3 mom. i denna lag skall ett bolag inom tre år från denna lags ikraftträdande nedsätta sitt aktiekapital med ett belopp som motsvarar det nominella värdet av de aktier som bolaget enligt de stadganden som var i kraft när denna lag trädde i kraft har löst in och avfört från aktieboken utan att nedsätta aktiekapitalet. Beslutet om nedsättning av aktiekapitalet kan i dessa fall fattas av styrelsen, om aktiekapitalet efter nedsättningen inte underskrider minimiaktiekapitalet. Underskrider bolagets aktiekapital efter nedsättningen av aktiekapitalet minimiaktiekapitalet i ovan nämnda lagrum skall 3 och 4 punkten tillämpas.

28. Aktier som ett bolag innan denna lag trädde i kraft förvärvat i strid med de stadganden som var i kraft när denna lag trädde i kraft skall avyttras inom sex månader från lagens ikraftträdande.

29. På aktier som ett bolag eller dess dotter samfund förvärvat innan denna lag trädde i kraft och som bolaget, enligt de stadganden som var i kraft när denna lag trädde i kraft, inte var skyldig att avyttra tillämpas stadgandena i 7 kap. 8 § sedan tre år förflutit från lagens ikraftträdande.

Övergångsstadganden om bolagets ledning

30. Privata aktiebolag som bildats innan denna lag trädde i kraft och vilkas aktieka-

pital uppgår till minst 500 000 och högst 1 000 000 mark skall organisera sin ledning i överensstämmelse med denna lag inom tre år från lagens ikraftträdande.

31. Ett bolag som innan denna lag trädde i kraft för registrering hade anmält en bestämmelse i bolagsordningen om förvaltningsråd i enlighet med de stadganden som var i kraft när denna lag trädde i kraft kan utan hinder av 8 kap. 11 § 1 mom. ha ett förvaltningsråd.

32. På verkställande direktörens supplement som avses i 8 kap. 3 § i lagen skall tillämpas vad som i övrigt stadgas eller bestäms om ett aktiebolags vice verkställande direktör.

Övergångsstadganden om bolagsstämma

33. På ett beslut av bolagsstämman som fattats innan denna lag trädde i kraft och på dess registrering tillämpas de stadganden som var i kraft när denna lag trädde i kraft, om inte annat följer av dessa övergångsstadganden.

34. På en kallelse till bolagsstämma som utfärdats innan denna lag trädde i kraft och på handlingar som skall hållas tillgängliga för aktieägarna före lagens ikraftträdande tillämpas de stadganden som var i kraft när denna lag trädde i kraft.

35. En begränsning enligt 9 kap. 1 § 3 mom. i denna lag om deltagande i bolagsstämma tillämpas sedan tre år förflutit från lagens ikraftträdande på en aktie som, enligt de omständigheter som rådde när denna lag trädde i kraft, inte var förknippad med en motsvarande begränsning enligt 9 kap. 1 § 3 mom., i den lydelse detta lagrum hade när denna lag trädde i kraft.

36. Bolagsordningen skall ändras så att den motsvarar 9 kap. 3 § 1 mom. inom tre år från lagens ikraftträdande. Tills bolagsordningen har ändrats tillämpas de stadganden som var i kraft när denna lag trädde i kraft. Stadgandena i denna lag skall emellertid tillämpas om bolagsordningen inte har ändrats inom tre år från lagens ikraftträdande. En röstningsbestämmelse i bolagsordningen som strider mot 9 kap. 3 § 1 mom. och som anmälts för registrering före den 1 mars 1979 förblir likväl fortfarande i kraft.

37. Fattas inom tre år från lagens ikraftträdande ett beslut om ändring av bolagsordningen i avsikt att sammanslå olika aktieslag

så att rättigheterna för hela aktieslaget minskar, krävs förutom ett beslut enligt 9 kap. 14 § dessutom samtycke av de aktieägare som har minst en tredjedel av aktierna av detta slag och att beslutet har biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna av detta slag.

Övergångsstadganden om revision

38. Är bolagets värdepapper föremål för offentlig handel när denna lag träder i kraft skall bolagsstämman välja en av Centralhandelskammaren godkänd revisor att granska bokslutet för den räkenskapsperiod som börjar efter lagens ikraftträdande.

39. De stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft tillämpas på behörigheten för en revisor som avses i 10 kap. 1 § 4 mom., om en länsstyrelsens förordnande har sökts innan lagen trädde i kraft.

Övergångsstadganden om bokslut och koncernbokslut

40. Stadgandena om bokslut i denna lag tillämpas senast från och med den räkenskapsperiod som börjar efter att denna lag har trätt i kraft. Om ett moderbolag delar ut medel till aktieägarna, beviljar penninglån eller ställer säkerhet enligt 12 kap. 7 § 1 eller 5 mom. eller återbetalar kapital, eller betalar ränta eller annan gottgörelse på ett kapitallån börjar bolagets skyldighet att göra upp koncernbokslut från lagens ikraftträdande.

41. Skyldighet enligt 11 kap. 14 § att göra registeranmälan om bokslutshandlingarna uppstår för ett bolag som avses i 11 kap. 14 § 2 mom., sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft, för första gången för den räkenskapsperiod som börjar efter lagens ikraftträdande. Har bolaget försummat att uppfylla en före ikraftträdandet uppkommen förpliktelse att tillstålla registermyndigheten sitt bokslut, tillämpas på försummelsen under ett års tid från lagens ikraftträdande 13 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten i den lydelse lagrummet hade när denna lag trädde i kraft.

42. Delårsrapport och årsrapport skall göras upp senast för den rapportperiod som börjar efter att denna lag har trätt i kraft.

Övergångsstadganden om vinstutdelning och annan användning av bolagets tillgångar

43. Stadgandena i 12 kap. 8 § tillämpas inte på lån eller medel som beviljats eller på säkerhet som ställts enligt 12 kap. 7 § i den lydelse lagrummet hade när denna lag trädde i kraft, om lånet eller medlen beviljats eller säkerheten ställts före lagens ikraftträdande och om villkoren för dem inte ändras efter lagens ikraftträdande.

Övergångsstadganden om likvidation

44. Understiger bolagets eget kapital hälften av aktiekapitalet när denna lag träder i kraft, skall stadgandet i 13 kap. 2 § 1 mom. första meningen om beloppet av bolagets resterande eget kapital tillämpas på ett publikt aktiebolag sedan ett år förflutit från lagens ikraftträdande och på ett privat aktiebolag sedan två år förflutit från lagens ikraftträdande. Stadgandet skall likväl tillämpas från den tidpunkt då det egna kapitalet efter lagens ikraftträdande överstiger hälften av aktiekapitalet. Har bolagsstämman som avses i 13 kap. 2 § 1 mom. hållits innan denna lag trädde i kraft, skall 13 kap. 2 § 1 mom. andra meningen tillämpas i den lydelse lagrummet hade när denna lag trädde i kraft, likväl så att bolagsstämman som avses i nämnda lagrum skall hållas inom ett år från lagens ikraftträdande.

Övergångsstadganden om fusion och inlösen av minoritetsaktier

45. På en fusion tillämpas de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft,

om fusionsavtalet före lagens ikraftträdande har godkänts i något av de bolag som deltar i fusionen. På en optionslån, ett lån mot konvertibla skuldebrev eller någon annan med en aktieägars rätt jämförbar rättighet tillämpas inte 14 kap. 3 §, om teckningstiden för rättigheten har börjat före lagens ikraftträdande och om det i beslutet om emittering av rättigheten finns bestämmelser om vilka rättigheter innehavaren av rättigheten har vid en fusion.

46. Om en aktieägare innan denna lag trädde i kraft inte hade inlösningsrätt eller inlösningskyldighet enligt 14 kap. 8 § i den lydelse lagrummet hade när denna lag trädde i kraft, uppstår denna rätt eller skyldighet inte heller med stöd av stadgandena i denna lag på grundval av omständigheter som rådde före lagens ikraftträdande. Inlösningsrätt och inlösningskyldighet som uppstått innan lagen trädde i kraft skall likväl anmälas till bolaget inom två månader från lagens ikraftträdande. På inlösningsförfarandet tillämpas de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft, om inlösningsyrkandet har gjorts före lagens ikraftträdande. På deponering av inlösningsbeloppet och på den ränta som beräknas på detta belopp tillämpas likväl stadgandena i denna lag, om deponeringen görs efter lagens ikraftträdande.

Övergångsstadganden om bolagets brev och blanketter

47. Stadgandena i 16 kap. 7 a § om bolagets brev och blanketter tillämpas sedan ett år förflutit från lagens ikraftträdande.

2.

Lag**om ändring av värdepappersmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/89) 1 kap. 2 § 2 mom., 3 kap. 13 § 2 mom. och 8 kap. 2 § 3 mom. samt
fogas till 2 kap. en ny 10 a § och till 3 kap. 4 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

2 §

Denna lag tillämpas likväl inte på värdepapper som emitteras av ett privat aktiebolag.

2 kap.

Marknadsföring av värdepapper, emission och informationsskyldighet*Omständigheter som påverkar ett värdepappers värde*

10 a §

Ett aktiebolag skall informera den som ordnar offentlig handel om avslut som aktiebolaget har gjort med sina egna aktier.

Informationen skall ges utan dröjsmål och senast innan följande handelsdag börjar. Av informationen skall framgå aktieantalen och priserna, specificerade enligt aktieslag.

Den som ordnar offentlig handel skall med iakttagande av finansinspektionens anvisningar offentliggöra information som har givits med stöd av denna paragraf.

3 kap.

Offentlig handel med värdepapper*Fondbörsens reglemente*

4 §

Reglementet skall också innehålla han-

delsföreskrifter som tryggar likställigheten mellan aktieägarna, om aktiebolaget enligt reglementet får bedriva handel med sina egna aktier på fondbörsen.

13 §

För avtalsmarknadsverksamhet och annan offentlig handel samt för offentliggörande av uppgifter om handeln skall uppgöras de regler och anvisningar som behövs för att ge investerarna ett tillräckligt skydd och skapa förutsättningar för en tillförlitlig offentlig handel. Reglerna skall innehålla handelsföreskrifter som tryggar likställigheten mellan aktieägarna, om aktiebolaget enligt reglerna får bedriva handel med sina egna aktier vid avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel. Reglerna och anvisningarna samt ändringar i dem skall fastställas av finansinspektionen. Handeln får inte inledas och ändringar i regler och anvisningar inte tillämpas förrän finansinspektionen har fastställt dem.

8 kap.

Straffstadganden*Värdepappersmarknadsbrott*

2 §

Den som uppsåtligen eller av grov ovarsamhet

3) bedriver offentlig handel med värdepapper i strid med 3 kap. 1 §, 5 § 1 mom., 10 § 1—3 mom. eller 13 §,

skall, om inte gärningen är ringa eller böter eller fängelse i högst ett år.
 strängare straff stadgas i någon annan lag,
 för värdepappersmarknadsbrott dömas till Denna lag träder i kraft den 199 .

3.

Lag

om ändring av 3 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras 3 § 2 mom. lagen den 26 maj 1989 om värdepappersförmedlingsrörelse (499/89)
 som följer:

3 §

Denna lag träder i kraft den
199 .

Denna lag skall, med undantag av 19 —
 25 §§, inte tillämpas på värdepapper som
 emitteras av ett privat aktiebolag.

4.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/79) 9 § 1 mom. 7 punkten,
 ändras 1 § 1 mom., 3 a § 2 mom., 9 § 1 mom. 2, 5, 8 och 11—13 punkten samt 3 mom.,
 18 § 2 mom., 19 a och 26 §§ samt 27 § 2 mom.,
 av dessa lagrum 3 a § 2 mom. och 9 § 1 mom. 11—13 punkten samt 3 mom. sådana de
 lyder i lag av den 10 december 1993 (1122/93), 18 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den
 22 december 1994 (1301/94), 19 a § sådan den lyder i lag av den 9 mars 1990 (232/90) och
 i nämnda lag av den 10 december 1993 samt 27 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag av
 den 9 mars 1990, samt
 fogas till 9 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat genom lag av den 30 december 1992
 (1616/92) och genom nämnda lag av den 10 december 1993, nya 12 a och 14 punkter, samt
 till lagen nya 18 a och 26 a §§ som följer:

1 §

3 a §

I handelsregistret införs anmälningar och
 meddelanden rörande näringsidkare enligt
 vad som stadgas i denna lag och bestäms
 närmare genom beslut av patent- och regis-
 terstyrelsen.

Om en näringsidkares organ som skall
 införas i registret är en juridisk person eller
 om en medlem av organet är en sådan, an-
 tecknas i registret den juridiska personens
 firma, registernummer och det register i vil-

ket den juridiska personen har införts.

9 §

I ett aktiebolags grundanmälan skall nämnas

2) den dag då stiftelseurkunden undertecknats och den dag då bolagsordningen godkänts vid konstituerande stämma;

5) bolagets adress;

8) en bestämmelse i bolagsordningen, enligt vilken det i bolaget kan finnas aktier av olika slag, samt antalet dylika aktier enligt aktieslag;

11) om bolaget har en verkställande direktör, en suppleant för verkställande direktören eller en disponent, vars och ens personuppgifter;

12) om bolaget har ett förvaltningsråd, dess ordförandes samt alla medlemmars och suppleanters personuppgifter;

12 a) revisors, huvudansvarig revisors och revisorssuppleants personuppgifter;

13) bolagsordningens bestämmelse om tecknande av bolagets firma samt, om någon givits rätt att teckna firman ensam eller tillsammans med någon annan, hans personuppgifter; samt

14) bolagets räkenskapsperiod.

Vad i 1 mom. 6 punkten stadgas om aktiekapital skall på motsvarande sätt tillämpas på ett ömsesidigt försäkringsbolags garantikapital och grundfond samt andelar av garantikapitalet. I ett ömsesidigt försäkringsbolags grundanmälan skall dessutom nämnas den betalada delen av garantikapitalet och grundfonden samt andelarna av garantikapitalet.

18 §

Om de meddelanden och anmälningar som skall sändas till registermyndigheten med anledning av ett öppet bolags, ett kommanditbolags, ett andelslags, en sparbanks, en försäkringsförenings eller en europeisk ekonomisk intressegrupperings likvidation, en bostadsrättsförenings upplösning samt med anledning av ett öppet bolags, ett kom-

manditbolags eller ett andelslags fusion stadgas särskilt.

18 a §

Registermyndigheten handlägger ärenden som gäller överföring av ett aktiebolags aktier till värdeandelssystemet, nedsättning av aktiekapitalet, fusion av aktiebolag, delning av ett aktiebolag, ett aktiebolags likvidation och ombildande av publikt aktiebolag till privat aktiebolag på det sätt som stadgas i lagen om aktiebolag (734/78).

19 a §

Ett bostadsaktiebolags grund- och ändringsanmälningar till handelsregistret handläggs och beslut om registrering av anmälningarna fattas av registerbyrån i det härad inom vilket bolaget har sin hemort. Ärenden som gäller nedsättning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital eller fusion av bostadsaktiebolag handläggs likväl av registermyndigheten.

26 §

Uppgifter som enligt denna lag har antecknats i handelsregistret och kungjorts på behörigt sätt skall anses ha kommit till tredje mans kännedom. Har mindre än 16 dagar förflutit från kungörelsen, kan en omständighet i kungörelsen likväl inte åberopas gentemot tredje man, om han visar att han inte kan ha haft vetskap därom.

Innan kungörandet skett, kan en omständighet som antecknats eller bort antecknas i handelsregistret inte åberopas mot någon annan än den som visas ha haft vetskap därom.

Skiljer sig en kungjord omständighet från en omständighet som antecknats i registret eller från en omständighet som framgår av akten för den firma som antecknats i registret, kan den kungjorda omständigheten inte åberopas gentemot tredje man. Tredje man kan likväl åberopa en kungjord omständighet, om det inte visas att han haft vetskap om den omständighet som antecknats i registret eller som framgår av akten.

Vad som i denna paragraf stadgas om anteckning i registret gäller även avförande av registeranteckning ur registret.

26 a §

Fel som skett vid tillsättandet av en i registret antecknad person som är behörig att

företräda en näringsidkare kan efter kungörelsen återopas gentemot tredje man endast om det kan visas att han haft vetskap om felet.

27 §

 Annan anmälan eller ansökan till handelsregistret som gäller bostadsaktiebolag än sådan som gäller nedsättning av aktiekapitalet eller fusion kan dock endast lämnas in till registerbyrån på bolagets hemort.

Denna lag träder i kraft den 199 .
 Har ett bolags stiftelseurkund undertecknats innan denna lag träder i kraft, tillämpas

på bolagets grundansökan likväl fortfarande 9 § 1 mom. 7 punkten.

Ett aktiebolags räkenskapsperiod och revisor skall anmälas till handelsregistret senast då för bolaget efter att lagen trätt i kraft uppstår skyldighet att göra en anmälan som gäller annat än att en person som hör till bolagets ledning har avgått eller att hans uppdrag har upphört. Försummar aktiebolaget denna anmälningsskyldighet, kan registermyndigheten sätta ut en tid inom vilken bolaget skall fylla sin anmälningsskyldighet. Fyller bolaget inte sin anmälningsskyldighet inom utsatt tid förfaller den anmälan i samband med vilken uppgift borde ha lämnats om räkenskapsperiod och revisor.

5.

Lag

om ändring av 7 och 12 §§ firmalagen

I enlighet med riksdagens beslut
 ändras i firmalagen av den 2 februari 1979 (128/79) 7 § 1 mom. 4 punkten och 2 mom., av dessa lagrum 7 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag av den 9 mars 1990 (233/90), samt
 fogas till 12 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom. som följer:

7 §

 Utöver vad annorstädes är stadgat i lag gäller angående utformningen av firma:

4) ett privat aktiebolags firma skall innehålla ordet "aktiebolag" eller motsvarande förkortning "ab" och ett publikt aktiebolags firma orden "publikt aktiebolag" eller motsvarande förkortning "abp" och, om det är fråga om ett bostadsaktiebolag, skall detta och bolagets hemort klart framgå av firman;

 Ett privat aktiebolags bifirma får inte innehålla ordet "aktiebolag" eller motsvarande förkortning "ab" eller ett publikt aktiebolags bifirma orden "publikt aktiebolag" eller motsvarande förkortning "abp", ej heller ett andelslags bifirma ordet "andelslag" eller i sammansättning ordet "andels-".

12 §

 Med avvikelse från 1 mom. gäller i samband med fusion enligt 14 kap. eller delning enligt 14 a kap. lagen om aktiebolag ensamrätt till firma på grundval av registrering likväl från den dag då fusions- eller delningsplanen kom till registermyndigheten för registrering.

Denna lag träder i kraft den 199 .
 Ett aktiebolag som bildats innan denna lag träder i kraft och som har emitterat värdepapper vilka är föremål för offentlig handel enligt 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen (495/89) skall inom ett år efter att denna lag trätt i kraft ändra sin firma så att den motsvarar de krav som i 7 § 1 mom. 4 punkten ställs på ett publikt aktiebolags firma.

6.

Lag**om ändring av företagsinteckningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i företagsinteckningslagen av den 24 augusti 1984 (634/84) 11 § 2 mom., 18 § 2 mom., 25 § 1 mom. 3 punkten och 34 §, av dessa lagrum 11 § 2 mom. och 34 § sådana de lyder i lag av den 8 februari 1991 (240/91), samt fogas till lagen en ny 21 a § som följer:

2 kap.

Företagsinteckningens rättsverkningar

11 §

Förändringar som gäller näringsidkare

I samband med fusion av ett samfund eller delning av ett aktiebolag gäller beträffande företagsinteckningens bestånd och den förmånsrätt som inteckningen medför vad som i lag stadgas angående samfund i fråga.

3 kap.

Inteckningsförfarandet och företagsintektningsregistret

18 §

Avgörande av företagsintektningsärende

Vad som stadgas i 1 mom. gäller också dödande och utvidgning av företagsinteckning samt sammanföring och delning av företagsinteckningar.

21 a §

Delning av inteckning

Företagsinteckningar, som omfattar ett i 14 a kap. 1 § lagen om aktiebolag (734/78) avsett ursprungligt aktiebolags hela lösa egendom som hör till näringsverksamhet

eller som fastställts i en bestämd del av bolaget eller i lös egendom som hör till näringsverksamhet som bedrivs inom ett bestämt område, kan på ansökan av det ursprungliga bolaget helt eller delvis delas mellan de övertagande bolagen enligt avtal mellan bolaget och inteckningshavarna.

En inteckning får inte delas så att den till säkerhet för samma förbindelse blir fastställd i två eller flera bolags egendom.

25 §

Anteckningar i företagsintektningsregistret

I företagsintektningsregistret antecknas

3) fastställande, utvidgning och dödande av inteckning, sammanföring och delning av inteckningar samt ändring av förmånsrättsordningen;

5 kap.

Särskilda stadganden

34 §

Tryggande av inteckningshavares rätt

En näringsidkare i vars egendom företag-
inteckning har fastställts är skyldig att utan dröjsmål underrätta inteckningshavaren om att företaget eller en intecknad del av det upphör, att företaget eller en del av det överläts eller om egendomsöverlåtelse enligt 9 § 3 mom., fusion av företag eller delning av ett aktiebolag, i 11 § nämnda förändring-

ar som gäller näringsidkaren, en i 15 § 1 mom. 2 punkten nämnd händelse som drabbar egendomen samt om andra händelser i bolaget som väsentligt inverkar på inteckningshavares rätt. Han skall på begäran av inteckningshavaren ge denne även andra

upplysningar som gäller den intecknade egendomen och som behövs för att säkerhetens värde skall kunna konstateras.

Denna lag träder i kraft den 199 .

7.

Lag

om ändring av lagen om bostadsaktiebolag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 17 maj 1991 om bostadsaktiebolag (809/91) 3 § 1 mom. 1, 3 och 6—8 punkten samt 2 mom., 24 § 2 mom., 25 § 2 mom., 76 § 1 mom. samt 88 och 89 §§, av dessa lagrum 76 § 1 mom. sådant de lyder i lag av den 28 oktober 1994 (938/94) och 88 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag, samt

fogas till 3 § 1 mom. en ny 3 a punkt som följer:

3 §

Tillämpning av lagen om aktiebolag

På ett bostadsaktiebolag tillämpas även följande stadganden i lagen om aktiebolag (734/78):

1) stadgandena i 1 kap. 3 § om koncerner och i 1 kap. 4 § om bolagets närmaste krets, de sist nämnda likväl så att även på en disponent tillämpas vad som stadgas i 1 mom. 3 punkten,

3) stadgandena i 4 kap. om ökning av aktiekapitalet, med undantag av emittering av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev,

3 a) stadgandena i 5 kap. om kapitallån,

6) stadgandena i 12 kap. 1 § 1 och 3 mom., 2 § 1 och 2 mom., 4 § 1 mom. samt 5 och 6 §§,

7) stadgandena i 13 kap. om likvidation och upplösning, med undantag av 2, 2 a och 3 §§,

8) stadgandena i 14 kap. om fusion, med undantag av 19—21 §§,

På ett bolag som avses i 2 § 1 mom.

tillämpas dessutom vad revisionslagen stadgar om revision i en koncern och 11 kap. lagen om aktiebolag om koncernbokslut samt 12 kap. 1 § 2 mom., 2 § 3 mom. och 4 § 2 och 3 mom. lagen om aktiebolag.

24 §

Rätt att delta i bolagsstämman

En aktie som tillhör bolaget eller ett dottersamfund till det eller en stiftelse som dessa har bestämmanderätt i på det sätt som avses i 1 kap. 3 § lagen om aktiebolag medför inte rätt att delta i bolagsstämman. En sådan aktie skall inte beaktas när det för ett giltigt beslut eller utövande av någon befogenhet krävs samtycke av samtliga aktieägare eller av ägarna till en bestämd del av aktierna i bolaget.

25 §

Ombud och biträden

En aktieägare och hans ombud får anlitat biträde vid bolagsstämman.

76 §

Förbud att bevilja lån och ställa säkerhet

Ett bolag får inte ge penninglån till den som enligt 1 kap. 4 § lagen om aktiebolag hör till bolagets närmaste krets. Detsamma gäller ställande av säkerhet för skuld.

88 §

Bostadsaktiebolagsbrott

Den som uppsåtligen

1) i de fall som avses i 2 kap. 9 §, 4 kap. 9 §, 13 kap. 15 § eller 14 kap. 16 § lagen om aktiebolag till registermyndigheten eller en domstol lämnar en oriktig anmälan eller försäkran eller ett oriktigt intyg om betalning av aktiekapital eller skuld,

2) bryter mot stadgandena om avgivande av utlåtande av revisor såsom oberoende sakkunnig,

3) bryter mot stadgandena om återbetalning av kapitallån, betalning av ränta eller annan gottgörelse eller ställande av säkerhet i lagen om aktiebolag som skall tillämpas med stöd av denna lag,

4) utbetalar bolagets medel i strid med de stadganden i lagen om aktiebolag som skall tillämpas med stöd av denna lag, eller

5) beviljar penninglån eller ställer säkerhet i strid med 76 §, skall för *bostadsaktiebolagsbrott* dömas

till böter eller fängelse i högst ett år, om inte gärningen är obetydlig eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

89 §

Bostadsaktiebolagsförseelse

Den som uppsåtligen

1) i strid med 15 § utger aktiebrev eller vid utgivande av aktiebrev eller interimisbevis handlar i strid med denna lag,

2) bryter mot vad som stadgas om framläggande av protokoll från bolagsstämma,

3) försummar att föra aktiebok eller att hålla den tillgänglig, eller

4) bryter mot vad denna lag stadgar om uppgörande av bokslut, mot vad som i 6 kap. 3 § 2 mom. lagen om aktiebolag stadgas om uppgörande av mellanbokslut, mot vad som i 11 kap. lagen om aktiebolag stadgas om koncernbokslut eller mot vad lagen om aktiebolag stadgar om slutredovisning vid fusion eller likvidation av bolag,

skall för *bostadsaktiebolagsförseelse* dömas till böter, om inte gärningen är obetydlig eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

För bostadasaktiebolagsförseelse döms också den som av grov oaktsamhet förfar på det sätt som avses i 1 mom. 4 punkten.

Denna lag träder i kraft den 199 .

8.

Lag

om ändring av 8 kap. 3 och 4 §§ lagen om öppna bolag och kommanditbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 april 1988 om öppna bolag och kommanditbolag (389/88) 8 kap.
 3 § 3 mom. och 4 § 2 mom. samt
fogas till 8 kap. 3 § ett nytt 4 mom. som följer:

8 kap.

Ändring av bolagsform och fusion av bolag

3 §

Ombildande till aktiebolag

 Över beslutet om ändring av bolagsform
 skall upprättas en handling som omfattar
 bolagsordningen och där varje aktieägarers
 namn och adress samt det antal aktier som
 tillkommer honom skall nämnas. I ett öppet
 bolag skall bolagsmännen och i ett komman-
 ditbolag de ansvariga bolagsmännen under-
 teckna handlingen.

På aktiebolagets aktiekapital samt på re-
 dogörelsen för och yttrandet om aktiekapi-
 talet i handlingen tillämpas 2 kap. 4 och
 4 a §§ lagen om aktiebolag. Ombildas ett

öppet bolag eller ett kommanditbolag till ett
 publikt aktiebolag, tillämpas dessutom 17
 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag.

4 §

*Verkställande av beslut om ombildande till
aktiebolag*

 I ett öppet bolag skall bolagsmännen och
 i ett kommanditbolag de ansvariga bolags-
 männen tillsammans med den för aktiebola-
 get valda styrelsen göra anmälan till han-
 delsregistret om ändringen av bolagsformen,
 varvid i tillämpliga delar skall iakttas vad
 som stadgas om anmälan av aktiebolag till
 handelsregistret.

 Denna lag träder i kraft den 199 .

9.

Lag**om ändring av lagen om andelslag**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 maj 1954 om andelslag (247/54) 156 b och 156 c §§, sådana de lyder i lag av den 22 december 1989 (1240/89),
ändras 156 a §, 158 a § 3 mom., 158 c § och 196 § 1 mom.,
 av dessa lagrum 156 a § sådan den lyder i lag av den 29 maj 1981 (371/81) och 158 a § 3 mom., 158 c § och 196 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 22 december 1989 samt
fogas till 158 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 22 december 1989, ett nytt 4 mom. som följer:

16 kap.

Fusion av andelslag

156 a §

Äger ett andelslag samtliga aktier i ett aktiebolag, kan styrelserna avtala om att aktiebolaget fusioneras med andelslaget. I fråga om fusionen iakttas i tillämpliga delar stadgandena om dotterbolagsfusion i 14 kap. lagen om aktiebolag (734/78). Av nämnda kapitel tillämpas på fusionen likväl inte 8—11 §§, stadgandena i 12 § om inlösen av aktier i det överlåtande bolaget, andra meningarna i 14 § 1 mom. eller 18 §.

På aktiebolagets aktiekapital samt på redogörelsen för och utlåtandet om aktiekapitalet i protokollet tillämpas 2 kap. 4 och 4 a §§ lagen om aktiebolag. Ombildas ett andelslag till ett publikt aktiebolag, tillämpas dessutom 17 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag.

158 c §

Aktiebolagets styrelse skall till handelsregistret göra en anmälan om att andelslaget har ombildats till aktiebolag, varvid i tillämpliga delar skall iakttas vad som stadgas om anmälan till handelsregistret när aktiebolag bildas.

19 kap.

Särskilda stadganden

196 §

Centralhandelskammaren utser på ansökan av en part för varje fall som avses i 189 och 195 §§ en behövligt antal skiljemän som skall ha behövlig sakkunskap. Centralhandelskammaren utser även skiljemännens ordförande.

16 a kap.

Ombildande av andelslag till aktiebolag

158 a §

Det protokoll som sätts upp över beslutet motsvarar aktiebolagets stiftelseurkund. Bolagsordningen skall fogas till protokollet. Dessutom skall i protokollet anges varje aktieägares namn och adress samt det antal aktier som tillkommer honom.

Denna lag träder i kraft den

199 .

10.

Lag**om ändring av 26 § lagen om värdeandelskonton**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 26 § 2 mom. 1 punkten lagen den 17 maj 1991 om värdeandelskonton (827/91)
som följer:

26 §

Ett förvärv eller en rättighet som har
uppkommit tidigare får utan hinder av 1
mom. företräde i förhållande till senare för-
värv eller rättigheter, om

1) de senare grundar sig på avvitrning

eller arv eller på fusion, delning, upplösning
av en juridisk person eller skifte av gemen-
sam egendom, eller

Denna lag träder i kraft den 199 .

11.

Lag**om ändring av 2 kap. 5 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 kap. 5 § 2 mom. lagen den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade op-
tioner och terminer (772/88) som följer:

2 kap.

Optionsföretaget och marknadsparterna

5 §

När det i 1 mom. nämnda förhållandet
beräknas, skall till optionsföretagets eget
kapital hänföras aktie- eller andelskapital,
reservfond, överkursfond och uppskrivnings-
fond, vinstandel minskad med förlust samt
motsvarande poster. Från optionsföretagets
eget kapital avdras vid beräkningen av det i
1 mom. nämnda förhållandet aktier och an-

delar i sådana optionsföretag av vilkas aktier
och andelar optionsföretaget äger mer än en
femtedel samt sådana fordringar hos dessa
företag som har sämre förmånsrätt än övriga
förbindelser. Till ett optionsföretag räknas
vid beräkning av den ägoandel som avses i
detta moment ett bolag som hör till samma
koncern som optionsföretaget samt en pen-
sionsfond och pensionskassa för optionsföre-
taget eller för ett bolag som hör till samma
koncern som företaget.

Denna lag träder i kraft den 199 .

12.

Lag

om ändring av 2 § lagen om granskning av sådana aktiebolags verksamhet, i vilka staten innehar aktiemajoriteten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 2 mom. lagen den 23 december 1947 om granskning av sådana aktiebolags verksamhet, i vilka staten innehar aktiemajoriteten (968/47), sådant det lyder i lag av den 30 maj 1980 (386/80), som följer:

2 §

verket att vara revisor för ett bolag i vilket staten innehar aktiemajoriteten.

Den granskningsuppgift som enligt denna lag ankommer på statens revisionsverk utgör inte hinder för en tjänsteman vid revisions-

Denna lag träder i kraft den 199 .

Helsingfors den 31 maj 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Kari Häkämies*

1.

Lag**om ändring av lagen om aktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 september 1978 om aktiebolag (734/78) 2 kap. 13 §, 4 kap. 11 § samt 11 kap. 5 §, 9 § 3 mom.,

av dessa lagrum 2 kap. 13 § sådan den lyder i lag av den 5 augusti 1983 (687/83) samt 11 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 23 december 1992 (1573/92),

ändras 1 kap. 1 § 1 och 3 mom. och 2 §, 2 kap. 2 § 2 mom., 4 §, 6 § 1 mom., 9 och 12 §§, 3 kap. 1—3 §§, 5 § 2 och 3 mom., 8 §, 10 § 1 mom. och 11 § 1 mom., 3 a kap. 11, 12 och 15 §§, 4 kap. 1 och 2 §§, 3 § 2 mom., 4—10 och 12 §§, 13 § 1 och 3 mom. samt 14 §, 5—7 kap., 8 kap. 1—3 och 7 §§, 8 § 1 mom., 11 och 15 §§, 9 kap. 1 § 3 mom., 2 § 2 mom., 3 §, 9 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom., 14 § 1 mom. och 15 § 1 mom. 3 punkten, 10 kap. 1 § 1 och 4 mom., 4 § och 14 § 1 mom., 11 kap. 4 § 2 mom., 6 § 3 mom., 7 och 8 §§, 9 § 2, 4 och 7 mom. samt 10—12 och 14 §§, 12 kap. 1 § 1 mom., 2 och 3 §§, 4 § 2 mom., 5 och 7 §§, 13 kap. 1 och 2 §§, 2 a § 2 mom., 3 § 3 mom., 4 § 1 mom., 7 och 8 §§, 11 § 1 mom. och 15 §, 14 kap., 15 kap. 6 § 1 och 3 mom. samt i 16 kap. den svenskspråkiga mellanrubriken före 1 § och 1 §, 2 § 1 mom., 5 § 1, 3 och 4 mom., 7 § 1 mom., 8 och 9 §§,

av dessa lagrum 2 kap. 9 och 12 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom nämnda lag av den 5 augusti 1983, 3 kap. 2 § och 10 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 30 december 1992 (1618/92), 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 5 augusti 1983 och 11 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag, 3 a kap. 11, 12 och 15 §§ sådana de lyder i lag av den 17 maj 1991 (832/91), 4 kap. 2 och 4 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom lag av den 12 juni 1992 (504/92), 10 § sådan den lyder i sistnämnda lag samt 8, 9 och 12 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom nämnda lag av den 5 augusti 1983, 5 kap. sådant det lyder delvis ändrat genom nämnda lag av den 12 juni 1992 och lag av den 9 augusti 1993 (745/93), 6 och 7 kap. sådana de lyder delvis ändrade genom nämnda lag av den 5 augusti 1983, 9 kap. 3 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda lag och 15 § 3 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag, 10 kap. 1 § 1 och 4 mom. samt 4 § sådana de lyder i lag av den 28 oktober 1994 (937/94), 11 kap. 7 och 8 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom nämnda lagar av den 5 augusti 1983 och den 23 december 1992, 9 § 4 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 12 juni 1992, 9 § 7 mom., 10—12 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 23 december 1992 samt 14 § sådan den lyder i lag av den 10 juni 1988 (501/88) och i nämnda lag av den 23 december 1992, 12 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad genom sistnämnda, 3 § sådan den lyder i nämnda lag av den 5 augusti 1983, samt 7 § sådan den lyder i lagar av den 3 april 1981 och den 15 september 1989 (248/81 och 815/89), 13 kap. 2 § och 15 § sådana de lyder i nämnda lag av den 5 augusti 1983 och 2 a § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 25 januari 1993 (48/93), 14 kap. sådant det lyder delvis ändrat genom nämnda lag av den 5 augusti 1993 och lagar av den 22 januari 1988 och den 8 februari 1991 (51/88 och 243/91), 16 kap. 1 § sådan den lyder i nämnda lag av den 5 augusti 1983, 2 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 18 juni 1993 (516/93), 5 § 4 mom. sådant det lyder i lag av den 23 oktober 1992 (969/92), 7 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 10 juni 1988, 8 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 5 augusti 1983 och den 28 oktober 1994 samt 9 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 24 augusti 1990 (807/90), samt

fogas till 1 kap. nya 3 och 4 §§, till 2 kap. 3 § ett nytt 3 mom. samt till kapitlet nya 4 a och 15 §§, till 3 kap. nya 1 a—1 c §§ och till kapitlets 11 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 5 augusti 1983, ett nytt 3 mom., till 3 a kap. nya 3 a, 16 och 17 §§, till 4 kap. nya 2 a, 4 a, 4 b, 5 a, 5 b, 8 a och 12 a—12 c §§ samt före 12 a § en ny

mellanrubrik, till 8 kap. 6 § ett nytt 3 mom. och till kapitlet en ny 11 a §, till 9 kap. nya 2 a—2 c §§, till kapitlets 12 § nya 3 och 4 mom. samt till 15 § 1 mom. en ny 3 a punkt, till 10 kap. 1 §, sådan den lyder i nämnda lag av den 28 oktober 1994, ett nytt 5 mom., till 11 kap. 6 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 23 december 1992, ett nytt 4 mom. samt till kapitlet nya 6 a och 9 a §§ samt före 12 § en ny mellanrubrik, till 12 kap. 1 § ett nytt 3 mom. samt till kapitlet nya 3 a och 8 §§, till lagen ett nytt 14 a kap., till 16 kap. 5 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 23 oktober 1992, ett nytt 5 mom. varvid det ändrade 4 mom. blir 5 mom. samt till kapitlet en ny 7 a § och före den en ny mellanrubrik samt till lagen ett nytt 17 kap. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Denna lag tillämpas på alla aktiebolag, såframt icke annat är särskilt stadgat.

1 §

Denna lag tillämpas på alla aktiebolag, om annat inte stadgas särskilt. Ett aktiebolag kan vara privat (*privat aktiebolag*) eller publikt (*publikt aktiebolag*).

Aktiebolag skall ha ett på aktier fördelat aktiekapital. Aktiekapitalet skall uppgå till minst femtontusen mark. Aktierna skall lyda på lika belopp och vara minst tre till antalet.

Aktiekapitalet skall uppgå till minst 50 000 mark i privata aktiebolag och till minst 500 000 mk i publika aktiebolag. Aktierna skall lyda på lika belopp, om aktiekapitalet är fördelat på flera aktier.

2 §

Äger aktiebolag så många aktier i annat inhemskt aktiebolag eller utländskt aktiebolag eller därmed jämförbart bolag, att det har mer än hälften av de röster samtliga aktier medför, är det förra bolaget moderbolag och det senare dotterbolag. Äger moderbolag tillsammans med dotterbolag eller dotterbolag ensamt eller flera dotterbolag tillsammans ovan avsett antal aktier i annat bolag, är även sistnämnda bolag dotterbolag till moderbolaget.

Har aktiebolag eljest på grund av äganderätt till aktier eller avtal bestämmanderätt i annat aktiebolag och en betydande andel i resultatet av dess verksamhet, är likaså det förra bolaget moderbolag och det senare dotterbolag.

Moderbolag och dotterbolag utgör tillsammans en koncern.

2 §

Sådana värdepapper i ett privat aktiebolag som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 1 — 3 punkten värdepappersmarknadslagen (495/89) får inte vara föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen eller för motsvarande förfarande.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte sådana värdepapper i ett privat aktiebolag som ensamma eller tillsammans med andra värdepapper medför rätt att använda eller erhålla av bolaget utbudna konsumtionsnyttigheter av det slag som avses i konsumentskyddslagen (38/78), om

1) bolaget inte bedriver annan affärsverksamhet än att sälja, bjuda ut eller i övrigt marknadsföra konsumtionsnyttigheter samt därtill ansluten verksamhet, samt att

2) bolagets affärsverksamhet riktar sig huvudsakligen till ägare av sådana värdepapper som avses ovan.

När andra än i 2 mom. avsedda värdepapper i ett privat aktiebolag bjuds ut till allmänheten skall det uppges att värdepappren inte kan vara föremål för offentlig handel

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

enligt värdepappersmarknadslagen eller för motsvarande förfarande.

3 §

Om ett aktiebolag har bestämmanderätten i ett annat inhemskt eller utländskt samfund, är det förstnämnda moderbolaget och det sistnämnda dottersamfund. Moderbolaget och dess dottersamfund bildar en koncern.

Ett aktiebolag anses ha bestämmanderätt i ett annat samfund, om det har

1) mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar medför och denna röstmajoritet grundar sig på ägande, medlemskap, bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgar eller något annat avtal, eller

2) rätt att utse flertalet av medlemmarna i det andra samfundets styrelse eller ett därmed jämförbart organ eller i organ som har denna rätt och utnämningrätten grundar sig på samma omständigheter som den röstmajoritet som avses i 1 punkten.

När den röstandel i ett aktiebolag som avses i 2 mom. räknas ut, beaktas inte röstningsbegränsning som följer av lag, bolagsordningen, bolagsavtalet eller därmed jämförbara stadgar. När ett samfunds sammanlagda röstetal beräknas, beaktas inte röster som hänförs till sådana aktier, medlemsandelar eller bolagsandelar som tillhör samfundet eller dess dottersamfund eller en stiftelse där samfundet eller dess dottersamfund har bestämmanderätt på det sätt som stadgas i denna paragraf.

Ett aktiebolag har bestämmanderätt i ett annat samfund också när aktiebolaget tillsammans med ett eller flera dottersamfund eller dottersamfundet ensamt eller tillsammans med andra dottersamfund har sådan bestämmanderätt som avses i 2 mom.

Om ett utländskt bolag som kan jämföras med ett aktiebolag har sådan bestämmanderätt i ett finländskt aktiebolag som avses ovan, skall vid tillämpning av 11 kap. 7 § och 11 § 3 mom. samt 12 kap. 7 § 1 och 2 mom. det utländska bolaget anses som moderbolag och det finländska bolaget som dottersamfund.

4 §

Till ett bolags närmaste krets hör

1) den som har sådan bestämmanderätt i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bolaget som avses i 3 § 2 — 4 mom. eller som lyder under den som har bestämmanderätt i bolaget eller som hör till samma koncern som bolaget,

2) den som på grundval av äganderätt, optionsrätt eller ett konvertibelt skuldebrev innehar eller kan inneha minst en procent av bolagets aktier eller det röstetal som aktierna medför eller motsvarande innehav eller rösträtt i ett samfund som hör till bolagets koncern eller i ett samfund eller en stiftelse som har bestämmanderätt i bolaget,

3) bolagets verkställande direktör, styrelsemedlemmar, förvaltningsrådsmedlemmar och revisorer samt den som har motsvarande ställning i ett sådant samfund eller en sådan stiftelse som avses i 1 punkten,

4) en i 1 — 3 punkten nämnd persons make, syskon och halvsyskon samt släktingar i rakt upp- eller nedstigande led till en i 1 — 3 punkten nämnd person eller till dennes make och maken till en här nämnd person, varvid med make jämställs den med vilken personen i fråga lever i ett äktenskapsliknande förhållande, samt

5) ett samfund eller en stiftelse där en person som avses i 2—4 punkten ensam eller tillsammans med någon annan har sådan bestämmanderätt som avses i 3 § 2—4 mom.

Vid beräkning av innehav och rösträtt som avses i 1 mom. 2 punkten tillämpas 3 § 3 mom. och hänförs till den andel som en delägare eller medlem i samfundet har också en sådan persons innehav och rösträtt som står i ett sådant förhållande till honom som avses i 1 mom. 4 punkten samt ett sådant samfunds och en sådan stiftelses innehav och rösträtt som står i ett sådant förhållande till honom som avses i 5 punkten.

2 kap.

Aktiebolags bildande

2 §

Stiftelseurkunden skall innehålla förslag till bolagsordning, och i den skall anges:

1) stiftares yrke, nationalitet, hemort och postadress;

2 §

Stiftelseurkunden skall innehålla ett förslag till bolagsordning, och i den skall anges

1) varje stiftares fullständiga namn och adress, beträffande fysiska personer boning-

Gällande lydelse

2) det belopp som för varje aktie skall betalas till bolaget;

3) den tid inom vilken aktierna skall tecknas och tiden för betalningen av dem; samt

4) tiden och sättet för kallelse till konstituerande stämma, såvida icke stämman enligt 7 § 2 mom. skall hållas utan kallelse.

4 §

I stiftelseurkunden skall intagas bestämmelse *beträffande överenskommelse som träffats* om:

1) att aktie skall kunna tecknas med rätt eller skyldighet att i bolaget mot aktie insätta annan egendom än pengar (apportegendom) eller att aktie eljest kan tecknas med villkor;

2) att egendom skall tillkomma bolaget på annat sätt än mot aktier;

3) att bolaget skall ersätta andra kostnader för bolagets bildande än offentliga avgifter och sedvanliga arvoden för upprättande av stiftelsehandlingar och därmed jämförbart arbete; eller

4) att någon eljest skall av bolaget erhålla särskild rättighet eller förmån.

Stiftelseurkunden skall innehålla redogörelse för de omständigheter, som kan vara av betydelse vid bedömandet av värdet av egendom som skall insättas i eller anskaffas till bolaget och av ovan avsedd bestämmelse i allmänhet. Härvid skall särskilt anges:

1) namn och hemort beträffande den som avses med bestämmelsen;

2) det värde till vilket egendom, som skall insättas i eller anskaffas till bolaget, anses kunna upptagas i balansräkningen och antalet aktier eller annat vederlag, som skall lämnas för egendomen; samt

Föreslagen lydelse

sort och finländsk personbeteckning eller, i avsaknad av sådan, födelsetid samt beträffande juridiska personer hemort, registernummer och det register där en juridisk person har införts,

2) det belopp som för varje aktie skall betalas till bolaget,

3) den tid inom vilken aktierna skall tecknas och tiden för *betalning* av dem,

4) tiden och sättet för kallelse till konstituerande stämma, *om inte stämman enligt 7 § 2 mom. skall hållas utan kallelse, samt*

5) *bolagets kostnader eller uppskattade maximikostnader för bolagets bildande.*

3 §

Justitieministeriet kan utfärda bestämmelser om en basbolagsordning för privata aktiebolag.

4 §

I stiftelseurkunden skall *tas in* en bestämmelse *om saken, ifall*

1) *en aktie kan* tecknas med rätt eller skyldighet att i bolaget mot *aktien sätta in* annan egendom än pengar (*apportegendom*) eller *en aktie annars* kan tecknas *på vissa villkor,*

2) egendom skall tillkomma bolaget på annat sätt än mot aktier,

3) bolaget skall ersätta andra kostnader för bolagets bildande än offentliga avgifter och sedvanliga arvoden för upprättande av stiftelsehandlingar och därmed jämförbart arbete, eller *ifall*

4) någon *annars* skall *få* särskild rättighet eller förmån *av bolaget.*

Stiftelseurkunden skall innehålla *en* redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid *bedömningen av en bestämmelse som avses i 1 mom. I synnerhet skall redogöras för sådana omständigheter som kan vara av betydelse vid värdering av egendom som tillkommer bolaget. Av redogörelsen skall framgå i 2 § 2 mom. 1 punkten nämnda uppgifter om den som bestämmelsen gäller och det värde till vilket den egendom som tillkommer bolaget föreslås bli upptagen i balansräkningen samt antalet aktier eller det vederlag av annat slag som skall*

Gällande lydelse

3) det högsta beräknade beloppet av de i bestämmelsen nämnda kostnaderna för bolagets bildande.

Ovan i 1 mom. avsedd överenskommelse skall uppgöras skriftligen. Stiftelseurkunden skall innehålla överenskommelsen eller kopia därav eller hänvisning till densamma samt uppgift om var insättes i bolaget mot aktier eller eljest anskaffas till bolaget, skall vad ovan är sagt om skriftlig överenskommelse gälla rörelsens resultaträkningar och balansräkningar för de två senaste räkenskapsperioderna. I stiftelseurkunden skall dessutom redogöras för rörelsens resultat under tiden efter den senaste räkenskapsperioden. Finns ej resultaträkningar och balansräkningar, skall i stiftelseurkunden redogöras för rörelsens resultat under nämnda räkenskapsperioder.

Bestämmelse i fråga om vilken stadgandena i denna paragraf icke iakttagits är utan verkan mot bolaget.

Föreslagen lydelse

ges för egendomen.

Om det upprättas ett skriftligt avtal eller ges en skriftlig förbindelse om en omständighet som avses i en bestämmelse av det slag som nämns i 1 mom., skall till stiftelseurkunden fogas denna handling eller en kopia därav eller hänvisning till den samt uppgift om var avtalet hålls tillgängligt för aktieägarna. Om en rörelse insätts i bolaget mot aktier eller annars anskaffas till bolaget, skall till stiftelseurkunden också fogas bokslutshandlingarna för de två senaste räkenskapsperioderna samt de delårsrapporter som uppgjorts efter det senaste bokslutet. I stiftelseurkunden skall dessutom redogöras för rörelsens resultat och ekonomiska ställning under tiden efter det senaste bokslutet eller den senaste delårsrapporten. Finns ej bokslutshandlingar, skall i stiftelseurkunden redogöras för rörelsens resultat och ekonomiska ställning under de två senaste räkenskapsperioderna.

Apportegendomen kan bestå endast av egendom som är av ekonomiskt värde för bolaget. En förbindelse att utföra arbete eller tillhandahålla en tjänst kan inte utgöra apportegendom.

Ett avtal eller en förbindelse är utan verkan mot bolaget, om stadgandena i denna paragraf eller 4 a § inte har iakttagits .

4 a §

En eller flera godkända revisorer skall såsom oberoende sakkunniga värdera den egendom som tillförs bolaget enligt 4 § 1 mom. 1 eller 2 punkten och ge ett utlåtande om egendomen vilket skall dateras och undertecknas. Utlåtandet skall fogas till stiftelseurkunden och innehålla

1) uppgift om den egendom som tillförs bolaget,

2) uppgift om de värderingsmetoder som har använts och om de resultat som dessa metoder ger,

3) uppgift om det vederlag som skall ges för egendomen, samt

4) en uppskattning av om egendomens värde motsvarar minst det vederlag som skall ges för egendomen och, om vederlaget är aktier i bolaget, det belopp som skall be-

Gällande lydelse

6 §

Stiftarna besluter om aktieteckningens godkännande och om det antal aktier, som skall tilldelas tecknaren. Har stiftare i stiftelseurkunden uppgivit, att han tecknar visst antal aktier, skall minst detta antal tilldelas honom.

9 §

Om bildandet av aktiebolag skall inom sex månader från det stiftelseurkunden under-tecknades göras anmälan för registrering på det sätt som är särskilt stadgat därom.

Som aktiekapital registreras det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tecknarna tilldelade aktier med avdrag för det sammanlagda nominella beloppet av aktier som enligt 12 § förklarats ogiltiga. Förutsättning för registrering är att detta aktiekapital uppgår till minst bolagets minimikapital och att minst hälften därav har inbetalts. Har aktierna tecknats till överkurs, skall en motsvarande del av det belopp som överstiger det nominella beloppet vara inbetald.

Till registeranmälan skall fogas en försäkran av samtliga medlemmar av bolagets styrelse att stadgandena i denna lag iaktta-

Föreslagen lydelse

talas för aktierna.

Egendomen skall värderas omedelbart före den konstituerande bolagsstämman.

Om en av de revisorer som bolagsstämman väljer skall vara godkänd av Centralhandelskammaren skall också den revisor som är oberoende sakkunnig vara godkänd av Centralhandelskammaren. De revisorer som är oberoende sakkunniga har rätt till arvode av bolaget.

6 §

Stiftarna beslutar om en aktieteckning skall godkännas och om det antal aktier som skall tilldelas varje tecknare. Har en stiftare i stiftelseurkunden angivit att han tecknar ett visst antal aktier, skall minst detta antal tilldelas honom. Till stiftelseurkunden skall fogas ett beslut om godkännande av sådana aktieteckningar som inte har gjorts i stiftelseurkunden.

9 §

Ett aktiebolag skall inom sex månader från det stiftelseurkunden under-tecknades anmälas för registrering på det sätt som stadgas särskilt.

Som aktiekapital registreras det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tecknarna tilldelade aktier, med avdrag för det sammanlagda nominella beloppet av aktier som enligt 12 § förklarats ogiltiga. Det aktiekapital som registreras skall uppgå till minst bolagets minimikapital.

Det belopp som betalas för aktierna skall vara i bolagets ägo och besittning innan bolaget anmäls för registrering. Det belopp som betalas i pengar skall vara inbetalt på bolagets konto i en depositionsbank i Finland eller i ett sådant utländskt kreditinstitut filialkontor som har rätt att ta emot depositioner. Det belopp som har betalats för aktierna får inte användas förrän styrelsen har valts.

Till registeranmälan skall fogas
1) en försäkran av bolagets styrelsemedlemmar och verkställande direktör att stad-

Gällande lydelse

gits vid bolagets bildande och att det belopp, som inbetalts för aktierna, innehas av bolaget. Till anmälan skall även fogas intyg av bolagets revisorer över att stadgandena i 2 mom. om betalning iakttagits.

12 §

Erlägges icke det belopp som skall betalas för aktie i tid och senast inom en månad efter det styrelsen givit betalningsanmaning, kan styrelsen förklara aktien förverkad. *Betalningsanmaningen, varav skall framgå påföljden av försummelse, skall sändas till den betalningsskyldige, om hans adress är känd för bolaget. I annat fall skall anmaningen publiceras i en tidning med spridning på bolagets hemort.*

Styrelsen kan låta annan övertaga förverkad aktie och därtill hörande betalningsskyldighet. Har bolaget ännu inte registrerats, kan styrelsen även förklara förverkad aktie ogiltig.

Om aktie förklaras ogiltig eller om full betalning inte heller fås av ny tecknare, skall den som tecknat den förverkade aktien i ersättning till bolaget erlægga en tiondedel av full betalning för aktien.

13 §

Aktie skall till fulla betalas inom ett år från bolagets registrering. Bolaget skall inom en månad efter utgången av denna tid för registrering anmäla för hur många aktier full betalning erlagts. Till registeranmälan skall fogas en försäkran av samtliga medlemmar av bolagets styrelse samt intyg av revisorerna om att det belopp som inbetalts för aktierna innehas av bolaget. Har anmälan inte gjorts eller framgår det av anmälan att full betalning inte erlagts för aktier vilkas sammanlagda nominella belopp motsvarar minimikapitalet enligt bolagsordningen, skall registreringsmyndigheten uppmana bolaget att inom utsatt tid göra sådan anmälan. Följs inte uppmaningen, skall registreringsmyndigheten göra anmälan hos domstol för bolagets försättande i likvidation och under-

Föreslagen lydelse

gandena i denna lag *har iakttagits vid bildandet av bolaget* och att det belopp som *har inbetalts för aktierna är i bolagets ägo och besittning, samt*

2) ett intyg av bolagets revisorer över att denna lags stadganden om betalning av aktiekapitalet *har iakttagits.*

12 §

Om en aktie inte betalas inom utsatt tid, skall styrelsen utan dröjsmål driva in det försenade beloppet. Styrelsen kan konstatera att rätten till en aktie är förverkad, om det försenade beloppet jämte ränta inte betalas inom en månad efter utgången av den betalningstid som avses i 2 § 2 mom. 3 punkten.

Om rätten till en aktie är förverkad, kan styrelsen ge aktien till en ny tecknare, som utan dröjsmål skall betala det belopp för aktien som har förfallit till betalning. Styrelsen skall innan bolaget anmäls för registrering ogiltigförklara de aktier som inte är till fulla betalda. Styrelsens beslut om ogiltigförklaring skall fogas till stiftelseurkunden.

Om en aktie förklaras ogiltig av någon orsak som nämns i 2 mom., är var och en som tecknat denna aktie skyldig att som ersättning till bolaget betala en tredjedel av det belopp som skall betalas för aktien.

13 §

(upphävs)

Gällande lydelse

rätta bolaget härom.

Om det sammanlagda nominella beloppet av de aktier, vilka till fullo betalats, motsvarar minimikapitalet men icke det registrerade aktiekapitalet, skall registermyndigheten, efter att ha hört bolaget, registrera att aktiekapitalet nedsatts med det sammanlagda nominella beloppet av de obetalda aktierna, varvid dessa blir ogiltiga.

Föreslagen lydelse

15 §

För ett sådant avtal om förvärv av annan egendom än pengar till bolaget som ingåtts efter undertecknandet av stiftelseurkunden och om vilket inte har tagits in en sådan bestämmelse i stiftelseurkunden som avses i 4 § skall bolagsstämmans godkännande inhämtas, om

1) avyttrare av egendomen är en stiftare eller aktieägare, någon som i dessa har sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 § 2—4 mom., en sådan nära anhörig till en stiftare eller aktieägare som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 4 punkten eller någon som lyder under bestämmanderätten av någon ovan nämnd på det sätt som avses i 1 kap. 3 § 2—4 mom.,

2) högst två år har förflutit från registreringen av bolaget,

3) vederlaget för förvärvet är minst en tiondel av det vid förvärvstidpunkten registrerade aktiekapitalet eller, om bolaget inte har registrerats, minst en tiondel av det aktiekapital som motsvarar de tecknade aktierna och från vilket har dragits av de ogiltigförklarade aktierna,

4) förvärvet inte hör till bolagets sedvanliga affärsverksamhet, och

5) egendomen inte förvärvas i samband med sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen.

Som förvärvstidpunkt anses den tidpunkt då avtalet om förvärvet har ingåtts.

Styrelsen skall för bolagsstämman lägga fram en sådan skriftlig redogörelse för förvärvet som avses i 4 § 2 mom. samt ett sådant revisorsutlåtande som avses i 4 a §. Redogörelsen och utlåtandet skall hållas tillgängliga för aktieägarna på bolagets huvudkontor under minst en vecka före bolagsstämman och utan dröjsmål sändas till de aktieägare som ber om det samt framläggas på bolagsstämman.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bolagsstämman beslut skall anmälas för registrering inom en månad. Till anmälan skall fogas en sådan redogörelse och ett sådant utlåtande som avses i 3 mom.

3 kap.

Aktie, aktiebrev och aktiebok

1 §

Alla aktier i ett aktiebolag medför lika rätt i bolaget. I bolagsordningen kan dock bestämmas, att i bolaget finns aktier av olika slag eller att sådana kan utges. Samtidigt skall anges olikheterna mellan de olika slagen av aktier, antalet aktier av varje slag och den företrädesrätt till nya aktier, som vid ökning av aktiekapitalet tillkommer aktieägarna.

I bolagsordningen kan bestämmas att aktie av visst slag i angiven ordning kan omvandlas till aktie av annat slag. Omvandling skall utan dröjsmål anmälas för registrering. När registrering skett, anses omvandlingen verkställd.

1 §

Alla aktier i ett aktiebolag medför lika rätt i bolaget. I bolagsordningen kan dock bestämmas att i bolaget finns *eller kan finnas* aktier som medför olika rätt. Härvid skall olikheterna mellan aktierna samt antalen eller minimi- och maximiantalen aktier anges.

Med aktier av olika slag avses i denna lag aktier som skiljer sig från varandra i någotdera av följande avseenden:

- 1) *det röstetal som en aktie medför, eller*
- 2) *den rätt som en aktie medför vid utbetalning av bolagets medel.*

Om aktierna skiljer sig från varandra i andra avseenden än vad som avses i 2 mom., kan i bolagsordningen bestämmas att dessa aktier utgör ett aktieslag på vilket tillämpas vad som i denna lag stadgas om aktier av olika slag.

En aktie kan under de förutsättningar och i den ordning som bestäms i bolagsordningen omvandlas till en aktie av annat slag. Omvandlingen skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Omvandlingen är verkställd när anmälan har registrerats.

I bolagsordningen kan aktieägare åläggas att erlagga särskilda betalningar till bolaget.

1 a §

En aktie medför en röst i alla ärenden som behandlas vid bolagsstämman. I bolagsordningen kan dock bestämmas att aktierna har olika röstetal. En akties röstetal får inte vara större än tjugo gånger röstetalet för en annan aktie.

I bolagsordningen kan bestämmas att bolaget utöver de aktier som avses i 1 mom. har eller kan ha aktier som medför rösträtt endast i vissa ärenden som behandlas på

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bolagsstämman (preferensaktie). Preferensaktierna skall i jämförelse med de aktier som avses i 1 mom. medföra i bolagsordningen angiven särskild ekonomisk förmån vid utbetalning av bolagets medel.

I bolaget skall finnas ett mot minimikapitalet svarande antal sådana aktier som avses i 1 mom.

1 b §

En preferensaktie medför rösträtt endast i de ärenden som föreskrivs i bolagsordningen samt när bolagsstämman beslutar om en sådan ändring av bolagsordningen som gäller den rätt som ägaren av en preferensaktie har.

Om den andelslösa gottgörelse som en preferensaktie medför inte har betalats inom sex månader efter räkenskapsperiodens utgång, medför preferensaktien rösträtt i alla de ärenden som behandlas på bolagsstämman, till dess att hela gottgörelsen har betalats. I bolagsordningen kan tidpunkten då nämnda tid börjar löpa skjutas upp med högst två räkenskapsperioder.

I ärenden där en preferensaktie medför rösträtt ger den också de övriga rättigheter som på bolagsstämma tillkommer aktieägare. När 9 kap. 16 § tillämpas på en ägare av en preferensaktie skall också 17 § i nämnda kapitel tillämpas.

En preferensaktie som inte medför rösträtt tas inte i beaktande, om det för ett giltigt beslut på bolagsstämman eller för utövandet av en viss rätt krävs samtycke av samtliga aktieägare eller av aktieägare med en viss andel av bolagets aktier.

1 c §

I bolagsordningen skall föreskrivas vilken rätt en preferensaktie vid utbetalning av bolagets medel medför utöver den särskilda ekonomiska förmån som avses i 1 a § 2 mom.

Om inte något annat bestäms i bolagsordningen, uppkommer den andelslösa rätt till gottgörelse som en preferensaktie medför alltid per räkenskapsperiod och skall gottgörelsen betalas omedelbart efter fastställandet av ett bokslut som uppvisar såsom vinst utdelningsbara medel.

I bolagsordningen kan bestämmas att en preferensaktie som inte medför rätt till andel

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vid utbetalning av bolagets medel inte har sådan företrädesrätt till teckning som avses i 4 kap. 2 §.

I bolagsordningen skall bestämmas vilka rättigheter en preferensaktie medför när aktiekapitalet ökas, optionsrätter utges eller lån mot konvertibelt skuldebrev upptas, aktiekapitalet nedsätts, egna aktier förvärvas, bolaget träder i likvidation eller upplöses, bolaget fusioneras med ett annat bolag eller delas eller när det uppkommer sådan inlösningsrätt som avses i 14 kap. 19 § eller ett publikt aktiebolag ombildas till ett privat aktiebolag.

2 §

En aktie kan utan begränsningar överlåtas och förvärvas, om annat inte följer av lag eller bolagsordningen. I bolagsordningen kan dessa rättigheter inskränkas endast enligt 3 och 4 §§ samt 7 kap. 2 §.

3 §

I bolagsordningen kan bestämmas, att aktieägare eller annan äger rätt att inlösa aktie, som övergår till ny ägare. När lösningsklausul intages i bolagsordningen, skall även bestämmas:

1) vilka som är lösningsberättigade och, om lösningsrätten icke gäller vissa slag av fång, vilka dessa är;

2) den ordning i vilken lösningsrätten tillkommer de lösningsberättigade inbördes;

3) lösenbeloppets storlek eller grunderna för dess bestämmande;

4) den tid, ej överstigande två månader från det anmälan gjordes till styrelsen om akties övergång, inom vilken lösningsanspråk skall framställas till bolaget;

5) den tid om högst en månad från utgången av den i 4 punkten nämnda tidsfristen eller, när lösenbeloppet inte är fast bestämt, den tid om högst en månad från det lösenbeloppet fastställdes, inom vilken lösenbeloppet skall erläggas; samt

6) när och hur styrelsen skall meddela de lösningsberättigade, att aktie övergått till ny ägare.

Har flera aktier förvärvats genom samma fång, skall samtliga aktier inlösas, om icke

2 §

En aktie kan överlåtas och förvärvas utan begränsningar, om inte annat följer av lag eller bolagsordningen. I bolagsordningen kan dessa rättigheter inskränkas endast i enlighet med 3 och 4 §§.

3 §

I bolagsordningen kan bestämmas, att en aktieägare, bolaget eller någon annan har rätt att lösa in en aktie som från någon annan än bolaget övergår till ny ägare. När en lösningsklausul tas in i bolagsordningen skall även bestämmas

1) vilka som är lösningsberättigade och, om lösningsrätten inte gäller vissa slag av förvärv, vilka dessa är,

2) den ordning i vilken de lösningsberättigade har lösningsrätt inbördes,

3) lösenbeloppet eller grunderna för dess bestämmande,

4) den tid, högst två månader från det att anmälan om en akties övergång gjordes till styrelsen, inom vilken lösningsanspråk skall framställas hos bolaget,

5) tiden för betalning av lösenbeloppet, vilken får vara högst en månad räknat från utgången av den i 4 punkten nämnda tidsfristen eller, när lösenbeloppet inte är fast bestämt, högst en månad från det lösenbeloppet fastställdes, samt

6) när och hur styrelsen skall lämna de lösningsberättigade uppgift om att en aktie har övergått till ny ägare och uppgift om huruvida bolaget utövar sin lösningsrätt.

Har flera aktier skaffats genom samma förvärv, skall samtliga aktier inlösas, om

Gällande lydelse

annat är bestämt i bolagsordningen. Skulle tillämpningen av bolagsordningens bestämmelse om lösenbeloppet bereda någon oskäligen fördel, kan bestämmelsen jämkas.

Twist om lösningsrätt samt om lösenbeloppets storlek skall handläggas vid domstol, såframt icke i bolagsordningen ingår bestämmelse om att sådan twist skall hänskjutas till skiljemäns avgörande i den ordning som anges i lagen om skiljemannaförfarande (46/28).

Förrän det framgått, huruvida lösningsrätt utövas, har den till vilken aktie övergått icke i bolaget annan av aktie härflytande rätt än rätt till vinst och företrädesrätt till teckning av ny aktie vid ökning av aktiekapitalet. Rättigheter och skyldigheter på grund av sådan teckning övergår till den som utövar lösningsrätten.

5 §

I aktiebrev skall anges bolagets firma, aktiens eller aktiebrevets ordningsnummer samt aktiens nominella belopp. Aktiebrev skall dateras samt undertecknas av styrelsen eller av person som styrelsen därtill befullmäktigat. Namnteckning får återges genom tryckning eller på annat därmed jämförbart sätt.

Kan aktier av olika slag finnas i bolaget då aktiebrev utfärdas, skall aktieslaget anges i aktiebrevet. Om bolagsordningen innehåller i 1 § 2 mom. eller 3 eller 4 § eller i 6 kap. 4 § angiven bestämmelse eller bestämmelse om att aktieägare kan åläggas skyldighet att erlagga särskilda betalningar till bolaget, skall detta nämnas i aktiebrevet.

8 §

Innan aktiebrev utfärdas kan bolaget utge till viss person ställt bevis som gäller rätt till en eller flera aktier och som innehåller så-

Föreslagen lydelse

inte annat bestäms i bolagsordningen. Skulle en bestämmelse i bolagsordningen om lösenbeloppet bereda någon oskäligen fördel, kan bestämmelsen jämkas.

Twister om lösningsrätt samt om lösenbeloppets storlek skall handläggas vid domstol, om inte i bolagsordningen ingår en bestämmelse om att sådana tvister skall överföras till skiljemän för avgörande i den ordning som anges i lagen om skiljeförfarande (967/92).

Förrän det har framgått om lösningsrätt utövas, har den som aktien övergått till inte annan på aktien grundad rätt i bolaget än rätt till vinst och företrädesrätt till aktieteckning. De rättigheter och skyldigheter som följer av sådan teckning övergår till den som utövar lösningsrätten.

Bolaget kan lösa in en aktie endast med medel som kan användas för vinstutdelning. I fråga om inlösningsbeslutet gäller i tillämpliga delar 6 kap. 3 och 9 §§. På inlösningsbestämmelsen i ett publikt aktiebolags bolagsordning tillämpas 6 kap. 10 § 1 mom. En inlöst aktie skall ogiltigförklaras, varvid 6 kap. iakttas i tillämpliga delar, eller överlätas vidare, varvid 7 kap. 7 och 8 §§ iakttas i tillämpliga delar.

5 §

I aktiebrev skall anges bolagets firma, registernummer, aktiens eller aktiebrevets ordningsnummer samt aktiens nominella belopp. Varje aktiebrev skall dateras samt undertecknas av styrelsen eller av en person som styrelsen har befullmäktigat därtill. Namnteckningen får återges genom tryckning eller på annat därmed jämförbart sätt.

Kan aktier av olika slag finnas i bolaget då aktiebrev utfärdas, skall aktieslaget anges i aktiebrevet. Om bolagsordningen innehåller en i 1 § 4 eller 5 mom. eller 3 eller 4 § eller i 6 kap. 9 § angiven bestämmelse, skall detta nämnas i aktiebrevet.

8 §

Innan ett aktiebrev utfärdas kan bolaget utge ett till viss person ställt bevis som gäller rätt till en eller flera aktier och som inne-

Gällande lydelse

dant villkor, att aktiebrev utlämnas endast mot återställande av beviset (interimsbevis). Beviset skall på begäran förses med anteckning om betalningar som gjorts för aktien. Angående bevisets undertecknande och de uppgifter som skall intagas i detta gäller vad i 5 § 2 och 3 mom. är stadgat om aktiebrev.

10 §

När bolaget är bildat, skall styrelsen utan dröjsmål upprätta en förteckning över bolagets samtliga aktier (aktiebok). I aktieboken antecknas aktierna eller aktiebrev i nummerföljd, dagen för utfärdandet samt aktieägarens namn, yrke och postadress.

11 §

Av förvärvare anmält förvärv av aktie, över vilket företets tillförlitlig utredning samt utredning om att stadgad stämpelskatt erlagts, och annan till bolaget anmäld förändring i förhållande som upptagits i aktieboken skall utan dröjsmål antecknas i aktieboken och aktieägarförteckningen. Anteckningen skall dateras. Har aktieägare eller någon annan som avses i 3 § lösningsrätt eller fordras i 4 § avsett tillstånd till förvärv av aktie, får anteckningen dock inte göras förrän det framgått att lösningsrätten inte utövas eller förrän tillstånd har givits.

Föreslagen lydelse

håller ett sådant villkor att aktiebrev utlämnas endast mot återställande av beviset (interimsbevis). Beviset skall förses med anteckning om huruvida aktien är helt betald och på begäran med anteckning om de betalningar som gjorts. Angående undertecknande av beviset och de uppgifter som skall ta in i det gäller vad som i 5 § 2 och 3 mom. stadgas om aktiebrev.

10 §

När bolaget är bildat skall styrelsen utan dröjsmål upprätta en förteckning över bolagets samtliga aktier (aktiebok). I aktieboken antecknas aktierna eller aktiebrev i nummerföljd, dagen för utfärdandet samt aktieägarens namn och adress.

11 §

Av förvärvaren anmält förvärv av aktie och annan till bolaget anmäld förändring i ett förhållande som upptagits i aktieboken skall utan dröjsmål antecknas i aktieboken och aktieägarförteckningen. Innan anteckningen görs skall tillförlitlig utredning lämnas om förvärvet samt om att stadgad stämpelskatt har betalats. Anteckningen skall dateras. Har en aktieägare, bolaget eller någon annan sådan lösningsrätt som avses i 3 § eller fordras i 4 § nämnt tillstånd till förvärv av aktie, får anteckningen dock inte göras förrän det framgått att lösningsrätten inte utövas eller att tillstånd har givits.

Om det finns endast en aktieägare i bolaget skall aktieinnehavet anmälas för införande i aktieboken och aktieägarförteckningen utan dröjsmål, dock senast två månader efter förvärvet.

3 a kap.

Aktier som hör till värdeandelssystemet

3 a §

Bolagsstämman kan sedan fem år har flutit från anmälningsdagen besluta att för ägarnas räkning sälja de aktier av ett visst slag som finns på ett sådant gemensamt värdeandelskonto som avses i 3 § 1 mom., om

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

aktierna motsvarar högst en procent av det sammanlagda antalet aktier som hör till aktieslaget. Bolagsstämman beslut skall i enlighet med 4 kap. 14 § delges ägarna till de aktier som avses i beslutet och de personer som avses i 2 § 2 mom.

Om ägaren till aktier på ett gemensamt värdeandelskonto eller en i 2 § 2 mom. avsedd person inte inom ett år från det att en uppmaning enligt 4 kap. 14 § getts med stöd av beslutet har yrkat på registrering av sin rätt så som stadgas i 2 §, har han förverkat sin rätt till aktierna. Bolaget skall därefter utan dröjsmål sälja aktierna. Härvid skall bolaget dock beakta aktieägarens fördel. Aktierna skall säljas vid sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen eller, om detta inte är möjligt, på offentlig auktion.

Bolaget skall enligt lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31) omedelbart hos länsstyrelsen på bolagets hemort, efter avdrag av annons- och försäljningskostnaderna, deponera medlen utan förbehåll om att återfå det deponerade. Aktieägaren eller den som avses i 2 § 2 mom. kan mot aktiebrevet lyfta en mot aktierna svarande andel av medlen.

11 §

Rätt att delta i bolagsstämman i ett bolag vars aktier har överförts till värdeandelssystemet har endast de aktieägare som senast tio dagar före bolagsstämman har antecknats som aktieägare i aktieägarförteckningen, om inte något annat följer av 4 § 2 mom. När aktieägarnas röstetal räknas ut, beaktas inte de aktier som efter den dag som här avses har införts för honom i aktieägarförteckningen.

12 §

Vid nyemission eller när nya aktier utfärdas genom en fondemission skall teckningsrätterna, då teckningen börjar, noteras på de rättsinnehavares värdeandelskonton som anges i 10 §.

Den till vilken en teckningsrätt har över-

11 §

Rätt att delta i bolagsstämman i ett bolag vars aktier har överförts till värdeandelssystemet har endast en aktieägare som senast fem dagar före bolagsstämman har antecknats som aktieägare i aktieägarförteckningen, om inte något annat följer av 4 § 2 mom. När en aktieägares röstetal räknas ut beaktas inte de aktier som efter den dag som här avses har införts för honom i aktieägarförteckningen.

Den kallelse till bolagsstämman som avses i 9 kap. 9 § 1 mom. skall utfärdas senast en vecka före den dag som avses i 1 mom.

12 §

Vid ökning av aktiekapitalet eller vid emission av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev skall teckningsrätterna, när teckningen börjar, noteras på de rättsinnehavares värdeandelskonton som anges i 10 §.

Den till vilken en teckningsrätt har över-

Gällande lydelse

låtits efter att teckningen började har rätt att enligt teckningsvillkoren delta i nyemission eller fondemission, om

1) teckningsrätten har registrerats på hans värdeandelskonto, och

2) teckningsrätten har överlåtits till honom av en i 1 mom. nämnd rättsinnehavare eller av en person som härleder sin rätt från en sådan rättsinnehavare.

15 §

Bolagets styrelse kan besluta att lån mot konvertibla skuldebrev eller optionslån skall emitteras inom värdeandelssystemet. Då ersätter värdeandelsregistrets noteringar om låneandelarna och optionsrätterna de åtgärder enligt 5 kap. som gäller konvertibla skuldebrev eller optionsbevis. Aktiecentralregistret för en förteckning över innehavarna av skuldebrev och optionsbevisen. Stadgandena i 6 och 7 §§ gäller i tillämpliga delar denna förteckning.

Föreslagen lydelse

låtits efter att teckningen började har rätt att enligt teckningsvillkoren delta i teckningen, om

1) teckningsrätten har noterats på hans värdeandelskonto, och

2) teckningsrätten har överlåtits till honom av en i 1 mom. avsedd rättsinnehavare eller av en person som härleder sin rätt från en sådan rättsinnehavare.

15 §

Bolagets styrelse kan besluta att optionsrätter eller ett lån mot konvertibla skuldebrev skall emitteras inom värdeandelssystemet. Då ersätter värdeandelsregistrets noteringar de åtgärder enligt 4 kap. som gäller optionsrätt och konvertibla skuldebrev. Aktiecentralregistret för en förteckning över innehavarna av optionsrätterna och de konvertibla skuldebrev. Stadgandena i 6 och 7 §§ gäller i tillämpliga delar denna förteckning.

16 §

I samband med beslut om emission av aktier, optionsrätter eller konvertibla skuldebrev inom värdeandelssystemet kan det desutom beslutas att på den teckningsberättigades värdeandelskonto skall noteras det maximiantal teckningsrätter som är jämnt delbart med det antal som behövs för teckningen, och att bolaget säljer de återstående teckningsrätterna för de teckningsberättigades räkning på det sätt som stadgas i 3 a § 2 mom. Penningvederlaget för teckningsrätterna skall betalas till de teckningsberättigade i förhållande till de teckningsrätter som sålts för deras räkning, senast i samband med den utbetalning som följer efter teckningstidens utgång.

Bolagsstämman kan i beslut om fondemission bestämma att nya aktier efter teckningstidens utgång skall noteras på värdeandelskontot till det antal som teckningsrätterna berättigar till.

17 §

I samband med beslut om emission av aktier, optionsrätter eller konvertibla skuldebrev inom värdeandelssystemet kan det desutom beslutas att dessa eller en del av dem kan tecknas genom betalning av teckningspriset på det sätt som anges i beslutet och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

att styrelsen godkänner samtliga genom betalning gjorda teckningar som motsvarar teckningsvillkoren. Genom betalning gjorda teckningar måste kunna godkännas utan ändring av bolagsordningen. Kopior av ökningsbeslutet, bolagsordningen och bolagsstämman beslut om bemyndigande samt av de handlingar som avses i 4 kap. 4 a § 1 mom. och 6 § 1 mom. hållas tillgängligt på bolagets huvudkontor och hos aktiecentralregistret samt sändas till de aktieägare som ber om det.

4 kap.

Ökning av aktiekapitalet

1 §

Aktiekapitalet kan ökas genom att aktier tecknas eller deras nominella belopp höjes mot betalning (nyemission) eller genom att aktier utges eller aktiernas nominella belopp höjes utan betalning (fondemission).

Om ökning av aktiekapitalet med användning av konvertibla skuldebrev eller optionsrätt stadgas i 5 kap.

Beslut om ökning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman, om ej annat stadgas i denna lag. Beslut om ökning av aktiekapitalet får ej fattas förrän bolaget blivit registrerat.

2 §

Vid ökning av aktiekapitalet har bolagets aktieägare företrädesrätt till de nya aktierna i förhållande till det antal aktier de förut äger i bolaget.

Finns i bolaget aktier av olika slag, gäller om deras inbördes företrädesrätt vad därom i

1 §

Aktiekapitalet kan ökas genom att aktier *bjuds ut till teckning* eller deras nominella belopp höjs mot betalning (nyemission) eller genom att aktier *emitteras* eller aktiernas nominella belopp höjs utan betalning (fondemission). *Ett bolag kan emittera särskilda teckningsrätter (optionsrätt) som berättigar till nyemission. Bolaget kan också ta upp lån på villkor att långivaren har rätt att vid nyemission helt eller delvis byta skuldebrevet (konvertibelt skuldebrev) mot aktier i bolaget.*

Beslut om ökning av aktiekapitalet *samt om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev* fattas av bolagsstämman, om inte annat stadgas i denna lag. Beslut om ökning av aktiekapitalet *eller om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev* får inte fattas förrän bolaget har blivit registrerat.

2 §

Vid ökning av aktiekapitalet *samt vid emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev* har bolagets aktieägare företrädesrätt till alla nya aktier *samt till optionsrätter och konvertibla skuldebrev* i förhållande till det antal aktier som

Gällande lydelse

bolagsordningen är bestämt.

Vid nyemission kan bolagsstämman besluta om avvikelse från företrädesrätten enligt 1 mom. om det med hänsyn till bolaget finns vägande ekonomiska skäl till avvikelsen. Beslutet är giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna. *I de fall som avses i 12 § 2 mom. andra meningen får beslut om avvikelse från företrädesrätten fattas endast med det röstetal som där anges.*

Föreslagen lydelse

de förut äger i bolaget (*företrädesrätt till teckning*). Det anses inte utgöra en avvikelse från företrädesrätten till teckning att aktier av olika slag ges enligt förhållandet mellan aktieslagen, om aktieägarna i förhållande till det antal aktier som de äger har primär rätt till aktier av samma slag som dessa och sekundär rätt till aktier som inte har tecknats med stöd av den primära rätten.

Vid nyemission samt vid emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev kan bolagsstämman besluta om avvikelse från företrädesrätten till teckning, om det med hänsyn till bolaget finns vägande ekonomiska skäl till avvikelsen. Beslutet är giltigt endast om det biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

Tiden för utnyttjande av företrädesrätten till teckning skall vara minst två veckor räknat från teckningstidens början. I ett publikt aktiebolag får denna tid löpa ut tidigast två veckor efter det registermyndigheten har kungjort beslutet om nyemission.

2 a §

Bolagsstämman kan för viss tid, dock för högst ett år från bolagsstämmans beslut, bemyndiga styrelsen att besluta om nyemission, emittera optionsrätter och ta upp lån mot konvertibla skuldebrev. Bemyndigandet kan inte gälla sådan nyemission som avses i 12 § 2 mom. På bolagsstämmans beslut om bemyndigande för styrelsen att avvika från företrädesrätten tillämpas 2 § 2 mom.

Genom bemyndigandet kan styrelsen ges rätt att avvika från företrädesrätten till teckning på så sätt att gällande outnyttjade bemyndiganden i fråga om ökningarnas sammanlagda belopp och de emitterade aktiernas sammanlagda röstetal kan motsvara högst en femtedel av det aktiekapital och det sammanlagda röstetal för aktierna som är registrerat vid tidpunkten för bolagsstämmans beslut om bemyndigande och styrelsens beslut om ökning av aktiekapitalet.

Styrelsen får besluta om avvikelse från företrädesrätten till teckning endast om det med hänsyn till bolaget finns vägande ekonomiska skäl till avvikelsen. Beslutet får inte gynna någon i bolagets närmaste krets.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

När emissionsbevis överlämnas eller när aktie tecknas eller aktiebrev i samband med fondemission överlämnas utan att emissionsbevis eller -kupong användes, skall aktiebrevet företes och förses med anteckning om att företrädesrätten utövats.

4 §

Styrelsens förslag till ökningsbeslut skall på bolagets huvudkontor hållas tillgängligt under minst en vecka före bolagsstämman och utan dröjsmål sändas till aktieägare, som det begär, samt framläggas på bolagsstämman. Till förslaget skall, om bokslutet ej behandlas på stämman, fogas följande handlingar:

1) kopior av bokslutshandlingarna för det senaste bokslutet försedda med anteckning om bolagsstämmans beslut rörande vinst eller förlust;

2) styrelsens redogörelse för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning, vilka inträffat efter bokslutets uppgörande; samt

3) revisorernas och, om bolaget har ett förvaltningsråd, dess yttrande över redogörelsen.

Om det föreslås en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt enligt 2 § 1 mom., skall i förslaget till beslut nämnas till vem rätten att teckna aktier föreslås bli given samt redogöras för de grunder enligt vilka teckningspriset bestäms och för skälen till avvikelsen. Till förslaget skall fogas revisorernas utlåtande om redogörelserna.

Föreslås en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt till förmån för en person eller ett samfund som nämns nedan, skall i förslaget till ökningsbeslutet även redogöras för hur stor del av bolagets aktiekapital personen eller samfundet äger och hur stor andel han eller det har av den sammanlagda röst-rätten i bolaget före emissionen samt efter denna, om personen eller samfundet tecknar alla erbjudna aktier och ökningen av aktiekapitalet även i övrigt blir tecknad i sin helhet. Sådana personer och samfund är

1) de som innehar minst en hundraedel av aktierna i bolaget eller i ett bolag inom samma koncern eller av det röstetal som

När *ett* emissionsbevis överlämnas eller när en aktie tecknas eller *ett* aktiebrev i samband med fondemission överlämnas utan att emissionsbevis eller *emissionskupong används* skall aktiebrevet *visas upp* och förses med anteckning om att rätten har utövats.

4 §

Styrelsens förslag till beslut om nyemission skall utöver de uppgifter som enligt 5 § 1 mom. skall nämnas i beslutet ange grunderna för bestämmande av teckningspriset. Om det föreslås avvikelser från företrädesrätten till teckning, skall dessutom orsakerna därtill anges. Om det föreslås avvikelser till förmån för någon som hör till bolagets närmaste krets, skall förslaget också innehålla en redogörelse för hur stor del denne äger av bolagets aktiekapital och hur stor del av röstetalet för samtliga aktier i bolaget han förfogar över före och efter nyemissionen, om han tecknar alla de aktier som erbjudits honom och nyemissionen också i övrigt tecknas i sin helhet.

Förslaget till beslut om bemyndigande för styrelsen skall innehålla de uppgifter som enligt 5 a § skall nämnas i beslutet.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

aktierna medför,

2) verkställande direktören, medlemmarna i styrelsen och förvaltningsrådet samt revisorerna i bolaget eller i ett bolag inom samma koncern,

3) den som är make eller syskon till en ovan nämnd person eller med honom i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag, eller i sådant svågerlag att den ena är gift med den andras syskon, samt

4) ett samfund i vilket en person som avses i 1—3 punkten ensam eller tillsammans med någon annan har bestämmanderätten.

Vid beräkning av den aktie- och röstandel som avses ovan i 3 mom. 1 punkten skall i aktieägarens aktie- och röstantal inräknas aktie- och röstantalet för dem som till honom står i ett förhållande som avses i momentets 3 punkt och samfundet som till honom står i ett förhållande som avses i momentets 4 punkt. Vad 3 mom. stadgar om aktieägare och aktieinnehav skall på motsvarande sätt tillämpas på den som innehar optionsrätter eller konvertibla skuldebrev som avses i 5 kap. och på dennes rätt i bolaget.

I kallelsen till stämman skall anges vilken företrädesrätt till de nya aktierna som föreslås tillkomma aktieägarna eller andra och hur aktieägarna skall förfara då de utövar sin företrädesrätt. I kallelsen skall anges det huvudsakliga innehållet i förslaget till beslut, om en avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt föreslås.

4 a §

Om bokslutet inte behandlas på stämman, skall till det förslag som avses i 4 § fogas

1) kopior av bokslutshandlingarna för det senaste bokslutet och av bolagsstämmans beslut rörande vinst eller förlust för den senaste räkenskapsperioden,

2) kopior av de delårsrapporter som upprättats efter den senaste räkenskapsperioden,

3) styrelsens redogörelse för sådana händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning som har inträffat efter att bokslutet eller delårsrapporten uppgjordes samt

4) revisoremas och förvaltningsrådets utlåtande om de delårsrapporter som avses i 2 punkten och den redogörelse som avses i 3 punkten.

Om det föreslås avvikelse från företrädes-

Gällande lydelse

5 §
I beslut om nyemission skall anges:
1) det belopp, varmed aktiekapitalet skall ökas, eller det lägsta och högsta beloppet för ökningen;
2) av vilka slag de nya aktierna är, om i bolaget finns eller kan finnas aktier av olika slag;
3) den företrädesrätt att teckna aktier som tillkommer aktieägare, eller vem som annars har rätt att teckna aktier;
4) tiden för aktieteckningen samt den kortare tid, ej understigande en månad från teckningstidens början, inom vilken aktieägare kan utöva sin företrädesrätt;
5) aktiens nominella belopp och det belopp som skall betalas för aktien;
6) tiden inom vilken aktierna skall betalas; samt
7) den beräkningsgrund enligt vilken de aktier utbjudes till teckning, för vilka företrädesrätt icke inom utsatt tid utövats, samt den beräkningsgrund, enligt vilken vid överteckning de aktier, som icke tecknats med företrädesrätt, skall fördelas, om ej styrelsen ges rätt att besluta härom.
Om bestämmelse som avses i 3 kap. 1 § 2 mom. eller 3 eller 4 § eller i 6 kap. 4 § gäller de nya aktierna, eller om de nya aktiernas ägare enligt bolagsordningen kan ålägg-

Föreslagen lydelse

rätten till teckning, skall till förslaget fogas en revisors utlåtande om grunderna för bestämmande av teckningspriset samt om orsakerna till avvikelserna från företrädesrätten till teckning. Motsvarande utlåtande skall fogas till det förslag som gäller bemyndigande för styrelsen att fatta sådant beslut om nyemission att avvikelse får ske från företrädesrätten.

4 b §

I kallelsen till stämma skall nämnas det huvudsakliga innehållet i det förslag som avses i 4 § och hur aktieägaren skall förfara för att utöva sin rätt.

Förslaget jämte bilagor skall hållas tillgängligt för aktieägarna på bolagets huvudkontor under minst en vecka före bolagsstämman och utan dröjsmål sändas till de aktieägare som begär det samt läggas fram på bolagsstämman.

5 §

I ett beslut om nyemission skall anges
1) det belopp med vilket aktiekapitalet skall ökas eller det lägsta och högsta beloppet för ökningen,
2) av vilka slag de nya aktierna är,
3) vem som har rätt att teckna aktier,
4) teckningstiden samt den tid inom vilken aktieägare kan utöva sin företrädesrätt till teckning,
5) aktiernas nominella belopp och det belopp som skall betalas för aktierna,
6) den tid inom vilken aktierna skall betalas,
7) den grund enligt vilken de aktier bjuds ut till teckning för vilka teckningsrätten inte har utövats inom utsatt tid och den grund enligt vilken de aktier som inte har tecknats med företrädesrätt till teckning skall fördelas vid överteckning, om inte styrelsen ges rätt att besluta om grunderna, samt
8) en sådan bestämmelse om de aktier som emitteras och som avses i 3 kap. 1 § 4 eller 5 mom., 3 eller 4 § eller 6 kap. 9 §.

Gällande lydelse

gas skyldighet att erlægga särskilda betalningar till bolaget, skall detta nämnas i ökningsbeslutet.

Avviker ökningsbeslutet till sitt innehåll från vad som angivits i kallelsen, skall aktieägare, som enligt beslutet har företrädes rätt till teckning av aktier, utan dröjsmål underrättas om beslutet på sätt kallelse till bolagsstämma skall ske. Samtidigt skall meddelas, hur aktieägare skall förfara om han vill utöva sin företrädesrätt. Teckningstiden börjar ej löpa förrän underrättelse skett.

Föreslagen lydelse

Avviker *beslutet om nyemission* till sitt innehåll från vad som angivits i kallelsen, skall de aktieägare som enligt beslutet har rätt att teckna aktier utan dröjsmål underrättas om beslutet på *samma* sätt som kallelse till bolagsstämma skall ske. Samtidigt skall meddelas hur *en* aktieägare skall förfara om han vill utöva sin rätt. Teckningstiden börjar inte löpa förrän underrättelse *har* skett.

Om styrelsen beslutar om nyemission med stöd av bemyndigande, skall aktieägarna alltid på det sätt som stadgas i 2 mom. underrättas om rätten att teckna aktier.

5 a §

I ett beslut om bemyndigande för styrelsen att besluta om nyemission skall nämnas

- 1) ökningens maximibelopp per aktieslag,*
- 2) vem som har rätt att teckna aktier, om inte styrelsen ges rätt att besluta därom,*
- 3) för vilket ändamål bemyndigandet får utnyttjas i det fall att styrelsen får avvika från företrädesrätten till teckning,*
- 4) grunderna för bestämmande av teckningspriset, om inte styrelsen ges rätt att besluta om dem, och*
- 5) bemyndigandets giltighetstid.*

5 b §

Ett publikt aktiebolag skall anmäla beslut om nyemission för registrering inom en månad efter att det fattades.

Bolagsstämmans beslut om bemyndigande för styrelsen att besluta om nyteckning skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Ett publikt aktiebolag skall göra anmälan inom en månad efter att beslutet fattades. Styrelsen får inte fatta det beslut som bemyndigandet avser förrän bolagsstämmans beslut har registrerats.

6 §

Ny aktie kan tecknas mot tillskjutande av apportegendom eller med kvittningsrätt eller eljest med villkor, såframt bestämmelse därom intagits i ökningsbeslutet. Vad i 2 kap. 4 § är stadgat äger motsvarande tillämpning. Styrelsen skall lämna i 2 mom. av sagda paragraf avsedd redogörelse och revisorerna yttrande därom. Redogörelsen och yttrandet

6 §

Om en ny aktie kan tecknas mot apportegendom eller annars på vissa villkor eller med kvittningsrätt, skall en bestämmelse därom tas in i beslutet om nyemission och i beslutet om bemyndigande för styrelsen att besluta om nyemissionen. Vad som stadgas i 2 kap. 4 och 4 a §§ skall iakttas på motsvarande sätt. Till beslutsförslaget skall fogas

Gällande lydelse

samt de handlingar, som ansluter sig till bestämmelsen, skall hållas tillgängliga för aktieägarna på bolagets huvudkontor under minst en vecka före bolagsstämma och utan dröjsmål sändas till aktieägare, som det begär, samt framläggas på stämman.

7 §

Teckning av de nya aktierna skall ske på teckningslista, som innehåller ökningsbeslutet. Kopia av bolagsordningen samt av de enligt 4 § 1 mom. och 6 § framlagda handlingarna skall bifogas teckningslistan eller hållas tillgängliga för aktietecknarna på plats som anges i listan.

Om alla aktier tecknas av de därtill berättigade vid den bolagsstämma där beslutet om ökning av aktiekapitalet fattas, kan teckning ske i stämmans protokoll.

Har aktie tecknats utan iakttagande av stadgandena i denna paragraf eller med villkor, skall vad i 2 kap. 5 § är stadgat äga motsvarande tillämpning.

8 §

Har icke inom teckningstiden aktier motsvarande det i ökningsbeslutet angivna lägsta ökningsbeloppet tecknats, har ökningsbeslutet förfallit. Likaså förfaller sådant beslut om ändring av bolagsordningen, som har fattats under förutsättning att aktiekapitalet ökas. Det belopp som har betalats på de tecknade aktierna skall härvid genast återbetalas.

Ökningen av aktiekapitalet skall anmälas för registrering, om inte ökningsbeslutet enligt 1 mom. har förfallit. Som ökning av aktiekapitalet registreras det sammanlagda nominella beloppet av tecknade och tecknar-

Föreslagen lydelse

en sådan redogörelse och ett sådant utlåtande som avses i 2 kap. 4 § 2 mom. och 4 a § samt övriga handlingar som gäller bestämmelsen.

Om bolagsstämman bemyndigar styrelsen att besluta om nyemissionen på så sätt att aktier kan tecknas mot apportegendom eller annars på vissa villkor, är beslutet giltigt endast ifall det har biträttits av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

7 §

Teckning av de nya aktierna skall ske på en teckningslista. På teckningslistan skall anges vilket beslut teckningen grundar sig på samt de slag av aktier som bjuds ut till teckning, det belopp som skall betalas för aktierna och betalningstiden. Kopior av ökningsbeslutet, bolagsordningen, bolagsstämmans beslut om bemyndigande och av de handlingar som avses i 4 a § 1 mom. och 6 § 1 mom. skall bifogas teckningslistan eller hållas tillgängliga för aktietecknarna på den plats som anges i listan.

I det fall att samtliga aktier tecknas vid den bolagsstämma som beslutar om nyemissionen, kan teckningen göras i stämmans protokoll.

Har en aktie tecknats utan iakttagande av stadgandena i denna paragraf eller på vissa villkor, skall 2 kap. 5 § tillämpas på motsvarande sätt.

8 §

Om det antal aktier som motsvarar den minimiökning som anges i beslutet om nyemission inte har tecknats inom teckningstiden, har beslutet förfallit. Likaså förfaller ett sådant beslut om ändring av bolagsordningen som har fattats under förutsättning att aktiekapitalet ökas. Det belopp som har betalats för de tecknade aktierna skall härvid genast återbetalas.

Gällande lydelse

na tilldelade nya aktier med avdrag för det sammanlagda nominella beloppet av aktier som förklarats ogiltiga. Förutsättning för registrering är att ökningen uppgår till minst det i ökningsbeslutet bestämda lägsta beloppet och att minst hälften av ökningen har betalats. Har de nya aktierna tecknats till överkurs, skall en motsvarande del av det belopp som överstiger det nominella beloppet vara inbetald. Ökningen får dock registreras förrän det blivit registrerat att full betalning erlagts för tidigare utgivna aktier.

Till registeranmälan skall fogas en försäkran av samtliga medlemmar av bolagets styrelse att det belopp, vilket erlagts för den ökning som skall registreras, innehåller av bolaget. Till anmälan skall även fogas intyg av bolagets revisorer över att stadgandena om betalning i 2 mom. iakttagits.

Föreslagen lydelse

8 a §

Som ökning av aktiekapitalet registreras det sammanlagda nominella beloppet av de nya aktier som tilldelats tecknarna, med avdrag för det sammanlagda nominella beloppet av de aktier som förklarats ogiltiga. En ökning av aktiekapitalet kan anmälas för registrering även om en ökning som baserar sig på ett tidigare ökningsbeslut inte ännu är registrerad.

Det belopp som betalas för de aktier som skall registreras som ökning av aktiekapitalet skall vara i bolagets ägo och besittning innan ökningsposten anmäls för registrering. Betalning i pengar skall ske på bolagets konto i en depositionsbank i Finland eller i filialen till ett sådant utländskt kreditinstitut som har rätt att ta emot depositioner.

En minimiökning enligt ett beslut om nyemission skall anmälas för registrering så snart teckningsvillkoren är uppfyllda, men senast ett år efter det beslutet fattades. Återstoden skall anmälas för registrering i en eller flera poster. Anmälan skall göras utan dröjsmål, med beaktande av aktieägarnas rättigheter och bolagets anmälningskostnader, dock inom ett år från registreringen av den ökningspost som motsvarar minimibeloppet. Om det inom den sistnämnda tiden har anmälts till registermyndigheten att en på teckningen grundad fordran lagligen har krävts in hos en tecknare, kan ökningsposten dock anmälas för registrering inom fem år

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

från registreringen av den ökningspost som motsvarar minimibeloppet.

9 §

Har anmälan om ökning av aktiekapitalet ej gjorts inom ett år från ökningsbeslutet eller har registrering vägrats, gäller vad i 8 § 1 mom. är stadgat.

Aktiekapitalet anses ökat när registreringen skett.

De nya aktierna medför rätt till vinstutdelning och till annan rätt i bolaget från den dag då ökningen registreras, såvida icke i ökningsbeslutet annat bestämmes. Denna rätt inträder dock senast ett år efter registreringen.

10 §

Bolagsstämman kan för viss tid, högst ett år, bemyndiga styrelsen att upp till det i bolagsordningen angivna maximikapitalet besluta om ökning av aktiekapitalet genom nyemission, fränsett en nyemission som avses i 12 § 2 mom. Styrelsen kan bemyndigas att öka aktiekapitalet genom nyemission med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt endast så att ökningen motsvarar högst en femtedel av bolagets registrerade aktiekapital och det sammanlagda antalet röster vid tidpunkten för bolagsstämmans beslut om bemyndigande och för styrelsens beslut om ökning av aktiekapitalet. Styrelsen kan fatta beslut om att öka aktiekapitalet enligt detta moment, om det med hänsyn till bolaget finns välgående skäl till detta. Avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt kan i detta fall inte göras till förmån för en person eller ett samfund som avses i 4 § 3 mom.

Vad som sägs i 4 § 1 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas på förslaget till bolagsstämmobeslut. Om avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt kan göras, skall i förslaget till beslut ges de uppgifter som är väsentliga för en bedömning av förslaget och anges det ändamål för vilket bemyndigandet att öka aktiekapitalet får användas.

Kan aktier tecknas mot apportegendom eller annars på vissa villkor eller kan avvikelse göras från aktieägarnas företrädesrätt, skall en bestämmelse om detta tas in i bolagsstämmans beslut. Beslutet är i nämnda

9 §

Till registeranmälan skall fogas

1) en sådan redogörelse som avses i 2 kap. 4 § 2 mom. och ett sådant utlåtande som avses i 2 kap. 4 a §,

2) bolagets styrelsemedlemmars och verkställande direktörs försäkran att stadgandena i denna lag har iakttagits vid ökningen av aktiekapitalet och att bolaget i sin ägo och besittning har det belopp som betalats av den ökning som skall registreras, samt

3) revisorernas intyg om att stadgandena i denna lag om betalning av aktiekapitalet har iakttagits.

10 §

Aktiekapitalet har ökats med beloppet av ökningsposten när denna har registrerats. Om någon anmälan inte har gjorts eller om registrering har förvägrats, skall i fråga om ökningen eller ökningsposten i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas i 8 §.

De nya aktierna medför aktieägarrättigheter från och med registreringen, såvida inte i beslutet om nyemission anges ett senare datum. Aktierna medför dock aktieägarrättigheter senast ett år efter registreringen.

Gällande lydelse

fall giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

I kallelsen till bolagsstämma skall nämnas det huvudsakliga innehållet i förslaget till beslut, om det föreslås att styrelsen skall bemyndigas att besluta om nyemission med avvikelser från aktieägarnas företrädesrätt.

11 §

Bolagsstämmas i 10 § avsedda beslut skall genast anmälas för registrering. Förrän registrering skett får styrelsen icke fatta beslut om ökning av aktiekapitalet.

Om styrelsens beslut gäller i tillämpliga delar vad i 5 och 6 §§ är stadgat. Har aktieägarna enligt beslutet företrädesrätt att teckna aktier, skall de dock alltid underrättas om beslutet på sätt som avses i 5 § 3 mom.

Teckningslistan skall innehålla bolagsstämmans och styrelsens beslut. I övrigt skall i tillämpliga delar iakttagas vad i 3 §, 7 § 1 och 3 mom. samt i 8 och 9 §§ är stadgat om nyemission.

12 §

Vad i 2 kap. 11 och 12 §§ är stadgat äger motsvarande tillämpning på nyemission. I fråga om kvittning av skuld på grund av aktieteckning mot fordran hos bolaget gäller därutöver vad i 6 § av detta kapitel är stadgat.

Vid ökning av aktiekapitalet genom nyemission i bolag som avses i 10 kap. 4 § 2 mom. får aktierna tecknas till ett lägre belopp än det nominella beloppet, under förutsättning att till aktiekapitalet från annat eget kapital överförs skillnaden mellan det sammanlagda nominella beloppet av de nya aktierna och det belopp som skall betalas för aktierna. När skillnaden är större än en fjärdedel av aktiens nominella belopp, är beslutet giltigt endast om det biträtts av aktieägare med mer än nio tiondedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

Belopp som skall erläggas för aktie, tecknad vid ökning av aktiekapitalet, skall till fullo betalas inom ett år från den i 8 § avsedda registreringen. Bolaget skall inom en månad efter utgången av denna tid för regi-

Föreslagen lydelse

(upphävs) 11 §

11 §

12 §
Vad som stadgas i 2 kap. 11 och 12 §§ tillämpas på motsvarande sätt på nyemission. I fråga om kvittning av skuld som grundar sig på aktieteckning gäller dessutom vad som stadgas i 6 § i detta kapitel.

Vid nyemission får aktierna tecknas till ett lägre belopp än det nominella beloppet, om till aktiekapitalet från annat eget kapital överförs skillnaden mellan det sammanlagda nominella beloppet av de nya aktierna och det belopp som skall betalas för aktierna. När skillnaden är större än en fjärdedel av aktiens nominella belopp är beslutet giltigt endast om det har biträtts av aktieägare med mer än nio tiondelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

Gällande lydelse

strering anmäla hur många av de i den registrerade ökningen ingående aktierna som blivit till fullo betalda. Till registeranmälan skall fogas en försäkran av samtliga medlemmar av bolagets styrelse samt intyg av revisorerna om att det belopp som inbetalats för aktierna innehas av bolaget. Har inte på detta sätt anmälts att alla aktier blivit till fullo betalda, skall registermyndigheten, efter att ha hört bolaget, registrera att aktiekapitalet nedsatts med det sammanlagda nominella beloppet av de obetalda aktierna samt, om det fördras, motsvarande ändring av bolagsordningen. Sistnämnda aktier blir ogiltiga när nedsättningen av aktiekapitalet registrerats.

*Föreslagen lydelse***Optionsrätt och lån mot konvertibla skuldebrev****12 a §**

För nyemission som grundar sig på optionsrätter och lån mot konvertibla skuldebrev skall villkoren vara sådana att aktieteckningen kan ske utan ändring av bolagsordningen. Nyemission som grundar sig på optionsrätter skall ske till minst aktiernas nominella belopp och betalas i pengar. Villkoren för ett lån mot konvertibla skuldebrev får inte vara sådana att det belopp som skall betalas för skuldebrevet är mindre än de aktiers sammanlagda nominella belopp som skuldebrevet vid nyemissionen kan utbytas mot, om inte skillnaden betalas i pengar i samband med teckningen.

En ägare av optionsrätt är berättigad att av bolaget få ett bevis över rätten att delta i nyemissionen samt emissionsvillkoren. I beslutet om emission av optionsrätter kan det bestämmas att för ägaren av optionsrätten skall utfärdas ett enligt 3 kap. 5 § 2 mom. undertecknat och i 3 kap. 9 § 2 mom. avsett särskilt bevis, som innehåller nyemissionsvillkoren samt en föreskrift om att beviset skall överlämnas till bolaget i samband med aktieteckningen (optionsbevis).

12 b §

Om kallelse till bolagsstämma vid vilken behandlas emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev eller om bemyndigande av styrelsen

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

därtill, om styrelsens förslag och framläggande av det, om bolagsstämmans och styrelsens beslut, om meddelande till aktieägare, registrering av beslutet samt om tecknande av optionsrätt och konvertibelt skuldebrev gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 4—7 §§.

I beslut om emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev skall anges villkoren för nyemission med stöd av optionsrätt eller konvertibelt skuldebrev. I beslutet skall också anges vilka rättigheter optionsrätterna och de konvertibla skuldebreven medför, om det före aktieteckningen fattas ett sådant beslut som avses i 3 kap. 1 c § 4 mom. om annat än delning eller fusion eller om det uppkommer en sådan situation som avses i lagrummet.

Om betalning av optionsrätter och konvertibla skuldebrev gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 2 kap. 11 § 2 och 3 mom. samt i 12 § 1 och 2 mom. Optionsbevis eller löpande konvertibla skuldebrev får inte ges ut förrän teckningen av optionsrätten eller det konvertibla skuldebrevet har registrerats. Optionsrätter och konvertibla skuldebrev som inte har registrerats medför inte rätt till aktier vid nyemission.

12 c §

Bolaget skall utan dröjsmål, senast två år från beslutet om emission av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev, i fråga om varje aktieslag göra anmälan om det belopp med vilket aktiekapitalet kan ökas genom nyemission och den tid inom vilken aktieteckningen kan ske. I fråga om registreringen gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas i 8 a § 1 och 2 mom., 9 § och 10 § 1 mom.

Efter utgången av den tid som bestämts för aktieteckningen skall det antal aktier som tecknats med stöd av optionsrätter eller lån mot konvertibla skuldebrev utan dröjsmål anmälas för registrering. När tiden för aktieteckningen är längre än ett år, skall anmälan dessutom utan dröjsmål göras efter utgången av en sådan räkenskapsperiod under vilken aktier har tecknats. I fråga om registreringen gäller annars i tillämpliga delar vad som stadgas i 8 a § 1 och 2 mom. samt 9 och 10 §§. En aktie medför oberoende av registrering rätt till andel i vinst och övriga

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillgångar, senast ett år efter utbytet eller från det aktien är helt betald.

Fondemission

13 §

Fondemission kan ske med anlitande av fritt eget kapital som kan utdelas, uppskrivningsfond, uppskrivning av anläggningstillgångarna eller reservfond.

Ökningsbeslutet skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Aktiekapitalet anses ökat när registreringen skett. Vad i 9 § 3 mom. är stadgat äger motsvarande tillämpning.

14 §

Har den som på grund av fondemission har rätt att erhålla ny aktie icke inom fem år från det ökningsbeslutet registrerades gjort anspråk på aktien, kan bolaget uppmana honom att vid äventyr av aktiens förlust uttaga aktien. Uppmaningen skall sändas till honom, om hans namn och adress är kända för bolaget, samt publiceras i en tidning med spridning på bolagets hemort. Om han icke anmäler sig inom ett år från uppmaningen, kan den nya aktien säljas för hans räkning på offentlig auktion eller genom fondbörs. Sedan försäljning skett har han endast rätt till det vid försäljningen influtna beloppet med avdrag för kostnaderna för uppmaningen och försäljningen. Medel som icke lyfts inom fyra år från försäljningen tillfaller bolaget.

13 §

Vid fondemission överförs från det övriga egna kapitalet till aktiekapitalet ett belopp som motsvarar det sammanlagda nominella beloppet av de aktier som emitteras.

Beslutet om fondemission skall utan dröjsmål anmälas för registrering. Aktiekapitalet är ökat när ökningen har registrerats. Vad som stadgas i 10 § 2 mom. skall tillämpas på motsvarande sätt.

14 §

Om det inte inom fem år från registreringen av ett beslut om fondemission har gjorts anspråk på en aktie som emitterats vid fondemissionen, kan bolaget uppmana den som har rätt till aktien att ta ut den. Han skall därvid upplysas om att han annars riskerar att förlora aktien. Uppmaningen skall publiceras i den officiella tidningen samt sändas till den som har rätt till aktien och vars namn och adress bolaget har kännedom om. Uppmaningen skall dessutom tillkännages på samma sätt som kallelse till bolagsstämma skall ske. Om anspråk på aktien inte görs inom ett år från uppmaningen, kan aktien säljas på offentlig auktion eller vid offentlig handel enligt 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen för dens räkning som uppmaningen riktar sig till. Mottagaren av uppmaningen har rätt endast till det belopp som influtit vid försäljningen med avdrag för kostnaderna för uppmaningen och försäljningen. Medel som inte har lyfts inom fyra år från försäljningen tillfaller bolaget.

5 kap.

Konvertibla skuldebrev och optionslån

(Stadgandena i 5 kap. flyttas till 4 kap. och ändras samtidigt)

Kapitallån

1 §

*Ett bolag kan ta upp lån (kapitallån) be-
träffande vilket*

1) kapital, ränta och annan gottgörelse i samband med att bolaget upplöses eller för-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sätts i konkurs får betalas endast med sämre förmånsrätt än andra skulder,

2) kapitalet annars får återbetalas endast om det finns full täckning för det bundna egna kapitalet och andra icke utdelningsbara poster enligt bolagets och, om bolaget är ett moderbolag, enligt koncernens balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden,

3) ränta och annan gottgörelse får betalas endast om det belopp som betalas kan användas för vinstutdelning enligt bolagets och, om bolaget är ett moderbolag, enligt koncernens balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden, samt beträffande vilket

4) kapitalet tas upp i balansräkningen som en särskild post under det egna kapitalet.

Bolaget eller ett samfund som hör till samma koncern som detta får inte ställa säkerhet för betalning av kapital, ränta eller annan gottgörelse på lånet. Den ränta eller gottgörelse av annat slag som betalas på ett kapitallån minskar i fråga om den senast avslutade räkenskapsperioden det belopp som kan användas för vinstutdelning.

Avtal om kapitallån skall ingås skriftligen. En ändring av lånevillkoren som strider mot 1 mom. 1, 2 eller 3 punkten och en säkerhet som avses i 2 mom. är ogiltig. På återbetalning av kapitallån, på betalning av ränta och annan gottgörelse samt på ställande av sådan säkerhet som avses i 2 mom. i strid med 1 mom. iakttas i tillämpliga delar 12 kap. 5 §.

Kapitallån har sinsemellan samma rätt till bolagets medel, om inte annat har avtalats mellan bolaget och kapitallånens borgenären.

Stadgandena i denna paragraf tillämpas inte vid tillståndsförfarande som avses i 6 kap. 5 §, 14 kap. 13 § och 14 a kap. 4 § 1 mom. Det belopp som tillkommer kapitallånens borgenärer får likväl betalas först efter det att nedsättningen av aktiekapitalet, fusionen eller delningen har registrerats.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

Nedsättning av aktiekapitalet

1 §

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet i andra än i 2 kap. 13 § 2 mom., 4 kap. 12 § och 4 § i detta kapital avsedda fall fattas av bolagsstämman. Sådant beslut får ej fattas förrän bolaget blivit registrerat.

I fråga om bolagsstämmas beslut angående nedsättning skall i tillämpliga delar iakttagas vad i 4 kap. 4 § 1 mom. är stadgat. I beslutet skall anges det belopp, varmed aktiekapitalet nedsättes (nedsättningsbeloppet). Beslutet skall innehålla bestämmelse om nedsättningsbeloppets användande till ett eller flera av nedan nämnda ändamål:

1) avsättning till reservfond eller omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, vartill det fria egna kapitalet icke räcker;

2) återbetalning till aktieägarna av inbetalning på aktie;

3) minskning av aktieägarnas insatsskyldighet; eller

4) avsättning till fond, som kan användas i enlighet med bolagsstämmans beslut.

Beslut, enligt vilket nedsättningsbeloppet skall användas på sätt som avses i 2 mom. 2, 3 eller 4 punkten, kan fattas endast i enlighet med styrelsens förslag eller godkännande och får ej avse större belopp än att efter nedsättningen full täckning finns för det nedsatta aktiekapitalet och annat bundet eget kapital. Detta belopp beräknas på basen av balansräkningen för senast förflutna räkenskapsperiod, såframt balansräkningen fastställs vid stämman, och i annat fall på grundval av de handlingar som nämnes i 4 kap. 4 § 1 mom. 1—3 punkterna.

I bolagsstämmans beslut skall ytterligare anges, huruvida nedsättningen sker genom inlösen av aktier, genom indragning av aktier utan återbetalning av belopp som erlagts för aktierna eller genom minskning av aktiernas nominella belopp antingen med eller utan återbetalning. Såframt av bolagets medel i samband med nedsättningen utskiftas

Nedsättning av aktiekapitalet samt aktier med inlösningsvillkor

Allmänna stadganden

1 §

Syftet med nedsättning av aktiekapitalet kan vara

1) omedelbar täckning av förlust enligt fastställd balansräkning, om förlusten inte kan täckas med fritt eget kapital,

2) utbetalning av medel till aktieägarna,

3) minskning av aktieägarnas betalningsskyldighet,

4) ogiltigförklaring av bolagets aktier som bolaget eller dess dottersamfund har i sin besittning, eller

5) avsättning av medel till en fond som kan användas enligt beslut av bolagsstämman.

Aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av aktier mot betalning, genom ogiltigförklaring av aktier utan betalning eller genom minskning av aktiernas nominella belopp mot eller utan betalning. På minskning av det nominella beloppet mot betalning tillämpas vad som i detta kapitel stadgas om inlösen av aktier och på minskning utan betalning vad som i detta kapitel stadgas om ogiltigförklaring av aktier.

Aktiekapitalet kan dock inte nedsättas med beloppet av en sådan preferensaktie som inte är i bolagets eller dess dottersamfunds besittning och som inte medför rätt till andel i bolagets tillgångar, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Aktier till ett belopp motsvarande det med vilket aktiekapitalet har nedsatts skall avföras ur aktieboken och aktiebrevens makuleras.

Bolaget skall försättas i likvidation, om dess aktiekapital enligt lagen skall nedsättas men någon nedsättning inte sker eller om nedsättningen leder till att aktiekapitalet sjunker under det minimiaktiekapital som stadgas i 1 kap. 1 § 3 mom.

Gällande lydelse

ett belopp som överstiger nedsättningsbeloppet, skall även detta större belopp anges i beslutet.

2 §

Om hela nedsättningsbeloppet skall användas på sätt som avses i 1 § 2 mom. 1 punkten, skall nedsättningsbeslutet inom fyra månader anmälas för registrering. Aktiekapitalet anses nedsatt då registrering skett. Innan tre år förflutit från registreringen får beslut om vinstutdelning fattas endast med tillstånd av domstol, såvida icke aktiekapitalet har ökats med minst nedsättningsbeloppet. I fråga om domstolens tillstånd gäller i tillämpliga delar vad i 3 § 2 och 3 mom. är stadgat.

Har registeranmälan icke gjorts inom stadgad tid eller har registrering vägrats, har beslutet förfallit. Likaså förfaller sådant beslut om ändring av bolagsordningen, som har fattats under förutsättning att aktiekapitalet nedsättes.

3 §

Om nedsättningsbeloppet helt eller delvis skall användas på sätt som avses i 1 § 2 mom. 2, 3 eller 4 punkten, får nedsättningsbeslutet icke verkställas utan tillstånd av domstol, såvida icke aktiekapitalet samtidigt genom nyemission ökas med minst nedsättningsbeloppet.

Föreslagen lydelse

2 §

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet fattas av bolagsstämman på det sätt som anges i denna paragraf, om inte annat följer av 9 § 2 mom. Ett sådant beslut får inte fattas förrän bolaget har registrerats.

Beslut om nedsättning av aktiekapitalet i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav kan i ett privat aktiebolag fattas i enlighet med 9 kap. 13 §, om kapitalet nedsätts genom ogiltigförklaring av aktier eller om bolaget har endast ett aktieslag som medför rösträtt och aktiekapitalet nedsätts genom inlösen av dessa aktier till ett och samma pris. I ett publikt aktiebolag är ett motsvarande beslut giltigt, om det har fattats i enlighet med 9 kap. 14 §.

Finns det i bolaget aktier av olika slag som medför rösträtt och aktiekapitalet nedsätts genom inlösen av dessa aktier eller av alla bolagets aktier i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris aktieslagsvis krävs för beslutet, utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag.

I andra fall än de som avses i 2 och 3 mom. behövs för beslutet, förutom ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare vilkas aktier berörs av ändringen.

Endast med styrelsens samtycke kan beslut fattas om att det belopp med vilket aktiekapitalet nedsätts skall användas för ändamål som nämns i 1 § 1 mom. 2 eller 5 punkten.

3 §

I ett beslut om nedsättning av aktiekapitalet skall nämnas

1) syftet med nedsättningen av aktiekapitalet,

2) för varje aktieslag det belopp med vilket aktiekapitalet nedsätts eller maximi- och minimibelopp för nedsättningen,

Gällande lydelse

Domstols tillstånd skall sökas inom två månader från det nedsättningsbeslutet fattades, vid äventyr att beslutet annars förfaller. Till ansökan skall fogas förteckning över bolagets kända borgenärer med angivande av deras postadresser. Domstolen skall utfärda kallelse på bolagets kända och okända borgenärer och uppmana den som önskar motsätta sig ansökningen att skriftligen anmäla detta till domstolen senast en månad före inställelsedagen, vid äventyr att han i annat fall anses ha bifallit ansökningen. Kallelsen skall anslås på domstolens anslagstavla fyra månader före inställelsedagen samt genom domstolens försorg två gånger publiceras i den officiella tidningen, första gången senast tre månader och andra gången senast två månader före inställelsedagen. Länsstyrelsen och alla kända borgenärer skall genom domstolens försorg särskilt underrättas om ansökningen.

Ansökningen skall bifallas, om ingen av borgenärerna motsätter sig denna eller om det på inställelsedagen styrkes, att de borgenärer, som motsatt sig ansökningen, erhållit full betalning för sina fordringar eller att för dessa ställts av domstolen godkänd säkerhet.

Domstolens tillstånd skall inom två månader efter det beslutet därom vunnit laga kraft av bolaget anmälas för registrering. Aktiekapitalet anses nedsatt när registrering skett.

Har ej i 4 mom. avsedd registeranmälan gjorts inom stadgad tid eller har domstol avslagit ansökan om tillstånd, har nedsättningsbeslutet förfallit. I dessa fall förfaller även sådant beslut om ändring av bolagsordningen, som har fattats under förutsättning att aktiekapitalet nedsättes.

Föreslagen lydelse

3) huruvida nedsättningen sker genom inlösen eller ogiltigförklarande av aktier,

4) nedsättningens inverkan på bolagets eget kapital,

5) i vilken ordning aktierna inlöses eller ogiltigförklaras, samt

6) inlösningspris och betalningstid.

I förslaget till beslut skall finnas de uppgifter som enligt 1 mom. skall nämnas i beslutet. Om det föreslås att aktiekapitalet skall nedsättas på något annat sätt än i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav, skall i förslaget till beslut anges orsaken till detta, utredas hur nedsättningen inverkar på fördelningen av aktieinnehavet och rösträtten i bolaget samt ges en redogörelse för hur stor del någon som hör till bolagets närmaste krets före nedsättningen av aktiekapitalet och efter den har av bolagets aktiekapital och hur stor andel denne har av det röstetal som aktierna medför. Om nedsättningen av aktiekapitalet sker genom inlösen av aktier skall i förslaget till beslut nämnas grunderna för bestämmande av inlösningspriset. Angående bilagorna till förslaget till beslut iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas i 4 kap. 4 a § 1 mom. Om sex månader har förflutit från utgången av föregående räkenskapsperiod till den bolagsstämma som behandlar nedsättningen, skall till förslaget fogas ett mellanboksut som är högst tre månader gammalt och som i tillämpliga delar har uppgjorts och granskats med iakttagande av de stadganden och bestämmelser som gäller boksut. I andra fall än de som avses i 2 § 2 mom. skall till förslaget fogas revisorernas utlåtande om grunderna för bestämmande av inlösningspriset. Om aktiekapitalet nedsätts på något annat sätt än i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav skall till förslaget till beslut fogas revisorernas utlåtande om de i förslaget nämnda orsakerna till nedsättningen.

Om vederlaget vid inlösnigen av aktier består av annat än pengar, skall 4 kap. 6 § 1 mom. iaktas i tillämpliga delar.

Angående framläggande av beslutsförslag, kallelsen till bolagsstämma samt meddelande till aktieägarna tillämpas i tillämpliga delar vad som stadgas i 4 kap. 4 b § och 5 § 2 mom.

Gällande lydelse

4 §

I bolagsordningen kan bestämmas att aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av aktier. Aktiekapitalet får dock inte nedsättas så att det understiger minimikapitalet. I bolagsordningen skall bestämmas om bolaget har inlösningsrätt eller inlösningsplikt, den ordning som skall iakttas vid inlösen samt lösenbeloppet eller grunderna för dess beräkning.

Lösningsbestämmelse, som intages i bolagsordningen genom ändring av denna, får gälla endast nya aktier, som tecknas efter ändringen. Företages efter bolagsordningens ändring fondemission, får vid denna utgivna aktier inlösas tidigast tre år efter det fondemissionen registrerats.

Aktiekapitalet får nedsättas endast om bolaget efter nedsättningen har full täckning för det nedsatta aktiekapitalet och annat bundet eget kapital, beräknat på basen av fastställd balansräkning för senast förflutna räkenskapsperiod.

När beslut fattats om inlösen av aktier i enlighet med ovan i denna paragraf avsedd bestämmelse, skall motsvarande nedsättning av aktiekapitalet utan dröjsmål anmälas för registrering. Aktiekapitalet anses nedsatt när registrering skett.

Föreslagen lydelse

4 §

Efter nedsättningen av aktiekapitalet skall det fortfarande finnas full täckning för det nedsatta aktiekapitalet, det övriga bundna egna kapitalet och sådana andra icke utdelningsbara poster som avses i 12 kap. 2 § 1 mom. Om bolaget är moderbolag i en koncern, skall full täckning på motsvarande sätt finnas för det bundna egna kapitalet och andra icke utdelningsbara poster i koncernen. Täckningen beräknas på basis av bokslutet eller, om bokslutet inte fastställs vid samma stämma, med stöd av de handlingar som avses i 4 kap. 4 a § eller, om det har förflutit över sex månader från utgången av föregående räkenskapsperiod, på basis av ett sådant mellanbokslut som avses i 3 § detta kapitel.

Vid inlösen av aktier skall såsom belopp som kan användas till vinstutdelning anses det mindre av de belopp som bokslutet och mellanbokslutet utvisar.

Nedsatts aktiekapitalet i sådant syfte som nämns i 1 § 1 mom. 1 punkten, får under de följande tre åren efter registreringen av nedsättningsbeslut om vinstutdelning fattas endast med registermyndighetens tillstånd, om inte aktiekapitalet har ökat med minst nedsättningsbeloppet. Om registermyndighetens tillstånd gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 5 — 7 §§.

Registermyndighetens tillstånd

5 §

För verkställighet av beslut om nedsättning av aktiekapitalet behövs registermyndighetens tillstånd i det fall att aktiekapitalets nedsättningsbelopp används för något annat än i 1 § 1 mom. 1 punkten nämnt ändamål och verkställigheten leder till minskning av bolagets bundna egna kapital. Tillstånd behövs likväl inte om aktiekapitalet genom nyemission samtidigt ökas med ett belopp som motsvarar aktiekapitalets nedsättningsbelopp.

Beslutet förfaller om inte tillstånd söks inom en månad från det beslutet om nedsättning av aktiekapitalet fattades. Till ansökan skall fogas beslutet jämte bilagor.

Registermyndigheten skall bevilja tillstånd, om bolagets borgenärer inte motsätter sig

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ansökan så som anges i 6 § 1 mom. eller, ifall de motsatt sig, om de inte längre motsätter sig eller om de enligt en domstols laga kraft vunna dom har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran.

Registermyndighetens beslut skall registreras på tjänstens vägnar. Aktiekapitalet är nedsatt när beslutet om bifallande av ansökan har registrerats.

6 §

Registermyndigheten skall utfärda kallelse på bolagets alla borgenärer. I kallelsen skall nämnas att en borgenär har rätt att motsätta sig ansökningen genom att skriftligen anmäla detta till registermyndigheten en månad före den i kallelsen utsatta dagen. Registermyndigheten skall registrera kallelsen och meddela bolaget om den minst fyra månader före den utsatta dagen samt publicera kallelsen två gånger i den officiella tidningen, första gången senast tre månader och andra gången senast två månader före den utsatta dagen.

Bolaget skall senast tre månader före den utsatta dagen sända ett skriftligt meddelande om kallelsen till sina kända borgenärer. Ett av en styrelsemedlem i bolaget eller av bolagets verkställande direktör utfärdat intyg om att meddelandena sänts ut skall tillställas registermyndigheten senast en månad före den utsatta dagen.

Om en borgenär motsätter sig ansökan, skall registermyndigheten omedelbart efter utgången av den tid som reserverats för borgenären underrätta bolaget om detta.

7 §

Registermyndigheten skall skjuta upp behandlingen av ansökan, om en borgenär och bolaget tillsammans ber om det senast på den utsatta dagen eller om bolaget senast på den i kallelsen utsatta dagen visar att det har anhängiggjort en talan för att få fastställt att borgenären har fått betalning eller betryggande säkerhet för sin fordran.

Domstolen skall utan dröjsmål behandla sådana ärenden som avses i 1 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Annan registrering av nedsatt aktiekapital

8 §

Ett sådant beslut om nedsättning av aktiekapitalet för vars verkställighet enligt 5 § inte behövs registermyndighetens tillstånd skall, vid äventyr att det förfaller, anmälas för registrering inom en månad. Aktiekapitalet är nedsatt när beslutet har registrerats.

En nedsättning av aktiekapitalet skall anmälas för registrering samtidigt som en sådan nyemission som avses i 5 § 1 mom.

Aktier med inlösningsvillkor

9 §

I bolagsordningen kan bestämmas att aktiekapitalet kan nedsättas genom inlösen av bolagets aktier, dock ej under minimikapitalet. I bolagsordningen skall härvid bestämmas

- 1) vilka aktier inlösningsföreskriften gäller,
- 2) om bolaget har rätt eller skyldighet att lösa in aktier,
- 3) vilka tillgångar som skall användas för betalning av inlösningsbeloppet,
- 4) inlösningsordningen och inlösningsförfarandet, samt
- 5) inlösningsbeloppet eller grunderna för beräkning av det.

Bolagsstämman skall besluta om inlösen av aktier i enlighet med 9 kap. 13 §. Bolagsstämman kan när den beslutar om inlösen, för viss tid dock för högst ett år från bolagsstämmans beslut, bemyndiga styrelsen att besluta om inlösningsstidpunkten. I inlösningsbeslutet skall härvid anges bemyndigandets varaktighet. Om bolaget är skyldigt att lösa in aktier, skall styrelsen besluta om nedsättning av aktiekapitalet och om de åtgärder som har samband med inlösningsen.

Bolaget skall anmäla bemyndigandet av styrelsen för registrering inom en månad från beslutet fattades. Styrelsen får inte fatta beslut som bemyndigandet avser förrän bolagsstämmans beslut har registrerats.

10 §

En inlösningsföreskrift som tas in i ett publikt aktiebolags bolagsordning i samband med att bolagsordningen ändras får gälla endast sådana nya aktier som tecknas efter

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

beslutet.

En i bolagsordningen intagen föreskrift om inlösningsbelopp och betalning av detta kan jämkas, om tillämpningen av den skulle medföra oskäligen förmån för någon. Menings- skiljaktigheter angående inlösningsrätt och inlösningsbelopp som grundar sig på bolags- ordningens bestämmelser skall handläggas i enlighet med 3 kap. 3 §.

7 kap.

Egna aktier

Allmänna stadganden

1 §

Aktiebolag får icke mot vederlag förvärva eller såsom pant mottaga egna aktier eller aktier i sitt moderbolag. Avtal i strid mot detta förbud är ogiltigt.

Vad i 1 mom. är sagt utgör ej hinder för bolag att vid övertagande av rörelse genom fusion eller på annat sätt förvärva till rörelsen hörande aktie, att inlösa aktie i enlighet med 13 kap. 3 § 2 mom. eller att på auktion inropa för bolagets fordran utmätt aktie. Av bolaget förvärvad aktie skall, om den ej indragits genom nedsättning av aktiekapitalet, säljas så snart detta kan ske utan förlust. Aktie som förvärvats i samband med övertagande av rörelse eller i enlighet med 13 kap. 3 § skall dock säljas senast två år efter förvärvet.

2 §

Utan hinder av vad som är stadgat i 1 § kan i bolagsordningen bestämmas att bolaget, utan att nedsätta aktiekapitalet, med fritt eget kapital kan inlösa egna aktier som erbjuds bolaget. I bolagsordningen kan likaså bestämmas att bolaget, utan att nedsätta aktiekapitalet, med fritt eget kapital kan inlösa aktie som övergår till ny ägare, såvida inte någon av aktieägarna inlöser den. Till bolaget inlöst aktie skall avföras från aktieboken och aktiebrevet makuleras.

1 §

Ett aktiebolag får mot vederlag förvärva egna aktier endast enligt vad som stadgas i detta kapitel. Ett bolag får ta emot egna aktier som pant och ett dottersamfund får förvärva eller såsom pant ta emot aktier i moderbolaget endast i enlighet med 2 mom.

Ett bolag eller dess dottersamfund som vid fusion mellan bolag eller på annat sätt övertar en rörelse får förvärva eller såsom pant ta emot aktier i bolag som hör till rörelsen. Bolaget eller dess dottersamfund är skyldigt eller berättigat att lösa in aktier i de fall som avses i 3 kap. 3 §, 13 kap. 3 § 2 mom., 14 kap. 12 § och 17 kap. 3 § samt får på auktion ropa in helt betalda aktier som har utmätts för bolagets fordran.

2 §

Aktier i ett bolag får inte tecknas av bolaget eller dess dottersamfund. Har bolaget tecknat egna aktier i samband med bolagsbildningen, anses stiftarna ha tecknat aktierna. Har bolaget i samband med nyemission tecknat egna aktier, anses styrelsemedlemmarna och verkställande direktören ha tecknat aktierna. Har ett dottersamfund tecknat aktier i moderbolaget, anses moderbolagets styrelsemedlemmar och verkställande direktör samt de personer som är i motsvarande ställning i dottersamfundet ha tecknat aktierna. Tecknarna ansvarar solidariskt för betalningen av teckningsbeloppet. Som tecknare

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

betraktas dock inte den som visar att han motsatt sig teckningen eller att han inte kände till eller hade bort känna till teckningen.

Den som har tecknat aktier i bolaget i eget namn men för bolagets eller dess dottersamfunds räkning anses ha tecknat aktierna för egen räkning.

Förvärv av egna aktier med utdelningsbara medel

3 §

Ett bolag får i andra fall än de som avses i 1 § 2 mom. förvärva egna aktier endast med medel som kan användas för vinstutdelning. Bolagsstämman beslutar om sådant förvärv enligt vad som stadgas i denna paragraf och i 4 — 6 §§. Bolagsstämman kan också för viss tid, dock för högst ett år från bolagsstämman beslut, bemyndiga styrelsen att besluta om förvärvet.

Angående beslut om förvärv av egna aktier, beslutsförslag och hur de skall hållas tillgängliga, kallelse till bolagsstämma samt meddelande till aktieägare gäller i tillämpliga delar 6 kap. 3 § och 4 kap. 5 § 3 mom.

I bolagsstämman beslut genom vilket styrelsen bemyndigas att besluta om förvärv av egna aktier skall nämnas

- 1) aktieslagsvis maximiantalet aktier som skall förvärvas,
 - 2) den ordning i vilken aktier skall förvärvas, om inte styrelsen ges rätt att besluta om den,
 - 3) för vilket ändamål bemyndigandet får användas, om styrelsen får besluta om förvärv av aktier på något annat sätt än i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav,
 - 4) grunderna för hur anskaffningspriset bestäms, om inte styrelsen ges rätt att besluta om dem, och
 - 5) bemyndigandets giltighetstid.
- Om vederlaget vid förvärv av egna aktier består av annat än pengar, skall 4 kap. 6 § 1 mom. iaktas i tillämpliga delar.

4 §

I ett privat aktiebolag kan bolagsstämman beslut om förvärv av egna aktier eller om att bemyndiga styrelsen att besluta därom fattas enligt 9 kap. 13 §, om det i bolaget endast finns ett aktieslag som medför rösträtt och dessa aktier förvärvas i förhållande till aktie-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris. I ett publikt aktiebolag är ett motsvarande beslut giltigt om det har fattats enligt 9 kap. 14 §.

Finns det i bolaget aktier av olika slag som medför rösträtt och dessa eller alla bolagets aktier förvärvas i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris aktieslagsvis krävs för ett beslut om förvärv av egna aktier eller om att bemyndiga styrelsen att besluta därom, utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag.

I andra fall än de som avses i 1 och 2 mom. krävs för ett beslut om förvärv av egna aktier eller om att bemyndiga styrelsen att besluta därom, förutom ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare vilkas aktier berörs av ändringen.

5 §

Utan hinder av vad som stadgas i 4 § krävs i ett bolag vars samtliga aktier är föremål för offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen för ett beslut om förvärv av egna aktier i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris aktieslagsvis eller i offentlig handel i förhållande till aktieslagen, utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 §, att beslutet har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag. Samma gäller för ett beslut om att bemyndiga styrelsen att besluta om ett sådant förvärv.

Utan hinder av vad som stadgas i 4 § krävs för ett beslut om förvärv enbart av aktier som är föremål för offentlig handel antingen i förhållande till aktieägarnas aktieinnehav och till ett och samma pris aktieslagsvis eller i offentlig handel i förhållande till aktieslag i ett bolag där det också finns andra aktier som medför rösträtt, förutom ett beslut enligt 1 mom., samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i ett aktieslag som inte är föremål för offentlig handel.

Bolaget kan verkställa ett beslut om förvärv av aktier som är föremål för offentlig

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

handel genom att köpa aktier vid sådan offentlig handel enligt vars regler bolaget får bedriva handel med egna aktier. Bolaget får dock inte förvärva egna aktier vid sådan handel förrän en vecka har förflutit från att bolaget i enlighet med 2 kap. 7 § värdepappersmarknadslagen har offentliggjort sitt förvävsbeslut.

6 §

I ett publikt aktiebolag får ett sådant beslut om att förvärva egna aktier som avses i 3 § inte fattas på sådant sätt att det sammanlagda nominella beloppet av de aktier i bolaget som tillhör bolaget och dess dottersamfund eller röstetalet för dessa aktier efter förvävet överskrider fem procent av bolagets aktiekapital eller av röstetalet för samtliga aktier.

Avyttring av egna aktier

7 §

Bolagsstämman beslutar om avyttring av bolaget tillhöriga egna aktier. Bolagsstämman kan också för viss tid, dock för högst ett år från bolagsstämmans beslut, bemyndiga styrelsen att besluta om avyttring. I fråga om bolagsstämmans avyttringsbeslut och bemyndigande av styrelsen, framläggande av beslutsförslag, kallelse till bolagsstämma, aktieägares företrädesrätt att förvärva aktier och meddelanden till aktieägare samt i fråga om registrering av bolagsstämmans beslut och av bemyndigandet för styrelsen tillämpas i tillämpliga delar vad som i 4 kap. 2, 2 a och 4 — 7 §§ stadgas om ökning av aktiekapitalet. Föreslås som betalning för en aktie annan slags egendom än pengar tillämpas på denna likväl inte vad som stadgas i 2 kap. 4 a §.

Bolaget kan med iakttagande i tillämpliga delar av vad som stadgas i 5 § 3 mom. verkställa ett beslut om avyttring av aktier som är föremål för offentlig handel, varvid 4 kap. 7 § inte tillämpas.

Ett aktiebrev får inte överlätas förrän det i beslutet angivna överlåtelsebeloppet har betalats.

8 §

Om det sammanlagda nominella beloppet av de aktier i bolaget som tillhör ett publikt

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

aktiebolag och dess dottersamfund eller röstetalet för dessa aktier överskrider fem procent av bolagets aktiekapital eller röstetalet för samtliga aktier i bolaget till följd av att aktier har förvärvats på det sätt som avses i 1 § 2 mom. eller erhållits utan vederlag, skall aktierna till den del de överskrider den nämnda andelen avyttras senast tre år efter fänget.

Sådana aktier i ett bolag som har förvärvats av ett privat aktiebolag eller dess dotterbolag skall avyttras senast tre år efter fänget.

Aktier som har förvärvats i strid med detta kapitel skall avyttras utan dröjsmål, senast sex månader efter fänget.

Har aktierna inte avyttrats inom den tid som anges i 1 — 3 mom., skall aktiekapitalet omedelbart genom ogiltigförklaring av aktier nedsättas med ett belopp som motsvarar aktiernas sammanlagda nominella belopp.

8 kap.

Bolagets ledning

1 §

Aktiebolag skall ha en styrelse bestående av minst tre medlemmar. Om aktiekapitalet eller maximikapitalet är mindre än en miljon mark, kan styrelsen dock bestå av färre än tre medlemmar. I sådant fall skall i styrelsen därjämte finnas minst en suppleant.

Styrelsen väljes av bolagsstämman. I bolagsordningen kan bestämmas, att någon eller några av styrelsens medlemmar, dock mindre än halva antalet, tillsättes i annan ordning. Om val av styrelse, då bolaget har ett förvaltningsråd, stadgas i 11 § 5 mom.

Mandattiden för medlem i styrelsen skall bestämmas i bolagsordningen. Mandattiden skall utgå senast under den fjärde räkenskapsperioden efter valet, antingen vid slutet av den bolagsstämma där nyval förrättas eller i slutet av räkenskapsperioden.

Vad i denna lag är stadgat om styrelsemedlem skall äga motsvarande tillämpning på suppleant.

1 §

Bolaget skall ha en styrelse bestående av minst tre medlemmar. Om bolagets aktiekapital är mindre än 500 000 mark, kan styrelsen dock bestå av färre än tre medlemmar. I så fall skall det dessutom finnas minst en suppleant i styrelsen.

Styrelsens väljs av bolagsstämman. I bolagsordningen kan bestämmas att mindre än hälften av styrelsens medlemmar skall tillsättas i annan ordning. I 11 a § 2 mom. stadgas om styrelseval som förrättas av förvaltningsrådet. De som skall väljas till medlemmar och suppleanter i styrelsen skall ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget innan de blir valda.

Mandattiden för styrelsemedlemmarna skall bestämmas i bolagsordningen. Mandattiden skall utgå senast under den fjärde räkenskapsperioden efter valet, antingen vid slutet av den bolagsstämma där nyval förrättas eller i slutet av räkenskapsperioden.

Vad som i denna lag stadgas om styrelsemedlemmar tillämpas på motsvarande sätt på suppleanterna.

Gällande lydelse

2 §

Styrelsemedlem kan frånträda sitt uppdrag innan mandattiden utgår. Anmälan om avgång i förtid skall göras till styrelsen och, om den avgående medlemmen icke valts på bolagsstämma, även till den som tillsatt honom. Styrelsemedlem kan skiljas från sitt uppdrag av den som utsett honom.

Upphör styrelsemedlems uppdrag under mandattiden eller förlorar styrelsemedlem sin i 4 § avsedda behörighet för ifrågavarande uppdrag och finns ej suppleant, skall styrelsens övriga medlemmar draga försorg om att ny medlem väljes för den återstående mandattiden. Om valet ankommer på bolagsstämma kan valet, såframt styrelsen med återstående medlemmar och suppleanter är beslutför, uppskjutas till den följande bolagsstämma vid vilken val av styrelsemedlemmar även annars skall förrättas.

Har styrelsemedlem, som enligt bolagsordningen skall utses i annan ordning än genom beslut av bolagsstämma eller förvaltningsrådet, inte utsetts, skall domstolen på ansökan förordna ställföreträdare. Ansökan till domstolen får göras av styrelsemedlem, aktieägare, borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av att bolaget har en behörig styrelse.

3 §

Aktiebolag kan ha en verkställande direktör, om så är bestämt i bolagsordningen eller styrelsen så beslutar. Bolag, vars aktiekapital eller maximikapital uppgår till minst en miljon mark, skall alltid ha en verkställande direktör.

Verkställande direktören utses av styrelsen eller, om i bolagsordningen så bestämmes, av förvaltningsrådet.

Vad i denna lag är stadgat om verkställande direktör skall äga motsvarande tillämp-

Föreslagen lydelse

2 §

En styrelsemedlem kan avgå innan mandattiden utgår. Anmälan om avgång i förtid skall göras till styrelsen och, om den avgående medlemmen inte har valts av bolagsstämman, även till den som har tillsatt honom. Avgångsanmälan skall dateras och undertecknas. En styrelsemedlem kan skiljas från sitt uppdrag av den som har tillsatt honom.

Om en styrelsemedlems uppdrag upphör under mandattiden eller om en styrelsemedlem förlorar sin i 4 § angivna behörighet för uppdraget och det inte finns någon suppleant, skall styrelsens övriga medlemmar se till att en ny medlem väljs för den återstående mandattiden. Om valet ankommer på bolagsstämman och styrelsen är beslutför med sina återstående medlemmar och suppleanter, kan valet uppskjutas till nästa bolagsstämma vid vilken styrelsemedlemmar även annars skall väljas.

Om en styrelsemedlem vid sin avgång har skäl att anta att bolaget inte längre har några andra styrelsemedlemmar, är han skyldig att sammankalla bolagsstämman enligt 9 kap. 8 § 2 mom. för att välja en ny styrelse.

Om en styrelsemedlem som enligt bolagsordningen skall tillsättas i annan ordning än genom beslut av bolagsstämman eller förvaltningsrådet inte har tillsatts, skall domstol på ansökan förordna en ersättare. Ansökan till domstol får göras av en styrelsemedlem, aktieägare, borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att bolaget har en behörig styrelse.

3 §

Bolaget kan ha en verkställande direktör, om så bestäms i bolagsordningen eller styrelsen så beslutar. Ett bolag vars aktiekapital uppgår till minst 500 000 mark, skall ha en verkställande direktör.

Verkställande direktören utses av styrelsen eller, om så bestäms i bolagsordningen, av förvaltningsrådet. *Verkställande direktören och hans suppleant skall innan de utses ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.*

Vad som i denna lag stadgas om verkställande direktör tillämpas på motsvarande sätt

Gällande lydelse

ning på suppleant för honom (vice verkställande direktör).

Föreslagen lydelse

på hans suppleant.

6 §

Sådana avtal och förbindelser mellan bolaget och dess ende aktieägare som inte hör till bolagets sedvanliga affärstransaktioner skall antecknas i eller fogas till styrelsens mötesprotokoll.

7 §

Har aktiebolag blivit moderbolag, skall styrelsen utan dröjsmål meddela dotterbolagets styrelse detta. Dotterbolagets styrelse är skyldig att tillställa moderbolagets styrelse alla uppgifter som erfordras för bedömningen av koncernens ställning och beräkningen av resultatet av dess verksamhet.

7 §

Om ett aktiebolag har blivit moderbolag, skall styrelsen utan dröjsmål meddela detta till dottersamfundets styrelse eller motsvarande organ. Dottersamfundets styrelse eller motsvarande organ är skyldigt att lämna styrelsen för moderbolaget de uppgifter som behövs för bedömningen av koncernens ställning och beräkningen av resultatet av dess verksamhet.

8 §

Styrelsen, som består av flera medlemmar, skall ha en ordförande. Ordföranden väljes av styrelsen, såvida annat icke är bestämt i bolagsordningen eller har beslutats vid val av styrelse. Vid lika röstetal inom styrelsen avgöres valet av ordförande genom lottning. I aktiebolag, vars aktiekapital *eller maximikapital* är minst en miljon mark, får verkställande direktören vara styrelseordförande endast om bolaget har ett förvaltningsråd.

8 §

Om styrelsen består av flera medlemmar, skall den ha en ordförande. Ordföranden väljs av styrelsen, om inte annat bestäms i bolagsordningen eller har beslutats när styrelsen valdes. Vid lika röstetal inom styrelsen väljs ordföranden genom lottning. I ett bolag vars aktiekapital är minst 500 000 mark får verkställande direktören vara styrelseordförande endast om bolaget har ett förvaltningsråd.

11 §

I bolagsordningen kan bestämmas att bolaget skall ha ett förvaltningsråd. I bolag, vars aktiekapital *eller maximikapital* är mindre än en miljon mark, kan icke förvaltningsråd inrättas.

11 §

I bolagsordningen kan bestämmas att bolaget skall ha ett förvaltningsråd. I ett bolag vars aktiekapital är mindre än 500 000 mark får ett förvaltningsråd inte inrättas.

Förvaltningsrådet skall bestå av minst fem medlemmar. Verkställande direktören eller styrelsemedlem får ej vara medlem av förvaltningsrådet. Vad i 2 kap. 3 § 1 mom. 6 punkten är stadgat om styrelsen skall äga motsvarande tillämpning på förvaltningsrådet.

Förvaltningsrådet skall bestå av minst fem medlemmar. Verkställande direktören och styrelsemedlemmarna får inte höra till förvaltningsrådet. I bolagsordningen skall nämnas antalet eller minimi- och maximiantalet medlemmar och eventuella suppleanter samt deras mandattid.

Förvaltningsrådet väljes av bolagsstämman. I bolagsordningen kan bestämmas, att någon eller några av förvaltningsrådets medlemmar, dock mindre än halva antalet, tillsättes i annan ordning. Vad i 1 § 3 och 4

Förvaltningsrådet väljs av bolagsstämman. I bolagsordningen kan bestämmas att mindre än hälften av förvaltningsrådets medlemmar skall tillsättas i annan ordning. De som skall väljas till medlemmar och suppleanter i för-

Gällande lydelse

mom. samt i 2 och 4 §§ är stadgat om styrelsens medlemmar och suppleanter skall äga motsvarande tillämpning på förvaltningsrådets medlemmar och suppleanter.

Förvaltningsrådet skall övervaka styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av bolagets angelägenheter och till ordinarie bolagsstämma avge yttrande med anledning av bokslutet och revisionsberättelsen. Styrelsen och verkställande direktören skall ge förvaltningsrådet och medlem av förvaltningsrådet de upplysningar, som de finner påkallade för handhavandet av sitt uppdrag. Medlem av förvaltningsrådet skall begära upplysningarna vid förvaltningsrådets sammanträde. I bolagsordningen kan bestämmas att förvaltningsrådet besluter i ärenden, som avser betydande inskränkningar eller utvidgning av verksamheten eller väsentlig ändring av bolagets organisation. Förvaltningsrådet kan alltid ge styrelsen anvisningar i frågor som är av stor betydelse eller principiellt viktiga.

Förvaltningsrådet skall välja styrelse och fastställa styrelsemedlemmarnas arvode, såvitt annat icke är bestämt i bolagsordningen. I bolagsordningen kan även bestämmas, att förvaltningsrådet tillsätter verkställande direktör och övriga till den högsta ledningen hörande personer samt besluter om deras löneförmåner. Angående förvaltningsrådets rätt att kräva sammankallande av extra bolagsstämma samt att sammankalla bolagsstämma stadgas i 9 kap. 6 och 8 §§. Förvaltningsrådet får ej tilldelas andra än i denna lag nämnda uppgifter.

Vad i 8—10 §§ och i 16 kap. 4 § är stadgat om styrelsen och dess medlemmar gäller i tillämpliga delar förvaltningsrådet och dess medlemmar.

Föreslagen lydelse

valtningsrådet skall ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget. Vad som i 1 § 3 och 4 mom. samt i 2 och 4 §§ stadgas om styrelsens medlemmar och suppleanter tillämpas på motsvarande sätt på förvaltningsrådets medlemmar och suppleanter.

11 a §

Förvaltningsrådet skall övervaka styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av bolaget och till ordinarie bolagsstämman ge ett yttrande med anledning av bokslutet och revisionsberättelsen. Styrelsen och verkställande direktören skall ge förvaltningsrådet och dess medlemmar de upplysningar som dessa anser vara nödvändiga för uppdraget. En medlem av förvaltningsrådet skall begära

Gällande lydelse

15 §
Har ställföreträdare för bolaget vid företagande av rättshandling på bolagets vägnar överskridit sin befogenhet är rättshandlingen icke gällande mot bolaget, om den gentemot vilken rättshandlingen företogs insåg eller bort inse att befogenheten överskreds.

Föreslagen lydelse

upplysningarna vid förvaltningsrådets sammanträde. I bolagsordningen kan bestämmas att förvaltningsrådet beslutar i ärenden som avser betydande inskränkning eller utvidgning av verksamheten eller väsentlig ändring av bolagets organisation. Förvaltningsrådet kan ge styrelsen anvisningar i frågor som är av stor betydelse eller principiellt viktiga.

Förvaltningsrådet skall välja styrelsen och fastställa styrelsemedlemmarnas arvode, om annat inte bestäms i bolagsordningen. I bolagsordningen kan också bestämmas att förvaltningsrådet anställer verkställande direktören och övriga till den högsta ledningen hörande personer samt beslutar om deras löneförmåner. Om förvaltningsrådets rätt att kräva sammankallande av extra bolagsstämma samt att sammankalla bolagsstämma stadgas i 9 kap. 6 och 8 §§. Förvaltningsrådet får inte ges andra uppgifter än de som nämns i denna lag.

Om förvaltningsrådet och dess medlemmar gäller i tillämpliga delar vad som i 8 — 10 §§ och 16 kap. 4 § stadgas om styrelsen och dess medlemmar.

15 §
En rättshandling som på bolagets vägnar har företagits av en sådan företrädare för bolaget som avses i 12 eller 13 § är inte bindande för bolaget, om

1) företrädaren har handlat i strid med en i denna lag angiven begränsning av sin behörighet,

2) företrädaren har handlat i strid med en sådan begränsning som grundar sig på 12 § 3 mom., eller

3) företrädaren har överskridit sin befogenhet och motparten insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds.

I sådana fall som avses i 1 mom. 3 punkten kan som tillräckligt bevis för att motparten insåg eller borde ha insett att befogenheten överskreds inte anses enbart det att befogenhetsbegränsningarna registrerats och kungjorts.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

Bolagsstämma

1 §

Deltagande i bolagsstämma får ej ske med stöd av aktie som tillhör bolaget eller dess dotterbolag. Sådan aktie skall ej medräknas, när för tillkomsten av giltigt beslut eller för utövande av viss befogenhet fordras samtycke av samtliga aktieägare eller av ägare till viss del av aktierna i bolaget. Vad här är sagt äger motsvarande tillämpning på aktie som tillhör av bolaget eller dess dotterbolag grundad pensionsstiftelse.

Deltagande i bolagsstämma får ej ske med aktier som tillhör bolaget eller dess *dotter-samfund*. Sådana aktier skall *inte* medräknas, när det för tillkomsten av ett giltigt beslut eller för utövande av en viss befogenhet fordras samtycke av samtliga aktieägare eller av ägare till en viss del av aktierna i bolaget. *Stadgandena i detta moment skall på motsvarande sätt tillämpas på aktier som tillhör en stiftelse i vilken bolaget eller dess dottersamfund har sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 §.*

2 §

Aktieägare får vid bolagsstämma åtföljas av biträde.

Aktieägare och ombud får vid *stämman* åtföljas av ett biträde.

2 a §

I bolagsordningen kan bestämmas att en aktieägare enligt vad som stadgas i denna paragraf samt i 2 b och 2 c §§ och i sådana angelägenheter som bestäms i bolagsordningen kan bemyndiga bolagets styrelse att verka som sitt ombud vid en bolagsstämma. En aktieägare kan på motsvarande sätt bemyndiga ett annat ombud.

För bemyndigandet skall användas en fullmaktsblankett, på vilken på ett enhetligt sätt skall redogöras för de beslutsförslag jämte motiveringar som i enlighet med 2 b § och bolagsordningen läggs fram av styrelsen och av aktieägarna. På fullmaktsblanketten skall ombudet kunna bemyndigas att rösta för eller mot ett beslutsförslag eller att rösta blankt. På fullmaktsblanketten skall anges hur ombudet skall rösta i det fall att en aktieägare tillställer bolaget en undertecknad och daterad fullmakt varav bemyndigandets innehåll inte framgår.

Bolagsordningen skall innehålla bestämmelser om längden på motiveringarna till beslutsförslag, om röstningsförfarandet, om den dag då fullmakten skall tillställas bolaget, vilken inte får infalla efter den sista anmälningsdag som avses i 1 § 2 mom., samt om offentliggörande av bemyndiganden som

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ingår i fullmakter som inlämnats till bolaget.

2 b §

Styrelsen skall underrätta aktieägarna om det i 2 a § avsedda fullmaktsförfarandet i kallelsen till bolagstämma, som med avvikelser från 9 § skall ske tidigast två månader och senast en månad före bolagstämman eller den sista anmälningssdag som avses i 1 § 2 mom. I kallelsen skall utöver vad som stadgas på annat ställe i denna lag nämnas

- 1) styrelsens beslutsförslag,
- 2) de ärenden i vilka fullmaktsförfarandet iakttas,
- 3) hur och inom vilken tid aktieägarna i sådana ärenden som avses 2 punkten kan lägga fram och motivera beslutsförslag,
- 4) hur och när aktieägarna kan få fullmaktsblanketter, samt
- 5) hur och när fullmakten skall lämnas till bolaget.

Bolagets bokslutshandlingar, de under räkenskapsperioden uppgjorda delårsrapporterna samt de handlingar som ansluter sig till de i 1 mom. 2 punkten nämnda ärendena och som enligt denna lag skall hållas tillgängliga skall räknat från det kallelse skett hållas tillgängliga på bolagets huvudkontor och sändas till de aktieägare som begär det.

Aktieägarna skall efter det kallelse skett ha en tid på minst tio dagar att lägga fram förslag till bolagsstämmans beslut.

2 c §

Fullmaktsblanketter skall utan dröjsmål och senast tio dagar före den i fullmakten nämnda sista inlämningsdagen hållas tillgängliga för aktieägarna och sändas till de aktieägare som begär det.

3 §

Varje aktie medför vid bolagsstämma en röst. I bolagsordningen kan dock bestämmas att aktier har olika röstetal. Ingen akties röstetal får i så fall vara större än tjugo gånger röstetalet för annan aktie.

Envar får vid bolagsstämma rösta för sammanlagda röstetalet av de aktier han företräder, såvida icke annat är bestämt i bolagsordningen.

Aktieägare får inte själv eller genom om-

3 §

Var och en får vid bolagsstämma rösta med det sammanlagda röstetalet för de aktier som han företräder, om inte något annat bestäms i bolagsordningen. Röstetalet för en aktieägars aktier får dock inte vara större än tjugo gånger det röstetal som samma antal aktier ger en annan aktieägare.

En aktieägare får inte själv eller genom

Gällande lydelse

bud vid bolagsstämma rösta i ärende som angår beviljande av ansvarsfrihet för honom, talan mot honom eller hans befriande från skadeståndsskyldighet eller från annan förpliktelse gentemot bolaget. Han får ej heller rösta i ärende som gäller talan mot annan eller dennes befriande från förpliktelse, om han i frågan har ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot bolagets. Vad som här är sagt om aktieägare gäller även ombud för aktieägare.

9 §

Kallelse till bolagsstämma skall utfärdas tidigast fyra veckor och, om ej längre tid är bestämd i bolagsordningen, senast en vecka före stämman eller den i 1 § 2 mom. angivna sista anmälningdagen. Uppskjutes fattande av beslut i ärende som skall behandlas vid bolagsstämma till fortsatt stämma, skall särskild kallelse utfärdas till denna, om stämman hålles mera än fyra veckor senare. Förutsättes enligt bolagsordningen för giltigheten av beslut att beslutet fattas på två stämmor, får kallelse till den senare stämman icke utfärdas, förrän den första stämman hållits. I kallelsen skall anges det beslut som fattats på den första stämman.

Kallelsen skall utfärdas i enlighet med bolagsordningen. Skall vid stämman behandlas fråga om ändring av bolagsordningen på sätt i 15 § sägs, om bolagets trädande i likvidation eller om likvidationens upphörande, skall dessutom skriftlig kallelse sändas till varje aktieägare, vars adress är känd för bolaget.

12 §

Styrelsen och verkställande direktören skall vid bolagsstämma på begäran av aktieägare och såframt styrelsen finner att det kan ske utan väsentligt men för bolaget, meddela närmare upplysningar om sådana omständigheter, som kan inverka på bedöm-

Föreslagen lydelse

ombud vid *bolagsstämman* rösta i *en fråga som gäller* beviljande av ansvarsfrihet för honom, talan mot honom eller hans *befrielse från skadeståndsansvar* eller annan förpliktelse gentemot bolaget. *En aktieägare får inte* heller rösta i *en fråga* som gäller talan *mot någon annan person* eller dennes befrielse från en förpliktelse, om *aktieägaren* i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets. Vad som här *stadgas* om en aktieägare gäller *också* ombud för aktieägare.

9 §

Kallelse till bolagsstämma skall utfärdas tidigast *två månader och, om i bolagsordningen inte bestäms om en längre tid,* senast en vecka före stämman eller *före den sista anmälningdagen enligt 1 § 2 mom. Om beslutsfattandet i en fråga som behandlas vid bolagsstämman uppskjuts till en fortsatt stämma skall kallelse till denna utfärdas särskilt, om den fortsatta stämman hålls senare än fyra veckor efter den första stämman. Utan hinder av vad som i bolagsordningen bestäms om tiden för kallelse kan kallelse till den fortsatta stämman alltid utfärdas senast fyra veckor före stämman. Fordras enligt bolagsordningen för giltighet av beslut att det fattas på två stämmor, kan kallelse till den senare stämman inte utfärdas innan den första stämman har hållits. I kallelsen skall anges vilket beslut den första stämman har fattat.*

Kallelsen skall utfärdas i enlighet med bolagsordningen. *Om vid stämman skall behandlas en sådan ändring av bolagsordningen som nämns i 15 §, bolagets försättande i likvidation eller upphörande av likvidation, bolagets fusion eller delning eller ombildande av ett publikt aktiebolag till ett privat aktiebolag,* skall dessutom en skriftlig kallelse sändas till varje aktieägare vars adress är känd för bolaget.

12 §

Om en aktieägare begär det och styrelsen avser att det kan ske utan väsentligt förfång för bolaget, skall styrelsen och verkställande direktören ge närmare upplysningar om sådana omständigheter som kan inverka på bedömningen av bolagets bokslut och eko-

Gällande lydelse

ningen av bolagets bokslut och ekonomiska ställning eller av annat vid stämman förekommande ärende. Upplýsningsskyldigheten gäller även bolagets förhållande till annat bolag, som tillhör samma koncern, samt i moderbolag dessutom koncernbokslutet och ovan avsedda upplýsningar beträffande dotterbolag.

Föreslagen lydelse

nomiska ställning eller av något annat ärende som behandlas på stämman. Upplýsningsskyldigheten gäller även bolagets förhållande till ett annat *samfund* som tillhör samma koncern samt i moderbolag dessutom koncernbokslutet och ovan avsedda upplýsningar beträffande *dottersamfund*.

Anser styrelsen att en begärd upplýsning inte kan lämnas till en aktieägare utan att bolaget åsamkas väsentligt men därav, skall styrelsen inom två veckor från bolagsstämman lämna bolagets revisorer den begärda upplýsningen. Revisorerna skall inom en månad från bolagsstämman ge styrelsen ett skriftligt utlåtande om hur upplýsningen påverkar revisionsberättelsen eller något annat utlåtande som revisorerna givit bolagsstämman. Angående hur utlåtandet skall hållas tillgängligt och ges iakttagas i tillämpliga delar 11 kap. 14 § 2 mom. Utlåtandet skall utan dröjsmål sändas till den aktieägare som framställt frågan.

I bolag med högst tio aktieägare har aktieägarna rätt att ta del av bolagets bokföring och andra till bolagets verksamhet anslutna handlingar i den omfattning som behövs för bedömning av de omständigheter som avses i 1 mom. Styrelsen kan förvägra denna rätt till den del den anser att bolaget åsamkas väsentligt men av att en aktieägare tar del av handlingarna. På styrelsens skyldighet att ge upplýsningar till revisorerna tillämpas vad som stadgas i 3 mom. Tiden för lämnande av upplýsningen och revisionernas yttrande räknas dock från det att begäran framställdes. Aktieägarna har rätt att anlita biträde samt att mot ersättande av bolagets kostnader få kopior av bokföringen och andra handlingar. Styrelsen kan förvägra en aktieägare rätt att anlita någon annan än en godkänd revisor som biträde. Aktieägaren eller biträdet får inte röja eller utnyttja information som han fått på det sätt som avses i detta moment, om bolaget kan åsamkas väsentligt men av att informationen utnyttjas eller röjs.

14 §

Beslut om ändring av bolagsordningen fattas, förutom i fall som avses i 4 kap. 12 § 2 mom., av bolagsstämman. Beslutet är giltigt

14 §

Beslut om ändring av bolagsordningen fattas av bolagsstämman. Beslutet är giltigt endast om det har biträts av aktieägare med

Gällande lydelse

endast om det biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

Föreslagen lydelse

minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

15 §

Beslut om sådan ändring av bolagsordningen, att i fråga om redan utgivna aktier

3) rätten att förvärva aktier i bolaget begränsas i enlighet med 3 kap. 3 eller 4 §; eller

kräver samtycke av samtliga aktieägare eller, utöver i 14 § avsett beslut, samtycke av de aktieägare, vilkas aktier beröres av ändringen.

Finns i bolaget aktier av olika slag och försämras genom ändringen av bolagsordningen ett helt aktieslags rättigheter, krävs utöver beslut som avses i 14 § samtycke av de aktieägare som har minst hälften av samtliga aktier av det slag som det är fråga om samt mer än nio tiondedelar av de vid stämman företrädde aktierna av detta slag.

3) rätten att förvärva aktier i bolaget begränsas i enlighet med 3 kap. 3 eller 4 §; 3 a) i ett privat aktiebolags bolagsordning tas in en sådan bestämmelse som avses i 6 kap. 9 §; eller

kräver samtycke av samtliga aktieägare eller, utöver ett beslut som avses i 14 §, samtycke av de aktieägare, vilkas aktier berörs av ändringen.

Om det i bolaget finns aktier av olika slag och ett helt aktieslags rättigheter försämras genom ändringen av bolagsordningen, krävs förutom ett beslut som avses i 14 § samtycke av de aktieägare som har minst hälften av samtliga aktier av detta slag samt att beslutet har biträtts av aktieägare med två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna av detta slag.

10 kap.

Revision och särskild granskning

1 §

Om revision av ett aktiebolag gäller vad som stadgas i detta kapitel och i revisionslagen (936/94).

Aktieägare kan kräva tillsättande av en revisor att delta i revisionen jämte de övriga revisorerna. Förslag härom skall göras på bolagsstämman, där revisorsval skall förättas eller där ärendet enligt kallelsen till stämman skall behandlas. Har förslaget vid stämman biträtts av aktieägare med minst en tiondedel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna, kan aktieägare inom en månad efter stäm-

1 §

Om revision av aktiebolag gäller vad som stadgas i detta kapitel och i revisionslagen (936/94). Med godkänd revisor avses i denna lag en sådan person eller sammanslutning som avses i 2 § 2 punkten revisionslagen.

En aktieägare kan kräva tillsättande av en revisor med uppgift att delta i revisionen med de övriga revisorerna. Förslag om detta skall göras på den bolagsstämman där revisionerna skall väljas eller där ärendet enligt kallelsen till stämman skall behandlas. Har förslaget vid stämman biträtts av aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna, kan en aktieägare inom en månad

Gällande lydelse

man hos länsstyrelsen anhålla om tillsättande av revisor. Länsstyrelsen skall, efter att ha hört bolagets styrelse, förordna revisor för tiden till och med ordinarie bolagsstämma under nästföljande räkenskapsperiod.

4 §

I andra bolag än de som avses i 11 och 12 §§ revisionslagen skall till revisor väljas en av *Centralhandelskammaren* eller en *handelskammare* godkänd revisor, om aktieägare med minst en tiondedel av alla aktier kräver det vid den bolagsstämma där val av revisorer skall förrättas.

Har bolagsstämman trots ett krav enligt 1 mom. inte valt en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor, skall länsstyrelsen, om en aktieägare inom en månad från bolagsstämman gör framställning därom, förordna en sådan revisor för bolaget.

Innan ett förordnande enligt 2 mom. meddelas skall bolagets styrelse höras. Förordnandet gäller till dess att för bolaget i stadgad ordning valts en revisor i stället för den som länsstyrelsen förordnat.

14 §

Aktieägare kan påyrka särskild granskning av bolagets förvaltning och bokföring under viss förfluten tid eller av vissa åtgärder eller omständigheter. Förslag härom skall göras vid ordinarie bolagsstämma eller vid den bolagsstämma, där ärendet enligt kallelsen till stämman skall behandlas. Biträdes förslaget av aktieägare med minst en tiondedel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna, kan aktieägare inom en månad från bolagsstämman hos länsstyrelsen anhålla om att granskare skall förordnas.

Föreslagen lydelse

efter stämman hos länsstyrelsen anhålla om tillsättande av *en godkänd* revisor. Länsstyrelsen skall efter att ha hört bolagets styrelse förordna *en* revisor för tiden till och med *den ordinarie bolagsstämman* under nästföljande räkenskapsperiod.

Revisorerna och revisorssuppleanterna skall innan de blir valda ge sitt daterade och undertecknade samtycke till uppdraget.

4 §

I ett publikt aktiebolag skall minst en av de revisorer som bolagsstämman väljer vara godkänd av Centralhandelskammaren.

I andra än sådana privata aktiebolag som avses i 11 och 12 §§ revisionslagen skall till revisor väljas en godkänd revisor, om aktieägare med minst en tiondel av alla aktier kräver det vid den bolagsstämma vid vilken revisorerna skall väljas. Länsstyrelsen skall förordna en godkänd revisor i den ordning som anges i 27 § 1 och 3 mom. revisionslagen, om en aktieägare inom en månad efter bolagsstämman ansöker om att en sådan revisor skall förordnas.

14 §

En aktieägare kan kräva särskild granskning av bolagets förvaltning och bokföring under viss förfluten tid eller av vissa åtgärder eller omständigheter. Förslag om detta skall göras vid ordinarie bolagsstämma eller vid den bolagsstämma där ärendet enligt kallelsen till stämman skall behandlas. Om förslaget biträds av aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna, kan en aktieägare inom en månad från bolagsstämman hos länsstyrelsen anhålla om att en granskare skall förordnas. I ett publikt aktiebolag med olika slag av aktier tillkommer

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

samma rätt aktieägare med minst en tiondel av alla aktier av ett visst slag eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna av ett visst slag.

11 kap.

Bokslut och koncernbokslut

4 §

Gäller i 1 mom. avsedd uppskrivning moderbolag tillhöriga aktier i dotterbolag, skall de aktier som dotterbolaget äger i moderbolaget anses vara utan värde då uppskrivningen göres.

5 §

Andelar i företag, som icke är aktiebolag, skall vid uppgörande av resultaträkningen och balansräkningen samt vid tillämpning av stadgandena i 8 § 1 punkten och 9 § 2 mom. jämsställas med bolaget tillhöriga aktier.

6 §

Aktiebolags eget kapital skall i balansräkningen uppdelas i bundet eget kapital och fritt eget kapital. Bundet eget kapital är aktiekapital, reservfond och uppskrivningsfond. Andra fonder är fritt eget kapital. Räkenskapsperiodens vinst och vinst från tidigare räkenskapsperioder anges särskilt såsom tillägg till det egna fria kapitalet, räkenskapsperiodens förlust och förlust från tidigare räkenskapsperioder såsom avdrag från detsamma.

4 §

Om i 1 mom. avsedd uppskrivning gäller aktier eller medlems- eller bolagsandelar som ett moderbolag äger i ett dottersamfund, skall de aktier som *dottersamfundet* äger i moderbolaget anses vara utan värde när uppskrivningen görs.

(upphävs)

5 §

6 §

Ett aktiebolags eget kapital skall i balansräkningen uppdelas i bundet eget kapital, fritt eget kapital och såsom en särskild post uppfört kapitallån.

Bundet eget kapital är aktiekapital, överkursfond, reservfond och uppskrivningsfond. Andra fonder är fritt eget kapital. Räkenskapsperiodens vinst och vinst från tidigare räkenskapsperioder anges särskilt såsom tillägg till det fria egna kapitalet samt räkenskapsperiodens förlust och förlust från tidigare räkenskapsperioder såsom avdrag från detsamma.

6 a §

I balansräkningen eller dess bilaga skall per aktieslag i fråga om de egna aktier och aktier i moderbolaget som bolaget har i sin

Gällande lydelse

7 §
 Ingår i balansräkningen penninglån till medlemmar av styrelsen eller förvaltningsrådet eller verkställande direktören i bolaget eller i annat bolag inom samma koncern, skall i balansräkningen eller i bilaga till den särskilt anges deras sammanlagda belopp, om det överstiger etthundratusen mark eller det lägre belopp som motsvarar fem procent av bolagets egna kapital enligt balansräkningen. Vad som har sagts i detta moment gäller även penninglån till andra än i 12 kap. 7 § 2 mom. 1, 2 och 4 punkterna avsedda aktieägare i bolaget eller i annat bolag inom samma koncern.

Med ovan i 2 mom. avsedd person skall likställas denna persons make eller syskon eller den som med honom är i rätt upp- eller nedstigande skyldskap eller svågerlag eller i sådant svågerlag, att den ena är gift med den andras syskon.

Har bolaget ställt panter eller därmed jämförbara säkerheter för annans förbindelse, skall de upptagas i balansräkningen eller i bilagor till balansräkningen, specificerade i enlighet med huruvida de ställts för bolag inom samma koncern, för ovan i 2 och 3 mom. nämnda personer eller för andra personer. Detsamma gäller andra av bolaget ingångna ansvarsförbindelser.

8 §
 I resultaträkningen eller balansräkningen eller i bilaga till dessa skall lämnas följande uppgifter:

Föreslagen lydelse

besittning uppges antalet, det sammanlagda nominella beloppet och anskaffningsutgiften. Aktierna får tas upp i balansräkningen, om de är föremål för sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen och ett belopp som motsvarar anskaffningsutgiften tas upp i balansräkningen som en icke utdelningsbar post under fritt eget kapital.

7 §
I balansräkningen eller i dess bilaga skall särskilt tas upp
 1) *de sammanlagda beloppen av lån till personer som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten och till dem som står i sådant förhållande till dessa som anges i 4 eller 5 punkten i nämnda moment samt väsentlig information om lånevillkor och återbetalning,*
 2) *penninglån till personer som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten och till dem som står i sådant förhållande till dessa som anges i 4 eller 5 punkten i nämnda moment, om lånen sammanlagt överstiger 100 000 mark eller fem procent av bolagets eget kapital enligt balansräkningen eller koncernbalansräkningen,*
 3) *i 21 § 10 punkten bokföringslagen avsedda ansvar och ansvarsförbindelser till förmån för en person som avses i 1 och 2 punkten samt ett samfund som hör till samma koncern.*

8 §
 I resultaträkningen eller balansräkningen eller i bilagor till dem skall lämnas följande uppgifter:

Gällande lydelse

1) Bolaget tillhöriga aktier i andra bolag skall specificeras så att i fråga om varje bolag anges dess namn samt aktiernas antal, andel av samtliga aktier, nominella belopp och bokföringsvärde. Aktier som är omsättningstillgång behöver likväl inte specificeras. Om bolaget inte är dotterbolag och båda dessa värden för aktierna understiger etthundratusen mark eller det lägre belopp som motsvarar fem procent av det aktieägande bolagets eget kapital enligt balansräkningen, behöver specifikation inte heller göras. Bokföringsnämnden kan av särskilda skäl för viss tid tillåta att aktierna även eljest upptages utan specifikation.

2) Har bolaget aktier av olika slag, skall aktiekapitalet fördelas enligt aktieslag. Likaså skall anges, hur många egna aktier bolaget innehar och deras nominella belopp.

3) För fast egendom och aktier som är anläggningstillgång skall anges beskattningsvärdet, fördelat på motsvarande balansräkningsposter.

4) Har bolaget upptagit lån mot konvertibla skuldebrev eller optionslån, skall för varje lån anges det utestående beloppet samt tiden och villkoren för utbyte eller nyemission.

5) Har vid bestämmande av anskaffningsutgiften för omsättningstillgång avvikelser skett från tidigare tillämpade principer så, att en jämförelse av resultatet med närmast föregående räkenskapsperiod försvåras, eller avviker räkenskapsperiodens avskrivningar i fråga om belopp eller beräkningsgrunder avsevärt från avskrivningarna i närmast föregående bokslut, skall motiverad redogörelse lämnas för avvikelserna. Även eljest skall redogörelse lämnas för sådana i räkenskapsperiodens resultat ingående intäcks- och kostnadsposter, som på ett betydelsefullt sätt inverkar på möjligheten att jämföra resultatet med närmast föregående bokslut eller eljest är avsevärd betydelse.

6) Pensionsförpliktelser som uppstår eller ingås beträffande medlemmar i bolagets förvaltningsråd eller styrelse eller verkställande direktören samt lån som beviljats dem till fullt belopp och väsentliga uppgifter om lånevillkor och återbetalning.

Föreslagen lydelse

1) i fråga om bolaget tillhöriga aktier samt medlems- och bolagsandelar i andra samfund, varje samfunds namn samt aktiernas eller andelarnas antal, ägarandelen i förhållande till samtliga aktier eller andelar och det sammanlagda nominella beloppet och bokföringsvärdet, om inte något annat följer av 2 mom.

2) bolagets aktiekapital uppdelat enligt aktieslag samt bolagsordningens huvudsakliga bestämmelser om varje aktieslag,

3) i fråga om kapitallån borgenären och låntagaren, de huvudsakliga lånevillkoren samt den för lånet avtalade icke kostnadsförda räntan eller gottgörelsen av annat slag,

4) för fast egendom samt aktier och andelar som hör till anläggningstillgångarna beskattningsvärdet fördelat på motsvarande balansräkningsposter,

5) tidpunkten och villkoren för nyemission som baserar sig på optionsrätter och konvertibla skuldebrev som bolaget emitterat samt, i fråga om aktier som kan tecknas på grundval av dessa, aktieslag, antal aktier och det sammanlagda nominella beloppet,

6) gällande bemyndiganden för styrelsen att verkställa nyemission, emittera optionsrätter och ta upp lån mot konvertibla skuldebrev,

7) en motiverad redogörelse, om det vid bestämmande av anskaffningsutgiften för en omsättningstillgång har skett sådan avvikelse

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

från tidigare tillämpade principer som försvårar en jämförelse av resultatet med närmast föregående räkenskapsperiod eller om räkenskapsperiodens avskrivningar i fråga om belopp eller beräkningsgrunder avsevärt avviker från avskrivningarna i närmast föregående bokslut,

8) en redogörelse för sådana i räkenskapsperiodens resultat ingående intäkts- och kostnadsposter som avsevärt inverkar på möjligheten att jämföra resultatet med närmast föregående bokslut eller eljest är av avsevärd betydelse,

9) pensionsförpliktelser som ingåtts till förmån för medlemmar i bolagets förvaltningsråd eller styrelse samt verkställande direktören,

10) bolagets genomsnittliga antal anställda under räkenskapsperioden,

11) i fråga om de personalkostnader som skall uppges enligt 21 § 2 punkten bokföringslagen det belopp som betalas till styrelsen, förvaltningsrådet och verkställande direktören samt dessutom tantiem som betalas till styrelsen och verkställande direktören.

Om de aktier eller andelar som avses som avses i 1 mom. 1 punkten hör till omsättningstillgångarna, behöver i nämnda punkt avsedda uppgifter inte lämnas om dem. Sådana uppgifter behöver inte heller lämnas i fråga om andra samfund än dottersamfund och sådana intressesamfund som avses i bokföringslagen, ifall både det sammanlagda nominella beloppet av aktierna eller andelarna i samfundet och deras bokföringsvärde underskrider 100 000 mark och fem procent av det egna kapitalet enligt bolagets balansräkning eller koncernbalansräkning. Bokföringsnämnden kan också annars av särskilda skäl för viss tid tillåta att de i 1 mom. 1 punkten avsedda aktierna eller andelarna registreras utan att de i nämnda punkt avsedda uppgifterna ges.

9 §

Har bolaget under räkenskapsperioden förvärvat bestämmanderätt i ett annat bolag eller genom fusion övertagit ett annat bolags tillgångar och skulder, skall redogörelse för detta lämnas i verksamhetsberättelsen.

Verksamhetsberättelsen skall innehålla en redogörelse, om bolaget har blivit moderbolag eller vid en fusion varit övertagande bolag eller om bolaget har delats. I verksamhetsberättelsen skall bolagets eventuella utländska filialer uppges.

Gällande lydelse

I verksamhetsberättelsen skall anges medelantalet under räkenskapsperioden hos bolaget anställda personer samt det sammanlagda beloppet av under räkenskapsperioden erlagda löner och ersättningar dels till styrelsen, förvaltningsrådet och verkställande direktören, dels till övriga hos bolaget anställda. Tantiem som erlagts till styrelsen och verkställande direktören skall anges särskilt.

Har bolaget under räkenskapsperioden med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt ökat aktiekapitalet genom nyemission eller upptagit optionslån eller lån mot konvertibla skuldebrev, skall styrelsen i verksamhetsberättelsen redogöra för hur och till vilket pris genomfördes samt hur avvikelsen från aktieägarnas företrädesrätt inverkade på fördelningen av ägandet och rösträtten i bolaget. Om beslutet har fattats med stöd av ett bemyndigande av bolagsstämman, skall i verksamhetsberättelsen redogöras för skälen till avvikelsen från aktieägarnas företrädesrätt samt för teckningspriset och grunderna för dess bestämmande.

Till verksamhetsberättelsen för ovan i 10 kap. 4 § 1 och 2 mom. avsett aktiebolag skall fogas en finansieringsanalys. I denna skall redogöras för anskaffningen av medel och för deras användning under räkenskapsperioden.

Föreslagen lydelse

(3 mom. upphävs)

Har bolaget under räkenskapsperioden ökat aktiekapitalet med avvikelse från aktieägarnas företrädesrätt till teckning, skall i verksamhetsberättelsen redogöras för hur och på vilka villkor ökningen av aktiekapitalet genomfördes samt hur avvikelsen från företrädesrätten inverkade på fördelningen av ägandet och rösträtten i bolaget. Har beslutet om ökning av aktiekapitalet med avvikelse från företrädesrätten fattats av styrelsen med stöd av ett bemyndigande som givits av bolagsstämman, skall i verksamhetsberättelsen desutom redogöras för skälen till avvikelsen från företrädesrätten till teckning samt för teckningspriset och grunderna för bestämmande av det. Detsamma gäller lån mot konvertibla skuldebrev som har upptagits och optionsrätter som har emitterats med avvikelse från företrädesrätten.

Till verksamhetsberättelsen för ett publikt aktiebolag och ett privat aktiebolag som överskrider två av de tre gränser som nämns i 22 a § 4 mom. bokföringslagen skall fogas en finansieringsanalys. I den skall redogöras för anskaffningen och användningen av medel under räkenskapsperioden.

9 a §

I verksamhetsberättelsen skall för varje aktieslag uppges de sammanlagda antal aktier i bolaget och moderbolaget som bolaget och dess dottersamfund har i sin besittning, aktiernas sammanlagda nominella belopp samt aktiernas relativa andel av aktiekapitalet och det sammanräknade rösttalet för samtliga aktier.

Om bolaget under räkenskapsperioden har erhållit eller avyttrat egna aktier eller aktier i moderbolaget, skall detta nämnas i verksamhetsberättelsen. I verksamhetsberättelsen eller i bilaga till den skall i fråga om aktierna uppges

1) datum då aktierna har erhållits eller av-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ytrats,

2) orsakerna till att aktierna har erhållits eller avyttrats,

3) hur aktierna har erhållits eller avyttrats,

4) antal,

5) det sammanlagda nominella beloppet,

6) aktiernas relativa andel av aktiekapitalet och av det sammanräknade röstetalet för samtliga aktier,

7) vederlag som betalats för aktierna, samt

8) inverkan på fördelningen av ägandet och rösträtten i bolaget.

De uppgifter som avses i 2 mom. 3 — 7 punkten skall lämnas för varje aktieslag. Har aktier erhållits av eller avyttrats till en person som hör till bolagets närmaste krets, skall denne nämnas vid namn. Även de grunder enligt vilka vederlaget har bestämts skall anges, om aktier har förvärvats eller avyttrats med bolagsstämmans bemyndigande.

Koncernbokslut

10 §

Beträffande uppgörande av koncernbokslutet skall utöver bokföringslagen i tillämpliga delar iaktas stadgandena i 2 och 5—8 §§.

10 §

Beträffande uppgörande av koncernbokslut skall utöver bokföringslagen i tillämpliga delar iaktas stadgandena i 2 och 6 - 8 §§.

Koncernbokslut skall alltid uppgöras, om moderbolaget är ett publikt aktiebolag eller ett sådant privat aktiebolag som delar ut medel till aktieägarna, ger sådant penninglån eller ställer sådan säkerhet som avses i 12 kap. 7 § 1 eller 5 mom. eller i fråga om kapitallån återbetalar kapital eller betalar ränta eller annan gottgörelse.

11 §

Koncernens eget kapital skall i koncernbalansräkningen uppdelas i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller i ackumulerad förlust med beaktande av koncernens resultat för den förflutna räkenskapsperioden.

11 §

I verksamhetsberättelsen för moderbolag skall beträffande en koncern lämnas upplysningar som avses i 9 § 1 och 2 mom. samt 9 a §. I berättelsen skall dessutom anges det belopp av koncernens fria egna kapital som de till koncernen hörande bolagen enligt bolagsordningen skall överföra till det bundna egna kapitalet.

Om moderbolaget är ett publikt aktiebolag eller enligt 22 a § 4 mom. bokföringslagen skyldigt att uppgöra koncernbokslut, skall till detta även fogas koncernens finansieringsanalys.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

I verksamhetsberättelsen för dotterbolag skall anges namnet på moderbolaget.

Delårsrapport och årsrapport

12 §

I verksamhetsberättelsen för moderbolag skall beträffande koncern lämnas upplysningar som avses i 9 § 1—3 mom. Dessutom skall det belopp av koncernens fria egna kapital anges som de till koncernen hörande bolagen enligt bolagsordningen skall överföra till det bundna egna kapitalet.

I fall som avses i 10 kap. 4 § 4 mom. skall i koncernbokslutet även fogas en finansieringsanalys för koncernen.

I verksamhetsberättelsen för dotterbolag skall anges namnet på moderbolaget.

14 §

Ett aktiebolag skall inom två månader efter att resultaträkningen och balansräkningen fastställts tillställa registermyndigheten en kopia av bokslutet jämte bilagor samt en kopia av revisionsberättelsen. På kopian av bokslutet skall finnas ett intyg av en styrelsemedlem eller av verkställande direktören angående fastställsedagen. Intyget skall även innehålla uppgift om bolagsstämmans beslut beträffande bolagets vinst eller förlust. Om aktiebolaget är koncernens moderbolag, skall registermyndigheten dessutom tillställas koncernbokslutet och koncernrevisionsberättelsen.

Vad som stadgas i 1 mom. om skyldigheten att tillställa bokslutsuppgifter tillämpas inte, om ett aktiebolag inte är koncernens moderbolag, som på det sätt som avses i 22 a § bokföringslagen är skyldigt att uppgöra koncernbokslut och om minst två av följande tre villkor uppfylls för aktiebolagets del:

— omsättningen under föregående räkenskapsperiod har understigit 4 miljoner mark,
— balansomslutningen för föregående räkenskapsperiod har understigit 2 miljoner mark,

— det genomsnittliga antalet anställda under föregående räkenskapsperiod har varit högst 10.

Andra bolag än sådana som avses i 1 och

12 §

Också sådana publika aktiebolag på vilka 2 kap. 5 § värdepappersmarknadslagen inte tillämpas skall uppgöra delårsrapporter och årsrapporter som avses i nämnda paragraf, i tillämpliga delar med iakttagande av vad som stadgas i paragrafens 1—6 mom. Rapporterna skall offentliggöras inom tre månader efter utgången av respektive rapportperiod, i tillämpliga delar med iakttagande av 14 § i detta kapitel. Bokföringsnämnden meddelar sådana föreskrifter samt beviljar sådana undantag i fråga om offentliggörande av rapporter som avses i 2 kap. värdepappersmarknadslagen.

14 §

Ett bolag skall göra registeranmälan om bokslutshandlingarna inom två månader från det resultaträkningen och balansräkningen fastställdes. Till anmälan skall fogas kopior av bokslutet jämte bilagor och revisionsberättelsen samt en styrelsemedlems eller verkställande direktörens skriftliga intyg om datum för fastställande av bokslutet och om bolagsstämmans beslut beträffande bolagets vinst eller förlust. Ett moderbolag skall dessutom göra registeranmälan om koncernbokslutet och koncernrevisionsberättelsen.

Bolaget skall hålla kopior av de handlingar som avses i 1 mom. tillgängliga på bolagets huvudkontor när två veckor har förflutit från det att resultaträkningen och balansräkningen fastställdes. Den som så önskar skall på begäran få kopior av de tillgängliga handlingarna inom två veckor. Bolaget har rätt att av andra än myndigheter uppbära en kopieringsavgift enligt samma grunder som de enligt vilka registermyndigheten uppbär avgift för motsvarande kopia.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 mom. skall, sedan två månader förflutit efter att resultaträkningen och balansräkningen fastställdes, hålla en i 1 mom. nämnd kopia framlagd för allmänheten på bolagets huvudkontor och, inom två veckor efter att begäran framställts, ge var och en som ber om det en kopia av handlingarna, om inte bolaget har offentliggjort bokslutet genom att sända en kopia av handlingarna till registreringsmyndigheten. Bolaget har rätt att av andra än myndigheter uppbära en avgift för kopian enligt samma grunder som de enligt vilka registreringsmyndigheten uppbär avgift för en motsvarande kopia.

12 kap.

Vinstutdelning och annan användning av bolagets tillgångar

1 §

Bolagets medel får utbetalas till aktieägarna endast i enlighet med vad i denna lag är stadgat om vinstutdelning, utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet eller reservfonden och utskiftning vid bolagets upplösning.

1 §

Bolagets medel får utbetalas till aktieägarna endast i enlighet med vad som i denna lag stadgas om

- 1) vinstutdelning,
- 2) utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet, överkursfonden eller reservfonden,
- 3) förvärv och mottagande av egna aktier och aktier i moderbolaget såsom pant, samt
- 4) utbetalning i samband med att bolaget upplöses, fusioneras eller delas.

Förren bolaget har registrerats får medel inte utbetalas eller i 7 § avsedda lån ges, säkerheter ställas eller medel betalas ut.

2 §

Vinstutdelning får icke överstiga det sammanlagda beloppet av vinst enligt fastställd balansräkning för den senaste räkenskapsperioden och bolagets övriga fria egna kapital, med avdrag för den förlust balansräkningen utvisar och det belopp, som enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfond eller eljest innehållas. Om förbud mot vinstutdelning av särskilda skäl stadgas i 6 kap. 2 §.

2 §

Vinstutdelning får inte överstiga det sammanlagda beloppet av vinst enligt fastställd balansräkning för den senaste räkenskapsperioden och bolagets övriga fria egna kapital, med avdrag för den förlust som balansräkningen utvisar och andra icke utdelningsbara poster, vilka är

- 1) belopp som motsvarar de i balansräkningen aktiverade utgifterna i samband med att bolaget bildas,
- 2) den i 11 kap. 6 a § avsedda anskaffningsutgiften för egna och moderbolagets aktier, samt
- 3) belopp som enligt bolagsordningen skall

Gällande lydelse

Såsom vinst i moderbolag får inte, även om vinstutdelning med stöd av 1 mom. är tillåten, utdelas belopp som överstiger det sammanlagda beloppet av vinst enligt fastställd koncernbalansräkning för den senaste räkenskapsperioden och koncernens övriga fria egna kapital, med avdrag för den förlust som koncernbalansräkningen utvisar, det belopp genom vilket reserveringar som avses i 17 § bokföringslagen och som har gjorts i boksluten för de bolag som ingår i koncernen samt skillnaden mellan de bokförda och planenliga avskrivningarna har upptagits som fritt eget kapital i koncernbokslutet samt det belopp som de till koncernen hörande bolagen enligt bolagsordningen skall avsätta till reservfond eller annars innehålla.

3 §

Till reservfond skall avsättas det belopp som vid aktieteckning och vid utbyte av konvertibla skuldebrev erhållits för aktierna utöver det nominella beloppet, det belopp som i enlighet med 2 kap. 12 § 3 mom. eller 4 kap. 14 § tillfallit bolaget samt det belopp som enligt bolagsordningen skall avsättas till reservfonden. Bolagsstämman kan besluta att visst belopp av det fria egna kapital som balansräkningen utvisar skall avsättas till reservfonden.

Reservfonden får nedsättas genom beslut av bolagsstämman endast

- 1) för täckande av förlust som utvisas av fastställd balansräkning, om den inte kan täckas med fritt eget kapital;
- 2) för fondemission eller i 4 kap. 12 § 2 mom. avsedd överföring till aktiekapitalet; eller
- 3) för annat ändamål, om domstol med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena i 6 kap. 3 § ger tillstånd till nedsättningen.

Föreslagen lydelse

avsättas till reservfonden eller annars lämnas outdelade.

Om förbud mot vinstutdelning som grundar sig på nedsättning av aktiekapitalet stadgas i 6 kap. 4 § 3 mom. Om begränsning av vinstutdelning till följd av ränta på kapitallån eller annan gottgörelse stadgas i 5 kap. 1 mom.

Såsom vinst i moderbolag får inte utdelas ett belopp som överstiger det sammanlagda beloppet av vinst enligt fastställd koncernbalansräkning för den senaste räkenskapsperioden och koncernens övriga fria egna kapital, med avdrag för den förlust som koncernbalansräkningen utvisar, sådana andra icke utdelningsbara poster som avses i 1 mom., sådana poster som avses i 2 mom. samt det belopp till vilket i 17 § bokföringslagen avsedda reserveringar i boksluten för samfunden i koncernen samt skillnaden mellan de registrerade och planenliga avskrivningarna har upptagits som fritt eget kapital i koncernbokslutet.

3 §

I bolagsordningen kan bestämmas eller bolagsstämman kan besluta att till reservfonden skall avsättas ett visst belopp av det fria egna kapital som balansräkningen utvisar.

Reservfonden får nedsättas genom beslut av bolagsstämman

- 1) för täckande av förlust enligt fastställd balansräkning, om den inte kan täckas med fritt eget kapital,
- 2) för ökning av aktiekapitalet genom fondemission eller sådan nyemission som avses i 4 kap. 12 § 2 mom., eller
- 3) för sådant ändamål som avses i 6 kap. 1 § 1 mom., varvid i tillämpliga delar skall iaktas vad som stadgas i 6 kap. 1—7 §§.

3 a §

Till överkursfonden skall avsättas

- 1) belopp som har betalats för teckningsrätt

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

— — — — —
 som grundar sig på optionsrätt eller på kon-
 vertibla skuldebrev,

2) det belopp som i samband med nyemis-
 sion har betalats för aktier utöver det nomi-
 nella beloppet,

3) belopp som har tillfallit bolaget med
 stöd av 2 kap. 12 § 3 mom., 3 a kap. 3 a §
 eller 4 kap. 14 §,

4) belopp med vilket aktiekapitalet har
 nedsatts och vilket inte används för täckande
 av fastställd förlust eller avsätts till en fond
 som kan disponeras i enlighet med bolags-
 stämmans beslut eller utbetalas till aktieägar-
 na samt

5) försäljningsvinst som erhållits genom
 försäljning av egna aktier och aktier i mo-
 derbolaget.

Om nedsättning av överkursfonden gäller
 vad som i 3 § 2 mom. stadgas om nedsätt-
 ning av reservfonden.

4 §

— — — — —
 Om aktieägare med minst en tiondedel
 eller i bolagsordningen bestämd mindre del
 av samtliga aktier på ordinarie bolagsstä-
 ma, innan beslut om användning av vinsten
 fattats, så yrkar, skall stämman besluta att
 såsom vinst utdela minst hälften av vad som
 återstår av räkenskapsperiodens vinst, sedan
 från vinsten avdragits den förlust från tidi-
 gare räkenskapsperioder balansräkningen ut-
 visar, till den del denna överstiger fria fon-
 der ochreservfond, samt det belopp, som
 enligt bolagsordningen skall avsättas till re-
 servfond eller eljest innehållas. Aktieägare
 kan dock icke yrka att såsom vinst utdelas
 mer än fem procent av bolagets eget kapital.

— — — — —
 Om aktieägare med minst en tiondel eller
 en i bolagsordningen bestämd mindre del av
 samtliga aktier så yrkar på en ordinarie bo-
 lagsstämma innan beslut om användning av
 vinsten har fattats, skall såsom vinst utdelas
 minst hälften av vad som återstår av räken-
 skapsperiodens vinst, sedan från den har
 avdragits det belopp som enligt bolagsord-
 ningen skall avsättas till reservfonden eller
 annars lämnas outdelat samt andra belopp
 som avses i 2 §, till den del dessa överstiger
 de fria fonderna, överkursfonden och reserv-
 fonden. Vinstutdelningen får dock inte över-
 stiga det i 2 § stadgade, såsom vinst utdel-
 ningsbara beloppet, och en aktieägare kan
 inte yrka att såsom vinst skall utdelas mer
 än åtta procent av bolagets eget kapital.

5 §

— — — — —
 Har bolagets medel utbetalats till aktie-
 ägarna i strid med stadgandena i denna lag,
 skall dessa återbära det belopp de uppburit
 med sex procents årlig ränta. Vad här är sagt
 skall dock icke iakttagas, om mottagaren
 hade grundad anledning antaga, att utbetal-
 ningen skett såsom laglig vinstutdelning.

För fyllande av brist som uppkommer vid
 återbäringen ansvarar i enlighet med 15 kap.

5 §

— — — — —
 En aktieägare skall återbetala medel som
 han fått ur bolaget i strid med denna lag,
 jämte årlig ränta enligt 3 § 2 mom. räntela-
 gen (633/82), om han inte haft grundad an-
 ledning att anta att medlen har utdelats i
 enlighet med denna lag.

De som deltagit i fattandet eller verkstäl-
 landet av utdelningsbeslutet eller i upprät-

Gällande lydelse

1—4 §§ de som medverkat till beslutet om utbetalningen eller verkställande därav eller till uppgörande eller fastställande av den oriktiga balansräkning som ligger till grund för beslutet.

7 §

Beviljande av penninglån till aktieägare, medlem av styrelse eller förvaltningsråd eller till verkställande direktör i bolaget eller annat bolag inom samma koncern är tillåtet endast inom gränserna för det fria egna kapitalet enligt fastställd balansräkning för den senaste räkenskapsperioden och endast under förutsättning att gäldenären ställer godtagbar säkerhet. Detsamma gäller lån till den som är make eller syskon till ovan nämnd person eller med honom är i rätt upp- eller nedstigande skyldskap eller svågerlag, eller i sådant svågerlag att den ena är gift med den andras syskon.

Beviljande av penninglån är dock utan hinder av ovan i 1 mom. stadgade begränsningar tillåtet,

1) om gäldenären är staten, kommun eller kommunalförbund;

2) om gäldenären är aktiebolag inom samma koncern som det bolag vilket beviljar lånet;

3) om gäldenären inte är medlem i styrelsen eller förvaltningsrådet för bolaget eller i annat bolag inom samma koncern eller dess verkställande direktör eller står i sådant skyldskap eller svågerlag som avses i 1 mom. till dylik person samt idkar näring och lånet betingas av företagsekonomiska skäl, är avsett uteslutande för gäldenärens näringsverksamhet och inte beviljas för längre tid än sedvanligt; eller

4) om gäldenären eller den som till honom står i förhållande som avses i 1 mom. är aktieägare i bolaget och de tillsammans äger mindre än en hundraedel av bolagets och, då lånet beviljas av ett dotterbolag, mindre än en hundraedel av dess moderbolags samtliga aktier.

Aktiebolag får inte lämna penninglån i syfte att gäldenären eller den som till honom står i förhållande som avses i 1 mom. med lånemedlen skulle förvärva aktier i bolaget

Föreslagen lydelse

tandet eller fastställandet av den felaktiga balansräkning som legat till grund för beslutet är i enlighet med 15 kap. 1, 3 och 4 §§ i denna lag samt 44 § revisionslagen solidariskt ansvariga för den brist som föreligger efter återbetalningen av medel.

7 §

Bolaget får bevilja den som hör till dess närmaste krets penninglån endast inom ramen för de såsom vinst utdelningsbara medel som avses i 2 § och mot betryggande säkerhet.

Penninglån får dock utan hinder av 1 mom. beviljas någon som hör till bolagets närmaste krets om

1) gäldenären är staten, en kommun eller ett kommunalförbund,

2) gäldenären är ett aktiebolag som hör till samma koncern som bolaget, eller ett utländskt bolag som kan jämföras med det, eller

3) gäldenären är ett näringsidkande samfund eller en näringsidkande stiftelse som inte hör till samma koncern som bolaget, som inte står under en sådan persons bestämmanderätt som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 3 eller 4 punkten på det sätt som avses i 5 punkten i nämnda moment eller som inte är en sådan revisor som avses i 3 punkten i nämnda moment, och lånet betingas av företagsekonomiska skäl, är avsett uteslutande för gäldenärens näringsverksamhet och inte beviljas för längre tid än sedvanligt.

Bolaget får inte lämna penninglån eller ge ut andra medel i syfte att mottagaren eller någon som hör till dennes närmaste krets med medlen skall förvärva aktier, medlem-

Gällande lydelse

eller annat bolag inom samma koncern.

I styrelsens protokoll skall särskilt antecknas varje lån som avses i 1 mom. samt i 2 mom. 3 punkten. Av anteckningen skall framgå gäldenärens namn, villkoren för lånet och de säkerheter gäldenären ställt. I stället för att antecknas i styrelsens protokoll kan uppgifterna intagas i en för varje räkenskapsperiod uppgjord förteckning i vilken skall antecknas från tidigare räkenskapsperioder kvarstående lån samt under räkenskapsperioden beviljade nya lån.

Vad i denna paragraf är stadgat om beviljande av penninglån äger motsvarande tillämpning i fråga om ställande av säkerhet för i paragrafen avsedd persons förpliktelser.

Denna paragraf tillämpas inte på beviljande av penninglån enligt 23 § personalfondslagen (814/89).

Föreslagen lydelse

sandelar eller bolagsandelar i bolaget *eller i något annat samfund* inom samma koncern.

I styrelsens protokoll *eller i en till balansspecifikationerna fogad förteckning* skall särskilt antecknas varje lån som avses i 1 mom. samt i 2 mom. 3 punkten. Av anteckningen skall framgå gäldenärens namn, villkoren för lånet och de säkerheter som ställts.

Vad som stadgas i denna paragraf skall inte tillämpas på beviljande av sådant penninglån om vilket stadgas i 23 § personalfondslagen (814/89). Sådant penninglån får dock beviljas endast inom ramen för sådana såsom vinst utdelningsbara medel som avses i 2 §.

Vad som i denna paragraf stadgas om beviljande av penninglån gäller på motsvarande sätt ställande av säkerhet för en sådan persons förpliktelser som avses i paragrafen.

8 §

Har bolaget beviljat penninglån eller ställt medel till någons förfogande i strid med 7 §, skall i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i 5 §.

Den för vars förpliktelse bolaget har ställt säkerhet i strid med 7 § skall se till att säkerheten omedelbart frigörs eller ersätta bolaget för säkerhetens värde. På ersättningsbeloppet skall betalas ränta i enlighet med 5 § 1 mom. En brist skall fyllas enligt vad som stadgas i 5 § 2 mom.

Har bolagets i 2 § avsedda, såsom vinst utdelningsbara medel minskat så att bolaget enligt 7 § inte får bevilja penninglån eller ställa säkerhet, skall bolaget driva in penninglånen eller säkerheterna till den del dessa sammanlagt överstiger bolagets såsom vinst utdelningsbara medel.

13 kap.

Likvidation, sanering och upplösning

1 §

Beslut om att aktiebolag skall träda i likvidation fattas av bolagsstämman, om ej annat

1 §

Beslut om att ett aktiebolag skall träda i likvidation fattas av bolagsstämman, om inte

Gällande lydelse

är stadgat i denna lag.

Beslutet skall fattas i enlighet med 9 kap. 13 §, såframt bolaget skall upplösas med stöd av denna lag eller bestämmelse i bolagsordningen. I annat fall är beslutet giltigt endast om det biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna och av de vid stämman företrädde aktierna.

Likvidationen inträder då beslut därom har fattats. Bolagsstämman kan dock i fall som avses i 2 mom. andra meningen bestämma även annan, senare dag för likvidationens inträde.

2 §

Finner styrelsen vid uppgörande av bokslut eller eljest att bolagets eget kapital undersöker en tredjedel av aktiekapitalet, skall styrelsen så snart som möjligt sammankalla bolagsstämman för att behandla frågan om bolagets trädande i likvidation. Bolaget skall träda i likvidation, om inte senast under nästa räkenskapsperiod på ordinarie bolagsstämman, där bokslutet behandlas, godkänns av bolagets revisorer granskad balansräkning som utvisar läget vid den tidpunkt då kallelsen utfärdades och enligt vilken bolagets eget kapital uppgår till minst hälften av aktiekapitalet. Om bolagsstämman inte fattar beslut om att bolaget skall träda i likvidation, skall styrelsen hos domstol ansöka om sådant beslut. Ansökan kan göras även av revisor eller av aktieägare vilka innehar minst en tiondedel av alla aktier.

Föreslagen lydelse

annat stadgas i denna lag.

Om bolaget skall upplösas enligt denna lag eller en bestämmelse i bolagsordningen, skall upplösningsbeslutet fattas i enlighet med 9 kap. 13 §. I annat fall skall beslutet fattas i enlighet med 9 kap. 14 § och om det i bolaget finns aktier av olika slag som medför rösträtt, krävs det för beslutet dessutom samtycke är de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag.

Likvidationen inträder då beslut därom har fattats. Bolagsstämman kan dock i det fall som avses i 2 mom. andra meningen bestämma även en senare dag för likvidationens inträde.

I kallelsen till den bolagsstämman som skall behandla frågan om likvidation skall det huvudsakliga innehållet i förslaget till beslut anges. Förslaget jämte bilagor skall på bolagets huvudkontor hållas tillgängligt för aktieägarna i minst en vecka före bolagsstämman och omedelbart sändas till de aktieägare som ber om det samt läggas fram vid bolagsstämman.

2 §

Finner styrelsen vid uppgörande av bokslut eller har den annars orsak att anta att bolagets eget kapital är mindre än hälften av aktiekapitalet, skall styrelsen utan dröjsmål uppgöra en balansräkning för att reda ut bolagets ekonomiska ställning. Är bolagets eget kapital enligt balansräkningen mindre än hälften av aktiekapitalet, skall styrelsen utan dröjsmål låta revisorerna granska balansräkningen och sammankalla bolagsstämman inom två månader från det balansräkningen uppgjordes för att behandla frågan om bolaget skall träda i likvidation. I fråga om uppgörandet av balansräkning och granskningen skall i tillämpliga delar iakttagas stadgandena om bokslut och granskning av det.

Bolaget skall träda i likvidation, om inte en bolagsstämman som hålls senast tolv månader efter den bolagsstämman som avses i 1 mom. godkänner en av bolagets revisorer granskad balansräkning som utvisar läget vid

Gällande lydelse

Vid ovan nämnd beräkning av förhållandet mellan det egna kapitalet och aktiekapitalet läggs till det egna kapitalet en post som närmare utreds i en bilaga till balansräkningen och som utvisar den ökning av egendomsposternas sammanlagda värde som skulle följa, om de uppskattades till det sannolika överlåtelsepriset med avdrag för de särskilda kostnader överlåtelsen medför. Anläggningstillgång vars värde fortlöpande minskar skall dock upptagas till ett belopp som motsvarar anskaffningsutgiften minskad med nödiga avskrivningar, om detta belopp är högre än överlåtelsepriset.

Föreslagen lydelse

den tidpunkt då kallelsen utfärdades och enligt vilken bolagets eget kapital uppgår till minst hälften av aktiekapitalet. Om bolagsstämman inte fattar beslut om att bolaget skall träda i likvidation, skall styrelsen ansöka om likvidation hos domstol. Ansökan kan göras även av en revisor eller av aktieägare med minst en tiondel av alla aktier.

Vid den ovan avsedda beräkningen av förhållandet mellan bolagets eget kapital och aktiekapitalet skall till det egna kapitalet fogas en post som närmare utreds i en bilaga till balansräkningen, vilken post utvisar den sammanlagda ökningen av värdet på egendomsposterna om dessa poster skulle värderas till sannolikt överlåtelsepris med avdrag för de särskilda kostnaderna för överlåtelsen. Anläggningstillgångar vilkas värde fortlöpande minskar skall likväl antecknas till anskaffningsvärdet minskat med erforderliga avskrivningar, om detta värde är högre än överlåtelsepriset.

Till styrelsens förslag till beslut skall fogas den balansräkning som avses i denna paragraf samt revisoreernas utlåtande om den.

2 a §

Ett bolag skall träda i likvidation, om inte en sådan enligt 2 § 2 mom. uppgjord balansräkning som bolagets revisorer granskat och som gäller situationen vid den tidpunkt saneringsförfarandet upphörde visar att bolagets eget kapital utgör minst hälften av aktiekapitalet. Styrelsen skall härvid sammankalla en bolagsstämman senast inom två månader från det saneringsförfarandet upphörde för att fatta beslut om att bolaget skall träda i likvidation. Ombolagsstämman inte fattar ett sådant beslut, tillämpas 2 § 1 mom.

Bolaget skall träda i likvidation, om inte en sådan enligt 2 § 3 mom. uppgjord balansräkning som bolagets revisorer granskat och som gäller situationen vid den tidpunkt saneringsförfarandet upphörde visar att bolagets eget kapital utgör minst hälften av aktiekapitalet. Styrelsen skall härvid sammankalla en bolagsstämman inom två månader från det saneringsförfarandet upphörde för att fatta beslut om att bolaget skall träda i likvidation. Om bolagsstämman inte fattar ett sådant beslut, tillämpas 2 § 2 mom.

3 §

Vid övervägande av frågan, huruvida bolaget skall förordnas att träda i likvidation eller åläggas att inlösa kärandens aktier, skall beaktas de hos bolaget anställda personernas och borgenärernas intressen. Inlösen kan åläggas bolaget endast om bolagets eget kapital, beräknat enligt 2 § 2 mom., efter inlösen utgör minst hälften av aktiekapitalet.

Vid övervägande av frågan om bolaget skall förordnas att träda i likvidation eller åläggas att inlösa kärandens aktier skall de anställdas och borgenärernas intressen beaktas. Inlösen kan åläggas bolaget endast om dess eget kapital, beräknat enligt 2 § 3 mom., efter inlösen utgör minst hälften av aktiekapitalet.

Gällande lydelse

4 §

Domstol skall förordna att aktiebolag skall träda i likvidation,

1) om bolaget enligt 2 kap. 13 § eller enligt bestämmelse i bolagsordningen skall träda i likvidation och bolagsstämman icke har fattat beslut därom;

2) om bolaget saknar i handelsregistret införd behörig styrelse eller i denna lag eller i bolagsordningen förutsatt verkställande direktör; eller

3) om bolagets bokslutshandlingar ej i enlighet med 11 kap. 14 § sänts till registermyndigheten för någon av de tre senaste räkenskapsperioderna.

7 §

På bolagsstämman i bolag, som trätt i likvidation, skall tillämpas stadgandena i denna lag om bolagsstämman, såvida icke annat följer av stadgandena i detta kapitel.

8 §

När bolaget trätt i likvidation skall styrelsen och verkställande direktören utan dröjsmål uppgöra bokslut för den tid före likvidationens inträdande, för vilken bokslut ännu icke framlagts på bolagsstämman. Detta bokslut skall så snart det kan ske framläggas på bolagsstämman. Vad ovan stadgas om bokslut och revisionsberättelse skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Omfattar i 1 mom. avsedd tid även föregående räkenskapsperiod, skall för denna särskilt bokslut uppgöras och i moderbolag även koncernbokslut.

11 §

Likvidatorerna skall för varje räkenskapsperiod uppgöra bokslut, som skall framläggas på ordinarie bolagsstämman för godkän-

Föreslagen lydelse

4 §

Domstolen skall förordna att aktiebolag skall träda i likvidation

1) om bolaget enligt 6 kap. 1 § 5 mom. eller enligt en bestämmelse i bolagsordningen skall träda i likvidation och bolagsstämman *inte* har fattat beslut därom,

2) om bolaget saknar i handelsregistret införd behörig styrelse, i denna lag eller i bolagsordningen förutsatt verkställande direktör *eller företrädare som avses i 6 § lagen angående rätt att idka näring*, eller

3) om bolagets bokslutshandlingar *trots registermyndighetens uppmaning inte har anmälts för registrering enligt 11 kap. 14 § inom ett år från räkenskapsperiodens utgång*.

7 §

På bolagsstämman i *ett* bolag som har trätt i likvidation skall tillämpas *denna lags stadganden* om bolagsstämman, såvida *inte* annat följer av stadgandena i detta kapitel. *Bolagsstämman kan, om det behövs för avslutande av likvidationen och fortsättande av verksamheten, också besluta om ändring av bolagsordningen, ökning av aktiekapitalet, emission av optionsrätter samt om upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev samt kapitallån.*

8 §

När bolaget *har* trätt i likvidation skall styrelsen och verkställande direktören utan dröjsmål uppgöra bokslut *och koncernbokslut för den tid* före likvidationens inträdande, för vilken bokslut ännu *inte har lagts fram* på bolagsstämman. Detta bokslut skall så snart *som möjligt läggas fram på bolagsstämman*. Vad som ovan stadgas om bokslut och revisionsberättelse skall *iakttagas i tillämpliga delar*.

Omfattar *den tid som avses* i 1 mom. även den föregående räkenskapsperioden, skall för denna *uppgöras ett* särskilt bokslut och i moderbolag även ett koncernbokslut.

11 §

Likvidatorerna skall för varje räkenskapsperiod uppgöra ett bokslut *och ett koncernbokslut*, som skall läggas fram på den ordi-

Gällande lydelse

nande. Stadgandena i denna lag om koncernboks slut och om styrelsens förslag till åtgärder beträffande vinst eller förlust skall icke tillämpas på dessa bokslut.

15 §

Har bolag i likvidation inte tillgångar som förslår till täckande av likvidationskostnaderna, skall domstolen på anmälan av likvidatorerna förordna att likvidationen skall upphöra och förklara bolaget upplöst. Härvid tillämpas inte stadgandena i 7—11 och 12—14 §§ med undantag för stadgandet i 9 § om anmälan av likvidationsbeslut. Till anmälan till domstolen skall fogas intyg av en av *Centralhandelskammaren eller av handelskammare* godkänd revisor om att all veterlig gäld blivit betald. Domstolen skall förordna att bolagets tillgångar skall tillfalla staten. Domstolen skall sända meddelande om sitt beslut för registrering.

Föreslagen lydelse

narie bolagsstämman för godkännande. *Vad som* i denna lag *stadgas* om styrelsens förslag till åtgärder beträffande vinst eller förlust, skall *inte* tillämpas på dessa bokslut.

15 §

Har bolag i likvidation inte tillgångar som förslår till täckande av likvidationskostnaderna, skall domstolen på anmälan av likvidatorerna förordna att likvidationen skall upphöra och förklara bolaget upplöst. Härvid tillämpas inte stadgandena i 7 - 11 och 12 - 14 §§ med undantag för stadgandet i 9 § om anmälan av likvidationsbeslut. Till anmälan till domstolen skall fogas intyg av en godkänd revisor om att all veterlig gäld blivit betald. Domstolen skall förordna att bolagets tillgångar skall tillfalla staten. Domstolen skall sända meddelande om sitt beslut för registrering.

14 kap.

Fusion och inlösen av aktier i dotterbolag

Fusion och inlösen av *minoritetsaktier**Definition av och förutsättningar för fusion*

1 §

Aktiebolag (överlåtande bolag) kan träffa avtal om fusion med annat aktiebolag (övertagande bolag), varigenom det överlåtande bolagets tillgångar och skulder utan likvidationsförfarande övergår till det övertagande bolaget.

Avtalet skall godkännas av bolagsstämman i vardera bolaget, om ej annat följer av 7 §. Bolagsstämmans beslut i det överlåtande bolaget skall fattas med den röstmajoritet som erfordras då bolaget i fall som avses i 13 kap. 1 § 2 mom. andra meningen träder i likvidation. Beslut om fusion kan fattas även om det överlåtande bolaget har trätt i likvidation.

Följande handlingar skall under minst en vecka före bolagsstämman hållas tillgängliga för aktieägarna på bolagets huvudkontor och utan dröjsmål sändas till aktieägare, som det begär, samt framläggas på bolagsstämman:

1) fusionsavtalet, i vilket skall anges fusionsvederlaget och de grunder enligt vilka

1 §

Ett aktiebolag (överlåtande bolag) kan fusioneras med ett annat bolag (övertagande bolag) så att det överlåtande bolagets tillgångar och skulder utan likvidationsförfarande övergår till det övertagande bolaget, varvid det överlåtande bolagets aktieägare som vederlag får aktier i det övertagande bolaget. Vederlaget får också vara pengar, annan egendom och förpliktelser. Om innehavaren av en aktie som medför rösträtt som vederlag erbjuds annat än motsvarande aktier i det övertagande bolaget, har han dock rätt att i stället för sådant vederlag få ersättning i pengar ifall annat inte bestäms i bolagsordningen.

Fusion kan ske så att

1) det övertagande bolaget och ett eller flera överlåtande bolag fusioneras (absorptionsfusion), eller så att

2) minst två överlåtande bolag tillsammans bildar ett övertagande bolag (kombinationsfusion).

Gällande lydelse

det skall fördelas mellan aktieägarna i det överlåtande bolaget;

2) styrelsens redogörelse för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av frågan om godkännande av fusionsavtalet;

3) för vardera bolaget i 4 kap. 4 § 1 mom. 1—3 punkterna nämnda handlingar; samt

4) bolagsordningen för det övertagande bolaget och förslag till sådan ändring därav, som föranledes av fusionen.

Om det övertagande bolaget såsom vederlag skall utge aktier i bolaget eller i 5 kap. 1 § avsedda skuldebrev till aktieägarna i det överlåtande bolaget, skall, såvida ej annat följer av stadgandena i detta kapitel, i tillämpliga delar iakttas vad i 4 kap. är stadgat om ökning av aktiekapitalet och i 5 kap. om konvertibla skuldebrev och optionslån.

2 §

Vad i 1 § 2 och 3 mom. är sagt skall i tillämpliga delar iakttas även vid sådan fusion, varigenom två eller flera aktiebolag förenas genom att ett nytt bolag bildas, till vilket deras tillgångar och skulder övergår mot aktier i det övertagande bolaget.

Vid bildandet av det övertagande bolaget ersättes stiftelseurkunden av fusionsavtalet. Avtalet skall innehålla förslag till bolagsordning för det övertagande bolaget. I avtalet skall även anges, hur det övertagande bolagets ledning och revisorer skall väljas. Dessa val skall förrättas när fusionsavtalet godkänts.

3 §

Aktieägare i överlåtande bolag, som röstat mot fusionsbeslut, har rätt att inom en månad från det beslutet fattades skriftligen hos styrelsen yrka, att bolaget inlöser hans aktier till gängse pris. Denna rätt tillkommer dock icke aktieägare, som på bolagsstämman underlåtit att förbehålla sig sådan rätt, då aktieägarna före omröstningen tillfrågats om saken. Tvist om lösningsrätt samt om lösenbeloppets storlek skall avgöras av skiljemän i den ordning som anges i 16 kap. 5 §.

Föreslagen lydelse

Med dotterbolagsfusion avses en absorptionsfusion, där det övertagande bolaget äger samtliga aktier i det överlåtande bolaget.

2 §

En fusion kan genomföras trots att det överlåtande bolaget har trätt i likvidation, om inte skifte av bolagets egendom mellan aktieägarna har påbörjats.

3 §

En optionsrätt, ett konvertibelt skuldebrev eller någon annan med en aktieägars rätt jämförbar rättighet som har emitterats av det överlåtande bolaget skall lösas in till gängse pris, om inte annat har avtalats.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Fusionsplan och dess registrering

4 §

Inom fyra månader efter det bolagen godkänt fusionsavtalet skall bolagen göra anmälan om avtalets godkännande för registrering. Har ej anmälan gjorts inom föreskriven tid eller har registrering vägrats, har fusionen förfallit.

4 §

Styrelserna för de bolag som deltar i fusionen skall uppgöra en skriftlig fusionsplan som skall dateras och undertecknas.

Fusionsplanen skall uppta

1) firmor, registernummer, adresser och hemorter för de bolag som deltar i fusionen,
2) vid absorptionsfusion, förslag till ändring av det övertagande bolagets bolagsordning samt, vid kombinationsfusion, förslag till bolagsordning för det bolag som skall bildas samt till förfarande vid val av dess styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmar och revisorer,

3) förslag till vederlag till det överlåtande bolagets aktieägare samt till innehavare av rättigheter som avses i 3 §,

4) utredning om kapitallån vilkas borgenärer kan motsätta sig beviljande av ett tillstånd som avses i 13 §,

5) i fråga om de aktier som det överlåtande bolaget och dess dottersamfund äger i det övertagande bolaget och dess moderbolag, för varje aktieslag aktiernas antal och sammanlagda nominella belopp och den i balansräkningen upptagna anskaffningsutgiften för aktierna,

6) vid absorptionsfusion, förslag till nyemission, emission av optionsrätter, upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev och avyttring av egna aktier då dessa åtgärder behövs för betalning av vederlaget samt, vid kombinationsfusion, förslag till aktiekapital i det övertagande bolaget,

7) förslag till tidpunkt och andra villkor för skifte av vederlaget,

8) utredning om de särskilda förmåner och rättigheter som tillkommer i fusionen deltagande bolags förvaltningsråds- och styrelsemedlemmar, verkställande direktör, revisor och godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig,

9) utredning om orsaken till fusionen samt grunderna för bestämmande av vederlaget och därmed sammanhängande väsentliga värderingsproblem, samt

10) förslag till den planerade registreringsstidpunkten för verkställande av fusionen.

Om inte något annat stadgas i detta kapitel gäller angående förslag som avses i 2 mom. 6 punkten i tillämpliga delar vad som i 4

Gällande lydelse

5 §

Inom fyra månader efter att fusionsavtalets godkännande har registrerats, skall bolagen hos domstolen på det överlåtande bolagets hemort eller, i de fall som avses i 2 §, hos domstolen på den hemort som i bolagsordningen har bestämts för det övertagande bolaget, ansöka om tillstånd att verkställa fusionsavtalet, vid äventyr att fusionen annars förfaller. Till ansökan skall fogas en utredning om att avtalets godkännande har registrerats samt en förteckning över det överlåtande bolagets kända borgenärer med angivande av deras postadresser. I övrigt skall på motsvarande sätt tillämpas vad 6 kap. 3 § 2 och 3 mom. stadgar om det fall som där åsyftas. Domstolen skall utan dröjsmål sända ett meddelande till registreringsmyndigheten om ett beslut genom vilket tillstånd har beviljats eller vägrats.

Bolagen skall inom fyra månader efter det domstolens beslut an gående tillstånd vunnit laga kraft göra anmälan om tillståndet för registrering. Består vederlaget helt eller delvis av aktier i det övertagande bolaget eller av skuldebrev som avses i 5 kap. 1 §, skall anmälan samtidigt göras om ökning av aktiekapitalet eller om utgivande av skuldebrev. Då anmälan om domstols tillstånd görs i fall som avses i 2 §, skall anmälan samtidigt göras om det över tagande bolagets bildande. Till anmälan om ökning av aktie kapitalet och det övertagande bolagets bildande skall fogas för säkran av det övertagande bolagets samtliga styrelsemedlemmar samt intyg av revisorerna om att full betalning för aktierna erlagts.

Har fusion enligt 1 mom. förfallit, skall

Föreslagen lydelse

kap. stadgas om nyemission, emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev samt vad som i 7 kap. stadgas om avyttring av egna aktier.

Fusionsplanen behöver inte åtföljas av en sådan utredning som avses i 2 mom. 9 punkten, om samtliga aktieägare i de bolag som deltar i fusionen samtycker till att en utredning inte utarbetas.

På en dotterbolagsfusion tillämpas inte stadgandena i 2 mom. 3, 6 och 7 punkten eller stadgandet i 9 punkten om utredning om bestämmande av vederlaget och värderingsproblem.

5 §

De bolag som deltar i fusionen skall anmäla fusionsplanen för registrering inom en månad från det planen undertecknades. Vid dotterbolagsfusion skall anmälan göras av moderbolaget. Fusionen förfaller om anmälan inte görs inom den föreskrivna tiden eller om registrering vägras.

Gällande lydelse

7 §

Äger moderbolag samtliga aktier i dotterbolag, kan bolagens styrelser träffa avtal om fusion av dotterbolaget med moderbolaget. Bolagen skall göra anmälan om avtalet för registrering. Vad i 5 § är stadgat skall i tillämpliga delar iakttas. Dotterbolaget anses upplöst, då domstolens beslut angående tillstånd har registrerats.

Om fusion av ett aktiebolag, som helt och hållet ägs av ett andelslag eller en sparbank, andelsbank eller hypoteksförening, med andelslaget, sparbanken, andelsbanken eller hypoteksföreningen stadgas i lagen om andelslag (247/54), lagen om sparbanker (541/69), lagen om andelsbanker (542/69) och lagen om hypoteksföreningar (936/78).

8 §

Äger moderbolag ensamt eller tillsammans med dotterbolag mer än nio tiondedelar av annat dotterbolags aktier och överstiger röstetalet för dessa aktier nio tiondedelar av det sammanlagda röstetalet för dotterbolagets aktier, har moderbolaget rätt att av sistnämnda dotterbolags övriga aktieägare till gängse pris inlösa återstående aktier. Den vars aktier kan inlösas har rätt att yrka, att moderbolaget inlöser hans aktier.

Twist om lösningsrätt och om lösenbeloppets storlek skall avgöras av skiljemän i den ordning som anges i 16 kap. 5 §.

Kan ej avtal träffas om inlösen, skall moderbolaget därom skriftligen underrätta dotterbolagets styrelse, som hos domstol skall begära förordnande av god man att bevaka

Föreslagen lydelse

7 §

Till fusionsplanen skall i fråga om varje bolag som deltar i fusionen fogas

1) kopior av bokslutshandlingarna för de tre föregående räkenskapsperioderna och av bolagsstämman beslut angående vinst eller förlust för den senaste räkenskapsperioden,

2) en kopia av ett mellanbokslut, som inte får vara äldre än tre månader och som har uppgjorts och granskats med iakttagande i tillämpliga delar av stadgandena och bestämmelserna om bokslut, om det har förflutit över sex månader från utgången av den räkenskapsperiod som det senaste bokslutet gäller till den bolagsstämma som beslutar om fusionen eller till utgången av den tid som det övertagande bolagets aktieägare förelagts enligt 9 § 3 mom.,

3) en kopia av den delårsrapport som har uppgjorts efter det senaste bokslutet, om mellanbokslutet inte gäller rapportperioden,

4) styrelsens redogörelse för händelser som har inträffat efter det senaste bokslutet eller mellanbokslutet eller den senaste delårsrapporten och som väsentligt påverkar bolagets ställning,

5) revisorernas och förvaltningsrådets utlåtande om mellanbokslutet, delårsrapporten och styrelsens redogörelse, samt

6) det utlåtande om fusionsplanen som avses i 6 §.

Godkännande av fusionsplanen

8 §

I det överlåtande bolaget beslutar bolagsstämman om fusionen. Vid en dotterbolagsfusion kan dock fusionsbeslutet fattas av det överlåtande bolagets styrelse.

I det övertagande bolaget skall fusionsbeslutet fattas av bolagsstämman, om aktieägare med minst fem procent av bolagets aktier begär det.

Gällande lydelse

dotterbolagets okända aktieägares rätt under tvisten.

9 §

Ägare till aktie som skall inlösas skall mot erhållande av lösenbeloppet överlämna aktiebrevet till moderbolaget inom en månad från det överenskommelse träffats om lösenbeloppet eller från det beslut om lösenbeloppet vunnit laga kraft. Försummas detta, skall moderbolaget i enlighet med lagen om nedsättande i förvar av penningar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31) utan dröjsmål nedsätta lösenbeloppet hos överexekutor utan förbehåll om att återfå beloppet. Är lösningsrätten icke tvistig eller har beslut därom vunnit laga kraft utan att överenskommelse om lösenbeloppet samtidigt träffats eller därom bestämts, har moderbolaget rätt att utfå aktiebrevet genom att ställa av skiljemännen godkänd säkerhet för lösenbeloppets erläggande. Aktieägare är härvidberättigad till skälig ränta på lösenbeloppet från det säkerhet ställts till dess lösenbeloppet slutligt fastställts.

Moderbolaget betraktas såsom ägare till aktien, då ovan avsedd nedsättning eller ställande av säkerhet skett. Aktiebrevets innehavare har endast rätt att utfå lösenbeloppet jämte ränta mot överlämnande av aktiebrevet, försett med vederbörlig anteckning om överlåtelser.

Har aktiebrev icke överlämnats inom ett år från det moderbolaget enligt 2 mom. blivit ägare till aktien, får nytt aktiebrev för aktien utges till moderbolaget. Aktiebrevet skall förses med anteckning om att det utfärdats i stället för tidigare aktiebrev. Överlämnas det tidigare utfärdade aktiebrevet därefter till moderbolaget, skall det makuleras.

Föreslagen lydelse

9 §

Kallelsen till den bolagsstämma som skall besluta om fusionen kan utfärdas efter att fusionsplanen kungjorts. Kallelsen skall utfärdas tidigast två månader och, om bolagsordningen inte föreskriver en längre tid, senast en månad före bolagsstämman eller den i 9 kap. 1 § 2 mom. avsedda sista anmänningsdagen. I kallelsen till stämman skall anges fusionsplanens huvudsakliga innehåll.

Fusionsplanen jämte bilagor skall i minst en månads tid före den bolagsstämma som beslutar om fusionen hållas tillgänglig för aktieägarna på de i fusionen deltagande bolagens huvudkontor och omedelbart på begäran sändas till en aktieägare samt framläggas på bolagsstämman.

Det övertagande bolaget skall efter att fusionsplanen kungjorts antingen sammankalla den bolagsstämma som avses i 1 mom. eller underrätta aktieägarna om planen på samma sätt som kallelse till bolagsstämma skall ske. En aktieägare kan inom en månad efter meddelandet skriftligen yrka att beslut om fusionen skall fattas vid bolagsstämman. På bolagets meddelande och de handlingar som skall hållas framlagda för aktieägarna tillämpas vad som stadgas i 1 och 2 mom. Handlingarna skall dock hållas framlagda efter att underrättelse skett. I det övertagande bolaget skall på den tid som utsatts för kallelse till stämman tillämpas 9 kap. 9 § 1 mom., om fusionsbeslutet skall fattas vid bolagsstämman på yrkande av en aktieägare och tiden från bolagets meddelande till bolagsstämman är minst en månad.

10 §

Bolagsstämman kan fatta beslut om fusion i enlighet med 9 kap. 14 §. Om det i det överlåttande bolaget finns aktier av olika slag som medför rösträtt, krävs för beslutet att det i det överlåttande bolaget biträts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag. Består mer än en tiondel av vederlaget av annat än aktier i det övertagande bolaget, krävs för beslutet i det överlåttande bolaget,

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

utöver ett beslut enligt 9 kap. 14 §, samtycke av de aktieägare som har minst hälften av aktierna i varje aktieslag samt att beslutet biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av de vid stämman företrädde aktierna inom varje aktieslag.

Om fusionsplanen inte godkänns utan ändringar i alla bolag som deltar i fusionen, förfaller denna. Det överlåtande bolagets bolagsstämma kan dock ändra fusionsplanens bestämmelse om skifte av vederlaget mellan aktieägarna. Styrelserna i de övriga bolagen som deltar i fusionen samt det överlåtande bolagets aktieägare skall utan dröjsmål underrättas om ändringen på samma sätt som kallelse till bolagsstämma utfärdas.

Bolagsstämmans beslut om förkastande av en fusionsplan skall omedelbart anmälas för registrering. Det överlåtande bolaget skall göra registeranmälan om ändring av fusionsplanen senast när verkställighetstillstånd som avses i 13 § söks.

11 §

Vid kombinationsfusion ersätter fusionsplanen stiftelseurkunden för det bolag som bildas. Den bolagsstämma som beslutar om fusionen skall också välja styrelse- och förvaltningsrådsmedlemmarna samt revisorerna för det övertagande bolaget, om inte något annat bestäms i fusionsplanen.

Rätt att yrka på inlösen

12 §

En aktieägare i det överlåtande bolaget som har röstat mot fusionsbeslutet har rätt att yrka att bolaget av honom till gängse pris löser in de aktier som före bolagsstämman har anmälts för införande i aktieboken. Aktieägaren skall vid bolagsstämman förbehålla sig rätt att yrka på inlösen när de tillfrågas om saken före omröstningen om fusionen. Ett skriftligt inlösningsyrkande skall tillställas det överlåtande bolaget inom en månad från den bolagsstämma som beslutat om fusionen.

Om någon överenskommelse om inlösningsrätten eller inlösningsvillkoren inte nås, skall tvisten avgöras av skiljemän i den ordning som anges i 16 kap. 5 §, om annat inte avtalas. Vid fastställandet av inlösningspriset

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

beaktas inte omständigheter som har uppkommit efter den bolagsstämma som beslutat om fusionen. På inlösningspriset skall beräknas gängse ränta för tiden mellan delgivningen av yrkandet på inledande av skiljeförfarande och fastställandet av inlösningspriset. En aktieägare skall inom tre månader från bolagsstämman delge Centralhandelskammaren och bolaget yrkandet på inledande av skiljeförfarande. Efter delgivningen av yrkandet har aktieägaren endast rätt till inlösningsbeloppet. Konstateras det i ett senare skede av inlösningsförfarandet att aktieägaren inte har rätt till inlösen, har han dock rätt till vederlag.

Vad som stadgas i denna paragraf tillämpas också om innehavaren av en rättighet som avses i 3 § har rätt att yrka på inlösen. Inlösningsyrkandet skall dock tillställas bolaget inom en månad från det meddelande som avses i 14 § 2 mom. Yrkandet på inledande av skiljeförfarande skall delges inom tre månader från meddelandet.

Tillstånd att verkställa fusion

13 §

För verkställande av fusionen behövs registermyndighetens tillstånd. Bolagen skall ansöka om tillstånd inom fyra månader från det fusionsplanen godkändes. Vid dotterbolagsfusion skall moderbolaget ansöka om tillståndet. Om ansökan inte görs inom föreskriven tid eller om tillstånd inte beviljas, förfaller fusionen. På förutsättningarna för beviljande av tillstånd tillämpas vad som stadgas i 6 kap. 5 § 3 mom.

Till ansökan om tillstånd skall fogas fusionsplanens bilagor samt fusionsbesluten. I det protokoll eller protokollsutdrag i vilket det överlåtande bolagets fusionsbeslut ingår skall för varje aktieslag anges antalet aktier beträffande vilka har gjorts sådant förbehåll som avses i 12 § 1 mom.

14 §

Registermyndigheten skall utfärda kungörelse på det överlåtande bolagets borgenärer. Kungörelse skall utfärdas också på det övertagande bolagets borgenärer, om fusionen enligt det utlåtande som avses i 6 § är ägnat att äventyra betalningen av bolagets skulder.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

På kungörelsen och tillståndsförfarandet tillämpas i övrigt vad som stadgas i 6 kap. 6 och 7 §§.

Är innehavare av sådan rätt som avses i 3 § berättigad att yrka på inlösen, skall i kungörelsen nämnas också detta samt hur rätten till inlösen skall förbehållas. Bolaget skall också sända rättsinnehavaren meddelande om kungörelsen så som stadgas i 6 kap. 6 § 2 mom.

15 §

Det saneringsförfarande som avses i lagen om företagssanering ersätter sådan kungörelse som avses i 14 §, och borgenären har inte rätt att motsätta sig fusion med stöd av denna lag, om alla bolag som deltar i fusionen tillhör samma koncern och ett saneringsprogram för dem fastställs samtidigt.

Fusionsplanen och de handlingar som nämns i 13 § 2 mom. skall bifogas förslaget till saneringsprogram.

*Verkställande av fusionen och rättsverkningar**16 §*

Fusionen förfaller, om inte bolagen till registermyndigheten gör anmälan om verkställande av fusionen inom fyra månader från det fusionstillståndet beviljades. Vid dotterbolagsfusion skall anmälan göras av moderbolaget.

Anmälan om verkställande av fusion ersätter vid absorptionsfusion de registeranmälningar som avses i 4 kap. samt vid kombinationsfusion den registeranmälan som avses i 2 kap. I övrigt skall i fråga om registrering av nyemission, emission av optionsrätter och upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev som behövs för erläggande av vederlag, i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas i 4 kap. samt i fråga om registrering av övertagande bolag vad som stadgas i 2 kap.

Till anmälan skall fogas de i fusionen deltagande bolagens styrelsemedlemmars och verkställande direktörs försäkran samt revisorernas intyg om att det övertagande bolaget genom registreringen av fusionen får full betalning för det belopp som upptas i bolagets eget kapital för de aktier, optionsrätter och konvertibla skuldebrev som ges som

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vederlag.

Har i flera än ett av de i fusionen delta-
gande bolagens egendom fastställts företag-
sinteckning enligt företagsinteckningslagen
(634/84), får fusionen inte registreras utan
att bolagens och inteckningshavarnas avtal
om reglering av inteckningarnas företrädes-
rätt samtidigt registreras på ansökan.

Vid registreringen skall beaktas den pla-
nerade registreringstidpunkten för verkstäl-
lande av fusionen, om det inte föreligger
något hinder för detta och tidpunkten inte
infaller senare än fyra månader från anmä-
lan.

17 §

Det överlåtande bolagets tillgångar och
skulder, med undantag av yrkande som
grundar sig på 15 kap. 1 och 3 §§ och 44 §
revisionslagen, övergår utan likvidationsför-
farande till det övertagande bolaget, när
verkställandet av fusionen har registrerats.
Samtidigt upplöses det överlåtande bolaget.

När det överlåtande bolaget upplöses får
dess aktieägare rätt till vederlag och blir i
enlighet med fusionsplanen aktieägare i det
övertagande bolaget. Samtidigt uppstår rätt
till inlösningsbeloppet enligt 12 §. De aktier
som det övertagande eller överlåtande bola-
get äger i det överlåtande bolaget medför
dock inte rätt till vederlag.

Det överlåtande bolagets styrelse och verk-
ställande direktör skall vid den stämma som
hålls av det överlåtande bolagets aktieägare
avge slutredovisning. Redovisningen skall
innehålla bokslut och koncernbokslut för den
tid för vilken bokslut inte ännu har lagts
fram på bolagsstämman samt utredning om
hur vederlaget skiftats. I fråga om gransk-
ningen av slutredovisningen tillämpas vad
som stadgas om revision. I fråga om aktie-
ägarnas stämma tillämpas vad som stadgas
om bolagsstämma. På klander av vederlags-
skiftet och slutredovisningen, på lyftande av
skiftesandel samt på fortsatt likvidation efter
att det överlåtande bolaget upplösts tillämpas
vad som stadgas i 13 kap. 12 § 3 och 4
mom. och, i fråga om talan som avses i 15
kap. 5 §, vad som stadgas i 13 kap. 14 § 2
mom. och 16 §. Slutredovisningen skall an-
mälas för registrering så som stadgas i 11
kap. 14 §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Med avvikelse från 9 kap. 17 § 2 och 3 mom. skall talan om fusionsplan anhängiggöras inom sex månader från bolagsstämmans beslut. Domstolen skall utan dröjsmål underrätta registermyndigheten om att talan har anhängiggjorts och om den laga kraft vunna domen.

Även om fusionen har registrerats, förfaller den om fusionsbeslutet enligt domstolens laga kraft vunna dom är ogiltigt. Det överlättande bolaget och det övertagande bolaget är solidariskt ansvariga för en sådan förpliktelse för det övertagande bolaget som har uppkommit efter registreringen av fusionen men innan registermyndigheten har kungjort domstolens laga kraft vunna dom.

Inlösen av minoritetsaktier

19 §

En aktieägare som har mer än nio tiondelar av bolagets aktier och av det röstetal som samtliga aktier medför (inlösare) har rätt att till gängse pris lösa in de övriga aktieägarnas aktier. Den vars aktie kan inlösas har rätt att yrka på inlösen av aktien.

På beräkning av det aktieinnehav och den röstandel som avses i 1 mom. skall tillämpas vad som stadgas i 1 kap. 3 § 3 mom.

Till inlösarens aktier och röstetal hänförs

1) aktier som ägs av inlösaren och av samfund och stiftelser där inlösaren har sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 3 § 2 — 4 mom., samt

2) aktier som inlösaren eller ett annat samfund eller en annan stiftelse som avses i 1 punkten äger tillsammans med någon annan.

Inlösaren skall utan dröjsmål underrätta bolaget om att inlösningsrätt uppkommit eller upphört. När bolaget av inlösaren eller någon annan har fått veta att inlösningsrätten har uppkommit eller upphört skall bolaget utan dröjsmål göra registreringsanmälan om denna omständighet.

Twister om inlösningsrätt och inlösningsbelopp skall föras till skiljemän för avgörande i den ordning som anges i 16 kap. 5 §.

20 §

Inlösaren skall meddela bolaget sitt yrkande som grundar sig på inlösningsrätten, om överenskommelse om inlösen inte uppnås.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bolaget skall meddela aktieägarna yrkandet på samma sätt som kallelse till bolagssstämma utfärdas samt sända ett skriftligt meddelande till varje aktieägare vars namn och adress bolaget har kännedom om. Bolaget skall dessutom publicera meddelandet i officiella tidningen. I meddelandet skall också ingå ett omnämnande av en sådan god man som avses i 3 mom. samt om dennes rätt att avtala om inlösen och vid skiljeförfarandet bevaka frånvarande aktieägares fördel. För kostnaderna för meddelandet svarar inlösaren.

Bolaget skall hos domstolen på sin hemort ansöka om förordnande av god man för bevakning av frånvarande aktieägares fördel under den tid inlösningsförfarandet pågår. Bolaget skall göra registeranmälan om domstolens godmansförordnande.

Inlösaren får utan hinder av 69 § lagen angående förmynderskap tidigast sex månader efter bolagets meddelande avtala med gode mannen om inlösningsvillkoren, ifall aktieägaren inte har meddelat bolaget eller gode mannen att han motsätter sig avtalet och det inte råder meningsskiljaktighet om inlösningsrätten eller inlösningsbeloppet mellan inlösaren och någon annan aktieägare. Gode mannen skall vid det skiljeförfarandet som avses i 19 § 5 mom. bevaka samtliga frånvarande aktieägares fördel. Utöver vad som stadgas i lagen angående förmynderskap skall gode mannen utan dröjsmål för registrering anmäla sådan slutredovisning som avses i 5 kap. lagen angående förmynderskap. Frånvarande aktieägare anses ha fått del av redovisningen då registermyndigheten har kungjort den.

21 §

Den som äger en aktie som inlöses skall mot inlösningsbeloppet överlämna aktiebrevet till inlösaren inom en månad från det att överenskommelse har uppnåtts om inlösningsbeloppet eller beslut om detta har vunnit laga kraft. Om detta försummas, skall inlösaren i enlighet med lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet utan dröjsmål deponera inlösningsbeloppet hos länsstyrelsen på bolagets hemort, utan förbehåll att återfå det deponerade. Om inlös-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ningsrätten inte är stridig eller om ett beslut om den har vunnit laga kraft men inlösningsbeloppet dock inte har avtalats eller bestämts, har inlösaren rätt att få aktiebrevet genom att för betalningen av inlösningsbeloppet ställa säkerhet som skiljemännen godkänt. Aktieägaren har härvid rätt att på inlösningsbeloppet uppbära gängse ränta från det att säkerheten ställs till dess att inlösningsbeloppet har fastställts slutligt.

Inlösaren anses vara ägare till aktien när deponeringen har skett eller säkerheten ställts enligt 1 mom. Den som innehar aktiebrevet har endast rätt att få inlösningsbeloppet jämte ränta när han överläter aktiebrevet försett med giltig transportanteckning.

Har ett aktiebrev inte överläts inom ett år från det att inlösaren enligt 2 mom. blev ägare till aktien, får inlösaren ges ett nytt aktiebrev. På aktiebrevet skall antecknas att det givits i stället för ett tidigare aktiebrev. Om det tidigare givna aktiebrevet därefter överläts till inlösaren, skall det makuleras.

*14 a kap.**Delning**(fogas ett nytt kapitel)*

15 kap.

Skadeståndsskyldighet

6 §

Har vid bolagsstämma beviljats ansvarsfrihet eller eljest fattats beslut att icke väcka skadeståndstalan, men aktieägare med minst en tiondedel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna röstat mot beslutet, kan talan föras på bolagets vägnar utan hinder av vad i 5 § 1 och 2 mom. är stadgat.

6 §

På yrkande av aktieägarna kan talan föras för bolagets räkning utan hinder av 5 § 1 och 2 mom., om

1) bolagsstämman har beviljat ansvarsfrihet eller annars beslutat att inte väcka skadeståndstalan, men aktieägare med minst en tiondel av samtliga aktier eller en tredjedel av de vid stämman företrädde aktierna har röstat mot beslutet,

2) beslut i ett ärende som gäller beviljande av ansvarsfrihet inte har fattats inom åtta månader från räkenskapsperiodens utgång, eller

3) beslut i ett ärende som gäller väckande av skadeståndstalan annars inte har fattats

Gällande lydelse

Talan skall väckas inom tre månader från bolagsstämmans beslut eller, när i 10 kap. 14 § avsedd granskning påyrkats, från det yttrande över granskningen framlagts på bolagsstämma eller ansökan om förordnande av granskare avslagits.

Föreslagen lydelse

inom två månader efter det att ärendet borde ha behandlats på bolagsstämman.

Talan skall väckas inom tre månader från bolagsstämmans beslut *enligt 1 mom. eller utgången av den frist som avses i 1 mom.* eller, när *granskning som avses i 10 kap. 14 § har* påyrkats, från det *att* yttrande om granskningen *har* framlagts på bolagsstämma eller ansökan om förordnande av granskare *har* avslagits.

16 kap.

Särskilda stadganden

Rättegång och skiljemannaförfarande

1 §

Utän hinder av vad som är stadgat om laga domstol i tvistemål får i 15 kap. 5 och 6 §§ avsedd skadeståndstalan föras vid domstolen på bolagets hemort. Denna domstol kan även handlägga skadeståndsyrkande som grundar sig på brott samt sådan tvist angående inlösen av aktie som avses i 3 kap. 3 § 3 mom., 6 kap. 4 § och 16 kap. 5 § 4 mom.

2 §

Stämning och annan delgivning anses ha kommit till bolagets kännedom då den har delgivits en styrelsemedlem, verkställande direktören eller någon annan som är berättigad att ensam eller gemensamt med någon annan teckna firman. Om bolaget inte har en i handelsregistret antecknad styrelsemedlem, verkställande direktör eller annan person med rätt att ensam eller gemensamt med någon annan teckna bolagets firma, skall vid delgivning till bolaget i tillämpliga delar iaktas 11 kap. 11 § rättegångsbalken.

5 §

Centralhandelskammaren utser på ansökan av den part, som påkallar inlösen, för varje i 14 kap. 3 och 8 §§ avsett fall erforderligt antal skiljemän, vilka skall äga nödig sakkunskap. Centralhandelskammaren utser

1 §

Utän hinder av vad som *stadgas* om laga domstol i tvistemål får *skadeståndstalan som avses i 15 kap. 5 och 6 §§* föras vid domstolen på bolagets hemort. Denna domstol kan även handlägga *ett* skadeståndsyrkande som grundar sig på brott samt *sådana tvister* angående inlösen av *aktier* som avses i 3 kap. 3 § 3 mom., 6 kap. 10 § och 5 § 5 mom. *i detta kapitel.*

2 §

Stämning och annan delgivning anses ha kommit till bolagets kännedom då den har delgivits en styrelsemedlem, verkställande direktören eller någon annan som är berättigad att ensam eller *tillsammans* med någon annan teckna firman. Om bolaget inte har en i handelsregistret antecknad styrelsemedlem, verkställande direktör eller annan person med rätt att ensam eller *tillsammans* med någon annan teckna bolagets firma, skall vid delgivning *med* bolaget i tillämpliga delar iaktas 11 kap. 7 § rättegångsbalken.

5 §

Centralhandelskammaren utser på ansökan av den part *som yrkar på lösen*, för varje *sådan inlösningstvist som avses i 14 kap. 3, 12 och 19 §§, 14 a kap. 3 § samt 17 kap. 3 § ett behövligt* antal skiljemän och förord-

Gällande lydelse

även skiljemännens ordförande.

Bolaget svarar för kostnaderna för skiljemannaförfarande som avses i 14 kap. 3 §. Skiljemännen kan dock på särskilda skäl ålägga aktieägare att helt eller delvis ersätta bolaget för dess kostnader. Moderbolaget svarar för kostnaderna för skiljemannaförfarande som avses i 14 kap. 8 §, såvida skiljemännen icke av särskilda orsaker prövar skäligt ålägga ägare till aktie, som skall inlösas, att helt eller delvis svara för dessa kostnader.

En part som är missnöjd med skiljedomen kan genom att väcka talan mot motparten föra saken till domstol. Talan skall väckas inom två månader från det parten fick ett exemplar av skiljedomen eller, om en sådan begäran som avses i 38 eller 39 § lagen om skiljeförfarande (967/92) har framförts, från det han fick ett exemplar av skiljemännens beslut med anledning av en sådan begäran. Om ändring inte söks i skiljedomen, gäller i fråga om verkställigheten av den 3 kap. 16 § utsökningslagen. Om skiljeförfarandet gäller i övrigt lagen om skiljeförfarande.

7 §

Fullgörs inte skyldigheten enligt 11 kap. 14 § att tillställa eller på begäran lämna registreringsmyndigheten handlingar, kan denna vid vite ålägga verkställande direktören eller en styrelsemedlem att inom utsatt tid tillställa myndigheten dessa handlingar.

Föreslagen lydelse

nar en ordförande för dem. Skiljemännen skall ha behövlig sakkunskap.

Bolaget svarar för kostnaderna för sådant skiljeförfarande som avses i 14 kap. 3 och 12 §§, 14 a kap. 3 § samt 17 kap. 3 §. Skiljemännen kan dock av särskilda skäl ålägga en aktieägare att helt eller delvis ersätta bolaget för dess kostnader. Inlösaren svarar för kostnaderna för skiljeförfarande som avses i 14 kap. 19 §, om skiljemännen inte av särskilda orsaker anser det skäligt att ålägga ägare till aktier som skall inlösas att helt eller delvis svara för dem.

Skiljemännen skall anmäla en skiljedom för registrering inom två veckor efter att den givits.

En part som är missnöjd med skiljedomen kan genom att väcka talan mot motparten föra saken till domstol. Talan skall väckas inom två månader från det parten fick ett exemplar av skiljedomen eller, om en sådan begäran som avses i 38 eller 39 § lagen om skiljeförfarande (967/92) har framförts, från det han fick ett exemplar av skiljemännens beslut med anledning av en sådan begäran. Domstolen skall omedelbart göra anmälan om den laga kraft vunna domen till registermyndigheten. Om ändring inte söks i skiljedomen, gäller i fråga om verkställigheten av den 3 kap. 16 § utsökningslagen. Om skiljeförfarandet gäller i övrigt lagen om skiljeförfarande.

7 §

Försummas skyldigheten att enligt 11 kap. 12 och 14 §§ göra registeranmälan om handlingar eller på begäran lämna in handlingar till registermyndigheten, kan denna vid vite ålägga verkställande direktören eller en styrelsemedlem att inom utsatt tid göra anmälan om eller lämna in handlingarna.

Bolagets brev och blanketter

7 a §

I bolagets brev och på dess blanketter skall anges bolagets registrerade firma, hemort och adress samt registernummer och, om bolaget har trätt i likvidation, uppgift om detta.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Straffstadganden

8 §

Den som

1) i fall vilka avses i 2 kap. 9 eller 13 §, 4 kap. 8 eller 12 §, 5 kap. 5 §, 13 kap. 15 § eller 14 kap. 5 § till registreringsmyndigheten eller domstol avger oriktig anmälan eller försäkran eller utfärdar oriktigt intyg om betalning av aktiekapital eller gäld;

2) är mellanhand för annan i syfte att kringgå stadgande i denna lag eller bestämmelse i bolagsordningen om begränsning av rösträtt; eller

skall, såframt gärningen ej är ringa eller annorstädes i lag strängare straff ej är stadgat, för aktiebolagsbrott dömas till böter eller till fängelse i högst ett år.

9 §

Den som

1) i strid med stadgandena i 3 kap. 5 § 1 mom. eller 5 kap. 6 § utger aktiebrev eller som vid utgivande av aktiebrev, interimsbevis, emissionsbevis eller optionsbevis förfar i strid med stadgandena i denna lag;

2) bryter mot stadgandet om att hålla bolagsstämmoprotokoll tillgängligt;

3) utbetalar bolagets medel i strid med stadgandena i denna lag;

4) beviljar penninglån eller ställer säkerhet i strid med 12 kap. 7 §

5) underlåter att föra aktiebok eller aktieägarförteckning eller att hålla dem tillgängliga; eller

8 §

Den som uppsåtligen

1) i fall som avses i 2 kap. 9 §, 4 kap. 9 eller 12 c §, 13 kap. 15 §, 14 kap. 16 § eller 14 a kap. 4 § till registermyndigheten eller domstolen avger oriktig anmälan eller försäkran eller utfärdar oriktigt intyg om betalning av aktiekapital eller skuld,

2) är mellanhand för någon annan för kringgående av vad som i denna lag stadgas eller i bolagsordningen bestäms om begränsning av rösträtt,

3) bryter mot stadgandena om utlåtanden som skall uppgöras av en godkänd revisor såsom oberoende sakkunnig,

4) bryter mot stadgandena om återbetalning av kapitallån, betalning av ränta eller annan gottgörelse eller ställande av säkerhet,

5) utbetalar bolagets medel i strid med denna lag,

6) beviljar penninglån eller ställer säkerhet i strid med 12 kap. 7 §, eller

7) bryter mot det i 1 kap. 2 § 1 mom. stadgade förbudet att göra ett privat aktiebolags värdepapper föremål för sådant förfarande som motsvarar offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen,

skall, om gärningen inte är ringa eller strängare straff för den inte stadgas på något annat ställe i lag, för aktiebolagsbrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

9 §

Den som uppsåtligen

1) i strid med 3 kap. 5 § 1 mom. utger aktiebrev eller som vid utgivande av interimsbevis, emissionsbevis eller optionsbevis eller löpande konvertibelt skuldebrev förfar i strid med denna lag,

2) bryter mot stadgandet om att hålla bolagsstämmoprotokoll tillgängligt,

3) underlåter att föra aktiebok eller aktieägarförteckning eller att hålla sådan tillgänglig,

4) bryter mot vad som i 7 a § stadgas om uppgifter som skall anges i bolagets brev och på dess blanketter,

Gällande lydelse

6) bryter mot vad denna lag stadgar om uppgörande av bokslut eller koncernbokslut eller om avgivande av slutredovisning vid aktiebolags likvidation

skall, såframt gärningen ej är ringa eller annorstädes i lag strängare straff ej är stadgat, för aktiebolagsförseelse dömas till böter.

Föreslagen lydelse

5) bryter mot vad som i 8 kap. 6 § 3 mom. stadgas om registrering av avtal och förbindelser mellan bolaget och dess enda aktieägare,

6) bryter mot vad som i 3 kap. 11 § 3 mom. stadgas om anmälan om aktieinnehav för införande i aktieboken och aktieägarförteckningen,

7) bryter mot vad som i 1 kap. 2 § 3 mom. stadgas om upplysningsplikt vid utbjudande av värdepapper i ett privat aktiebolag,

8) bryter mot vad som i 14 kap. 19 § 4 mom. stadgas om underrättelse till bolaget om inlösningsrätt, eller

9) bryter mot vad som i denna lag stadgas om uppgörande av *delårsrapport, mellanbokslut, bokslut, koncernbokslut eller balansräkning som avses i 13 kap. 2 § 1 mom.* eller om avgivande av slutredovisning vid aktiebolags *fusion, delning eller likvidation,*

skall, om gärningen inte är ringa eller strängare straff för den inte stadgas på något annat ställe i lag, för aktiebolagsförseelse dömas till böter.

För aktiebolagsförseelse skall också den dömas som av grov oaktsamhet förfar på det sätt som avses i 1 mom. 9 punkten.

17 kap.

Ändring av aktiebolagsform

(fogas ett nytt kapitel)

2.

Lag**om ändring av värdepappersmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värdepappersmarknadslagen av den 26 maj 1989 (495/89) 1 kap. 2 § 2 mom., 3 kap. 13 § 2 mom. och 8 kap. 2 § 3 mom. samt
fogas till 2 kap. en ny 10 a § och till 3 kap. 4 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden

2 §

Denna lag tillämpas likväl inte på aktier eller andra värdepapper som ensamma eller tillsammans med andra värdepapper medför rätt att besitta en viss lägenhet eller fastighet eller del av en fastighet.

Denna lag tillämpas likväl inte på värdepapper som *emitteras av ett privat aktiebolag*.

2 kap.

Marknadsföring av värdepapper, emission och informationsskyldighet

Omständigheter som påverkar ett värdepappers värde

10 a §

Ett aktiebolag skall informera den som ordnar offentlig handel om avslut som aktiebolaget har gjort med sina egna aktier.

Informationen skall ges utan dröjsmål och senast innan följande handelsdag börjar. Av informationen skall framgå aktieantalen och priserna, specificerade enligt aktieslag.

Den som ordnar offentlig handel skall med iakttagande av finansinspektionens anvisningar offentliggöra information som har givits med stöd av denna paragraf.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

Offentlig handel med värdepapper

Fondbörsens reglemente

4 §

Reglementet skall också innehålla handelsföreskrifter som tryggar likställigheten mellan aktieägarna, om aktiebolaget enligt reglementet får bedriva handel med sina egna aktier på fondbörsen.

13 §

För avtalsmarknadsverksamhet och annan offentlig handel samt för offentliggörande av uppgifter om handeln skall uppgöras de regler och anvisningar som behövs för att ge placerarna ett tillräckligt skydd och skapar förutsättningar för en tillförlitlig offentlig handel. Reglerna och anvisningarna samt ändringar i dem skall fastställas av bankinspektionen. Handeln får inte inledas och ändringar i regler och anvisningar inte tillämpas förrän bankinspektionen har fastställt dem.

För avtalsmarknadsverksamhet och annan offentlig handel samt för offentliggörande av uppgifter om handeln skall uppgöras de regler och anvisningar som behövs för att ge investerarna ett tillräckligt skydd och skapa förutsättningar för en tillförlitlig offentlig handel. Reglerna skall innehålla handelsföreskrifter som tryggar likställigheten mellan aktieägarna, om aktiebolaget enligt reglerna får bedriva handel med sina egna aktier vid avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel. Reglerna och anvisningarna samt ändringar i dem skall fastställas av finansinspektionen. Handeln får inte inledas och ändringar i regler och anvisningar inte tillämpas förrän finansinspektionen har fastställt dem.

8 kap.

Straffstadganden

Värdepappersmarknadsbrott

2 §

Den som uppsåtligen eller av grov oakt-samhet

Den som uppsåtligen eller av grov ovar-samhet

3) bedriver offentlig handel med värdepap-

3) bedriver offentlig handel med värdepap-

Gällande lydelse

per i strid med 3 kap. 1 §, 5 § 1 mom. eller 13 §,

Föreslagen lydelse

per i strid med 3 kap. 1 §, 5 § 1 mom., 10 § 1—3 mom. eller 13 §,

skall, om inte gärningen är ringa eller strängare straff stadgas i någon annan lag, för värdepappersmarknadsbrott dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 199 .

3.**Lag****om ändring av 3 § lagen om värdepappersförmedlingsrörelse**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 § 2 mom. lagen den 26 maj 1989 om värdepappersförmedlingsrörelse (499/89)
som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 §

Denna lag tillämpas inte på aktier eller andra värdepapper som en samma eller tillsammans med andra värdepapper medför rätt att besitta en viss lägenhet eller fastighet eller del av en fastighet.

Denna lag skall, med undantag av 19 — 25 §§, inte tillämpas på värdepapper som emitteras av ett privat aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 199 .

4.

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/79) 9 § 1 mom. 7 punkten, *ändras* 1 § 1 mom., 3 a § 2 mom., 9 § 1 mom. 2, 5, 8 och 11—13 punkten samt 3 mom., 18 § 2 mom., 19 a och 26 §§ samt 27 § 2 mom.,

av dessa lagrum 3 a § 2 mom. och 9 § 1 mom. 11—13 punkten samt 3 mom. sådana de lyder i lag av den 10 december 1993 (1122/93), 18 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 22 december 1994 (1301/94), 19 a § sådan den lyder i lag av den 9 mars 1990 (232/90) och i nämnda lag av den 10 december 1993 samt 27 § 2 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 9 mars 1990, samt

fogas till 9 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat genom lag av den 30 december 1992 (1616/92) och genom nämnda lag av den 10 december 1993, nya 12 a och 14 punkter, samt till lagen nya 18 a och 26 a §§ som följer:

Gällande lydelse

1 §

I handelsregistret införes anmälningar och meddelanden rörande näringsidkare enligt vad i denna lag stadgas.

Föreslagen lydelse

1 §

I handelsregistret *införs* anmälningar och meddelanden rörande näringsidkare enligt vad *som stadgas* i denna lag *och bestäms närmare genom beslut av patent- och registerstyrelsen.*

3 a §

Om en sådan medlem av en näringsidkares organ som skall införas i registret är en juridisk person, antecknas i registret den juridiska personens firma, registernummer och det register i vilket den juridiska personen har införts.

Om en näringsidkares organ som skall införas i registret är en juridisk person *eller om en medlem av organet är en sådan*, antecknas i registret den juridiska personens firma, registernummer och det register i vilket den juridiska personen har införts.

9 §

I ett aktiebolags grundansökan skall nämnas

2) den dag då bolagsordningen godkännts vid konstituerande stämma;

2) *den dag då stiftelseurkunden undertecknats och* den dag då bolagsordningen godkännts vid konstituerande stämma;

5) bolagets *post*adress;

5) bolagets *adress*;

7) *den betalda delen av aktiekapitalet*;

(upphävs)

8) en i bolagsordningen eventuellt ingående bestämmelse, enligt vilken det i bolaget

8) *en bestämmelse* i bolagsordningen, enligt vilken det i bolaget kan finnas aktier av

Gällande lydelse

kan finnas aktier av olika art, samt antalet dylika aktier enligt deras art;

11) om bolaget har en verkställande direktör, en vice verkställande direktör eller en disponent, vars och ens personuppgifter;

12) om bolaget har ett förvaltningsråd, dess ordförandes samt alla medlemmars och suppleanters personuppgifter; *samt*

13) bolagsordningens bestämmelse om tecknande av bolagets firma samt, om någon givits rätt att teckna firman ensam eller tillsammans med någon annan, hans personuppgifter.

Vad i 1 mom. 6 och 7 punkterna är sagt om aktiekapital och dess betalning skall äga motsvarande tillämpning på ömsesidigt försäkringsbolags garantikapital och grundfond samt andelar i garantikapital.

Om de meddelanden och anmälningar som skall sändas till registermyndigheten med anledning av ett öppet bolags, ett kommanditbolags, ett aktiebolags, ett andelslags, en sparbank, en försäkringsförenings eller en europeisk ekonomisk intressegrupperings likvidation, en bostadsrättsförenings upplösning samt med anledning av ett öppet bolags, ett kommanditbolags, ett aktiebolags eller ett andelslags fusion och med anledning av en överföring av ett aktiebolags aktier till värdeandelssystemet stadgas särskilt.

Föreslagen lydelse

olika *slag*, samt antalet dylika aktier enligt *aktieslag*;

11) om bolaget har en verkställande direktör, en *suppleant* för verkställande *direktören* eller en disponent, vars och ens personuppgifter;

12) om bolaget har ett förvaltningsråd, dess ordförandes samt alla medlemmars och suppleanters personuppgifter;

12 a) revisors, huvudansvarig revisors och revisorssuppleants personuppgifter;

13) bolagsordningens bestämmelse om tecknande av bolagets firma samt, om någon givits rätt att teckna firman ensam eller tillsammans med någon annan, hans personuppgifter; *samt*

14) bolagets räkenskapsperiod.

Vad i 1 mom. 6 punkten *stadgas* om aktiekapital skall *på* motsvarande *sätt tillämpas* på ett ömsesidigt försäkringsbolags garantikapital och grundfond samt andelar av *garantikapitalet*. *I ett ömsesidigt försäkringsbolags grundanmälan skall dessutom nämnas den betalade delen av garantikapitalet och grundfonden samt andelarna av garantikapitalet.*

18 §

Om de meddelanden och anmälningar som skall sändas till registermyndigheten med anledning av ett öppet bolags, ett kommanditbolags, ett andelslags, en sparbank, en försäkringsförenings eller en europeisk ekonomisk intressegrupperings likvidation, en bostadsrättsförenings upplösning samt med anledning av ett öppet bolags, ett kommanditbolags eller ett andelslags fusion *stadgas särskilt*.

18 a §

Registermyndigheten handlägger ärenden som gäller överföring av ett aktiebolags aktier till värdeandelssystemet, nedsättning av aktiekapitalet, fusion av aktiebolag, delning

Gällande lydelse

19 a §

Bostadsaktiebolags grund och ändringsanmälningar till handelsregistret handläggs och beslut om registrering av anmälningarna fattas av registerbyrån i det härad inom vilket bolaget har sin hemort.

26 §

Vad enligt denna lag antecknas i handelsregistret och veder börligen kungjorts skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om ej av omständigheterna framgår att han varken haft eller bort ha vetskap därom.

Innan sådant kungörande skett, kan omständighet som antecknats eller bort antecknas i handelsregistret icke återopas mot annan än den som visas ha haft vetskap därom.

Vad här sagts om anteckning i registret gäller även avförande av registeranteckning ur registret.

Föreslagen lydelse

av ett aktiebolag, ett aktiebolags likvidation och ombildande av publikt aktiebolag till privat aktiebolag på det sätt som stadgas i lagen om aktiebolag (734/78).

19 a §

Ett bostadsaktiebolags grund- och ändringsanmälningar till handelsregistret handläggs och beslut om registrering av anmälningarna fattas av registerbyrån i det härad inom vilket bolaget har sin hemort. Årenden som gäller nedsättning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital eller fusion av bostadsaktiebolag handläggs likväl av registermyndigheten.

26 §

Uppgifter som enligt denna lag har antecknats i handelsregistret och kungjorts på behörigt sätt skall anses ha kommit till tredje mans kännedom. Har mindre än 16 dagar förflytit från kungörelsen, kan en omständighet i kungörelsen likväl inte återopas gentemot tredje man, om han visar att han inte kan ha haft vetskap därom.

Innan kungörandet skett, kan en omständighet som antecknats eller bort antecknas i handelsregistret inte återopas mot någon annan än den som visas ha haft vetskap därom.

Skiljer sig en kungjord omständighet från en omständighet som antecknats i registret eller från en omständighet som framgår av akten för den firma som antecknats i registret, kan den kungjorda omständigheten inte återopas gentemot tredje man. Tredje man kan likväl återopa en kungjord omständighet, om det inte visas att han haft vetskap om den omständighet som antecknats i registret eller som framgår av akten.

Vad som i denna paragraf stadgas om anteckning i registret gäller även avförande av registeranteckning ur registret.

26 a §

Fel som skett vid tillsättandet av en i registret antecknad person som är behörig att företräda en näringsidkare kan efter kungörelsen återopas gentemot tredje man endast om det kan visas att han haft vetskap om felet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Anmälningar till handelsregistret som gäller bostadsaktiebolag kan dock endast lämnas in till registerbyrån på bolagets hemort.

Annan anmälan eller ansökan till handelsregistret som gäller bostadsaktiebolag *än sådan som gäller nedsättning av aktiekapitalet eller fusion* kan dock endast lämnas in till registerbyrån på bolagets hemort.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Har ett bolags stiftelseurkund undertecknats innan denna lag träder i kraft, tillämpas på bolagets grundanmälan likväl fortfarande 9 § 1 mom. 7 punkten.

Ett aktiebolags räkenskapsperiod och revisor skall anmälas till handelsregistret senast då för bolaget efter att lagen trätt i kraft uppstår skyldighet att göra en anmälan som gäller annat än att en person som hör till bolagets ledning har avgått eller att hans uppdrag har upphört. Försummar aktiebolaget denna anmälningskyldighet, kan registermyndigheten sätta ut en tid inom vilken bolaget skall fylla sin anmälningskyldighet. Fyller bolaget inte sin anmälningskyldighet inom utsatt tid förfaller den anmälan i samband med vilken uppgift borde ha lämnats om räkenskapsperiod och revisor.

5.

Lag

om ändring av 7 och 12 §§ firmalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i firmalagen av den 2 februari 1979 (128/79) 7 § 1 mom. 4 punkten och 2 mom., av dessa lagrum 7 § 1 mom. 4 punkten *sådan* den lyder i lag av den 9 mars 1990 (233/90), samt

fogas till 12 §, *sådan* den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Utöver vad annorstädes är stadgat i lag gäller angående utformningen av firma:

7 §

Utöver vad annorstädes är stadgat i lag gäller angående *utformningen* av firma:

4) aktiebolags firma skall innehålla ordet "aktiebolag" eller en allmänt vedertagen för-

4) *ett privat* aktiebolags firma skall innehålla ordet "aktiebolag" *eller motsvarande*

Gällande lydelse

kortning därav och, om det är fråga om ett bostadsaktiebolag, skall detta och bolagets hemort klart framgå av firman;

Aktiebolags bifirma får icke innehålla ordet "aktiebolag" eller allmänt vedertagen förkortning därav, ej heller andelslags bifirma ordet "andelslag" eller i sammansättning ordet "andels".

Föreslagen lydelse

förkortning "ab" och ett publikt aktiebolags firma orden "publikt aktiebolag" eller motsvarande förkortning "abp" och, om det är fråga om ett bostadsaktiebolag, skall detta och bolagets hemort klart framgå av firman;

Ett privat aktiebolags bifirma får inte innehålla ordet "aktiebolag" eller motsvarande förkortning "ab" eller ett publikt aktiebolags bifirma orden "publikt aktiebolag" eller motsvarande förkortning "abp", ej heller ett andelslags bifirma ordet "andelslag" eller i sammansättning ordet "andels-".

12 §

Med avvikelse från 1 mom. gäller i samband med fusion enligt 14 kap. eller delning enligt 14 a kap. lagen om aktiebolag ensamrätt till firma på grundval av registrering likväl från den dag då fusions- eller delningsplanen kom till registermyndigheten för registrering.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Ett aktiebolag som bildats innan denna lag träder i kraft och som har emitterat värdepapper vilka är föremål för offentlig handel enligt 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen (495/89) skall inom ett år efter att denna lag trätt i kraft ändra sin firma så att den motsvarar de krav som i 7 § 1 mom. 4 punkten ställs på ett publikt aktiebolags firma.

6.

Lag**om ändring av företagsinteckningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i företagsinteckningslagen av den 24 augusti 1984 (634/84) 11 § 2 mom., 18 § 2 mom., 25 § 1 mom. 3 punkten och 34 §, av dessa lagrum 11 § 2 mom. och 34 § sådana de lyder i lag av den 8 februari 1991 (240/91), samt
fogas till lagen en ny 21 a § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

Företagsinteckningens rättsverkningar

11 §

Förändringar som gäller näringsidkare

I samband med fusion gäller beträffande företagsinteckningens bestånd och den för-
 månsrätt som inteckningen medför vad som
 i lag stadgas angående sammanslutningen i
 fråga.

I samband med fusion *av ett samfund eller
 delning av ett aktiebolag* gäller beträffande
 företagsinteckningens bestånd och den för-
 månsrätt som inteckningen medför vad som
 i lag stadgas angående *samfund* i fråga.

3 kap.

Inteckningsförfarandet och företagsinteckningsregistret

18 §

Avgörande av företagsinteckningsärende

Vad som är stadgat i 1 mom. gäller också
 dödande och utvidgning av företagsinteck-
 ning samt sammanföring av företagsin-
 teckningar.

Vad som *stadgas* i 1 mom. gäller också
 dödande och utvidgning av företagsinteck-
 ning samt sammanföring *och delning av för-
 etagsinteckningar*.

21 a §

Delning av inteckning

*Företagsinteckningar, som omfattar ett i 14
 a kap. 1 § lagen om aktiebolag (734/78) av-
 sett ursprungligt aktiebolags hela lösa egen-*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

dom som hör till näringsverksamhet eller som fastställts i en bestämd del av bolaget eller i lös egendom som hör till näringsverksamhet som bedrivs inom ett bestämt område, kan på ansökan av det ursprungliga bolaget helt eller delvis delas mellan de övertagande bolagen enligt avtal mellan bolaget och inteckningshavarna.

En inteckning får inte delas så att den till säkerhet för samma förbindelse blir fastställd i två eller flera bolags egendom.

25 §

Anteckningar i företagsinteckningsregistret

I företagsinteckningsregistret antecknas

3) fastställande, utvidgning och dödande av inteckning, sammanföring av inteckningar samt ändring av förmånsrättsordningen;

3) fastställande, utvidgning och dödande av inteckning, sammanföring *och delning* av inteckningar samt ändring av förmånsrättsordningen;

5 kap.

Särskilda stadganden

34 §

Tryggande av intecknings havares rätt

En näringsidkare i vars egendom företagsinteckning har fastställts är skyldig att utan dröjsmål underrättainteckningshavaren om att företaget eller en intecknad del av det upphör, att företaget eller en del av det överläts eller om egendomsöverlåtelse enligt 9 § 3 mom., fusion av företag, i 11 § nämnda förändringar som gäller näringsidkaren, en i 15 § 1 mom. 2 punkten nämnd händelse som drabbar egendomen samt om andra händelser i bolaget som väsentligt inverkar på inteckningshavares rätt. Han skall på begäran av inteckningshavaren ge denne även andra upplysningar om den intecknade egendomen vilka behövs för att säkerhetens värde skall kunna konstateras.

34 §

Tryggande av inteckningshavares rätt

En näringsidkare i vars egendom företagsinteckning har fastställts är skyldig att utan dröjsmål *underrätta inteckningshavaren* om att företaget eller en intecknad del av det upphör, att företaget eller en del av det överläts *eller om* egendomsöverlåtelse enligt 9 § 3 mom., fusion av företag *eller delning av ett aktiebolag*, i 11 § nämnda förändringar som gäller näringsidkaren, en i 15 § 1 mom. 2 punkten nämnd händelse som drabbar egendomen *samt om* andra händelser i bolaget som väsentligt inverkar på inteckningshavares rätt. Han skall på begäran av inteckningshavaren ge denne även andra upplysningar *som gäller* den intecknade egendomen *och som* behövs för att säkerhetens värde skall kunna konstateras.

Denna lag träder i kraft den
199 .

7.

Lag**om ändring av lagen om bostadsaktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 17 maj 1991 om bostadsaktiebolag (809/91) 3 § 1 mom. 1, 3 och 6—8 punkten samt 2 mom., 24 § 2 mom., 25 § 2 mom., 76 § 1 mom. samt 88 och 89 §§, av dessa lagrum 76 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 28 oktober 1994 (938/94) och 88 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag samt *fogas* till 3 § 1 mom. en ny 3 a punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Tillämpning av lagen om aktiebolag

På ett bostadsaktiebolag tillämpas även följande stadganden i lagen om aktiebolag (734/78):

1) stadgandet i 1 kap. 2 § om koncerner,

1) *stadgandena* i 1 kap. 3 § om koncerner och i 1 kap. 4 § om bolagets närmaste krets, de sist nämnda likväl så att även på en disponent tillämpas vad som stadgas i 1 mom. 3 punkten,

3) stadgandena i 4 kap. om ökning av aktiekapitalet,

3) stadgandena i 4 kap. om ökning av aktiekapitalet, med undantag av emittering av optionsrätter eller upptagande av lån mot konvertibla skuldebrev, 3 a) stadgandena i 5 kap. om kapitallån,

6) stadgandena i 12 kap. 1 § 1 mom., 2 § 1 mom., 4 § 1 mom. samt 5 och 6 §§,

6) stadgandena i 12 kap. 1 § 1 och 3 mom., 2 § 1 och 2 mom., 4 § 1 mom. samt 5 och 6 §§,

7) stadgandena i 13 kap. om likvidation och upplösning, med undantag av 2 och 3 §§,

7) stadgandena i 13 kap. om likvidation och upplösning, med undantag av 2, 2 a och 3 §§,

8) stadgandena i 14 kap. om fusion, med undantag av 8 §,

8) stadgandena i 14 kap. om fusion, med undantag av 19—21 §§,

På ett bolag som avses i 2 § 1 mom. tillämpas dessutom vad revisionslagen stadgar om revision i en koncern och 11 kap. lagen om aktiebolag om koncernbokslut samt 12 kap. 1 § 2 mom., 2 § 2 mom., 4 § 2 mom. och 3 mom. lagen om aktiebolag.

På ett bolag som avses i 2 § 1 mom. tillämpas dessutom vad revisionslagen stadgar om revision i en koncern och 11 kap. lagen om aktiebolag om koncernbokslut samt 12 kap. 1 § 2 mom., 2 § 3 mom. och 4 § 2 och 3 mom. lagen om aktiebolag.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Rätt att delta i bolagsstämman

En aktie som tillhör bolaget eller ett dotterbolag till det medför inte rätt att delta i bolagsstämman. En sådan aktie skall inte beaktas när det för ett giltigt beslut eller utövande av någon befogenhet krävs samtycke av samtliga aktieägare eller av ägarna till en bestämd del av aktierna i bolaget.

En aktie som tillhör bolaget eller ett *dottersamfund* till det *eller en stiftelse som dessa har bestämmanderätt i på det sätt som avses i 1 kap. 3 § lagen om aktiebolag* medför inte rätt att delta i bolagsstämman. En sådan aktie skall inte beaktas när det för ett giltigt beslut eller utövande av någon befogenhet krävs samtycke av samtliga aktieägare eller av ägarna till en bestämd del av aktierna i bolaget.

25 §

Ombud och biträden

En aktieägare får anlita biträde vid bolagsstämman.

En aktieägare *och hans ombud* får anlita biträde vid bolagsstämman.

76 §

Förbud att bevilja lån och ställa säkerhet

Ett bolag får inte ge penninglån till den som är aktieägare, medlem av styrelsen eller förvaltningsrådet, disponent, verkställande direktör eller revisor i bolaget eller i ett annat bolag inom samma koncern, inte heller till någon som är i släktskap eller svågerlag med dem på sådant sätt som avses i 24 § 1 mom. 3 punkten revisionslagen. Det samma gäller ställande av säkerhet för skuld.

Ett bolag får inte ge penninglån till den som *enligt 1 kap. 4 § lagen om aktiebolag hör till bolagets närmaste krets. Detsamma* gäller ställande av säkerhet för skuld.

88 §

Bostadsaktiebolagsbrott

Den som
1) i de fall som avses i 2 kap. 9 *eller* 13 §, 4 kap. 8 *eller* 12 §, 13 kap. 15 § eller 14 kap. 5 § lagen om aktiebolag till registermyndigheten eller en domstol lämnar en oriktig anmälan eller för säkran eller utfärdar ett oriktigt intyg om betalning av aktiekapital eller skuld, *eller*

88 §

Bostadsaktiebolagsbrott

Den som *uppsåtligen*
1) i de fall som avses i 2 kap. 9 §, 4 kap. 9 §, 13 kap. 15 § eller 14 kap. 16 § lagen om aktiebolag till *registermyndigheten* eller en domstol lämnar en oriktig anmälan eller *försäkran* eller ett oriktigt intyg om betalning av *aktiekapital* eller skuld,

2) *bryter mot stadgandena om avgivande*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

av utlåtande av revisor såsom oberoende sakkunnig,

3) bryter mot stadgandena om återbetalning av kapitallån, betalning av ränta eller annan gottgörelse eller ställande av säkerhet i lagen om aktiebolag som skall tillämpas med stöd av denna lag,

4) utbetalar bolagets medel i strid med de stadganden i lagen om aktiebolag som skall tillämpas med stöd av denna lag, eller

5) beviljar penninglån eller ställer säkerhet i strid med 76 §,

skall för *bostadsaktiebolagsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst ett år, om inte gärningen är obetydlig eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

89 §

89 §

*Bostadsaktiebolagsförseelse**Bostadsaktiebolagsförseelse*

Den som

Den som *uppsåtligen*

1) i strid med 15 § utger aktiebrev eller vid utgivande av aktiebrev eller interimsovis handlar i strid med denna lag,

2) bryter mot vad som stadgas om framläggande av protokoll från bolagsstämman,

3) delar ut bolagets medel i strid med lagen om aktiebolag,

4) beviljar penninglån eller ställer säkerhet i strid med 76 §,

3) försummar att föra aktiebok eller att hålla den tillgänglig, eller

4) bryter mot vad denna lag stadgar om uppgörande av bokslut, mot vad som i 6 kap. 3 § 2 mom. lagen om aktiebolag stadgas om uppgörande av mellanbokslut, mot vad som i 11 kap. lagen om aktiebolag stadgas om koncernbokslut eller mot vad lagen om aktiebolag stadgar om slutredovisning vid fusion eller likvidation av bolag,

5) försummar att föra aktiebok eller att hålla den tillgänglig, eller

6) bryter mot vad denna lag stadgar om uppgörande av bokslut eller vad lagen om aktiebolag stadgar om slutredovisning vid likvidation av bolag,

skall för *bostadsaktiebolagsförseelse* dömas till böter, om inte gärningen är obetydlig eller strängare straff stadgas i någon annan lag.

För bostadasaktiebolagsförseelse döms också den som av grov oaktsamhet förfar på det sätt som avses i 1 mom. 4 punkten.

Denna lag träder i kraft den 199 .

8.

Lag

om ändring av 8 kap. 3 och 4 §§ lagen om öppna bolag och kommanditbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 april 1988 om öppna bolag och kommanditbolag (389/88) 8 kap. 3 §
3 mom. och 4 § 2 mom. samt
fogas till 8 kap. 3 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

Ändring av bolagsform och fusion av bolag

3 §

Ombildande till aktiebolag

Över beslutet om ändring av bolagsformen skall upprättas en handling som omfattar bolagsordningen och där varje aktieägars namn, *medborgarskap*, *hemort* och postadress samt det antal aktier som tillkommer honom skall nämnas. I ett öppet bolag skall bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen underteckna handlingen.

Över beslutet om ändring av *bolagsform* skall upprättas en handling som omfattar bolagsordningen och där varje aktieägars namn *och adress* samt det antal aktier som tillkommer honom skall nämnas. I ett öppet bolag skall bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen underteckna handlingen.

På aktiebolagets aktiekapital samt på redogörelsen för och yttrandet om aktiekapitalet i handlingen tillämpas 2 kap. 4 och 4 a §§ lagen om aktiebolag. Ombildas ett öppet bolag eller ett kommanditbolag till ett publikt aktiebolag, tillämpas dessutom 17 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag.

4 §

Verkställande av beslut om ombildande till aktiebolag

I ett öppet bolag skall bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen tillsammans med den för aktiebola-

I ett öppet bolag skall bolagsmännen och i ett kommanditbolag de ansvariga bolagsmännen tillsammans med den för aktiebola-

Gällande lydelse

get valda styrelsen göra anmälan till handelsregistret om ändringen av bolagsformen, varvid i tillämpliga delar skall iakttas vad som stadgas om anmälan av aktiebolag till handelsregistret. Till anmälan skall fogas utlåtande av en av Centralhandelskammaren eller en handelskammare godkänd revisor om att bolagets tillgångar förslår till att täcka skulderna och aktiekapitalet.

Föreslagen lydelse

get valda styrelsen göra anmälan till handelsregistret om ändringen av bolagsformen, varvid i tillämpliga delar skall iakttas vad som stadgas om anmälan av aktiebolag till handelsregistret.

 Denna lag träder i kraft den
 199 .

9.

Lag**om ändring av lagen om andelslag**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 28 maj 1954 om andelslag (247/54) 156 b och 156 c §§, sådana de lyder i lag av den 22 december 1989 (1240/89),
ändras 156 a §, 158 a § 3 mom., 158 c § och 196 § 1 mom.,
 av dessa lagrum 156 a § sådan den lyder i lag av den 29 maj 1981 (371/81) och 158 a § 3 mom., 158 c § och 196 § 1 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 22 december 1989 samt
fogas till 158 a §, sådan den lyder i nämnda lag av den 22 december 1989, ett nytt 4 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

16 kap.

Fusion av andelslag

156 a §

Äger andelslag samtliga aktier i aktiebolag, kan styrelserna träffa avtal om fusion av aktiebolaget med andelslaget. Vad i 14 kap. 7 § lagen om aktiebolag (734/78) är stadgat skall i tillämpliga delar iakttas.

156 a §

Äger ett andelslag samtliga aktier i ett aktiebolag, kan styrelserna *avtala om att aktiebolaget fusioneras* med andelslaget. *I fråga om fusionen iakttas i tillämpliga delar stadgandena om dotterbolagsfusion i 14 kap. lagen om aktiebolag (734/78). Av nämnda kapitel tillämpas på fusionen likväl inte 8—11 §§, stadgandena i 12 § om inlösen av aktier i det överlåtande bolaget, andra mening i 14 § 1 mom. eller 18 §.*

Fusionen anses ha skett då anteckningen om domstolens beslut an gående tillstånd gjorts i handelsregistret. Måste andelslaget på grund av fusionen ändra bestämmelserna om föremålet för andelslagets verksamhet eller andra bestämmelser i stadgarna, skall

Gällande lydelse

anmälan till handelsregistret om fusionen och om ändringen av stadgarna göras samtidigt.

156 b §

Äger ett andelslag mer än nio tiondelar av ett aktiebolags aktier och överstiger röstetalet för dessa aktier nio tiondelar av det sammanlagda röstetalet för aktiebolagets aktier, har andelslaget rätt att till gängse pris inlösa återstående aktier av aktiebolagets övriga aktieägare. Den vars aktier kan inlösas har rätt att yrka att andelslaget inlöser hans aktier.

En tvist om lösningsrätt och om lösenbeloppet skall avgöras av skiljemän i den ordning som anges i 196 §.

Kan inte avtal träffas om inlösen, skall andelslaget därom skriftligen underrätta aktiebolagets styrelse, som hos domstol skall begära förordnande av god man att bevaka aktiebolagets okän da aktieägares rätt under tvisten.

156 c §

Ägaren till en aktie som skall inlösas skall mot lösenbeloppet överlämna aktiebrevet till andelslaget inom en månad från det överenskommelse har träffats om lösenbeloppet eller från det beslut om lösenbeloppet har vunnit laga kraft. Försummas detta, skall andelslaget enligt lagen om nedsättande i förvar av penningar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/31) utan dröjsmål deponera lösenbeloppet hos överexekutor utan förbehåll om att återfå beloppet. Är lösningsrätten inte tvistig eller har beslut därom vunnit laga kraft utan att överenskommelse om lösenbeloppet samtidigt träffats eller lösen beloppet bestämts, har andelslaget rätt att få ut aktiebrevet genom att ställa av skiljemännen godkänd säkerhet för betalning av lösenbeloppet. Aktieägaren har härvid rätt till skäligen ränta på lösenbeloppet från det säkerheten ställdes till dess lösenbeloppet slutligt har fastställts.

Andelslaget anses vara ägare till aktien när ovan nämnd deposition har skett eller säkerhet ställts. Aktiebrevets innehavare har en dast rätt att få ut lösenbeloppet jämte ränta mot överlämnande av aktiebrevet, försett med behörig anteckning om överlåtelsen.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

156 b §

(upphävs)

156 c §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Har aktiebrevet inte överlämnats inom ett år från det andelslaget enligt 2 mom. har blivit ägare till aktien, får ett nytt aktiebrev för aktien ges ut till andelslaget. Aktiebrevet skall förses med anteckning om att det har utfärdats i stället för ett tidigare aktiebrev. Överlämnas detta därefter till andelslaget, skall det makuleras.

16 a kap.

Ombildande av andelslag till aktiebolag

158 a §

Det protokoll som sätts upp över beslutet motsvarar aktiebolagets stiftelseurkund. Bolagsordningen skall fogas till protokollet. Dessutom skall i protokollet anges varje aktieägares namn, yrke, nationalitet och postadress samt det antal aktier som han har rätt till.

Det protokoll som sätts upp över beslutet motsvarar aktiebolagets stiftelseurkund. Bolagsordningen skall fogas till protokollet. Dessutom skall i protokollet anges varje aktieägares namn och adress samt det antal aktier som tillkommer honom.

På aktiebolagets aktiekapital samt på redogörelsen för och utlåtandet om aktiekapitalet i protokollet tillämpas 2 kap. 4 och 4 a §§ lagen om aktiebolag. Ombildas ett andelslag till ett publikt aktiebolag, tillämpas dessutom 17 kap. 1 § 2 mom. lagen om aktiebolag.

158 c §

Aktiebolagets styrelse skall till handelsregistret göra en anmälan om att andelslaget har om bildats till aktiebolag, varvid i tillämpliga delar skall iaktas vad som stadgas om anmälan till handelsregistret när aktiebolag bildas. *Till anmälan skall fogas ett intyg av en av Centralhan delskammaren eller en handelskammare godkänd revisor om att aktiebolagets tillgångar förslår till att täcka skulderna och aktiekapitalet.*

158 c §

Aktiebolagets styrelse skall till handelsregistret göra en anmälan om att andelslaget har ombildats till aktiebolag, varvid i tillämpliga delar skall iaktas vad som stadgas om anmälan till handelsregistret när aktiebolag bildas.

19 kap.

Särskilda stadganden

196 §

Centralhandelskammaren utser på ansökan av en part för varje fall som avses i 156 b, 189 och 195 §§ ett behövligt antal skiljemän som skall ha behövlig sakkunskap. Central-

196 §

Centralhandelskammaren utser på ansökan av en part för varje fall som avses i 189 och 195 §§ en behövligt antal skiljemän som skall ha behövlig sakkunskap. Centralhan-

Gällande lydelse

handelskammaren utser även skiljemännens ordförande.

Föreslagen lydelse

delskammaren utser även skiljemännens ordförande.

Denna lag träder i kraft den 199 .

10.**Lag****om ändring av 26 § lagen om värdeandelskonton**

I enlighet med riksdagens beslut ändras 26 § 2 mom. 1 punkten lagen den 17 maj 1991 om värdeandelskonton (827/91) som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

26 §

Ett förvärv eller en rättighet som har uppkommit tidigare får utan hinder av 1 mom. företräde i förhållande till senare förvärv eller rättigheter, om

1) de senare grundar sig på avvittring eller arv eller på fusion, upplösning av en juridisk person eller skifte av gemensam egendom, eller

1) de senare grundar sig på avvittring eller arv eller på fusion, *delning*, upplösning av en juridisk person eller skifte av gemensam egendom, eller

Denna lag träder i kraft den 199 .

11.

Lag**om ändring av 2 kap. 5 § lagen om handel med standardiserade optioner och terminer**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 kap. 5 § 2 mom. lagen den 26 augusti 1988 om handel med standardiserade optioner och terminer (772/88) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Optionsföretaget och marknadsparterna*Optionsföretagets soliditet*

5 §

När det i 1 mom. nämnda förhållandet beräknas, skall till optionsföretagets eget kapital hänföras aktie eller andelskapital, reservfond och uppskrivningsfond, vinstandel minskad med förlust samt motsvarande poster. Från optionsföretagets eget kapital avdras vid beräkningen av det i 1 mom. nämnda förhållandet aktier och andelar i sådana optionsföretag av vilkas aktier och andelar optionsföretaget äger mer än en femtedel samt sådana fordringar hos dessa företag som har sämre förmånsrätt än övriga förbindelser. Till ett optionsföretag räknas vid beräkning av den ägoandel som avses i detta moment ett bolag som hör till samma koncern som optionsföretaget samt en pensionsfond och pensionskassa för optionsföretaget eller för ett bolag som hör till samma koncern som företaget.

När det i 1 mom. nämnda förhållandet beräknas, skall till optionsföretagets eget kapital hänföras aktie- eller andelskapital, reservfond, *överkursfond* och uppskrivningsfond, vinstandel minskad med förlust samt motsvarande poster. Från optionsföretagets eget kapital avdras vid beräkningen av det i 1 mom. nämnda förhållandet aktier och andelar i sådana optionsföretag av vilkas aktier och andelar optionsföretaget äger mer än en femtedel samt sådana fordringar hos dessa företag som har sämre förmånsrätt än övriga förbindelser. Till ett optionsföretag räknas vid beräkning av den ägoandel som avses i detta moment ett bolag som hör till samma koncern som optionsföretaget samt en pensionsfond och pensionskassa för optionsföretaget eller för ett bolag som hör till samma koncern som företaget.

*Denna lag träder i kraft den
199 .*

12.

Lag

om ändring av 2 § lagen om granskning av sådana aktiebolags verksamhet, i vilka staten innehar aktiemajoriteten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 2 mom. lagen den 23 december 1947 om granskning av sådana aktiebolags verksamhet, i vilka staten innehar aktiemajoriteten (968/47), sådant det lyder i lag av den 30 maj 1980 (386/80), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Den granskningsuppgift som enligt denna lag ankommer på statens revisionsverk, utgör icke hinder för tjänsteman vid revisionsverket att vara såsom i lagen om aktiebolag (737/78) avsedd revisor inom aktiebolag, i vilket staten innehar aktiemajoriteten.

Den granskningsuppgift som enligt denna lag ankommer på statens revisionsverk utgör *inte* hinder för *en* tjänsteman vid revisionsverket att vara *revisor för ett* bolag i vilket staten innehar aktiemajoriteten.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Förordning

om ändring av handelsregisterförordningen

På föredragning av handels- och industriministern
ändras i handelsregisterförordningen av den 23 februari 1979 (208/79) 5 § 3 mom., 12 § 1 mom. och 20 §, av dessa lagrum 5 § 3 mom. sådant det lyder i förordning av den 29 april 1988 (392/88) samt fogas till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda förordning av den 29 april 1988, ett nytt 4 mom. som följer:

5 §

Anteckning om anmälningar om fusion som gäller öppna bolag, kommanditbolag, andelslag och aktiebolag införs i registret vid anteckningen om såväl det överlåtande som det övertagande samfundet.

Anteckning om anmälning om verkställande av delning av ett aktiebolag införs i registret vid anteckningen om såväl det ursprungliga som det övertagande bolaget.

12 §

Till aktiebolags grundansökan skall fogas stiftelseurkunden i original, särskild avskrift av bolagsordningen, styrkt avskrift av protokollet från konstituerande stämman, vid behov utredning över val av medlem och ordförande i styrelsen och förvaltningsrådet samt av verkställande direktör och revisor, om beviljad rätt att teckna firman samt vid behov avskrift av det samtycke till uppdrag

som lämnats av medlem och suppleant i styrelsen och förvaltningsrådet, av verkställande direktör och hans suppleant samt av revisor och revisorssuppleant. Till anmälningen skall även fogas sådant yttrande av en oberoende sakkunnig, sådan försäkran av styrelsen och verkställande direktören och sådant intyg av revisorerna som avses i 2 kap. 4 a § och 9 § 4 mom. lagen om aktiebolag (734/78).

20 §

Bolagens anmälningar till registermyndigheten enligt stadgandena om fusion i lagen om aktiebolag skall göras som gemensam ansökan av det övertagande bolaget och varje överlåtande bolag, om inte annat stadgas i lagen om aktiebolag.

Denna förordning träder i kraft den 199 .

Förordning

om ändring av företagsinteckningsförordningen

På föredragning av justitieministern
ändras företagsinteckningsförordningen av den 30 september 1985 (778/85) 3 § 3 mom.
 och 12 § 1 mom. 6 punkten,
 av dessa lagrum 3 § 3 mom. sådant det lyder i förordning av den 8 februari 1991 (246/91)
 s a m t
 fogas till förordningen en ny 13 a 1 som följer:

1 kap.

Inteckningsförfarandet

3 §

Ärendets natur anges genom en anteckning om huruvida ansökan gäller fastställande, utvidgning eller dödande av en inteckning eller sammanföring eller uppdelning av inteckningar, ändring av deras inbördes förmånsrätt eller åtagande att svara för inteckning.

2 kap.

Företagsinteckningsregistret

12 §

Såsom anmärkningar antecknas i registret

6) i handelsregistret antecknad fusion som

gäller näringsidkaren samt aktiebolags delning,

13 a §

En anteckning om delning görs också i registeruppgifterna om det övertagande aktiebolaget.

De anteckningar om gällande inteckningar och anmärkningar som avser den egendom som ett aktiebolag vilket skall delas upp har och som tillfaller det övertagande bolaget skall föras över till registeruppgifterna om det övertagande bolaget.

På en ansökan om uppdelning av inteckningar och reglering av inteckningarnas förmånsrätt vid aktiebolags delning iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas om ändring i inteckningars inbördes förmånsrätt.

Denna förordning träder i kraft den 199 .

